LAZARI RIVERII,

CONSILIARII, MEDICI AC PROFESSORIS REGII:

Necnon Regiorum in Vniuerſitate Monſpelienſi Medicinæ Profeſſorum Decani,

OBSERVATIONVM MEDICARVM,

ET

Curationum inſignium Centuriæ quatuor: quibus acceſſerunt Obſeruationes ab aliis communicatæ: Necnon Obſeruatiões morborum infrequentium, Anonymi cuiuſdam, inter Auctoris ſcripta repertæ.

Omnia ab ipſomet Auctore vltimò reuiſa, emaculata, locupletata: nunc verò etiam peculiaribus Indicibus illuſtrata.

LVGDVNI,
Sumptibus ANTONII CELLIER, Patris, & Filij, in viâ Mercatoriâ, ſub ſigno D. Antonij.

M. DC. LXXII.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

Digitized by Google

ILLVSTRISSIMO DOMINO D.

MATTHÆO CHAPPVIS,

BARONI DE CORGENON,

TOPARCHÆ TRIVM FONTIVM, MILLY, Arrebuiſſónnas, &c. In curiâ Lugdunenſi Senatori honorario Regi à ſecretis ſanctioribus & familiæ Regiæ, Ærariíque Gallici à Commentariis.

CVM *eſſet animus,* Vir AMPLISSIME, *aliquando è tenebris Clariſſimi viri lucubrationes, vigiliaſque in maiorem diem proferre, abditiſſimamque* Obſeruationum Medicarum, curationúmque inſignium, *quaſi auream venam, ſingulis omnibus, latè longéque aperire, non putaui obſcuras vigilias, meliori me poſſe in lumine collocare, quàm in trabea tua ſplendore, nec vllam magis fidam ad auream hanc venam adeuntibus, præferre facem poſſe, quã ſi tuum in fronte, tam illuſtre, totumque omnibus nomen præponerem. Siquidem anguſtior illa, quâ totus ſplendeſcis, trabea, illi faſces, illa ampliſſima dignitatis inſignia munuſculo huic meo conciliabunt authoritatem, illuſtrabunt iſtud opus affulgentes illius ſolis radij, nec dubiũ mihi eſt, quin imbecillioribus Criticorum oculis effundant caliginem. Sed multò nitetur ſolidiùs, ac latiùs propagabitur, iſtud opus immortali fultum Nobilitatis Tuæ præſidio, perpetuáque & multiplici dignitatum, quibus in dies ſplendidiùs exornaris, fretum authoritate; atque ſi hoc ita eſt, (vt eſt vere,) vt Regij in adminiſtros muneris Regia Maieſtas refundatur, poterit & hic libellus quem tibi totum committo, Regio patrocinio gloriari.*

Iam verò quo potiori iure, quàm ad iuris ſcientiã, Medicina confugiat, quippe ſorori ſuæ coniungẽda, ſeu, ſi mauis, potiùs ſuæ ſubiicienda Reginæ? Vtraque in ſocietatis commune bonum conſpirat, vtraque humanæ felicitati, mutuâ operâ, curis paribus adlaborat. Dum ſanat iſta grauiores corporis humani morbos, curat illa periculoſiora humani generis vulnera; dumque iſta quærit quàm perfectiſsimam quatuor humorum ex quibus humana pendet ſanitas, temperiem, illa quatuor viciſsim virtutum, quibus tanquam cardinibus humana nititur ſocietas, iuſtiſsimum pondus, adhibitâ Themidis trutina, ſapienter attemperat. Hoc in vtriuſque ponitur miraculis, quod damnatos capitis reos morti ſupiùs eripiat iuſtiſſima Themis, depoſitos vtplurimùm ægros ſanitati Medicina reſtituat. Vtraque ſua præſcribit edicta, ſed hæc ex humili loco, illa è curuli, hæc in minori, quem vocant, Mundo, ſuum ius dicit, illa in maiori Orbe fert ſuas leges, ac ſuum latiùs diffundit imperium. Quid? amat interdum ſororem inuiſere Medicinam Iuſtitia, ex admirabili membrorum humano in corpore diſtributione, incredibilique diſsimillimarum rerum inter ſe ordine, quo loco, quo temperamento conſtituenda ſiat, grandioris, quàm regit, molis, ſingulæ quæque partes aſſequitur, & ex illius medicamentis, ſua metitur in Remp. remedia. Sic quondam langueſcenti vrbi iſti medelam attuliſti ſaluberrimam, vt qui toties Patriæ Parens, Conſul aliquando dictus es, illius Medicus etiam ſis dicendus.

Obſeruabis hic igitur per otium rudiori adumbrata penicillo, diſciplinæ quam illuſtras, lineamenta, ex Obſeruationibus hiſce Medicis, iuridicas conficies, atque ex huiuſmodi Curationibus inſignibus, grauiora quæ ſanaſti Reip. vulnera prudentia Tuæ gratulaberis. Deſcendes interdum è curuli ad ludicram ſororum inter ſe non aliter quàm mutuis complexibus & oſculis certantium palæſtram, atque vtriuſque merita ſic ad Themidis quum moderaris trutinam reuocabis, vt palmam vtrique meritam adiudices. Itaque patere Vir AMPLISSIME, *vt in lucem prodeant Tuis auſpiciis hæ lucubratiunculæ, non timebunt vllos Cenſorum morſus, dum eas ſinu tuo fouebis, deſpicient irritos inuidorum latratus, dum iis Tua patrocinabitur authoritas nullam metuent vnquam ſæculorum obſcuritatem, ſi fauens ſemper idem & benignus illuceſcas. Offero perexiguum munus non tam quod tuo digneris aſpectu, quàm quod Tu exornes ſplendore; ignotas offero gemmas, quas debito æſtimes pretio, offero quam eripui tenebris non paucorum miraculorum tabellam, quam bono Tu colloces in lumine; ſed offero imprimis operam, ſinceriſsimúmque in te animum, Tuus*

Addictiſſimus Cliens

A. CELLIER
Bibliopola Lugd.

Digitized by Google

SIMEON IACOZ COSTENSIS
MEDICINÆ DOCTOR.
STVDIOSO LECTORI S. P. D.

HABVISTI non ita pridem (Candide Lector) Lazari Riuerij Præceptoris mei inſtitutiones Medicas, ex quibus non leue emolumentum Reipublicæ Medicæ, & præcipue eius Candidatis acceſſurum ſperaui, cum eas publici Iuris faciendas Thypographo commiſi ſtatim atq; ex Authoris Muſæolo deprompſi; ſi quidem quæcumque à præſtantiſſimis & omni laude digniſſimis Authoribus ex Profeſſo & ſeorſim variis voluminibus ſcripta ſunt coniuncta tandem & ad Medicinam docendam atque addiſcendam opportunè ac ſingulari methodo diſpoſita pauloque ante obitum iuſtis acceſſionibus locupletata & diligenter recognita in publicum proferre decreuerat Author, Qui ſic fores artis aperiens, & quaſi manu ducens ad omnia ſitu neceſſaria, breuibuſque limitibus comprehendens quæ in vniuerſa arte paſſim & vbique traduntur, prætermiſſis diſputationum parum vtilium ambagibus, quæ alibi ſuâ prolixitate animum grauant, & aciem mentis retundunt; neceſſarias & ad praxim ſpectantes controuerſiarum deciſiones breuiter exponens: Breuem deinde, & facilem viam agendi curandique indicat, & vt apes ex diuerſis floribus fragrantia mella, ſic ille ex optimis quibuſque Authoribus colligit quod ſibi & tibi magis vtile iudicauit, quodque optimum longa tot annorum lectione & experientiâ probauit, hoc in vſum tuum opportuna & breui deriuatione conuertit; vnde habere poteris, viam compendiariam, breuem, facilem & perſpicuam ad Medicinam addiſcendam, & exercendam, & naturæ humanæ hoſtes infenſiſſimos morbos ſcilicet & aduerſam valetudinem profligendo. Ita vt hic Auctor loco tibi eſſe poſſit multorum authorum, quibus legendis & comparandis malum temporis & pecuniæ ſit neceſſarium, Sicque ſuam Spartam feliciter adornaſſe non immerito dicendus eſt Riuerius; Qui prætereà vt artis Medicæ dignitatem vlterius promoueret, Obſeruationum & curationum inſignium volumen edidit, quartámque centuriam, licet imperfectam & mutilam nobis reliquit, vt obſtetricantes ipſi manus præberemus, & ad ſuam formam ordinémque reduceremus, qui ſtylum ipſius & modum ſcribendi à longo tempore per domeſticam conſuetudinem & familiarẽ conuictum noueramus. Et non ideò quædam remediorum ipſi familiarium nomina in ſuis centuriis non ſatis dilucidè expreſſa, in Obſeruationibus noſtris quartæ huic Centuriæ adiunctis declarabimus: hanc igitur in octuageſima prima obſeruatione deficientem beneuolo animo ſuſcipe, & fructum quem precor tibi maximum collige. Rara ſunt & optima remedia rarioréſque quam in aliis centuriis obſeruationes, quibus ne numerus Typographo promiſſus deficeret, his adiunximus reliquas, ex noſtris collectaneis deprumptas quas certè puduiſſet adiungere, ni tanti viri præceptis, remediis & exemplis peractæ fuiſſent mihique talem enſam Author ipſe in prima ſuarum Obſeruationum editione, quamvis inuito & repugnanti dediſſet, cúmque eum aliquando ad editionem quartæ huius Centuriæ hortaret, vt dilucidam, & promiſſam febrifugi ſui deſcriptionem in ea proferret: ægrè tamen hoc ſibi perſuaderi paſſus eſt propter iniquos (vt ait) rerum & alienorum laborum æſtimatores, ac detrectantium inuidiam, quam adeo inueteratam in quorundam mentibus adhuc vigere audio, vt eam ne mors quidem ipſa vel melior animus extinguere potuerit (vſque adeò lubrica eſt, imò præceps ad vitium, & laborioſa atque difficilis ad virtutem via) prædicti tamen ſpecifici deſcriptionem exactam nobis ante annos quatuor communicauit, illudque domi ſui mihi mecum parere ipſe voluit, ne deinceps, in eius præparatione aberrarem; & licet illam ſub ſacramento acceperim, eo tamen me liberare cum multis eius remediis Chirurgicis in faſciculum tandem collectis, publico commodo aliquando vouere forſan non pigebit, modo detrectantium & inuidentium calumniæ non deterreant: his interim (Amice Lector) bene & diu fruere, ac Præceptoris poſthumo fœtui, necnon diſcipuli propenſo in te deuotoque animo fauere ne dedigneris. Datum Coſtæ Sancti Andreæ vigeſima Auguſti, Anni 1656.

Habebis prætereà Anonymi cuiuſdam at magni Authoris (ni fallor Nemauſencis) obſeruationes 37. cum ſcriptis Riuerianis repertas.

LAZARI

LAZARI RIVERIJ CONSILIARII, ET MEDICI REGII, ET IN MONSPELIENSI VNIVERSITATE MEDICINÆ Profeſſoris, Obſeruationum Medicarum & curationum inſignium

CENTVRIA PRIMA.

OBSERVATIO I.

Vrinæ ſuppreſsio.

NOBILIS vir D. Antonius Meſtre ſexagenarius, ſanguineo temperamento, & habitu athletico præditus, cum diebus æſtiuis calidiſſimis Lutetia Monſpelium veniſſet magnis itineribus, multo potu ſeſe ingurgitauerat, ad ſitim extinguendam ab æſtu contractam. Tribus verò aut quatuor diebus à reditu ſuo, incidit in omnimodam vrinæ ſuppreſſionem, ad cuius curationem vocauit Medicum ſeniorem, qui variis remediis per triduum contumacem affectum oppugnauit: clyſteribus, fotibus, ſemicupiis, linimentis, & diureticis aſſumptis. Ac tandem tertio die, reliquis non conferentibus, catheter in veſicam immiſſus eſt, & nihil vrinæ profluxit, vnde perterritus Medicus, & de ægri ſalutę deſperans, alterum ſibi adiungi voluit. Vocatus ego in fine tertij à ſuppreſſione diei, & prædictorum relationem audiens; Quæro num dolorem aliquem in lumbis aut pube æger perciperet, aut alias nephriticis affectibus obnoxius fuiſſet? Ille ſe nullo dictarum partium dolore affici, neque vnquam dolores nephriticos paſſum eſſe, aut calculos, arenulásve excreuiſſe, cōſtanter affirmauit. Quibus omnibus diligenter perpenſis, cenſui hanc vrinæ ſuppreſſionem à nullo renum aut veſicæ vitio depēdere; ſed potiùs ab obſtructione venarum emulgentium, quam humorum multitudo pepererat: ſiquidem Galenus lib. 10. meth. c. 2. duplicem obſtructionis cauſam ſtatuit, humorum ſcilicet multitudinem, eorúmque craſſitiem. Ratione multitudinis vaſa nimiùm repleta & diſtenta non poſſunt ſeſe contrahere ad expulſionem. Quod manifeſtè apparet in veſica, quæ à diuturniori vrinæ retentione præter modum diſtenta, difficillimè interdum vrinam excernit, propter contractionis defectum. Hoic ſententiæ inhærens phlebotomiam propoſui larga manu celebrandam, ad ſoluendam venarum plenitudinē, cui cum acquieuiſſet Medicus ordinarius, extracta fuit ſanguinis ℔. j. At vix hora elapſa à venæ ſectione, ſēſit æger profluentē vrinam à renibus ad veſicam per vreteres, & ſe breui eam redditurum profeſſus eſt; ac paulò poſt matulam petiit, quæ cum vnica mictione repleretur, alia vaſa fuerunt afferenda, ita vt intra horę ſpatiū plures vrinæ libras excreuerit. Sicque omninò liberatus eſt, neque ſumere voluit purgans medicamentum, quod in craſtinum ipſi fuerat præſcriptum.

OBSERVATIO II.

Menſium ſuppreſsio.

MVlier quædam extera ſanguineo temperamento donata varios affectus patiebatur à menſium præcipuè ſoppreſſione oriundos; quibus cum præſentes Medici multa adhibuiſſent remedia, & illi contumaces apparerent; petitum eſt conſilium à Medicis Monſpelienſibus per litteras. In relatione autem hoc imprimis notauerant Medici ordinarij, de quo impēſè mirabantur, & ſibi rationem reddi poſtulabant, quod nimirum quoties ſecabatur vena malleoli, menſtrua cohiberentur, dum verò ex vena brachij ſanguis mittebatur, ea largiùs profluerent? Qui euentus rationi & vulgaribus Medicorum placitis aduerſari videbantur, quibus ſancitum eſt venarum inferiorum apertione menſium fluxum prouocari; è venis autem ſuperioribus apertis, eundem cohiberi. Huic dubitationi reſponſum fuit à Medicis Monſpelienſibus, hos euentus cum ratione & Galeni doctrina maximè congruere. Cum enim illa mulier plethorica eſſet, ac ſuppreſſionem menſium pateretur à nimia ſanguinis copia, vteri vaſa ita diſtendente, vt comprimi ſufficienter

non valerent; attracto ſanguine,ad ea vaſa per venarum inferiorum apertionem, augebatur obſtructio. Quando verò miſſo ſanguine à venis ſuperioribus retractin fiebat à vaſis vteri,eorumque plenitudo & diſtenſio minuebatur, tunc illa facilius ſeſe contrahebant ad expulſionem naturalem & ordinariam, quæ per vterum ſolet fieri. Quæ ratio fulciebatur Galeni ſententiæ ſuperiori obſeruatione citatæ ex lib. 10. meth.cap.1.vbi docet obſtructionem fieri non ſolum à craſſitie humorum, ſed etiam à multitudine. Ideò monebantur Medici præſentes,vt larga phlebotomia in brachio celebrata plethoram imminuerent:Poſtea verò apertis venis inferioribus ſanguinem ad inferiora retraherent, præcipuè circa illud tempus, quo priùs laborans purgari conſueuerat. Quibus addebantur alia remedia menſes cohibitos prouocanda.

Observatio III.

Colica Bilioſa.

VXor Ioannis Daumont Latomi Monſpelienſis 30. annos nata, colica bilioſa afflicta fuit per octo menſes, quorum ſpatio multis remediis vſa eſt à duobus Medicis ſeriatim præſcriptis, quæ nihil profuerunt. Tandem à me conſilium capiens, tribus remediis ſequentibus intra quinque dies curata eſt.

℞. Decocti commun. clyſter. ℔. j. caſſiæ recenter extract ℥ j. hieræ picræ ℥ ß.mellis violacei ℥.j ß butyri recent.℥ ij.ſalis ʒ ß.miſce fiat clyſter iniiciendus hora commoda.

℞. Pulipod. querc. recent. Et ſem. carthami ana ℥jß. Epithymi ſummitat. thymi ſiccar. an p. j. ſem. aniſi, fœniculi,carui, & cardui bened. ana ʒ ij. ſennæ mundatæ ℥ j. ß. turbith gummoſi ℥ ß. cinamomi ʒ j.ß.cryſtallor. tartari ℥ ij. ſalis gemmei ℥ ß. contundantur omnia, iiſque impleatur venter galli veteris euiſcerati, deinde coquantur in tribus aquæ partibus, & vna vini albi, quouſque galli caro ab oſſibus ſeparetur, de hoc iuſculo capiat ℥ vj. vel vij. quotidie manè, continuando per ſeptem,vel octo dies ſi opus fuerit.

℞ Conſeruæ fol.abſint.& capill. veneris ana ℥ ß corticis citri ſaccharo conditi ʒ vj. myrobolan. conditam numero 1. confect.alcherm. ʒ iiij croci martis aperitiui ℥ ij. pulu. electarij diarrhodon. abbat. ʒ j. ß. ſpicæ nardi ʒ j.cum ſyrupo conditurae corticis citri fiat opiata, de qua capiat ʒ j.ß.ſingulis diebus horis duabus ante cœnam, ſuperbibendo parùm vini aquâ cichorij multùm diluti.

℞ Radicis Aronis præparatæ,vt docetur in pharmacopœa Quercetani ℥ ß.radicis Acori vulgaris, & pimpinellæ ana ʒ ij. cinamomi ℈ ij.ſalis abſint.ʒ.ß ſacchari roſacei ad pondus omnium, fiat puluis de quo capiat ℥ ij.ſingulis diebus,tribus horis poſt cœnam, ſuperbibendo parùm vini, aqua cichorij, vt ſupra diluti.

Cum per quatriduum hiſce remediis vſa eſſet, & colico dolore eodem modo affligeretur, qui ſingulis diebus ſemel aut bis recurrere ſolebat, cum acerbis cruciatibus per duas aut tres horas perſeuerantibus; quinta die circa meridiem, dum iuſculum purgans operationem ſuam exereret, tanto ventris cruciatu correpta eſt, vt intolerabilis prorsùs videretur, & illa ſe nunquam ſimilem paſſam eſſe referret, qui tamen intra horæ vnius ſpatium omninò ceſſauit & nunquam ampliùs rediit. Atque ita ægra à ſæuo iſto morbo prorsùs liberata eſt. Credibile eſt materiam acrem & bilioſam tunicis inteſtinorum, aut peritonæi impactam, diutina mora incraſſatam à medicamentis attenuatam, & vias reſeratas fuiſſe, per quas materia illa euacuata eſt.

Observatio IV.

Dolor Iſchiadicus.

IOannes Ranquier baiulus Monſpelienſis magno vigente frigore tibias in aquam per multas horas demerſerat, vnde ingens dolor obortus eſt in Iſchio, ad femur & tibiam ſeſe exporrigens:ita vt nullomodo incedere valeret.

Iniecto clyſtere, miſſus fuit ſanguis ex brachio eiuſdem lateris. Sequenti die purgatus fuit vehementi carthartico: triduo ſequenti accepit manè ſingulis diebus ſpiritus theriacalis guttas octo cum aqua cardui bened. Et copioſiſſimè ſudauit, atque ita omnis dolor ſublatus eſt. Spiritus theriacalis ſudorifici præparatio in ſequentibus centuriis docebitur.

Observatio V.

Chloroſis cum colico dolore.

ANcilla D.Petri Desfours patroni Monſpelienſis maximis laborabat hepatis & lienis obſtructionibus, ob quas non poterat ſcalas aſcendere, graui oppreſſa laſſitudine & anhelitus difficultate. Aderat præterea ſitis ingens, menſium ſuppreſſio, tenſio hypocondriorum, & color fœdus totius corporis. In primis verò immaniter cruciabatur doloribus colicis bis aut ter in die recurrentibus. Ad quorum affectum ſublationem ſequentia vſurpata ſunt remedia.

Primùm quia conditio illius longum remediorum vſum ferre non poterat, vnicam tantum potionem phlegmagogam præſcribo, præmiſſa pridie venæ ſectione; eamque poſt triduum iterari iubeo.

Poſtea ſumpſit quotidie manè ſpiritus tartari ℥. ß. cum decocto abſynt. vulgaris. A ſecunda exhibitione, colici dolores prorsùs euanuere: Et continuando per decem dies huius remedij vſum integræ ſanitati reſtituta eſt.

Pro potu vtebatur vino albo ex infuſione chalybis parato, quod per aliquod tempus continuandum iuſſi.

Observatio VI.

Icterus.

FIlius D. Trouſſellerij iuris vtriuſque Doctoris in oppido Aymargues dicto degentis, annos natus quatuordecim ictero tenebatur fœdiſſimo, quo vniuerſa cutis aureo colore tincta apparebat. Hinc ſequentia remedia cum D. Pachequo Medico Lunellenſi celeberrimo præſcripſimus.

℞ Fol.ſennæ mundat. ℥ ß. ſe. aniſi ʒ j. ſummitat. abſint.pontici & fol. agrimonij ana m.ß.liguritiæ raſæ ʒ ij.flor. geniſtæ & cichorij ana p. ß.coquantur ad ℥ iij.in colat. diſſolue rhab. in aqua abſynthij cum cinamomo infuſi, & expreſſi ℈ iiij. Electarij de ſucco roſarum ʒ ij. ſyrupi roſati ſolut. ℥ i.fiat potio, capiat manè cum regimine.

℞ Rad. rubi. tinctorum ℥ ß. fol. chelidoniæ maris m. j. ſummittat. centaurei minor. p.i. cinam. ʒ ß. croci ℈ ß. infundantur per noctem cum vini albi ℥ viii.colaturæ adde ſaccari albi ℥ ß.capiat manè per quinque dies; Poſt prædictam potionem.Et poſt vſum huius remedii reiteretur potio laxans præſcripta. His ſolis remediis perfectè conualuit.

* *
*

OBSER

Obſervatio VII.

Oculorum rubor pertinax.

ELegans & venuſta puella Antoneta De Louis octodecim annos nata à tribus aut quatuor annis fluxionem patiebatur in oculum ſiniſtrum procumbentem, quâ totus oculus, palpebræ, & partes etiam circumiacentes tumore ac rubore afficiebantur. Vnde pulchra illius facies defœdabatur. Autumno præcipuè ingraueſcebat affectus, & tota hyeme perſeuerabat, neque venæ ſectione aut purgatione ex potionibus & apozematis, aut veſicatoriis, aliiſque remediis, quam plurimis quæ frequenter & fruſtrà vſurpata fuerant, ſedari potuerat.

Tandem ineunte autumno, quo morbus pari tum ferocia rediit, potentioribus remediis vti viſum eſt, ad fluxionis contumacis radicem extirpandam. Itaque loco apozematis quo antea vſa erat, præſcribo pilulas aperientes & diaphoreticas ex ſalibus tamariſci, abſynt. Magiſterio tartari, & puluere diaphoretico, de quibus capiebat duas manè tribus horis ante prandium, & totidem ante cœnam per quatuor dies. Quinto die ſumpſit pilularum catholicarum ʒ ß. quibus optimè purgata eſt, vnde rubor & inflammatio valdè imminui cœperunt. Sumpſit iterum pilulas aperientes per quatuor dies, & quinto pilulis catholicis purgata eſt feliciter; Ac paucis poſtea diebus oculi rubor omninò euanuit, neque ampliùs reuerſus eſt. Pilularum catholicarum baſis propoſita eſt in praxi medica noſtra cap. de Epilepſia.

In hac curatione miſſus non fuit ſanguis, quamuis ægra prædita eſſet ſanguineo temperamento, quia paucis antea diebus detractus fuerat, tum ex brachio, tum ex malleolo. Sed peracta curatione decoctum menſes promouens præſcriptum fuit, quia illos imminutè patiebatur. Illud autem decoctum tale fuit.

℞ Rad. altheæ & valerianæ ana ℥ j. rad. fœniculi, aſparagi, & apij ana ʒ vi: folior. betonicæ, pimpinelæ, ceteracarthemiſiæ, ſabinæ ana m. j. bulliant omnia in decocto cicerum rubeorum ad 4. in v. In colatura diſſolue ſacchari albi ℥ iij fiat apozema clarificatum & aromatizatum ʒ ij. cinamomi & ℈ j. croci pro quatuor doſibus matutinis, quas capiat quatuor diebus antequam menſes prodeant.

Obſervatio VIII.

Dolores venerei.

CLariſſimus iuuenis D. N. 25. annos natus, togatæ & armatæ militiæ peritus, dolores venereos patiebatur, eoſque continuos diu noctuque affligentes à quatuor annis, præcipuè in tibia ſiniſtra, ſecundum longitudinem illius. Per annum integrum, emplaſtrum de Vigo cum mercurio geſtauit in ea parte ex conſilio chirurgorum, quibus ſolis ſe committebat. Tandem plurium Medicorum conſilio quorum ego vnus eram, diætam ſudorificam vſurpauit per 20. dies, topica multa tibiæ admouit, fomenta nimirùm, ſuffumigia, vnctiones & emplaſtra: Quæ omnia nihil profuerunt. Me ſolum paſſim interpellat, vt aliquid vlteriùs præſtem, quod illum ab hoc malo inueteratiſſimo liberare valeat. Ipſi vt obtemperem antiuenereum exhibeo per menſem integrum in pilulas redactum; de quibus capiebat duas, horis matutinis, & totidem pomeridianis, horis tribus ante paſtum. Quinto quoque die cum pilulis catholicis purgabatur, & ita ſenſim dolor euanuit.

Obſervatio IX.

Lues venerea.

CLariſſimus vir. D.N. 50. annos natus venerea lue ab anno integro infectus, quæ ordinariis remediis non ceſſerat, duobus prædictis, nempe antiuenereo & pilulis catholicis vſurpatis per 20. dies probè conualuit.

Obſervatio X.

Catarrhus cum aliis ſymptomatis.

NObilis vir Guillielmus Hebrardus D. de Mirauaulx 32. annos natus, pituitoſo, & melancholico temperamento præditus, contumaci affectu laborabat multis ſymptomatis ſtipato: grauitate totius corporis, interdùm ita immani vt ſe commouere non poſſet, cum tanta virium imbecillitate, vt ferè animo deficeret. Horis verò pomeridianis, tum etiam veſpertinis fluxio tenuis & aëris in pulmonem decumbebat, quæ ipſi tuſſiculam inanem & moleſtiſſimam excitabat, vnde phthiſim imminentem admodùm verebatur, quod eum mœrore conficiebat, quandoquidem duæ illius ſorores ex eo affectu perierant, & ipſe aliàs ſanguinem ore excreuerat. Quod omnium peſſimum erat, nolebat medicos conſulere, quia omnia medicamentorum genera ita horrebat, vt ſtatim ea vomitu reiiceret. Malo tamen in dies ingraueſcente, clariſſima illius vxor me accerſendum curat. Audita morbi hiſtoria, multa propono remedia in vulgari vſu recepta, quibus ipſe nolens acquieſcere, polliceor ipſi remedia guſtui gratiſſima, quæ priſtinam ei valetudinem reſtituere valerent. Impetrato ſub hac conditione obſequio, primùm ſequentia iuſcula præſcribo.

℞ Rad. buglοſſi & aſparagi ana ℥ j. fol. agrimoni. pimpinellæ, ſcabioſæ & capilli ven. ana M. j. cremoris tartari ʒ j. coquantur cum quarta parte galli veteris, & fiat iuſculum, quo vtatur per ſex dierum ſpatium. His aluus bis aut ter in die ſubducebatur, & æger aliquod in die leuamen ſe percipere aſſeruit Deinde ſequentem puluerem præſcribo.

℞ Salis tamariſci, Magiſterij tartari, & lactis ſulphuris ana ʒ j. Miſce fiat puluis de quo capiat ʒ ß. manè ſingulis diebus cum iuſculo prædicto. Hoc remedio per ſex dies vſurpato, ſeptimo purgatus fuit puluere ſequenti.

℞ Sennæ mundatæ & cremoris tartari ana ℈ j. diagridij g̃. viij. cinamomi g̃. iiij. pulueris cephalici ſpecifici g̃. v. miſce, fiat puluis, quem capiat cum iuſculo. Hoc remedio incredibilem humorum pituitoſorum copiam excreuit, non ſolùm per aluum, ſed etiam per os, ſine vllâ tamen moleſtiâ, vt quaſi ſponte ferrentur è ventriculo inſtar albuminum ouorum. E cerebro etiam ad os tanta copia ferebantur, vt vix æger eorum excretioni ſcreando ſufficeret. Vrinas etiam multò copioſiores emiſit. Eadem die ita ſubleuatus atque exhilaratus eſt; vt ſe curatum profiteretur. Quia tamen totum corpus ingenti humorum copiâ refertum erat; iuſſi vt per ſex dies iterùm prædictum puluerem aſſumeret, & ſeptimo iterùm purgaretur, quod ille ſedulò præſtitit; & eodem modo quo antea ſucceſſit: multò tamen minorem humorum copiam excreuit; quia præcedente purgatione imminuta fuerat. Poſt ſecundam purgationem balneum ingreditur ex hordeo, amygdalis, & ſeminibus frigidis cōfectum, idque tepidè per biduum manè & ſerò, ad humectanda viſcera calidiora. Poſt balneum vtitur per triduum puluere prædicto & vltimò purgatus eſt vt ſupra; ſicque priſtinæ ſanitati omninò reſtitutus eſt.

Observatio XI.

Cephalæa cum aliis affectibus.

LEctiſſima virgo Margareta de Varanda doctiſſimi olim viri D. Dauidis Varandæi Iureconſulti celeberrimi, & in Monſpelienſi vniuerſitate iuris vtriuſque profeſſoris filia, 20. annos nata capitis dolore acerrimo laborauit, cum dextri hypochondrij tenſione, ventris doloribus & aliis ſymptomatis. Multa quotannis vſurpabat remedia, potiones, apozemata, pilulas, balnea, veſicatoria, & alia quamplurima; quæ parùm proficiebant. Vſu chalybis etiam parùm adiuta eſt, quamuis hæc omnia ab obſtructionibus dependerent, & prauis humoribus in hypochondriis ſtabulantibus; iiſque aduſtis, vapores acerrimos ad caput demittentibus. Tandem vere ineunte anni 1625. ſequentia remedia illi præſcripſi.

℞ Conſeruæ fol. abſinth. & capill. ven. ana ℥j. conſeruæ rad. enulæ camp. ℥ ß. ſalis tamariſci, magiſterij tartari, & pulueris aperientis ſpecifici ana ʒ ß. cum ſyrupo capill. ven. fiat opiata, de qua capiat ʒ ij. ſingulis diebus mane duabus horis ante paſtum.

Quinto quoque die purgabatur pilulis catholicis ad ℈ ij. & intra quindecim dies perfectè curata eſt.

Observatio XII.

Colicus dolor.

SVpra dictæ puellæ frater Stephanus Varandæus 18. annos natus colico dolore acerbiſſimo torquebatur ab aliquot diebus. Ipſum inuiſens, ſtatim præſcribo ad immanem dolorem coërcendum, quem vix ſuſtinere poterat, laudani opiatici gr. vj. quibus intra duas horas dolor omninò ſedatus eſt; lutè cœnauit, & tota nocte dormiuit, qui plures antea inſomnes tranſegerit.

Poſtridie manè ſurrexit, & ad conſueta munia ſe contulit neque vlla purgatione vti voluit, quam ipſi ad ſublationem cauſæ præſcripſeram, dolor tamen non rediit.

Observatio XIII.

Colicus Dolor.

CLariſſimus vir D. Stephanus Dumoys in curia præſidiali Monſpelienſi Conſiliarius regius, colico dolore cruciatus aliis remediis per biduum fruſtra tentatis aſſumpta ʒ ß. pilularum catholicarum, optimè purgatus eſt, & eadem die à colico dolore integrè liberatus.

Observatio XIV.

Cephalæa.

VXor clariſſima D. Guillelmi Dortomanni Patroni celeberrimi quã primis nuptiis duxerat, têpetamento melancholico donata; cephalæâ grauiſſimâ à multis annis tenebatur, quæ illam continuò ferè affligebat ad illius curationẽ infinita pene remedia à variis Medicis præſcripta fuerant; quibus cum morbus pertinaciter obſiſteret, à me etiam remedia poſtulat, quæ ipſi in hunc modum præſcripſi.

℞ Conſeruæ fol. abſint. capill. ven. & rad. enulæ camp. ana ℥i. ſalis abſint. & tamariſci ana ʒi. cum ſyrupo capill. ven. fiat opiata, de qua capiat ʒ ij. ſingulis diebus manè duabus horis ante paſtum.

Quinto quoque die, capiat pilulas catholicas ad ℈ ij. his remediis per decem dies vſurpatis dolor ille acerbus & chronicus euanuit.

Observatio XV.

Vomitus in febre Maligna.

EGregius vir Laurentius Boſchius Pharmacopœus Monſpelienſis celeberrimus, febre illa epidemica, quam purpuratam vocant, grauiter laborabat, in menſe Decembri anni 1622. poſt Monſpelij obſidionem; & inter alia ſymptomata, hoc in primis moleſtiſſimè vrgebatur; vomitu nimirùm omnis materiæ potulentæ, ſimul atque ebibita fuerat; aquam, vinum, iulepos, emulſiones, omnia reiiciebat; ſola iuſcula retinebat. Per quatriduum febris ſæuierat, cum ardore & ſiti ingenti, quæ potu non poterat ſedari. Interiora adeò exſiccabantur, & adurebantur; vt lingua ſummam nigredinem & ariditatem præ ſe ferret. Tum graue ſymptoma hoc leuiſſimo remedio, meo conſilio ſublatum eſt.

℞. Salis abſynt. ℈ j. ſucci Limonum recentis cochlear 1. mixta fuerunt in ipſo cocleari & exhibita, ſtatim vomitus ſedatus eſt, & ab eo tempore bibit quantum voluit, neque aliquid deinceps vomitu reiecit.

Observatio XVI.

Febris verminoſa.

FIlia Ioannis Niuelle in bipertitorum iudicum exedra procuratoris, annos nata 11. febre continua laborabat, cum alui fluxu moleſtiſſimo, quo materias excernebat colore cineritio infectas, quales apparere ſolent plerumque in verminoſis affectibus.

Præſcripti initio fuerunt clyſteres detergentes, ex rebus dulcibus parati; tum potus vulgares contra lumbricos, & rhabarbarum puluerатum etiam bis iteratum, ex quibus omnibus nullum lenamen ob inuit; imò febris & alui fluxus in deteriùs vergebant; vt iam de ſalute puellæ dubitaretur: quandoquidem delicatula, & à longo tempore malè affecta erat, ac pallidis coloribus defœdata. Tandem ſequentem iulepum ipſi præſcripſi.

℞. Rad. acetoſæ, graminis, & cichorij ana ℥j. fol. endiuiæ, cichorij, acetoſæ, portulacæ, & hyperici ana M. j. ſcordij & abſynt. pontici ana M. ß. flor. 3. cordialium p. j. coquantur in aqua hordei, ad 4. lib. V. in colaturâ diſſolue ſyrupi limonum ℥ iiij. ſpiritus vitrioli guttas aliquot, ad leuem aciditatem; fiat iulep. pro quatuor doſibus manè & ſerò ſumendis.

Intra illud biduum quo Iulepo vſa eſt, febris & alui fluxus omninò quieuerunt; & perfectè curata eſt. Si quis miretur tam leui remedio ſublatum eſſe hunc affectum, ſciat hypericum & ſcordium mirabili efficacia putredini reſiſtere, & lumbricorum generationem prohibere: nedum iam genitos enecare. Vt etiam iſtæ herbæ veſtibus complicatæ, vermiculorum generationem impediant; veſtes laneas præſertim erodentium, qui tineæ & blattæ nominantur: & verè teſtari poſſum, me huiuſmodi iulepis in infinitis penè puerulis lumbricis laborantibus, cum fœliciſſimo ſucceſſu vſum eſſe.

Observatio XVII.

Icterus.

CHirurgiæ ſtudioſus Laroſe nominatus apud D. Thierry Huguenot Chirurgum celeberrimum tunc temporis habitans, qui iam à longo tempore chirurgiæ

chirurgiæ magiſterium exercet, Ictero laborabat. Ei præſcripſi potionem cholagogam, mox infuſum ictericum obſeruatione ſexta deſcriptum per quinque dies, & in fine iterum potionem cholagogam, vnde citò conualuit.

Observatio XVIII.

Icterus.

Filius primogenitus D. Demanſe Galliæ Quæſtoris generalis, natus erat ex matre febre tertiana laborantē, & ipſe in lucem editus quatuor acceſſiones eiuſdem febris paſſus erat; deinde factus eſt ictericus ita vt totum corpus flauiſſimo colore infectum eſſet, quod magnum parentibus terrorem incutiebat: erat autem tantùm bimeſtris. Cum ad illum curandum vocatus ſum; dubitaui admodum quid fieri poſſet in tam tenero corpuſculo. Taēdem hunc ſyrupum præſcripſi.

℞ Rad. rubiæ tinctorum & chelidoniæ maioris ana ℥ij. fol. chelidoniæ maioris, centaurei minoris, & abſint. Pontici ana m. ij. cinamomi ʒij. croci ʒ. ß. coquantur in aqua fontis ad ℔ j. in colatura diſſolue ſacchari albi ℔ j. fiat ſyrupus, de quo capiebat exiguum coclear manè per 20. dies, & perfectè reſtitutus eſt, & nunc etiam benè valet, defuncti parentis ſedem honorificè occupans.

Observatio XIX.

Pleuritis & ſynochus febris cum putredine.

Die decima menſis Iunij anni 1630. Gratianopoli D. De Boiſſuzel ex nobili ſtirpe oriūdus adoleſcens xx. annos natus, temperamento ſanguineo præditus, circa veſperam cœpit tentari dolore lateris ſiniſtri ſine febre. Eadem die iniectus fuit clyſter carminans, & admotus ſacculus diſcutiens parti dolenti. Poſtridie manè cœpit febricitare, perſeuerante dolore, qui magis vrgebat, cum decumberet in latus oppoſitum, iteratus fuit clyſter & ſanguis miſſus ex brachio ſiniſtro; Iulepus exhibitus ex aqua papau. rhead. ſyrupo violac. & ſale prunellæ. Fotus emolliens, & carminans lateri admotus: Et poſteà vnguentum de althea cum oleis calaſticis. Sanguis apparuit valdè impurus; pomeridianis horis febris intēſior; repetita ſanguinis miſſio, iulepus & topica remedia etiam iterata, Die tertia manè iterata ſanguinis miſſio in duabus patinis; quarum vna ſatis erat corrupta, altera verò purior; Iulepus & topica continuata. Pro potu ab initio ptiſanam ſumebat ex hordeo & liguiritia, ſoliſque iuſculis veſcebatur, iiſque interdùm alteratis herbis refrigerantibus. Eadem die poſt meridiem febris exacerbata eſt, ſanguis detractus ex eodem vulnere ad ℥. vj. qui ſatis laudabilis apparuit. Matutinâ phlebotomiâ dolor lateris omninò deſiit, qui nunquam adeodum vehemens fuerat, neque tuſſim, difficultatem ſpirandi aut ſputum cruentum ſibi iunctum habebat; quod indicabat eum vel ex fluxione leuiori, vel ex vaporibus acrioribus, traxiſſe originem; cum etiam ante febrem apparuiſſet. Ideò febris primaria fuit ex ſynochorum genere, à pleuritide minimè dependens. Poſt vltimam venæ ſectionem cum vehementi ſiti & æſtu vexaretur, ipſi propino aquę frigidę circiter ℔. j cū ſpiritus ſulphuris guttis xx. Statim frigus percepit in toto abdomine, aliquibus ſtragulis contectus eſt, & parùm ſudauit poſt horæ ſpatium. Deinde hauſit iuſculum, & poſt horam alteram iniectus fuit clyſter; eoque reiecto nouus ſudor exortus eſt ita copioſus, vt vndique diffluerct, deterſo ſudore, iterùm ſudauit, ſed minùs copioſè, & tota nocte ſatis placidè quieuit. Die quarta manè iterùm ſudauit, & febris magna ex parte ſublata eſt. Ita vt die ſeptima

Riuerij Obſeruat.

febris expers omninò fuerit, & octaua purgatus; nullis aliis remediis opus habuerit. in hac curatione hoc obſeruandum à ſpiritu ſulphuris cum aqua exhibito ſudores copioſos fuiſſe prouocatos, quod multis experimentis nobis innotuſcit, qui plures tertianas febres curatas vidimus eodem remedio, in ſummo acceſſionis æſtu & vrgente ſiti exhibito; vnde copioſi ſudores prouocabantur, à quibus non ſolum paroxyſmus, ſed etiam totus morbus integrè ſoluebatur. In minori aquę quantitate, ſpiritus quantitas minuenda eſt nimiùm aceſcat.

Observatio XX.

Febris tertiana.

Magiſter Berardus Pharmacopæus Gratianopolitanus celeberrimus, quinquagenarius, in mēſe Iulio anni 1630. laborabat febre tertiana intermittente, ac poſtquam bis purgatus eſſet, biſque phlebotomia celebrata fuiſſet; neque melius haberet, ſumpſit pilulas catholicas noſtras die intermiſſionis, & ſequenti die acceſſio rediit multò remiſſior. Poſteà ante ſequentem paroxyſmum; ſequens potiuncula ei exhibita eſt.

℞ Aquæ chicorij ℥ iij. ſalis abſinthij ʒ ß. ſpiritus ſulphuris guttas xij. miſce.

Ab hac potione acceſſio non rediit, ſed per vrinas plurimùm fuit euacuatus.

Eodem tempore D. de Maniſſieu in Senatu Gratianopolitano Conſiliarius regius, annos natus 24. poſt duas acceſſiones, vnica venæ ſectione curatus eſt abſque vllo remedio, erat autem ſanguis valdè calidus ac bilioſus.

Observatio XXI.

Febris purpurata.

Die 18. menſis Iunij anni 1630. Gratianopoli vocatus ſum ad D. de Chapoullay apud Quæſtores generales Aduocatum regium, febre continuâ laborantem ab octo diebus, in quorum ſpatio ter ipſi vena ſecta fuerat, & purgās Medicamentum ſemel exhibitum ex præſcripto Medici ordinarij. Quamprimùm illum inuiſi, inuenio pulſum valdè frequentē & inæqualem, vnde ſuſpicor febrem eſſe malignam, ſimulque cum detegi iubeo, & totum corpus inuenio exanthematis purpureis refertum. Vrinæ erant ſatis laudabiles, & concoctionis rudimenta quædam oſtentantes.

Præſcripſimus cucurbitulas multas ſecundum ſpinæ longitudinem applicandas, tum ſiccas, tum humidas, epithemata, inunctiones ex oleo ſcorpionum Matthioli, confectionem de hyacintho in iuſculis, & Iulepos refrigerantes cum cardiacis. Pro potu vtebatur ptiſana vulgari, in quam nodulus cornu cerui mergebatur.

Hæc remedia continuauit vſque ad vndecimum morbi diem, cum tamen omnia in dies ruerent in peius, ægerque delirio, & conuulſionibus correptus fuerit. Dicta die vndecima leuiter ſudauit ſine fructu. Delirium cum ſtupore quodam coniunctum erat; ideò veſicatorium ceruici admotum eſt, & cucurbitulæ continuatæ partibus inferioribus. Loco priorum Iuleporum, qui ex radicibus & herbis refrigerantibus & aperientibus erant compoſiti ſequentes præſcripti ſunt.

℞ Hordei integri p. j. rad. bugloſſi ℥ ij. fol. borrag. pimpinellæ, ſcordij ana m. j. ſem. citri & acetoſæ ana ℥ ß, tamarindorum ℥ij, flor. borrag. bugloſſi & roſar. rubr. ana p. j. dictam. cretici p. ß. fiat decoctio in aquę ℔. vij. ad tertię partis conſūptionē, in colatura diſſolue

diſſolve ſacchari albi ℔.j fiat Iulep. de quo capiat ℥.viij , mane & ſerò addendo vnicuique doſi ſalis prunellæ ʒj. ſpiritus vitrioli ℈ ß.

Pro potu præſcripta fuit tinctura roſarum. In iuſculis , puluis ex margaritis , corallio, raſura eboris, cornu cerui & lapide bezoardico. At poſtremis diebus, inſtante decimo quarto die, cum omnia in peius ruerent , loco illius pulueris ; ſubſtitui bezoardicum minerale purū, cuius ℈j ſumebat in ſingulis iuſculis.

Cum verò circa veſperam, febris, delirium & conuulſio plurimùm intendi conſueuiſſent ; duabus horis ante exacerbationem , hunc puluerem exhibuimus.

℞ Salis prunellæ ʒ ß. bezoardici mineralis ℈j. camphoræ gr.vj, miſce, capiat cum aquâ cardui benedicti: decimo tertio die exhibitus eſt hic puluis, eadém, quæ die bezoardicum prędictum ſumere inceperat in iuſculis, & non rediit ea die exacerbatio , ſed melius habuit tota nocte ; poſt mediam noctem idem puluis iteratus eſt. Decima quarta die paulò meliùs habuit, attamen ſine vlla excretione. Decimâ quintâ eodem modo. Decima ſexta cum appareret concoctio in vrinis, & toto morbi decurſu apparuiſſet, ac ſenſim progreſſa eſſet , medicamentum catharticum exhibitum eſt ex ſennę ʒij rhab ʒ iß. in decocto refrigerante infuſis , addendo colaturæ mannæ & ſyrupi roſacei ana ℥j. quo blandè purgatus eſt. Eadem die puſtulæ quam plurimæ animaduerſæ ſunt inſtar variolarum ad ſuppurationem tendentes, magno quidem numero circa veſicatorium, tum ſparſæ per dorſum, lumbos & nates. Decimâ ſeptimâ prædictæ puſtulæ maiori ex parte ruptæ apparuerunt , & ad exſiccationem tendentes.

Verùm in parte anteriori circa hypochondria & pectus puſtulæ perexiguæ, pellucidæ & diaphanæ, humore ſeroſo refertæ , infinito propemodum numero prodiere: febris valdè remiſſa, & delirium valdè imminutum. Decima octaua ſomnus multus fuit & ferè continuus diu noctúque, vſque ad diem vigeſimum. Purgatus eſt iterum die vigeſima ſecunda , & poſtea febris omninò deſiit ; ac paucis poſtmodum diebus perfectè conualuit. Ante duos annos Dominus de Raſtenclieres curatus eſt à febre purpurata periculoſiſſima, hoc præcipuè remedio, quod ſcilicet in vnoquoque hauſtu potus ordinarij ex ptiſana vulgari confecti miſcebam ſalis prunellæ ʒj , ſpiritus vitrioli guttas x. ſic enim ſummæ linguæ nigrities & ſiccitas cum ingenti ſiti coniuncta , paucis diebus diſcuſſa eſt.

Observatio XXII.

Febris tertiana.

D. De Chaune ſexagenarius, Quæſtor Galliæ generalis die 18 Iunij anni 1630. Gratianopoli laborare cœpit tertianâ febre, & intra 12. dies ſemel purgatus eſt, terq; ipſi ſecta fuit vena, nec non iulepi exhibiti multoties, intraque illud tempus à febre liberatus eſt. Hoc verò animaduerſione dignum fuit in hoc ægrotante, quod nullum vnquam contentum apparuit in vrinis, liquor tamen ipſarum in declinatione, colore & ſubſtantia laudabilis apparebat. Cuius euentus ratio inde fuit deſumpta quod æger nephriticis affectibus diu obnoxius fuerit , quorum ratione vrinæ tranſcolari conſueuerant.

Observatio XXIII.

Hæmorrhagia.

IDem D. de Chaune cum per multos dies à prædicta febre immunis permanſiſſet, Hæmorrhagiâ correptus eſt, adeò immodica, vt vires deiiceret. Ad eam autem cohibendam cum multa vſurparentur remedia, hoc vnicum profuit, nempè oxycratum per nares frequenter attractum, quo ſtatim cohibitus eſt ſanguinis fluxus. Eoque poſt biduum denuò prorumpente oxycratum denuò ſimili modo vſurpatum confeſtim cohibuit.

Observatio XXIV.

Febris maligna.

DIe 19. menſis Iulij anni 1630 Gratianopoli, vocatus ſum ad filium Stephani Mercier ſcribendi artem docentis, ſedecim annos natum, febre maligna laborantem, erat autem in quinta die morbi, maculis violaceis conſperſus cum delirio, alui fluxu, aliiſque grauibus ſymptomatis. Semel ipſi ſecta fuerat vena, & nulla alia remedia adminiſtrata. Exhibeo ipſi pulueris ſudorifici ℈ij cum camphoræ gr. xij in aguæ cardui benedicti ℥iiij probè tectus copioſè ſudauit , & optimè habuit , delirium ceſſauit , alui fluxus imminutus eſt. Poſterâ die febris ſatis magna vigebat ſine vllo graui ſymptomate : ſanguis detractus eſt , & eadem die febris expers omninò fuit.

Observatio XXV.

Gonorrhæa antiqua.

D. Cheualier ciuis Gratianopolitanus 30. annos natus & temperamento ſanguineo præditus , Gonorrhæa laborans admodū inueterata, à me conſilium petit die vndecima menſis Iulij anni 1630. Ipſi præſcribo primùm purgationem ex mercurij dulcis ℈j. cum pilularum cochiarum minorum eadem quantitate , poſtera die venæ ſectionem : Ac deinde bolum ex rhab. puluerat. ʒ j. cum therebinthinę ʒ iij. quem continuauit per quinque dies eoque purgabatur ter aut quater in die. Iterum ſumpſit pilulas mercuriales. Et bolum prædictum per alios quinque dies. Ac tandem aquam ſequentem per octo dies.

℞ Menthæ ſiccæ ℥iij. ſem. lactucæ, rutæ, agni caſti ana ℥iiß. dictamni cretici ʒ x. ſacchari albi ℔ij. omnia pulverentur, addendo terebinthinæ vcotæ ℥v. Vini albi generoſi ℥xxx. fiat diſtillatio in balneo mar. capiat æger coclearia duo mane duabus horis ante cibum.

Et his remediis à contumaci illo affectu liberatus eſt.

Observatio XXVI.

Febris tertiana.

DIe 25. Iunlj anni 1630. Gratianopoli, vocatus ſum ad D. De Poulemies 30. annos natū ordinis Diui Ioannis equitem, febre tertianâ laborantem. Erat autem tunc temporis in tertia acceſſione. Priùs tamen quàm tres illæ acceſſiones ordinē cœpiſſent, per aliquot dies ſine typo febricitauerat. Præſcripſi ad diem ſequentem qui erat intermiſſionis dies , calomelanos Turqueti ℈j diagridij gr. v. in forma pilularum, quibus valdè purgatus eſt, & circa veſperam appetentiam ciborum percipere cœpit , qua priùs deſtitutus fuerat. Die verò acceſſionis ſumpſit ante paroxyſmum iulepum ſequentem.

℞ Aquæ cichorij ℥ iij. ſalis abſint. ʒß. ſpiritus ſulphuris ℈j fiat iulep. quem hauſit duabus horis ante paroxyſmum, & corpore probè contecto ſudauit copioſiſſimè , ſicque à febre liber euaſit.

Observatio XXVII.

Febris tertiana.

Die 30. menſis Iunij anni 1630 vocatus ſum Gratianopoli ad Domini de Semiane Quæſtoris generalis vxorem febre tertiana laborantem. Paſſa erat antea nouem paroxyſmos;& à quodam Medico Regio quinquies ei ſecta fuerat vena, necnon Medicamentum exhibitum ex ſennæ,& caſſiæ infuſione paratum: paroxyſmi tamen ingraueſcebant, in iiſque vnum præcipuè ſymptoma eam grauiter vrgebat, nempè capitis dolor acerbiſſimus, pungens & lancinans dimidiam tantùm capitis partem hemicraniæ inſtar occupans. Statim indicaui hunc dolorem procedere à vaporibus acribus ex materia quadam biliosa in ventriculo aut partibus vicinis ſtagnante, eleuatis: ideoque præſcripſi purgans medicamentum ex aquæ benedictæ ℥ j. cum infuſione ℥ ß. foliorum ſennæ paratum; quo per inferiora quater purgata eſt, & bis per ſuperiora, vomituque reiecit prima vice circiter ℔ j. bilis porraceæ; ſecunda verò parem quantitatem bilis æruginoſæ, & ſequenti acceſſione à dolore capitis omninò fuit libera, tum poſt iulepos aperientes temperatos & purgationem iteratam ex ſenna, rhab. & catholicone omnino conualuit.

Observatio XXVIII.

Lumbrici.

Filiolus Magiſtri Imberti mercatoris Gratianopolitani tres circiter annos natus, per multos dies vexatus eſt alui fluxu, & nauſeâ ferè perpetuâ, cum febre acutiſſima, quæ à lumbricis in ventriculo & inteſtinis contentis, exoriri videbantur; varia remedia fruſtra tentata fuerant; & cum iam omnia eſſent deſperata, ægerque in ſummo vitæ periculo verſaretur, ipſi exhibui calomelanos Turqueti gr. xij. ſtatim ceſſauit nauſea, & totâ ferè die dormiuitat noctu vomitus & alui fluxus multò grauiores excitati ſunt. In excrementis inueniebantur fruſtula vermium putrefacta in maxima copia, manè dormiuit, & tota die ſequenti, neque amplius vomuit, & intra 24. horas febris expers apparuit, atque ita curatus, vt aliis remediis non indiguerit.

Observatio XXIX.

Febris maligna.

D. de Beauboys Iuuenis Aulicus in principio menſis Iulij anni 1630. laborabat Gratianopoli febre maligna cum exanthematis. Vocatus ſum ad eum die morbi nona: octies ei ſanguis miſſus fuerat, & reliqua remedia abnuebat, grauis vrgebat diarrhæa, & interdum delirabat. Die decima febris & alui fluxus intentior, pulſus intermittens, in lecto excrementa deponebat. Vndecima, omnia eadem. Duodecima, in peius ruit. Decima tertia, moribundus videbatur & in agone verſari. Admoueri iubeo veſicatorium ceruici, & propino manè pulueris diaphoretici ℈ ij camphoræ gr. xij cum aqua cardui bened. & tectus manſit per duas horas; non ſudauit. Veſperi eadem potio iterata eſt, & probè tectus copioſè ſudauit, multò melius habuit, per totum illius diei decurſum ſumpſit in ſingulis iuſculis bezoardici mineralis ℈ j. Paucis poſtea diebus omninò conualuit. Ceſſante febre parotis oborta eſt valdè dolorifica, quæ per reſolutionem diſcuſſa eſt.

Observatio XXX.

Dolor Nephriticus.

Die tertia menſis Iulij anni 1630. Petrus Berardus Pharmacopæus Gratianopolitanus celeberrimus, quinquagenarius, correptus eſt dolore nephritico vehementiſſimo, ſtatimque ſibi iniici curauit duos clyſteres conſequenter valdè laxantes, ex confectione hamec & diapruno ſolutiuo cum terebinthina, iiſque nihil conferentibus me vocari iuſſit; tertium clyſterem præſcribo, emollientem, & carminantem cum diaphœnici & diapruni ſolutiui, ſingulorum ℥ ß. & aquæ benedictæ ℥ iiij. hoc Enemate multum euacuatus eſt, dolorque omninò ſublatus. Sentiebat enim æger materias ex lumbis totoque abdomine ſibi auelli, ſine vlla tamen moleſtia. Eodem tempore fomenta ex priori decocto admouebantur.

Observatio XXXI.

Dolores arthritici.

Die octaua menſis Iulij anni 1630. vocatus ſum à magiſtro Perdreau, eminentiſſimi Cardinalis Richelij, Pharmacopæo, Gratianopoli decumbente ex doloribus articulorum, qui pedes & brachia, aliaſque partes affligebant, cum tumore, inflammatione, & febricula. A viginti diebus hoc affectu laborabat: eique nouies proprio nutu ſecta fuerat vena, ſanguiſque multo ſero abundans detractus: aliquoties etiam purgatus fuerat. Meo autem iuſſu illi exhibetur puluis in iuſculo ex calomelanos ℈ j. diagredij gr. viij. garyophillo. num. 1. blandè & copioſè purgatus eſt, ac multò melius habuit. Deinde ſumpſit manè & ſerò iulepum refrigerantem, in cuius doſi matutina infundebantur ſennæ ʒ iij. cum ſeminis coriandri ʒ ß. frigidè per biduum, poſtea ſumpſit eundem puluerem, pari ſucceſſu & integrè curatus eſt.

Observatio XXXII.

Hyſtericus affectus.

In menſe Octobri anni 1631. vxor D. Dalmeras in ſuprema ſubſidiorum curia Conſiliarij regij, hyſterico affectu laborabat cum vomitu & alui fluxu, ſummaque virium deiectione, vt moribunda videretur. Poſt multa remedia vſurpata, nempè fomenta roborantia ventriculo admota, pullos cordi applicitos, & Epithemata eidem parti apposita, cucurbitulas femoribus & pubi affixas, clyſterem ex iuſculo & theriaca iniectum; tum aquam cinamomi exhibitam, ſumpſit tandem ſequentem potionem quæ mirum in modum ipſi profuit.

℞. Aquarum artemiſiæ, roſar. & florum arantiorum ana ℥ j. aquæ cinamomi ʒ iij. confectionis de hyacintho ʒ j. pulueris electarij diamargariti frigidi ℈ ß. croci gr. iiij. fiat potio.

Aſſumpta hac potione non amplius vomuit, & optimè habuit per duos dies, poſtea iterum affectus rediit, & per internalla repetiit. At quoties dicta potio vſurpabatur, omnia ſymptomata ceſſabant.

Observatio XXXIII.

Diarrhæa.

Vir quidam robuſtus & bilioſo temperamento præditus, æſtate media, correptus eſt diarrhæa bilioſa valdè vrgente, cum ſiti intenſiſſima: vocatus ad eum, præſcripſi ſal prunellæ in potu ordinario, tum

etiam in iuleplis ex aqua lactucæ & portulacæ paratis, ter in die ſumendis, & intra 24. horas conualuit.

Observatio XXXIV.

Obſtructio hepatis & lienis.

QVidam ſtudioſus Polonus ex intempeſtiuis lucubrationibus incidit in grauiſſimas obſtructiones Hepatis & Lienis, quæ eum ad extremam maciem perduxerant, cùm anteà eſſet [illegible] & bono habitu præditus: poſtquam autem potionibus purgantibus, apozematis aperientibus, aliiſque remediis vſus eſſet, quæ parùm contulerant, pilulæ ſequentes à me præſcriptæ ſunt, quarum vſu intra menſem reſtitutus eſt.

℞. Aloës optimæ, & gummi ammoniaci in aceto ſoluti & per ſetaceum traiecti, atque iterum inſpiſſati ana ʒ.iij. ſennæ mundatæ & mirrhæ electæ ana ʒ.j.ß. croci ℈ß. cum oxymelite ſcillitico fiat maſſa pilularum de qua capiat ℈ ij. alternis diebus, duabus horis ante prandium.

Observatio XXXV.

Phthiſis incipiens.

CLariſſima & pulcherrima mulier vidua D. de Ribes Sommedrienſis 25. annos nata, fluxione tenui & acri in pectus delabente grauiter afficiebatur, cum tuſſi ſicca, ferè perpetua, macie, febre lenta, & genarum rubore, quæ vitia per contagium cõtraxerat ex marito ſuo, qui ante duos menſes phthiſicus perierat, ita vt illa ad eundem morbum ruere videretur.

Die decima quinta menſis Maij anni 1629. ei præſcripſi potionem purgantem ex ſenna, rhab. manna & ſyrupo roſaceo, cum decocto pectorali. Poſtera die venæ ſectionem: deinde iuſcula pectoralia & refrigerantia per 12. dies, & in quarto quolibet iuſculo ſenna coquebatur ad ℥ ß. Poſt iuſcula, balneum ex decocto hordei & amygdalarum dulcium. Interim noctu ſumebat cochlear vnum ſyrupi fluxionem & tuſſim cobibentis ex ſyrupo violaceo, iuiubino, de roſis ſiccis & de papauere, partibus æqualibus, compoſiti.

Hiſce remediis perfectè conualuit, neque opus fuit cauſtico, & lacte aſinino, quæ ipſi præſcripta fuerant. Nihilominus ſuaſi vt bis in anno purgationem renouaret.

Observatio XXXVI.

Gonorrhæa antiqua.

D. Q. iuris vtriuſque doctor ab octo menſibus gonorrhæa laborans à me conſilium petiit. Illi primùm ſequentem bolum præſcripſi.

℞ Terebinthinæ venet. ʒ iij. rhab. pulu. ʒ j. fiat bolus quem capiat per quinque dies, ab hoc remedio benè habuit, ſed poſt aliquot dies fluxus reuerſus eſt. Poſteà vſus eſt aquâ ad gonorrhæam, Quercetani in illius pharmacopæa deſcripta, prima exhibitione omninò ſedatus eſt fluxus & adeò per tres aut quatuor dies tantùm illius vſum continuauit, neque amplius rediit affectus.

Observatio XXXVII.

Dolor capitis lethalis.

DIe ſexta menſis Aprilis anni 1619. cum eſſem Lodouæ, inuiſi filiam Franciſci Fezon mercatoris, ſeptem annos natam, quæ à duobus menſibus affligebatur grauiſſimo capitis dolore circa frontem, & ſupercilia, qui ſingulis propèmodùm horis recurrebat, ita acutus, vt illa ſibi ultro caput aperiri frequenter poſtularet. Iam verò à duabus diebus inciderat ter aut quater in paroxyſmos epilepticos cum ſpuma in ore. A medico ordinario præſcripta fuerant multa remedia, præſertim purgationes per apozemata, cucurbitulæ & veſicatorium ceruici, ſed omnia fruſtra. Cum eſſemus de hoc caſu conſilium inituri, relatum nobis fuit eam nouo paroxyſmo fuiſſe è viuis ereptam, & poſt mortem putris aliquid per nares affluxiſſe. Inde coniiciendum fuit in cerebro abſceſſum latitare, ſed eo aperto nihil inuentum fuit, præter ſeroſum humorem in cerebri ſubſtantiam & Ventriculo effuſum.

Hic caſus mihi in memoriam reuocauit hiſtoriam cuiuſdam virginis, quæ cum ſimili dolore per multos menſes cruciata fuiſſet, & multa remedia fruſtra tentaſſet, à quodam Chirurgo totum caput deraſo capillitio, veſicatorio contectum eſt, inſtar cucuphæ, & veſiculis excitatis magna ſeroſi humoris copia effluxit, & ita liberata eſt, quod remedium huic etiam prodeſſe potuiſſet.

Observatio XXXVIII.

Vteri ſcirrhus.

DIe 26. menſis Decembris anni 1630. vxor D. Dugaſt Biterrenſis 20. annos nata Monſpelium venit, vt affectus, quo premebatur, curationi incumberet. Erat autem tumor ſcirrhoſus corpus vteri occupans, & à quinque menſibus exortus, cum filium primogenitum peperiſſet, & aëri frigido incautè ſeſe expoſuiſſet, vnde lochiorũ reliquiæ ſuppreſſæ ſunt, & in vteri corpore retentæ, vbi tumorem effecerunt, qui tractu temporis ſchirrhoſam duritiem contraxit. Dolores interdum pungitiuos in parte ſentiebat, vnde ſuſpicio erat ne tumor ille ad cancri naturam quodammodo accederet. Sequentia remedia illi à me præſcripta ſunt.

℞ Catholic. duplic. ℥ ß. hieræ picræ & diaphœnici ana ℥j.ß. rhab. puluerat. ʒj. cũ ſaccharo fiat bolus quẽ capiat manè cum regimine, ſequenti die aperiatur vena baſilica cubiti dextri, mittantur ſanguinis ℥ vij.

℞ Radic. aſparagi, bruſci, petroſelini & bryoniæ ana ℥ j. cortic. rad. capparum & mediani tamariſci ana ℥ ß. fol. agrimon. ceterach, capill. ven. artemiſiæ, matricariæ ana. m. j. ſennæ mũdatæ & polypod. querc. ana ℥j. Epithymi ℥ ß. agarici recenter trochiſcati ʒ ij. zinzib. & garyophillor. ana ℈ ij. coquantur ad ℔ i. in colatura diſſolue ſyrupi de cichorio compoſiti cum rheo ℥ iij. fiat apozema pro tribus doſibus matutinis.

℞ Rad. alth. & liliorum ana. ℥ ij. rad. bryoniæ & cucumeris agreſtis ana. ℥j. fol. malu. & violar. ana. m. ij. fol. artemiſiæ, nepethæ ana m. j. ficuum pinguium par. xij. ſem. lini & fænugr. ana ℥ j. flor. chamomil. & meliloti ana p. ij. fiat omnium decoctio in tribus partibus aquæ, & vna vini albi ſub finem additi, qua foueatur pars affecta manè & ſerò.

℞. Butyri recentis & axungiæ porci ana ℥j.ß. pinguedinis gallinæ, anſeris, & anatis ana ℥ j. olei amygdalarum dul. & liliorum. ana ℥ ij. mucilaginis ſem. fænugr. extractæ cum vino albo ʒ vj. gummi ammoniaci in aceto ſoluti ʒ iij. croci ʒ ß. ceræ q. ſ. fiat vnguentum applicandum poſt fotum.

℞. Maſſæ emplaſtri de meliloto & dè mucilaginibus ana ℥ j. gummi ammoniaci in aceto ſoluti & traiecti, & iterùm inſpiſſati ℥ ß. cum oleo liliorum fiat emplaſtrum ſuper alutam debitæ magnitudinis & figuræ, applicandum eidem parti poſt inunctionem, & quinto quoque die renouandum.

℞. Aloës optimæ ℥ ß. gummi ammoniaci in aceto ſoluti, & iterum inſpiſſati ʒ ij bdellij & myrrhæ ana ʒ j. ſennæ mundatæ & agarici recenter trochiſcati

chiſcati ana ʒ ij. fæculæ bryoniæ ʒ j. cum oxymelite ſcillitico fiat maſſa pilularum, de qua capiat ʒ ß. ſingulis diebus manè duabus horis ante paſtum, continuando per xv. dies.

Cum horum remediorum vſum aggreſſa eſſet, frigus intenſiſſimum adueniens eorum continuationem impediuit, & illa in patriam rediit; eique diſcedenti præſcripſimus, vt verno tempore prædictorum remediorum vſum repeteret, eaque, diu continuaret, quibus addimus ſemicupium frequens, cataplaſma emolliens, & bochetum rad. chinæ pro potu ordinario. Quibus per tres menſes continuatis, præcipuè fomentis, vnguentis & emplaſtris, cum bocheto prædicto, perfectè conualuit. Et menſtrua purgatio, quæ per octo menſes ſuppreſſa fuerat, iterùm apparuit, naturalem ordinem ſeruauit, ab eoque tempore alios liberos peperit.

Observatio XXXIX.

Febris quartana.

ELegans puella filia D. Deſplans in ſuprema ſubſidiorum curia Conſiliarij regij quatuordecim annos nata, in menſe Nouembri, anni 1630. laborabat quartana duplici à duobus menſibus. Ipſi præſcribo infuſionem ʒ j. ſennæ factam in aqua mea febrifuga ſingulis diebus ſumendam, & quarta exhibitione, febris omninò ſublata eſt, & deinceps optimè habuit.

Observatio XL.

Altera quartana.

D. Varandæus Canonicus annos natus 30. febre quartana laborans in menſe Decembr. anni 1630. prædicto remedio vſus eſt quotidie, & ſeptima exhibitione curatus eſt.

Observatio XLI.

Mammarum inflammatio.

CIrca initium menſis Ianuarij anni 1631. ampliſſimi viri D. de Rochemore in curia computorum & ſubſidiorum Protopræſidis vxor puerpera, laborare cœpit inflammatione mammæ dextræ ob ictum in illam partem inflictum. In ea autem continebatur lac, quod non poterat exſugi. Facta fuit embrócatio prima die ex duabus partibus olei roſati completi & vna omphacini. Secunda die & ſequentibus continuata illa embrocatio parti tantùm dolenti, & toti mammæ admotum eſt bis in die vnguentum de althæa, & ſine alio remedio intra paucos dies curata eſt. Affixæ fuerunt cucurbitulæ ſcapulis, neque ſecta fuit vena, cum ſtatim viderim affectum reſolutione diſcuti.

Observatio XLII.

Febris maligna.

IN menſe Aprili anni 1631. iuuenis mulier vidua Montandi ciuis Monſpelienſis febre maligna laborabat cum exanthematis, eique vulgaria remedia adminiſtrata fuerant vſque ad octauam morbi diem, in qua vocatus fui, & ægrotantem inueni in ſumma virium imbecillitate verſantem cum ſiti ingenti, linguæ ſiccitate ac nigritie, cum lentoribus nigris, dentibus adhærentibus. Præter cardiaca varia, præſcripſi iulepos valdè refrigerantes cum ſale prunellæ & ſpiritu vitrioli. Et in priſana ſumebat pro potu ordinario ſal prunellæ & ſpiritum vitrioli. Admouebantur fotus refrigerantes & humectantes pectori & hypocondriis; & intra biduum ſitis & ardor euanuit. Ac poſt modum purgatione aliiſque leuioribus remediis intra paucos dies conualuit.

Observatio XLIII.

Febris maligna cum parotidibus.

ANno 1623. poſt Monſpelij obſidionem graſſata eſt per plures menſes febris admodùm maligna, ex qua media ferè pars ægrotantium interibat. Peculiariter verò quibuſcunque parotides ſuperueniebant (quod circa nonum, vel vndecimum morbi diem ſolebat contingere) omnes interibant. Cum autem plures huiuſmodi vidiſſem, neque vllis alexipharmacis liberare potuiſſem, cogitare cœpi ideò cenſeri lethales parotides, quod pars illa non ſit capax recipere totam materiam morbificam, quæ intùs manens interimit, & ſupplendum eſſe naturæ opus. Ac quanquam ægrotantes pulſum haberent paruum & frequentiſſimum, ac penè formicantem, vt in agone mortis verſari viderentur, quæ etiam breui ſuccedere ſolebat: attamen hanc Cornelij Celſi ſententiam animo reuoluens, multa ſcilicet in præcipiti periculo rectè fieri, quæ aliàs eſſent omittenda, & ſatiùs eſſe anceps remedium in vno aut altero experiri, quàm tot ægros certo exitio relinquere; ſanguinis miſſionem præſcripſi partitis vicibus propter virium imbecillitatem bis aut ter eadem die, & ſequenti die purgationē. Qua via omnes quibus hæc remedia adminiſtrata ſunt, feliciter euaſerunt, neque vllus deinceps interiit. Primi ægroti hac methodo curati hiſtoria fusè deſcripta reperitur capite primo ſect. 3. methodi noſtræ curandarum febrium.

Observatio XLIV.

Colica ventriculi.

IN menſe Aprili anni 1631. vxor D. Guillielmi Dortómanni Patroni Monſpelienſis celeberrimi, ſubitò correpta eſt doloribus vehementiſſimis, ventriculi & lienis regionem occupantibus, qui neque fomentis, neque purgatione ſedari potuerunt: ſed phlebotomia celebrata, ſatis larga manu è brachio ſiniſtro ſtatim euanuerunt.

Observatio XLV.

Vomitus ſanguinis.

PAulus Hilarius mercator Nemauſenſis vomitu ſanguinis, eoque copioſo afflictus fuerat quater aut quinquies intra ſex ſeptimanas, ad cuius cohibitionem multa præſtita fuerāt à Medicis ordinariis. Tandem ſymptomate redeunte & diutiùs perſeuerante, vt æger in maximo vitæ diſcrimine verſari videretur, ad eum vocatus ſum die 28. menſis Maij 1631. homo erat quinquagenarius, temperamento bilioſus, & in actionibus promptiſſimus, quiue anno præterito conſulatum exercens, maximis laboribus, tum animi, tum corporis ſeſe exagitauerat, vnde bilis prouentus maior, quæ exuſtione ad atræ bilis naturam accedebat, & magnam ſanguini commotionem præbēs, eiuſdem foras eductionem produxerat, cui rei maximè conferre videbatur eiuſdem humoris acrimonia venis reſerandis aptiſſima; tum maxima ſanguinis tenuitas à ſeri multa copia eidem permixta. Cenſui hîc ſanguinem per anaſtomoſim effluere, quandoquidem eum maxima copia euomerat in trombos concretum; attamen per dilucida interualla nihil emittebat, ita vt per menſem integrum à primo inſultu nihil ſanguinis excreuerit. adde quod non ſolùm per vomitum, ſed

etiam

etiam per ſeceſſum ſanguinem fundebat: imò verò primus paroxyſmus ab excretione ſanguinis per aluum inchoatus eſt, quod oſtendit venas mezaraicas ad inteſtina deſinentes per anaſtomoſim fuiſſe apertas.

Die prædicta qua cum inuiſi, ſanguinis eruptio à 24 horis cohibita fuerat, ea tamen denuò imminere videbatur, vt facilè apparebat ex inquietudine, ſiti, cardialgia, æſtu præcordiorum, capitis pulſatione & febre, ideò cum iam aduesperaſceret iulepus tantùm exhibitus eſt ex aquis plantaginis & portulacæ cum ſale prunellæ, tota nocte non dormiuit valdè anxius & inquietus.

Die 29. menſis Maij horis matutinis miſſus fuit ſanguis ex brachio ſiniſtro ad ℥ iiij. tantùm, quia æger cardialgiâ ita afficiebatur, cum tantâ virium deiectione, vt ſe breui expiraturum putaret. Sanguis fuit valdè rubicundus, & totus pene in ſerum conuerſus, à phlebotomia robuſtior factus eſt, & melius habuit, tùm vrinæ, quæ antea prorſus aqueæ fuerant, coloratiores euaſerunt. Iniecto poſt meridiem clyſtere detergente, ſanguis denuò miſſus eſt ad ℥ vij. priori perſimilis, vnde æger melius habuit. Iulepi prædicti fuerunt iterati, pro potu vtebatur aqua ferrata cum ſirupo cydoniorum, & ſpiritu vitrioli. In iuſculis, hordeatis & panatellis puluis aſtringens immiſcebatur, tum etiam præſcripta eſt opiata roborans & aſtringens ſumenda ſemel in die circa veſperam, Hypocondriis fotus admouebatur ex decocto portulacæ, & plantaginis, aliorumque in oxycrato coctorum: vnguentum etiam refrigerans & aſtringens iiſdem partibus Iuſcula cum aqua ferrata parabantur. Nocte inſequente ſatis dormiuit, ſed cum inſomniis turbulentis.

Die 30. eiuſdem menſis, vrinæ coloratiores habentes enéorema tenue, pulſus meliores, ſupererat tantùm ſitis & pulſatio in capite. Manè exhibitum ex rhab. puln. ʒ j. & triphetæ perſicæ ʒ ij. quo quater aut quinquies deiecit bilioſa & ſeroſa multa, vnde melius habuit, & vrinæ meliores, tota nocte dormiuit.

Die vltima eiuſdem menſis manè bene habebat, ſed vrinæ eneorematis expertes, ſitis permanebat, & pulſatio in capite, propinatus eſt Iulepus refrigerans & aſtringens ex decocto paratus. Vrinæ ſenſim pallidiores euadebant, eneorematis expertes, ſitis augebatur, non obſtante potu acido. Circa veſperam, febris aucta eſt, æger valdè inquietus, & ſitibundus, tum ſe æſtum maximum in ventriculo percipere querebatur. Indè metus ingens mihi incuſſus eſt redeuntis denuò ſanguineæ vomitionis, cuius cauſa videbatur eſſe tranſlatio bilis ad illas partes, vnde vrinæ pallidiores. Cauſam procatharticam huius recurſus eſſe cenſui, vel iuſculorum nimis coctorum crebriorem exhibitionem, vel fotuum ab imperito pharmacopœi famulo nimis calidè admotionem, cum ſubfrigidè admoueri debuiſſent. Huius rei indicio fuit, quod æger retulerit ſe à prima fotuum admotione caliditatem in hypocondriis percepiſſe. Vt igitur ſymptoma imminens præcauerem, miſſionem ſanguinis præſcripſi è cubito ſiniſtro ad ℥ viij. qui cum impetu effluxit. Eodem tempore epithemata ex oxycrato hypocondriis ſubfrigidè admota, frictiones, & ligaturæ celebratæ, clyſter iniectus & iulepus exhibitus ex aqua portulacæ, & papaueris rheados, cum ſyrupo eiuſdem papaueris rheados, & ſale prunellæ. Quibus remediis intra duas horas liberatus eſt ab illo æſtu, & ſiti. Noctis reliquum cum ſomno permodico peregit, manente perpetua capitis pulſatione.

Die prima Iunij, vrinæ benè coloratæ cum eneoremate apparuerunt. exhibita eſt potio ex decocto foliorum cichorij, acetoſæ, & portulacæ, cum tamarindorum ℥ ß. addendo ſyrupi granatorum ℥ j. rhabarbari puluerati ℈ j bis purgatus eſt horis matutinis, & ſeroſi humoris copiam excreuit; poſt ſecundam ſedem vomitu correptus eſt cum valido conatu, ac iuſculum paulò ante aſſumptum reiecit cum pituita, nihil verò ſanguinis, pomeridianis horis bis aut ter deiecit bilioſa & ſpumoſa, noctu mediocriter dormiuit.

Die ſecunda Iunij manè parùm turbatus apparebat in diſcurſu, vt verba rectè pronuntiare non poſſet, nec ſenſa commodè expromere, quod tamen ipſe percipiebat, dicebatque ſe non habere mentem liberam. Pulſatio in capite continuò perſeuerabat, ſumpſit prædictum medicamentum ex tamarindorum ℥ ß. & rhabarbari ℈ j. Cum autem dicta mentis conturbatio perſeueraret, cucurbitulæ duæ admotæ ſunt ſcapulis, cum ſcarificatione, quibus ſanguis valdè ſeroſus eductus eſt, & frontale commune admotum. Intra vnam horam leue illud delirium omninò ceſſauit, in diei decurſu quater aut quinquies aluus ſoluta eſt cum euphoria, nocte placidè dormiuit, & inde multò melius habuit.

Die 3. Iunij ſe optimè habere profeſſus eſt, & capitis pulſationem eſſe valdè imminutam. Sumpſit iterùm prædictum medicamentum, quo purgatus eſt vt ſupra. Admouebantur quotidie epithemata cordi, fomenta hypocondriis ex oxycrato, tum ſumebat veſperi opiatam prædictam.

Die 4. Iunij æger in eodem ſtatu conſiſtebat, ſumpſit manè opiatam prædictam: atque iterùm veſperi, & poſt meridiem ſyrupum corallorum: ſed quia in liene inſignis durities apparebat, admotus eſt fotus emolliens, & aperiens, tum etiam vnguentum iiſdem viribus prædictum.

Die 5. ſumpſit manè decoctum galli veteris cum herbis temperatis aperientibus radice chinæ, & cremore tartari, admotum eſt cauterium tibiæ ſiniſtræ, fotus & inunctio lienis continuata. Iam remedia ſanguinem cohibentia ſenſim omittebantur, & ad ea tranſibamus, quæ lienis obſtructioni, & humori melancholico magis erant idonea, tum cœpit vti ſolidis alimentis cum tantillo vini craſſioris, cùm à febre immunis eſſet, alui excrementa, & vrinæ melius concoctæ, ſomnus ferè aſſiduus, tumor in liene ſatis inſignis apparebat: ideò præſcriptum eſt decoctum galli prædictum ad 12. dies, addendo tertio quoquo die ſennæ ʒ ij. & continuatio fotus & linimenti emollientis & aperientis per idem ſpatium & poſt 12. illos dies balneum, deinde aquas Meynenſes cum iteratione balnei ſemel in ſeptimana. Ac demum ſyrupum magiſtralem ex ſuccis, cum opiata deobſtruente.

Die 6. Iunij. ſumpſit iuſculum cum ſennæ ʒ ij. eoque ritè purgatus eſt.

Die 7. diſceſſi, & vſu prædictorum remediorum, præcipuè ſyrupi magiſtralis longo tempore continuati, probè conualuit.

Observatio XLVI.

Fluor vterinus.

ILluſtris quædam religioſa propter hepatis & renum calidam intemperiem initio menſis Auguſti anni. 1630. correpta eſt fluore albo admodum copioſo & moleſto, à quo præpoſterè curata à Chirurgo, qui vehementia purgantia ei exhibuerat, affectus ad ſequentem hyemem productus eſt, nec tunc temporis ceſſauit, ſed tantùm imminutus eſt, & ægra pallida & decolor permanſit. Vere autem inſequente affectus paulatim in deterius vergebat, vſque ad æſtatis initium, quo tempore inappetentia & febricula laborabat, quibus interdum tuſſis accedebat, vt metus eſſet ne in tabem incideret.

Ei primùm præſcripſi leue catharticum ex ſenna & rhab. poſtea phlebotomiam. Ac conſequenter ptiſanam laxantem per quatuor dies. Poſtea balneum tepidum ad hepatis & renum ardorem temperandum, per biduum ſequens.

A balneo correpta eſt alui fluxu, à quo benè habere videbatur primis diebus, poſteà tamen ab eo vires infirmiores euadebant, febris interdum aderat, & ventriculus inappetentiâ laborabat. Iuſſi vt per quinque vel ſex dies ſumeret manè rhab. pulu. ℈ j. cum ſirupo de abſint. pontico ad boli formam redactum, hora vna ante prandium. Prima die aluus multum & frequenter deiecit. Secunda alui fluxus omninò cohibitus, & reliquis ventriculus valdè confirmatus, febricula diſparuit, meliùs colorata in dies apparebat, ſed inappetentia perſeuerabat. Iuſſi vt rhabarbari vſum continuaret adhuc per 12. dies, ſed non ampliùs cum ſirupo, ſed cum terebinthinæ ʒ j. in bolum redactum, ad fluorem vteri melius compeſcendum. Et ſic ab omnibus prædictis affectibus liberata eſt.

Observatio XLVII.

Febris continua & maligna.

Die vltimâ menſis Ianuarij anni 1629. Reuerendiſſimus Epiſcopus Nemauſenſis, annum agens quinquageſimum laborare cœpit febre maligna, quæ ſingulis diebus exacerbationes habebat ab hora vndecima matutina, ad ſextam pomeridianam, nauſeam & ſingultum per interualla patiebatur, vrinæ rubræ, & turbidæ, excrementa alui liquida, bilioſa, & pauca, vigiliæ perpetuæ vſque ad ſeptimam diem. Cum in villula quadam propè caſtra regia ægrotare cœpiſſet, ſtatim ſe ſe contulit Bellilocam, vbi ſecunda die morbi à duobus Medicis ſanguinis miſſio fuit celebrata, eductuſque ſanguis valdè corruptus, idque præmiſſo clyſtere.

Tertia die fuit iterata venæ ſectio, & ſanguis priori ſimilis eductus. Interim iulepi refrigerantes & venenatam qualitatem oppugnantes fuerunt vſurpati. Eadem die ſudor apparuit leuis ſine præcedente rigore, aut horrore, ſed nauſea ante ſudorem vehementiùs vrgebat. Quarta, quinta & ſexta ſimilis ſudor rediit ſine vlla febris remiſſione.

Circa finem quintæ, ſtillæ ſanguinis ex naribus prodierunt. Ego verò ad illum vocatus ſum die ſexta in qua febris vehemens apparuit, cum pulſu magno & frequenti, ſiti, iactione & aliis ſymptomatis. Eadem die ſanguinis miſſio iterata eſt ad ℥ viij.

Circa initium ſeptimi, rigore correptus eſt per horam integram, hunc ſequuta eſt nauſea ſatis grauis per horam alteram, tandem ſudor copioſè erupit, tota ferè die perſeuerans, vt ſepties lintea mutanda fuerint. A ſudore febris omninò ſedata, & vrinæ quæ antea rubræ & craſſæ fuerant, luteæ & laudabiles euaſerunt.

Die octaua & nona, alui fluxu moderato exereta fuit materia bilioſa & pituitoſa, quo priſtinæ ſanitati reſtitutus eſſe videbatur.

Die decima tranſlatus fuit Nemanſum propter Bellilocæ inſalubritatem, & peſtem incipientem.

Duodecima purgatus eſt medicamento ex ſenna, rheo, manna, & ſirupo roſaceo.

Decima tertia ſolidioribus alimentis vti cœpit in parua quantitate, & decima quinta, vino valdè diluto. Eadem die à lecto egreſſus eſt: & in menſa prandium aſſumpſit, vt perfectæ valetudini reſtitutus videretur.

Nihilominùs recidiuam paſſus eſt eadem 15. die, circa mediam noctem cum nauſea frequenti, quâ pituitoſa & pauca reiiciebat.

Circa initium decimæ ſextæ diei; iniecto clyſtere ſecta fuit vena, & ſanguis eductus valdè corruptus. Iulepi ex refrigerantibus, aperientibus & alexipharmacis parati, epithemata, inunctiones ex oleo ſcorpionum Matthioli, & confectio de hyacintho in iuſculis præſcripta.

Decima ſeptima, Iteratus Clyſter, & iterata phlebotomia, ſanguis priori ſimilis. Lapis bezoardicus in iulepis, & bezoardicũ minerale interdum in iuſculis vſurpatum. Ad nauſeam compeſcendam ſal abſinthij bis fuit exhibitum, non ſine fructu, fomenta roborantia ventriculo admota. Inunctio ex oleo nucis moſchatæ, & cydoniorum eidem parti; in iulepo ſemel atque iterum aqua theriacalis fuit commixta, cum magna ſuſpicio eſſet luis peſtiferæ huic morbo admixtæ; propter nauſeas, & lipotymias frequentes, ſpiritus vitrioli in potu ordinario.

Decima octaua, rigore correptus eſt, quem excepit ſudor per quatuor aut quinque horas perſeuerans, ſed exigua quantitate effluens cum dyſphoria & inquietudine, tum etiam nauſea, & vomitu frequenti.

Poſteà ad nauſeam perſeuerantem exhibita eſt ſalis abſinthij ʒ j. in vino diſſoluta, quæ feliciter operata eſt, & rariſſimo poſtea vomitu afflictus eſt. Paucis pòſt horis rigore iterùm correptus deindè bis aluum depoſuit ſatis copioſè, ac tandem ſudor emanauit, quem diù ferre non poterat, propter inquietudines, iſque lentè ferebatur, ſed per multas horas perſeuerauit. Ad motum illum adiuuandum ſemel exhibitus fuit lapis bezoardicus cum iuſculo, & cum altero iuſculo poſt aliquot horas bezoar ſolare, quo ſudor copioſiſſimus effuſus eſt cum facili tolerantia, & inde febris maximè imminuta eſt.

Decima nona, febris multò remiſſior, iniecto clyſtere laxante cum aquæ benedictæ ℥ iij. aluum quinquies depoſuit totius diei curriculo, & multam bilem excreuit cum pituita mixtam; nocte placidè dormiuit, vrinæ benè coloratæ; cum hypoſtaſi tenui. Medicamentis roborantibus vires reficiebantur.

Vigeſima & vigeſima prima, omnia eadem: ſemel aut bis in die aluo deiiciebat materiam ſatis craſſam.

Vigeſima ſecunda purgatus eſt medicamento ſuperiori ſimili; & pluries deiecit bilioſa atque pituitoſa, nec non per vomitum excreuit pituitam craſſam cum exigua bile; poſteà placidè dormiuit tota nocte, tum etiam die ſequenti, quæ erat 23. tumque febris omninò expers fuit; & vrinæ meliùs coctæ apparuerunt.

Ad reliquias humorum deturbandas 24. die ſumpſit iuſculum aperiens, in eoque die 26. incoximus ſennæ ℥ ß. cum correctiuis, quo quater purgatus eſt, indeque auctus ciborum appetitus cum ſiti nulla, ac continuatis iuſculis aperientibus per aliquot dies priſtinæ ſanitati reſtitutus eſt.

Observatio XLVIII.

Inflammatio & abſceſſus renum, Hæmorrhagia, febris maligna, cum grauibus ſymptomatis.

Die 27. menſis Martij, anni 1629. vocatus ſum ad Reuerendiſſimum Epiſcopum Lodouenſem quinquagenarium, qui antea febre maligna laborauerat, eiuſque duas paſſus erat recidiuas, ab iiſque liberatus multis criſibus, præcipuè per hæmorragias copioſiſſimas, & remediis quamplurimis à duobus Medicis Lodouenſibus mecum præſcriptis. Cum à multis diebus omninò conualuiſſe videretur; die 17. Martij circa horam duodecimam ægrotare cœpit, à ſequenti ſubitò correptus eſt dolore acuto & fixo circa renem dextrum, quem ſequuta ſunt hæc ſymptomata, vomitus frequens, & ſingultus, vrinæ turbidæ, rubræ aliquando, & aquoſæ, interdum cum arenulis partim rubris, partim verò albis, interdum etiã cõqueſtus eſt de cruris dextri ſtupore. Die 22. febris ſuperuenit, quã exceperũt diebus ſequentibus horrores bis aut ter in die inuadentes; eoſque ſequebatur

febris

febris exacerbatio per duas vel tres horas.

Cum igitur acceſſiſſem die 27. morbi vna cum prædictis Medicis ſuſpicati fuimus in communi conſilio calculum latitare in rene dextro, & à dolore excitatam eſſe inflammationem in eadem parte. Quia verò dolor tunc ferè nullus apparebat, exiſtimauimus inflammationem iam ad ſoppurationé fuiſſe progreſſam. Decretum fuit mittendum eſſe ſanguinem primùm ex brachio dextro, poſtea ex malleolo eiuſdem regionis, clyſteres mollientes & refrigerantes frequenter iniiciendos, iulepos, & emulſiones lenientes imperandas, Epithemata, fomenta, linimenta, & cataplaſmata præſcribenda. Incepimus à venæ ſectione, quæ celebrata fuit die prædicta 27. hora ſecunda veſpertina ad ℥ viij. Circa veſperam oborta eſt hæmorrhagia, que per quatuor perſeuerans, ſanguinis ferè ℔ ij. æquauit, adhuc affatim fluebat & vires concidebant. Igitur cogitandum fuit de cohibenda hæmorrhagia, & præſcripta fuit venæ ſectio reuellens in brachio dextro, ſal prunellæ in aqua frigida diſſolutum, frontale adſtringens, acetum in aurem inſtillandum, ſuccus vrticæ ſumendus, cucurbitula regioni hepatis admouenda, linteum in aceto madefactum, quo ceruix erat obuoluenda, & ligaturæ extremorum, quibus nihil proficientibus æger ſe aluum deponere velle dixit, nec potuit cogi, vt in lecto deiiceret. Præmonuimus, ſi è lecto ſurgeret cum tanta exolutione virium, fore vt in ſyncopem rueret, attamen eam ſyncopem cohibendo ſanguini fore per vtilem. Ita ferè ſucceſſit, nam poſtquam ſurrexiſſet, animi deliquium paſſus eſt, à quo ſtatim excitatus eſt vino exhibito, & aquâ frigidâ in faciem proiecta, poſtea copioſè deiecit, & poſtquam in lectum delatus fuiſſet, ſanguis multò minore impetu fluebat, poſtquam verò paululùm quieuiſſet, exhibitum eſt ſal prunellæ ad ʒ j. ß. in aqua frigida diſſolutum; quo aſſumpto ſtatim ſanguinis fluxus omninò fuit cohibitus, nec aliis remediis opus fuit.

Die ſequenti, quæ erat 28. Martij ſiti ingenti premebatur, & puſtulæ quædam dolentes ex ſanguine aduſto genitæ circa frontem, genas, labia, linguam, & in volis manuum obortæ ſunt, dolor verò renum nullus apparebat, ſed ingens alimentorum auerſio, vt iuſculum omninò tenueret, multò magis iulepos & emulſiones. Attamen tota fere die dormiuit per interualla, & per aluum bis deiecit bilioſa & valdè fœtida, vrina erat decolor, tenuis & ſine ſedimento, cum arenulis in fundo matulæ: In potu mane exhibuimus ſalis perlarum ʒ ß. cum aqua cocta, & ſitis plurimùm contemperata eſt. Poſt meridiem, atque iterum veſperi ſpiritus vitrioli gutt. 12. cum ℥ j. ſyrupi capillorum ven. & aqua cocta propinatæ ſunt, à quibus etiam ſitis & febris plurimùm ſedata eſt. Inunctio frequenter fuit celebrata in regione lumborum, ex vnguento populeo & refrigerante Galeni cum oleo roſaceo. Lac amygdalarum dulcium cum iuſculis miſcebatur ad cochlearia tria vel quatuor. Nocte ſequenti ſatis quietè etiam dormiuit, ſeſe per vices expergefaciens cum planctu luctuoſo, vt ſolebat diebus præcedentibus.

Die 29. conqueſtus eſt manè de dolore renis dextri, ſed parum vehementi, non poterat tamen ſupra latus dextrum decumbere. Vrinæ tenues, & pallidæ cum arenulis partim rubris, partim albis; puſtulæ oris inunctæ ſunt pomata recenti, tantillo ſalis prunellæ admixto, præſcriptum fuit fomentum & cataplaſma emolliens, & anodynum renibus admouendum, tum etiam iulepus ex decocto herbarum refrigerantium, cum ſemine lactucæ & papaueris albi, ſummit. malu. flor. viol. & bugloſſi.

Circa horam quartam pomeridianam, leui horrore correptus eſt, quem excepit febris intenſior, ad aliquot horas perſeuerans. Hora decima propinatus eſt iulepus ad ℥ viij. tota nocte parum dormiuit

Die 30. hora tertia matutina, rigore vehementi afflictus eſt per horam dimidiam, poſtea febris adaucta oris & faucium vlcera grauiora, & magis dolentia, quibus demulcendis diamorum vſurpatum eſt, ſitis ingens, alui excrementa liquida, & valdè fœtida. Poſt duas horas ſumpto iuſculo ſudor erupit copioſus in capite & ceruice, cum madore tantùm in reliquis partibus, in cuius medio aluus iterum ſoluta eſt, & vſque ad horam octauam quinquies deiecit, vrinæ magis coctæ, & coloratiores apparuerunt, exiguam hypoſtaſim habentes, febris etiam imminuta, ſed vires admodum fractæ ex alui fluxu. Circa horam quartam ſumpſit iulepum cum ſpiritus ſulphuris guttis viginti, quantitas autem iulepi perpetuò fuit ℥ viij. iterum dormiuit vſque ad horam ſextam, & experrectus dixit ſe à iulepo plurimùm fuiſſe adiutum, & refrigerationem percepiſſe in toto corpore, febris equidem remiſſior apparebat: aſſumpto iuſculo refrigerante conqueſtus eſt de dolore in palato, quod inſpicientes, vlceratum inuenimus ex ardore febris prægreſſæ: ad hoc malum demulcendum vſus eſt decocto mororum conditorum: poſtea ſequens gargariſma præſcripſimus.

℞. Aquar. plantag. & matriſylu. ana ℥ iv. aq. roſat. ℥ ij. aluminis crudi ʒ ij. poſt leuem ebullitionem diſſolue diamor. & mellis roſac. ana ℥ j. fiat gargariſmus; præcepimus etiam vt palatum melle roſaceo frequenter inungeretur ex penicillo: colluebat etiam os frequenter ptiſanâ potus ordinarij, quæ ex hordeo & liquiritia confecta erat.

Ab eo etiam tempore ſatis placidè quieuit vſque ad mediam noctem, in qua rigore iterum correptus eſt: eoque ad duas horas perducto, poſtea febris aucta, quæ ſequenti die quæ erat vltima menſis Martij, circa horam octauam valde remiſſior apparuit, vrinæ ſemper tenues & valdè crudæ. Pomeridianis horis febris multò remiſſior, & in vniuerſum melius habere viſus eſt, quàm diebus præteritis, aluus tota die ter deiecit liquida & bilioſa, iulepis bis in die iterabantur, epithemata frequenter admouebantur.

In ſequente verò nocte, circa illud tempus, quo rigor accidere conſueuerat, anxietate graui, & inquietudine moleſtiſſima vexatus eſt, cum alui fluxu, partim bilioſo, & partim pituitoſo, frequenti, ſed pauco, tota nocte vigilauit, neque in lecto conſiſtere poterat. Vt igitur motum illum naturæ, qui difficile ac laborioſè fiebat, iuuaremus, ipſi exhibuimus medicamentum purgans primo die Aprilis, hora tertia matutina. interim vlcera palati, & oris erant moleſtiſſima, & fœtorem cadauerum referebant; vrinæ continuò tenues & decolores nos valdè terrebant: inquietudines circa horam nonam remiſſæ ſunt, & purgatus fuit quinquies tota die. Circa veſperam multò melius habuit, ſed vrinæ perpetuò albæ & crudæ, vlcera oris perpetuò moleſta, puſtulæ labia & mentum occupantes, imò & partem genæ dextræ, in fœdam cruſtam degenerauerant, vt fit in variolis multis ſimul iunctis. In mediis etiam cruribus, parti interiori obortæ ſunt puſtulæ variolis conſimiles, inter ſe diſtinctæ, & vnaquaque tibia, manus magnitudinem æquantes, maximæ malignitatis & aduſtionis teſtes.

Die 2. Aprilis, hora prima poſt mediam noctem acceſſio iterum rediit, cum horrore leuiſſimo, quem ſequutus eſt calor auctus, cum inquietudine procedenti multò minore. Circa finem acceſſionis iterum exhibitum fuit medicamentum purgans, deiecitque bilem ſubuiridem, cum pituita copioſa. Poſt meridiem ceſſauit purgatio, & febris omninò expers fuit, ſeque appetentiam ad ſolidiores cibos percipere aiebat. Cruſtæ vlceroſæ menti, genarum fœtorem quendam exhalabant.

Die 3. Aprilis, poſt mediam noctem paroxyſmus febris tertianæ duplicis iterum reuerſus, eſt eadem

hora, priori conſimilis. Vrinæ coloratiores apparuerunt, fœtor ſatis inſignis in vlceribus menti, & genarum. Decretum fuit reliquias materiæ morbificæ præparare ad vlteriorem purgationem remediis internis & externis. Interna fuerunt iulepi aperientes, & refrigerantes, externa verò fomentum emolliens, aperiens & humectans ſuper hypochondria, præcipuè regionem hepatis, in qua tenſio quædam apparebat, tum etiam linimentum iiſdem viribus præditum. Ante meridiem febris imminuta eſt. ſed non prorſus intermiſit, vrinæ laudabiles cum hypoſtaſi parua apparuerunt. A meridie ad ſextam horam veſpertinam bis deiecit liquida & ſubflaua: vlceribus menti & genarum admotum eſt vnguentum ex therebinthina, vitellis ouorum & melle roſaceo. Hora ſeptima veſpertina rediit acceſſio cum rigore, qui ad dimidiam horam extenſus eſt, poſtea calor auctus ad mediam noctem perſeuerauit, & dupliei ſudore, eoque copioſo ſolutus eſt. Poſtea ἀπύρετος euaſit, fœtor maxillarum vſu vnguenti prædicti intra duodecim horas ſublatus eſt, & vlcera pus album & craſſum emittere cœperunt. In acceſſione exhibitus fuit pro potu ſirupus violaceus cum ptiſana & ſpiritu ſulphuris.

Die 4. Aprilis, cum eſſet febris expers matutinis horis prædicta remedia iterata ſunt; & tota die febris expers apparuit. Hora ſexta veſpertina iterum rediit acceſſio cum rigore, & præcedente multò longior fuit.

Die 5. Aprilis præmiſſo clyſtere ſanguis detractus eſt ad humorum feruorem, & putredinem inhibendam, quæ duo paroxyſmi incrementum peperiſſe videbantur, circa horam quintam veſpertinam exhibitum eſt febrile Crollij ex ſale abſinthij, ſpiritu ſulphuris, & aqua ciehorij, cum iam æger frigus extremorum perciperet, poſtea plus ſolito contectus eſt, linteis calidis membra munita, ſicque dilatum eſt principium acceſſionis ad horam ſeptimam, rigorque per horam perſeuerauit, poſtea vi medicamenti prædicti euomuit pituitam & bilem ſatis magna copia, deinde calor erat mitis, & ſine inquietudine, ſaltem inſigni.

Die 6. Aprilis ab exitu paroxyſmi conquerebatur æger de calore igneo in ventriculo, qui per interualla ſæuiebat: conquerebatur etiā de dolore in ſiniſtro hypochondrio, quem cū explorare voluiſſem, non potuit ferre manus cōtactum, & tenſio manifeſta apparebat; vrinæ à triduo integro nullæ colligebantur. Sed quia æger deiicere ſolebat ter aut quater in die, cenſuimus cum deiectionibus vrinas etiam profundi; quia tamen præter deiectiones prædictas continua ferè aderat deſidendi cupiditas, magna nobis ſuſpicio aderat, ne grauis quædā affectio in renibus latitaret, præſertim cum ſingultus frequēter ægrotantem vrgeret. Tandem circa horam ſecundam, emiſit in matulam verum pus, album, leue & æquale, & minimè fœtidum ad ℥iij, cū vrina pauciſſima, hinc certiſſimè apparuit factum eſſe abſceſſum in renibus, qui intus retentus ſymptomata grauiora afferebat. Imò verò æger tota die dormiuit, & vſque ad mediam noctē febris remiſſiſſima fuit. Ignea caliditas per interualla ventriculum affligebat, & ſingultus per vices vrgebat. Nocte concubia dolor & tumor hypochondrij ſiniſtri valdè imminuti ſunt, vt ſe contrectari pateretur, aliquid puris iterum per vrinam excreuit, ſed tantum ad ℥ ß. bis aut ter per aluum excreuit materiam bilioſam, cui exiſtimauimus materiam purulentam eſſe permixtam, quamuis illud certo non appareret, poſt mediam noctem rediit acceſſio, quæ non verè acceſſio dicenda eſt, ſed potius exacerbatio, non contigit enim cum horrore aut rigore, neque cum febre intenſiſſima, ſed potius cùm inquietudine & languore.

Die 7. Aprilis manè ante lucem vrinam reddidit, quę vix ℥ j. quantitatem exæquabat, in cuius fundo tantillum puris ſubſidebat. Circa horam ſeptimam aluus ſoluta eſt parua quantitate, & deiectionis medietas purulenta erat: hinc coniicere licuit abſceſſum in capacitatem abdominis fuiſſe apertum, & per inteſtina expurgari, ſed propter admixtionem aliorum excrementorum, quando copioſa eſt deiectio, non apparere; coniecimus etiam vrinam cum pure & fæcibus effundi in inteſtina, aut non attrahi à renibus; quia nihil aut perexiguum mingebat, nullumque in veſica eiuſque meatibus vitium apparebat, adde quod deiectiones erant copioſiſſimæ, quæ niſi clyſtere frequenti prolicerētur, æger multò deteriùs habebat, & hac die cum inquietus ad deſperationem propemodum fuiſſet, vſque ad meridiem poſt eiectum clyſterē, quo bis purgatur eſt, placide habuit, calor intenſus in regione ventriculi perſeuerat, & quod mirum eſt nulla vrgetur ſiti, iulepi vſurpantur refrigerantes, & lenientes, tum etiam emulſiones. Interdum in iuſculis lac amygdalarum dulcium permiſcetur. Pro potu vtitur decocto hordei & liquiritiæ cū ſirupo violaceo, inter ea vires in dies lāguent, & pulſus euadit infirmior. Circa horam quintam veſpertinam ſatis copioſam vrinam reddidit ſine moleſtia, in cuius fundo tantillum puris reſidebat, optimè quieuit, & horā octauā iterum minxit cum minori puris quantitate, & pulſus multò melior apparuit. Tota nocte placidè quieuit, ter copioſè minxit cum pure perpetuò in fundo matulæ reſidente: & febris exacerbatio perexigua ac breuiſſima fuit.

Die 8. Aprilis ſummo manè iulepus fuit exhibitus, & poſt horā clyſter iniectus, quo bis copioſè deiecit. In iuſculo diſſoluebatur puluis ex ſeminibus frigidis cum ſaccharo, nunc lac amygdalarum dulcium, nunc decoquebantur herbæ refrigerantes, & parùm detergentes, lumborum regio vnguento refrigerante inungebatur. Pro potu decocto hordei, graminis & liquiritiæ vtebatur, quæ omnia detergendo vlceri in renibus iam contracto, & reliquiis inflammationis earumdem partium temperandis deſtinata fuerant. Tota die multò meliùs habuit, ac febris propemodum expers fuit. Horā ſextā veſpertina acceſſio rediit cum horrore leui totā ferè nocte perſeuerans, ſed non admodum vehemens vrinæ purulentæ, dolor hæmorrhoidum.

Die 9. purgatus eſt blando medicamento ex ſenna, theo, manna, ſatis bene habuit, ſed magna iuſculorum auerſio, & difficultas deglutiendi, febris perexigua, ſed vires infirmæ, pondus veluti quoddam circa veſperam ſentiebat in fundo ſtomachi, ſingultus frequens, qualis toto morbi decurſu, nocte nullam habuit acceſſionem aut exacerbationem, ſed tantùm ardorem in ore, qui eum vigilare, & os frequenter abluere coēgit; in labiis ſiccitas, & aduſtio apparebat, tamen nulla ſitis.

Die 10. aderat oris ſiccitas, alui fluxus, febris exigua, pulſus languidus, excrementa alui malè olentia, & quoties deiiciebat, quendam tetrum odorem in ore percipiebat; vrinæ crudæ cum pauciſſimo pure, nocte melius habuit, non rediit acceſſio, ſed leuis tantùm exacerbatio, quater deiecit bilioſa, vrinæ copioſæ, crudæ cum exiguo pure.

Die 11. manè meliùs habebat, nihil moleſtum erat, præter ingentem laſſitudinem, alui fluxus perſeuerat, vrinæ eædem. Poſt meridiem adhuc meliùs, & ſine laſſitudine, ciborum appetentia, & omninò conualuiſſe videbatur, ſi vrinæ meliores extitiſſent; nocte inquietudo leuis, vigiliæ, febris paulò intenſior, aluum ſemel tantùm depoſuit.

Die 12. febricula perſeuerat cum exigua laſſitudine, circa veſperam febris expers vſque ad decimam horam, in qua febris exacerbatio rediit, ſed lenior, & minùs moleſta, aluum non depoſuit, vrinæ vt ſupra.

Die 13. exigua febris perſeuerat, meliùs tamen habuit.

Die 14. purgatus eſt prædicto medicamento, ſed moleſta oris ſiccitate afflictus, frequenter os colluere coactus eſt, febris lenta perſeuerat.

Die 15. cibos ſolidos comedere cœpit cum appetentia, vrinæ coloratiores, ſed puruleotam continuò ſubſidentiam habentes, febris lenta perſeuerat.

Die 16. manè bene habuit, hæmorrhagia rediit, venæ ſectione parca ſedata eſt, ter deiecit tota die iniecto clyſtere, vrinæ eædem, febris eadem.

Die 17. cibos ſumpſit cum appetẽtia febris mioor, ſemel tantùm deiecit excrementa ſolidiora vrinæ eædem, noctu quieuit, parùm ſine exacerbatione febrili.

Die 18. meliùs habuit, cibos ſumpſit cum maiori appetentia, hyrudo admota eſt hæmorrhoidi adhuc tumenti, ad reuellendam hæmorrhagiam narium, quæ inſtare videbatur, multum ſanguinis effluxit cum humore ſeroſo, & nocte ſequenti meliùs dormiuit.

Dei 19. ciborum appetentia, febris exigua pomeridianis horis, vrinæ pallidæ & tenues, nullam ſubſidẽtiam habentes, & puris expertes.

Dei 20. omnia ſimilia diei præcedenti.

Dei 21. diſceſſi, poſteà ſenſim conualuit, & iotra paocos dies integræ ſanitati reſtitutus eſt, vſu potiſſimum ſeri lactis.

Observatio XLIX.

Rheumatica affectio.

Vir nobilis quinquagenarius, bilioſo temperamẽto præditus, cum per longum tempus multos in victu errores commiſiſſet, præſertim in comeſſationibus, & exercitiis immodicis, ac intempeſtiuis; iam à duobus annis cruciari cœpit variis doloribus, nunc brachia & manus, nũc pedes, & tibias, aliáſque partes affligentibus, iiſque errantibus, nec diu in vna & eadẽ parte conſiſtentibus, ita vt hodie manus dextra, cras ſiniſtra afficiatur, poſteà verò dolor manus deſerit, & ad pedes deuoluitur. Ceſſante autem dolore in partibus ſumma in iis imbecillitas relinquitur, vt æger per plures dies decumbere cogatur. Nec articulos tantùm huiuſmodi dolores affligunt, ſed etiam alias partes; interdum enim caput dolore afficitur, aliàs dentes & maxillæ dolitant, aliàs humerus, aliàs etiam hypochõdria; ita vt nulla ferè corporis pars doloribus immunis videatur In principio morbi longiora erant dolorum interualla, ita vt poſtquam per 15. aut 20. dies afflictus fuiſſet, per menſem vnum aut alterum à doloribus immonis eſſet: nũc verò breuiora multò ſũt dolorum interualla; & vix per octiduum integra fruitur valetudine. Febricula interdum laborat, præcipuè doloribus accedentibus; & ad ſummam maciem, totiuſque corporis debilitatem perductus eſt. Multa remedia à præſentibos Medicis vſurpata ſunt, ad contumacem iſtum affectum oppugnandum, præcipuè vacuantia per interualla vſurpata, phlebotomia ſcilicet, & purgatio, ſed omnia incaſſum, ideò Medicos Monſpelienſes conſulere voluit, à quibus ſequentia præſcripta ſont.

Ex hiſtoria ſymptomatum, quibus Nobiliſſimus ægrotans iamdiu conflictatus eſt, coniicere licet eum illo morbo laborare, qui Rheumatica affectio nominatur, quod equidem nomẽ nõ iuxta vulgarẽ & communem ſignificationem vſurpatum volumus, qua omnes ij affectus enunciari ſolent, in quibus à capite in aliquam partem aliquid tranſmittitur, vt de catarrhis vulgariter fertur. Sed propriè & peculiariter iuxta doctrinam Hippocratis lib. de locis in homine, & Galeoi 1. de febrium diff. & 1. de compoſ. med. ſecũdum genera, rheumaticum affectum nominamus illum, qui ex totius corporis habituali iotẽperie ducit originem. Ille autem graphicè depingitur à Gal. 1. febriũ cap. ſeptimo, his verbis, huiuſmodi quapiam ratione prouenire ſcito rheumaticos nominatos affectus, toto videlicet corpore infirmo, principibus verò illius partibus paululum licet inſit ſanguinis, grauari tamen ſolitis, eumque ad carneas cutis partes protrudentibus, hæc Galenus. Vnde legitimam rheumaticæ affectionis rationẽ in eo ſitam eſſe cõſtat, quod corpus vniuerſũ ea impotentia adeò habitualiter ſit affectum, vt vbi principem eius partem aliquo ſanguine grauari contigerit, licet non ſit in copia plurimum excedens, ad carnoſas partes ſub cute, & in ipſam protinùs tranſmittant, & hinc in articulos facilè delabitur. Illam verò principem partem, quæ in hoc affectu maximè læditur, iecur eſſe ſtatuimus; quod alimentum, non ſatis nutritioni conueniens, propter aſcititiam quamdam imbecillitatem generans, totum corpus pati imbecillitate, & maxima moleſtia ſolet afficere. Huiuſmodi autem imbecillitas ex intemperie quadam facta ducit originem, quæ vt accuratiùs inueſtigari queat, in memoriam reuocandum eſt quatuor modis innatum partium temperamẽtum alterari poſſe. Primò defectu innati caloris, & humidi primigenij. Secundò per intẽſionem alicuius qualitatis ex quatuor, in quibus cõſiſtere fertur tẽperamẽtũ. Tertiò ex vitioſa, & maligna, aut venenata qualitate in partem introducta. Quartò cum ſpiritus vitalis obtunditur, diſſipatur, diſtrahitur, aut prauè corrumpitur. In noſtro autem laborante, ſecũda in primis cauſa accuſanda eſt, aucta nimirum caliditas hepatis, & pręter naturalis facta, vnde concoctio ipſius partis deprauatur, ſanguiſve ſeroſus, feruidus, & nutritioni ineptus redditur, eáq; ratione ad varias partes diſtrahitur, eáſq; partim acrimonia ſua vellicat, varióſque dolores efficit, partim in flatus cõuertitur, aliáque ſymptomata producit, donec tandem portio illius ſeroſa, & flatuoſa per inſenſibilem tranſpirationẽ aut ſudorem, aut vrinam excluditur.

Huius affectus curationem nondum aſſequi potuerunt præſtantiſſimi Medici, duplici de cauſa. Primò quia (vt antea dictum eſt) intemperies rheumaticam illam affectionem, propriè dictam, elegitimam generans habitualis eſt, & facta; atque adeò difficillimè mutabilis. Secundò quia non videntur præceptum illud obſeruaſſe, à Galeno propoſitum io huius morbi curatione. 1. febrium c. 6. quod ſic habet. Merito ergo his curandis ſcopus eſt, non euacuatio, ſed totius corporis roboratio, quæ quidem ita iotelligenda ſunt, nõ quòd nulla omninò cõpetat euacuatio, (idẽ enim Galenus ante hoius affectus curationem orditur à miſſione ſangoinis, ac ſi excrementa prauam etiam qualitatem habuerint, vnam adhibet purgationem) ſed quod magis & frequentiùs roborantibus, minùs verò & parciùs euacuantibus agendum ſit.

Cum igitur intemperies calidior ex inſignibus, maximiſque vitæ erroribus, in hepate potiſſimum contracta, illius, totiuſque corporis imbecillitatem pariat: aduerſus eam omni arte colluctandum eſt iis remediis, quæ dictam intemperiem oppugnent, ſimúlque ſpecifica proprietate hepar roborent, ac reficiant. Et quia intemperies illa habitualis eſt, longiſſimo indiget remediorum vſu.

Primò igitur inter omnia remedia, hactenùs ars inuenire potuit ad hepar præcalidum refrigerandum, atque roborãdum, primas obtinet tinctura corallorũ, cuius cochlearia duo æger ſumere poterit ſingulis diebus manè duabus horis ante paſtum. Illius præparatio talis eſt.

℞. Coralli rubri craſſiuſculè triti ℥ vj. reponantur in vaſe vitreo rotundo (quod matracium vulgò nominant) iiſque affundatur ſuccus limonum, vt ſupra materiam quatuor digitis emineat (in penuria ſucci limonum ſubſtitui poterit ſuccus berberis) vaſe bene clauſo, ponantur in balneo Mariæ per quatuor aut quinque dies continuos, & tincturam ſepara à fæce, & in alio vaſe ſerua ad vſum dictum.

Guſtui gratior fiet tinctura, ſi cum ſacchari candi pari quantitate reducatur in ſirupum; ſed multò inefficacior euadet: at meliùs addetur ſaccharum cuilibet doſi exhibitionis tempore.

Ad hunc eundem vſum valdè commendatur conſerua ex fructu cynorrhodij, ſeu roſæ caninæ confecta, ſcilicet fructus illos maturos mundando à ſeminibus, deinde coquendo in aqua, ac traiiciendo per ſetaceum, tandemque recoquendo cum ſaccharo ad opiatæ conſiſtentiam, modus autem faciendi conſimilis eſt ei quo cydoniatum parari conſueuit.

Huius autem conſeruæ ſumere poterit ſingulis diebus ad nucis magnitudinem manè aut veſperi & in introitu lecti. Vti etiam poterit electario ſequenti.

℞. Electarij triaſantali quadruplicato rheo in tabellas redacti ℥ iv. capiat tabellam vnam ponderis ʒ ij. ſuperbibendo parùm aquæ potus ordinarij.

Tinctura etiam roſarum ad vſum prædictum erit vtiliſſima, quæ in ſequentem modum componitur.

℞. Roſar. rubr. ſiccatum ℥ j. aquæ tepidæ ℔. iij. ſpiritus ſulphuris aut vitrioli ʒ iß. infundantur per horas ſex, colaturæ adde ſacchari albi ℔ ß. capiat cyathum vnum hora commoda.

Hæc quatuor remedia in vſu continuo ita habenda ſunt, vt manè alterutrum ſumatur, horis duabus ante paſtum, veſperi verò alterum, in introitu lecti, poſtridiè verò alia duo iiſdem horis, ita frequenter remedia immutando, ne natura nimium iiſdem aſſueſcat. Quando verò omnia ſimul habere non poterit, duobus aut tribus ordine prædicto vtetur, imò verò circa initium ter in die, ſi lubet, dicta remedia vſurpare poterit, ſcilicet manè, veſperi, & horis duabus ante cœnam.

Tinctura roſarum omni etiam hora vſurpari poterit, tempore ſitis, extra paſtus, tum etiam ſtatim poſt aliorum remediorum vſum.

Inter roborantia remedia conuenientiſſima eſt ambara cineritia, quæ ſpiritus & calorem natiuum mirè reficit; neque tantoperè calefacit vt vulgò creditur, eſtque veluti balſamum humidi radicalis, eius igitur gr. viij. vel x. ſumere poterit per vices cum tinctura corallorum, vel iuſculo communi aut in ouo ſorbili.

Quia verò partium præcipuarum intemperies & imbecillitas excrementorum prouentum ſolet efficere, ideò blandis purgationibus, vt antea dictum eſt, per vices expurganda ſunt, quod fiet ſirupo magiſtrali ex ſuccis compoſito, qui magis alterando, & roborando hepar, quam purgando præſtabit.

℞. Succorum recenter expreſſorum; & per reſidentiam depuratorum ex foliis endiuiæ, cichorij, acetoſæ, fumariæ, lupulorum, agrim. & buglоſſi ℔ iij. ſucci pomorum redolent. recenter expreſſi ℔ j. ß. ſennæ mundatæ ℥ vj. epithymi ℥ ij. agarici recenter trochiſcati ℥ j. macis, & garyophillor. ana ʒ j. infundantur & decoquantur vt artis eſt, donec colaturæ ſuperſint quart. v. quibus diſſolue rhab. electi in prædictis ſuccis ſeorſim infuſi cum ſantalo citrino ℥ i. ß. ſacchari albi quart. v. fiat ſirupus perfectè coctus & clarificatus, qui ſeruetur in vaſe vitreo, de quo capiat ℥ i. ß. vel ℥. ii. bis aut ter in menſe cum iuſculo pulli foliis endiuiuiæ, cichorij & acetoſæ alterato.

Intermediis verò temporibus, quando aluus non erit libera, quæ perpetuò mollis ſeruanda eſt, ſumere poterit eiuſdem ſirupi ℥ j. cum iuſculo communi, hora vna ante prandium.

Vel diſſoluere poterit eundem ſirupum in decocto prunorum.

Vel in eodem decocto, loco ſirupi diſſolui poterit manna ab ℥ ß. ad ℥ j. ſumenda itidem horà vna ante prandium.

Vel in dicto decocto prunorum decoqui interdum poterunt ſennæ mundatæ ʒ ii.

Prædicta remedia frequentari poterunt his in ſeptimana, ſi aluus non ſit libera.

Riuerij Obſeruat.

Præterea ad hepatis feruorem demulcendum, nihil præſtantius eſt balneo aquæ tepidæ, quod per totam æſtatem vſurpandum erit frequentiſſimè ſingulis ferè diebus per horam ante cœnam, in formam ſemicupij.

His addere licet optimam victus rationem ex cibis concoctu facilibus, & optimi ſucci, v.g. perdicibus, caponibus, pullis gallinaceis & pipionibus, præcipuè verò iuſculis, & conſummatis, iuribus carnium expreſſis, aliiſque, quæ omnia ſumenda ſunt in mediocri quantitate, vt faciliùs concoqui poſſint.

Pro potu vtatur diluto rhabarbari per longum tẽpus in hunc modum compoſito.

℞. Rhab. puluerat. craſſiuſculè ʒ ß. aquæ fontis ℔. iij. bulliant parùm & colentur, ac colatura vtatur pro potu ordinario cum tantillo vini rubelli.

Interdum etiam loco illius diluti, vti poterit decocto radicum cichorij cum vino, vt dictum eſt.

Vitabit maximè motus vehementes, tam animi quam corporis, venerem, & alia quæ ſibi maximè obfuiſſe non dubitat.

Si quando dolor ſirmetur in articulis, ſequentibus remediis mulceri, & diſſolui poterit.

℞. Pulpæ radicis altheæ ℥ jv. lactis recentis ℥ ij. fiat inſtar linimenti, quod inducatur parti dolenti, vel

℞. Maſſæ emplaſtri diapalma q. ſ. extendatur ſuper alutam, fiat emplaſtrum debitæ magnitudinis applicandum parti dolenti.

Observatio L.

Tumor lienis.

SOror Dn. Nicolai canonici Monſpelienſis 20. annos nata, poſt febrem tertianam malè curatam incidit in tumorem lienis inſignem, qui totum ferè abdomen continebat, cum febre lenta, inappetentia, vigiliis, aliiſque ſymptomatis.

Præſcribo primùm venæ ſectionem brachij ſiniſtri præmiſſo clyſtere. Deinde apozema aperiens cũ cremore tartari ad duodecim dies, & tertio quoq; die infundebantur ſẽnæ ʒ ij. addebatúrque ſirupi de cichorio compoſiti ℥ j. Eodem tempore admonebatur lieni fotus emolliens & aperiens manè & ſerò, & linimentum poſt fotum. Sumebat etiam veſpertinis horis, ſcilicet hora vna ante cœnam opiatam ſequentem.

℞. Conſeruæ florum tamariſci & radicis enulæ campanæ ana ℥ j. conſeruæ capillorum ven. ℥ ij. conſeruæ abſynthij vulgaris & corticis citri conditi ℥ ß. cõfectionis Alcherm. ʒ iij. ſalis abſynthij, & tamariſci ana ʒ ij. pulueris electarij diarrhodon. abbat. ʒ j. cum ſirupo capil. ven. fiat opiata de qua capiat magnitudinem caſtaneæ ſingulis diebus manè duabus horis ante paſtum, ſuperhauſto vini diluti momento.

Hiſce remediis conualuit intra 15. dies.

Observatio LI.

Sanguis coagulatus in ventriculo.

FRater Dn. Dumoys in curia præſidiali Mõſpeliẽſi Cõſiliarij Regij quinquagenarius, poſt exercitia vehementia in venatione aſſidua, parùm ſanguinis euomuit, & nonnihil etiam eiuſdem per aluum excreuit. Sequentibus diebus ventriculi grauitate premebatur cum cardialgia, vt alimentum frequẽter expeteret illiuſq; abſtinẽtiâ per interuallũ aliquod ſe deficere diceret. Vinum etiam frequenter ſorbillabat. Quãdo tractabatur regio ventriculi, dolorem ſentiebat, manus ſubfrigidas habebat; parùm ſitiebat. Medicus ordinarius cum febre lypiria ex inflammatione

ventriculi laborare dicebat. At cum mihi febris nulla pulſum tangenti appareret, ille virium imbecillitatem obſtare inquiebat, quò minùs febricitare videretur. Illam autem inflammationem colligebat ex ſanguine antea excreto, qui eiuſdem effuſionem in ſubſtantiam ventriculi argueret; ex dolore ipſius partis, manuum frigiditate, & cardalgia, indeque audacter pronunciabat eum certò & breui moriturum. Ego verò omnia illa ſymptomata ex ſanguine in ventriculo concreto & corrupto prouenire cenſebam; qui quidem ſanguis corruptus, vt docet Galenus, veneni naturam induit, & inde lypothimiæ, aut cardialgiæ, extremorum perfrigerationes, aliaque ſymptomata emergunt. Neque enim fieri poſſe putabam, vt ventriculi inflãmatio febrem intenſam, ac ſitim non accerſeret. Deinde admotione tegulæ calefactæ, & pannorum calidorum ſupra ventriculum æger delectabatur, nec non meri aſſumptione frequenti, & iuſculis valdè calidis, quę omnia nõ tuliſſet ventriculus inflammatus. Iniecto clyſtere trumbulos quoſdam ſanguinis cum eo excreuit, sãguis detractus fuit valde pituitoſus. Ab emulſione veſpere exhibita ex pręſcripto Medici ordinarij, grauiter affectus eſt tota nocte. Remediis autem ſanguinem coagulatum diſſoluentibus, & expurgantibus noluit acquieſcere dictus Medicus, ideò ego, qui per occaſionem ægrum ſemel tantùm videram, integram illi curam reliqui. Sed poſtera die nullo alio remedio vſurpato per aluum depuſuit materiam fœtidiſſimã & nigricantem, ſicque liberatus eſt ab omnibus prædictis ſymptomatis; quod manifeſtè indicauit affectus huius cauſam non aliam extitiſſe quàm ſanguinem concretum in ventriculo, vt nos exiſtimauimus.

Observatio LII.

Partis atrophia & ſenſus imminutio.

ORnatiſſimi viri D. Paſchalij Conſiliarij Regij, & in computorũ camera Gratianopolitana Magiſtri vxor dilectiſſima, annos nata 22. tẽperamento prædita calido & ſicco (prout ex actionum prõptitudine, ingenij acrimonia, iracundia, venarum latitudine, habitu macilento, aliiſque ſignis facilè videre eſt) à ſeptẽ annis laborare cœpit imminutione ſenſus tactus in manu ſiniſtra, cũ partis eiuſdẽ macie, & extenuatione, quę primùm in pollice apparuit, cuius muſculi veneris montem conſtituentes primùm abſumpti ſunt, moxque eiuſdem particulæ ſenſus imminutus & conſequenter alij digiti eodem affectu tentati; donec tandem integra ferè ſenſus abolitio cõſequuta fuerit, nunc etenim acum in pollicem immiſſam vix dolorificè percipit. Ad hæc veſiculæ interdum in extremitatibus digitorum exoriuntur vſtionibus ſimillimæ, aliaque nonnulla habitu apparent, quæ ſuo loco proponentur.

Caſus iſte difficillimus eſt, rariſſimus, & intricatiſſimus, licet de eo præſtantiſſimi Medici qui illius curã ſuſceperunt, parum dubitauerunt, illam ſenſus tactus læſionem, ad incipientem paralyſim referentes, quæ quidem ſententia licet rationibus non leuibus confirmari valeat; Aliud tamen de huius morbi natura iudicium proferre, & validiſſimis rationum momentis ſuſtinere facile eſt, eſſe nimirùm nudã partis atrophiã, quam ratione ſiccitatis, ſenſus tactus læſio conſequuta ſit, citra vllam neruorum obſtructionem. Nos vtriuſque partis rationes proferemus, vt ſaniorem eligere, cuiuſuis arbitrio ſit. Ac tandem demonſtrabimus (qood erit egregium, & ſingulare) eadem curandi methodo, iiſdemque remediis hunc affectum, ſiue ab hac, ſiue ab illa cauſa dependeat, eſſe profligandum.

Primò igitur hanc ſenſus tactus læſionem, ſpeciem eſſe paralyſis, inde conſtare videtur, quod ab alia cauſa non poteſt in aliqua parte ſenſus ille imminui vel aboleri, quàm ab obſtructione neruorũ, ſpiritus animales, ſimulque facultatem ſenſificam, & motricẽ ad partes deferentium. Deinde quod nobilis hæc mulier tumorem aliàs paſſa eſt in parte dextra ceruicis, & interdùm auris dextræ tinnitum, nec non dolorem quẽdam circa ceruicem percipit, quæ indicia ſunt fluxionis à capite irruentis.

Contrà verò hunc affectum non ad paralyſim, ſed ad quandam potiùs atrophiæ ſpeciem referendum eſſe ſequentes rationes poſſunt euincere.

Primò, in paralyſi non ſolùm ſenſus, ſed etiam motus læditur, præſertim quãdo antiqua eſt, & confirmata, quemadmodum iſta, quæ per ſeptennium affligit licet enim interdum lædi poſſit motus illæſo ſenſu; & contra interdum ſenſus lædatur, illæſo motu; hæc tamẽ adhibenda eſt differẽtia, quæ diſertè docetur à Gal. 1. de loc. affect. c. 6. quod nimirùm in parte motus capaci non poteſt lædi ſenſus illæſo motu, cum tamen motus lædi poſſit illæſo ſenſu, ſẽſus enim in patiendo magis, motus verò in agendo conſiſtit, & cum idem ſpiritus animalis per eundem neruũ deferat ſenſum & motũ, ſi minori copia affluat, quàm quæ motui poſſit ſufficere; illa tamen ſenſui ſufficiet; at ſi tanta nerui fuerit obſtructio, vt ſenſus lædatur, multo maior læſio motui contingeţ. Quomodo igitur fieri poterit, vt interdum ſenſus lædatur, illæſo motu: hac tantum ratione (docente Galen. loco cit.) quod nimirùm ſi ſoli nerui qui ad cutem feruntur, afficiantur, illæſis iis qui ad muſculos deſinunt, ſenſus tantùm peribit, illæſo motu, quemadmodum contigit Pauſaniæ Syrio ſophiſtæ, cuius hiſtoriam refert Gal. 3. de loc. c. 12. tum etiam loco ſupra citato, qui Romam proficiſcens, è vehiculo decidit, & ictu accepto circa ſeptimam vertebrã, vnde neruulus ad cutem duorum minimorum digitorum defertur, in iis duobus digitis ſenſus periit illæſo motu, quia nerui qui ad muſculos earum partium ferebantur, non erant affecti. Iam verò in caſu propoſito res non poteſt ita ſe habere; quandoquidem ſi affectus oritur ab obſtructione neruorum, concedendum eſt neruos qui feruntur ad muſculos eſſe grauiter affectos, ſi quidem nunquàm contingit macies & cõſumptio in parte paralytica, quin priùs illa ſpiritus animalis influxu prorſus deſtituta ſit, ſiquidem facultas naturalis, Feriãte facultate animali, in conſenſum trahitur, & male nutriens partem, atrophiam inducit; ſed cum ex integritate motus neruorum integritas pateat, coniiciendum eſt illã atrophiam non ſequi paralyſim; ſed potiùs illam læſionem, ab atrophia, & exſiccatione partium dependere. Neque enim verũ eſt, vt nuper aſſerebatur, omnem ſenſus imminutionem, & abolitionem, eſſe ſpeciem paralyſis, ſiquidem in elephantiaſi ſenſus imminuitur, & aboletur à ſiccitate in partes introducta ab humore atrabilario.

Secundò, ex dictis etiam aliud argumentum colligere fas eſt, ſiquidem macies & atrophia non cõtingit partibus paralyticis, niſi paralyſis cõfirmata ſit. At iſta à ſuis authoribus dicitur tantùm incipiens, cùm ſenſus tantùm lædatur illæſo motu. Vnde ſequitur neceſſario atrophiam iſtam à paralyſi minimè dependere.

Tertiò, cum dicatur paralyſis incipiens, mirum eſt principium morbi per ſeptennium duraſſe, neque vlteriùs progreſſum; & profluxionem, quæ neruum tantùm vnum, aut alterum ad digitorum cutem excurrentem obſedit, neruos tandem maiores prædictis contiguos, & motum efficientes, non inuaſiſſe. Ita vt inde motus & ſenſus læſio contigerit, & integra, abſolutáque paralyſis prodierit.

Quartò, ante ſenſus imminutionem, primùm apparere cœpit macies & conſumptio muſculorum pollicis, quam deinde ſubſequuta eſt ſenſus imminutio. Ergo atrophia partis ab alia cauſa dependet, quàm à paralyſi

ralyſi

ralyſi, & ſenſus imminuti cauſa eſſe videtur.

Quintò; veſiculæ vſt ouibus ſimillimæ, digitorum extremi non rarò affligentes, humorem arguunt in partes affectas delabi longe diuerſum ab eo qui ſolet efficere paralyſim. Qui quidem humor non ſolùm digitis ab hepate ſuggeritur, ſed etiam vniuerſæ medietati corporis ſibi viciniori, nam & digiti pedis dextri iiſdem veſiculis afficiuntur, & tibia dextra herpetibus, & brachium dextrum riuulis quibuſdam inſignitur, à venis orà nariis diſtinctis, ſub cute recto tramite decurrentibus, & colorem rubrum, ſaturatum, ac ferè liueſcentem referentibus, vt facilè appareat ſanguinem atrabilarium ad partes affectas defluere, qui nutritionem vitians, maciem, & ſiccitatem induxerit, à qua ſiccitate ſenſus tactus imminutus eſt, ſiquidem à ſapientibus artis medicæ proceribus, literis proditum eſt, motum iuuari à ſiccitate, ſenſum verò ab humiditate. Atque adeò dum pars redditur humidior, ineptum fieri ad motum, dum verò ſiccior euadit, ineptam fieri ad ſenſum. Similes etiam riuuli in tibia dextra ægrotantis apparet, varicum inſtar, qui hepatis vitium euidentiùs comprobant.

Denique huiuſce affectus naturam magis, ac magis indicant iuuantia & lædentia, ſicut enim nunquam hactenùs remediis conuenientibus vſa eſt, ſic vſu thermarum, aliarumque rerum calidarum, tùm medicamentorum potenter reſoluentium, parti admotorum, multo peiùs habuit.

Quamuis autem hæc poſterior ſententia veritati propior eſſe videatur, ſi quis tamen priori fauere voluerit, vltima ratione perſuaſus, in illius gratiam adductæ; quæ certè minimè contemnenda eſt, ſaltem hoc æſtimare poſſit, quendam fortè humoris defluxum, ſpinalis medullæ particulam aliquam afficere, vnde ſenſus imminutio oriatur; at verò maciem & atrophiam partis, huic cauſæ acceptam referre, impoſſibile eſt quemadmodum id rationes allatæ euidenter conuincunt, & ſaltem iuxta illam ſententiam aſſerendum eſſet, maciem & ſenſus imminutionem eſſe complicatos affectus, à diuerſis cauſis oriundos. Quibus ita ſuppoſitis, in quamcumque partem animum conuertere lubeat, eadem perpetuò erit curandi ratio, quemadmodum ab initio fuimus polliciti.

Illam igitur curationem ex legitimis indicationibus deducentes, omni opera elaborandum eſt, vt calidior & ſiccior hepatis intemperies, omnium malorum ſoboles emendetur; partis conſumptio & atrophia reparetur, & renutriatur, à qua ſi læſio ſenſus prodeat, ſimul illa curabitur ſublata cauſa, nimirùm ſiccitate. Si verò hæc ſenſus læſio à neruorum læſione oriri exiſtimetur, & à fluxione à cerebro in ſpinam ruente: non tamen idcircò calefacientia remedia exhibenda ſunt, quæ cauſam fluxionis primariam, ſcilicet hepatis intemperiem augerent. Neque refrigerantibus calida permiſcenda, mixtis indicationibus, ſiquidem illis intemperies hepatis nunquam corrigetur, præſertim cùm in formulis remediorum, iuxta hanc indicationem antea præſcriptis, calida medicamenta frigidis longè præualeant. Neque externa remedia reſoluentia parti affectæ admouenda ſunt, quia illam magis ac magis abſument & exſiccabunt, & affectus curationi nullo modo inſeruient, obſtructio enim neruorum ſi quæ eſt, non in manibus eſt, ſed iuxta vertebras, in neruorum origine, ſic Galenus imitandus veniet, qui in Pauſania Syro antea nominato, remedia ab aliis Medicis admota duobus digitis ſenſu carentibus, ibique nihil conferentibus, vertebris colli applicuit felici ſucceſſu.

Imò verò paralyſes quæ in corporibus calidioribus, ſiccioribuſque contingunt, ſolis refrigerantibus, & humectantibus remediis curari poſſunt, quemadmodum docet Trallianus lib. 1. cap. 16. his verbis: Cauſam reſolutionis effectricem magna ex parte interno-ſcere licet ex craſſo, viſcoſo, & frigido humore conſtitui. Sciendum etiam eſt vt rum hoc ex qualitate calida, aut ſicca proficiſci, vbi calida intemperies ſanguinem, & humores nimium torrefecerit. Et paulò poſt, ſi namque qualitas ſola fuerit calida & ſicca, tunc extenuantia, calefacientiaque (omnia enim huiuſmodi natiuum humorem conſumunt,) magis adhuc aſſiant materiam craſſioremque reddunt. Ac tandem curationem ſubnectit ex victu & remediis purè refrigerantibus & humectantibus; quam quidem ab experientia deſumptam eſſe aſſeuerat, inquiens: Noui ſanè ego quendam, reſolutionem ex mærore, multa ſollicitudine, & inedia expertum; deinde ſumpta hiera, adeò læſum, vt totus ipſe immobilis, fieret, & propemodum interiret, niſi in contrarium mutatus, fuiſſet, & humectantibus omnibus, tum potionibus, tum cibis, & aliis quæ temperatum ipſum reddidiſſent, vſus fuiſſet, maximè verò balneis compluribus, vnctionibus ex hydrælæo, mutatione aëris temperati, & omni hilaritate. Huic non valde abſimilem hiſtoriam videre eſt apud Foreſtum obſ. 97. lib. 10. cuiuſdam adoleſcentis, qui à cruribus ad pedes ſenſu & motu deſtitutus erat, cum earundem partium extenuatione, & atrophia. Cùmque calefacientium & exſiccantium medicamentorum vſu ab aliis Medicis præſcriptorum, in peius continuò rueret, tandem ſolis humectantibus aſſumptis, & admotis, à Foreſto reſtitutus eſt.

Primò igitur victùs ratio inſtituenda eſt refrigerans & humectans. Cibi ſint boni ſucci & concoctu faciles, & ex iunioribus præſertim animalibus. In iuſculis vtatur herbis refrigerantibus, borragine, acetoſa, endiuia, lactuca, & portulaca. Vitentur omnia frixa, ſalſa, & piperata, legumina, caſeus antiquus, aliique cibi craſſiores & calidiores, vinum bibat valdè dilutum & oligophorum.

Vitentur in primis animi pathemata, præſertim triſtitia & iracundia, ſomnus ſit longiſſimus, quia nihil magis humectat, quàm ſomnus. Aluus ſit ſemper libera, natura, vel arte.

Quàm primùm erit à grauiditate libera, tranſacto vno à partu menſe, ſequentium remediorum vſum aggrediatur.

℞ Rad. bugloſſi, graminis, & aſparagi ana ℥ ß. fol. endiuiæ, cichorij, acetoſ. bugloſ. ana M. ß. coquantur cum pullo gallinaceo, & fiat iuſculum, quod capiat manè per duodecim dies.

In tertio quoque iuſculo infunde per noctem ſennæ mundat. ℥ ß. ſem. aniſi ʒ j.

Poſt primum iuſculum purgans, aperiatur vena baſilica cubiti dextri mittantur ſanguinis ℥ vij.

Finitis iuſculis ingrediatur balneum ſequens.

℞ Amigdalar. dulc. contuſar. & farinæ hordei ana ℔ j. ß. decoquantur pro balneo, in ſacculo incluſa, quod ingrediatur tepidè manè, & longè à paſtu, ſingulis diebus decoctum renouando.

℞ Vnguenti roſacei & cerati ſantalini ana ℥ j. ſucci cichorij & olei roſac. ana ℥ ß. trochiſcor. de caphura ℈ j. ceræ albæ parum, fiat vnguentum quo inungatur regio hepatis ab exitu balnei, poſt derſum madorem, & continuando, ſingulis diebus introitu lecti per longum tempus.

℞ Seri lactis caprilli per lactis ebullitionem extracti, & probè clarificati ℥ vj. ſucci cichorij & pomorum redolentium ana ℥ j. capiat manè duabus horis ante prandium per 15. dies.

Si tempus fuerit frigidius, quo minùs ſero lactis vti poſſit, illius loco decoctum chinæ ſubſtitui poterit in ſequentem modum.

℞. Rad. chinæ in talleolas inciſæ ℥ j. aquæ fontis ℔ vj. ſucci limonum ℥ iij. macerentur per 24. horas, deinde coquantur in vaſe terreo vitreato benè clauſo, ad tertiæ partis conſumptionem, colentur per manicam Hipp. capiat ℥ vj. vel viij. ſingulis diebus manè.

℞ Succorum recenter expreſſorum,& per reſidentiam depuratorum ex foliis borrag. gloſſ. fumariæ, cichor. & acetoſ. ℔ iij. ſucci pomorum redolent. recenter expreſſi & depurati ℔ ij. ß. in quibus infunde ſennæ mundat. ℥ viij. polypod. querc. recentis, & epithymi ana ℥ ij. agarici recenter trochiſcati ℥ j. macis & garyophill. ana ʒ j. Poſtea coquantur ad ℔ i. ß. in colatura diſſolue rhab. electi in prædictorum ſuccorum portione ſeorſim infuſi ℥ j. ſacchari albi ℔ j. ß. coquantur in ſirupum, de quo capiat ℥ ij. cum iuſculo pulli, foliis borag. bugloſ. fumariæ, & acetoſ. alterato.

Diebus intermediis capiat ſingulis diebus manè, duabus horis ante paſtum ℥ j. opiatæ confectæ ex fructu cynorrhodij, ſeu roſæ caninæ probè maturo & conuenienter cocto, & per ſetaceum traiecto, ac deinde recocto cum ſacchari ſ.q. quemadmodum cydoniatum parari conſueuit.

Vtatur etiam interdum tabellis triaſantali duplicato rheo, cuius capiat ℥ ij. manè loco opiatæ prædictæ, ſuperbibendo aquæ cichorij parùm.

Si propter temporis iniurias hoc autumno omnia prædicta remedia ad amuſſim exequi non valeat, Vere proximo illa erunt de integro repetenda, tum etiam balneum frequenter iterandum, & ſerum lactis diu vſurpandum, in hiſce enim remediis præcipua curandi ratio verſatur.

Denique ad hunc affectum expugnandum vtiliſſimæ, ac longè præſtantiſſimæ aquæ Meynenſes, quas adire poterit circa initium menſis Iulij, iiſque vtetur per menſem integrum.

Interea ab ipſo curationis initio topica remedia vſurpanda ſunt, brachio & manui affectæ frequenter admouenda.

℞ Olei amygdal. dulc. recenter extracti ſine igne ℥ ij. olei chamœm. ℥ j. miſce, inungatur pars calidè manè & ſerò, mox linteis calidiuſculis eandem obuoluendo.

Poſtquàm admotum fuerit oleum prædictum per 15. dies, vſurpetur ſequens per idem tempus.

℞ Olei catellorum, & lumbricorum ana ℥ ij. olei amygdal. dulc. ℥ iij. miſce, vtatur vt dictum eſt. Poſteà per totidem dies vtatur ſequenti linimento.

℞ Olei violac. & oliuar. ana ℥ j. ß. picis naualis ℥ ij. amygdal. dulc. ℥ j. fiat linimentum.

Tandem ſi affectus prædictis remediis pertinaciter obſiſtat, ad ſequentis decocti vſum erit tranſeundum.

℞ Rad. bryoniæ, liliorum & althææ ana ℥ iij. coquantur in iuſculo capitis, pedum & inteſtinorum vituli, aut veruecis, & in hoc decocto demergatur manus, & portio brachij calidè manè & ſerò per duas horas, idque poſt vſum balnei per 15. dies.

Vt etiam ſuſpicioni prouideatur materiæ neruorum principio impactæ, vſurpari poterunt vnguenta & linimenta potenter reſoluentia, à præſtantiſſimis Medicis præſcripta, iis inungendo calidè ſpinam dorſi per aliquot dierum ſpatium. Actum Monſpelij die 14. menſis Auguſti anni 1631.

Observatio LIII.

Aborſus præcautio.

Quædam mulier, vxor Ioannis Vieules ciuis Monſpelienſis, tres aborſus conſequentes paſſa erat variis geſtationis temporibus. Iam verò à duobus menſibus grauida patiebatur dolores circa vmbilicum & lumbos, qui aborſum minabantur. Alter Medicus duo emplaſtra præſcripſerat lumbis & vmbilico admouenda ex maſſa empl. pro fracturis & diſloc. vnde melius habuit ad aliquot dies, poſteà verò iidem dolores reuerſi. Vocatus ego aduertens mulierem iuuenem, & ſanguineam, venam ſecari iubeo, vnde intra paucas horas à doloribus, & metu aborſus omninò liberata eſt. Sanguis erat valdè ſeroſus. Tamen ad præcautionem præſcribo rhab. puluer. ʒ j. cum iuſculo iterandam ſemel in ſeptimana per menſem, vnguentum aſtringens lumbis & ventri admouendum pridie purgationis, & opiatam aſtringentem poſtridie rhabarbari, quibus tamen non vſa eſt. Symptomata illa acceſſerant eo prorſus tempore quo menſtruas purgationes pati conſueuerat extra grauiditatem. Tertio deinde grauiditatis menſe eadem ſymptomata redierunt, & venæ ſectione ſtatim liberata eſt. Quarto itidem, quinto, ſexto, ſeptimo, & octauo iiſdem ſymptomatibus periodicè recurrentibus, iterata eſt venæ ſectio, ſtatim liberabatur, vltima venæ ſectio celebrata fuit octo diebus ante principium noni menſis, cum eodem fructu, die ſcilicet 15. Ianuarij anni 1632. & in fine noni menſis peperit filium benè habitum, atque vitalem, ſed pallidiuſculum.

Observatio LIV.

Febris hæmitritæus, capitis dolor.

Die 12. menſis Octobris anni 1631. vocatus ſum ad Dominam de Leſignan Picenis decumbentem ex febre continua, cum intermittente copulata, cui iunctus erat occipitis dolor grauans, cum tendinum ceruicis dolore, & fluxione in dextrum oculum decumbente; vndè conieci dolorem capitis eſſe Idiopaticum eumque acceperat ab aëris nocturni iniuria, cui ſe expoſuerat; febris erat ſatis lenta, & pituitoſa ſine ſiti, inueni eam in 14. morbi die; antea verò ipſi ſemel vena fuerat aperta, & bis purgans medicamentum exhibitum, ſudor copioſus apparuerat dicto die decimo quarto, omnia ſine fructu, febris eadem, quæ circa veſperam exacerbabatur, cum extremorum perfrigeratione, vnde paroxyſmi notabantur. Decimo quinto, & decimo ſexto iterata eſt phlebotomia; poſteà medicamentum fuit exhibitum, & poſt aliquot dies iteratum ex infuſione ſennæ cum ſale tartari, iuſcula aperientia exhibita, quoniam iulepos, & alia remedia interna renuebat; fotus & inunctiones factæ in hypochondriis, quæ tenſa apparebant. Ratione doloris capitis admotum eſt veſicatorium & emplaſtrum commiſſuræ; hæc continuata ſunt vſque ad vigeſimum ſextum morbi diem, perſeuerante febre, vrinæ aliquando coctæ cum eneoremate laudabili; ſæpius crudæ, cum eneoremate valdè diuulſo, & non tarò ex tribus vrinis quæ noctu ſeruabantur, prima & tertia crudæ erant, media laudabilis, quæ morbi longitudinem minabantur. Poſt tempus prædictum, cum alia remedia reſpueret, exhibeo per triduum ſalis tartari ʒ ß. ſpiritus vitrioli guttas xv. in decocto abſinthij, vnde optimè habuit, febriſque ſuperata eſt, vrinæ tamen tenues permanebant, cum eneoremate diuulſo. Iterum purgata eſt, & omninò conualuit.

Observatio LV.

Tuſſis & catarrhus infantis.

Filius Dn. de Boitarques in camera computorum Monſpelienſi correctoris, vndecimeſtris, tentabatur catarrho, cum tuſſi aſſiduâ, & febre, pituitam frequenter euomebat, multum lac ſugebat, & parùm mingebat. Poſt multa remedia cum perexiguo fructu vſurpata, iuſſi vt inungeretur regio renum, oleo ſcorpionum Matthioli, ter in die, vnde vrinæ copioſiores redditæ, & catarrhus imminutus. Dicit enim Mercatus lib. de morbis puerorum cap. 8. in pueris contingere catarrhum aliquando ex vitio & imbecil

imbecillitate renum non trahentium ſeroſum humorem, vnde fit vt ille ſurſum tranſlatus, fiat materia catarrhi. Si ſymptoma illud perſeueraſſet, vſurpata eſſent remedia ab eodem Mercato propoſita cap. 13. de ſuppreſſâ vrina in pueris, vt clyſteres, iuſcula aperientia, &c.

Observatio LVI.

Pleuritis.

QVidam ſutor iuuenis & bilioſus, pleuritide laborans, poſt multas phlebotomias, aliaque remedia ordinaria. Die quinta perſeuerante febre intenſa, & lateris dolore, ſumpſit pomum coctum cum thuris ʒ j. ſuperbibendo aquæ cardui. bened. ℥ iiij. & poſteà tectus eſt, ſudauit parùm ſine febris imminutione, ſequenti die multùm ſudauit bis aut ter, & iodè conualuit.

Observatio LVII.

Febris continua in puellula.

ANno 1632. in menſe Ianuario filia Dn. Darenes Cauſidici, annos ſeptem nata laborabat febre continua, non admodùm vehementi, ſed quæ per interualla, ſcilicet circa veſperam exacerbabatur. Incœpit febris cum vomitu pituitoſo, quem deindè ſequutus eſt alui fluxus etiam pituitoſus per vnum tantùm diem perſeuerans, ſcilicet ſecundo die morbi, vrina erat pallida & turbata, anhelitus acidus, & graueolens. Præſcribo potionem ex infuſo ʒ j. rhei, ſyrupi roſacei ℥j. Antequam exhiberetur medicamentum, alter Medicus ſuperueniens volebat illud omittere, & phlebotomiam potiorem eſſe contendebat, tamen exhibitum eſt medicamentum, quod paulò poſt euomuit cum pituita craſſa, & valdè putrida, deindè præſcribo clyſterem ex catholic. dupl. ℥ ß. circà veſperam iniiciendum, quo & reliquiis medicamenti ſimul operantibus quinquies deiecit tota nocte materiam pituitoſam, bilioſam, & valdè fœtentem, manè febris perexigua, & meridie febris expers ac ſanitati reſtituta eſt.

Ex hac obſeruatione colligere eſt quantùm aberrent illi Medici, qui in omni febre continuâ indiſcriminatim à venæ ſectione inchoandam eſſe curationem exiſtimant. Cum ſæpè in pueris dictæ febres à putridis humoribus in prima regione ſtagnantibus, oriantur; qui purgatione facilè educuntur. In hac autem puellula, vomitus pituitoſus & alui fluxus talem humorum redundantiam indicabant.

Observatio LVIII.

Colicus dolor.

VXor Dn. Audifreti ciuis Monſpelienſis laborabat colico dolore grauiſſimo die 22. Ianuarij anni 1631. Iniectus fuerat clyſter carminans & purgans fruſtra, vocatus ego præſcribo alium clyſterem ex decocto emollientium, & carminantium, facto in æquis partibus aquæ & vini albi diſſoluendo cathol. dupl. ℥ j. mellis roſacei ℥ ij. aquæ benedictæ turbidæ ℥ iiij. ſtatim iniecto clyſtere dolor quieuit, per tres horas dormiuit, poſteà mediocriter purgata eſt, & dolor non rediit.

Observatio LIX.

Colicus dolor.

DIe octaua menſis Martij anni 1932. Domina de Varanda ſexagenaria grauiſſimis doloribus vexabatur circa regionem lumborum, hepatis, ventriculi, & inteſtinorum: duo iniecti fuerant clyſteres, quibus valde purgata fuerat, & cucurbitula magna admota, antè & retrò. Dolores perpetuò intenſi. Vocatus ego exhibeo pulueris inteſtini lupi ʒj. cum vini ℥ iij. ſtatim ceſſauit dolor. Et poſtera die exhibitum eſt purgan. medicamentum, ad reliquias materiæ morbificæ expellendas.

Observatio LX.

Aſthma, peripneumonia, cordis palpitatio.

DIe 8. Aprilis anni 1632. vidua Dn. de Seiclory ciuis Monſpelienſis, cum paucis induta veſtibus è lecto in feneſtram tranſiliiſſet circa mediam noctem, illicò correpta eſt magna reſpirandi difficultate, aſthmatis paroxyſmum æmulante, cum tuſſi, ſputo cruento, febre, & faciei rubedine, Vocatus ego venam cubiti dextri aperiri iubeo, & detractis ſanguinis ℥viij. ſtatim ſpirandi difficultas quieuit. Poſteà clyſter laxans iniectus eſt, iulepus exhibitus ex aqua papau. rhead. ſyrup. viol. ſalc prunell. & confect. de hyacintho.

Die 9. horâ decimâ ante meridiem, eam iterùm inuiſo, & inuenio febrientem, tuſſi laborantem, & ſanguinea ſputa excernentem; tum pondus graue ſentiebat in medio pectoris cum ardore interno, & puncturis in variis thoracis locis. Impero phlebotomiam ex brachio ſiniſtro, clyſteris ac iulepi iterationem, inunctionem pectoris ex oleo violaceo, ſyrupi violacei vſum frequentem. A venæ ſectione ſtatim leuata, & ſenſus ille ponderis, & ardoris in thorace, valdè imminutus. Horâ quintâ veſpertinâ eiuſdem diei cum exiſtimarem à partibus inferioribus, vapores, & humores in thoracem transferri, quod Orthopnæa illa ſatis indicabat, præſcribo miſſionem ſanguinis ex ſaphæna, ex qua etiam meliùs habuit. Nocte ſequenti iteratus eſt iulepus prædictus, parùm dormiuit.

Die 10. manè meliùs habuit, febris, & reliqua ſymptomata valdè remiſſa. Circa horam tertiam veſpertinam, leuem refrigerationem extremorum paſſa eſt, cum ſudore lèuiſſimo in pedibus, & volis manuum, indè febris aucta, pulſus valdè oppreſſus, & grauitatis ſenſus in thorace plurimùm auctus. Vocatus eſt in conſilium Dn. Ranchinus Cancellarius, qui cenſuit hunc affectum eſſe pleuritidem anteriorem ex inflammatione mediaſtini. Et ex communi conſenſu miſſus eſt ſanguis ad ℥ vj. ex brachio dextro, vndè etiam meliùs habuit, reliqua remedia continuata, tum etiam frictiones, ligaturæ, & cucurbitulæ in partibus inferioribus frequenter celebrabantur.

Die 11. quæ erat tertia morbi, commotus iis quæ obſeruaueram in alio morbo eiuſdem ægrotantis, in quo fluxu alui, teneſmode, & catarrho in pectus viciſſim affligebatur, ita vt quoties aluus reſtitabat, catarrhus grauiter affligeret, & fluxu alui redeunte, ſtatim catarrhus ceſſaret, facta palindromo ad inteſtina, humoris in pectus defluentis, cenſui purgationem ipſi fore vtiliſſimam, quam in hunc modum compono.

℞. Fol. bugloſſi & lactucæ ana M. j. tamariud. ℥ ß. liquiritiæ ʒ iij. flor. violar. p. j. coquantur ad ℥ iv. in colatura diſſolue rhab. in aqua bugloſſi cum ſantalo citrin. infuſi ʒ j. mannæ & ſirupi roſacei

 ana

ana ℥ j. fiat potio, quam ſumpſit manè, & multa pituitoſa, ſeroſa, acria, fœtidaque excreuit. Nihilominùs exacerbatio circa veſperam rediit, vt die præcedenti, attamen pulſu non erat oppreſſiu vt anteà, & grauitas pectoris minor. Sed dolorem percipiebat circa clauiculam dextram, qui etiam tactu exaſperabatur, nox ferè inſomnis, emulſionibus frequenter vtebatur.

Die 4. morbi, & menſis 12. cum manè febris & dolor ad clauiculam perſeuerarent, iterùm vocatus eſt in conſilium Dn. Ranchinus, & præter dicta ſymptomata, maximam palpitationem cordis patiebatur, quæ etiam palpitatio apparuerat in hypochondrio dextro, tum etiam in latere dextro, ſed exiguo tempore. At in regione cordis permanebat, & inſtar mallei violenter percutiebat. Iterum aperta eſt vena brachij dextri, præſcripta inunctio partis dolentis, & remedia ad inferiora reuellentia. Circa veſperam rediit exacerbatio, cum palpitatione perſeuerante. Poſt aliquot horas parùm ſudauit toto corpore, vndè aliquantulum leuata eſt. At palpitatio & febris eadem. Cum ſuſpicio eſſet vapores ferri ab vtero, præſcriptus eſt clyſter hyſtericus, frictiones, ligaturæ: & cucurbitulæ partibus inferioribus. Emplaſtrum hyſtericum vmbilico, & iulepus ad ſudorem iuuandum, ex aquis ſcabioſæ, & cardui bened. cum lapid. bezoar. & aquæ naphæ ℥ ß. ratione vteri. Nocte aluus ter copioſè deiecit fœtida & corrupta. Poſt mediam noctem placidè dormiuit vſque ad matutinum.

Die 5. morbi manè eam inuenio cum exigua febre, ſine vlla pectoris oppreſſione aut dolore, & cum exigua cordis palpitatione. Circa veſperam parùm ſudauit, & paulò meliu. habuit. Poſt reiectum clyſterem, cordis palpitatio aucta eſt, febriſque intenſior euaſit. Nocte mediocriter habuit.

Die 6. omnia eadem, veſperi admotæ cucurbitulæ ſcarificatæ cum fructu.

Die 7. menſtrua copioſe fluere cœperunt, vnde omnia ſymptomata fuere valdè remiſſa.

Die 8. meliùs habuit.

Die 9. leuis alui fluxus teneſmodes, quo pituitoſa, pauca eiiciebat & ante illum fluxum, per vomitum reiecit amara multa.

Præparabantur humores aperientibus temperatis.

Die 10. quæ erat 18. menſis alui fluxus minor, veſpere omnino ſubſtitit, febris nulla. Inde omnino conualuit.

Die 29. eiuſdem menſis Aprilis, cum optimè ſe habere videretur, & negocia domeſtica ageret, ſedens in ſellula, ſubitò in terram concidit exanimis, & verè mortua.

Aperto cadauere, inuentum eſt mediaſtinum plenum ſero ſanguineo quod fortè rupta membrana verſus partem ſuperiorem pulmonis eumque atque aſperam arteriam comprimens, ſubitò ſuffocauerat. Præterea inuenta eſt pulmonis vniuerſa ſubſtantia referta materia purulenta, & grauitate inſigni prædita: tum etiam teſticulus ſiniſter exigui oui magnitudinem æquabat, colore nigricante, eoque aperto, ſubſtantia illius ſpongioſa, nigra & veluti gangræna affecta viſa eſt. Imò verò ſtatim ab apertione, exeidit à teſticuli medio materia quædam nuclei inſtar, & grumo ſanguinis putrefacto ſimillima. Inde oriri coniecimus affectus hyſtericos quibus erat valdè obnoxia; imò verò forſan cordis palpitatio inde oriebatur, à tetris nempè vaporibus ab ea parte eleuatis.

Observatio LXI.

Ex aborſu ſymptomata.

CLariſſima vxor Dn. Deſgardies die 28. menſis Martij anni 1632. aborſum paſſa eſt, quo ſecundinas primùm cum multo ſanguine excreuit, vnde ſumma virium imbecillitas ad extremum periculum eam deduxit. Sedato ſanguinis profluuio, die ſequenti fœtum excluſit, erat autem quatuor menſium, poſteà conualeſcere viſa eſt, & mediocriter purgabatur. Attamen fœtor inſignis & cadaueroſus apparebat in iis quæ purgabantur. Die ſeptimâ febre intenſa correpta eſt, & placentam illam carneam, quæ iecur vterinum nominatur, exereuit, admodùm fœtentem, ſanguine atro plenam; vndè poſteà ſenſim conualuit.

Idem contigit dominæ De Laroche quæ die 15. Aprilis eiuſdem anni cum grauida eſſet à quatuor menſibus, abortum paſſa eſt, & fœtum cum membranis excluſit, vnde omninò liberata credabatur. Attamen febre intenſa poſtmodum laborabat, cum horrore frequenti, & animi defectibus. Tum purgamenta fœtidiſſima cum trombis & caruneulis excernebat. Die ſeptimâ placentam illam integram excreuit, eamque fœtidiſſimam, vnde meliùs habere cœpit, ac ſenſim conualuit.

Hæ quæ hiſtoriæ docent purgamenta vteri, fœtorem cadaueroſum referentia, vt plurimùm ſignificare aliquam ſecundinarum portionem in vtero reſtitiſſe.

Observatio LXII.

Scabies.

QVidam adoleſcens famulus Dn. Graſſeti Iudicis regij, fœda ſcabie torquebatur, cum furunculis frequenter emergentibus, à quibus affectibus liberari nequiuerat venæ ſectionibus, purgationibus multis intrà ſex menſes per internalla vſurpatis. Tandem ei exhibetur Mercurij dulcis ℈ j. cum diagrid. ℈ ß. quibus optimè purgatus eſt, & à fœda illa ſcabie intra paucos dies liberatus.

Observatio LXIII.

Ventris dolor.

VXor Dn. de la Fauerie poſtquam icterum aliquandiu paſſa eſſet, à quo imperfectè curata fuerat, incidit in febrem tertianam diuturnam, eáque ſoluta, febris lenta permanebat cum exacerbationibus tertianis, & hepatis duritie. His ſucceſſit dolor atrociſſimus primo inſultu regionem hepatis infeſtans, poſteà verò totum ventrem occupans, præcipuè verò vteri regionem, cum purgationes menſtruas valdè imminutas pateretur. Iniecti fuerunt clyſteres, fomenta, & linimenta admota, quibus dolor valdè imminuebatur, ac præcipuè exhibito puluere ex ſulphuris ʒ ß. cum nucis moſchatæ ʒ j. confecto, ab altero Medico ſeniori, me abſente præſcripto, quem ſecreti inſtar celabat; At neque ſublatus omninò dolor, & breui iterùm rediit, non minori vehementia, vt iam in vitæ periculo conſtituta ægrotans videretur. Prædictis remediis fruſtrà iteratis, ſequentes pilulæ à me præſcriptæ die 29. Iulij anni 1632.

℞. Aloës ſoccot ℈ ij. Laudani opiat. gr. iiij diagrid. gr. vj. formentur pilulæ vj. quas poſtquàm deglutiuit ægra noctis initio, per horam dormiuit, & expergefacta, ſe à dolore omnino liberam profeſſa eſt, nocte mediocriter dormiuit, multùm ſudauit, manè optimè habuit, doloris & febris expers, nullo modo

purgata

purgata eſt, ſed matutinis horis clyſter iniectus, à quo multa deiecit excrementa, eoque ſingulis diebus per triduum iterato, dolor non ampliùs rediit.

Observatio LXIV.

Fluxus hepaticus. Dyſenteria.

QVidam piſtor dyſenteriam paſſus per duos menſes, incidit tandem in fluxum hepaticum, quo multùm ſanguinis diluti emittebat, ſine aliis humoribus cum febre, & virium deiectione ſummâ, vndè breui moriturum æſtimantes proximi, Theologum, & Tabellionem vocant. Vocatus etiam ego Laudani gr. iiij. exhibeo circa veſperam, & intrà horam fluxus cohibitus eſt, nec tota nocte deiecit, vſque ad meridiem ſequentem, in quo fluxus rediit, ſed minimè ſanguineus, erat enim tantùm bilioſus, veſperi tamen aliquid ſanguinis permiſcebatur. Eadem die manè detractus fuit ſanguis ad ℥ vj. in duobus vaſculis, quorum poſterius habebat ſanguinem feruidum & ſpumantem. Præſcripti ſunt iulepi refrigerantes, & aſtringentes, epithema, vnguentum hepati refrig. tinctura roſarum pro potu ordinario. Hæc agebantur die 14. Auguſti, anni 1632. Nox ſequens fuit ſatis moleſta, & inſomnis, cum pluribus deiectionibus bilioſis, & interdum ſanguineis. Die verò 15. ſumpſit potionem ex rhab. tamarind. & mirobolan. in decocto refrigerante & aſtringente, qua multum purgatus eſt tota die, & admodum debilitatus. Veſperi reiteratur laudanum, & ſtatim alui fluxus cohibitus eſt, nocte tamen nihil dormiuit. Manè præſcript. eſt fotus aſtringens ex rad. & herbis, aliiſque in ſacculis incluſis, & in vino rubro, & aceto decoctis, toti ventri admouendus. Item iulepus ex ſucco portulacæ, plantag. & ſorborum, tum puluis roborans & aſtringens in iuſculis & panatellis vſurpandus, & 24. horarum ſpatio omninò ſanatus eſt.

Observatio LXV.

Hiſterica paſſio.

VXor Dn. Moureti in curia præſidiali procuratoris, correpta eſt die 15. Auguſti anni 1631. nauſeâ frequenti, qua parùm pituitæ magno conatu reiiciebat, cordis dolore, & febre quadam, quæ pluries in die redibat, & occultabatur. Tum menſtrua apparuerunt ante tempus conſuetum. Cenſeo eam laborare ab vtero, & præſcribo clyſterem hyſtericum, emplaſtrum de galbano, & potiunculam ex aquæ naphæ ℥ ij. cum gr. iiij. caſtorei. His nihilo meliùs habuit, imò verò fluxus menſium cohibitus eſt. Die ſecundâ, cum nauſea vrgeret, exhibeo potionem ex ſale vitrioli, qua ingentem pituitæ viſcidæ copiam euomuit cum maximo labore. Tertiâ, iubeo aperiri venam malleoli, vndè multùm leuata eſt. Sed quartâ die animi defectibus, languoribus afficiebatur, & vt ſe vapores ad cor aſcendentes percipere aſſereret. Aperta eſt vena alterius malleoli ſine fructu. Quinta die exhibita eſt potio ſequens, hyſtericis conuenientiſſima.

℞ Moſchi, & ſang. draconis ana gr. xiij. aquæ naphæ ℥ iiij. fiat potio.

Hoc remedio maximè leuata eſt, & totâ die meliùs habuit. At ſextâ die redeunt ſymptomata, quibus etiam ſeptimâ die plurimùm vexata eſt. Octauâ ſumpſit pilularum fœtidarum ʒ j. quibus optimè purgata eſt, & ita benè habuit, vt nullis aliis remediis opus fuerit.

Observatio LXVI.

Dyſenteria.

FIliolus Dn. Dorthes bimulus dyſenteriâ contumaci laborabat, poſt multa alia remedia fruſtrà vſurpata, exhibui extracti corallorum ℈ ß. cum aqua plantag. & eadem die fluxus cohibitus eſt.

Observatio LXVII.

Colicus dolor.

QVidam Aulicus, dum Rex Monſpelij eſſet die 2. Octobris anni 1632. incidit in colicum dolorem grauiſſimum, ad cuius ſublationem, primò iniectus eſt clyſter emolliens & purgans, poſteà carminans & euacuans cum terebinthina, à quo leuatus eſt, ſed breui dolor rediit. Tandem in decocto carminante diſſolui iubeo aquæ benedictæ ℥ iiij. diaphenici ℥ j. à quo quater deiecit pituitoſa multa, & omninò liberatus eſt.

Eodem clyſtere Dn. Verchand ciuis Monſpelienſis propè diuum Firminum ante duos menſes, à ſimili dolore liberatus fuerat.

Observatio LXVIII.

Hepatis durities cum cachexia.

DOmina de la Fauerie poſt morbum ſupra deſcriptum obſ. 63. laborabat cachexia cum duritie hepatis palpabili, ſequentibus pilulis vſa per 20. dies perfectè reſtituta eſt.

℞. Chalybis præp. cum ſulph. ℥ ß. aloës optimæ, ſennæ mundat. agaric. troſc. & rhab. elect. ana ʒ j. puluer. electar. diarrhod. abbat. ʒ ß. croci ℈ ß. cum ſyrupo roſat ſolut. fiat maſſa pilular. de qua capiat ʒ j. ſingulis diebus manè leuiter deambulando, & poſt tres horas capiat iuſculum in quo folia & rad. petroſell. bullierint.

Quia hæ pilulæ non purgabant, bis aut ter addita ſunt vni doſi diagrid. gr. iiij.

Observatio LXIX.

Affectio hyſterica æmula.

VXor Dn. Salgues mercatoris Monſpelienſis per multos dies conflictata eſt dolore circa regionem hepatis grauiter infeſtante, cum leui lypothimia & faucium conſtrictione quadam, atque vomitibus pituitoſis: per interualla recurrebat dolor & interdùm ad alias abdominis partes exporrigebatur. Tanta interdùm animi defectio eam corripiebat, vt breui moritura videretur. Cum affectio hyſterica putaretur, remedia ipſi congrua vſurpabantur, à quibus aliquando leuabatur, ſed omnia ſymptomata poſtmodùm recurrebant. Tandem balneis, fotibus, & clyſteribus vſa, per aluum excreuit materiam quandam pituitoſam, compactam, & latam, faſciæ inſtar, palmi magnitudine, poſteà verò per aliquot ſedes materiam mucoſam, ac poſtmodùm omninò ſanata eſt.

Observatio LXX.

Hydrops.

IVuenis quidam 25. annos natus, coquus Dn. Marchionis de Varenes, poſt febrem continuam, & intermittentem incidit in hydropem tympanitem, cum non exigua aquarum copia coniunctum; poſt

multa

multa remedia & purgationes frequentes, quarum beneficio multam ſeri & flatuum copiam emittebat, & venter imminuebatur, atque iterùm ſpatio 24. horarum in priſtinam amplitudinem redibat, tandem ſequentibus duobus remediis per 15. dies vſurpatis, conualuit.

℞ Rad. eryngij, rubiæ tinctorum, apij, & petroſel. cortic. rad. capparum mediani fraxini, & tamariſci ana ℥j. rad. azari ℥ ß. fol. agrim. ceterac. capill. ven. chamædr. hyperic. abſinth. & centaur. min. ana m. j. ſem. dauci & petroſel. maced. ana ℥ ß, coquantur ad quart. v. in duabus partibus aquæ, & vna vini albi ſub finem additi, in colatura diſſolue ſyrupi de cichorio compoſ. ℥ iiij. fiat apozema pro iiij. doſibus matutinis, addendo vnicuique doſi ſpiritus diuretici ℥ ß. ſpiritus vitrioli ℈ j.

Poſt tertiam vel quartam doſim apozematis, purgabatur cum mercurij vitæ gr. vj. ſcammonij gr. x. quibus vomitus non prouocabatur.

Alterum remedium erat cataplaſma ex rad. cucum. agreſt. cum puluere cumini paratum, cuius deſcriptio habetur in praxi medica noſtra, cap. de hydrope.

Observatio LXXI.

Variolæ cum dyſenteria.

PVer quinque annorum, filius Magiſtri Limouſini piſtoris, variolis prehenſus tertio die alui fluxu cruento corripitur, cum frequenti egerendi conatu; pituitoſa, & mucoſa excernebat, cum magnâ ſanguinis copia. Exanthemata erant parua, alba, & depreſſa. Ad eum vocatus, ſequentia, præſcribo.

℞ Roſar. rubr p. j. ſantali rubr. ℥ ß. liquiritiæ raſæ & paſſularum integr ana ℥j. coquantur in iuſculo capitis veruecis, in colaturæ quart. tribus diſſolue confect. de hyacinth. ʒ iij. conſeruæ roſar. per ſetaceum traiectæ ℥ ß. vitell. oui nu. j. fiat clyſter frequenter iniiciendus.

℞ Aquar. ſcabioſ. & card. bened. ana ℥j. ß ſyrupi de roſis ſiccis ℥ j. corall. præp. & margaritar. præp. ana ℈ ß. lapid. bezoard. gr. iij. confect. de hyacinth. ʒ ß. fiat iulep. qui detur bis in die.

℞ Olei ſcorpionum Matthioli ℥ ß. illinantur inguina, & axillæ calidè frequenter.

Bis iniecto clyſtere, & bis ſumpto iulepo ceſſauit prorsùs alui fluxus, & exanthemata validiùs erumpere cœperunt, ac poſtmodùm morbo placidè defunctus eſt ad perfectam ſanationem, vt noſtro ampliùs auxilio non indiguerit.

Quamuis vulgaria ſint remedia propoſita; hic tamen caſus obſeruationem meruit, propter euentum non vulgarem; ex omnibus enim pueris variolis laborantibus, quos mihi tota vita videre contigit, hic vnicus fuit, qui ex alui fluxu ſanguineo euaſerit; ſed in cæteris certum mortis præſagium fuit, magnâ præſertim ſanguinis copiâ affluente.

Observatio LXXII.

Pleuritis maligna.

VXor D. Argelies Frontinianenſis circa finẽ menſis Martij anni 1633. laborabat pleuritide dextra, eáque grauiſſimâ. Die ſeptima circa finem & initium octauæ, ſubitò correpta eſt palpitatione cordis adeò graui, vt medicus illius ordinarius extremos eſſe naturæ conatus arbitraretur, eamque breui morituram palàm pronunciauerit. Nos verò à putrida aliqua materia euaporante, in ventre inferiori contenta huiuſmodi palpitationem procedere cenſuimus. Euentus rem indicauit, nam poſt duas horas, ægra his aluo eiecit valdè fœtida, & ab huiuſmodi palpitatione liberata eſt. Periculi ſuſpicionem afferebat, quod affectus intra ſeptem dies nullis remediis, nedum frequenti venæ ſectione imminutus fuerat. Licet autem ſymptomata imminuta apparerent, die vndecimâ parotis apparuit, quæ poſtero die deliuit, & 13. mortua eſt. Vnde apparuit pleuritidem fuiſſe malignam, vel potiùs febrem malignam, pleuritide comitatam.

Observatio LXXIII.

Pleuritis ſpuria.

CIrca idem tempus ancilla D. Germain ciuis Monſpelienſis laborauit dolore lateris pungitiuo cum tuſſi, & ſputis albis, quæ tamen bis aut ter cruenta apparuerunt, meliùs decumbebat in latus dolens, quod erat dextrum. Erat autem febris expers, quod ſignificabat, non eſſe veram pleuritidem, cum inflammatio talis non poſſit eſſe ſine febre acuta. Septimo die morbi, cum dolor nunquam intermiſiſſet, ſanguinis ſputum apparuit copioſum per aliquot horas, cui ſucceſſit fluxus menſium; cui integra morbi ſolutio ſucceſſit. Cauſam huius affectus cenſui ſeroſum quendam humorem acrem in latus per venas tranſlatum, qui dolorem efficiebat ſine inflammatione. Qui ſeroſus humor exagitatus die ſeptimo aperuit quaſdam venulas, vnde contigit ſanguinis ſputum. At vincente natura, & ſeroſam illam materiam amandante ad venas vteri, facta fuit morbi ſolutio.

Observatio LXXIV.

Paralyſis & conuulſio, affectio hypochondriaca.

DN. Fouquetus Medicus Frontinianenſis paſſus eſt autumno prægreſſo febrem tertianam duplicem valdè diuturnam, quæ ad hyemis initium perdurauit anni 1633. Is erat temperamento melancholico donatus, annum agens quadrageſimum, vſus eſt tempore Quadrageſimæ prauis eduliis, præthereà animi pathematis admodùm grauibus affectus eſt. Poſt feſtum Paſchatis laborare cœpit catarrho in omoplatam ſiniſtram decumbente, vbi dolor excitabatur; poſt aliquot dies incidit in motus & ſenſus imminutionem dolorificam ferè omnium partium, præcipuè verò in tibiis atque femoribus; præthereà tenſiones dolorificæ per internalla contingebant in iiſdem partibus vt digiti pedum contraherentur, & muſculi iuxta inguina cordarum inſtar tenſa apparerent. In partibus ſuperioribus, brachiis præſertim motus erat liberior. At in omnibus partibus ſenſus obtuſus, vt in naſo, & facie ſe parùm ſentire affirmaret. Per os excernebat humorem tenuem, quem ipſe æger dicebat ſaporem acrem & acerbum præ ſe ferre, inſtar vitrioli, ſingulis diebus febris exacerbabatur, & in exacerbatione tenſiones muſculorum, fluxio & alia ſymptomata intendebantur, nec non pectus admodùm coarctabatur, vt ſuffocari videretur. In morbi principio bis phlebotomia vſurpata, & toties purgato corpore ad thermas Balerucanas ſe contulit; vbi quater merſus eſt in balneum per quatriduum, & caput lauit ſine vllo fructu. Regreſſus à thermis vſus eſt noſtro conſilio. Iudicauimus autem hunc affectum procedere ab humore ſeroſo à cerebro in ſpinam medullarem, & totum genus neruoſum confluente: illius autem ſeroſi humoris collectionem fieri priùs in hypochondriis, præſertim venis mezaraicis in quibus continetur humoris melancholici copia, ex cauſis prægreſſis. Ita vt hunc affectum ad hypochondriacam affectionem referendum eſſe cenſuerimus, cuius ſymptomata eſſent illa paralyſis, & conuulſio imperfecta, à ſeroſo humore in dictas partes effuſo progenita. Quod indicabat, tum ægrotantis conſtitutio melancholica, tum copioſus eiuſdem

humoris

humoris effluxus per os, tum febris, quâ propemodum aſſiduè tenebatur, & ingraueſcente febre, omnia ſymptomâta intendebantur; cum tamen paralyſis à pituitâ oriundæ febris ſoleat eſſe remedium. Talia autem ſymptomata ex humore melancholico contingere refert Sennertus agens de affectu hypochondriaco, & de ſcorbuto. Non eſt hæc paralyſis propriè dicta, quæ fit affecto neruorum principio, ſed abuſiuè ſic appellata, quæ non totalis eſt ſenſus, motuſque priuatio, ob denegatum animalis ſpiritus per neruos influxum; ſed potius functionis ſenſitiuæ, & motiuæ depravatio, quia dolorificus ſenſus adeſt.

Præſcripſimus ipſi apozema ad plures dies, ex aperientibus temperatis, alternis diebus purgans, & alternis tantùm alterans, fotum hypochondriis emollientem, & aperientem; linimentum eiuſdem facultatis, tum venæ ſectionem poſt primam doſim apozematis, præmiſſo clyſtere, & purgante medicamento. Pro potu vtebatur infuſo corticis tamariſci, agrimonij, & pimpinellæ. At cum ſanguis detractus valdè cacochymus videretur, iterum detractus eſt. Ex reliquis remediis nullum percepit ſolatium, ſed morbus in peius ibat.

Die 24. menſis Aprilis, cum iterùm inuiſi, eumque inueni fractis admodum viribus, cum febre aſſiduâ lentâ, quæ tamen tertianæ paroxyſmos habebat. In quibus hypochondria per interualla ex flatibus intumeſcebant, præcipuè verò lien. Aliquando etiam ab iiſdem flatibus ita comprimebatur diaphragma, vt ſe ſuffocari clamitaret; Et epoto aquæ cyatho, ructus duos, aut tres edebat, ac confeſtim ab illo ſuffocatione liberabatur. Vrinis innatabat aliquid pingue, inſtar telæ aranearum, & ſedimenta earum erant farinacea; quæ quidem vrinę lethales ſunt ex Hipp. 2. progn. Die intermiſſionis laborabat ptyaliſmo frequenti, & humorem intra cranium & cutem, aut muſculos faciei deferri ſentiebat.

Die 29. Aprilis, cum iterum inuiſi ad extrema redactum, pulſus erat minutulus, ptyaliſmus cohibitus, reſpiratio oppreſſa. At mente conſtabat. Die ſequenti inanè obiit.

Observatio LXXV.

Dolor pleuriticus ex lumbricis.

Circa finem menſis Aprilis, anni 1633. filia Raymundi Michaëlis Frontinianenſis, annos octo nata laborare cœpit tuſſi & febre, quibus ſucceſſit lateris dolor, ita vt pleuritica cenſeretur. Attamen quintâ die morbi tres, aut quatuor lumbricos excreuit per clyſterem, ac diebus ſequentibus quamplures, tum exhibitis medicamentis lumbricos expellentibus, tum purgante medicamento; & ita curata eſt. Vnde patet vapores ex materia putrida (à qua lumbrici generantur) eleuatos, dolores lateris, & tuſſim, aliaque ſymptomata producere, quæ pleuritidem mentiuntur.

Observatio LXXVI.

Tumor ſtrumoſus.

Die ſexta Iunij anni 1633. D. de Gaian ad nos adduxit filiam ſuam 13. annos natam, temperamento ſanguineo præditam, quod ex colore ſubrubro faciei apparebat, & ab vndecimo ætatis anno mēſtruas purgationes patiebatur. Cum ab octo menſibus fluxio quædam in partem faciei dextram decubuiſſet, paucis poſtea diebus decidit in ceruicem, ita vt glandula illius loci paululum tumefacta apparuerit. Ab eo tempore tumor ſenſim increuit, ita vt iam oui anſerini magnitudinem ſuperaret. A præſentibus Medico & Chirurgo per duos menſes multa præſtita fuerunt remedia, purgationes, decocta ſudorifica, cauſticum in eo inuſtum, tum parti admota remedia, primùm reſoluentia, & emollientia poſteà ſuppurantia & attrahentia validiſſima, quibus nihil profectum eſt, imò contra tumor antea exiguus incrementum ſuſcepit. Nos verò conſilio inito cum Dn. Delort Vniuerſitatis Decano, & Magiſtro Thierri Huguenot, Chirurgo ſeniori, primùm eam miſimus ad thermas Balaruccanas, vt iis vteretur in potu, balneo, & capitis embrochatione. Poſteà verò ſequentia præſcripta ſunt.

Puluis Arthriticus addito zinzibere, ſumendus ſingulis hebdomadis. Venæ ſectio poſt primam doſim pulueris.

Fotus ex ſpongia in aqua calcis expreſſa, & arctè alligata per decem dies: Suffumigium ex lapide pyrite, extincto in aceto fortiſſimo bis in die exceptum per infundibulum, cuius tubulum totum tumorem contineat.

Poſt ſuffumigium, emplaſtrum de vigo, quadruplicato mercurio, cuius ſingulis vnciis addatur vitriol. romani ℨ j.

Bochetum ſalſæparillæ per longum tempus ſine vino.

Infuſio ad bronchocelem, in pharmacopæa Quercetani deſcripta, tempore plenilunij, vſurpanda.

Aquæ Meynenſes per menſem pro potu, & fotu partis, bis in die, poſteà emplaſtrum prædictum, ex eadem aquâ paretur bochetum.

Victus continuò exſiccans.

Poſt reditum ab aquis Meynenſibus, ſi tumor non fuerit diſcuſſus aperiendus erit cauſtico.

Omnibus remediis vſa eſt, exceptis aquis Meynenſibus, quia cum reliqua nihil profeciſſent, imò tumor incrementum ſuſcepiſſet, non fuit ſperanda ſalus ab huiuſmodi aquis, ſed ad apertionem ſtatim veniendum cenſuimus, quæ fuit celebrata die 10. Septembris 1633. cumque admoto cauſtico, ſupra eſcharam facta fuiſſet inciſio ſcapelli miniſterio, illicò erupit aqua tenuis, & limpidiſſima, inſtar aquæ fontanæ, ac tumor ſtatim ſubſedit, ad planitiem parti oppoſitæ propemodùm æqualem, quod nobis admirationem peperit, & obſeruatione dignum cenſuimus. Similes enim tumores ab aqua productos, præter hydroceles, & hydrocephalos à nemine Authorum deſcriptos exiſtimo. Decem aut duodecim horis ab apertione, correpta eſt febre acuta, & magna fluxio facta eſt in partem, cum inflammatione, tertio die ceſſauit febris, poſt venæ ſectionem bis factam, & purgationem, cataplaſma de mica panis tumori admotum, qui paululùm ſubſedit, & pus quoddam pituitoſum effluebat, decima tertia die ab apertione deciſa antea eſchara exiuit per vlcus, cyſtis integra inſtar ſacci verè membranoſa, & paucis poſteà diebus curata eſt.

Observatio LXXVII.

Luës venerea.

Iuuenis quidam bilioſo, ac melancholico temperamento præditus, luë venerea infectus menſe Iunio anni 1633. aggreſſus eſt diætam ſudorificam, eaque peracta frictiones ex vnguento mercuriali celebratæ fuerunt. Poſt ſecundam frictionem, cum ptyaliſmus ritè procederet, ſubitò correptus eſt contractione brachiorum, & tibiarum, cum tenſione ingenti abdominis, & ſuffocatione, ſubitóque ptyaliſmus ceſſauit. Frictiones vehementes celebratæ ſunt in partibus cōtractis aqua imperialis, & cinnamomi exhibitæ, quæ nihil præſtiterunt. Poſteà aquam noſtram theriacalem ex ſpiritu vini conflatam exhibuimus, à qua plurimùm leuatus eſt, & iniecto clyſtere acri paroxyſmus deſiit. Poſt biduum, cum parùm ſpueret, admota fuerunt emplaſtra mercurialia tibiis, femoribus, & brachiis,

chiis, quæ intra 14. horas ſputum ſatis copioſè promouerunt. At æger in prædictum paroxyſmum incidit, cum verò frictiones celebratæ fuiſſent, & prædicta aqua exhibita, tum clyſter iniectus qui non poterat eiici, ſuppoſitoriis nullomodo leuabatur, ſed omninò ſuffocari videbatur. Nos alium clyſterem acriorem ex diaphænici & hieræ ana ℥ ij. iniici curauimus, quem ſecuta eſt copioſa euacuatio, & æger à paroxyſmo liberatus eſt. Sequenti die, præcedente ptyaliſmo, iterùm in eundem paroxyſmum incidit, cæteris multò grauiorem, nam nec aquâ theriacali, nec clyſteribus iteratis, quibus etiam moltùm deiecerat, potuit ſedari. Tandem cum ab initio cenſuiſſem hæc ſymptomata ex eo prouenire, quod excrementorum colluuies ſuperiora petens, in ventriculo colligeretur, & non poſſet per os expurgari ob ſui craſſitiem, vel facultatis expultricis imbecillitatem, & magna copia cumulata, ac malignitate prædita, ventriculi orificium vellicaret, vnde ortæ conuulſiones per conſenſum generis neruoſi. Tum etiam ex prædicta materia à calore exagitata multi vapores eleuarentur, qui ventriculum diſtendentes, diaphragma comprimerent, vnde ſuffocatio, & tentio abdominis ſequebatur. Ventriculum eſſe vacuandum indicauimus prompto, & potenti remedio. Atque in hunc finem exhibuimus ſalis vitrioli ʒ j. in aqua diſſolutam, qua intra horæ quadrantem humoris pituitoſi, viſcidi, & craſſi, cum melancholico permixti circiter ℔ ij. reiecit, & ſtatim à paroxyſmo liberatus eſt; Poſtea continuauit ptyaliſmus per multos dies ſine alio ſymptomate, ſicque integre liberatus eſt.

Observatio LXXVIII.

Luës venerea.

AMe curata eſt in ploribus decocto ex ſudorificis, & purgantibus per xx. dies vſurpato. Si hæc non ſufficerent, ad frictiones ex vnguento mercuriali veniebam. Multi in media hyeme, hoc ſolo decocto curati ſunt, quibus diæta ſudorifica adminiſtrari non poterat, propter aëtis inclementiam.

Observatio LXXIX.

Pleuritis in Epyema degenerans.

FIlius Dn. de Caluires apud Nemauſenſes litium capitalium Iudicis, 10. annos natus incidit Monſpelij circa medium menſis Maij, anni 1633. in pleuritidem ſiniſtram, quâ ita detinebatur, vt in neutrum latus poſſet decumbere, ſed tantùm ſupinus iaceret. Huic multa remedia fuere præſcripta in conſilio trium Medicorum, & decies, aut vltra, phlebotomia celebrata: attamen affectus diù perſeuerauit, quamuis dolor lateris aliquando ceſſare videretur, & æger in vtrũque latus ſeſe conuerteret. At febris permanebat, & dolor lateris redibat. Producta fuit febris vſque ad diem trigeſimam quintam, quâ latus aliquantulùm intumeſcere viſum eſt, & ad tactum dolebat, nonnullo rubore ſuffuſum. Iudicatum fuit pleuritidem in empyema conuerti & admota fuere cataplaſmata ſuppurantia, quibus latus paulò magis intumuit ſexto aut ſeptimo ab hinc die, cum apertio lateris nimiùm procraſtinata fuiſſet, quæ apparente lateris tumore, ſtatim fieri debuerat, ruptus fuit abſceſſus ad interiora. Attamen æger pus facilè excreuit tuſſiendo quod laudabile apparuit, & minimè fœtidum magnâ copiâ ſingulis diebus excernebatur, primò purum, poſteà multa pituita permixtum. Poſt ruptum abceſſum, in vtrumque latus facilè conuertebatur, febre perſeuerante, cum antea non poſſet conuerti in latus ſanum, quia pondus inſigne ſentiebat in latere dolente, quod ſignum notatur ab Hipp. in prognoſticis. Octiduo elapſo à ruptionis die purulenta excretio deſiit, & ſolam pituitam reiiciebat. Tum pondus in eodem latere iterùm ſentire cœpit, vt ad latus ſanum conuerti non poſſet, nec non eleuatio in parte lateris externa iterùm apparuit. Nouam collectionem in latere factam eſſe cenſui, & prompta apertione indigere, iterùm profuſa materia in thoracem, pulmoni laborem nouum efficeret, vnde phtiſeos periculum immineret. Cum tamen alij Medici duo, cum duobus Chirurgis ſententiæ meæ aſſentiti noluiſſent, & mater illius diſceſſum vrgeret, Nemauſum tranſlatus eſt, vbi tandem empyema apertum eſt, cauſtico lateri admoto, & pus diutiſſimè ab vlcere manauit, ac tandem æger integrè curatus eſt.

Observatio LXXX.

Lochia ſuppreſſa.

MVlier quædam plebeia grauida octimeſtris correpta eſt febre continua, die 5. Iulij, anni 1633. Tertiâ die febris, aborſum paſſa eſt, & à partu lochia omninò ſuppreſſa ſunt, maculæ purpureæ in toto corpore apparebant, præcipuè circa ceruicem, febris erat intenſa. Præſcribo ſectionem venæ malleoli, & iulepos ex aperientibus frigidis compoſitos, frictiones partium inferiorum, fotus & linimentum relaxans pubi, & perinæo: Ex his nullus fructus apparuit, imò ſub finem ſecundi ab aborſu dici, febris admodùm exacerbata eſt, vt delirium pareret, & facies valde immutata eſſet, vnde in ſummo vitæ diſcrimine ægram verſari nemo non videbat. Tunc venam brachij aperiri iubeo, & ſanguinem mitti ad ℥ x. qui fuit valdè corruptus, erat circiter hora quinta veſpertina, iubeoque vt venæ ſectio iteraretur poſt horas quatuor, ſcilicet circa horam nonam; præſcribo iulepos valdè refrigerantes ex decocto lactucæ, portulacæ, acetoſæ, cum ſale prunellæ, clyſterem pariter refrigerantem, & emollientem, quibus remediis ita adiuta fuit, vt ſequenti die febris valdè exigua apparuerit, lochia fluere incœperint, & paucis diebus ſine aliis remediis omninò conualuerit.

Observatio LXXXI.

Vrinæ ſuppreſſio à caruncula virgæ.

LIctor quidam Senatus Diuionẽſis, cum eſſet Monſpelij negotiorum cauſâ, die ſeptima Iulij, anni 1633. incidit in vrinæ ſuppreſſionem ex carũcula virgæ tumefacta à coitu immodico, Chirurgus quẽ primùm vocauit, catetherem immittens, magnam ſanguinis profuſionem excitauit, vulnerata parte, & nihil vrinæ excreuit, Æger grauiſſimis doloribus, & mingendi conatibus premebatur. Vocatus ego præſcribo phlebotomiam ad ℥ xij. quia erat ſanguineo temperamento præditus, clyſterem emollientem, & refrigerantem, ſemicupium ſubtepidum, iniectionem refrigerantem, & inunctionem renum, pubis, & perinæi etiam refrigerantem; erat hora nona veſpertina, tum iubeo, vt circa mediam noctem iteretur venæ ſectio, quæ omnia pręſtita fuerunt. Manè erat in eodem ſtatu, ſummos meiendi conatus patiebatur, & nihil emittebat, niſi guttulas iij. vel iv. vrinæ in ſingulis conatibus. Iterùm vocatus præſcribo vomitorium ex ſalis vitrioli ʒ j. cuius ope bis euomuit pituitoſa multa; At in ſecundo vomitu, vrinæ ℥ j. vel ij. emiſit, & ſubleuatum ſe dixit, quod hactenùs non contigerat; inde per interualla vrinam paulò copioſiorem excernebat, ita vt intra quatuor, vel quinque horas veſica omninò depleta fuerit. Supererat partis affectæ inflammatio quædam

dum, quæ emulſionibus cum ſale prunellæ, iniectionibus, clyſteribus, ſemicupio & inunctionibus curata eſt.

Obſervatio LXXXII.

Difficultas ſpirandi.

Filius D. Hugoois mercatoris Monſpelienſis, quinque annos natus, cum malè educatus fuiſſet à nutricibus, ioter, varia ſymptomata hoc præcipuè pati ſolebat, vt cum curreret, aut vehementiùs moueretur, ſpirandi difficultate laboraret. Tandem die tertia Iulij, cum ab exercitio multùm incaluiſſet, incidit in tuſſim cum difficultate ſpirandi, & febricula, cum alui fluxu mediocri, io quo flaua, pituitoſa, & aliquando ſubuiridia apparebant. Hæc tamen ſymptomata adeò leuia erant, vt de vocando Medico parentes non cogitauerint; ſed à pharmacopœo admotum fuerat veſicans poſteriori ceruici. Die quintâ morbi vocatus ego eadem inuenio ſymptomata, ex quibus fluxionem cooiiciens in pulmonem, cum metu peripneumoniæ, phlebotomiam præſcribo, quæ non fuit celebrata, ex eo quod chirurgus venam attingere nequiuerit; ſed cucurbitulæ ſcarificatæ ſtatim fuerunt admotę, & iulepus pectoralis refrigerans fuit exhibitus. Hæc circa meridiem fiebãt. At hora tertia veſpertina ſubitò æger correptus eſt lypothimia, à qua breui excitatus eſt; poſtmodùm verò pulſus apparuit paruus, languidus, frequens, & pulſibus morientium ſimilis, venter admodùm tenſus & dolens, reſpirandi aderat ſumma difficultas, & ſitis inexplebilis. Multa in hoc præcipiti caſu vſurpata fuere remedia, vocato conſilio, quæ nihil profuerunt; ſed æger continuò in peius ruens media nocte interiit. Aperto cadauere, partes naturales benè conſtitutæ apparuerunt, niſi qood cyſtis fellea grandior, & humore nigricante referta erat. Sed pulmonis pars ſiniſtra diaphragmati hærebat ita firmiter, vt ſeparari non potuerit, vnde difficultatem ſpirandi ex parte prouenire cenſuimus. Siniſtra verò cordis auricula ſolitò amplior, referta erat materia craſſa & compacta, omninò alba, laridum coctum referente, quam ſubitaneæ mortis cauſam fuiſſe cenſuimus, cordis ventriculum ſiniſtrum ſuffocando, & illius ventilationem impediendo.

Obſervatio LXXXIII.

Hemoptoë.

Die decima tertia Auguſti anni 1633. Dn. Dopræ in curia præſidiali Monſpelienſi cõſiliarius, circa noctem incidit in ſputum ſanguinis ſpumoſi, cum tuſſi, & magnam illius quantitatem excreuit tota nocte.

Die 14. manè vocatus, venæ ſectionem præſcribo ad ℥ viij. deinde iulepum ex aqua plantag. ſyrup. de roſ. ſiccis & ſale prunellæ, poſtea iniectus fuit clyſter, cucurbitula admota regioni hepatis, looch incraſſans, & aſtringens vſurpatum. Hora decima, iterata fuit venæ ſectio ad ℥ vj. ſyrupus ex ſucco portulacæ etiam præſcriptus. Poſt meridiem rediit ſangninis ſputum magna copia, ſcilicet ad ℔ j. iteratus fuit iulepus, oxycratum admotum teſtibus, epithema refrigerans hepati, linimentum refrigerans eidem parti, & lumborum regioni, cucurbitula hypochõdriis frequenter iterata; & circa veſperam ſanguis denuò miſſus ex altero brachio ad ℥ vij. præſcripti iulepi ex infuſione millefolij. rad. tormentillæ, & conſeruæ roſar. in praxi medica noſtra deſcripti cap. de hæmoptoë, qui magnæ ſunt efficaciæ. Pro potu vtebatur conſerua roſarum, cum decocto hordei & liquiritiæ, ad noctem præſcriptus eſt ſyrupus ſequens.

℞. Syrupi de roſ. ſiccis, de ſucco portulacæ, & papaueris albi ana ℥ j. miſce, capiat cochlear vnum ſingulis duabus horis, ita vt intra noctem tres illæ vnciæ abſumantur, mirum in modum profuit hic ſyrupus, & ſequenti die, quæ erat 15. fuit iteratus, vt per longiora interualla ſumeret cochlear vnum; eadem die manè aperta fuit vena poplitis, & ſatis bona quantitas ſanguiois educta eſt, tum reliqoa remedia fuere continuata, aliaque addita, vt opiata aſtringens, & conglutinans, & clyſter denuò iniectus. Toto illo tempore ſanguinem non excreuit affatim, & ſputa quæ per longiſſima interualla extuſſiebat, erant ſanguinea. Attamen difficultate ſpirandi laborabat, cum vocis raucedine. Sequentibus verò diebus nihil ampliùs ſanguinis excreuit, & omninò conualuit.

Obſervatio LXXXIV.

Gangræna.

Vir quidam è plebe, febre continua laborans, ab imperito chirurgo vena aperta incidit in tumorem illius brachij, cum inflammatione, quæ tandem in gangrænam deſiit, ita vt totum brachium liueſcens appareret. At in duobus locis color magis immutatus erat, in iiſque ſcarificationes non ſentiebat. Igitur poſt multas ſcarificationes admouebantur remedia ordinaria, quę parùm proficiebant imò brachium in deterius vergebat. Ego tandẽ vocatus, locos ſcarificatos humectari iubeo ſpiritu ſulphuris, quo caro mortificata, exuſta eſt, ac veluti cauterizata. Poſteà foueri iubeo, totum brachium calidè ſpiritu vini, in quo pulueres aloës & myrrhæ iofundebantur, poſteà iuſpergebãtur toti brachio pulueres prædicti ex aloë & mirrha, magna quãtitate, ac deinde ſopra pulueres admouebãtur lintea ſpiritu vini madefacta, quo remedio per aliquot horas vſurpato, brachium miraculi inſtar natiuum colorẽ recepit, tumore imminuto, & gangræna fuit cohibita, ita vt ſeqoenti die loca mortificata & exuſta, à viua carne ſeparari cœperint, quibus admotum fuit digeſtiuum ex vitellis ouorum, therebinthina, & melle, ac poſt integram ſeparationem, epuloticis curatio abſoluta eſt.

Obſervatio LXXXV.

Dolor Nephriticus.

Die decima menſis Octobris anni 1633. Coquus Dn. de Mitõ Regij Præfecti io Occitanica prouincia, laborans à multis diebus dolore nephritico, qui vulgaribus remediis nõ ceſſerat, ſumpſit bolum ex diaprun. ſolut. ʒß. panaceæ ℈ j. quo quater blandè deiecit, eodemqoe tempore craſſas vrinas minxit, & à dolore liberatus eſt. Dum medicamentum operabatur, ſentiebat materias ſibi à renibus auelli, & ſine dolore.

Obſervatio LXXVI.

Colicus Dolor.

In principio menſis Nouembris anni 1633. Domina de Varanda doloribus colicis acerbiſſimis conflictabatur, & poſt duos clyſteres fruſtrà iniectos ſumpſit inteſtioi lupi puluerati ʒ j. cum vino, quod ipſi menſe prægreſſo exhibitum fuerat pro eodem dolore, vt ex obſ. 59. huius centuriæ conſtat, & ſtatim dolor euanuit. Poſt decem aut duodecim dies, licet per apozemata purgata fuiſſet, dolor rediit acerbior quàm anteà; ac licet in clyſtere philonij ʒ ij. diſſolutæ fuiſſent; dolor oon quieuit, prædictus puluis iterùm fuit exhibitus, & dolor imminutus eſt, ac poſt trium horarum ſpatium omninò ferè ſublatus. Sed poſtridie rediit acerbior

quàm antè.Exhibita fuerunt laudani,gr. v. & dolor omninò ſublatus eſt, nec ampliùs rediit.

Observatio LXXXVII.

Vlcus in corde.

DIe 23.Ianuarij, Anni 1634. vocatus fui ad filiam Dn. N. annos 14. natam, quæ antè per multos dies laborauerat vomitu pituitoſo ſemel aut bis in die inuadente horis præcipuè matutinis, cum cardialgia per interualla affligente. Item patiebatur dolorem in ſumma ſcapula ſiniſtra, & ſummitate brachij, qua humero committitur. Nocte inſequente, quæ erat quinta à prima inuaſione, correpta eſt alui fluxu, & febre, quæ tota die eam detinuerunt. Sexta ſumpſit rhab. puluerat. ʒj. cum iuſculo, & pluries deiecit, febris perſeuerat, nocte bis tãtùm deiecit, per duas horas dormiuit. Septima, alui fluxus perſeuerat, ſed minùs frequens, vt locum dederit venæ ſectioni, qua miſſus fuit ſanguis ad ℥ iv. Hæc duo peculiariter à febris inuaſione notauimus, quod pulſus ferè ſemper erat intermittens; & cum dolor prædictus in eadem parte fixus permaneret, neque ad thoracem vllomodo pertingeret, ægra tamen non poterat in illud latus, quod erat ſiniſtrum, decumbere, quin ſtatim cardialgia, & tuſſi corriperetur, ita vt perpetuò ſuper latus dextrum decumbere cogeretur. Tuſſis ſicca eam infeſtabat per interualla, flatus emittebat interdùm supernè, & infernè. 8. eadem ſymptomata perſeuerant, præcipuè cardialgia per interualla recurrens, & pulſus intermittens inæqualiter, ſomnus paucus, continuabantur remedia cardiaca, ſumpta, & admota, tum vermes enecantia, ac ventriculum roborantia. Vrgente admodùm cardialgia exhibitus eſt ſalis abſinthij ℈ i. cum ſucci limonum cochleari vno, vndè optimè habuit per horas aliquot, ſed ſymptomata redierunt, noctu vrinæ erant craſſæ, & ſatis pallidæ. 9. admotum fuit veſicans ceruici, quo tuſſis ceſſauit; antea dolor humeri imminutus fuerat, & ſuprà latus ſiniſtrum meliùs decumbebat. Eadem die ſumpſit medicamẽtum ex infuſione ʒ i. rhei cum hieræ picræ ʒ i. & ſyrup. de cichor. compoſ. ℥ i. quo valdè purgata eſt cum fructu, & alui fluxus perſeuerauit per aliquot dies; vndè prorsùs cõualeſcere viſa eſt, cum tamen pulſus continuò intermitteret in 3.4. vel 5. pulſatione. Poſtquam è lecto ſurrexit intermiſſio pulſus deſiit, manente tamen frequentia, & ægra tuſſi premebatur, noctu præcipuè cum difficultate ſpirandi. Quæ ſymptomata per longum tempus perſeuerarunt, ac præter difficultatem ſpirandi aderat per interualla dolor lateris pungens, qui magis vrgebat, cum ægra in latus ſanum decumberet, & contra grauior erat difficultas ſpirandi quando ſupra latus dolens decumbebat, febris perpetuò erat intenſa, quæ omnia magnam ſuſpicionem faciebant abſceſſus in ſiniſtra pulmonis parte latitantis. Tandem die 34. morbi, ſubitò correpta eſt ſanguinis ſputo, quem per tuſſim excreuit ad ℥ viij. circa meridiem, is autem ſanguis erat ſatis craſſus & non ſpumoſus, quem ægra ipſa dicebat à capite deſcendiſſe, ſeque ante illius excluſionem, in faucibus percepiſſe titillationem, tum aliquid ſanguinis mungendo per nares eductum fuerat. Attamen veſpertinis horis, ſanguinis ſputo redeunte, ſatis apparuit eum è pulmone ferri, erat enim totus ſpumoſus, eiuſque quantitas fuit ad ℔ j. tum miſſus fuit ſanguis de baſilica ſiniſtra, exhibitus iulepus ex aqua plantag. & papau. rhead. cum ſale prunellæ, & ſirupo de roſis ſiccis. Vtebatur tota nocte ſirupis violaceo, de roſ. ſiccis, & de papauere, ſimul mixtis, quibus tuſſis ſedabatur, excretionis redditus impediebatur, & per interualla dormiebat. Poſtridie manè iterata fuit phlebotomia ex brachio dextro, iteratus iulepus, & multa alia remedia in hæmoptyſi vſitata præſcripta fuere in communi conſilio habito cum D.D. Ranchino Cancellario, & Delort Decano. Sputum ſanguinis rediit ad ℥ viij circa horam vndecimam ante meridiem, continuabantur remedia, & venæ ſectio malleoli vſurpata. Hora quarta veſpertina redeunte ſanguinis ſputo copioſo, ſubitò extincta eſt. Diſſecto cadauere inuentus eſt pulmo colore albicante, coſtis vtrinque, & diaphragmati vndique adhærens; tum etiam pericardio vndique adhærebat vt vnum corpus continuum efficeret. Cor verò albicans viſum eſt, & mediâ ferè ſui parte, quæ diaphragma reſpicit, exeſum, atque exulceratum, vt fibræ carnoſæ ſemiputridæ, ſummis digitis auellerentur. Et animaduerſum fuerat fruſtula quædam carnea huiuſmodi fibris ſimillima, cum ſanguine per ſputum reiecta fuiſſe. Ita vt veriſſimum ſit iſtam ægrotantem, cordis ſubſtantiam per ſputum reiecisse quod eſt valdè mirum. Cum autem in capſulâ cordis nullus humor repertus fuerit, exiſtimandum eſt materiam huiuſmodi abſceſſum, ſeu vlcus efficientem cum ſanguine permixtam fuiſſe, & per tuſſim excretam. Similes quædam hiſtoriæ reperiuntur apud Schenchium in obſeruationibus libri 2. titulo de tumoribus, & apoſtematibus cordis.

Observatio LXXXVIII.

Hydrops pectoris.

VXor clariſſima Nobiliſſimi viri Dn. de Thomas in ſupremâ Computorum, Subſidiorũ, & fiſci curiâ Monſpelienſi Conſiliarij Regij, à quinque menſibus laborabat fluxione humoris tenuis in pulmonẽ decumbente cum tuſſi ſiccâ, difficultate ſpirandi, febre aſſiduâ & lentâ, quæ ſingulis noctibus exacerbabatur, cum leui horrore, eámque conſequuntur ſudores nocturni copioſiſſimi, vt ſingulis noctibus ter, quaterve induſia mutare cogatur. Ab aliquot diebus exacerbationes bis in die redeunt; poſt meridiem & veſperi, in diurna non ſudat, ſed ſemper in ſomno. Tum ab ipſo morbi initio dolor adfuit lateris ſiniſtri in ipſa pectoris regione, cum difficili decubitu in eandem partem; ita vt cum primùm in dictum latus decumbit, tuſſi moleſtiſſimâ, cum difficultate maiori corripiatur. Imò verò interdùm, comprimendo latus ſummis digitis, maxima pulmonis oppreſſi & ſpirandi difficultas orta fuit. His accedit Lienis inflatio, cum aliquâ tenſione coniuncta, quæ reliquis affectibus originem dediſſe cenſetur.

Habito conſilio cum Dn. Ranchino Cancellario, ſtatutum fuit præcipuum affectum in ſiniſtro illo latere reſidere, eúmque eſſe collectionem quandam, pectoris partem ſiniſtram opprimentem. Cuius autem materiæ ſit illa collectio, non omninò certò poſſe pronunciari. Hoc nihilominùs aſſeritur, materiam illam eſſe aquoſam, vel purulentam, vtriuſque enim ſigna concurrunt, & conſimilia ab Hipp. recenſentur, dum ſecundo de morbis dicit, hydrope pulmonis affectos, velut ſoppuratos affici, verùm remiſſiùs ac diutiùs. Ad collectionem aquoſam magis inclinant ſententiæ, quod neque pleuritis, aut peripneumonia, aut hæmoptoë præceſſerint, neque quicquam ſputi purulenti vnquam reiecerit Phtiſica interiit, & apertionem cadaueris ante obitum prohibuit.

Observatio LXXXIX.

Vrinæ ſuppreſſio.

DN. Raymundus Ratte ſexagenarius, vir plethoricus & calculoſus qui multos calculos innoxiè per interualla cum vrinis excernere ſolebat: circa finem Ianuarij 1635. poſt plures calculos excretos ab immodico exercitio, incidit in omnimodam vrinæ ſuppreſſionem, quæ quidem ſuppreſſio (vt ex ſignis luculenter

lenter apparebat) erat in renibus, non io veſicâ. Iam per triduum integrũ nihil lotij emittebat, cũ vocatus ſum in conſiliũ, cum duobus Medicis ſenioribus, quorum vnus erat ordinarius; qui per illud triduum varia præſcripſerat diuretica, tum externa, tum interna, clyſteres, ſemicupia, potiones, & ſimilia. Er antequã ipſe vocaretur, purgatus fuerat æger blando cathartico. Ego prior ſententiam ferens, dixi huius affectus cauſam præcipuam, aut ſaltem iam hoc ſymptoma fouẽtem, eſſe venarum ſuprà renes inſignem plenitudinẽ, quæ propter diſtenſionem à copia ſeri per triduũ retinet, non poſſunt ſe ſe contrahere ad expulſionem, quemadmodum videmus veſicam vrina nimia diſtentam, non poſſe, ſe ſe facilè contrahere, vnde nõ rarò meiendi difficultas ſolet exoriri. Maximam autem ſeri copiam adeſſe oſtendit, tum corporis plenitudo, tum quod æger multum potare ſoleat, & vrinæ ℔ iij. aut iiij. ſingulis noctibus in ſtatu ſano reddere ſolitus ſit. Ideò cenſui diuretica eſſe omittenda, quæ humores ad vias vrinæ deducendo diſtenſionem in iis augẽt. Sed potiùs inſignes repulſiones eſſe molliendas per phlebotomiam, & purgationem, & quamprimùm ſanguinem eſſe mittendum magna copia; tum poſt quinque, vel ſex horas potens medicamẽtum phlegmagogũ, & hydragogum eſſe exhibendum. Eiuſdẽ fuere ſentẽtiæ reliqui Collegæ, & miſſus fuit ſanguis ad ℔ j. ante Meridiem, veſperi exhibita fuit ʒ j. pulueris diacarthami detractis ſeminibus, pluries fuit purgatus, & poſt quatuor aut quinque ſedes cœpit mingere, vrinamque reddidit ſubnigram prima vice ad ℥ iiij. paulò poſt valdè rufam maiori copiâ poſtmodùm limpidam. Intra vnum diem, magnam excreuit vrinæ copiam, & liberatus fuit. Similis ferè caſus propoſitus eſt obſ. 1. huius Centuriæ.

Observatio XC.

Ventriculi dolor.

Die 25. Ianuarij, anni 135. vocatus fui ad aurifabrum Monſpelienſem qui à tribus menſibus laborabat dolore circa ventriculum acerbiſſimo, & indeſinente, ita vt præ dolore & vigilis ad ſummam maciem perductus fuerit. Per dictum tempus à Medico ordinario præſcripta fuerũt duodecim aut quindecim medicamenta purgantia, eaque blanda, aliaque non pauca remedia tam interna, quàm externa, noo omiſſis fomentis, linimentis & ſimilibus. Tãdẽ aduocatis in conſiliũ tribus Medicis, præſcribitur vomitoriũ ex decocto ſem. raphani, atriplicis, &c. quæ vulgò ad vomitoria præſcribi ſolent, poſt vomitorium aſſũptum nihil vomuit, eóque iterato ventriculus exoneratus eſt, & ſatis copioſè vomuit, ſine vllo doloris leuamine. Poſteà iteratur purgans medicamentum, & diæta ſudorifica præſcribitur. Biduò poſt purgationem ante vſum decocti ſudorifici, à quodam monitus æger me acceſſit circa veſperam, & morbi ſui hiſtoriam exponit. Ego verò vt oſtenderem, ſaltem ad tempus dolorem ſedari poſſe, præſcribo pro ea nocte laudani gr. v. quibus dolor protinus ceſſauit, & tota nocte dormiuit, cum tribus illis menſibus longior ſomnus non fuiſſet vnius horæ. Manè ſe curatum prædicabat. Rediit tamen dolor, qui nullis remediis ſedari potuit, niſi laudano aliquoties exhibito, idque ad breue tempus, donec æger maraſmo confectus interiit. Aperto cadauere inuentus eſt ingens ſcyrrhus, totum pancreas, & mezenterij partem occupans; tum etiam pylorum, ac Ieiuni inteſtini principium ambiens; ita vt ductum illum qui eſt à ventriculo ad inteſtina adeò anguſtauerit, vt ferè occluſus eſſet, & ventriculus materia eſculenta, ac potulenta plenus inuentus fuerit. Cum igitur alimentum non poſſet diſtribui, marcore conſumptus eſt. Scyrrhus ille non apparebat tactui, qui ſub ventriculo, & inteſtinis latitabat. Dolorem intenſum efficiebat, quia pylorum, & extremam ventriculi partem pyloro continuam, attingebat.

Observatio XCI.

Lumbrici.

Filius Dn. Gerardi Quæſtoris Frãciæ generalis, annos quatuor natus laborare cœpit 25. Ianuarij, anni 1655. febre verminoſa cum vomitu bilis porraceæ, & nauſea continua. Præſcripſi potionem contra vermes vulgarem, cui addita ſunt propter malignitatem (quæ ex humore excreto, & tumefactione quadã totius corporis apparebat) lapidis bezoardici gr. iv. & clyſterem dulcem. Potione aſſumpta euomuit duos lombricos, & vnum cum clyſtere per aluum egeſſit, noctu iterata eſt potio, & ſequenti die benè habuit, vt aſtantes nulla alia remedia expetiuerint. Poſt biduum incidit in eumdem affectum, & multò grauiùs torquebatur cum inquietudine, planctu continuò, etiam per ſomnũ. Statim preſcripſi potionẽ purgãtem ex infuſo rhei, & ſyrupo roſaceo in aqua portulacæ, ex qua ter deiecit materiam nigerrimam, & poſt purgationem omnia ſymptomata permanebãt, tum etiam vomitus auctus, ita vt omnia iuſcula, & potulentia reiiceret; vndè factum eſt, vt potio cõtra vermes prædicta, quæ tãtoperè profuerat ab initio, iã nullius effectus fuerit cum perpetuò reuomeretur. Aduertens itaque, eum non euomuiſſe confectionem de hyacintho cum iuſculo exhibitam, eam bis iterãdam iuſſi, additis lapidis bezoardici gr. iv. non ampliùs vomuit, & nocte dormiuit, ac multò meliùs habuit. Vnde colligo, & obſeruatione dignum cenſeo lapidem bezoardicum in affectibus verminoſis, ſummæ eſſe efficaciæ. Potionem purgantem prædictam iterùm aſſumpſit; & alui fluxus criticus eam ſequutus eſt, quo morbus admodùm imminutus eſt, ac tandem iulepis ſpecificis ex decocto ſcordij, & Hypericonis, cum refrigerantibus paratis, omninò ſublatus, iterata poſt iulepos purgatione, ex ſenna, rhab. & ſyrupo roſaceo.

Observatio XCII.

Abſceſſus abdominis.

Die 16. Februarij, anni 1635. vocatus ſum ad filiã viduæ Ioannis Peire Mercatoris Monſpelienſis, annos 14. natam, quam ante duos annos curaueram ab hydrope incipiente, à qoo tempore valetudinariam vitam agebat. Nunc verò à tribus ſeptimanis decumbebat, nollo vocato Medico. Inuenio eam laborantem febre aſſidua, cum alui fluxu moderato, quo pituitoſa, & cruda reiiciebat. Refert prætereà ſibi vẽtrem iterùm intumuiſſe, in eoque per vices dolorem quendam punctorium percipere, tum etiam tibiæ per vices œdematoſæ apparent. De redeunte hydrope ſtaſtim cogitabam, quod vt exactiùs explorarem, manũ ventri admoueo, quem dum aliquãtulùm comprimere intenderem, illa ſtatim obſtitit, de dolore conquerens, qui comprimendo ipſi inferebatur. Ego verò ratus in hydrope dolores huiuſmodi non apparere, ventrem denudari iubeo, admota lucerna, vt rem attentiùs indagarem: ventrem igitur inſpicio colore naturali præditum, ſed eleuatum, & tumentem, dum vtraque manu blandè contrecto, inuenio tumoris circumferentiam in ambitu vmbilici, quinque digitorum latitudine, extra quam circomferentiã ægra contactũ indolenter ferebat; in tumore verò etiã leuiter compreſſa, plurimùm dolebat, præcipuè, in ſiniſtro latere duobus digitis ab vmbilico, vbi à principio morbi dolorem punctorium per vices percipiebat. Prætereà in ipſo tumore fluctuationem quandam

an maduertebam;ex quibus pronũtio abceſſum latere inter peritonæum,& muſculos abdominis,& iã factã eſſe ſuppurationem;ac ſtatim Chirurgum aduocari iubeo,qui eiuſdem protinùs fuit ſententiæ.Itaque quãprimũ aperiendũ eſſe abſceſſum ſtatuimus,ne ſi in cauitatem abdominis rumperetur,mortem præcipitẽ afferret.Admouetur ergo cauſticũ ei parti,in qua dolorẽ pũgitiuũ ab initio percipiebat,& tribus horis elapſis factã eſcharã immittitur ferrum ad latitudinem duorum digitorum,nullum tamen pus effluxit.At non auſus eſt Chirurgus vlteriùs phlebotomũ immittere, ne fortè peritonæum confoderetur,ſicque materia ad cauitatẽ abdominis efflueret;immiſit ergo turundã in foramen,& poſt quinq,horas extractã turundã,tantillũ puris effluxit,poſtridie manè extracta iterùm turũdã,magna puris copia emiſſa eſt, pus autem erat praui coloris & odoris.Nihilominùs ægra in peius ruebat, ita vt quinto ab apertione die interierit.Aperto cadauere inuẽti ſũt muſculi abdominis in loco tumoris,putredine affecti,circà partẽ ſiniſtrã vmbilicalẽ,in parverò dextra hypogaſtrica,inteſtina peritonæo adhærebant,& partes huius loci etiã putrefactæ erãt,hepar colore flauiſſimo præditum adhærebat peritonæo vndique,& diaphragmati,& mole ſua mediam thoracis partẽ replebat,vt ipſi cordi eſſet omnino vicinũ; pure & putrilagine omnia erant referta,ac teterrimũ odorem ſpirabant;ſumma prætereà macies aderat in toto corpore,quod maraſmo confectum videbatur, idque ob defectum hepatis ſanguinem non generantis.

Non ſolùm autẽ abſceſſus abdominis ex chronico. morbo in corpore malè affecto lethales ſunt, ſed etiã vt plurimùm ij qui febribus ſiue continois,ſiue intermittentibus ſuccedunt;quos dãnauit Hipp. in coacis. Et vidit Dn. Pacheeus Medicus Lunellenſis,amicus meus,iuuenẽ tertiana laborãtem , cui ceſſarunt paroxyſmi poſt ſeptimã acceſſionẽ;factus tamen abſceſſus circa inguẽ,& apertus emiſit pus laudabile in principio,ſequẽtibus verò diebus praua ſucceſſerũt ſymptomata, pus deterios apparuit,& æger interiit vigeſimo die.Quẽ tamẽ abſceſſum ab initio lethalem iudicare potuit,quod eo apparente,ſæua ſymptomata etiam apparuerunt. At ſalutares abſceſſus alleuiationem ſymptomatum afferre debent.Si contrarium fiat, decubitum materiæ in illam partem ſignificat,non criticam expulſionem.

Observatio XCIII.

Partus Difficilis.

VXor Dn. Baronis Daumelas Quæſtoris Franciæ generalis in partu per triduum laborauit , ita vt tandem vires eſſent admodùm deiectæ,vocatus præſcribo ſequentem potionem.

℞.Dictãni cretici,ariſtolochiæ vtriuſq;& trochiſc. de myrrha ana ℈ ß.croci & cinã.ana gr.xij.cõfect.alchermes ʒ ß.aquæ naphæ & artemiſiæ ana ℥ iß.miſce fiat potio , qua aſſumpta ſtatim conatus parturitionis excitati ſunt , & paulò poſt gemellos peperit. Idem contigit vxori D.Sartrei primiparæ, quæ eſt filia D. Boſchij Pharmacopœi Monſpelienſis.

Observatio XCIV.

Fluxus menſium immodicus cum hyſterica ſuffocatione.

ANcilla Dn.Baronis de Caſtries, menſium fluxũ ita copioſum patiebatur,vt intra duas horas ſãguinis ℔.iv.aut v.excreuerit,vndè ſequuta eſt affectio hyſterica ita grauis, vt illa aphona, & quaſi mortua iaceret;cum tamen apertos haberet oculos,&manu ſe ſtrangulari indicaret. Vocatus ad eam potionem ſequentem præſcribo,tum cohibendo fluxui,tum hiſtericæ affectioni coercendæ idoneam.

℞.Aquæ naphæ roſar.& plantag.ana ℥ j. ſanguinis draconis gr.xij.ſalis prunellę ʒ i,miſce fiat potio,quæ poſt tres horas interiecto iuſculo reiterabatur. Poſt primam exhibitionem omnia ſymptomata remiſſa ſunt, in ſecunda verò omnino ceſſarunt.

Observatio XCV.

Lues venerea in puero.

FIlius Dn.N.duos annnos natus, à nutrice infectus fuerat luë venerea, quæ ſeſe prodidit primùm puſtulis latis & rubris in perinæo aceruatis, iiſque ſucceſſerunt vlcera in natibus iuxta podicem, mox puſtulæ in facie,ac tandem vlcera in faucibus & labiis. Quibus accedebat corporis conſumptio in dies progrediens.Vocatus ad eum,ſequentia præſcripſi.

℞.Sennæ mundat.ʒ iß.rhab.elect.& agarici recenter trochiſcati ana ℈ ij.cinã.℈ ß.infundantur in aqua cardui bened. in expreſſione diſſolue ſyrupi roſac.℥ i. fiat potio,detur manè,& reiteretur ſemel in ſeptimana.

Diebus intermediis vtebatur ſequenti decocto.

℞ Ligni guaiaci ℥ i corticis eiuſdem ℥ ß.aquę fõtis ℔ iij.infundantur,& decoquantur,vt artis eſt ad tertias,colaturę capiat ℥ iiij manè ſine ſudore,propter aëris inclementiam, hyems enim vigebat , tũ etiã metuebã nimiam exſiccationem propter corpus tenellũ, eaque ratione victum etiam analepticum concedebã. Eodem decocto pro potu vtebatur , ſed diluto æquali aquæ portione.

Cum hæc remedia continuaſſet per 20.dies,omnia ſymptomata diſparuerunt, ægerque in ipſo remediorum vſu refectus,& denuò impinguatus fuit Eramus autem in media hyeme, curatus omninò videbatur.

Attamen intrà vnum menſem dicta ſymptomata redierunt,ægerque denuò extenuatus eſt.

Nos iterare iuſſimus eadem remedia ; decoctum tamen paulò efficacius efficiendo, coctione facta ad medias,cumque ſtragulis operiebamus,vt ſaltem leuiter ſudaret.Hac cura iterum reſtitutus fuit intrà quindecim dies,quam tamen diutiùs cõtinuaſſemus, metu recidiuæ,niſi rigidiſſima hyems,quę tunc etiã vigebat,obſtitiſſet;intermiſſo itaq; remediorũ vſu per viginti dies,aut circiter,vlcera renouata ſũt Et cũ tunc cœlum eſſet ſatis temperatum in menſe Februario ob Auſtrinã conſtitutionem,curam iterum inſtauramus, ſed efficaciorem.

Exhibemus itaq; primum mercurij dulcis gr.viij,cũ diagrid.gr.iiij. in iuſculo,quo valde purgatus eſt per vomitum & ſeceſſũ,& quarto quoque die,hoc medicamentũ exhibebatur:intermediis verò diebus ſumebat decoctũ hoc modo paratum. Supradicta guaiaci & corticis eiuſdem quãtitatis ponebatur in alembicu cũ aquæ ℔.i.ß.infundebatur per diem naturalem,ac poſteà deſtillabatur ad medias,iuncturis alembici, & recipientis probè munitis. Liquor ſuperſtes in alembico colatus miſcebatur cum aqua deſtillata,quæ erat acidula,huius mixtionis dabantur ℥ iij manè calidè, corpus tegendo,& ſudores copioſiores effluebant.Per viginti dies continuata fuit hæc poſtrema curatio,ex qua morbus fuit omninò ſublatus.

Vlceribus natium admouebatur vnguentum ex melle roſacco,vitellis ouorum,& therebentina. Faucium verò vlcera breui curabantur melle roſaceo,cum ſpiritu vitrioli acido reddito.

Observatio XCVI.

Lochiorum fluxus immodicus.

QVædam mulier poſt aborſum à ſanguinis fluxu immodico ſummam viriũ deiectionem patiebatur.Illi præſcribo frictiones & ligaturas partiũ ſuperiorum,cucurbitulas ſub mammis, epithemata , & pullos columbinos,fotus manuum cum vino calente,

in

in quo confectio alchermes diſſoluta ſit, & ſequentem potionem.

℞ Aquarum plantag. naphæ, & roſar. ana ℥ j. ſyrupi corallor. ʒ j. ſalis prunellæ ℥ j. ſanguinis draconis ℈ ß miſce, fiat potio. Quæ ſtatim fuit exhibita, antequam reliqua remedia fierent, & intra horæ quadrantem dolores ventris, & lumborum quieuerunt, & fluxus imminutus eſt, vt aliis remediis non indiguerit.

Observatio XCVII.

Cancer.

DN. Chapus Toloſas è nobili ſtirpe oriundus, Monſpelij degens anno 1635. circa finē hiemis correptus fuit exiguo tuberculo labrū ſuperius obſidente, quod in dies incrementum capiens, in tumorem degenerauit, totum ferè labrum occupantem, cumque durum ac liuidum, cum dolore pungitiuo & caloris ſenſu. Statim ab initio, alterius medici præſcripto vſus eſt phlebotomia frequenti cum lenibus purgationibus ex ſenna & caſſia paratis: præmiſſis iulepis refrigerantibus. Cum autem hæc remedia per aliquod tempus continuaſſet, & affectus nihilominus in deterius vergeret, priorem medicum deſerens, curæ meæ ſeſe commiſit, die ſecunda Aprilis anni ſupradicti. Ego verò prædicta ſigna conſiderans, tum etiam quod omnia topica remedia, quæcunque admouerentur, malum exaſperabant, & dolorem pungentem, ac exurentem, intenſiorem efficiebant, Tumorem cancroſum eſſe exiſtimaui, licet autem iſte morbus incurabilis cenſeatur, illius tamen curationem ſuſcepi, edoctus à Galeno, cancrum in principio, & dum adhuc recens eſt, ſanari poſſe, vt habetur 2. ad Glauconem cap. 10. vbi de cancro agens ſic loquitur. Hunc morbum per ſui initia ſæpè ſanauimus, ſed vbi in molem inſignem ſatis euectus eſt, nemo ſine manus opere potuit curare; & paulò poſt. Hunc igitur morbum vt diximus, in principio ſanauimus, & hinc præſertim, cum melancholicus humor nōn admodum craſſus videbatur exiſtere; nam hic purgantibus medicamentis, ex quibus ſanitas ſequitur, promptè ſuccumbit; neque obſcurum eſt hujuſmodi medicamenta debere eſſe euacuandæ atræ bili accommodata. Quod tandiu faciendum eſt, donec ſanitas priſtina parti ſubſequatur, quemadmodum ratio victus optimos generans humores interim adhibeatur. Et ex eiuſdem Galeni præcepto, quod habetur lib. de atra bile cap. 9. & comment. aph. 47. ſect. 6. hoc morbo affectos fortioribus medicamentis eſſe expurgandos. Ad potentiora remedia confugiendum eſſe cenſui, ex quibus principem locum obtinet radix hellebori nigri, quæ ad humorem melancholicum expurgandum efficaciſſima eſt. Sic igitur curationem aggreſſus ſum.

℞ Rad. bugloſſi & cichor. ana ℥ j. fol. agrim. borrag. ceterac, & veronicæ ana m. ß. coquantur cum pullo gallinaceo, in colatura diſſolue cremoris tartari ʒ j. fiat Iuſculum quod capiat manè per 12. dies.

In quarto quoque iuſculo diſſolue ℥ ij ſyrupi ſequentis.

℞ Succorum recenter expreſſorum, & per reſidentiam depuratorum borraginis, bugloſſi, fumariæ, cichorij ℔ iii. ſucci veronicæ & pomor. redolēt. ana ℔ j ſennæ mundat. ℥ vj. epithimi ℥ ii. rhab. electi & agarici recenter trochiſcati ana ℥ i. zinzib. & garyophill. ana ʒ i, infundantur & decoquantur vt artis eſt, donec colaturæ ſuperſint quart. v. in quibus diſſolue ſacchari albi quart. v. fiat ſyrupus perfectè coctus ad vſum dictum.

Poſtremæ doſi iuſculorum adde extracti hellebori nigri gr. iiii. capiat cum regimine.

Hoc medicamētum ſumma cum vehementia ægrotantem expurgauit, non ſolùm per aluum, ſed etiam per vomitum, verùm eadem die tumor valdè imminutus apparuit, ac doloris expers.

Poſt vſum iuſculorum, vſus eſt balneo tepido per triduum, hyrudines hæmorrhoidibus admotæ, cauticum vtrique tibię inuſtum, ſerum lactis cum epithymo per menſem vſurpatum & balneum iteratum ſingulis ſeptimanis.

Poſt quindecim dies ab aſſumpto extracto hellebori, idem remedium iteratum eſt, éadem doſi, cum diapruni ſolutiui ʒ iij. cuius operatio fuit priori ſimilis, & eadem die tumor imminutus apparebat.

Topica omnia tumorem exaſperabant, & dolorem intenſiorem efficiebant excepto vnguento ex ranis viridibus, quod maximè laudatur ab Aquapendēte, Chalmeræo, & aliis, & in hoc affectu plurimùm pręſtitit. Ita vt illius curationem duobus præſertim remediis tribuendā eſſe exiſtimem, extracto ſcilicet hellebori nigri, & vnguēto de ranis viridibus; Non parum tamen cōtulit ſyrupus magiſtralis, quo bis in ſeptimana vtebatur.

Intra menſem à curationis principio, tumoris portio ſuppurata eſt, & ſponte aperta cum pure ſatis laudabili. Vlceri & tumori vniuerſo admouebatur continuò vnguentum prædictum, & ſenſim tumor imminutus ac tandem ſenſim reſolutus eſt, & vlcus ad cicatricem perductum.

Vnguenti de ranis viridibus compoſitio talis eſt.

℞ Ranas virides in arboribus, vel aquis puris degentes, in vas fictile vitro illitum, multiſque exiguis in fundo foraminibus pertuſum conicito; earumque ora butyro impleto: vas ne quid exhalet luto diligēter oblinito, & cooperito; cui alterum effoſſa terra concluſum ſupponito, ignem in ambitu ad diſtillandum accendito, oleum ſeu liquorem illum ſtillatitium colligito, & cum puluere ranarum miſceto, vt fiat Linimentum.

Observatio XCVIII.

Peripneumonia Pituitoſa.

DN. Gaultier fiſci regij quæſtor generalis, ætatis 60. annorum, laborabat peripneumonia pituitoſa, quæ innoteſcebat, ex tuſſi, difficultate ſpirādi, febre, dolore ſub humero ſiniſtro, & maxillarum rubedine. Cum autem multa pituita refertus videretur, eiuſque ſatis bonam quantitatem euomuiſſet, tum clyſtere iniecto ter aut quater aluus ſoluta eſſet, poſtridie venæ ſectionis, ſemel tantùm celebratæ purgans medicamentum fuit exhibitum ex infuſo rhei, cum manna & ſyrupo roſaceo, quo optimè purgatus eſt quarta die morbi, quæ erat 29. Maij, anni 1635. & poſtridiè à febre, aliiſque ſymptomatis liberatus apparuit. Vnde patet purgationem in peripneumonia interdùm conuenire, quamuis vt plurimùm ante ſeptimum diem vſurpata, pernicioſa ſit.

Observatio XCIX.

Phtiſis incipiens.

IN menſe Maio anni 1635. vxor Dn. Thomas curię computorūm, ſubſidiorum, & fiſci, cōſiliarij phtiſica interiit, & poſt vnum aut alterum mēſem illius ancilla, quæ diu noctuque illi miniſtrabat, in ſimilē affectū incidere videbatur. Laborabat enim febre lenta, cum tuſſi ſicca, diu noctuque perſeuerāte, macie totius corporis, inappetentia & vigiliis. Vocatus ad eam præſcribo venæ ſectionem, & purgationem vniuerſalem ex apozemate, & balnea tepida, cum victus ratione incraſſante, & refrigerante; quæ nihil contulerunt. Tādē mecum reputans affectum procedere ex maligna qualitate, impreſſa pulmonibus & cordi per contagium, præſcribo decoctū guaiaci ad ad 15. dies cū victu analeptico, ſine ſudore, quo remedio perfectè curata eſt.

Et febris, tuſſis, aliaque ſymptomata omninò deſierunt.

Observatio C.

Variolæ.

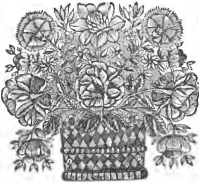
Filios D. Boudon receptoris ſtipendiorum curiarum præſidialium Occitaniæ, annos natus nouem, febre laborans, quæ videbatur variolas portendere, meæ curæ committitur in Menſe Iunio anni 1655.

Prima die venam ſecari iuſſi, & ſanguinem extrahi ad ℥ vj. & veſperi eadem quantitate iterari. Iulepi præſcribuntur, inunctio ex oleo ſcorpionum, & reliqua ordinaria; ſecunda & tertia die parum delirabat. Variolæ apparent, minutæ, denſæ, & depreſſæ. Paulatim increſcebant, ſed admodùm ſegniter, ita vt ſexta die facies nullomodo inflata videretur. Variolæ in facie & toto corpore depreſſæ, & in medio concauæ, imò verò nonnullæ in medio erant nigræ. Magis timebant parentes ex eo quod tres alios liberos amiſerant, ex eodem morbo, & variolis omninò conſimilibus. Ego igitur ad efficaciora remedia confugiendum ratus, ſequentem iulepum præſcripſi.

℞ Aquæ card. bened. ℥ iij. aquæ theriacal. ℥ iij. trochiſc. viperin. ℈ j. lapid. bezoard. gr. vj. capiat horis veſpertinis.

Cordi applicabantur pulli columbini, ac deindè linimentum ex theriaca, confect. Alcherm. & ol. ſcorp. Matthioli.

In omnibus iuſculis diſſoluebatur bezoard. mineral. ℈ ß. ſequenti die quæ erat ſeptima morbi, ter excreuit per aluum materiam ſatis craſſam, ſed omninò liuidam. Eodem tempore copioſiſſimas excreuit vrinas, & variolarum eruptio ita promota eſt, vt intra vnum diem, facies multum inflata fuerit, & variolæ ab eo tempore ſufficienter increuerint. Continuatum fuit bezoard. mineral. per alterum diem, & poſteà confectio de hyacintho, quæ ab initio vſurpata fuerat. Donec tandem æger à ſæuo illo morbo, pretiùs liberatus fuerit.

LAZARI RIVERII CONSILIARII, ET MEDICI REGII,

ET IN MONSPELIENSI VNIVERSITATE MEDICINÆ Profeſſoris, Obſeruationum Medicarum, & curationum inſignium

CENTVRIA SECVNDA.

OBSERVATIO I.

Colicus dolor.

DIe prima Iulij, anni 1635. Surretus, Salinarum Viſitator generalis, quadragenarius, correptus eſt grauiſſimo dolore colico, qui neque clyſteribus laxantibus, & carminantibus, etiam cum aqua benedicta; neque fomentis ac ſemicupiis intra 24. horas vſurpatis, ſedari potuit. Eoque continuò ſæuiente ſequentes pilulas præſcripſi.

℞. Aloës optimæ ʒj. diagrid. gr. viij. laudani opiat. gr. v. fiant pilulæ ſex deauratæ.

Has pilulas ſumpſit media nocte, manè hora quarta dolor protinùs quieuit, & per diei decurſum purgatus eſt quinquies, ſicque omninò liberatus.

OBSERVATIO II.

Variolæ cum alui fluxu.

FIlius Dn. Graſſeti in curiâ Computorum, &c. Conſiliarij, annos quinque natus variolis laborabat cum alui fluxu per totum morbi decurſum perſeuerante. Septima die morbi, quæ erat 15. Auguſti anni 1635. multò grauior fuit alui fluxus, febris intenſa, ſitis ingens, variolæ depreſſæ, quarum eleuatio ab alui fluxu impediebatur. Reliquis remediis vſque ad id tempus parùm conferentibus, ſequentem præſcribo iulepum, alui fluxum, & malignitatem reſpicientem.

℞. Rad. pentaphylli & tormentillæ ana ℥j. fol. ſcabiolæ pimpinellæ ana m. j. ſcordij p. 1. ſantali citrini ʒij. coquantur ad 4. iij. pro tribus doſibus bis in die ſumẽdis. Addendo vnicuique doſi confect. de hyacintho ʒ ß. trochiſcor. viperin. ℈ ß. lapid. bezoard. gr. iiij.

Poſt primam exhibitionem alui fluxus imminutus fuit, variolæ tumefactæ, & ſitis imminuta.

In aliis pueris quampluribus eadem potio mirè profuit ad ſedandum alui fluxum, & variolas depreſſas tumefaciendas. Cui addebam aquæ roſarum, & naphæ ana ʒ ß. Etiam citra alui fluxum, in depreſſis variolis mirum in modum contulit; & plerumque ſic componebam.

℞. Rad. pentaphylli, & tormentillæ ana ℥j. fol. pimpinellæ, & ſcordij ana m. j. ſantali citrini & raſuræ eboris ana ʒij. coquantur ad 4. iij. in colaturæ ʒ iij. diſſolue aquæ naphę & roſar. ana ℥ß. trochiſcor. viperin. ℈j. lapid. bezoard. gr. iiij. fiat potio, quæ grandioribus detur vno hauſtu bis in die, lac verò ſugentibus; ex cochleari frequenter.

OBSERVATIO III.

Secundina retenta.

CLariſſima vxor Dn. de Graſſet in curia Computorum ſubſidiorum & fiſci, Conſiliarij, in principio menſis Octobris, anni 1635. cum abortum paſſa eſſet ex geſtatione trimeſtri, fœtum optimè efformatum excluſit, retentâ ſecundinâ. Hinc fluxu albo diu laborauit, & quendam oris fœtorem percipiebat, qui poſt aliquot dies deſiit. Fruſtula quædam membranea excluſit, ſed pauca & exigua. Ita vt aſſerentibus mulieribus, illam ſecundinas fruſtulatim eieciſſe, ego contrarium perpetuò cenſuerim. Paulatim ad priſtinam valetudinem rediit, fluxu tamen albo perſeuerante. Attamen poſt duos menſes cum dimidio, immodico menſium fluxu correpta eſt, cum quo ſecundina exſiccata per fruſtula excreta eſt. Quod notatu digniſſimum, ſecundinam tamdiu in vtero, ſine graui noxa retineri poſſe.

Observatio IV.

Hernia aquoſa in infante.

Filius Dn. D. Aumelas Franciæ Quæſtoris generalis, vndecim menſes natus, laborabat hernia aquoſa, dextrum teſtem occupante, cum materiâ contentâ in membrana teſtis propriâ, dartos appellatâ, vt teſtis oui exigui magnitudinem æquare videretur; & hic tumor à natiuitate ferè eum occupabat, quem dio cotone, ſuffitu thuris imbuto, diſcutere tentauerant. Tandem vocatus ſequens præſcribo cataplaſma, io principio menſis Nouembris anni 1655.

℞. Farinæ fabarum ℔ ß. decoquatur cum vino generoſo ad pultis conſiſtentiam, deinde adde oxymel. ſimpl. ʒ iij. fiat cataplaſma admouendum manè & ſerò.

Intra octo dies, hoc ſolo remedio tumor omnino diſcuſſus eſt.

Observatio V.

Lumbrici.

Die 25. Nouembris, anni 1655. Puer quatuor annos natus, ex lumbricis ita laborabat, vt graui dolore ventris torqueretur, cum ſummâ virium deiectione, ita vt pulſus in carpo non perciperetur, & oculi concaui eſſent, ac ſpiritibus orbati, quales in moribundis apparere ſolent. A tribus diebus laborabat, quatuor lumbricos mortuos per os excreuerat cum vomitu humoris nigri. Pharmacopœus potiones contra vermes exhibuerat, & potionẽ purgantem ex electuario diacarthami, & rhabarbato, ſed nullo modo ex ea purgatus fuerat. Præſcribo ipſi potentia ad lumbricos remedia ordinaria, tum interna, tum externa, quæ nihil profuerunt. Poſterâ die in eodem ſtatu perſiſtebat. Iubeo vt exhibeantur calomelanos Turqueti gr. viij. cum g̅. vj. ſcammonij, quo medicamento aluus ſoluta eſt, excreuitque materiam viſcidam, glutinoſam, putridam, cum duobus lumbricis, ter aluum depoſuit, & maximè leuatus eſt, ac poſteà intra paucos dies omninò conualuit.

Observatio VI.

Hæmorrhoidum dolor.

Die 21. Decembris anni 1655. D. Ioannes Charanton ciuis Monſpelienſis, cum ad villam duobus miliaribus ab vrbe diſtantem pedes iuiſſet, multis veſtimentis indutus, vehementer incaluit, vnde facta eſt magna humorum commotio, eorumque decubitus ad anum, vnde hæmorrhoides valdè intumuerunt, cum inflammatione, & dolore acerbiſſimo. Totâ die ſequenti valdè excruciatus eſt noctemque inſomnem tranſegit, poſtridiè ad vrbem rediit ſuper equum, ſed pedibus ſubnixus ſuprà ſtapedes, cum magno labore, ita vt tumor indè irritatus fuerit. Vocatus ego poſt meridiem, ſanguinem detrahi iubeo ad ℥ vij. mane aluum deiecerat bis. Circa veſperam iteratur phlebotomia propter doloris vrgentiam, veſperi accepit iulepum cum ſyrupo de papauere, & vſus eſt quater in noctis decurſu ſuffumigio ex ſemperuiuo maiori, cocto in vino albo dormiuit per interualla, dolor & tumor imminutus; eſt hæmorrhoidéſque relaxatæ, & ſuffumigiis, c l n imentorum anodynorum continuatione breui ſanatus.

Observatio VII.

Fœtus in partu morientes.

Vxor tinctoris Nemoſenſis à coniugij initio ter peperit maturum partum, in nono geſtationis menſe; labores patiebatur conſuetos ante partum, quemadmodum aliæ fœminæ, ſine maiori moleſtiâ, ita vt neque partus admodùm difficilis, aut laborioſus eſſet; neque mulier malè habita, aut aliquo affectu prætei naturali laboraret, io ipſis partus doloribus, fœtus in vtero mouebatur ſufficienter, attamen ſtatim poſt excluſionem mortuus inueniebatur; idque ter hactenus contigit. Medici poſt ſecundum partum purgationes præſcripſerunt, & diætam ſudorificam, mutata etiam fuit obſtetrix. Tertius tamen eodem modo interiit. Quæritur cauſa, & medela. Cum nulla cauſa in hiſtoriâ referatur, difficillimum eſt eam coniecturâ aſſequi. Vt tamen ſententiam noſtram proferamus, dicimus hos caſus accidere, vel ob fœtus debilitatem, vel ob conſtrictionem vteri, aut ceruicis eiuſdem; tempore partus. Debilitas fœtus ex latente quodam ſeminis, aut ſanguinis materni vitio contracta, poteſt efficere, vt cum fœtus in partu, maximo conatu exitum quærat, in eo exoluatur, & moriatur, quemadmodum partus octimeſtris neceſſariò interire ſolet, propterea quod conatum ediderit ſeptimo menſe, quem ſi repetat octauo, exoluitur & interit. Si igitur quilibet fœtus ex duplici conatu neceſſariò interit; qui debilis eſt, vnico conatu poteſt interire. Alia etiam ratione debilitas illa, mortis cauſa eſſe poteſt, quod ille fœtus excluſus ob dictam debilitatem; aërem, & lucem ferre nequeat, ab iiſque perimatur. Ac denique à conſtrictione vteris vel ceruicis, id pendere poteſt, vterus in partu ſeſe colligit, & conſtringit ad excluſionem fœtus, & ſi nimia fuerit illa conſtrictio, ac fœtus corpus tenellum vehementer comprimat, eum ſuffocare poteſt. Idem poteſt contingere ab vteri ceruice, ſi dum fœtus ad eam peruenit, ſeſe conſtringat; eâ enim conſtrictione poteſt fœtum opprimere. His ita propoſitis, remedia ad doo erunt dirigenda, imbecillitatem ſcilicet fœtus corrigendam, & vteri conſtrictionem nimiam impediendam.

Ratione prioris, conioges ante conceptionem debent vti victu euchymo & laudabili; vt ſemen purum, & omni labe vacuum generetur. Tum mater toto grauiditatis tempore, eodem victo vti debet, vt ſanguinem laudabilem fœtui ſuppeditet. Et præterea bis in ſeptimanâ, puluere ſequenti vtetur.

℞. Granorum chermes, raſuræ eboris, corall. præparat. & margaritar. ana ʒ j. maſtiches ʒ ß. manus chriſti perlat. ʒ ij. fiat puluis. doſis ʒ j. in ouo ſorbili, aut iuſculo.

Alternis vicibus, loco pulueris, vtatur opiatâ ſequenti.

℞. Conſeruæ roſar. ℥ ij. cortic. citri condit. ℥ j. myrabol. condit. & nucis moſchat. condit. ana ℥ ſ. coralli præparati & margaritar. præparat. ana ʒ j. raſuræ eboris ʒ ſ. fiat opiata cum ſyrupo condit. citri, de quâ capiat magnitudinem caſtaneæ, ſemel aut bis in ſeptimana loco pulueris prædicti.

Si vtrumque tandem faſtidiat, vtatur tabellis ſequentibus, guſtui gratiſſimis.

℞. Confect. Alcherm. ʒ iij. ambræ griſ. ℈ j. ſacchari in aqua naphæ & roſar. diſſoluti ℥ iiij. fiant tabellæ, quibus etiam omni hora vti poterit, per ſuprà dictorum vſum.

Dum ingreditur nonum menſem, ſequentia applicentur ventri, manè per dimidiæ horæ ſpatium.

℞. Vini generoſi ℔. iij. calefiat, & in eo diſſolue olei nucis moſch. ℥ ſ. puln. garyophill. & granor. chermes ana ʒ iij. miſce, & ſpongia hoc liquore imbuta

Digitized by Google

buta vmbilico applicetur calidè bis in ſeptimanâ.

℞. Nucis moſchat. macis, garyophyll. & cinam. ana partes æquales, excipiantur melle calido ad formam linimenti, & extendantur ſuper cruſtam panis aſſatam & vmbilico applicentur manè ſingulis diebus vacuis ab vſu fomenti.

℞. Aquæ naphæ & roſar. ana ℥ iii. aquæ cinam. ℥ i. miſce capiat cochlear i. ſingulis diebus manè per totum noni menſis decurſum.

Tempore partus exhibeatur cum ſingulis iuſculis ʒ ſ. confect. Alchermes, ſecundum deſcriptionem Meſuæi paratæ, ratione doſis ambari, & horâ vnâ poſt iuſculum quoduis, exhibeatur aquæ cinam. cochlear vnum.

Vmbilico applicetur frequenter fruſtum ſemiaſſæ carnis calidum, & pulu. cinam. nucis moſch. & garyophyll. conſperſum.

Ratione conſtrictionis vteri, aut ceruicis illius, ſi mulier non ſit grauida extra hyemem, vtatur frequenter ſemicupio, ex decocto emollientium parato. In grauiditate, à principio noni menſis, ad diem partus, illinatur ceruix vteri, & perinæum oleo ſeminis lini ſine igne extracto. Actum Monſpelii, die 24. Decembris anni 1635.

Observatio VIII.

Dolores vagi circa thoracem.

D. Raymundus Arnaldus Melgorienſis, quinquagenarius, ſanguineo temperamento præditus, è bello Italico rediens conqueritur de ſæuiſſimis doloribus, eum ſingulis noctibus affligentibus poſt primũ ſomnum; incipiúntque iſti dolores in latere ſiniſtro, ſimûlque ad anteriorem thoracis partem, & poſteriorem, tum ad latus ſiniſtrum & ſcapulas extenduntur, tantâ vehementiâ, vt ſubitò expergiſcatur, & in nulla decubitus formâ conſiſtere poſſit; ſed aſſurgere cogatur. Perſeuerant iſti dolores vſque ad matutinum, & tunc temporis quieſcunt. Nec totâ die vllatenus apparent. Iam à duobus menſibus iis vexari cœpit, neque vlla adhuc remedia adhibuit. Alter Medicus, qui pro eo antea ſcripſit exiſtimat hoſce dolores prouenire à catarrho tenui in eas partes decumbente horis nocturnis, quo tempore pituitoſus humor coommoueri ſolet. Ego verò cenſeo huiuſmodi dolores prouenire à flatibus, qui illis horis tantùm excitantur à calore intenſiori facto ex concentratione ipſius per ſomnum. Materia ex quâ eleuantur flatus huiuſmodi, eſt illuuies prauorum humorum atque crudorum in ventriculo, mezenterio, & præſertim regione hepatis congeſtorum. Hæc autem congeſtio facta eſt in caſtris ob prauam victus rationem. Hinc etiam ventriculi coctio debilitata eſt, vnde fit vt ciborum portio crudior à prauis humoribus etiam infecta, vertatur in flatus, qui quoquouerſum tranſmittuntur. Peractâ verò concoctione, non ampliùs flatus huiuſmodi tranſmittuntur, & ita dolores ceſſant circa matutinum.

Ad curationem huius effectus præſcripſi primùm euacuationem vniuerſalem per apozemata, & phlebotomiam, quibus abſolotis præſcripſi decoctum chinæ, ad 15. dies, quorum vſu affluctus ſenſim imminutus eſt & ſine vllo alio remedio, intra menſem omninò ſoblatus.

Observatio IX.

Icterus in grauidâ.

CLariſſima vxor Dn. Daumelas, Franciæ Quæſtoris generalis, circa finẽ ſeptimi grauiditatis menſis occaſione quadam domeſtica in iram vehementiſſimam concitata eſt, à qua vomitum manè patiebatur cum dolore ſtomachi, & icterica facta eſt. Hic autem icterus duo habebat peculiaria; vnum, quod in lecto color faciei, & totius corporis remiſſiſſimam flauitiem referebat, cum verò ſurgeret, & ſeſe aliquantulum commoueret, intenſiùs multò, & quaſi derepente flaueſcebat. Alterum eſt, quod aluus non erat aſtricta, vt vulgò fit in ictericis, ſed potiùs liquida & biliosa deiiciebat. Vrina erat rubra, ſed lintea non tingebat. Ego Medicus ordinarios Dn. Ranchinum in conſilium aduoco, vt de phlebotomia decerneretur, ex vna enim parte cauſa procatharctica ſuadere videbatur, omnibus enim morbis ab ira, venæ ſectio eximiè conuenit propter maximam ſanguinis commotionem, quæ ab ea excitatur. Prætereà euaporationes illæ bilioſæ ſubitò ex leui motu inuadentes, ſanguinem valde exagitatum teſtabantur. Neque ab obſtructione meatus cholidochi oriebatur hic affectus (in quo Galenus venæ ſectionem vetat lib. de ſang. miſſ.) quia aluus fuiſſet obſtructa, & alba deieciſſet, ſed potius ab hepate accenſo, & præcalefacto; ex altera verò parte grauiditas iam prouecta phlebotomiam dehortari videbatur, & cum ægra ex morbo in abortus periculo verſaretur; ſi poſt venæ ſectionem ille contingeret, culpa in eam reiici potuiſſet. His poſtremis de cauſis noluit Ranchinus phlebotomiæ aſſentiri, ſed decretum fuit rhab. in ſubſtantia exhibere ad ʒ i. vt bilis illa per aluum ſenſim educeretur, quod factum fuit. Parum præſtitit rhabarbarum, ægraque poſt quinque vel ſex dies abortum paſſa eſt. Fortè venæ ſectione liberari potuiſſet. Sed noſtratium mulierum nequitia, omnes infauſtos euentus remediis aſcribentium, efficit, vt etiam prudentiores Medici metu calumniæ ab vtiliſſimis interdum abſtineant.

Observatio X.

Angina.

DIe 18. Februar. 1736. iuuenis quidam foſſor angina laborabat ita vehementi, vt nec loqui, nec deglutire poſſet, reſpiratio tamen integra manebat. Cum ad eum vocatus ſum, iniectus fuerat clyſter, ſtatim verò ſanguinem mitti iubeo ad ℥ x. poſteà admouetur veſicatorium poſteriori ceruici, cucurbitulæ ſcapulis admouentur cum ſcarificatione, & quatuor horis à venæ ſectione exhibentur aquæ benedictæ ℥ ii, quibus purgatus eſt per vomitum, & per aluum, & inde loqui, ac deglutire cœpit, ac paulò poſt integrè curatus eſt.

Observatio XI.

Symptomata hyſterica, & hypochondriaca.

DIe 15. Martij 1636. Clariſſima vxor Dn. de Clauſe, Cõſiliarii Regii in Curia Computorum Subſidiorum, & fiſci Regii, annos nata 55. temperamento pituitoſo, & melancholico prædita, aduerſa à multis annis fruẽs valetudine, incidit ex mœrore diuturno in varia ſymptomata, quę eam frequẽter, & pręſertim nocte infeſtabant. Ea autem erant, dolores totius lateris ſiniſtri, à coſtis ad ilia pertingentes, vt non poſſet ſuprà illud latus decumbere; vomitus pituitoſi, & acidi; capitis dolores; cardialgiæ, & lypothymiæ ita vrgentes, vt ſeſe moribundam putaret; horrores, & tremores totius corporis, quos ſudores excipiebant; pulſus valdè parui, languidi, & debiles; eructationes frequentes à copia flatuum per os erumpentium. Cum primùm ad eam vocatus ſum, pręſcribo clyſterem carminantem, & laxantem, potionẽ ex aquis naphæ, roſarum, & cinam. ſacculos ſtomachicos, & oleum nucis moſchatæ regioni ſtomachi admouendum, quibus valdè ſubleuata eſt, & à prædictis ſymptomatis liberata.

rata. Sed cùm ea freqnenter redirent, purgatio vſurpata eſt bis intrà quatuor dies. Redeuntibus autem ſymptomatis exhibui laudani opiatici g̃ ij. cum conſerua roſarum in forma boli, hora ſomni, quo intra horam omnia ſymptomata omninò ſublata ſunt, & placidè dormiuit, neque poſteà eadem ſymptomata redierunt ita vehementia, ſed multò leniora. Poſteà purgata eſt bis in hebdomada pilulis ſpecificis, quibus ad meliùs in dies vergebat. Et ſic tandem integræ ſanitati reſtituta eſt.

Observatio XII.

Colicus dolor.

VIgeſima ſecunda Martij 1636. Vidua Dn. Dortes ſumma duritie, & tenſione totius abdominis à multis anois laborans, vndè per interualla dolores atrociſſimos, colicorum inſtar patiebatur, eodem dolore corripitur multò atrociori quàm antea circa noctem. Vocatus Pharmacopœus duos clyſteres ioiicit ſine vllo fructu, quamuis eorum vi multùm purgata fuiſſet. Vocatus ego manè præſcribo pilulam ex laudani gr. v. conflatam & intra horam dolor penitùs quieuit, nec ampliùs rediit.

Eodem tempore Domina de Varanda, prædictæ mater, dolore colico vero, cui obnoxia eſt corripitur, iniicitur clyſter à Pharmacopœo, eoque nihil operante aduocor, inuenio eam ex doloris grauitate clamantem, & vociferantem; præſcribo clyſterem ex decocti emollientis ℔ j. diaphœnici ℥ j. aquæ benedictæ ℥iij. quo dolor omninò quieuit: & ægra multa pituitoſa, cum mollis flatibus excreuit.

Ego ipſe ante vnum menſem ſimili dolore vexatus, neque clyſtere emolliente, carminante, & laxante admodùm leuatus, ſimili clyſtere curatus ſum, ita vt ſtatim eo iniecto dolor omninò quieuerit; quamuis clyſter non niſi poſt duas horas reiectus fuerit.

Observatio XIII.

Sanguinis mictio.

CLariſſimus Dn. de Serres Conſiliarius Regius, in Curia Computorum, Subſidiorum, & fiſci Corrector, quinquagenarius, temperamento bilioſo, & melancholico præditus, cum per moltos dies grauia quædam animi pathemata, & mœrores paſſos eſſet, indéque noctem aliquam inſomnem tranſegiſſet, vrinas ſanguinolentas reddidit, quæ poſt eqoitationem immediatè apparuerunt; eodémque tempore vrinæ acrimoniam, ſeu ardorem paſſus eſt. Hoc quoties equitando itineri ſe commiſit, vrinas pariter ſanguinolentas reddidit, & ardorem prædictum inducentes. Imò verò prædictus ardor vrinæ ſæpè ſolet recurrere, etiamſi vrinæ ſanguine infectæ non appareant. Prætereà cum vrina, arenulas quaſdam matulæ parietibus adhærentes excernit, quas ipſe à multis annis excernere ſolitus eſt. Quæritur iam à quâ cauſâ proximâ, & immediatâ hæc ſanguinis mictio dependeat. Cum autem ſanguinis mictus in genere à pluribus cauſis ſoleat exoriri; in præſenti tamen caſu, duæ tantùm in controuerſiam reuocari poſſunt; Calculus nimirùm in renibus contentus, & aſperitate ſua venulas collidens, ex iiſque ſanguinem eliciens; vel humores acres, ſalſi, aut bilioſi, prædictarum venarum oſcula aperientes. Priorem cauſam duo potiſſimùm videntur indicare, nempè arenulæ illæ quas æger à multis annis cum vrinâ ſolet profundere; quaſi latentis calculi ſobolem eſſe poſſe, coniicere quis valeat. Et periodica illa excretio ſanguinis, eo ſolùm tempore contingens, quo æger immodico exercitio vtitur, equitandóque renes vehementer concutit, vnde alliſio lapidis ad renis ſubſtantiam, illiúſque venulas, colligenda videtur. Verùm hæc duo ſigna minimè ſufficiunt, vt calculum in renibus latitantem demonſtrare valeant. Præcipua enim ſigna, & perpetuò vel aſſidentia, vel præcedentia omninò deficiunt. Quorum præcipuum eſt dolor lumborum, qui præſente calculo abeſſe minimè poteſt, ſed neceſſariò affligit, & per interualla recurrit, iſque vel grauans, ſi calculus renum ſubſtantiæ hæreat; vel pungens ac lancinans, ſi in renis cauitate membranea contineatur. Adde quod clariſſimus æger nunquàm tota vita nephriticis doloribus conflictatus fuerit, neque vllum vnquam calculum excreuerit, cum tamen fieri vix poſſit, vt calculoſa diſpoſitio; quæ vt plurimùm natiua, & hæreditaria eſt, ad qoinquageſimum annum otiari poſſit, & ea primùm ætate in actum produci, quin prægreſſis temporibus, quædam ſui indicia prodiderit, cum præcipua coniectura mictus ſanguinis à calculo prodeuntis, ab Authoribus vulgò deſumi ſoleat ex eo quod antea laborantes, calculos excreuerint. Adde etiam nullam in ægrotantis parentibus huiuſmodi diſpoſitionem calculoſam fuiſſe obſeruatam, quod non parui eſt hac in re momenti. Omnia denique alia ſigna calculum in rene contentum indicantia, hic prorſùs deſiderantur, vt ſtupor cruris è directo poſiti, teſticuli retractio, nauſea & vomitus, alimenta craſſa diù antea vſurpata, & ſimilia.

Duo verò ſigna pro calculo ſtabiliendo propoſita, ita confutantur. Arenulæ calculum intus latentem verè indicantes, in fundo matulæ ſubſident, etſi digitis comprimantur, nō facilè comminuuntur. Si verò matulæ parietibus hæreant, & digitis compreſſæ, facilè comminuantur (quales ſunt illæ, quæ à noſtro ægrotante excernuntur) calculi indicia nunquam eſſe poſſunt. Neque enim illæ in renibus aut veſica generantur, ſed in venis, ac hepate, ex humorum aduſtione, quorum particulæ craſſiores & tartareæ, arenularum formam æmulantur, & cum ſero in venis contento ſeparantur, ac in renes & veſicam detruduntur. Quod cum à paucis fuerit animaduerſum, fit vt multi calculoſi pronuncientur, qui ab eo malo prorsùs immunes ſunt. Et quotidiana docet experientia multos à pueritiâ hoiuſmodi arenulas excernere totâ vitâ, qui tamen nunquam calculo laborarunt, quibuſve calculus non facilè timendus.

Periodica verò ſanguinis excretio, eo ſolùm tempore contingens, quo æger equitando ſeſe vehementiùs exercet, licet ex alliſione lapidis aſperioris in ſubſtantiam renis, poſſit contingere: Minimè tamen dubium eſt, quin ille etiam ex calore à motu immodico in renibus, & tota ſanguinis maſſa excitato, citra calculi præſentiam, generari poſſit. Humores enim bilioſi & acres, vel pituitæ ſalſæ naturam redolentes, à motu & calore exagitati, ad renes amandantur vnà cum ſero ſanguini permixto, & renum venulas aperientes, ſanguinis effluuium excitant. Et ita rem ſe habere in præſenti ægrotante prorsùs aſſeuero, cum ille bilioſo temperamento præditus ſit, & ab animi pathematis, vigiliiſque ſuprà recenſitis, ſanguinis maſſa maiorem aduſtionem adepta fuerit. Tum eorum humorum, qoi per renes efferuntur acrimonia, ex vrinæ ardore, quæ illum ſæpiſſimè afficit, etiam citrà ſanguinis effluxum, facilè innoteſcit.

Hanc noſtram ſententiam doctiſſimorum virorum placitis eſſe conſentaneam, infinitis exemplis facile eſſet oſtendere. Nonnolla tantum annotare ſufficiet, Hollerius, vir in artis operibus, ſi qois alius, exercitatiſſimus, cap. 51. lib. de morbis internis. Quibuſdam (inquit) naturis eodem modo ſanguis per vias vrinarias excernitur, quo aliis per nares, venas ſedis, aut vomitum. At experientia conſtat, hoiuſmodi ſanguinis excretiones in diſpoſitis ſæpè recurrere, quando vehementiori exercitio eorum corpora incaleſcunt.

Poteſt

Poteſt igitur ſanguinis mictio, illiúſque recurſus, à ſanguinis, & humorum calefactione ſuſcitari. Multò apertiùs rem explicat idem Author comment. aph. 78. ſect. 4. Sunt (inquit) nonnulli, qui ſi duriùs equitẽt, aut ſeſe exerceant immoderatiùs, excalefactis renibus, ſanguinem meiant. Doctiſſimus Montanus conſ. 285. caſum proponit cuiuſdam Epiſcopi Vngari, huic noſtro ita ſimilem, vt ad verbũ hic deſcribẽdus videatur. Eius igitur verba hæc ſunt. Arbitramur (inquit) ſanguinolẽtam vrinam, & turbidam reddi ab hoc Reuerẽdiſſimo Epiſcopo propter dilatationem factam tum in cauitatibus renum, tum in vaſis vrinariis, propter intenſam caliditatem, à motu violento primò generatam, dum curru, ſalebroſo itinere concuteretur; præcipuè circa dorſi regionem; deinde ſuccedente ingenti calore, dum cum veſte pellicea ſub ſole ardente montem aſcenderet. Ex his igitur omnibus tantus calor circa partes renum fuit excitatus, vt ob nimiam dilatationẽ vrina ſanguinolenta excreta fuerit. Et inde eſt quod nunc quoque quotieſcumque defatigatur, & corpus exercet, in idem ſymptoma incidat, turbidæ ſcilicet, & ſanguinolentæ vrinæ. Excitatur enim dilatatio ob motum, quæ in quiete deliteſcit. Ardor autem in excretione vrinæ, ſimúlque dolor circa anum, ab eadam cauſa prouenit; videlicet ab illa vrina fœculenta, habente in ſe partes acres, & rodentes, vel bilis, vel humoris aduſti, vel pituitæ ſalſæ, vel omnium ſimul. Dolor verò qui circa ani regionem percipitur, eſt in ipſis muſculis colli veſicæ, quod quidem collum illis partibus adiacet, & in ea potiſſimum parte non ſine ratione dolor percipitur. Hæc Montanus. Ex quibus etiam apparet vnam eſſe calculi veſicæ ſuſpicionem, quam æger noſter, ſibi affingere voluit, ex ardore vrinæ, & ani irritatione deſumptam; cum ea ſymptomata ab iiſdem cauſis proueniant, quas mictum ſanguinis prouocare oſtendimus. Horſtius obſ. 37. lib. 4. Puer (inquit) annorum octo, magnifici Cancellarij Ioannis Struppii filius, macilentę conſtitutionis corporis, deiectum patitur appetitum, ſiti premitur, & vrinam omninò ſanguineam emittit, abſque omni dolore lumborum, nec etiam in ipſa excretione quicquam ſentit. Etſi cruenta mictio frequenter accidat quod in calculo renum, in eorum, vicinarúmque partium exulceratione, ſimilibúſque morbis manifeſtum, eſt, rarus tamen hic affectus eſt, reſpectu præſentis caſus, vbi talis mictio ſanguinis omninò ſine dolore accidit, quo colligitur nec à calculo continuum ſoluente, nec etiam ab exulceratione quadam, cruentam hanc excretionem fieri. Reſtat igitur in acrimoniaililioſi ſanguinis, & imbecillitate renum huius affectus cauſam eſſe quærendam. Hæc Horſtius. Quæ exempla hic paulò exactiùs adſcribere volui, vt clariſſimi laborantis animus à calculi in renibus, aut veſica geniti metu, quo diutiùs ex alterius Medici ſententia, inquietatus eſt, prorſus liberetur.

Quod ad curationem attinet, ea ad duas intentiones reuocanda eſt, humorum ſcilicet acrimoniam tẽperandam, & renes corroborandos, ne humores acres, aliundè confluentes tam facilè recipiant. Ad hanc rem faciet primùm victus refrigerans & incraſſans, quo ferè æger ab aliquo tempore vti cœpit, & in quo diu perſeuerare debet vtendo præſertim lactucâ, plantagine, & portulacâ in iuſculis, tum etiam hordeatis, auenatis, orizatis, & ſimilibus, tum etiam in potu aquâ ferratâ cum vino rubro aliquantulum auſtero. Abſtinendo ſemper à vehementioribus corporis, & animi motibus.

Licet autem clariſſimus æger haud multo abundet ſanguine, vtile tamen cenſuerim ſanguinem brachio detrahere ad ℥ vi. vel vii. vt totius maſſæ humorum calidior intemperies meliùs corrigi valeat. Imò verò ſi affectus diutiùs conſiſteret, deriuatio quædam per inferiora, apertâ venâ malleoli, aut prouocatis hæmorrhoidibus, videretur conſentanea.

Poſtmodùm verò purgatio blanda maximè conueniet, eáque per interualla erit repetenda, vt humores ad renes confluentes, per aluum educantur, cuius compoſitio talis eſſe poterit.

℞. Fol. lactucæ, portulac. plantag. & ſummit. maluæ, ana m. ß. tamarind. ℥. ſ. mirobol. citrin. ʒ i. coquantur ad ℥ vi. in colatura infunde caſſiæ recenter extractæ ℥ i. colentur iterum, & poſteà diſſolue rhab. in aqua lactucæ cum ſantalo citrino infuſi ʒ i. ſ. mannæ, & ſyrupi roſac. ana ℥ i. miſce fiat potio.

Poſt primam purgationem, iulepi, apozemata, iuſcula, vel emulſiones, prædictas indicationes reſpicientes, ad ægrotantis tolerantiam accommodari poterunt. Iiſque ad aliquod tempus vſurpatis lac ouillum, vel caprillum erit conuenientiſſimum. Et maximè commẽdatur ab Hipp. Auicenna, & recentioribus, inter quos Gattinaria, & Foreſtus ſe hoc ſolo remedio ſanguinis mictum ſæpè curaſſe gloriantur, vnicuique autem doſi boli armeni veri ʒ i. permiſcent, quod quidem vt grauiori ſanguinis mictui conuenit; Ita in hoc leuiori rarò faciendum cenſuerim.

Quia verò æger ſicco, atque macilento habitu præditus eſt, cóque calido & ſicco, ante & poſt lactis vſum, balneum aquæ tepidæ illi conuenientiſſimum eſſe cenſuerim, & toto æſtatis tempore frequenter vſurpatum in formam ſemicupii.

Poſt vſum lactis, vtatur aquis Meynenſibus.

Intermediis temporibus, ſi ardor vrinæ aliquando vrgeat, aqua florum althææ cum aqua roſarum, vel conſerua florum maluæ, vel althææ, aut denique emulſiones, aliaque prædicta vſurpari poterunt.

Ac denique pro curationis ſigillo, opiata roborans, mediocriter aſtringens, & refrigerans in vſum reuocari poterit. Neque inutile futurum eſſet, perſeuerante affectu, cauſticum tibiæ inurere, ad humores acres, in renes & vrinas defluentes, ſenſim deriuandos.

Toto curationis decurſu topica renibus admota erunt maximè proficua, eaque refrigerantia, & aſtringentia.

℞. Vnguenti comitiſſæ & refrig. Gal. ana ℥. ſſ. abluantur oxycrato, diligenter, & inungantur lumbi frequenter.

Lamina etiam plumbea, multis foraminibus perforata, ſupra renes diu geſtari poterit.

OBSERVATIO XIV.

Caruncula virga.

Sequentia remedia tranſcripta ſunt in camera Computorum Mõſpelienſi, quibus Geofroy Giannatus curauit Carolum nonum Galliarum Regem, anno 1584. Et donatus fuit duobus millibus aureorũ.

Primò, ℞. caſſiæ recenter extractæ ℥ ſ. ſucci liquirit. ʒ i. elect. de ſucco roſar. ʒ. ii. aquæ lupuli ℥ iiii. fiat potio exhibenda manè, poſteà per decem dies bibat ſequentis decocti ℥ viii. tepidas.

℞. Rad. liquirit. raſ. althææ, ſebeſten, paſſular. ana m. i. ſem. althææ, maluæ, apii, petroſel. ana ʒ. ſ. aquæ fontis ℔. ii. bulliant ad medias, de qua ſumat ℥ viii. per decẽ dies, præcedente potione, vel bolo ex caſſia.

Modus primum vnguentum conficiendi.

℞. Olei roſac. ℔. i. ceruſæ venetæ ℥ iiii. caphuræ ℥ ſ. tuthiæ aqua roſar. præp. ℥ ſ. lithargyri auri præp. ℥ iii. antimonii optimè puluerati ℥ i. ſ. opii, thuris maſculi, ſeu olibani, maſtiches, aloës hepatic. ana ℈. ii. miſceantur omnia, & in pyxide plumbeâ ſeruentur.

Modus

Modus ſecundum vnguentum parandi ad conſolidandum.

℞. Vnguenti roſati Gal. recenter parati, & loti aqua roſar. vnguenti albi Raſis camphorati ana ℥ j. pomatæ ſine ſpeciebus paratæ ℥ ſ. miſceantur ſimul, & in pyxidem plumbeam reponantur ad vſum.

In applicatione vnguenti ſic te gere.

℞. Candelam tenuiſſ. x cera alba, tela vetuſtiſſima, & tenuiſſima inuolutam. Vt autem appareat locus carnoſitatis. ℞. candelam prædicta craſſiorem, oleo amygdal. dul. illitam, & in virgæ canalem intromittatur. Quod ſi obſtaculum appareat, impediens ne candela poſſit vlteriùs progredi; nota locum in candela, & menſura longitudinem candelæ intrantis, deindè inuolue candelam linteolo eamque illine in extremitate vnguento, & tunc immitte candelam in Virgam, quouſque carnoſitatem attingat. Quod ſi duplex carnoſitas appareat; tunc ita primum vnguentum aptandum, vt vtramque attingat, continuando per 15. 18. aut 20. dies, iuxta mali magnitudinem, & prout carnoſitas videbitur aperiri, ac in pus diſſolui. Cum autem videbis vrinam liberè & facilè reddi, & pauco pure turbatam, tunc oportebit primum vnguentum griſeum à candela tollere, ſed illines candelam totam ſecundo vnguento, continuando octo, aut decem dies, quouſque pus non amplius effluat cum candela, nec vllus dolor inter meiendum percipiatur, quo tempore abſtinendum erit à remediis.

Observatio XV.

Dolor Nephriticus.

Decimâ octauâ April. 1636. Vidua D. Dortes dolore Nephritico vehementiſſimo vexabatur, qui à rene ſiniſtro ad pubem vſque ſecundùm longitudinem vreteris exporrigebatur, cum vrinæ acrimoniâ, & frequenti micturitione: huic neque clyſteres cum aqua benedictâ; neque cum terebinthinâ; neque cum laudano; neque vomitus ingens, qui ſponte veniebat; neque ſemicupium; neque laudanum aſſumptum quicquam profuere, dolore clamoſo per biduum perſeuerante. Tandem aperta fuit vena malleoli, & ſtatim ſanguine miſſo dolore ingens quieuit, ſuperſtite tamen dolore obtuſiori.

Observatio XVI.

Lumbrici.

Die octauâ Iunij 1636. Puella trium annorum filia piſtoris nomine Roberti laborabat febre acutiſſimâ, cum anxietate magnâ, & virium proſtratione. Vocatus ad eam circa veſperam, iudico eam ex lumbricis laborare, & præſcribo potiunculam ex hieræ ʒ ſ. ſyrupi roſacei ℥ ſ. cum aquâ portulacæ, quæ nocte eam purgauit & indè plurimùm leuata eſt poſtridiè præſcribo iulepos ſequentes.

℞. Fol. acetoſæ, portulacæ, & endiuiæ ana m. j. ſummit. hyperici & ſcordij ana p. j. coquantur ad ℔. j. in colaturâ diſſolue ſimpi limon. ℥ iij. fiat iulep. capiat ℥ iij. manè, meridie & veſperi. Intrà biduum omninò curata eſt.

Triduò poſt filia D. Beuf, Mercatoris, annos ſex nata, ſimili morbo laborabat, idque grauiſſimè. Præſcribo eadem remedia cum eodem ſucceſſu, ſed hiera erat ad ʒ j. ſirup. roſac. ℥ j. in potione.

Observatio XVII.

Dolor tenſiuus abdominis.

Die 15. Iunij 1636. Petrus Blanc ciuis Monſpelienſis diuturno alui fluxu laborauerat, vndè valdè debilis, & macilentus euaſerat. Tandem 15. Iunij 1636. murmur ingens percepit in abdomine, ex quo vomitus conſequutus eſt, ac deindè tenſio dolorifica cum febre eum maximè afflixit; nihil per vomitum aut ſeceſſum omninò reiiciebat, & clyſteres puros ſine vllo excremento reddebat. Iuſſu imperiti chirurgi ſumpſit medicamentum purgans, ex quo nihil deiecit, ſed tenſio & dolor inde maxima ſumpſere incrementa. Vocatus ego quinto die morbi inuenio hominem valdà debilem, facie hippocraticâ, & extremorum frigiditate, mortem imminentem indicantibus. Valdè anxius fuit in huius morbi diagnoſi, & nihil aliud potui excogitare, quàm ingentem inflammationem, quæ tumore inſigni inteſtina comprimeret, & excrementorum tranſitum impediret. Aperto cadauere, inuenta ſunt inteſtina craſſa, liuida, & ſemicorrupta, vnúmque ex iis perforatum; in abdomine verò multi humores fœtidiſſimi, ex quibus apparuit humores excrementitios, qui ad inteſtina confluere iamdiù ſolebant, & alui fluxum efficere, tandem diutiùs moratos ob facultatem expultricem debilitatum, inteſtina corrupiſſe, ac tandem pondere ſuo eam partem, in quâ humores dicti morabantur, magis putrefactam aperuiſſe, & impetu in abdomen irrupiſſe. Ac conſequenter alimenta, & clyſterum partem per illud foramen ad capacitatem abdominis fuiſſe tranſlata.

Observatio XVIII.

Febris maligna.

Die 4. Iulij 1636. Petrus Stellæ Conſul oppidi, Perolx nominati, quadragenarius incidit in choleram morbum, qui intra 24. horas ope remediorum cohibitus eſt. Hunc ſequuta eſt tertio die morbi hæmorrhagia copioſiſſima, ex quâ valdè debilitatus eſt; ſiti tamen ingenti à morbi principio tenebatur, & inquietudinibus, cum æſtu præcordiorum. Vocatus ad ad eum, inuenio pulſum paruum & frequentiſſimum, cum facie hippocraticâ, mox habitum corporis perluſtrans, eum inuenio maculis latis & liuidis conſperſum; vndè ſumma morbi malignitas colligitur, quæ tantorum ſymptomatum cauſa fuerat. Præter remedia ordinaria, & iulepos cardiacos cum ſale prunellæ, ter in die exhibendos, hunc puluerem præſcribo.

℞. Salis prunellæ ℥ ſ. camphoræ ʒ ſ. miſce fiat puluis qui diuidatur in quatuor partes, quarum vnam capiat tertiâ quaque horâ. Noctu hunc puluerem ſumpſit, & manè multò meliùs habuit. Iubeo iterari puluerem cum aliis remediis, & eadem die à præſentaneo vitæ periculo liberatus eſt, ac paucis poſtmodùm diebus omninò conualuit.

Observatio XIX.

Cholera morbus ex ſuperpurgatione

Gladiorum faber, qui pro inſigni habet florem lilij, purgatus à tonſore, puluere quodam valido, vigente æſtu, & ipſe admodùm bilioſus, nocte inſequenti paſſus eſt ſuper purgationem violentam, quâ identidem bilioſa, & aquoſa per aluum & vomitum reiiciebat cum dolore ventriculi, ſiti intenſâ, & viriũ deiectione maximâ. Poſtridie manè vocatus exhibeo ſtatim laudani gr. vj. & intrà horæ quadrantem omnia ſymptomata quieuerunt. Nihilominùs admoti fuerunt

ſacculi roborantes ventriculo;in vino rubro macerati, & eadem die omninò ſanus fuit.

Observatio XX.

Alui fluxus contumax.

DIe octaua Septemb. 1636. D. Petrus Hucherus, Ioannis Hucheri olim vniuerſitatis noſtræ Cancellarij celeberrimi filius, poſt febrem tertianam diuturnam, alui fluxu corripitur ita vehemẽti, vt intra triduum vires omuinò proſtratæ fuerint, & ille de vita perielitaretur. Vocatus ego præſcribo primùm rhab. pulu. ʒj. quâ multò peius habuit; ſequenti die horâ ſomni bolum ex maſtiches & terræ ſigill. ana ʒ ſ. laudani gr. iiij. aluus cohibita eſt, tamen non dormiuit; ſequentibus diebus aluum deponebat tantùm bis aut ter, & intrà paucos dies omniuò conualuit. Eodem tempore Dn. Graſſetus in curiâ Computorum Præſes poſt longam febrem continuam cum acceſſionibus iunctam, correptus eſt alui fluxu moleſtiſſimo, quo vires admodum reſoluebantur, inuiſebam eum cum altero Medico ſeniori, & vnà tentauimus primùm roborantia varia, poſtmodum aſtringentia, omnia incaſſum, ſenior Medicus exhibitioni laudani noluit vnquam acquieſcere, & fluxus ad viginti dies perdurauerat, ſemper eodem impetu procedens, propoſueram etiam ſæpè tincturam corallorum, quæ roborando hepar, fluxus cohibet, tum potenter refrigerat, quod maximè optandum erat in hoc ægrotante bilioſo temperamento prædito, ea verò per multos dies neglecta fuerat. Tandem me quotidie vrgente illius præparationem & exhibitionem, in vſum reuocata eſt, ægerque de eâ ſumpſit ℥ij. bis in die per triduum, quo remedio alui fluxus manifeſtè imminuebatur in dies, & excrementa concocta apparebant, ita vt paucis diebus integra ſanitas inde reuocata fuerit.

Nota illi antea fuiſſe exhibitum cum iuſculo rhab. bis infuſum in aqua cichorij, ac deinde exſiccatum, ex quo peius habuerat.

Observatio XXI.

Dolor capitis ab inſolatu.

DIe 8. Octobr. 1636. Dn. Guillelmus Dortomanus, Patronus celeberrimus, cum eſſet in villâ, circa meridiem ſeſe Soli expoſuit, eundo pedibus in aliam villam ſatis à ſua diſtantem, hinc correptus eſt paroxyſmis febris tertianæ duplicis ſatis leuibus, & circa veſperam recurrentibus; hoc tamen ſymptoma in paroxyſmo vrgebat, nempè capitis dolor intenſus, qui tribus primis diebus cum febre ceſſabat, matutinis horis. Interim ſecta fuit vena bis, & purgans medicamentum ſemel exhibitum. Quibus non obſtantibus dolor capitis & æſtus plurimùm increuit, & continuus factus eſt poſt quartam acceſſionem, horis enim matutinis, non minus quàm reliquis, ſæuiſſimè eum infeſtabat, neque febris omninò aberat, cum igitur ab Inſolatu dolorem iſtum concitatum fuiſſe appareret, metuendum erat, ne inflatio fieret in cerebro, frontalia enim repellentia, fruſtrà admota fuerant. Vt autem graue hoc ſymptoma tolleretur, venam frontis aperiendam conſului, ex eaque ſanguinis ℥ vij. eductæ ſunt, à qua venæ ſectione dolor capitis ſtatim valdè remiſſus eſt, & ſequens paroxyſmus multò lenior rediit, cum exiguo capitis dolore. At poſtera die manè doloris omninò expers fuit.

Observatio XXII.

Febris hectica cum putridâ complicata.

DEcima tertia Octobr. 1636. Filia Dn. de Serres, in Curiâ Computorum Correctoris, annos nata 14. circa finem Æſtatis correpta eſt febre tertiana intermittẽte, quæ poſt quatuor paroxyſmos ſponte deſiit, & poſt aliquod tempus iterùm rediit, ac ceſſantibus iterùm paroxyſmis febricula quædam eam occupauit cum obſtructionibus ventris inferioris, quibus menſtrua ſuppreſſa ſunt; in hoc ſtatu permanſit per tres menſes ſine vllis remediis, cum ruri eſſet. In principio Octobris ad eam vocatus, inuenio febre lentâ affectam, cum ſumma macie, & calore ad tactum valdè acri, qui nocte ingraueſcebat; illa tamen ſe febrire non percipiebat, ac licet calor igneus noctu appareret, ſiti tamen non afficiebatur, vnde febrem illam in hecticam verti coniecimus, cum & incaleſcentia poſt ſingulos paſtus appareret, & circa longitudinem arteriæ brachij, calor intenſior multò perciperetur, quod ipſi aſtantes aduertebant; & in vrinis oleoſum quippiam innataret. Cum igitur appareret complicatio febris putridæ cum hæcticâ incipiente, ad putridæ ſublationem primò animum conuertimus, ac ſtatim ſanguinem detrahi iuſſimus è baſilicâ dextrâ ad ℥ vij. Poſtera die purgata eſt blando medicamento. Tertia, iulepum hauſit refrigerantem & aperientem. Quarta iterùm vena ſecta, ſanguis enim valdè aduſtus, & corruptus apparebat. Continuati iulepi, fotus emolliens & aperiens regioni lienis admotus; tum etiam linimentum eiuſdem facultatis. Quinta, clyſter emolliens & purgans iniectus eſt, quo multum purgata eſt, ac febris valdè exacerbata eſt; pulſus erat paruus & frequens, calor acer & mordax; quæ omnia totâ nocte, & mediâ parte diei ſequentis perſeuerarunt. Duobus diebus ſubſequentibus multò meliùs habuit, febris erat remiſſa, exacerbationes nocturnæ etiam valdè remiſſæ ſunt; tumor lienis, & renitentia minor; tum dolor, qui tangendo, & aliquantulum comprimendo lienem percipiebatur ab ægra, ferè ſublatus eſt. Interim fotus, linimenta, & iuſcula aperientia continuabantur. Poſt illud biduum purgata eſt blando medicamento, quo multa pituitoſa vomitu reiecit, & bis tantùm deiecit. Eadem die febris adhuc remiſſior apparuit. Poſteà continuata ſunt iuſcula aperientia, fotus & linimenta; tum in tertio quoque iuſculo, ſennæ ℥ ſ. infuſa fuit. Sic paulatim ad priſtinam valetudinem reuocata eſt.

Observatio XXIII.

Pinguia corpuſcula per aluum excreta.

FIliola Dn. de Rochemore in Curia Computorum & Subſidiorum Principis, nomine Lucretia, ætatis annorum trium laborabat febre continua verminoſa. Excrementa deiiciebat valdè cruda, & veluti gypſea, in quibus inueniebantur interdum globuli virides inſtar piſorum maiorum, qui ſupra orbem poſiti, dum orbis igni admouebatur, & tantillum incaleſcebat, ſtatim butyri inſtar liquabantur. Cum nunquam antea talem materiam vidiſſem, neque vllum Authorem de ea ſcribentem legiſſem, valdè dubius fui, vnde iſta materia ſuam duceret originem. Pharmacopœus ſenex & expertus retulit ſe in propria filia ſimiles excretiones obſeruaſſe. Tandem cum à pinguedine, aut humido oleoſo ipſius corporis non videretur hæc materia procedere; hectica enim febre, aut colliquante ægra non laborabat, & excrementa admodum indigeſta apparerent; conieci hanc materiam procedere ex pinguedine aſſumptâ cum carnibus, nimia copia

offerebantur; vel cum iuſculis à pinguedine malè repurgatis, quæ pinguedo relaxando ventriculum coctionem læderet, malè in ipſo concoqueretur; præſertim cum alia etiam alimenta nimia copia ingeſta, malè cocta remanerent. Illa igitur pinguedo diù in ventriculo, aut inteſtinis retenta à calore craſſitiem, & colorem illum viridem obtinebat.

Duodecimâ Octob. 136. hanc meam coniecturam confirmauit alius caſus viri cuiuſdam hypochôdriacâ melancholiâ laborantis, qui ſibi frequenter venenum porrigi putabat, vt quod oppugnaret, magnam olei copiam frequenter ingerebat. Reiiciebat autem ſimiles globulos, quos ipſe liquabat, & in phialis reſeruabat. Hæc autem materia in phialis contenta amurcam referebat nullius prorſus odoris. Vnde coniecci oleum magnâ copiâ ingeſtum, non poſſe totum à naturâ ſuperari, ſed craſſiores partes calore diuturno magis incraſſari, & in huiuſmodi globulos effingi, qui liquati amurcam referebant.

Observatio XXIV.

Angina.

DEcima quarta Octobr. 1636. quidam ſartor quadragenarius, vocatus Vendemiam, Angina laborabat, qua deglutitio impediebatur, e que ſecta fuerat ven ., clyſteres iniecti, & admotū veſicatorium à pharmacopæo, his non proficientibus me vocant; & aduertens eum vix tantillum iuſculi ex cochleari, magno conatu deglutire, ac per conſequens medicamentum purgans haurire non poſſe; præſcribo aquæ benedictæ ℥ ij. quibus purgatus eſt pluries per vomitum, & ſeceſſum, eademque die ab Angina liberatus.

Observatio XXV.

Dolor Iſchiadicus.

OCtaua Iannar. 1637. Dn. Greffueille, in ſuprema Computorum Curiâ Conſiliarius, coxendico dolore vexabatur, rigida hyeme; iniectis clyſteribus ſumpto medicamento purgante, & admoto emplaſtro parti affectæ, dolor nihilo ſeciùs perſeuerabat; tandem aperta eſt vena malleoli è directo partis affectæ, & intrà paucas horas dolor remiſſus eſt, ac poſtmodum omninò deſiit, vt ſecundo à venæ ſectione die ad conſueta munia tranſire, & per vrbem pedibus ire potuerit.

Observatio XXVI.

Affectus ſoporoſus, hypnotico curatus.

DIe vigeſimaſecunda Octobr. 1636. Virgo quædā Melgorienſis 20. annos nata, nomine Liquiere, tentata fuerat febre tertiana duplici circa initiū Autumni per 12. dies, ab eaque poſt quorūdam remediorum vſum liberata. Iterùm recidit in ſimiles paroxyſmos, qui ab initio more cōſueto inuadebāt, ſed poſtmodùm noua quædam ſymptomata cum paroxyſmo acceſſerunt, nempè ſopor inſignis, faciei rubor, oculorum prominentia, dolor lateris ſiniſtri pungitiuus, & deglutiendi ſummâ difficultas, perueniens tamē cibus & potus vſque ad extremum œſophagi, & iuxta orificium vētriculi, ſubitò reiiciebatur; ſi quid verò intromittebatur, id magno cum labore fiebat. Sospicatus ſum hyſtericā affectionē cum paroxyſmo febrili cōplicari, & hyſterica remedia preſcripſi, quibus nō obſtantibus malum perſeuerauit. Poſt aliquot dies huiuſmodi ſymptomata ſine febre redibant, quod meā opinionem maximè confirmauit, tum quod dolor lateris ſiniſtri, ad dextrum interdum tranſiliebat; interdum verò dolores pungitiui in variis abdominis partibus apparebant, ventriculum dolor & nauſea infeſtabant, tum ægra ſuffocatione interdum premebatur. Tria in hoc affectu peculiaria obſeruaui. Primum erat deglutiendi difficultas, quæ non eſt frequens in hyſterico affectu, ea tamen non erat perpetua, ſed interpolata, impediebat enim cibi potûſq; aſſumptionē per multas horas, deinde prorsùs euaneſcebat, vt etiam pilulas ſine vllâ moleſtiâ, me præſente deglutierit. Secundum erat quod iſti paroxyſmi hyſterici periodicè recurrebant ſingulis diebus, nempe veſpertinis horis quemadmodum acceſſiones febriles. Tertiū, quod vrgente dolore ſtomachi cùm aliis ſymptomatis, ſacculi roborantes, & calefaciētes, aliáque remedia calida augebant affectum, & ſuffocationem inducebant. Quod cum mihi relatum eſſet, & principio vnius paroxyſmi adeſſem; conquerente ægrâ de maximo ventriculi dolore; iuſſi vt cruſta panis aſſata, & in vino calente madefacta, ac puluere garyophyllorū, & nucis moſchatæ conſperſa, ventriculo apponeretur; quo remedio aucta plurimùm fuit ſuffocatio; ita vt illud abiicere neceſſarium fuerit. Tum tentandi gratia iuſſi, vt linteum quadruplicatum in oxycrato maceratum ventriculo frigidè admoueretur, eóque admoto, ceſſauit illicò ſuffocatio, ac dolor ventriculi. Huic rei fuit aqua frigida eodem tempore aſſumpta, cuius guttulas aliquot magna vi deglutiuit, earúmque frigiditatem in ventriculo percepit, & ſtatim leuata eſt. Poſtea iuſſi vt iterùm cruſta panis calida admoueretur, quam tunc temporis patiēter tulit, cuius rei rationem eſſe puto, quod vapores commoti & ventriculum afficientes à calorificis magis commouebantur: At poſtquam frigidis remediis compreſſi fuerant, ventriculus ab iis vaporibus immunis calida remedia facilè tolerare poterat. Puto à febre præcedente corruptum fuiſſe ſemen retentum, quod talia ſymptomata producebat. Fortè etiam reliquiæ ſanguinis menſtrui putrefactæ ad eoſdem effectus producendos concurrere poterant. At materia illa putrefacta motus habebat periodicos, quemadmodum videmus ſæpè materiam abſceſſuum internorum moueri etiam periodicè, & paroxyſmos tertianæ febris æmulari.

Antequam autem paroxyſmo corriperetur, cùm tunc temporis optimè deglutiret, ſumpſit meo iuſſu quatuor exiguas pilulas compoſitas ex laudani g̃ iiij. & paulò poſt acceſſit paroxyſmos ſoprà enarratus; ſed poſt duas horas, laudano operari incipiente, omnia remiſſa fuerunt, & tota nocte benè habuit, cum præ-greſſis noctibus maximè torqueretur. Poſtridiè manè ſumpſit apozema hiſtericum, & purgans, idque triduo continuauit, quibus abſoluta eſt curatio. Multum dubitaui in exhibitione laudani, quod in paroxyſmo, ægra ſopore graui afficeretur, qui vſu laudani grauior effici poterat. At tandem hoc apud me conſtitui, ſoporem illum à vaporibus ex vtero ad cerebrum affatim tranſlatis exoriri, quorum aſcenſum prohibendo, ſopor impediri poterat. Et euentus huic ratiocinio reſpondit. Vnde vera elicitur concluſio, quæ prima fronte videtur valdè paradoxa, nempe ſoporoſum affectum vſu laudani prohiberi poſſe.

Observatio XXVII.

Tormina Puerorum.

DVodecima Decemb. 1636. Filiolus meus Carolus in ætate quatuor menſium correptus fuit colico dolore ſæuiſſimo, qui clamores, & eiulatus continuos ab eo extorquebat. Exhibui pulueris elect. diamoſchi dulcis ℈ ß. cum lacte, quo dolor quieuit per horæ quadrantem, & iterum rediit cum pari ſæui-

ti', iniectus fuit clyſter ex decocto aniſi, & châmomillæ cum vitello oui & ſaccharo, eóque dolor omninò ſublatus eſt. Poſt octiduum eodem dolore affectus eſt, ità acerbo, vt priori deterior appareret, prout ciulatus indicare videbantur; ſumpſit puluerem prædictũ, ſed fruſtrà, iniectus fuit clyſter prædictus etiam fruſtrà Tandem admoueo fotum toti ventri ex decocto aniſi, & chamomillæ in aqua vitæ, prima applicatione dolor omninò deſiit. Sequenti iterùm rediit dolor, eóque aliquantulum mitigato remediis prædictis, poſterà die manè exhibita fuit ſyrupi roſac. ℥.j. quem aſſumendo vomuit pituitam inſtar albuminis oui, ſed nihil ferè deiecit, tormina recurrebant. Iteratus ſyrupus cum ʒ j. infuſionis ſennæ, etiam hoc medicamentum parùm præſtitit. Tandem exhibui puluerem comitis ad ℈ ß. cum lacte, eóque blandè ac copioſè purgatus eſt & ab hoc affectu omninò liberatus.

Observatio XXVIII.

Fluxio in pulmonem in Infante.

DEcima nona Ianuarij 1637. Idem filiolus meus Carolus incidit poſt menſem à priori morbo in catarrhum ſæuiſſimum in pectus delabentem, quo frequenter tuſſiebat, & inter reſpirandum ſtertebat. Purgationem exhibui ex ſyrupo roſaceo cum infuſ. ſennæ, qua pituitam euomuit, ſed parum deiecit. Syrupi pectorales exhibebantur, inunctiones pectori admouebantur. Perſeuerante affectu eadem purgatio iterata eſt cum exiguo fructu. Tandem exhibeo pulueris comitis ℈ ß. cum lacte, quo blandè & copioſè purgatus eſt, eadémque die conualuit.

Observatio XXIX.

Vrinæ ſuppreſſio.

VIgeſima ſeptima Ianuarij 1637. Dn. de Labaié, in Curià Computorum Auditor, vrinæ ſuppreſſione omnimoda laborabat à biduo, cum dolore renis ſiniſtri, & vreteris eiuſdẽ lateris. Iniecti fuerãt clyſteres ex præſcripto alterius Medici, & fotus admoti pubis regioni. Vocatus ſum in conſilium cum dicto Medico, præſcripta fuit apertio hæmorrhoïdum (quæ intumuerant admotis hyrudinibus, iteratus clyſter emolliens, cum dimidia oleorum portione, fotus admotus reni & vreteri, mox inunctio ex oleo ſcorpion. & amygdal. dulc. tum etiam catapl. ex fæce decocti emollientis, cum cepis coctis ſub cineribus, eodémque tempore exhibitus iulepus ſequens.

℞. Succor. parietariæ, & fœniculi marini ana ℥j. ß. ſucci limon. & ol amygdal. dulc. recent. ana ℥j. miſce fiat iulep. Intrà horam ab aſſumpto iulepo copioſè minxit, & liberatus eſt, horis ſeptem ab inito conſilio, in quibus prædicta remedia adminiſtrata ſunt. Ad ſigillum curationis, ſumpſit poſtridie manè bolum ex caſſia, rhab. & cremore tartari.

Observatio XXX.

Gonorrhæa contumax.

SExtâ Februar. 1637. Dn. N. triginta annos natus bilioſo & ſanguineo temperamento præditus, cum gonorrhœam pateretur à duobus menſibus, & à Chirurgis multa incaſſum tentata fuiſſent remedia, meæ curæ ſeſe commiſit. Huic primùm præſcribo phlebotomiam malleoli, poſtridiè mercurij dulcis ℈j. cum diagrid. ℈ ß. in inſculo, poſtmodùm bolum ex terebinth. ʒ iij. & rhab. ʒ j. per ſex dies integros, quæ nihil profuerunt. Iteratur puluis purgans, & poſteà ſequenti aquâ vſus eſt per 12. dies, quæ ſtatim pro-

fuit, iſque omninò curatus eſt, detergebat vlcus internum ita potenter, vt vrina in pauimentum effuſa, illud inficeret colore albo, inſtar calcis diſſolutæ.

℞. Menthæ ſiccæ ℥iij. ſem. lactucæ, ruthæ, agnicaſti ana ℥ij. ß. rheos florent. ℥ij. dictamni cretici ʒ x. ſacchari ℔. ij. omnia puluerſentur, addendo terebinth. claræ ℥v. vini albi generoſi ℥xxx. miſce deſtillentur in B. M. capiat æger cochlearia duo manè duabus horis ante cibum, & veſperi quatuor, à cœnâ.

Observatio XXXI.

Hyſterica Epilepſia.

DEcima ſeptima Februar. 1637. Vxor Dn. Palemarchi de Sumenes, per multos annos variis affectibus hyſtericis vexata eſt, qui epilepticos inſultus referebant, multa tentauit remedia à multis Medicis præſcripta, ſed omninò incaſſum. Tandem cuiuſdam mulieris conſilio ſumpſit carnem lupi in puluerem redactam, & fruſtulum eiuſdem carnis ſalitæ ſemper geſtauit, à quo tempore immunis omninò fuit à prædictis affectibus.

Observatio XXXII.

Menſium fluxus immodicus.

DIe ſextâ Martij 1637. inter alia remedia vxori Dn. de Vitiac præſcripta, quæ ad extrema redacta fuerat ex immodico fluxu menſium, poſt abortum concitato, ſequens iulepus mirum in modum profuit.

℞. Flor. chamæleontis, ſpicæ nardi, & ſang. draconis ſubtiliſſimè puluerat. ana ℈j. aquæ plantag. & roſar. ana ℥ j. ß. fiat iulep. huius cochlearia duo dabantur bis in hora.

Extractum coralli cum aquâ plantag. profuit etiam non parùm.

Observatio XXXIII.

Colica bilioſa.

DIe decima octaua Maij 1637. Mulier quędã patiebatur dolores colicos atroces & pungitiuos, totum ferè abdomen afficientes. Ab alio Medico ſeniore curata fuit remediis ordinariis calefacientibus, carminantibus, & phlegmagogis, à quibus nullum leuamen percepit. Tandem vocatus ego, ex ſpecie doloris; ſitu eiuſdem, temperamento mulieris præcalido, & vrinis valdè rubris, coniicio colicam eſſe bilioſam; & præſcribo ſtatim venæ ſectionem, clyſterem refrigerantem, ac lenientem, & iulepum refrigerantem, quibus dolor valdè imminutus eſt, & cum ſanguis valdè bilioſus, ac corruptus appareret, iterata eſt poſtridiè phlebotomia, qua dolor prorſùs euanuit. Ac tandem potione cholagoga, curatio abſoluta eſt. Præſcripſeram ab initio ſemicupium, quo non vſa eſt propter maximam doloris imminutionem.

Observatio XXXIV.

Febris maligna.

DIe ſeptima menſis Iunij, anni 1637. Dn. Patris in Curia Præſidiali Conſiliarius, annos natus 55. correptus eſt leui frigore, & tota nocte febricitauit eodémque modo perſeuerauit, poſtridie manè febris expers, & veſperi iterùm febricitauit, eodémque modo perſeuerauit febris intermittens vſque ad ſeptimam diem, qua facta eſt continua. Attamen frequentes patiebatur pedum & genuum, ac interdum manuum

perfrigerationes, vrinæ, ſanorum vrinis ſimiles: tamen omnia in dies in deterius vergebant, vt facilè appareret febrem eſſe malignam, quam tandem indicarunt exanthemata nono die apparentia, tum deliria, & motus manuum conuulſiui, cum ſopore quodam, & alui fluxu. Cura ordinaria fuit adminiſtrata. Sed hoc peculiar ter notandum, quod ſanguis fuit miſſus tertiâ die, & laudabilis apparuit. Quintâ, fuit medicamentum purgans exhibitum, cum adhuc febris eſſet intermittens. Septimâ, alui fluxus copioſus, & perſeuerans vſque ad vndecimam, vlterioriem phlebotomiam impediuit. Cum autem duodecima alui fluxus ſedatus videretur, dubitaui num venæ ſectio eſſet celebranda, cum alia euacuatio nihil contuliſſet, vires admodùm fractæ, & ſummum periculum, in quo æger conſtitutus videbatur, vt tanquam breui moriturum affines lugerent, dehortari viderentur. Adde quod per duos dies præcedentes plures cucurbitulæ fuerant admotæ cum ſcarificatione, vt ſupplerent defectum phlebotomiæ. Tandem viſum eſt veluti tentatiuam phlebotomiam vſurpare, ſcilicet ad ℥iiij. vel v. eo animo, vt ſi æger commodè ferret, iterari poſſet. Miſſus eſt ſanguis niger & corruptus, cum euphoria ægrotantis; poſt quinque horas eadem quantitas detracta eſt, conſtantibus perpetuò viribus in eodem ſtatu. Iulepis refrigerantibus miſcebatur ſcordium, & hypericum. In diſſolutione ſal prunellæ, & ſpiritus vitrioli, in ſingulis iuſculis bezoard. mineral. ad ℈ j. Nocte eiuſdem diei duodecimę, aluus copioſè fluxit, æger tamen meliùs habere viſus eſt. Vinum exhibitum in potu valdè lymphatum. Multa in morbi decurſu edidit ſternutamenta, vndè ſalutem ſperabam, etiamſi multa alia ſigna periculum portenderent. Decimâ tertia, & decima quarta, alui fluxus perſeuerabat, cum viriū debilitate ſumma. Iniecti fuere clyſteres ex lacte, quibus alui fluxus temperatus eſt. Exhibitus iulepus ex aquâ naphæ, roſarum, cum confect. alchermes, & guttis aliquot aquæ cinamomi, cuius cochlear vnum ſumebat interdùm ad vires reficiēdas. Imminuto alui fluxu, ſopor imminutus eſt die decimâ quintâ, & delirium ceſſauit. Vrinæ tamen nihil aut exiguum admodùm deponebant, decimâ ſextâ, paulò melius habuit. Lingua antea ſicca, humida apparebat, Poſteà verò ſenſim conualuit.

Observatio XXXV.

Alui fluxus.

Die decimâ quintâ Iulij 1637. Domina de Graſſet octogenaria, ſed robuſtiſſimo corpore prædita, correpta eſt alui fluxu teneſmode, quo pluries ſingulis horis deiiciebat cum grauiſſimis torminibus. Variæ erant deiectiones, nunc flauæ, nunc porraceæ, & aliquando nigræ, morbi minera ablata eſt quatuor purgationibus per interualla repetitis ex rhab. partim infuſo, partim in ſubſtantia, cum ſirupo roſaceo; Interuallis clyſteres detergentes, anodyni, & roborantes iniiciebantur, iulepi refrigerantes, & incraſſantes, necnon emulſiones exhibebantur.

Observatio XXXVI.

Dyſenteriæ Prognoſis.

In menſe Iulio 1637. Filia Dn. Guilliminet Occitaniç Comitiorum Scribæ, quinque annos nata, dyſenteria laborans, varia excrementa reiiciebat, flaua, viridia, & nigra aliquando. Circa finem morbi quædam exanthemata pulicum morſibus ſimilia in facie, aliiſque partibus apparuerunt, & manus altera tumore œdematoſo affecta eſt; quæ certa fuere mortis præſagia.

Eodem tempore R. Pater Guardane, Cœnobij Franciſcorum, qui minores vocantur, præfectus; alui fluxu dyſenterico afflictus, crebris ſingultibus tentabatur, qui fuere mortis prænuntij.

Observatio XXXVII.

Dyſenteria.

In menſe Auguſto 1637. Filius Dn. de Mauſſac in Curia Computorum, Subſidiorum, & fiſci Præſidis, octo annos natus, dyſenteria tenebatur cum multo ſanguine, deiectionibus viridibus & porraceis admixto, & febre continuâ. Tertia morbi die ſumpſit infuſum rhei ad ʒ j. in aqua plantag. parato cum ſantalo citrino, diſſoluendo rhab. pulu. ℈ j. ſirupi roſac. ℥j. optimè purgatus eſt, multa excremēta reiecit ſine ſanguine, & febris ferè expers fuit totâ illâ die. Poſtridie ſanguinem purum reiiciebat, cui permixtæ erant veluti guttæ materiæ porraceæ, frequens erat deiectio cum dolore ventris, & febre, quæ perſeuerauit vſque ad diē octauam, licet omnia remedia ordinaria, interna & externa adhiberentur, tum etiam clyſteres varij. Septimâ die extractum corallorum ter exhibitum fuerat ad ℈j. cum aqua plantag. roſar. & ſyrupo cydoniot. ſed fruſtrà. In principio octaui diei cum & febris, & fluxus ingraueſcerent, ac merus ſanguis excerneretur, ſecta fuit vena, & ſanguis detractus ad ℥ v. circa meridiem. Nocte omnia eadem. Poſtridie manè exhibui laudani gr. ij. cum extracto corallor. aquâ plantag. roſar. & ſyrupo cydonior. aluus omninò ſuppreſſa eſt per horas quatuor, placidè dormiuit, ac per interualla expergiſcebatur. Poſt quatuor horas iterùm aluum depoſuit ter in duabus horis, merum ſanguinem vt ſuprà excernebat iuſculum euomuit; hinc maior metus impendentis periculi, cum reliqua remedia nihil profuiſſent, neque ipſum laudanum, quod perpetuò confert in hoc affectu. Semel ſternuit. Quarta deiectio ab aſſumpto laudano fæces habuit ſatis multas, ſine vllo ſanguine. Non ampliùs vomuit. Circa veſperam deiectiones frequentiores, minùs tamen quàm ante aſſumptionem laudani neque erant adeò cruentæ, ſed ex parte ſtercoroſæ. Nocte inſequente dormiuit per interualla ſatis inſignia, & deiectiones rariores fuere. Manè ſumpſit medicamentum ex rhab. ʒj. mirobol. citrin. ℈ j. ſantal. rubr. ℈ ß. infuſ. in decocto plantag. portulac. & tamarindor. diſſoluendo in colaturæ rhab. pulu. ℈ j. ſyrupi roſac. ℥ ß. à quo materiam deiecit ſtercoroſam, & humoralē copioſam, cum pauciſſimo ſanguine, exiguiſque torminibus, febris imminuta eſt, & nocte inſequente rarius deiecit, meliúſque dormiuit. Sequentibus diebus alui fluxus perſeuerauit per dilucida interualla, ſine vllo ſanguine, ſine torminibus, ſine febre. Poſteà tamen alui fluxu diuturno cum febre lenta vexatus eſt per menſem integrum, cum appetitu ingenti, nocte in lecto deiiciebat, & frequenter in die, vt ad febrem hecticam vergere videretur. Tandem exhibito bolo armena orientali ad ℈ ij. cum iuſculo per biduum, alui fluxus omninò curatus eſt.

Observatio XXXVIII.

Colicus dolor.

Die vigeſima quinta Septembris 1637. Vxor Dn. de Sarret, Conſiliarij Regij in ſuprema Computorum, Subſidiorum Curia, grauida nonimeſtris corripitur colico dolore grauiſſimo; quo omnia remouebat in principio, & nihil inferiùs deponebat. Multis fructibus ſeſe ingurgitauerat, dolor erat fixus circà hypochondrium dextrum, vt de inflammatione

hepatis

hepatis metueretur, quia febris & ſitis aderat ſatis inteſa. Poſt multos clyſteres fotus & ſemicupia, excrementa a.ni deiecit liquida & cruda. Dolor tamen perſeuerabat. Tandem exhibitum eſt purgans medicamentum ex catholic. ℥ß. infuſ. in decocto cichoraceorum, & capillarium, cum rhab. ℨj. et à infuſi, mannæ & ſyrupi roſ.r.ana ℥j. ſepties deiecit copiosè, cum magna doloris imminutione. Poſtridie perſeuerabat dolor, ſed remiſſior, iniectus fuit clyſter, quo quoquies d.i. cit, & poſtea multas excreuit vrinas, vnde integra curatio ſubſequuta eſt.

Observatio XXXIX.

Teſtium inflammatio.

Die vigeſima Septembr. 1637. Texier Nemauſenſis, Iuris vtriuſque Doctor, ex equitatione violēta incidit in teſticuli dextri inflammationem cū tumore inſigni. Secta fuit vena brach) bis, ſemel in mal. l olo, purgās medicamentum exhibitum. Pars foue-batur aqua roſarum, & imponebatur cataplaſma ex farina fabarū cocta in oxycrato, ita vt quarta pars aceti cū tribus aquæ partibus miſceretur, quod cataplaſma nunquam me fefellit in hoc affectu. In hoc tamē ægro, adeò tenera erat cutis ſcroti, vt excoriata fuerit ab aceto acriori, & cataplaſma ferre amplius nequiuerit. Ego iterandum curaui cataplaſma, ſed ad to lendam acrimoniam aceti, illud decoquendum curaui cum lithargyro; & ſic cataplaſma optimè operatum eſt, ægerque intra triduum à tumore liberatus fuit.

Observatio XL.

Fluxus hepaticus.

Die vodecima Octobr. 1637. Vxor Petri Banete Artocopi, poſt aliquot acceſſiones, febris tertianæ in fluxum hepaticum incidit, quæ deiectiones erāt omninò ſanguineæ. Vocatus ego præſcribo ſtatim laudani gr. ij cum conſeruæ roſar. ℨß. & intrà horam fluxus deſiit, poſteà verò rediens, humores tantùm, non ſanguinem reiiciebat, aliiſque remediis vulgaribus curata eſt.

Observatio XLI.

Eriſypelas.

DN. de Gout nobilis Monſpelienſis 25. annum agens, ſæpè affiiciebatur eriſypelate in tibiis, cœpit vinum bibere multò meracius ſolito, & pauciſſimæ aquæ permixtum, ab eo tempore nonqam eriſypelate affectus eſt, & benè valet, licet quatuor aut quinque anni effluxerint. Cauſam eſſe exiſtimo qood à vino roborata facultate expultrice, materia eriſypelatis expellitur per aluum, vrinas vel ioſenſibilem tranſpirationem.

Observatio XLII.

Febris tertiana cum vomitu, & alui fluxu in paroxyſmo.

Die decima Octaua Auguſti 1638, D. Durāt quinquagenarius, procurator in Curia Præſidiali Mōſpelienſi, quinque paroxyſmos febris tertianæ paſſus erat, ab iiſque liberatus ſola venæ ſectione. Per quindecim dies benè habuit, & fructus horæos comedebat: Recidit in eandem febrem, & in ſecundo paroxyſmo, grauiſſimo vomitu, & alui fluxu ve-

Riuerij Obſeruat.

xatus eſt, in quo multa bilioſa, ſupra infraque reiiciebat, cum inquietudine ſumma, & virium exolutione, ita vt iam de vita periclitaretur. Sequentē præſcribo iulepum, quo ſtatim omnia ſymptomata cohibita ſunt, per duas horas dormiuit, copioſo ſudore paroxyſmus ſolutus eſt. Et intra paucos dies à morbo protsùs liber euaſit.

℞. Aquar. lactucæ, roſar. & plantag. ana ℥. ſirupi cydonior. ℥j. con fect. de hyacinth. ℨj. laudani opiatici ℈ ij. miſce, fiat iolep. qui detur ſtatim.

Observatio XLIII.

Aphtæ puerorum grauiſſima.

Die quarta Septemb. 1638. Filius meus Stephanus annos quatuor natus paſſus eſt fluxionem acerrimam circa linguā & fauces, vt infinitis vlceribus ſcaterent, iiſque albicantibus, & admodùm doloriſicis cum magna inflāmatione. Nō poterat cibum aut capere, neque lac ſugere. Et diebus ac noctibus e ulabat inſomnis, macilentus, ac ferè conſumptus. Ex remediis non profuit mel roſatum cum ſpiritu vitrioli, quod aliàs mirificè conduxerat. Aderat alui fluxus copioſus, quo bilem porraceam eiiciebat. Veſicatorium valdè profuit. Sed dolores & clamores perſeuerabāt, & continuò æger per os humorem ſeroſum, & acrem emittebat, dolore & inflammatione magis ac magis attrahente.

Tandem exhibui laodani gr. j. cum iuſculo, eoque dolor ſopitus eſt, ſomnus leuiſſimus conciliatus, qui poſtmodùm perſeuerauit moderatus, & ſuis horis adueniens Hinc cœpit cōualeſcere, & fluxio illa humoris per os emanantis, omninò cohibita eſt. Sequenti tamen die purgans medicamentum exhibitum eſt, quod multùm etiam profuit.

Observatio XLIV.

Dyſenteria.

IOanna de Parauiſol octodecim annoſ nata, laborauit grauiſſima dyſenteria cum febre acuta. Per ſeptē dies fuit in manibus alterius Medici ſenioris, qui nihil aliud præſcripſerat, quàm clyſteres detergentes, & rhabarbarum, quo febris aucta, & dyſenteria deterior euaſerat. Eo abſente vocatus ego, exhibeo primùm laodanum ad gr. iij, quo fluxus valdè imminutus eſt ea nocte, & per tres aut quatuor horas dormiuit. Manè ſecatur vena, & ſanguis educitur feruidiſſimus. Dein exhibetur extractum corallor. ad ℈ j. cum aqua plantag. bis eadem die, ſed ſine fructu, noctem enim habuit acerbiſſimam tum ratione febris, tum ratione fluxus, einſque ſanguinei, qui ad aliquod tempus fuerat cohibitus vſo laudani. Sequēti die manè exhibebeo iterùm laudanū, & fluxus cohibitus eſt; Veſperi vena iterum tunditur. Minor erat ſanguinis excretio, ſed bilem porraceam eiiciebat valdè erodentem febre & ſiti plurimum vrgentibus. Ad ſitim præſcribo iuleposex decocto portulacæ, & plantag. cum ſale prunellæ, qui multùm profuere; affectu tamen perſeuerante. Tandem exhibita eſt manè aqua roſac. cum ol. communi; meridie decoctum inteſtinorū verueeis valdè conſumptum, cum puluere granorum actes. Magnum leuamen inde conſequuta eſt ægra. Et poſtera die repetitis ſemel illis tribus remediis, ad ſtatum cōualeſcentiæ perducta eſt.

Observatio XLV.

Morbilli.

DIe vigeſima octaua Septembr. 1638. Nutrix filij mei Stephani, nomine Claudia correpta eſt morb illis, quibus totum corpus cõtectum erat, cum febre intenſa. His acceſſit ſymptoma grauiſſimum, nimirùm fluxio tenuis in pulmonem deſcendens, quæ tuſſim frequenter excitabat, & ſuffocationis metum incutiebat cum raucedine ingẽti. Admotum eſt veſicatorium ceruici, & exhibita ſunt laudani gr. ij. cũ cõſerua roſarũ. Fluxio cohibita eſt tota nocte. Poſtridiè rediit, & iterùm exhibitum eſt laudanum cum ſimili effectu, vndè ad conualeſcentiam paucis diebus perducta eſt, manente raucedine ad longum tempus.

Observatio XLVI.

Febris Tertiana.

ANno 1638. Febres tertianæ longiſſimæ vigebãt in Autumno, à quibus multi liberati ſunt, ſumẽdo in declinatione poſt phlebotomias & purgationes frequenter iteratas, theriacæ ʒj. cum aqua plantaginis manè per triduum. In quibus caliditas magis timebatur, à cœna exhibebã. Vnus autem ſumpſit theriacam, ſine conſilio Medici morbo adhuc crudo exiſtente, cum vrinis rubris, & febris aucta eſt: hic confirmatur Galeni experimentum, quod habetur lib. de præcogn. ad Poſthum. cap. 2. & 3. de Eudemo peripatetico, cui morbo adhuc crudo exiſtente, theriaca exhibita eſt à Romanis Medicis, & quartana ſimplex in triplicem verſa eſt. Eadem verò theriaca à Galeno exhibita, apparentibus coctionis ſignis feliciter curatus eſt.

Observatio XLVII.

Diarrhæa inueterata.

DIe decima quinta Octobr. 1638. Quidã nobilis vir triginta annos natus Mõſpelium venit cõſilium petiturus pro alui fluxu ab octo annis infeſtãte, quo quinquies aut ſexies in die ac nocte deiiciebat, partim billioſa, partim pituitoſa. In hoc malũ inciderat ex praua victus ratione, cui inſiſtere coactus fuerat per multos annos, dũ caſtra ſequeretur, non erat valdè ex eo debilitatus, quinimò faciẽ habebat rubrã, ſaltẽ circa genas. Miſſus eſt à nobis ad thermas Balerucanas quarum aquam potauit per ſex dies, & alui fluxus omninò fuit cohibitus, ità vt per octiduum, à quo aquas ſumere deſierat, nunquam noctu ſurrexerit, cum anteà bis aut ter ſurgere conſueuiſſet. Multa alia remedia vſualia illi præſcripta ſunt ad partes naturales roborandas, quibus ſe vſurum in patria aſſeruit.

Observatio XLVIII.

Vomitus contumaciſſimus.

DIe decima quinta Octob. 1638. Dn. Enguarras, Eccleſiæ Monſpelienſis Cathedralis Canonicus temperamento melancholico, & aducto præditus incidit in vomitum contumaciſſimum ſine cauſâ manifeſta, quo multa pituitoſa, viſcida, & mocilaginoſa excernebat, cum maximo conatu, flatus etiam multos emctabat ab aſſumpto iuſculo. Ab aliis Medicis multa in caſſum vſurpata fuere remedia per duos mẽſes, in principio ſumpſit pilulas de hiera per multos dies; poſteà purgatus eſt cum decocto ſennæ, & infuſione rhei, deinde per apozemata, in quorum vſu perſeuerare non potuit. Poſtmodum lac fuit exhibitum, quia ſuſpicio erat vlceris ventriculi. Theriaca etiam frequenter, propter veneni aſſumpti metum; fomenta & vnguenta plurima admota. Ego vocatus inuenio hypochõdria valdè tenſa, præcipue ſiniſtrum, pulſum ſatis firmum, licet æger admodum eſſet debilis quoad vires animales. Conieci humores fluere ab hypochondriis, vomitum illum eſſe ſpeciem affectionis hypochondriacæ. Veſperi exhibentur ipſi laudani g. ij. & totâ nocte non vomuit, ſed placidè quieuit. Sequenti die phlebotomia celebrata, quæ ab aliis Medicis omiſſa fuerat, & mittũtur ſanguinis ℥vj. qui valdè fuit aduſtus, vomuit bis aut ter ea die, clyſter iniectus fuit circa veſperam. Præſcriptus etiam fotus emolliens, aperiens hypochondriis admouendus, & linimentum iiſdem viribus præditum. Tertia die ſumpſit hunc puluerem.

℞. Rhab. pulu. ʒ j. mirobol. nitrin. ℈ j. ſpodij, & maſtiches ana gr. vj. fiat puluis, detur manè cũ iuſculo. Reuomuit medicamẽtum, & nullis aliis voluit vti remediis; Poſt menſem interiit, & aperto cadauere inuentum eſt epiploon craſſum rubrum, ſcirrhoſum, & contractum, vt hepar prima fronte referret, eiúſque craſſitiem æquaret, ventriculus liuidus in fundo, tenuis, parte verò ſuperiori ſcirrhoſus; inteſtina liuida, lien benè habebat. Humores melancholici in omẽto accruabantur, & inde in ventriculum refluebant.

Observatio XLIX.

Alui fluxus diuturnus cum vlcere recti inteſtini.

DIe ſecunda Nouem. 1638. D. Ludouicus Maſſanes febre tertiana duplici afflictus eſt per duos menſes, cum alui fluxu partim ſtercoroſo, partim humorali, partim hæmorrhoidali, quo octies, aut decies ſingulis diebus deiiciebat. Tandem ab acceſſionibus liberatus eſt, manente alui fluxu, quo dolor in recto inteſtino excitatus eſt, paulò ſuprà annum, perpetuò affligens, etiam dum non deiiciebat. Interdùm fæces laudabiles excernebat, interdũ verò materiam ſubrubram, colorem hepatis referentem, & interdum quaſi purulentam; coniecimus ex diuturno fluxu factum fuiſſe vlcus circa hæmorrhoidas internas. Remedia ferè omnia auerſabatur. Ideò conſului vſum aquarum thermalium ad triduum. Prima die ſtatim appetentia iamdiù deiecta, reſtituta eſt, conſequenter dolor ani prorsùs euanuit, manente alui fluxu mediocri, eoque bis noctu, & totidem interdiù procedente, quo excrementa molliora, ſed bene concocta excernebat. Hinc ſingulis diebus in melius procedebat, vt iterato poſt 15. dies, aquarum vſu omninò conualuerit. Recipit tamẽ ſuffumigium ex decocto tapſi barbati, in cathedra perforata, quo fluxus maximè cohibitus eſt, licet bis tantùm eo vſus fuerit. Senſibilis fuit effectus ſuffumigij.

Observatio L.

Dolores Arthritici.

DIe duodecima Nouembr. 1638. Dn. Mouretus Monſpelienſis tentabatur doloribus arthriticis, varias partes affligentibus, & per vniuerſos articulos vagantibus. Per menſem vnum & integrum, hunc affectum paſſus erat, & pluries purgatus fuerat, non omiſſâ venæ ſectione. Tam vſus eſt bocheto ſequenti.

℞. Rad. Salſæ parill. ℥ j. raſuræ ligni guaiaci ʒ ij. aquæ q. ſ. bulliant ad quartæ partis conſumpt. colentur addendo cinamom. parum, fiat bochetum.

Poſtquam per octiduum vſus eſſet hoc bocheto, cœpit excernere cum vrinis materiam pituitoſam, quæ fundo matulæ adhærebat. Eodémque tempore magnum à doloribus leuamen ſenſit, donec prorsùs

curatus,

curatus fuerit, excr.ta per multos dies materia illa pituitoſâ.

Observatio LI.

Dolores vagi.

DIe decima tertia Nouembris 1638. D. Gaillard cognomine Balbus, ſubitò correptus eſt doloribus vagis atrociſſimis, nunc crura, nunc genua, tibias, aut pedes, nunc lumbos diſcruciantibus. Vocatus alter Medicus, ſanguinem mittit ad quinque vaſcula intrà horam, & dolore non remittente poſteà exhibet pilulam ex laudano, qua dolores conſopiti fuere, tum noctu, tum ſequenti die vſque ad meridiem. Pomeridianis horis dolores recurrũt pari acerbitate. Vocatus ego abſente altero Medico, præſcribo bolum ex diaprun. ſolut. ℥ ſ. ialapæ ℈ j. etiam noctu ſumendum; quam inſomnem alioqui, & cum atrocibus doloribus traducturus erat. Purgatus eſt decies vtiliter, nam dolores illi admodùm imminuti ſunt, conſequenter breui temporis ſpatio omninò diſcuſſi. Erat vir quinquagenarius, atrabilario temperamento præditus, multis anteà animi pathematis agitatus ex conſulatu quem gerebat eo anno. Idcò conieci hoſce dolores prouenire à ſeroſâ materia tenuiſſimâ, & acerrimâ, quæ huc & illuc veluti orgaſmo ferebatur. Eamque citò purganti medicamento eſſe educendam.

Observatio LII.

Hæmoptoë.

DIe decima Decẽbris 1638. Vxor Dn. Caponi in Curia Computorum Auditoris, quinquagenaria, poſt mediam noctem correpta eſt ſanguinis ſputo copioſo, quod per tuſſim eiiciebat, & præſalſum perſentiebat. Vſque ad matutinum perſeuerauit, per interualla recurrens; quo tempore vocatus ego, ſtatim venæ ſectionem impero ex brachio dextro ad ℥ vij. poſt duas horas iterandã. Poſt ſingulas phlebotomias ſumpſit iulepum ex aquis plantag. & lactucæ, cum ſyrup. violac. ʒ vj. & de papauere ʒ ij. frictiones & ligaturas in tibiis, cucurbitulas hypochõdriis frequẽter iterandas, looch incraſſans & aſtringens. Noctu ſumpſit ſyrupum compoſitum ex æquis partibus ſyrupi violacei, de roſis ſiccis, & de papauere, ſcilicet cochlear vnum hora ſomni, alterum poſt mediam noctem: ſanguinis ſputum non ampliùs rediit.

Observatio LIII.

Tumor cancroſus in hepate cum dolore Iſchiadico.

DIe decima ſeptima Decembris 1638. Vidua Petri Auberti Mercatoris Mõſpelienſis, per multos menſes decubuit, aſſidua febre affecta, patiebatur dolores atrociſſimos in iſchio ſiniſtro, qui ſe ſe ad extremum pedem exporrigebant. Præterea percipiebatur tumor in abdomine, verſus vmbilicum, ad dextram partem inclinans, iſque durus, ita vt ſcirrhoſus putaretur, & in muſculis epigaſtrij ſitus, quia ſub cute ſtatim tangebatur, non erat dolorificus, niſi cum premeretur. Aliquando dolores acres humerum dextrum occupabant, & latus ipſum, vt pleuritidem mẽtirentur. Exiſtimabamus dolores iſtos prouenire à materia ſeroſa acerrima, quæ in hepate feruidiſſimo generatur. Sanguis qui detrahebatur erat feruentiſſimus, & liuidus: Nullum leuamen percipit vnquam, niſi à laudano, cuius ope dolores leniebantur. Cum dolor in coxa grauior euaſiſſet, & tumor in parte appareret, color tamen, tum etiam pars compreſſa multùm doleret, Nec non ægra dolores lacipantes in eadem perciperet per vices; vocati fuere Chirurgi, qui abſceſſum profundum latitare firmiter aſſeruerunt; ſicque conſilio habito pars aperta eſt cauſtico, & ſcapello, nullum pus effluxit. Poſt 15. dies ab apertione, venter anteà tumidus, magis intumuit, & hydropica facta eſt, ac tandem ſoffocata interiit. Aperto cadauere inuentum eſt hepar tumoribus ſcirrhoſis, & magna ex parte ſuppuratis refertum, in cuius extremo adnati erant duo tumores cancroſi, vſque ad vmbilicũ prominentes, & pugni magnitudinem æquantes, qui cũ eſſent fere contigui, tumorem illum abdominis iam dictum repræſentabant; neque hepate eſſe putabantur, quia nõ erant in loco hepatis naturali, imò hepar ſeorſim ab illis tumoribus tangebatur, ſed durum, & dolorificum; quia dicti tumores erant magis prominentes, quàm reliqua hepatis ſubſtantia. Totum illud hepar pendebat viginti libras, & amplius. Secta fuit coxa vſque ad os loco apertionis, & inuentæ ſunt paruæ quædam glandulæ ſuppuratæ, quæ pus concretum continebant, ita vt non potuerit effluere.

Observatio LIV.

Tumores ſtrumoſi.

DIe octaua Ianuar. 1639. Puella quædam Nemanſenſis 18. annos nata patiebatur tumores ſtrumoſos in collo, qui multis remediis per longum tempus adhibitis ſuppurati fuerant, & poſteà cõſolidati. Attamen portio tumorum remanebat duriſſima, quæ nec emplaſtro de Vigo, quadruplicato mercurio vlla ex parte diſſolui potuit. Tandem præſcripſi emplaſtrum ex æquis partibus dictis emplaſtri de Vigo, vitrioli romani, & gummi ammoniaci in aceto ſoluti & inſpiſſati cum terebinthinæ ſ. quo emplaſtro intra menſem tumores illi integrè ſoluti. Adhibito interim idoneo victus regimine, & conuenientibus euacuationibus interdùm vſurpatis.

Observatio LV.

Fluxus menſium inordinatus cum fluore albo.

DIe decima quinta Ianuarij 1639. Vxor Dn. de Rignac, in Curia Computorum Subſidiorum, & Fiſci Regij Procuratoris, generalis pingui, obœſo, & pituitoſo corpore prædita, poſt abortum patiebatur fluxum menſium inordinatum cum floore albo. Feliciter curata eſt phlebotomia, purgatione bocheto ex ſalſaparilla, & ſuffumigio ex thure, maſtiche, ſandaraca, ſuccino, ſtyrace, benioino, garyophyllis, nuce moſchata, & roſis rubris, per infundibulum excepto, manè & ſero per longum tempus.

Observatio LVI.

Dolor capitis immanis & diuturnus.

DIe vigeſima nona Martij 1639. Mulier Fõtinianenſis quadragenaria, atrabilario temperamẽto donata, poſt abortum non amplius paſſa eſt purgationes menſtruas, indè grauiſſimus capitis dolor per quatuor menſes eam afflixit, nihil conferentibus venæ ſectionibus, hyrudinibus, fronti & temporibus admotis, aliiſque remediis. vocatus ego præſcribo apertionem arteriæ temporalis quæ optimè celebrata fuit, neque ſanguis ſaltu egrediebatur ob exilitatẽ arteriæ, & ſanguinis craſſitiem, ſed guttatim; extractus fuit ad ℥ v. ruber & floridus, tum interna, tũ externa ſuperficie. Vultus occluſum fuit emplaſtro ex ſola maſtiche, cum ligatura ſimplici, poſtquàm alia ligatura, quæ in vulne-

ribus capitis ſolet fieri, per quinque horas adhæſiſſet. Liberata eſt à dolore capitis ſine recidiua.

Observatio LVII.

Febris tertiana.

Die decima quarta Iulij 1639. Dn. Deuādiere, Medicinę ſtudioſus, poſt quinque acceſſiones febris tertianæ, ſecta vena bis, & ſemel purgato corpore, ſūpſit initio paroxyſmi aquæ benedictæ ℥viiij. acceſſio fuit cohibita tum etiam operatio medicamenti per duas horas, poſteà vomuit quinquies, aut ſexies ſine moleſtia, quia in ſingulis vomitibus ſumebat iuſculi communis cum ipſis parati ℥ iiij. aut v. Acceſſio breuior ſolito fuit, & in fine illius, purgatus per aluum pluribus vicibus, & omninò curatus eſt.

Observatio LVIII.

Dolor Nephriticus.

Die vigeſima ſecūda menſis Iulij, anni 1639. paſſus ſum colicum dolorem qui in imo vētre acriter vrgebat, & renem dextrum obſidebat. Duobus enematis iniectis dolor ventris ceſſauit. Supererat dolor renis, qui per vreteris continuitatem exporrigebatur, cum ſiniſtri teſtis retractione, ita vt verè nephriticus eſſet. Balneo calente diſſolutus eſt, cum tepidum augeret dolorem. Iterùm rediit dolor, cucurbitulis parti admotis dicuſſus eſt. Poſtridiè rediit, & denuò cucurbitulis ceſſit; mox ſumpſi bolum ex caſſia, catholicone, rhabarbaro, & cryſtallo tartari, non amplius dolor rediit. Coniecei hunc dolorem nephriticum factum fuiſſe à flatibus, cum diſcutientibus remediis, puta balneo calido, & cucurbitulis ſolueretur, & nulla materia obſtruens, ſcilicet calculus; arenulæ, aut pituita per vrinas à me reiecta ſit poſt ſolutionem morbi, neque in ipſo morbo neque vnquam anteà. Neque impoſſibile eſt eoſdem flatus qui ſeſe intra tunica inteſtinorum inſinuant, in rene & vreteres poſſe transferri, ibidemque graues diſtenſiones efficere; cum in omnes corporis partes flatus interdum deferri ſoleant, in iiſque dolores, aut palpitationes efficere. Imò verò non pauci exiſtimant dolores dentium acerbiſſimos à flatibus exoriri, in vaſculis ad radices dentium, perreptantibus, incluſis. Coniecturam meam auxit, quod operante medicamento cathartico, flatus à lumbis ad aluum ſenſibiliter ferebantur cum ſonitu blando, qui ab aſtantibus facilè audiebatur.

Observatio LIX.

Diarrhœa.

Pancis diebus ab affectu prædicto correptus ſum diarrhœa bilioſa, tanta acrimonia prædita, vt anum eroderet, ardoremque vrinæ concitaret, tranſlata materiæ portione ad vrinas. Dyſenteria erat in procinctu. Ingreſſus ſemicupium tepidum, illicò liberatus ſum.

Observatio LX.

Epilepſia puerilis.

Qvidam puer trimulus patiebatur inſultum epilepticum, à quo liberatus fuit fumo tabaci, quem miniſter tubulo attrahebat, & inſufflabat in os pueri apertum, vomitus puero concitatus eſt & paroxyſmus ſolutus.

Observatio LXI.

Phtiſis incipiens.

Die decima quinta Octob. 1639. Filius Dn. Le Sage, Monſp. lienſis 20. annos natus, à duobus mēſibus laborabat fluxione in pulmonem decumbente cum tuſſi, frequenti ſpiratione, & febre lenta, ita vt in phtiſim iam prolapſus videretur. Præſcribo phlebotomiam, purgationem ex manna, iuſcula medicata, & alia remedia ordinaria. Sed præcipuum fuit cauſticū vtrique axillæ, quod fluxiones ad pectus delabentes, & humores in eo contentos potentiſſimè deriuat hoc que intrà menſem reſtitutus eſt.

Observatio LXII.

Febris maligna.

Die decima octaua octob. 1636. Ioannes Vezian, Aromatarius Monſpelienſis, annos natus 24. laborabat febre maligna, ex qua tandem circa vndecimam morbi diem incidit in deliriū, & paucis poſtmodùm diebus in motus tremulos, & conuulſiuos neruorum, qui phrenitidi lethali ſuperuenire ſolent; per menſem ferè integrum delirium perſeuerauit, conuulſiones verò per dies duodecim, tandem euaſit poſt multorum remediorum vſum. Ea quæ magis profuere, ſunt ſectio venæ frontis, & iulepi compoſiti, ex aquæ cardui bened. ℥ iiij, aquæ theriacalis ℥ iij. bezoardici miral. ℈ ij. camphoræ gran. xij. qui quinquies fuere exhibiti.

Die Octaua Decēbris 1639. Petrus Randon Lapicida, 30. annos natus ſimili morbo correptus eſt, qui mitis admodùm videbatur vſque ad ſeptimum diem, in quo delirus factus eſt. Die vndecima aperta eſt vena frontis, poſtridiè ſumpſit iulepos prædictos bis, & ſequenti die ſemel, iiſque omnis malignitas diſcuſſa eſt.

Observatio LXIII.

Pleuritis.

Die decima quinta Decēb. 1639. Vxor Dn. Clanſelij, in Curia Cōputorum Subſidiorum, & Fiſci Regij, Cōſiliarij annos 10. nata incidit in pleuritidem ſiniſtram eadem die, qua menſtruæ purgationes apparere inceperant, quæ tamen ſuppreſſæ propemodum fuere; Quandoquidem perexigua humoris ſubruffi quantitas excernebatur, nihil verò colorem ſanguinis referens, apparebat. Vocatus ego manè antè lucem, hæſitaui aliquantulùm, an vena malleoli eſſet aperienda ad iuuandū naturæ motū. Attamen quia dolor lateris admodum vrgebat, & nihil eſſam dignum per vterum excernebatur, cenſui ſatiùs eſſe venā brachij aperire eiuſdē lateris, quod benè ſucceſſit; dolor enim lateris admodùm imminutus eſt. Statim à phlebotomia celebratæ ſunt frictiones crurum, admotæ ligaturæ tibiis, & cucurbitulæ femoribus ad iuuandam purgationem menſtruam. Poſt meridiem ſecta fuit vena malleoli, admota lateri fomēta, & linimenta, iniectus clyſter inter duas venæ ſectiones. Præſcripſi Iulepi cū ſale prunellæ; ſecundo & tertio die menſis aliquantulùm perſeuerabant, ſed in perexigua quātitate. Quia tamen malum non vrgebat, naturæ negotiū reliquimus, cum præcipuè anacatharſis eſſet libera, & liberalis, per quam excernebatur multa pituita, leui rubore ſuffuſa. Quarto die, cum menſtrua prorſus deſiiſſent

ſent, & affectus non imminueretur, miſſus iterùm ſanguis fuit manè, ad ℥ ix. & poſt meridiem iterum ad ℥ vj. Quinto iterum miſſus ſanguis manè ad ℥ viij. qui ſimilis præcedentibus fuit, nẽpè valdè pituitoſus, cum mulier tamen macilenta, & bilioſo temperamẽto prædita eſſet, in fundo vaſculi aduſtus apparebat. Eadem die poſt meridiẽ iterata phlebotomia ad ℥ vj. & ſanguis rubicundus apparuit in ſuperficie, qui anteà albus apparuerat. Hinc coniecimus ſufficienter fuiſſe venam ſectam, cum ſanguis detractus fuiſſet vſque ad coloris mutationem, iuxtà præceptũ Hippocratis; & ægra meliuſculè habuit, noctè dormiuit per tres aut quatuor horas, cùm omnes anteà inſomnes traduxiſſet. In emulſione tamen ſyrupi papauerini ʒ ij. demixtæ fuerant, continuatæ emulſiones cum ſale prunellæ, & admotum lateri cataplaſma ex materia fotus, cum farina ſem. lini, oleo lilior. amygdal. dulc. butyro recenti, & croco. Sexto die ſumpſit pomum coctum, in quod immiſſa fuerat thuris puluer. ʒ j. ſuperhauſtis aquæ card. benedict. ℥ iiij. & corpus tegendo plus ſolito, ad ſudores eliciendos, mane bora nona fuit adminiſtratum hoc medicamentum, non ſudauit, ſed ſputa per tres aut quatuor horas maiori ſanguinis copia tincta apparebant & faciliùs expectorabantur. Circà ſecundam horam pomeridianam, non ampliùs rubra ſputa apparuerunt, ſed omninò alba, Febris remiſſior erat, & dolor lateris omnino ſedatus, vt ægra in vtrumque latus indolenter decumberet. Continuatæ emulſiones ad feruorem ſanguinis temperandum. Septimo purgationes menſtruæ eruperunt copioſè, & per quatuor dies perſeuerarunt, vndè febris admodum imminuta eſt, & dolor lateris omninò ſublatus. Duodecimo, purgata eſt medicamento ex ſennæ ℥ ß. rhab. ʒ j. mannæ & ſyrupi roſac. ana ℥ j. benè ſucceſſit purgatio, & ægra omninò curata eſt.

Eodem tempore villica quædam eodem morbo laborauit, poſt ſeptimam phlebotomiã imminutus fuit morbus; die duodecimâ, purgata eſt ſimili medicamento vndè maximè leuata eſt, & morbus ad declinationem paucis poſteà diebus peruenit.

Observatio LXIV.

Febris Maligna.

Die vndecimâ Ianuar. 1640. Mulier quinquagenaria, nomine Martina, olei proxenæta, febre malignâ tenebatur cũ maculis latis & violaceis circa humeros & ceruicẽ, ſed paruâ copiâ. Vocatus fui ſextâ morbi die, pulſus erat humilis, & languidus, magna ad ſummum propenſio, & affectus comatoſus. Bis illi ſecta fuerat vena; Præſcribo enema molliens, & laxãs, veſicatorium ceruici, Iulepos refrigerantes, cum alexipharmacis. Septimâ die omnia exacerbata. Octanâ iterum vocatus præſcribo potionem diaphoreticã ex bezoardici min. ℈ ij. camphoræ Gr. xij cum aquâ card. bened. quæ per tres vices fuit iterata, poſt primam exhibitionem additus eſt fotus diaphoreticus toti ventri & pectori cũ ſpongiis admouendus poſt aſſũptam potionem, & pulſus validior factus eſt, ac magis ordinatus. Poſt biduum iterùm vocatus inuenio ſigna malignitatis adhuc vigentis, vndè ægra in ſũmo verſabatur periculo; Præſcribo Iulepos ex decocto rad. pentaphylli, carlinæ, bugloſſi, foliis ſcordij, acetoſæ, &c. manè & ſerò ſumendos, & quatuor veſicatoria, brachiis & cruribus admouẽda. Die vndecima, parotis apparuit, quæ topicis medicamentis in ſuppurationem venit, & tandem ægra priſtinæ ſanitati reſtituta eſt.

Observatio LXV.

Hydrops.

Die octauâ Nouembr. 1640. Ancilla vxòris Dñi, Ducros Patroni celeberrimi poſt febrem tertianam incidit in hydropem, quia ſeſe in acceſſionibus aquâ ingurgitauerat. Præſcribo infuſum ſennæ cum ſale tartari per 12. dies, vndè meliuſculè habuit. Poſteà apozema ſequens illi exhibitum eſt.

℞. Rad. enulæ camp. gentianæ, valerianæ, Iridis noſtratis, & ariſtoloch. longæ ana ℥ j. corticum radicum capparum, median. fraxini & tamariſc. ana ℥ ß. fol. agrimon. abſynth. vtriuſque, chamædr. & centaur. min. ana M. j. liquirit. raſ. & paſſul. mundat. ana ℥ j. ſennæ mundat. ℥ j. turbith, & agarici ana ℥. ß. ſem. ebuli ʒ iij. zinzib. & garyoph. ana ʒ j. coquantur ad 4. v. in colatura diſſolue ſyrupi de cichor. compoſ. cum rheo ℥ iiij. fiat apozema pro iiij doſibus matutinis.

Hoc apozemate vniuerſam humorum illuuiem per aluum, & vrinas depoſuit, & omninò ſanata eſt.

Non parùm contulit ad curationem, quod illa dum vteretur aliquo ſuffumigio ad tibiarum tumorem diſcutiendum, vſtionem in vtraque tibiâ paſſa eſt, vnde exulcerationes ſubſequutæ ſunt à quibus aqua multa effluxit per vſum apozematum.

Observatio LXVI.

Febris quartana.

Die decimâ quintâ Octobr. 1640. Filius Magiſtri Roche annos 12. natus febre quartanâ liberatus eſt vſu infuſionis ſennæ cum ſale tartari per ſeptem dies.

Decima quarta Nouembr. Dn. Peliſſerius 30. annos natus febre quartana detinebatur per tres menſes in principio Nouembris, poſt vſum apozematis aperientis, quod paulò ante ſumpſerat per quatuor dies, admixtis etiam purgantibus, tandem præſcribo infuſum ſennæ cum ſale tartari per 15. dies. At duodecimâ exhibitione ceſſauit febrilis acceſſio, neque ampliùs rediit. Eſt autem præditus temperamento melancholico, & difficillimè purgatur, vir robuſtus, & proceræ ſtaturæ. In principio infundebatur ℥ ß. ſennæ ℥ j. ſalis tartari in ℥ x. aquæ, ſemel tantùm in die purgabatur: poſt aliquot dies ſalis tartari ℈ iiij. admiſcebantur, & bis in die purgatus eſt.

Poſt vſum huius remedij, quamuis ab acceſſionibus liber eſſet, præſcripſi opiatam roborantem & aperientem ad 12. dies, à quâ priſtinum faciei nitorem recuperauit.

Observatio LXVII.

Hydrops.

Die vigeſima Febr. 1641. Vidua Pauli Ducros ciuis Monſpelienſis, ſexagenaria, hydrope cum aſthmate correpta eſt, ita vt totus venter; femora, & tibiæ valdè intumuerint. Habitus fuerat totâ vitâ pinguis admodùm, & pituitoſus. Præſcripſi poſt quædam alia remedia decoctum guaiaci, cum ſennâ, agarico, turpeto, & hermodactylis, per 15. dies continuos vſurpandum.

Poſteà ſequentibus duobus remediis per menſem continuatis integrè reſtituta eſt.

℞. Rad. enulæ camp. apij, fœniculi, & Iridis ſiccarũ ana ℥ j. ß. rad. valerianæ gentianæ, aſari, ſcyllæ ana ℥ j. corticis mediani sãbuci, & ligni ſaſſafras ana ʒ vj. fol. abſint. agrim. chamædr. capill. Ven. ſiccorum ana

ʒ ij.

ʒ ij.ſummit.centaur.min.& flor.geniſtæ ana ʒ j.ſem. petroſel.ameos,anethi,ana ʒ iß.cinam.ʒ ij.conquaſſentur omnia & infundantur in vini albi ℔.iiij. per aliquot dies; deinde huius vini capiat ℥ ij. vel iij. ſingulis diebus manè duobus horis antè paſtum.

Quarto vel quinto quoque die capiat doſim pulueris ſequentis. ℞.ſennæ mundat.turbith. gummoſi, hermodactylor. ſem. ebuli, rad.Ialapæ, & mechoacham ana ʒ j.cremoris tartari ʒ ij.guttæ gummi ʒ ß. pulner.diambræ,diarrhedon.abbatis,& ſem.fœniculi ana ℈ j. ſacchari candi ʒ iij. fiat omnium puluis, cuius ʒ ij. infundantur per noctem in vini prædicti ℥ iiij. capiat manè vinum & puluerem.

Observatio LXVIII.

Vlcus gingiuarum

DIe vigeſima tertia Februar. 1641. Filia Dn. de Raſtenclieres annos 18.nata,cùm à duobus annis gingiuarum eroſiones contumaces paſſa eſſet in maxilla inferiori, ad radices trium dentium anteriorum,qui Inciſorij nominantur, ita vt dentes vacillarent,& vſque ad alueolum carne denudati eſſent; ab eo affectu nonniſi malo labore, & multis remediis liberata eſt:propterea quòd à lienis intemperie calidâ & ſiccâ atque adeò atrabilariâ conſtitutione dependebat.Cùm per annum integrum curata remanſiſſet, oborta eſt puſtula in eodem loco, ſed paulò inferiùs ſcilicet iuxtà ipſam maxillam, & in eâ parte,in quà labrum inferius, à maxilla ſeparari incipit. Poſt quatuor, aut quinque menſes, cùm nulla remedia adhibuiſſet, puſtula diſrupta eſt, & remanſit vlcus cum denudatione oſſis mandibulæ, quod intuentibus patebat omninò nudum, ad magnitudinem dimidiæ partis vnguis.

Poſt phlebotomiam & purgationem,ſequenti balſamo intrà 15. dies vlcus omninò conſolidatum eſt.

℞. Myrrhæ electæ, & ſacchari candi ana partes æquales, puluerentur,iiſque impleatur album oui coctum, & per medium ſectum, filo probè alligetur, & ſuſpendatur in cellâ Vinariâ, ſupponendo vas vitreum, inſtillabit liquor, ſeu balſamus, quo pars ſæpiùs in die illinatur.

Observatio LXIX.

Inflatio totius corporis in Puero.

DIe tertia Iunij 1641. Filius Roche ciuis Monſpelienſis,ætatis 18. menſiũ,toto corpore inflatus eſt ſubitò cum febre; & alter filius eiuſdem familiæ ex eodem affectu interierat. Varia per 10.aut 12. dies à me præſcripta ſunt remedia, purgatio nempè clyſteres, Iulepi aperientes, veſicatorium, inunctiones. Tandem præſcribo ſyrupum ex decocto agrimonij, abſynthij vtriuſque, & centaurei minoris ſumendum ex cochleari bis in die; Et intrà triduum conualuit,ſuccedente alui fluxu,& vrinæ profluuio.

Observatio LXX.

Dolor Venereus in vno brachio.

DIe decima quinta Iunij 1641. Nobilis quidam extraneus 30.annos natus,ante biennium paſſus erat luem veneream, ex qua malè curata relictus eſt dolor in brachio ſiniſtro,totum ferè radiũ & cubitũ continens,qui noctu exacerbabatur, & circà periſtiũ ſentiebatur. Præſcribo purgationem vniuerſalem, & phlebotomiam iteratam. Poſtea diætam ſudorificam per 12.dies,manè ſumebat decoctum, & veſperi ſuffiebatur brachium decocto guaiaci & herbarũ cephalicarum,cum aqua & vino albo,parato, quo irrorabantur ſilices candentes,ſicque multus ſudor in brachio excitabatur. Poſt ſudorem,admouebatur emplaſtrum de vigo, quadruplicato mercurio. Finita diæta continuatum ſuffumigium per quinque dies, & ſerò, & poſteà imponebatur emplaſtrum in Iſchiade præſcriptum ex auri pigmento,viridi æris, &c.compoſitum,quod puſtulas excitauit,& v[illegible]ula in iis locis, in quibus dolor maximè vrgere ſolebat, ſicque omninò curatus eſt.

Observatio LXXI.

Colica biliosa.

REligioſus quidam obnoxius erat colicæ bilioſæ diuturnæ, & contumaci, quæ ſæpè recurrebat. Cuiuſdã conſilio ſumpſit manè fruſtum butyri recentis, ſuperbibendo parum Vini. Hoc remedio per lõgum tempus continuato, affectu liber, & immunis euaſit.

Observatio LXXII.

Dolor Iſchiadicus.

FIlius Dn.Pacheq Medici Lunellenſis, arctiſſimo amicitiæ vinculo mihi cõiũctiſſimi,correptus eſt dolore Iſchiadico, cui ſucceſſit ſtupor quidam brachiorum,& actio digitorum quodam modo læſa cum quadã reſpirandi difficultate.Hæc omnia ſymptomata ab eodem affectu proueniebant, ratione quarti muſculi thoracis, qui oritur ab oſſe ſacro, & ab interno oſſe ilium,& ſcandens per lumborũ vertebras,decem primis coſtis adhæret, ac inſeritur ſeptimæ ceruicis vertebræ;vt non ſit mirum, ſi dum in exordio afficitur hic muſculus, tumore, vel dolore, vel laſſitudine aliqua, quæ ſit tenſiua,vel vlceroſa,vel phlegmonodes, lædantur partes quibus annectitur. Cùm igitur inſeruiat reſpirationi, ea læditur, hoc muſculo affecto in ſua origine:Et cum inſeratur vertebris ceruicis, à quibus nerui brachiis inſeruientes oriuntur,par eſt brachiorum & digitorum actiones lædi. Hæc fuſiùs explicantur à Sanctorio lib.2.cap.20.de vitãdis erroribus.

Observatio LXXIII.

Febris Maligna.

DIe vigeſima ſexta Octo. 1641. Filia D. Conte Mercatoris Mõſpelienſis,20. annos nata, correpta eſt febre maligna, quæ eò vſque proceſſit, non obſtantibus remediis ordinariis, vt circà vndecimum morbi diem,in delirium per interualla recurrens, & neruorum contractiones, in carpis præcipuè apparentes inciderit; quibus accedebant interdùm lipopſychiæ,& lentores nigerrimi dentibus adhærebant. Lingua erat ſcabra, nigra, & exuſta. In graui illo periculo præter epithemata, & pullos columbinos, aliáque roborantia, , tùm interna, tùm externa; ſequentia remedia præſcripſi, quæ in hiſce affectibus maximè ſolent eſſe efficaciæ.Nempe veſicatoria quinque ceruici, brachiis, & femoribus admouenda. Iulepos ex aquæ cardui bened.℥ iij. aquæ theriacalis Banderonij ʒ iij.bezoard.mineral. ℈ ij. & camphoræ gr.vj. qui Iulepi per biduum vſurpati fuere manè & ſerò.Tum etiam dictũ bezoard.mineral. exhibebatur in ſingulis iuſculis ad ℈ j.Hiſce remediis intra paucos dies à graui illo morbo liberata eſt.

Obser

Obſervatio LXXIV.

Gonorrhæa.

VIr quadragenarius ex impuro concubitu gonorrhœam contraxit, cui ab initio præſcripſi bolū ex caſſiæ ℥ j.rhab.puluer. & cryſtalli tartari, ſingulorum ʒ j.ſequenti die volebam ſanguinem mittere ex pede, quod ipſe æger renuit. Emulſiones præſcriptæ ſunt ad tres,aut quatuor dies, quibus vrinæ acrimonia temperata eſt fluxu eodem modo perſeuerante. Poſtmodùm ptiſanâ laxante vſus eſt per ſeptem dies continuos in hunc modum præſcripta.

℞.Tamarindor.℥ ij. aquæ fontis ℔ iiij coquantur ad ℔ iij.in colaturâ infūde frigidè per noctē ſennæ mund.ſem.coriandri, liquirit.& roſar. rubr.ana ʒ ij capiat cyathum vnum manè, vnâ horâ ante paſtum Hoc remedio fluxus valdè imminutus eſt, ad quem omninò delendum, bolum ſequentem præſcripſi.

℞.Terebinthinæ Venetæ ʒ iij.rhab. pulner. ʒ j. fiat bolus,quem capiat manè per quinque dies.

Deinde aqua ſequenti vſus eſt ſeptem dies.

℞. Menthæ ſiccæ ℥ iij.ſem lactucæ, ruthæ, agnicaſti ana ℥ iiß.ireos florent.℥ ij.fol.dictam ni. ʒ x. ſaccari optimi ℔ ij. omnia pulueriſentur, addendo therebint.Venet.℥v. vini albi generoſi ℥ xxx. Miſce fiat deſtillatio in balneo, capiat æger cochlearia manè duabus horis ante cibum. Hoc modo gonorrhœa curata eſt. Quià tamen exigua quædam humiditas in extremitate glandis frequenter apparebat, vt in fine gonorrhœæ plerumque fieri conſueuit; Ad eam prorsùs cohibendam, & exſicandam ſequentes pilulæ præſcriptæ ſunt.

℞.Gummi arabici, tragacant.cabe,mumiæ, boli armen.ana ʒ j.pulucrizētur,& cum ſyrupo de ro.ſicc. fiat maſſa pilularum,de quâ capiat ℈ j.ſingulis diebus manè,duabus horis ante paſtum,per 8. vel 9.dies. Et ita fluxus omninò cohibitus eſt.

Obſervatio LXXV.

Empyema.

FIlius Dn.de Plantade in Curiâ Computorum,Subſidiorum & Fiſci Regij,Conſiliarij quintum ætatis annum agens, febre continuâ laborabat per duos ferè menſes perſeuerante, cum tuſſi frequenti,ac moleſtâ; ita vt ad tabem vergere crederetur. Tandem vocatis in conſilium Medicis relatum fuit illum conqueri de dolore lateris ſiniſtri,præcipuè cum circa illam regionem manu contrectaretur.Tum etiam relatum fuit in febris principio illum perſenſiſſe aliquem dolorem in illo latere, qui tamen intra paucos dies delituerat; Idcircò pleuriticus non fuit iudicatus à Medico ordinario.Suſpicio fuit Empyema aliquod ibi latere, atque vt res clarior euaderet, decretum fuit, admouendum eſſe per aliquot dies cataplaſma emolliens, & attrahens, quo per triduum admoto, apparuit eleuatio quædam in parte, & in ea fluctuatio ſubobſcura percipiebatur. Conuocato iterum conſilio, de empyemate nemo ampliùs dubitauit:Et apertione ſectâ pus copioſum effluxit,eiuſque vacuatio per duos menſes continuata eſt, donec tota materia euacuata,æger tandem priſtinæ ſanitati reſtitutus fuerit.

Obſervatio LXXVI.

Vlcus cum oſſis carie.

PVer 15.annorum vlcus habebat vetuſtum in metapedio,quod à perito Chirurgo per annum integrum curari non potuit. Alter Chirurgus Iunior, cui poſtmodùm æger commiſſus fuit dilatato vlcere cariem percipit, puluerem catagmaticum imponit ad tollendam cariem, fruſtrà; Poſteà oleum ſulphuris admouet, & fruſtrà: Poſtmodùm me conſulit,iubeo imponi puluerem euphorbij,primâ applicatione cum plumaceolo, ex linteo detrito facta, multæ educuntur exiguæ oſſium ſquillæ, ſecunda die plumaceolum nudum admouet, tertia die eundem puluerem denuò applicat,& plures iterùm ſquillæ egreſſæ ſunt,vt deinde os mundum, & à carie repurgatum apparuerit, atque vlcus poſtmodùm intrà breue tempus curatum fuerit.

Obſervatio LXXVII.

Difficultas ſpirandi cum pulſu valde inæquali.

CLariſſima Domina de la Roquette ſexagenaria, pinguis admodum & obæſa,vitam agens ſedentariam, admodùm religioſa, & diuturnis orationibus dedita,à quindecim annis difficultate ſpirandi laborare cœpit,quæ paulatim incrementum ſuſceperat; ita vt iam ſcalas aſcendens, in tertio vel quarto quoque gradu conquieſcere cogeretur.Circa principium mēſis Ianuarij anni 1642. cum iter facere in aëre Auſtrino, & pluuioſo, ſubitò correpta eſt catarrho,partim in pulmonem,partim in mandibulas delabente. Inde aucta eſt difficultas ſpirādi,& tumor apparuit in genâ dextra, tùm mandibulæ ita erant coarctatæ, vt nullum cibum capere poſſet, ſed iuſculum tantùm ſorbillaret.Corripi ſolebat per interualla, iam à multis annis Eriſypelate tibiæ ſiniſtræ,quod ſæpè exulcerari conſueuerat; & antè huius catarrhi inuaſionem etiam apparuerat cū vlceratione inſigni.Vocatus ego ad eam, octaua die morbi inuenio pulſum admodum inæqualem, tertiâ vel quartâ quauis pulſatione intermittentem, cum difficillimâ reſpiratione;Vndè conieci graue eſſe malum, non ſolùm in pulmone, ſed etiam in corde, aut vaſis cordi proximis, & ægram morituram prædixi:Quod prognoſticum certius reddebatur ex eo quod vlcus Eriſypelatis ſubitò ac de repentè exſiccatum fuerat, iuxtà ſententiam Hippoc. aphor.25.ſect.6.Eriſypelas foris intrò conuerti, malum. Prætereà reſoluto paucis diebus genæ tumore, mandibulæ, nihilominùs clauſæ permanſerunt, tùmque apparuit illam constrictionem mandibularum, à muſculorum mouentium conuulſione dependere. Decimo quinto morbi die,matutinis horis dexter oculus clauſus apparuit,altero aperto exiſtēte,quod contigit ex palpebræ paralyſi,quæ grauiorem affectum minabatur,qui eodem die poſt meridiem contigit,ſcilicet apoplexia leuis,à qua intra duas horas aliquantulùm reſurrexit, ſed media corporis pars,ſiniſtra nimirum,reddita eſt paralytica. Et triduò poſt ſenſim fatiſcentibus viribus extincta eſt.

Toto morbi decurſu nulla tuſſis difficultatem ſpirandi comitata eſt,neque ſtertor,niſi per vnum diem ante interitum. Aperto cadauere lien repertus eſt putredine affectus, ita vt leui compreſſione in fruſta diſcederet. Pulmonis ſubſtantia liuida, & humore aqueo perfuſa,vnuſque illius lobus, ad ſiniſtram partem ſitus, pituitâ putridâ, & purulentâ refertus. Cordis ventriculus dexter, parte interiori membranâ denudatus, putridus, & exulceratus apparuit; vt illius fibræ carnoſæ, ſummis digitis contrectando, in fruſtula ſecederent.Auricula dextra ſolitò maior apparuit, omninò referta ſubſtantiâ quâdam carnoſâ, partim rubrâ, partim nigricante, ſanguini concreto ſimili, quæ tamen manibus diuidi nō poterat.Hos duos affectus,auriculæ nimirùm,& ventriculi dextri,puto cauſam fuiſſe tantæ pulſus inæqualitatis, & intermiſſionis,dum cor rem ſibi moleſtam excutere tentans, variis motibus quateretur; vnde

pulſus

pulſus naturalis interruptio,atque interceptio oriebatur, ſpirandi verò difficultatem à pulmonis infractu ortam eſſe ſatis manifeſtum eſt.

Similem pulſus inæqualitatem mihi videre cõtigit in duobus aliis ægrotantibus,quorum vnus erat filius D.Hugoois.Mercatoriis Monſpelienſis, qoinque annos natus,qui tali pulſus inæqualitate diù vexatus tãdem interiit.In aperto cadauere nihil præter naturam apparuit,præter auriculam cordis dextram, quæ multo maior ſolito apparebat, & omninò referta erat ſubſtantia quadam pituitoſa, durâ,& concretâ inſtar nucis maiuſculæ,quæ quidem liberum cordis motum impediebat, & dictam pulſus inæqualitatem pariebat.Similes pulſus apparuerunt in filia Dn.C.20.annos nata,in cuius cadauere aperto inuentum eſt vlcus in ipſo corde,quo media fere illius ſubſtantia abſumpta fuerat. Horum caſuum biſtoriæ in ſuperioribus obſeruationibus deſcriptæ ſunt.

Observatio LXXVIII.

Phtiſis.

Filia Dn.Salomonis ciuis Monſpelienſis annos circiter 25. nata, bilioſo admodùm temperamento prædita, graui fluxione in pulmonem decumbente ab aliquot menſibus detinebatur,cum tuſſi moleſtâ dies noctéſque affligente,vigiliis perpetuis,dolore pectoris, febre lentâ,alui conſtrictione, & macie totius corporis;ita vt phtiſica omninò videretur,& à multis diebus lecto affixa, ad interitum ruerет. Vocatus ego calidiſſimam viſcerum intemperiem aduertens,& perpetuam aloi conſtrictionem maximè importunam, præmiſſo clyſtere molliente iubeo ſanguinem detrahi ad ℥ vij.mox duo cauſtica adhiberi interſcapulio,iuxta ſpinam dorſi.Ptiſanam laxantem præſcribo per quinque dies continuos vſurpandam, cuius deſcriptio talis eſt.

℞.Tamarindor.℥.ß.aquæ fontis ℔iij.coquantur ad lib. ij.in colaturâ infunde frigidè per noctem ſennæ mundat.coriandri,& liquirit.contuſor.ana ʒ ij.roſar. rubr.ʒ j. colaturæ capiat cyathum vnum manè hora vna antè paſtum.

Paucis hiſce remediis ita reſtituta eſt,vt poſt quindecim dies è lecto ſurrexerit,& ad cõſueta munia ſeſe conferre cœperit.Manebat tamen alui conſtrictio, & ſomni vacuitas,quibus affectibus eliminandis præſcribo primùm bolum ex conſeruæ roſar.ʒ j.& laudani Gr.j. compoſitum, quo per quatuor aut quinque horas dormiuit,ac deinceps ſingulis noctibus ferè integris ſine vllius remedij auxilio. Deinde iubeo, vt ptiſanam laxantem reiteret per aliquot dies.Vere inſequente,lacte aſinino per menſem vſurpato,omninò reſtituta eſt.

Observatio LXXIX.

Pleuritis.

Die quarta April.1642.Filius D.Roche ciuis Mõſpeliẽſis annos duodecim natus,laborabat pleuritide lateris dextri,quinquies ſecta fuit vena,& alia remedia ordinaria adminiſtrata vſque ad ſeptimam diem. Febris erat intenſa, cum inquietudine magnâ dolor valdè vrgebat. Exhibita fuit die ſeptima, fuliginis camini puluer.ʒ ß. cum aqua cardui benedicti, intrà duas horas ab aſſumptione, omnia ſymptomata valdè remiſerunt, ægerque multò meliùs habuit, & poſtmodùm ſenſim conualuit.

Observatio LXXX.

Raucedo.

Filia Dn.Vinentij Lunellenſis,nata annos 20.cùm ſeſe aëri frigido expoſuiſſet,incidit in raucedinem ita grauem, vt nullam ferè vocem edere poſſet, ſine tuſſi; ſine difficultate ſpirandi,& ſine catarrho apparente. Perſeuerauit affectus per ſex menſes, multa remedia fuere vſurpata,ſed fruſtrà.Tãdẽ inter dormiendum aquoſæ materiæ quantitas mediocris per aurem effluxit,liberè loqui cœpit,ac vocẽ claram edere.Inde coniicere licet dicti humoris collectionẽ in cerebro factam,eum occupaſſe nerui ramum,qui à qointâ coniugatione fertur ad muſculos laryngis,à quibus vox efformatur,vnde illi muſculi veluti paralytici euaſerant.

Poſt quatuor menſes altera virgo Lunellenſis Rudande nominata eodem affectu laborans ab octo menſibus meum conſilium expoſcit; Exemplo ſuperiori edoctus cenſui omnem intenſionem curatiuam ad materiam ſeroſam, aut pituitoſam in cerebro collectam, euacuandam,vel diſcutiendam, dirigi debere.Et præmiſſâ venæ ſectione,ac purgatione, præſcripſi decoctum guaiaci & ſalſæ parillæ,cum ſenna, agarico, turbith, & hermodact.per 20. dies ſumendum, cum bocheto ex ſalſâ parillâ,& victu exſiccante, poſteà miſi eam ad thermas Balerucanas,vbi ſudauit per triduum,& affectus integrè curatus eſt.

Observatio LXXXI.

Lues venerea inueterata cum calido & ſicco temperamento, ac ferè atrabilario.

Nobilis quidam annos natus 35. dicto temperamento præditus, à duobus annis lue venerea laborans, vlcera fœda in palato, labro ſuperiori & circa naſi radicem patiebatur. Primò tractatus fuerat per ſudores, & hydrargyroſim, qoibus curatus videbatur; ſed paucis poſteà diebus vlcera recrudeſcunt, & æger ad priorem ſtatum redit. Iterùm curatio inſtituitur per ſodorifica, & frictiones mercuriales, à quibus peius babuit. Tertiò inſtituitur curatio priori contraria per refrigerantia & humectantia, omiſſis prorsùs luem oppugnantibus,ſed nullo profectu.Tandem Monſpelium ſe conferens, & conſilium trium Medicorum implorãs,tale præſcriptum retulit.Vt ſcilicet tum à calida & ſicca viſcerum intemperie,tum à lue ipſa indicationes ſumerentur, quod ſequentibus remediis præſtitum fuit.

Primùm clyſter molliens iniectus.

Secundò potio refrigerans,& purgans præſcripta.

Tertiò venæ ſectio ad ℥ viiij.

Quartò apozema refrigerans & purgans.

Quintò balneum tepidum per biduum.

Ab exitu vltimi balnei prouocatio hæmorrhoïdum.

Poſteà diæta liberali, & temperata præſcripta ex ſalſa parilla & ligno guaiaco, addendo ſub finem decocti cichorium,endiuiam,acetoſam, & tamarindos, vtatur per quinque dies, ſudores leniſſimè prouocando.

Interim vtatur bocheto ex ſalſa parilla,cum victu liberali,& non exſiccante.

Poſt vſum decocti ſudorifici per quinque dies,reiteretur potio laxans prædicta.

Per biduum ſequens reiteretur balneum.

Poſteà vtatur iterum decocto ſudorifico per quinque dies ex ſolis ſudorificis prædictis parato ſine additione

tione herbarum & tamarindor. Et prouocabuntur ſudores cum vapore ſpiritus vini, tinctura guaiaci impraegnati.

Poſt ſudores iteratos per quinque dies, iterùm purgetur potione prædicta, quam ſequatur balneum per biduum.

Et iterum repetantur ſudores per quinque dies cũ decocto guaiaci ſolius, elapſiſque quinque diebus, capiet iterum potionem purgantem, & poſteà vtetur balneo tepido per biduum.

Hanc methodum continuabit donec vlcera cõſolidata fuerint. Atque vt eorum curatio magis promoueatur, topicis vtetur ſequentibus.

Primò fiet gargariſma ex decocto raſuræ guaiaci, additis radicibus ſymphiti maioris, & ariſtolochiæ rotũdæ, foliis agrimon. vincæ peruincæ, prunell. piloſellæ, betonicæ ana M. j. ſummit. hyperici, roſis rubris, diſſoluendo poſteà mel roſaceum.

Vlcera externa curẽtur primò infuſione lithargyri ex aceto parata. Et ſi cruſtis ablatis valdè ſordida appareant, ſequens vnguentum vſurpabitur.

℞. Olei roſat. omphacini ℥iß. ſucci plantag. & ſolani ana ℥j. bulliant ad ſuccorum conſumpt. poſtea adde plumbi vſti & loti ʒ vj, ceræ albæ q. ſ. fiat vnguentum.

Si gargariſma nimis ingratum videatur, poterit fieri ſine ariſtolochia, & augeri quantitas mellis; aut loco illius poni ſaccharum roſaceum.

Curatis vlceribus, vtatur adhuc per menſem vnum aut alterum bocheto prædicto.

In fine diætæ reiteretur purgatio & balneum; & capiat Iuſcula refrigerantia per decem dies, in quibus diſſoluetur ſalis prunellæ ʒ j. criſtalli tartari ʒ. ſ. ſacchari albi ʒ iij. Cùm incipiet vti iuſculis applicetur cauterium vtrique tibiæ.

Denique ad firmandam curationem vtatur per aliquod tempus opiatâ ex ſudorificis & purgantibus compoſita, cuius deſcriptionem in Renodæi pharmacopæa videre eſt.

Observatio LXXXII.

Vrinæ ſuppreſſio.

QVidam ſeptuagenarius cùm ſuccuſſorem equum conſcendiſſet per aliquot milliaria, incidit in vrinæ ſoppreſſionem, quâ ægrè, & guttatim vrinam excernebat. Ab alio Medico primùm iniectus fuit clyſter, ſanguis detractus, & ſemicupium adminiſtratum; tum potiones quædam diureticæ exhibitæ. Cùm nõ meliùs inde haberet, vocatus ego aduerto tenſionẽ, & duritiem in regione veſicæ, cum dolore, qui cõprimendo tantùm percipiebatur. Præterea æger patiebatur dolores in dorſo, ſcapulis, & pectore, vt ægrè ſeſe commouere poſſet. Tempeſtas erat Auſtrina & pluuioſa. Coniicio hæc omnia fieri à catarrho è capite delabente, & influxum humorem, veſicæ corpus inuaſiſſe, ibique tumorem quendam excitaſſe, à quo ſphincter veſicæ comprimebatur, eiuſdemque veſicæ meatus anguſtior euaſerat. Ideò ad fluentis humoris diuerſionem, vacuationem, præſcripſi apozema purgans & temperatum per triduum, veſicatorium poſteriori parti ceruicis, & fotum emollientem, ac parum reſoluentem regioni veſicæ admouendum, ac linimẽtum iiſdem viribus præditum. Per apozematis vſum, vrinæ in dies meliùs procedebant, ita vt triduo elapſo, multò commodiùs & liberaliùs eas reddiderit. Poſtmodum præſcripſi bolum ex terebinthinâ & puluere liquiritiæ per triduum, fotum & clyſterem ex decocto emolliente, & magis reſoluente paratum, & cataplaſma ex reſidentiâ decocti, cum farinâ fabarum & fænogr. oleo anethino, & chamomelino. His ad priſtinam ſanitatem reſtitutus eſt.

Riuerij Obſeruat.

Observatio LXXXIII.

Febres Puerorum.

FIlius Dn. Pauli ciuis Monſpelienſis, tres annos natus laborare cœpit febre acutiſſimâ, quæ ſtatim ab initio ad vigorem peruenit: aderat ſitis perpetua, & inextinguibilis, quæ ab initio ad finem perſeuerauit, & intra quinque dies extinctus eſt. Extremorũ frigiditas ſæpè apparuit, & poſtremis diebus perſeuerauit, ita vt febrem lypiriam referret. Aperto cadauere nulla inflammatio apparuit in ventriculo, inteſtinis, aliáve parte, cuius magna erat ſuſpicio ex ſymptomatis propoſitis. Et cùm nulla cauſa appareret tantorum ſymptomatum, omnia viſcera benè conſtituta eſſent; exiſtimaui grauia illa ſymptomata à malignâ, & venenata qualitate prodiiſſe, ex variolis nimirum, quæ tunc temporis graſſabantur, quas puer ille non potuit excludere, propter natiuam quandam imbecillitatem, qua præditus erat, & veneni vehementiam. Hæc contigerunt circa initium menſis Iulij, anni 1642.

Eodem tempore duæ puellulæ octo menſes natæ ægrotare cœperunt ex alui fluxu frequenti, quo bilis porracea & æruginoſa excernebatur, cũ febre intẽſiſſima. Vtrique præſcripſi clyſteres ex iuſculo, vitello oui, & confect. de Hyacintho, linimentum ventri ex vnguento roſaceo, comitiſſæ, & oleo cydoniorum; Epithemata cordi refrigerãtia & roborantia, & iulepos ex aqua plantaginis, portulacę, ſirupo cydoniorum, cõfectione de hyacintho, & ſale prunellæ quibus vtebantur ex cochleari frequenter, & intra biduũ febris valdè remiſſa eſt, ac propemodum extincta, aluique fluxus admodum imminutus. Nutrici victus refrigerans imperatus fuit.

Observatio LXXXIV.

Dyſenteria.

DIe tertia Auguſti 1641. Vxor mea incidit in grauem dyſenteriam pomeridianis horis ab aſſumpto pridiè pharmaco leuiori, qui morbus tunc tẽporis populariter graſſabatur. Circa horam ſomni exhibeo laudani Gr. ij. cum cõſerua roſarum; poſtridie hora ſecunda pomeridiana, cum perſeueraret affectus, exhibeo eiuſdem Laudani Gr. ij. continuauit alui fluxus ſine ſanguinea eiectione, qui per quinque vel ſex dies perſeuerauit non admodum moleſtus. Ac tandem medicamento ex infuſione rhab. & mirob. cum rhab. puluer. & ſirup. roſac. omninò ſublatus eſt.

Observatio LXXXV.

Hydrops.

IOannes Haguenotus Chirurgus annos natus circiter 27. laborauit rheumatico affectu, cum doloribus vniuerſalibus ex calida hepatis intemperie oriundis; qui affectus per quatuor, aut quinque menſes perſeuerans, eum ad extremam maciem perduxit, cum febre lenta perpetua. Tandem non obſtantibus variis remediis, quæ ad tanta mala expugnanda fuere adhibita incidit in hydropem partim aſcitem, partim tympanitem, ex quo venter in magnam molem intumuit. Poſt multa præſidia fruſtrà tentata, & varias conſultationes irritas, cùm deſperatus omninò videretur, mihi ſoli committitur. Aderat extrema macies, vt muſculi omninò conſumpti eſſent, ſicut in febre hectica tertij gradus: Exiſtimabam ipſam hepatis ſubſtantiam eſſe valdè labefactatã, vt eum reſtituere eſſet im-

poſſibile. Ideò præmiſſo tali prognoſtico, tentandi gratiâ curationem aggredior, die 4. Menſis Augusti, anni 1642. Ac primùm exhibeo pilulas panchymagogas cum calomelanos Turqueti ℈ j. Purgatus fuit ſexies cum Euphoriâ, deiecit ſeroſa multa, & pituitoſa.

Sequenti die aggreſſus eſt vſum apozematum ſequentium.

℞. Rad. aſparagi, bruſci & enulæ campanæ ana ℥ j. cortic. mediani fraxini & tamariſci ana ℥ ß. rad. valerianæ, ariſtolochiæ rot. & aſari ana ʒ ij. fol. cichor. agrim. ceterac. & capill. ven. ana M. j. abſynthij vtriuſque, chamædr. & centaur. min. ana M. ß. coquantur ad ℔. j. in colaturâ diſſolue ſirupi capill. ven. ℥ iij. fiat apozema pro iij. doſibus matutinis, addendo cuilibet doſi ſalis diuretici ʒ j. ſpiritus diuretici Gutt. xxx. Continuauit per ſex dies; deiiciebat bis aut ter ſingulis diebus pituitoſa & ſeroſa. Septimo die ſumpſit iterum pilulas prædictas, cum eodem effectu. Poſteà cõtinuauit apozemata per quindecim dies, & totus venter detumuit, quotidie enim deiiciebat quater, aut quinquies ſeroſa & pituitoſa, & copioſas vrinas profundebat. Manebat extrema macies cum inappetẽtiâ. Præſcribo puluerem ex vitrioli martis ʒ j. & raſuræ eboris ʒ ij. ſumebat primùm ℈ j. manè cum panatellâ; eodémque tempore exhibebantur manè & ſerò, tincturæ roſarum cochl. ij. Hæc per biduum tantùm cõtinuata fuêre. Sed quia venter adhuc ſubtumidus erat, & materia pituitoſa, ac valdè cruda per aluum eiiciebatur, rediit ad Iulepos aperientes, qui ex decocto rad. & herbar. aperient. temperat. compoſiti erant adiecto ſale & ſpiritu prædictis, quia ex longo prioris decocti vſu nimia ſiccitas timebatur. Sumebat eundem iulepum veſperi ſine ſale & ſpiritu, ſed cum ſyrupo limonum ad ſitim temperandam. Deiiciebat vt ſuprà, pituitoſa, & aquoſa. Veſpertino Iulepo addebatur interdum ℥ j. tincturæ corallorum ad hepatis robur, & refrigerium. His per 12. dies continuatis venter omninò detumuit, & interim cutis totius corporis mollior ad tactum apparebat, muſculi impleri, & totus habitus refici incipiebant, appetitus vigebat, & coctio in ventriculo ritè conficiebatur. Tandem ad viſcera roboranda, & facultatem expultricem, quæ ſegnis remanebat, leuiter irritandam, ſingulis diebus exhibebatur rhab. ʒ ß. cum ſirupo de abſinthio pontico in boli formam redacto. Hic bolus per quinque dies continuatus fuit. Poſteà ab omni remedio abſtinuit per totidem dies. Poſtmodum ad maciem reparandam balneo vſus eſt, ex hordeo & amygdalis confecto, qui ſemel in ſeptimanâ iterabatur. Cum autem per menſem integrum à purgatione abſtinuiſſet, doloribus quibuſdam in artubus cruciari cœpit, non tamen admodum vehementibus, qui cum per plures dies continuaſſent, me iterum vocauit: Ego autem purgatione tollendam eſſe fluxionem aſſerui. Ille contrà dicebat dolores prægreſſos, qui in principio morbi apparuerunt, à purgatione non parum fuiſſe irritatos. Quod cauſa fuit, vt purgantia vulgaria adhibere noluerim, ſed exhibitis pilulis prædictis blandè purgatus eſt, & dolores prorſùs ſublati ſunt. Curatus ab hydrope omninò fuit, ſed, cùm incautâ admodum victus ratione vteretur, & cibos abſurdos identidem ingereret. In febrem tertianam incidit, à qua liberatus quibuſdam remediis, poſt 15. dies iterùm in eam recidebat; & ſic per quatuor aut quinque menſes vixit, tertianæ paroxyſmis identidem redeuntibus, ex nouis in victu erroribus; donec tandem è viuis diſceſſit; cùm tamen per ſex menſes ante obitum, ab hydrope liber continuò deguerit.

Observatio LXXXVI.

Gangrena ex Veſicatorio.

IN menſe Auguſto 1641. Filia Dn. Bonin Computorum, Vectigalium, & Fiſci Regij, tunc Conſiliarij, nunc verò Protopræſidis, annos duos cum dimidio nata, laborans febre malignâ variis remediis curata eſt, & cum inter cætera veſicatorium præſcriptũ eſſet, Pharmacopæus ex emplaſtro veſicatorio officinarum compoſuit, & ad vim illius augendam, multo puluere cantaridum ſinapizauit, vnde cutis exuſta eſt, & ſequenti die tota illa pars, quæ à veſicatorio continebatur, gangræna affecta apparuit. Ad cuius curationem celebratis ſcarificationibus, fotus admotus eſt ex aquâ vitæ, deinde linimentum ex vnguento ægyptiaco in aquâ vitæ diſſoluto. Intrà triduũ eſchara ſeparata eſt, & vlcus reſiduum curatum ſequenti vnguento.

℞. Pinguedinis renum bouis ℥ j. lithargyri præpar. & minij ana ℈ j. olei roſac. q. ſ. fiat vnguentum.

Observatio LXXXVII.

Febris maligna.

IOannes Richardus ciuis Monſpelienſis, cùm laboraſſet febre maligna per ſex ſeptimanas, tantâ virium deiectione detinebatur, vt breui moriturus videretur. Ego tunc temporis eum videre incipiens, & audiens parum expurgatum fuiſſe toto morbi decurſu, ab humorum ſarcinâ vires opprimi cenſui, eas tamen adeò deiectas, vix purgationem ſuſtinere poſſe. Ideò per epicraſim purgationem inſtitui, & potionem præſcripſi ex infuſione ℈ j. ſennæ in aquâ cichorij, cum ſalis tartari ℈ ß. addendo ſyrupi roſ. ℥ j continuata fuit potio per triduum, ex eâ bis deiiciebat ſingulis diebus, vires paululum recreatæ, quarto die ſumpſit ſyrupi de abſinthio pontico ℥ j. quinto exhibita infuſio ʒ j. ſennæ, & per biduum continuata, blandè purgatus eſt cum fructu. Vnde meliùs habere cœpit, ſẽſim conualuit, repetitis per interualla, purgationibus. Poſt aliquod tempus reciditam paſſus eſt, & Medicũ non vocauit, donec ad extrema redactus fuerit; atque ita vltimum diem clauſit, hoc tantùm in hac obſeruatione notatu dignum eſt, medicamentum purgans exhiberi poſſe in ſommâ virium deiectione, modo perexigua doſis præſcribatur.

Observatio LXXXIX.

Alui fluxus in Puero.

FIlius Dn. Audeſſan in Curiâ Computorum, &c. Conſiliarij, annos quatuor natus, diuturno alui fluxu laborabat, cum inappetentiâ, & deiectione virium. Origo illius alui fluxus erat ex prauâ victus ratione, cum enim pluribus cibis ingurgitabant, & merum aliquando ei exhibebant; inde calor natiuus ita attritus eſt, vt alimenta in cruda, & pituitoſa excrementa conuerterentur; nihil enim ferè, niſi meram pituitam deiiciebat, quo tempore eum videre cœpi; cùm tamen anteà flaua, viridia, æruginoſa, & ſanguinolenta reiecisset, vt mihi relatum eſt. Inſtitutâ victus ratione, præſcribo medicamentum ex ſyrupi de cichorio compoſiti ℥ j. cum rhab. ʒ ß. per triduum exhibendum, deinde tincturam corallorum manè & ſerò ſumendam ad cochlearia duo; intra quinque dies meliùs habuit, & continuatis remediis, paucis diebus reſtitutus eſt.

Observatio LXXXIX.

Alui fluxus diuturnus & dolor capitis contumax.

Die ſeptimâ menſis Octobris, anni 1641. Vocatus ſum Lodouam ad Dominum Fleury, Fiſci Regij Quæſtorem Octogenarium, laborantem alui fluxu diuturno, à duobus menſibus cum infeſtâte, quo multa ſeroſa & cruda excernebat; præcipuè verò nocturnis horis alui fluxus exacerbabatur; ex quo & aliis ſignis coniicere licuit à cerebro potiſſimùm influxum dependere. Præterea laborabat dolore capitis atroci, partem ſiniſtram à ſummo vertice ad aurem & tempus eiuſdem lateris occupante, qui dolor, cùm ſuprà partem affectam decumberet pulſans manifeſtè apparebat. Illius curationem aggrediens, primùm ratione alui fluxus ſequentem potionem præſcribo.

℞. Rhab. Electi ʒ j. mirobolan. citrin. ʒ ß. ſantali citrini ℈ ß. infundantur in aquâ plantag. expreſſione factâ diſſolue rhab. puluer. ʒ ß. ſyrupi roſac. ℥ ß. fiat potio: à cuius aſſumptione ter aluum depoſuit interdiù, & nocte conſequente bis tantùm deiecit, cùm prægreſſis noctibus quinquies, aut ſexies deiiceret.

Sequenti die eadem potio laxans exhibita eſt, addita in infuſione fol. ſennæ ʒ j. Quinquies aut ſexies deiecit per diei decurſum, nocte verò nihil, & ita alui fluxus omninò curatus eſt.

Tertiâ die ad dolorem capitis pulſantem, & diuturnum auferendum, cum multa alia remedia fruſtrà tẽtata fuiſſent, ad arteriæ temporis apertionem venio, quâ ſanguinis ℥ iij. detractæ ſunt, & deſuper admotum eſt emplaſtrum ex thure, maſtiche, bolo armenâ, pilis leporinis, & albumine oui cum bonâ ligaturâ: Et eâdem die dolor omninò ſublatus eſt.

Observatio XC.

Catarrhus in pulmonem defluens.

Circa finem menſis Octobris anni 1642. incidi in grauem catarrhum ab inſolatu, qui in pulmonem defluens difficultatem ſpirandi efficiebat cum ſtertore. Venæ ſectio celebrata eſt, deinde purgatio per biduum, ex ptiſanâ laxante, cum vini abſtinentiâ, & magnâ cibi parcimoniâ: His ſtertor deſiit, & difficultas ſpirandi valdè imminuta eſt. Sed eorum loco tuſſis ſucceſſit valdè moleſta, quæ cùm per biduum perſeueraſſet, manè tabaci fruſtulum ori admoui, leuiter priùs dentibus contritum, quod cum per mediã horam ſuprà linguam detinuiſſem, quædam capitis conturbatio oborta eſt, mox nauſea leuis, quam ſequutus eſt vomitus ſatis exiguus ſeroſæ materiæ, quæ in fine amarorem referebat. Conturbatio capitis per duas horas perſeuerauit, & tuſſis ſedata eſt, vſque ad veſperam, in qua leuiter denuò infeſtare cœpit, per interualla repetens. Circa horam cœnæ, capitis dolor obortus eſt, cum calore quodam, præſertim in parte ſiniſtrâ; Poſt cœnam (quæ fuit ſatis liberalis) dolor capitis multò grauior efficitur, eúmque comitabatur nauſea moleſta, quæ cùm per horam perſeueraſſent, & dolor capitis magis ac magis ingraueſceret, immiſſo penitiſſimè in os digito vomitum excitaui, quo omnia alimenta in cœnâ aſſumpta eiecta ſunt cum pituita multâ, inde dolor capitis imminutus, mox in lecto me compono, vbi ſomno correptus noctem placidè tranſegi, & ſequenti die à tuſſi & catarrho prorſus immunis fui.

Observatio XCI.

Cephalæa ex Lue venereâ malè curatâ.

Vir quidam lue venereâ infectus, curatus fuit per diætam ſudorificam, & litum ex hydrargyro, vndè per aliquod tempus à morbo immunis viſus eſt; Poſteà verò idem affectus recurrit, & iterùm curatus eſt decocto ſudorifico per aliquot dies aſſumpto, ac deindè ſuffitu cinnabaris, iterùm perfectè curatus viſus eſt. Poſteà tamen tentari cœpit graui cephalæâ, ſiniſtram capitis partem obſidente, quæ in mutationibus tempeſtatum, ac præcipuè ineunte autumno, grauiter eum excruciabat, & in eodem loco claui inſtar ſemper infixa permanebat. Et cùm multa remedia euacuantia, reuellentia, deriuantia, & anodyna fruſtrà tentaſſet, ad nos venit. Nos verò ſtatuimus grauem illam cephalæam ex reliquiis luis venereæ, non perfectè curatæ, procedere. Cauſam tamen illius proximam, & immediatam, aut ſaltem, fouentem, & augentem illum dolorem, præter virulentiam veneream, eſſe vel humorem acrem, ac mordentem, ad eam capitis partem confluentem; vel mercurium ipſum in parte congeſtum, vel cariem in oſſe capitis contractam. Quæ duæ cauſæ poſteriores, licet infrequentes ſint, aliquando tamen contingunt, vt multis hiſtoriis ab Authoribus relatis, conſtat.

Vt igitur harum omnium cauſarum haberetur ratio, primò præſcripſimus euacuationem vniuerſalem per ſanguinis miſſionem, & purgationem per apozemata ad quatuor dies.

Deindè diætam ſudorificam ex decocto ligni guajaci & ſalſæ parillæ ad 30. vel 40. dies, habita ratione temperamẽti, quod ſi calidius fuerit, (neque enim hominem coram videre licebat, ſed ex ſcriptâ relatione conſilium petebatur non expoſito ægri temperamento) balneis & iuſculis refrigerantibus corrigatur Sæpè enim lues venerea, quæ hydrargyro curari non potuit, longo vſu decocti ſanatur. Et ſi cephalæa ab humoribus tantùm virulentis, membranas vellicantibus oriatur, ſolâ diætâ longiori, curari poterit.

Si verò dolor ille capitis, decocto diù vſurpato non ceſſerit, videndum erit num mercurius in parte collectus ſit, quod internoſci poterit, ſi globulus ex foliis auri confectus in narem ſiniſtram profundè immittatur, & poſt aliquam moram in parte, albicans extrahatur, ſignum enim erit adeſſe mercurium. Idem tentari poterit contegendo emplaſtrum cephalicum foliis auri, & parti dolenti imponendo; ſi enim albeſcat aurum, ſignum erit adeſſe mercurium, qui paulatim extrahetur, ſi lamina aurea tenuis ſuprà partem dolentem continuò geſtetur, & globulus aureus ſolidior, frequenter in narem immittatur.

Si neque hoc præſidio ceſſet dolor, aperienda erit pars, & terebello perforanda. Sæpè enim ab acribus humoribus & virulentis corroditur cranium, eique caries inducitur, cute integrâ remanente. Et licet caries non appareat, trepanum tamen ſæpè confert, educendo materiam virulentam ſuprà meninges cerebri collectam.

Observatio XCII.

Pleuritis.

Filia D. Diuoul ciuis Monſpelienſis, ſanguineo temperamento prædita, 20. annos nata, ſæuâ pleuritide affecta eſt lateris ſiniſtri, in principio menſis Martij, anni 1643. Secundâ die morbi ſecta fuit vena eiuſdem lateris, & ſanguis detractus ad ℥ viij. ſequenti die, cùm Chirurgus vellet iterare phlebotomiam, non

potuit venam attingere, quia virgo illa erat admodũ obæſa,& vena in profundo brachij ſepulta, ita vt cũ in brachio dextro vena magis pateret, eam aperire coactus fuerit,ex eaque detraxit ſanguinis℥viij. quæ tamen phlebotomia nihil profuit. Cùm igitur pleuritis admodum vrgeret,me in auxilium vocarunt, & cùm maximam iterandæ phlebotomiæ neceſſitatem viderem, ex eo quòd ægra ferè ſuffocabatur,ac febre intenſiſſimâ laborabat; iuſſi alios vocari Chirurgos, vt aliquis eorum,venam aperiret,cum igitur vnum ex peritioribus vocauiſſent,eum monui,vt ſi venam aperire poſſet, amplo foramine id efficeret, & magnam ſanguinis copiam vnâ vice detraheret,cùm venæ ſectionem iterare eſſet tantoperè difficile. Ille rem præſtitit, vt monueram, & ſanguinis circiter ℥ xiiij. detraxit,quâ euacuatione,ægra maximè ſoblenata fuit ſine vllâ virium iacturâ. Poſt quatuor, aut quinque horas miſſus fuit iterum ſanguis ad ℥ x. quam etiam vacuationem ægra facilè tulit,& ſequenti die à pleuritide,& febre omninò liberata eſt.

Observatio XCIII.

Epilepſia.

Filius D.Roche ciuis Monſpelienſis, annos natus 12.ab aliqoot menſibus, epilepticis acceſſionibus affligebatur, quæ primùm ſemel in ſeptimanâ, poſtmodum verò ſingulis diebus inuadebant. Purgatus fuerat ſemel aut bis, ſanguiſque detractus, & à multis annis cauterium habebat in brachio. Vocatus ad eum, præſcribo apozema ex cephalicis & Epilepſiæ ſpecificis,cum purgantibus ad qoatuor doſes. Deinde inuritur cauſticum ſuturæ coronali,& his duobus remediis à morbo liberatus eſt.

Erat puer iſte calido & billioſo temperamēto præditus, & in actionibus promptiſſimus, quod coniecturam faciebat, hunc affectum à vaporibus tetris exoriri, qui per iſtud emiſſarium difflari poterant.

Observatio XCIV.

Hydrops.

Filia Dn.Patris in Curia Præſidiali Conſiliarij,annos ſex nata,& hydrope detenta, ſequentibus remediis curata eſt in menſe Martio,anni 1643.

Primò iniectus fuit clyſter ſic paratus.

℞.Pulpæ colochynthid.ʒ j.furfuris macri M.j.coquantur in Vino albo ad quart.iij.fiat clyſter,qui pituitoſa,& seroſa edoxit ſine moleſtiâ, & fuit cōtinuatus per triduum.Eodem tēpore admotum fuit toti vētri cataplaſma ex rad cucum.agreſtis,cumino,& melle paratum,cuius deſcriptio habetur in praxi noſtrâ fol. 296. cùm autem venter detumeſcere inciperet, & ægra remedia interna ſumere nollet, iteratus eſt clyſter alternis diebus ter aut quater,& continuatum cataplaſma. Ex quibus maior vētris imminutio ſequuta eſt. Tandē præſcriptus fuit puluis purgans ex ſennâ, turbith, aliiſque paratus, cuius deſcriptio habetur in praxi fol. 286. cuius doſis erat ʒ j. ex eóque parum purgata eſt, cum medicamentum vomitu reiiceret; & venter adhuc tumidus apparebat. Poſtmodũ præſcribo Iulepos ex rad. & herbis valdè aperientibus cum ſale,& ſpiritu dioretico,ad quatuor doſes,quorum vſu maiorem vrinæ copiam reddidit,ſed vēter adhuc tumidus permanebat. Poſtmodum præſcripſi puluerem ex rad.ialap.gr.xv.ſcāmon. gr.viij. calomelanos Turqoeti gr.xij.quem ſumpſit cũ inſculo, & ſepties purgata eſt,multúmq; ſeri ac pituitæ reiecit per aluũ,& ſemel vomuit pituitoſa multa, vnde tumor ventris,dimidiâ ſui parte imminutus eſt intrà horas 24.Iteratus eſt iulepus prædictus per triduum; quarto verò die iterum ſumpſit puluerem prædictum,cum eodem ſucceſſu & cùm venter admodum imminutus eſſet, ac ægra è lecto ſurgere inciperet, cibóſque lautè appeteret, à remediorum vſu vlteriori abſtinuit, ſicque ſenſim conualuit.

Observatio XCV.

Lues venerea in Puerulo.

PVer 30.menſes natus Lue venereâ laborans, & fœdâ ſcabie totum corpus occupante,quam à nutrice acceperat, ſequentibus remediis curatus eſt.

℞. Raſuræ ligni guaiaci ℥ ij. aquæ fontis ℔ ij. infundantur per 24. horas, deinde bulliant ad tertiæ partis conſumptionem,colaturæ capiat ℥ iij. ſingulis diebus manè,duabus horis ante paſtum, corpus tegendo paulò plus ſolito,& continuando per 20.dies.

℞. Scammon.puluer.gr.vj. calomelanos gr.v. fiat puluis tenuiſſimus, qui detur cum cochleari vno vel altero panatellæ ſaccharatæ, & ſuperbibendo parum iuſculi, continuetur hoc remedium quinto quoque die,augendo doſim vtriuſque medicamenti,iuxta operationem.

℞.Reſidentiam prædicti decocti,aquæ fontis ℔. iij.fiat bochetum pro potu ordinario, addendo ſacchari,& liquiritiæ q.ſ.ad ſaporis gratiam. His remediis per menſem continuatis probè conualuit.

Observatio XCVI.

Abſceſſus iuxta ſpinam dorſi.

INtra illud tempus quo medicinam facio, quinque abſceſſus mihi videre contigit, dorſum occupantes, iuxta eius ſpinam,qui materiâ frigidâ ſenſim collectâ geniti fuerant ſine dolore,aut inflammatione,& partis colore nullo modo mutato. Molles erant tumores, œdemati ſimiles,pugni magnitudinem ferè adæquantes.Ex iis tamen apertis pus laudabile effluebat. Tres priores de medio ægros ſuſtulere,intra trium,aut quatuor menſium decurſum,cùm vlcus ex abſceſſu aperto relictum,ſinuoſum admodum euaſerit, ex eóque continuò magna puris copia effluxerit;vnde corpus vniuerſum exhauſtum, & in atrophiam conuerſum eſt, licet multis remediis vlcerum curatio tentata fuerit. Quartus curatus fuit inciſionibus magnis in dorſo factis,quibus omnes ſinus detecti ſunt, mox fotibus ex aquâ catapultarum aliiſque topicis vlcera ſanata ſunt, interim tamen cauſæ antecedenti prouidebatur frequenti euacuatione, vſu decocti ſudorifici. Quintus denique curatus eſt ſine inciſione, ſed magna apertione facta per cauterium potentiale, mox deterſione vlceris per iniectiones ex decocto catapultarum,& fotu ex eodem, ac denique valida compreſſione partis, cum faſciis & ſpleniis; & valdè aſtringentium emplaſtrorum continua admotione in ambitu vlceris. Interim verò cauſæ antecedenti prouidebatur remediis prædictis.

Observatio XCVII.

Hydrops in puero ſeptem annorum.

Filius D. Saget ciuis Monſpelienſis graues obſtructiones patiebatur,vnde venter intumuit magnam in molem, vt iam hydropicus factus eſſet. Vocatus ad eum die 28. menſis Aprilis anni 1643.ſequentia præſcripſi.

℞. Sconæ mundat.ʒ.ij.ſem.aniſi & cremoris tartari ana ʒ j.abſinth.pontic.p.j. coquantur ad ℥ ij.in colaturâ diſſolue electarij diacarthami ʒ i ß. ſyrupi roſac.℥ ß. fiat potio,detur manè cum regimine.

℞. Rad

℞. Rad.apij,petroſel. & aſparagi ana ℥ß.fol.agrim. capill.Ven ceterac,& hyſſopi ana M.ß.polyp. querc. & ſem. carthami ana ʒij. ſem. apij, & petroſel. ana ʒ j. cremoris tartari ℈ij.coquantur cum quartâ partè galli veteris, in colatura diſſolue ſalis abſynthij & tamariſci ana ℈ i.fiat iuſculum, quod capiat manè per 12. dies.

In tert'o quoque iuſculo infunde per noctem ſennæ mund. ʒij. capiat cum regimine.

℞ Olei de capparibus & tamariſci ana ℥ij. ſucci, ebuli,& cucumeris agreſtis ana ℥iß. bulliant ad ſuccorum conſumpt.in colatura diſſolue ſem. agni caſti, & petroſel.macedonici ſubtiliſſimè pulverat.ana ʒß. olei nucis moſchat.℥ß.ceræ q.ſ.fiat linimentum quo illinatur totus venter calidè in introitu lecti.

Vtatur pro potu ordinario infuſione chalybis, & rhab.in formam bocheti.

Hiſce remediis ventris tumor imminutus eſt,ſed non omninò ſublatus, ità vt ad ſequentia remedia tranſeundum fuerit, quæ inter tres ſeptimanas morbum integrè diſcuſſerunt.

℞.Conſeruæ flor.tamariſci & capill.ven.ana ℥iß. conſeruæ rad.enulæ campanæ ℥ß. confect. alcherm. ʒiij. ſalis abſynthij tamariſci ana ʒ j. raſoræ eboris, & pulu.electar. diarrhod. abbat. ana ℈ij.cum ſyrupo capillor.ven.fiat opiata,de qua capiat magnitudinem caſtaneæ ſingulis diebus manè,duabus horis ante paſtum,ſuperhauſto vini diluti momento.

℞. Calomelanos gr. viij. diagrid. gr.vij.fol. auri nu. ij. fiat puluis, qui detur ſemel in ſeptimanâ cum duobus cochlearibus panatellæ ſaccharatæ, & ſuperbibendo parum iuſculi.

Observatio XCVIII.

Paralyſis ſpuria.

HOneſta mulier Aquiſextiana quinquaginta circiter annos nata,cũ aborſum paſſa eſſet,& adhuc ex eo decumberet,affecta eſt primùm ſenſu obtuſo in regione abdominis,quem,(manu ventrem contrectando) facilè percipiebat ; Hunc aborſum poſt aliquot menſes ſequuta eſt grauiditas, per cuius decurſum illa ſenſus obtuſio crura etiam,& tibias inuaſit,eique longè deterius ſymptoma acceſſit, nẽpè motus impotentia,Poſt partum multa remedia purgantia , ſudorifica, & alia quamplurima calefacientia,& exſiccantia fuere vſurpata,ſine vllo fructu.Ita vt iam à duobus annis graui hoc affectu detineatur. Non eſt in dictis partibus omnimoda ſenſus priuatio, ſed tantùm imminutio ; motus verò omninò abolitus eſt.Hoc tamen peculiare , & animaduerſione digniſſimum occurrit ; quoddum tibiæ à miniſtris extenduntur,aut alio quouis modo commouentur , ſtatim rigidæ euadunt , & conuelluntur,ita vt tetanus efficiatur. Huic accedit motus quidam conuulſiuus , epilepticorum motui conſimilis , qui etiam ſponte non rarò accidere conſueuit per quædam interualla. Dum autem iis ſymptomatis ægra corripitur , quendam motum percipit in hypochondriis , prætereà doloribus vagis frequenter affligitur,varias partes,præcipuè verò thoracem occupantibus, ita vt nunc anterior,nunc poſterior, nunc dextra,nunc ſiniſtra thoracis pars illis doloribus fugacibus afficiatur.Hæc eſt morbi hiſtoria,ab ipſa ægrotante relata,quæ à thermis rediens fruſtrà vſurpatis,à nobis conſilium petiit die 4. Iulij, anni 1643.

Optarem equidem vt illius enarratio à peritis Medicis, qui illius curationi præfuerunt, exactiùs fuiſſet exarata,quò affectus intricatiſſimi , atque difficillimi naturâ,& curatio ex omnium circumſtantiarum attentâ meditatione,ſolidiùs ſtabiliri poſſet. Non deſinam tamen ægrotantis voto ſatisfacturus,ſententiam meam proferre , & peritiſſimorum Medicorum (qui omnia morbi momenta captare potuerunt , rémque penitiùs introſpicere) iudicio ſubiicere.

Cenſeo itaque hunc affectum non eſſe veram paralyſim,ab humore pituitoſo neruos laxante,ac reſoluente oriundam:ſed potiùs mixtum quẽdam affectum;ſpuriæ paralyſeos,& conuulſionis participem.Spuriæ autẽ huiuſmodi paralyſes diſtenſionibus neruorum,ac conuulſionibus complicatæ, in partibus illis inferioribus ſæpè produci ſolent ab humoribus biliosis,melancholicis,aut ſeroſis,in hypochondriis,aliiſque partibus in ventre inferiori contentis,& in ſpinam dorſi transfuſis;à qua cùm nerui oriantur,motum & ſenſum partibus inferioribus,tum etiam muſculis,& cuti abdominis tribuentes;non eſt mirum earum partium actiones animales plurimùm oblædi.Hæc longiori diſcurſo authorum placitis,& rerum vſu confirmari poſſent, ſed peritis viris ſufficiet paucula quædam indicare , quæ huius rei coniecturã ſatis probabilẽ efficere poterunt.

Primò itaque hoc tanquam fixum , ratumque ſtatuendum eſt;non omnem ſenſus motuſque priuationẽ ab humore pituitoſo originem ducere,ſed eam aliquãdo à calidâ ſiccâq; intemperie,humoribuſq;talem temperiẽ conſequentibus proficiſci.Hoc vel vnius Tralliani ſententia confirmari poteſt,qui c.16.lib.1.talem cauſam aſtruit, eamque luculento exemplo confirmat his verbis.Noui ego ſanè quendam , reſolutionem ex mœrore,multâ ſollicitatione,& inedia expertum,deinde ſumptâ bierâ adeò læſum , vt totus ipſe immobilis fieret , & propemodum interiret, niſi in contrarium mutatus fuiſſet, & humectantibus omnibus, tum potionibus , tum cibis , & aliis quæ temperatum ipſum reddidiſſent,vſus fuiſſet.Maximè verò balneis compluribus,vnctionibus ex hydræleo,mutatione aëris temperati,& omni hilaritate.Huic non valdè abſimilem hiſtoriam videre eſt apud Foreſtum obſ.9ˀ.lib.10.cuiuſdam adoleſcentis, qui à cruribus ad pedes ſenſu & motu deſtitutus cum earumdem partium extenuatione, & atrophia, cumque calefacientium,& exſiccantium medicamentorum vſu ab aliis Medicis præſcriptorum in peius continuò rueret,tandem ſolis humectantibus aſſumptis & admotis,ab eo reſtitutus eſt.

Prætereà iamdiu apud practicos peruulgata eſt colica biliosa quæ in paralyſim frequenter degenerat,& hanc paralyſim à bile produci,nemini dubium eſt.

Ac denique ab humore melancholico , & ſeroſo ſymptomata produci paralyſeos,& conuulſionis æmula,ab iis Auctoribus qui de ſcorbuto,& affectione hypochondriacâ ſcripſerunt, paſſim relatum eſt,vt apud Sennertum videre eſt dictorum morborum ſymptomata explicantem in lib.de ſcorbuto & de affectione hypochondriacâ.

Iam verò ſenſus & motus læſiones,quæ honeſtam hanc mulierem affligunt, à calidis, & exuſtis humoribus produci,coniicere primò licet à iuuantibus & lædentibus;cùm enim à calefaciẽtibus,atq;exſiccantibus remediis minimè adiuta ſit, ſed ab iis perpetuò peius habuerit,conſequens eſt illa morbo minimè contraria fuiſſe.Et hæc fuit vnica via,quæ Trallianum,& Foreſtũ deduxit in hiſtoriis ſupra memoratis ad dignationem paralyſis à calida,& ſiccâ intemperie oriundæ.

Secundò ſiccam intemperiem in hac ægrotante inde colligere licet,quod cauteria variis partibus admota exiguum humorem reddiderint , & breui exſiccata fuerint.

Tertiò, paralyſes à pituita oriundæ,ex cerebro tanquam humoris illius fonte ducunt originem,& partes capiti viciniores, primam vt plurimùm,atque maiorẽ læſionem ſentiunt. At hic nulla humoris à capite fluentis indicia,apparẽt neque vlla partibus ſuperioribus læſio contingit,ita vt brachia,manus,& aliæ partes ſuperiores integrè functiones exerceant.

Quartò , prima morbi inuaſio,in ventre,& muſculis abdominis ſenſum obtuſum præbuit,quod oſtendit neruos à ſpina dorſi per vertebras lumborũ oriundos,

primùm fuiſſe læſos, ac poſtmodùm affectum fuiſſe propagatum ad neruos, qui ab oſſe ſacro oriuntur, & ad crura, tibiaſque perreptant. Quo innuitur à partibus in ventre inferiori contentis, humorem noxium ad eos neruos fuiſſe tranſlatum, non ſecus ac in paralyſi, colico dolori ſuccedente, huiuſmodi tranſlatio fieri conſueuit.

Quintò, dolores varias partes, præcipuè circà pectus infeſtantes, iiqoe fugaces, vapores arguunt acres atque mordaces ab hypochudriis ad illas partes tranſlatos, quemadmodùm dolores conſimiles in melancholiâ hypochondriacâ detentis, ſæpiſſimè contingunt.

Sextò, quoties pedes & tibiæ huic ægrotanti commouentur, tenſio, & motus tremulus ſtatim oboritur, quod innuit materiam neruis impactam, tenuem eſſe, & mobilem; atque adeò vel leui motu agitatam commoueri, ſicque tenſiones & vibrationes neruorum efficere.

Septimò, dùm conuulſiones molierem aggrediuntur, præcedit motus qoidam in viſceribus, qui ab eâ manifeſtè percipitur, & ille motus fit à dictâ materiâ ſeſe commoueri incipiente, vel à vaporibus ab eâdem materiâ per commotionem illam eleuatis, quemadmodùm in epilepſiâ ſympathicâ à partibus inferioribus oriundâ, tales in ventre commotiones apparent inuadente paroxyſmo.

Denique hic affectus poſt aborſum apparere cœpit, & conſectariæ grauiditatis tẽpore incrementum habuit, quod ſignificat humores prauos in vteri venis collectos, & per menſtruas purgationes non ſatis cõmodè euacuatos, ad partes ad illas neruoſas decubuiſſe, & huiuſmodi ſenſus & motus oblæſiones tandẽ produxiſſe.

His poſitis, ad curationem veniendum eſt, quæ ad iſtas indicationes erit dirigẽda, vt calida, & ſicca viſcerum intemperies corrigatur, humores melancholici, & exuſti (quos præcipuam horum ſymptomatum cauſam eſſe exiſtimo) præparentur, & euacuentur, viæ obſtructæ reſerẽtur, & viſcera præcipua tales humores producentia roborentur. Materiam hiſce indicationibus adimplendis idoneã, eámque ſelectiorem ſummatim proponemus, hoc præmiſſo prognoſtico, affectus ab humore melancholico oriundos, eſſe curatu difficillimos, quod ſi neruoſum genus inuadant, moltò difficiliores; Affectus verò neruorum confirmatos, & qoi iam in vetuſtatem abierunt, eſſe deploratos: Vndè ſequitur propoſitum caſum vix remediis eſſe ſuperabilem, exiguãque ſpem curationem ſupereſſe. Tentãdam tamen hanc curationis ſuaſerim, quandoqoidem multa præter ſpem quotidiè eueniunt, & multi affectus curationem recipiunt, qui pro deploratis habiti fuerant.

Primò igitur victus ratio inſtituenda eſt ex cibis boni ſucci, & facilis coctionis, aliquantulùm refrigerantibus; & valdè humectantibus. In horum cenſu carnes iuniorum animalium & oua ſorbilia recentia principem locum obtinent. Cæteræ victus minutiæ medicis ordinariis præſcribendæ relinquuntur.

Reliqua curatio à clyſtere laxante inchoanda eſt, quem ſequetur poſteà die miſſio ſãguinis ex brachio ſiniſtro ad ℥ viij, & ſi ſanguis corruptus, aut praua aliqua qualitate infectus videatur, repetẽda erit phlebotomia poſtridie ex altero brachio pari quantitate, poſt venæ ſectionem ſequentium iuſculorum vſũ aggredietur.

℞. Rad. bugloſſi & aſparagi ana ℥ i. fol. agrim. ceterac. capillor. Ven. & cichor. ana M. j. coquantur cum pullo gallinaceo, & fiat iuſculum in quo diſſolue cryſtalli tartari ʒ j. capiat manè per per 12. dies.

In quarto quoque iuſculo infunde per noctem ſẽnæ mond. ʒ iij. ſem. aniſi ʒ j. in colaturâ diſſolue mannæ electæ ʒ ß. capiat cum regimine.

Finitis iuſculis vtatur ſemicupio tepido ex decocto hordei, & amygdal. dulc. per triduum bis in die, longè à paſtu.

Poſtridiè vltimi ſemicupij aperiatur vena malleoli ſiniſtri, emittantur ſanguinis ℥ vj.

Vtatur deinde ſero lactis caprilli per xv. aut xx. dies, ſumendo primis diebus cyathum vnum, deindè duos vel tres, prout ventriculus ferre poterit, quò enim maior quantitas aſſumetur, eò vtiliùs vſurpabitur. Debet autem ſerum lactis parari immediatè antequàm aſſumatur, & ex lacte educi recenter ab vbere extracto, coquendo dictum lac vnâ ebullitione, & cum primùm bullire incipit, irrorando paucâ quantitate ſucci limonum vel aceti, & ſubindè ab igne remouendo; fiet enim ſtatim ſeri ſeparatio à caſeoſa ſubſtantia, quod colatura, clarificatione cum albumine oui limpidiſſimum euadit, & magna copia ſumi poteſt ſine ventriculi offenſa, ita vt non rarò inſtar aquarum mineralium à nonnullis cum maximo fructu aſſumatur.

Quarto vel quinto quoque die, in primo ſeri cyatho mannæ ℥ ij. diſſoluentur.

Per reliquum æſtatis decurſum, ſemicupium iterandum eſt ſemel aut bis in ſeptimana, vt hypochondria humectentur, & noxij humoris acrimonia temperetur.

Si aluus ſponte non fluat, clyſteribus alternis diebus ſollicitabitur.

℞. Conſeruæ fructus cynorrbodij ℥ iiij. conſeruæ flor. borrag. violar. & tamariſci ana ℥ ij. conſeruæ rad. enulæ campan. & cortic. citri condit. ana ℥ ß. raſuræ eboris ʒ ij. ſalis abſinthij & tamariſci ana ʒ i. ß. mirobolan condit. num. ij. confect. alcherm. ℥ ß. cum ſyrupo capill. ven. fiat opiata, de qua capiat magnitudinem caſtaneæ ſingulis diebus manè, duabus horis antè paſtum, ſuperhauſto vini diluti momento.

Quia verò morbus eſt valdè contumax, & non niſi remediis diutiſſimè continuatis expugnari poteſt; Ineũte Autumno curatio de integro inſtituenda eſt, incipiendo à clyſtere iniecto, quem ſequetur venæ ſectio in brachio, ac poſtmodùm apozema ſequens ad xij. dies vſurpabitur.

℞. Rad. aſparagi, bruſci, & bugloſſi ana ℥ j. rad. enulæ campan. cortic. rad. capparum, mediani fraxini, & tamariſci ana ℥ ß. fol. agrim. borrag. pimpinellæ, cichor. ceterac, & capill. ven. ana M. j. poma redolentia benè, in talleolas ſecta num. ij. flor. borrag. violar. & tamariſci ana P. j. coquantur ad ℔ j. pro iiij. doſibus, addendo vnicuique doſi cryſtalli tartari ʒ j. ſalis abſinthij, & tamariſci ana ℈ i. ſyrupi capill. ven. ℥ i. capiat per dictum tempus manè tribus horis ante paſtum, tertio quoque die decoctum renouando.

In quata quaque doſi infunde per noctem ſennæ mond. ʒ iii. ſem. aniſi ʒ j. in colatora diſſolue mannæ electæ ℥ ii. capiat cum regimine.

Poſt vſum apozematum reiteretur ſemicupium per triduum, vt ſupra præſcriptum eſt.

Poſtridie vltimi ſemicupij, anus confricetur panno aſperiori, & affigantur duæ hirudines partibus eminẽtioribus, extrahanturque ſanguinis ℥ v. vel vi.

Sequenti die affigatur cauſticõ vtrique tibiæ, parti interiori & vlcera, deciſa eſchara, teneantur diu aperta.

℞. Succorum recenter expreſſorum, & leui igne depuratorum borrag. bugloſſi, fumariæ, cichor. endiuiæ ℔ iii. ſucci pomorum redolent. recenter expreſſi & depurati ℔ ii. ſennæ mondat. ℥ vi. epithymi ℥ iii. agarici recenter trochiſcati, & rhab. electi ana ℥ i ß. macis & gariophyllorum ana ʒ j. infundantur, & decoquantur vt artis eſt, donec colaturæ ſuperſint quart. v. in quibus diſſolue ſacchari albi quart. v. fiat ſyrupus perfectè coctus de quo capiat ℥ ij. bis aut ter in menſe cum iuſculo pulli, foliis borrag. bugloſſi, agrim. & pimpinell. alterato.

Conti

Continuet vſum opiatæ prædictæ ſingulis diebus vacuis ab aliorum remediorum vſu.

Observatio XCIX.

Vomitus in febre maligna.

FAmula Dominæ de Rozel, nomine Laprune, febre maligna laborans, die decima morbi, Vomitu det nebatur ita importuno, vt omnia iuſcula, & potum reijceret, cumque per triduum perſeuerâſſet affectus; Medicus qui eius curationi præerat, meo conſilio exhibuit ſalis abſynthij ℈ j. cum ſucci limonum cochleari vno, & vomitus ſubito cohibitus eſt, ac poſtmodum omnia aſſumpta retinuit. Triduo poſt idem vomitus rediit, & eodem remedio ſtatim ſedatus eſt.

Poſt aliquot dies, idem remedium ab eodem Medico exhibitum eſt duobus pueris, decem, aut duodecim annos natis, eodem ſymptomate laborantibus, cum eodem ſucceſſu.

Observatio C.

Falſa grauiditas.

MVlier Giniacenſis annos nata circiter 45. Monſpelium venit de affectu ſuo conſilium petitura, retulit nobis ſe cùm numquam viro nupſiſſet, & rem habuiſſet cum adoleſcente, in vtero concepiſſe; vnde ſequuta eſt inappetentia, macies, & pallor totius corporis, quorundam eduliorum deſiderium, cum aliis grauiditatis ſignis.

Poſt quadrageſimum à conceptione diem percepit palpitationem quandam verſus hypochondrium dextrum, ab eoque tempore meliùs habuit, & appetitus reſtitutus eſt. Venter in dies augebatur, mammæ intumeſcebant, in quibus tandem lac colligi cœpit, nempè quarto menſe in mamma ſiniſtra, idque ſubruffum, poſtea album in dextra.

Quarto menſe, fluxus menſtruorum apparuit copioſus, triduò perſeuerans, inde ventris tumor imminutus eſt. Poſteà tamen ſenſim denuò augebatur. Menſtruæ purgationes ſingulis menſibus prodibant, quemadmodum ante grauiditatem; Motus in ventre ſentiebatur illi conſimilis, quem fœtus in vtero concluſus ſolet exercere.

Nono menſe dolor parturientium paſſa eſt, vt ita vocata obſtetrice omnes aſtantes partum expectarent. Illi tamen dolores poſt 24. horas quieuerunt, & nihil excluſum eſt.

Ab eo tempore menſtruorũ fluxus adhuc ordinatus fuit, vſque ad decimum tertium menſem, in quo iterùm parturientium dolores paſſa eſt ſine effectu. Poſteà vero nunquam amplius menſtra prodierunt, ventris tumor permanſit, cum motu interpolato inſtar fœtus incluſi. Iámqoe elapſi ſunt triginta duo menſes à principio grauiditatis, neque tumor ventris eſt admodum inſignis, vix enim æmulatur ſemeſtrem geſtationem. Duo tumores apparent ſenſibiliter diſtincti, vt quoddam interſtitium medium appareat: Illi tumores ad hypochondria vergunt decumbente muliere. At eadem erecta, veram grauiditatem referunt, medium ventrem occupantes: compreſſi recedunt, & iterum accedunt. Mouentur ſæpè motu proprio inſtar fœtus in vtero incluſi.

Mammarum tumor iamdio euanuit, & illæ admodum molles ac flaccidæ euaſerunt, à quibus exprimuntur lactis viridis guttulæ perexiguæ.

Toto grauiditatis tempore, mœrore, & ieiuniis ſeſe confecit, domi incluſa remanens, quod grauiditas illa ſine coniugio legitimo contracta fuiſſet.

Caſus iſte rariſſimus eſt, & intricatiſſimis difficultatum labyrinthis inuolutus, à quibus tamen rationis & coniecturæ filo nos expedire conabimur.

Primò quidem eſſe veram imprægnationem arguere poſſent appetitus deprauati, lac in mammis collectum, & motus ipſius fœtus, cui nihil deeſſe videtur, quàm tempus partus conſuetum, quod quidem tempus ex eo retardatum fuiſſe quis dicere poſſit, quod longa ieiunia, & fluxus menſium fœtum debito alimento fraudauerint, vnde illius perfectio ad longius interuallom producta, hincque mora in vtero diuturnior conſequuta fuerit. Attamen conuenit inter Medicos, Philoſophos, & Iuriſperitos, à quibus ſæpè hæc controuerſia diſputata eſt, vltimum humani partus terminum vltrà vndecimum menſem extendi non poſſe. Neque eſt quod dicere quis valeat, præter naturalem, & ordinarium pariendi terminum, raros quoſdam, extraordinarios caſus poſſe contingere, quemadmodum apud nos recens adhuc eſt historia dominæ de Cardet, quæ ſe primùm ad decimum quintum menſem, poſteà verò ad annum, duos, & tres, fœtum in vtero geſtaſſe aſſerebat, quâ de re duo extant conſilia inuicem pugnantia doctiſſimorum virorum Hucheri cum Varandæo ex vna parte; & Saporta cum Pradilleo ex altera. Tum etiam apud Schenchium quædam hiſtoriæ proponuntur infantium per biennium in vtero geſtatorum, qui ſtatim ac in lucem editi eſſent, & loqui & incedere cœperunt. Haſce enim hiſtorias, non hiſtorias, ſed fabulas eſſe aſſerimus; idque ex earum lectione confirmare facilè eſt; nam quod ad Do. de Cardet ſpectat, rationibus in conſilio Saportæ & Pradillæi propoſitis abundè conuincetur illam fuiſſe melancholicam, & imaginationis errore laboraſſe; quod non ſolùm ructus frequentes, cordis palpitationes, anathymiaſes ad caput & faciem delatæ, aliàque teſtabantur; ſed in primis quod ipſa ſe puerum in vtero clamantem audiuiſſe teſtaretur; quod eſſe impoſſibile, vel tantillum initiatis in Arte medica notum eſt. Et ea quæ ab eo tempore ſubſequuta ſunt, errorem illum mentis ſufficienter oſtendunt. Illa enim Domina, cum adhuc in viuis ſit, ſe etiamnum hodie à viginti duobus annis grauidam pronunciat, quæ aſſertio reliquarum omnium ab eâ prolatarum fidem facilè abrogat. Hiſtoriæ vero è Schenchio collectæ ex eo falſitatis arguuntur, qood aſſerant, in lucem editos ſtatim loqui cœpiſſe; At nemo neſcit loquelam eſſe ex diſciplina. Eiuſdem farinæ eſt quod Auicenna refert ſe à fideli quodam accepiſſe mulierem poſt decimum quartum menſem peperiſſe. Auritum enim teſtem ſe, non oculatum profitetur. Cum igitur nullâ verâ hiſtoria tales caſus aliquando accidiſſe conſtet, ac demùm in noſtro caſu conceptus circa diem quadrageſimum moueri cœperit cùm verus fœtus tertio, vel quarto tantùm menſe moueatur, ſatiùs eſt aſſerere noſtram hanc mulierem, verum fœtum non habere in vtero. Tantùm enim abeſt vt inedia, & purgationes menſtruæ, fœtum retardare potuerint, quin potiùs eumdem accelerare potuiſſent, quemadmodum docet Hipp. grauidam mulierem ex ſanguinis miſſione in abortum incidere. Dicendum ergo eſt in huius fœminæ vtero eſſe præter naturale quippiam, quod ad vnum ex quatuor generibus referendum ſit, aquam, flatum, molam, vel monſtrũ. Aquam eſſe nemo auſit aſſerere. De flatu maior eſſet coniectura, ſi quidem non rarò contingit, vt flatus in vtero concluſus, motus edat fœtuum motibus ſimillimos, qui veram grauiditatem diu mentiantur. Attamen flatum non eſſe duo conuincere videntur; Vnum quidem quod ille in vtero tamdiu contineri nequiuiſſet, ſed tandem excluſus, aut diſſipatus, fuiſſet; Alterum, quod lac in mammis apparens, aliquid flatu maius conteſtari videatur. Molam autem eſſe,

tutius eſt aſſerere;tùm quod illius generatio ſatis frequens, rei nouitatem imminuit; tùm quod propoſita indicia illi ſatis videntur reſpondere, nimirum motus palpitans ad quadrageſimum diem, lac in mammis crudum, menſium fluxus grauiditatis tempore, idem lac poſt nonum menſem euaneſcens, & mammarum detumeſcentia, quibus addere eſt tumoris ventris duritiem,qui premendo locum mutat,& iterùm regreditur. Quamuis autem Hippocr. 1. de morbis mulierum aſſerat ex mola lac in mammis non colligi,id de vero & perfecto lacte audiendum eſt,non autem de Ichoroſo, quod in huiuſmodi caſibus reperiri ſolet. Cùm autem duo tumores diſtincti tactui ſubiiciantur veriſimile eſt duas adeſſe molas.

His equidem acquieſcere poſſet animus, niſi quædam obſiſterent,ex quibus ſumma difficultas ab initio propoſita exoritur.Primò enim ex doctrina Hippocr. mola nullum habet proprium motum,ſed tantùm mouetur ad motum vteri, & ſi quis motus tangentibus appareat, ille palpitans tantùm eſt. In hac verò muliere maior motus percipitur, & veri fœtus motibus conſimilis, qui ab aſtātibus facilè conſpicitur.Secundò mola conuertitur in vtrumque latus,lapidis inſtar cum ponderis, & grauitatis ſenſu; In hac muliere nihil tale apparet. Tertiò in mola Venter dilatatur in omnem dimenſionem æqualiter, cum in vero fœtu acuminetur versùs vmbilicum coarctatis vtrinque lateribus, cuiuſmodi ſe habet venter huius mulierculæ. Quartò mola ad pubem & inguina propendet;In hac muliere tumor eſt ad hypochondria. Denique mola continuò augetur,& in ſpatio trium ferè annorum ad ingentem molem perueniſſet. At in hoc caſu tumor ventris per exiguus eſt, grauiditatem quinque tantùm vel ſex menſium referens, neque à longo tempore vlterius augetur.In harum difficultatum concurſu, licet ſatiùs duxerimus molæ generationi, tanquam frequentiori inſiſtere. Attamen omnibus phænomenis meliùs ſatisfieret, ſi liceret aſſerere monſtrum quoddam in huius fœminæ vtero latitare,quod ad præfinitam quandam magnitudinem auctum,nullum ampliùs incrementum ſuſcipiat, ſed tantùm modò viuentis humani fœtus inſtar nutriatur,indeque fiat,vt neque vterus ampliùs extendatur,neque fœtus alimento priuatus intereat.Ita enim nonnullas mulieres, ſerpentes talpas, ranas, mures, aues, aliaque animalia enixas fuiſſe,inter hiſtorias relatum eſt.Imò vero in Apulia & Lombardia frequentem eſſe talium animalium generationem multi Authores referunt,idque genus animalium ideò vocari fratrem Lombardorum; à Gordonio, Tornamira, aliiſque barbaris Medicis Arpa ſeu Arpia nominatur, quod huiuſmodi Monſtrum multos plerunque habeat pedes, quos etiam ſermone illo barbarico arpas nominant. Hoc inquam ſuppoſito,omnibus phænomenis poteſt ſatisfieri. Nam in talis grauiditatis initio,omnia veræ grauiditatis ſigna apparere potuerunt, ſcilicet lac in mammis, motus veri fœtus motui conſimilis, qui quadrageſimo die potuit apparere ex eo quod tale animal citiùs conformatum fuerit, quàm verus fœtus: Deinde abſoluto animali venter non ampliùs creſcit,illud tamen non irritat naturam ad ſui excluſionem, quia ſolâ tranſpiratione viuit,& vteri tepore fouetur. Duplex autem eſſe animal coniiciendum eſt, quod duo corpora diſtincta in vtero percipiantur. Per huiuſmodi coniecturas incertus diuagari poteſt animus, donec rei latentis excluſio rem totam oculis ſubiiciat. Quam equidem excluſionem (vt hoc tantùm de curatione dicam) nollem arte promouere,ne mulier in aliquod vitæ diſcrimen coniiciatur; ſed tantiſper expectare, donec vel natura ſponte onus excutiat, vel ad tumorem ampliorem venter aliquando perueniat,quod tamen non euenturum ex propoſitis fundamentis aſſerere teneor. Poſt aliquot annos relatum mihi fuit hanc mulierculam fuiſſe liberatam; ſed quo euentu, expiſcari non potui; quia illa rem ſtudioſè celauit.

Ad huius hiſtoriæ illuſtrationem non parùm conducit alius caſus à vetula obſtetrice mihi relatus, de quadam muliere Monſpelienſi,cui primùm menſtruæ purgationes defecerunt, mox inappetentia, & quorundam peculiarium alimentorum appetitus eam inuaſit; præcipuè verò piſcium oſtraceorum appetentia eximia premebatur, vt iis continuò veſci cogeretur. Poſt ſecundum grauiditatis menſem,motum fœtus in vtero perſenſit, qui deindè ſequentibus diebus, & menſibus perſeuerauit; quod tamen ipſi, aliiſque mulieribus mirum videbatur, cum ante tertium menſem fœtus in vtero moueri non conſueuerit. Poſt ſeptimum menſem lac in mammis apparuit, prauo colore ad viridem vergente, infectum. Partus ad finem vſque decimi menſis protractus eſt.Quo tempore mulier doloribus parturitionis afflicta, obſtetricem vocauit, & in iis doloribus per triduum integrum perſeuerauit. In eo autem prędicti dolores à vulgaribus parturientium doloribus erant diſſimiles, quod ægra ſe in ventre pungi ac lancinari ſentiebat,& vterum ſibi laniari dicebat. Tanta autem erat doloris illius pungitiui atrocitas vt magnis eiulatibus vociferari cogeretur. Tandem poſt plures enixus animal quoddam, ſeu monſtrum peperit buffoni non abſimile, ſed plus quàm viginti pedibus in toto corporis ſui ambitu munitum. A mulieris vtero in obſtetricis ſinum exceptum,inde in terram proſiliit, & ſupra pauimentum ſatis celeriter curſitauit, ac tandem infrà lectum ſe recepit; vndè extractum ſubitò enecatum eſt, & in ſella vinaria ſepultum, vt mulieris opprobrium celaretur. In pedum extremitatibus vnguiculi erant ſatis acuti, à quibus ſine dubio dolores pungitiui & lancinantes oriebantur, quas mulier parturiens percipiebat.Diſruptis enim membranis quæ tempore geſtationis animal continebant; illud exitum queritans, vteri membranam interiorem vnguiculis diſcerpebat, & dolores illos atroces concitabat. Quamuis huiuſmodi monſtra varias formas, & figuras obtineant quia caſu, & fortuitò, ac naturæ errore generantur: Attamen ea quæ frequenter in Apulia generantur,& fratres Lombardorum nominantur, ad tam deſcriptam figuram frequentiùs accedunt,vt ex Autorum, qui hac de re ſcripſerunt,relationibus videre eſt.

LAZARI

LAZARI RIVERII CONSILIARII, ET MEDICI REGII, ET IN MONSPELIENSI VNIVERSITATE MEDICINÆ Profeſſoris, Obſeruationum Medicarum, & curationum inſignium

CENTVRIA TERTIA.

OBSERVATIO I.

Teſtis ſiniſtri inflammatio.

DOMINVS B. Mercator Monſpelienſis, cum gonorrhœam ex impuro concubitu contraxiſſet, Chirurgum conſuluit, qui venam pedis aperuit, bolum ex caſſia exhibuit, & ſequenti die bolum ex terebinthina, aliaque remedia conſequenter, quibus gonorrhœa ſuppreſſa eſt; vnde facta metaſtaſi materiæ fluentis, teſticuli tumor cum inflammatione obortus eſt; ita vt intra duos dies ad pugni magnitudinem excreuerit. Tandem ad me venit die octaua menſis Iulij 1643. iubeo iterari venæ ſectionem ex pede, emulſiones præſcribo, & cataplaſma ex farina fabarum cocta in oxycrato. Per biduum vſurpata hæc remedia nihil profuere, tumore & dolore teſticuli perſeuerante non ſine febre. Pero mihi oſtendi cataplaſma, quod à Chirurgo confectum fuerat nimis durum, & cum oxycrato valdè diluto, ideò inflammationem non ſedabat defectu aceti, & partem calefaciebat nimia ſoliditate. Præſcribo venæ ſectionem ex brachio, fotum teſticuli cum aqua roſaceâ, & idem cataplaſma iterandum cum æquis partibus aquæ & aceti, atque iterùm emulſiones cum decocto refrigerante paratas; quæ omnia apud Pharmacopœum ex arte præparata fuere. Sequenti die meliùs habuit, febris & inflammatio imminuta, tumore in eodem ſtatu perſeuerante. Purgationem præſcribo ex ſennâ, rhab. mannâ, & ſyrupo roſaceo; benè purgatus eſt, & febris omninò ſublata, inflammatio valdè imminuta eſt, ſed teſtis adhuc tumidus permanebat. Iteratur venæ ſectio in brachio, cataplaſma componitur ex farina fabarum cocta in aceto puro; tumor valdè imminuebatur, ſed aceti acrimonia ſcrotum vellicabat, ad cuius ſublationem iubeo, vt acetum cum lithargyro priùs decoquatur; ſic enim prorsùs aceti acrimonia tollitur, ex quo paratum eſt denuò cataplaſma cum farina fabarum; optimè inceſſit, & intrà quatuor, aut quinque dies tumor ita imminutus eſt, vt teſtis affectus vix magnitudine ſanum ſuperaret.

OBSERVATIO II.

Dyſenteria.

DOmina Lnquiſſa, Soror Baronis de la Roquette, correpta eſt dyſenteria graui decimâ quartâ die menſis Iulij, anni 1643. æſtu maxime ſæuiente. Ad eam vocatus ſum tertia die morbi, præſcribo clyſterem detergentem & venæ ſectionem. Quarta, purgata eſt medicamento ex rhab. ʒiß. myrobol ʒß. infuſ. in aqua plantag. diſſoluendo rhab. pulu. ℈j. ſyrupi roſac. ℥i. bis deiecit humores excrementitios, ſed in reliquis deiectionibus quæ erant frequentes, mucoſum quid ſanguine perfuſum. Veſperi exhibeo laudani grana duo quibus tormina parùm remiſerunt, & deiectiones paulò rariores fuerunt, tum per breuia interualla aliquantulum dormiuit, cum prægreſſis noctibus peruigil omninò fuiſſet. Quintâ tormina eadem, deiectio frequens, eaque ſanguinea, clyſteres ex lacte, & vitellis ouorum frequenter iniiciebantur. Veſperi ſumpſit iterùm laudanum ad grana tria cum conſerua roſarum, & illicò dolores ſedati ſunt, ac ſemel tantùm in hora deiiciebat, dormiuit per interualla. Sextâ die manè deiectiones iterùm frequentiores, cum doloribus intenſis. Iterùm ſecatur vena, & poſt tres horas ſumpſit decoctum inteſtinorum veruecis, cum pulueris granorum actes ʒi. dolores omninò ſublati ſunt, & deiectionum interualla multò longiora reddita, ſed ſtatim à venæ ſectione totus venter inungebatur oxyrrhodino ex oleo roſ. aceto & aqua roſ. parato, quod ſingulis horis admouebatur, ad ſedandam inteſtinorum inflammationem, quæ ex febre dignoſcebatur,

&

& ex eo quod leuis ventris contactus dolorem inferebat, & hoc remedio multùm leuabatur. Veſperi iniectus fuit clyſter ex lacte cum ℥iij.ſucci plantaginis ad eandem inflammationem inteſtinorum demulcendam; nam mihi maximi momenti viſum eſt, in tempeſtate calidiſſima & æſtuoſiſſima ad inflammationem illarum partium præcipuam curationem dirigere, quia ex ea præcipuum ſolet impendere periculum; vt plurimùm enim qui ex dyſenteria intereunt, præcipuum mortis cauſam, inteſtinorum gangrænam agnoſcunt, quæ ex aſſidua prauorum humorum illuuie in partes inflammatas,& vlceratas confluente, facilè inducitur. Noctu etiam exhibitus fuit iulepus ex aquâ plantaginis cum ʒj.pulu.granorum actes compoſitus. Tota nocte non dormiuit, & frequenter admodùm deiecit, ſed ſine dolore. Septimâ die deiectionum frequentia continuauit, ſed ſine dolore, clyſteres continuati. Octaui ſumpſit rhab. pulu.ʒj.cum iuſculo, vnde maiora deiectionum interualla. Poſtmodum verò per triduum ſumpſit manè decoctum myrobolanorum, quo integrè curata eſt. Illud autem decoctum ita compoſitum fuit.

℞. Cortic. mirobol. cepulor. ℥j. citrinor. ℥ß. paſſular.corinthiac. ℥ij. coquantur in aquæ ℔ ij. ad tertiæ partis conſumpt. in colat. diſſolue ſacchari ℥i. clarificentur & aromatizentur cinam. ʒij. capiat in quatuor doſes manè & ſerò.

Observatio III.

Lumbrici.

DOminus de Saint André vir nobilis, ſexagenarius laborauit dyſenteria per multos dies poſtmodùm febre tertiana. Ac tandem cum conualeſcere videretur, pulſus apparuit intermittens per tres aut quatuor dies, cum animi angore, virium proſtratione. Cauſa huius pulſus intermittentis neque à Medico ordinario, neque à me in conſilium vocato internoſci potuit. Sed illa ſe ipſam prodidit, quæ erat lumbricus craſſitie digitum æquans, & longitudine brachij dimidium, eo excreto pulſus ad priſtinum ſtatum redit, & æger qui peregrinus erat, ad ſuos reuerſus eſt.

Observatio IV.

Dyſenteria.

DIe 2. Auguſti 1643. Filius meus Carolus ſeptennis correptus fuit dyſenteria à frigore repentino producta, quod illis diebus contigit. Excernebat frequenter pituitoſa multa cum ſanguine permixta, ſed ſine dolore & febre. Secunda die eadem. Tertia die febris eum corripuit, deiectiones pauciores, ſed frequentiores, porraceæ,& cum torminibus; clyſteres ex lacte iniecti, ſanguis miſſus ad ℥ vj. veſperi cum fluxus vrgeret exhibeo laudani granum ſemis, fluxus aliquantulùm retardatus eſt, vt rariores eſſent deiectiones, & minùs dolorificæ. Quartâ exhibeo potionem ex rhab.ʒj.infuſa in aqua plantag.cum eiuſdem pulu. ℈j. & ſyrupi roſ. ℥j. cum febris admodùm remiſſa eſſet, multam pituitam & bilem excreuit per plures vices cum leuamine,ſed nocte inſequente grauiſſimis torminibus vexabatur, iiſque ferè aſſiduis, cum perpetua, & inani deſidendi cupiditate. Exhibeo circa mediam noctem laudani granum vnum, quo dolores illi ſedati ſunt, & fluxus imminutus, vt non niſi ſemel in hora deiiceret. Pro potu ſumpſit perpetuò decoctum raſuræ eboris cum conſerua roſarum agitatum, cui interdùm miſcebant ſalis prunellæ ℈j. hæc erant iuleporum loco, quos pertinaciter renuebat. Quinta die deiectionum interualla rariora, ita vt aliquando per duas aut tres horas non deiiceret, & humores pituitoſi ac bilioſi excernebantur ſine ſanguine & febre. Sexta, & ſeptimâ eadem. Octauâ ſumpſit rhab. ʒj. cum iuſculo, multa deiecit per dilucida interualla. Nonâ rariores deiectiones & craſſiores, appetentiâ cibi premebatur,& ſequentibus diebus ſine aliis remediis, Deo ſit laus & gloria, ad integram ſanitatem perductus eſt.

Observatio V.

Purgatio in Canicula.

ANno 1643. ardente ſyrio circa initium Auguſti tres pueruli duorum aut trium annorum, à Medicis quorum curæ commiſſi fuerant, purgati blandis medicamentis, eadem die conuulſi perierunt Horum duo laborabant catarrho in pectus delabente, tertius verò dyſenteria. Alij etiam pueruli ex catarrho in conuulſiones inciderunt eodem tempore, & eadem die è viuis ſublati ſunt. Fiunt autem huiuſmodi conuulſiones Epilepticæ, colliquatis humoribus ab ære calidiori. Hinc patet ſumma cautione vtendum eſſe in ægrorum purgatione, diebus canicularibus, iuxta præceptum Hippocratis.

Observatio VI.

Aluus Aſtricta.

QVidam Religioſus ordinis ſancti Dominici, temperamento melancholicus aluum habebat valdè aſtrictam, ita vt interdum per ſex aut ſeptem dies non deiiceret. Coi incommodo medebatur ſumendo duabus horis ante cœnam pruna cocta cum eorum decocto, qoibus addebat vini valdè lymphati cyathum ſemis, cuius mediam partem ſumebat ante pruna, alteram verò medietatem iiſdem aſſumptis; & ſic aluus commodè laxabatur, ac multò efficaciùs quàm ex ſolis prunis fieri conſueuit. Idem præſtabat interdùm ſumendo butyrum recens ad nucis maiuſculæ magnitudinem & deſuper hauriendo vinum lymphatum.

Observatio VII.

Hæmorrhoidum Dolor.

IDem Religioſus quintâ die Auguſti 1643. correptus eſt dolore hæmorrhoïdum acerbiſſimo cum tumore inſigni, atque inflammatione. Vocatus ad eum venæ ſectionem præſcribo ex brachio ſiniſtro, præmiſſo clyſtere, poſteà fotum anodynum cum cataplaſmate de mica panis, quod ferre non poterat propter exquiſitiſſimum partis ſenſum. Secundâ die iteratur phlebotomia ex brachio dextro, ſumpſit iulepos emollientes, & aliquantulùm laxantes, vt aluus liquida ſeruaretur, ſiquidem fæces induratæ dolorem admodùm exacerbare ſolent. Iulepi autem erant huiuſmodi.

℞. Fol. lactucæ, bugloſſi, & ſummitat. maluæ ana M. j. liquirit. raſæ & paſſular. mundat. ana ℥ ß. flor. bugloſſi, borrag. & violar. ana P.j. coquantur ad ℥ viij. in colatura infunde caſſiæ recenter extractę ℥j. colentur iterùm & clarificentur addendo ſyrupi violacei ℥j. capiat bis in die.

Parti verò ſequens vnguentum admotum eſt.

℞. Olei roſ.& violac. ana ℥j. vnguenti popul. ℥ß. fiat linimentum,

Cum autem tumor & dolor perſeuerarent, admotæ ſunt duæ hirudines hæmorrhoïdibus, extractuſque ſanguis ad ℥ iv. & tenſio atque inflammatio

matio aliquantulùm remiſſa eſt. Poſteà verò ſuffumigium ſequens præſcriptum eſt.

℞. Sempervivi maior. M.i. vini albi ℔ ij. bulliant, & huius decocti fumum recipiat in cathedra perforata. Deinde ſequens vnguentum parti admoueatur.

℞. Vnguenti roſ. ℥j. mercurij crudi ʒij. miſce; fiat vnguentum.

Quamuis autem mercurius eximiam vim habeat emolliendi, & tumorem diſcutiendi, durities tamen in parte permanebat. Ideò ad molliendum, ac diſcutiendum tumorem duo remedia præſcripta ſunt. Primum fuit ſuffumigium aceti in quo ſilices igniti extinguebantur, quo ſcirrhoſos tumores emolliri Galenus docuit; Alterum fuit ſequens linimentum poſt ſuffitum admouendum.

℞. Ol. amygdal. amar. ℥ij. bdellij & ſtyracis liquidæ ana ʒ ij. fiat linimentum.

His dolor & tumor ſingulis diebus multùm imminuebatur. Cui rei etiam multùm contulit decoctum millefolij, quod per biduum ſumpſit pro potu ordinario cum pauco vino.

Quia verò aluus continuò aſtricta erat, ad eam laxandam & ſimul cauſam antecedentem per epicraſim auferendam, pilulæ ſequentes præſcriptæ ſunt.

℞. Maſſæ pilul. de bdellio ʒ ij. ſennæ mundat. rhab. electi, & agarici recẽter trochiſcati ana ʒ j. cum ſyrupo roſ. ſolut. fiat maſſa pilular. de qua capiat ʒ j. ſingulis diebus manè, donec maſſa abſumpta fuerit. Et hiſce per aliquot dies continuatis omninò conualuit. Suffitus ex aceto ad tumorem diſcutiendum mirè profuit.

Observatio VIII.

Aſthma & hydrops.

VIr pauperculus & ſenex aſthmate à multis annis laborans, hydropicus factus eſt, cumque non poſſet multis remediis tractari, elyſter ei præſcribitur ex furfuris M. j. & colocynthid. ʒ j. coctis in vino albo, quo multa ſeroſa & pituitoſa exerenit. Idem remedium tertio quoque die iterauit, & ſemel in ſeptimana electuar. diacarth. ℥ ß. ſumpſit cum iuſculo, & intra menſem hydrops ſublatus eſt. Aſthma verò cum curari non poſſet ob vetuſtatem, & æger tantùm aliquod remedium peteret, quo in paroxyſmo vteretur, eoque ab imminente ſoffocatione liberaretur, aut aliquod grauiſſimæ ſpirandi difficultati ſolatium afferret, ſequens ei præſcriptum eſt.

℞. Aquæ cinam. ℥ij. oxymel. ſcyllit. ℥j. miſce, vtatur ex cochleari in paroxyſmo.

Hoc remedio multam pituitam craſſam & viſcidam expectorabat, & breui à paroxyſmo liberabatur, qui ſoffocationem integram minabatur.

Observatio IX.

Dyſenteria.

ADoleſcens 20. annos natus circa finem Augusti 1643. laborauit dyſenteria per duodecim dies quam nullo remedio oppugnare conatus eſt, donec ad xenodochium deductus ſumpſit ex præſcripto Medici xenodochij ſalis vitrioli ʒj. in aqua diſſolutam, multa euomuit bilioſa & pituitoſa, ſicque facta eſt reuulſio humoris ad inteſtina defluentis, & hoc ſolo remedio curatus eſt.

Observatio X.

Tertiana Duplex.

QVidam adoleſcens Iacobus Durand nominatus ætatis 17. annorum in menſe Septembri anni 1643. laborabat duplici tertiana, eiuſque octo acceſſiones paſſus erat antequam vllo remedio vteretur, ſecta fuit vena, iniecto priùs elyſtere, poſtridie verò ſumpſit guttæ gummi cum ſpiritu vini & ſulphuris præparati grana decem, non purgatus fuit ſed tantùm leuiſſima quadam nauſeâ, eaque inani affectus eſt: Acceſſio ea die anticipauit, breuior tamen fuit, & nullam aliam deinceps paſſus eſt, atque à morbo immunis fuit.

Observatio XI.

Alia Tertiana Duplex.

PEtrus Alegre 20. annos natus patiebatur duplicem tertianam à ſex ſeptimanis, in quarum decurſu aliquoties vena ſecta fuerat, & purgantia medicamenta exhibita. Tandem ſumpſit bolum ex mercurij præcipitati rubri ſine corroſiuis parati granis decem, ſcammonij pari quantitate, & conſerua roſarum compoſitum. Laborabat alui fluxo ſatis moderato ab octo vel decem diebus ante aſſumptionem medicamenti, quod tamen Medico curanti non retulerat. Attamen operatio medicamenti ita ſucceſſit, vt ab eo æger non purgatus fuerit, & alui fluxus cohibitus ſit, febrileſque acceſſiones deſierint.

Eodem tempore alter eâdem febre laborans, idem medicamentum ſumpſit, & ab eo decies purgatus nauſeáque interdùm affectus eſt, & ab acceſſionibus liber euaſit.

Observatio XII.

Hæmoptoë.

VIr militaris nomine Beaulaguet Anianenſis triginta annos natus, temperamento ſanguineo, & bilioſo præditus, ab octo menſibus incidit in ſanguinis excretionem per os, quem vomitu reiecit primâ vice ad libras octo, à quo affectu frequenti phlebotomia liberatus eſt. Idem tamen vomitus ſanguinis poſt aliquod tempus ſemel atque iterùm recurrit ſed minori copiâ, & iam per interualla ſputa cruenta, & ſincerum ſanguinem per ſputum reiicit. Huic ſequentia præſcripta fuere remedia in principio menſis Augusti anno 1643.

Iniecto clyſtere laxante aperiatur vena baſilica cubiti dextri, mittatur ſanguinis ℥ vj. vel vij.

Poſtridiè venæ ſectionis brachij, aperiatur vena malleoli ſiniſtri mittantur ſanguinis vnciæ totidem.

℞. Fol. plantag. m. j. tamarindor. ℥ß. coquantur ad vj. in colaturâ infunde rhab. electi ʒ j. myrabolanor. citrin. ʒ ß. ſantali citr. ℈ ʒ. in expreſſione diſſolue, mannæ & ſyrupi roſac. ana ℥j. rhab. pulu. ℈j. fiat potio quæ detur poſtridiè vltimæ venæ ſectionis cum regimine.

Poſtridiè purgationis applicentur duo cauſtica poſteriori parti ceruicis inter tertiam & quartam vertebram.

℞. Radic. biſtortæ tormentillæ, & ſymphiti maioris ana ℥j. fol. plantag. pimpinellæ, piloſellæ & vincæ peruincæ ana m. j. ſantali. rubr. ʒij. coquatur ad ℔ 1 ʒ. in colat. diſſolue ſyrupi de roſ. ſiccis ℥iv. fiat iulep. pro quatuor doſibus matutinis, addendo vnicuique doſi ſalis prunellæ ℈j.

Finitis iulepis reiteretur potio purgans prædicta; addendo

addendo pulu. ialapæ ℈j. & totum rhab.infundendo.

℞.Radic.conſolidæ maior.℥j.fol. plantag.pimpinell.bugulæ, prunellæ & piloſellæ ana m. ß.coquantur cum iuſculo colli veruecini & colaturam capiat manè tribus horis ante prandium, continuando per xij. dies.

Poſt quartum quodlibet iuſculum capiat potionem purgantem prædictam.

Finitis iuſculis vtatur opiatâ ſequenti.

℞. Conſeruæ roſar. & radic.ſymphiti ana ℥j. trochiſcor.de carabe & de terrâ ſigillata ana ʒß.coralli præparati, margaritar.præp.& lapid.hæmatit.ana ʒj. gummi arabici & tragacanth.ana ℈j. cum ſyrupo de roſis ſiccis fiat opiata de qua capiat magnitudinem auellanæ duabus horis ante paſtum, ſuperbibendo parùm aquæ potus ordinarij, quæ erit ptiſana confecta ex decocto hordei & liquiritiæ, vel aqua ferrata in quâ pimpinella vel piloſella infundatur.

In principio autumni vtatur per xv. dies lacte caprillo, vel ouillo leuiter chalybeato.

Quam primùm aggreſſus eſt homo remediorum vſum, ſanguinis ſputum ceſſauit, neque vnquam ampliùs in toto eorum decurſu comparuit, neque deinceps.

Observatio XIII.

Ex tumore in genu aperto, loco puris ventus egreditur.

MVlier 30. annos nata, ab octo menſibus tumorem patiebatur, partem femoris inferiorem occupantem, & ipſum genu, nullus rubor aderat, ſed dolor eam ioſeſtabat, vt claudicare cogeretur. Multis remediis reſoluentibus adhibitis tumor io eodem ſtatu permanebat. Tandem in duobus locis, parte ſcilicet internâ & externâ eleuatio ſatis inſignis apparuit, eaque circumſcripta cum mollitie & fluctuatione; itaut purulentam materiam adeſſe omnes exiſtimarent, admotum eſt cauſticum potentiale parti magis tumenti; quæ erat exterior, poſt modum ſcalpello inciſâ eſcharâ, & aperto tumore, flatus quidam emaoauit, & nihil aliud. Simile exemplum habetur apud Zacut.Luſit.lib 2.prax.admir.obſeru.163.vbi ex Gal.& Auic. docet huiuſmodi tumores in genu ſæpè à Medicis aperiri, pus intus latere exiſtimantibus, & nihil aliud tamen, quàm flatuoſum ſpiritum egredi.

Observatio XIV.

Punctura apum.

MErcator Monſpelienſis nomine Claparede quinquagenarius, cum ſummo manè ex vrbe egreſſus eſſet, peregrè diſceſſurus, & mille paſſuum iter ab vrbe perfeciſſet, examen apum in aëre volitans eum ſubitò inuaſit, & totam faciem, ac ceruicem infinitis aculeis compunxit. Vnde grauiſſimi dolores ſtatim exorti ſunt, qui eum domum repetere confeſtim coëgerunt. Ad illum ſtatim vocatus, hominem inuenio maximâ doloris impatientiâ oppreſſum, vt vix in lecto ſe continere poſſet, facies intumeſcebat, & rubore vndique infecta erat. Iubeo ſtatim partes compunctas illiniri theriacâ, quæ cum doloris atrocitatem non compeſceret, fotum præſcribo ex eadem theriacâ in aqua vitæ diſſoluta, qua dolores aliquantulum mitigati ſunt, tumor faciei imminutus. Poſtmodum locis magis dolentibus admotæ fuerunt cepæ contuſæ in modum cataplaſmatis. Lac ficulneum etiam quibuſdam particulis admotum, ac deinde inunctiones factæ ex oleo ſcorpionum Matthioli. Doloris acerbitas remedia ſæpè mutare cogebat, quæ per duas horas continuata, & exhibita potione cardiacâ, & alexipharmacâ, dolores in omnibus ferè partibus ceſſarunt. Adhuc tamen infeſtabat dolor acutiſſimus in auris ſiniſtræ cartilagine, qui prædictis remediis ſedari non poterat. Animo reuoluens non ſolùm apes parti admotas venenum attrahere, & dolorem ſedare, ſed etiam alia muſcarum genera, exiſtimaui cantharides duplici nomine conferre poſſe: tum quod inter muſcarum ſpecies numerentur; tum etiam quod attrahendi vi potentiſſima præditæ ſint. Et cum emplaſtrum veſicatorium qood in officinis habetur, magnam cantharidum copiam in ſua compoſitione recipiat; ex eo paratum emplaſtrum auri admoueo quod intrà horæ quadrantem, dolorem omninò ſubmouit, veſicis non excitatis propter moram exiguam.

Observatio XV.

Catarrhus cum raucedine.

CIrcà finem menſis Octobris anni 1643. cum primùm Auſtri flare inciperent; catarrho affectus ſum in pectus delabente, ſummam vocis raucedinem, ac penè aphoniam efficiente; cui ſtatim medelam faciens, purgationem inſtituo ex ptiſana laxante, quam ſumo bis in die per biduum. Hoc remedio ceſſauit raucedo, & interdio à catarrho immunis videbar, ſed noctu fluxio ingraueſcebat circa mediam noctem, tuſſimque continuam efficiebat, meque è lecto egredi cogebat. Huic mederi cupiens ſanguinem detraho ad ℥x.ſequenti tamen nocte, eadem tuſſis rediit, quæ non aliâ viâ quàm ſurrectione è lecto ſedari poterat. Poſtridiè venæ ſectionis, liberatus à catarrho videbar, ſed nocte mediâ iterùm tuſſis rediit, ad quam potentiùs cohibendam, ſumo eadem horâ laudani grana tria, & lectum repetens poſt mediam horam, noctis reliquum ſine tuſſi & fluxione, cum ſomno ſuauiſſimo tranſegi, ac noctibus inſequentibus nec tuſſis, nec catarrhus ampliùs comparuit. Vrgente affectu à vino abſtinebam, vtens pro potu ptiſana ex coriandro & liquiritiâ confectâ.

Observatio XVI.

Febris tertiana duplex cum hydrope.

ANtonius Sany Monſpelienſis annos circiter 40. natus, homo humilis ſortis, & pauperculus, in menſe Septembri anni 1643. correptus eſt febre tertianâ duplici, eâque vehementiſſimâ, quam per menſem integrum ſuſtinuit ſine remediis, & prauis veſcens edulis, vndè primùm lien intumuit, & ſcirrhoſam dariticm contraxit, ac tâdem hydrops conſequutus eſt. Dum eſſet in eo ſtatu, Medicum xenodochij vocauit, qui primùm potionem purgantem præſcripſit, poſteà venæ ſectionem, deinde apozema pro tribus doſibus refrigerans, aperiens & purgans, ſimulque fotum emollientem & aperientem regioni lienis per biduum, & iteratam venæ ſectionem poſt vſum apozematum. Cum hæc nihil profuiſſent, exhibuit meo conſilio bolum ex mercurij vitæ correcti & per inferiora tantùm purgantis granis xij. cum conſerua roſarum, bis deiecit ſine nauſea & vomitu, & poſtera die paroxyſmus mitior ac breuior fuit, qui anteà vehementiſſimus eſſe conſueuerat. Duobus interiectis diebus iterùm exhibitum eſt idem medicamentum, quo per aluum reiecit atra, porracea, & fœtida quamplurima, ac bis tantùm purgatus eſt, & paroxyſmus adhuc valdè imminutus. Duobus iterùm interiectis diebus tertia medicamenti doſis exhibita eſt, & nulla euacuatio ſubſequuta, ſed paroxyſmi non ampliùs redierunt, ab eoque tempore æger à febre illa tertiana

Digitized by Google

tiana proſsùs liberatus eſt. Manebat tamen hydrops cum tumore lienis, & dolore intenſo eiuſdem partis, ad quorum affectuum curationem exhibitus fuit bolus ex calomelanos Turqueti gr.xx.& diagridij gr. x. cũ conſerua roſarum, idque remedium per ſex dies cõtinuos vſurpatum fuit ab eoque mouebatur aluus bis aut ter ſingulis diebus ſine moleſtia. Et poſt quartam exhibitionem, ventris tumor reſolutus apparuit, durities & tenſio lienis diſcuſſa, vt æger omninò curatus videretur. Ad maiorem tamen cautelam, per biduum adhuc continuatum fuit remedium, ac poſtmodùm relictus fuit æger alimentis tantummodò reſtituendus, cum nullus effectus præter naturam in eo appareret, Tam ſubita verò reſolutio tumoris abdominis, tenſionis & doloris lienis, coniecturam facit flatuum copiã in ægri abdomine contentam fuiſſe, quæ breui diſcuſſa fuerit, reſeratis viis & meatibus partium naturalium.

Observatio XVII.

Hydrops in Puero.

Filius D. Changerij in Computorum Curia Procuratoris, ſex annos natus: in principio æſtatis, anni 1643. affligi cœpit dolore ſatis moleſto in regione lienis, qui ad vmbilicum ſeſe exporrigebat. Hunc ſequutus eſt tumor abdominis ſenſim increſcens, cum macie totius corporis. Quæ tamen cum non valdè vrgerent, neglecta fuit curatio à parentibus vſque ad finem menſis Octobris, quo tempore me conſulunt. Præſcribo primùm potionem purgantem, poſtmodùm iuſcula aperientia per duodecim dies, addendo tertio cuique ioſculo ſennæ ʒij.& ſyrupi de cichor. compoſ. ℥j. Eodem tempore illinebatur totus venter vnguento deobſtruente, ſumebat pro potu ordinario bochetum rhabarbari cum aqua infuſionis chalybis paratum. Hæc diligenter vſurpata nihil contulerunt. Ideò ad potentiora confugiens, præſcribo opiatam aperientem & roborantem ſingulis diebus vſurpandam, tum etiam purgationem ex ialapæ & ſcammonij, ſingulorum granis decem, calomelanos Turqueti gr.xij. quę in formã boli reducebantur cum conſeruâ roſarum. In primâ exhibitione fuerunt tantùm grana ſex ſcammonij & ialapæ, ſed cum medicamentum duas tantùm ſedes mouiſſet, grana decem vtriuſque in ſecundâ doſi vſurpata ſunt, à quibus æger quater deiecit ſine moleſtiâ, & poſtera die manè ſemel aluum depoſuit, & in deiectionibus inuenta eſt veſicula ydatides nucis iuglandis magnitudinem æquans, cui adhærebat ſatis magna copia pituitæ craſſæ & viſcidæ. Tertio quoque die purgationes iſtæ vſurpatæ ſunt, & quinquies iteratæ, vnde ventris tumor valdè imminutus eſt, ægerque multò alacrior factus, ſed cum glacialis aëris frigiditas vrgeret, purgationes iſtæ ad aliquod tẽpus intermiſſæ ſunt. Poſt duos menſes vmbilicus ſponte apertus eſt, & magna puris copia excreta, vnde æger interiit. Dolores in principio morbi apparentes abſceſſum indicare potuiſſent, ſi à Medico attentè animaduerſi fuiſſent, ſed cum tunc temporis vocatus non eſſet, & mater doloris illius in primâ morbi ralatione mentionem non feciſſet, ac tumor vniuerſum abdomen occuparet, vulgaris hydropis coniectura facta eſt.

Observatio XVIII.

Vlcus cancroſum.

Mater Petri Renaldi Chirurgi Monſpelienſis, ſexagenaria vlcus patiebatur in tibiâ ſiniſtrâ, magnitudinis volæ manus liuidum & cacoëthe, carnem habens præduram, & ſenſu prorſus orbatam; ita vt ſine dolore ſecaretur, quod ab humore atrabilario partis ſubſtantiam adurente procedebat. Erat autem in menſe Octobri anni 1643. vigente frigore, ita vt ſemicupia, quæ alioqui viſcerum intemperiei corrigendæ admodum neceſſaria fuiſſent, vſurpari non potuerint. Ideò iuſſi tantùm vt inſtitutâ victus ratione refrigerante & humectante vteretur per multos dies iuſculis refrigerantibus & humectantibus & ſemel in ſeptimanâ purgaretur ptiſana laxante. Parti verò admotuit mercurium præcipitatum rubrum ad carnem illam emortuam abſumendam, & facta eſchara ſatis profunda, admotum vlceri emplaſtrum ſtipticum Crollij, cuios beneficio intrà vnum menſem vlcus carne repletum & ad cicatricem perductum eſt.

Observatio XIX.

Vulnus contuſum.

Sacerdos ſeptuagenarius conſtanti virium robore præditus, vulnus contuſum accepit in ſuperiore humeri parte, à fuſte inflictum, vndè dolor acerbus eũ cruciabat, pars liuida admodùm apparebat. Illi ſtatim ſecta fuit vena, & admotum emplaſtrum de cumino, poſtridiè exhibitum blandum catharticum, perſeuerabat dolor, qua de cauſa oleo ceræ pars affecta inuncta eſt calidè frequenter, deſuper admoto prædicto emplaſtro, ſicque intra 24. horas dolor omninò ſublatus eſt, & priſtinus color parti reſtitutus.

Observatio XX.

Febris tertiana ſimplex.

Ivuenis 25. annos natus tertiana ſimplici laborans, circa finẽ mẽſis Septemb. anni 1643. ſequentibus remediis curatus eſt. Primum catharticum medicamẽtũ exhibitum eſt. Secunda die celebrata phlebotomia. Tertia die exhibitus mercurius præcipitatus ruber ſine corroſiuis paratus cum ſcammonio ad grana decem vtriuſque. Excreuit biliſioſa multa & porracea bis per vomitum, & bis per ſeceſſum. Perſeuerante morbo, eadem doſis vtriſque exhibita eſt, eodem modo purgatus eſt & febris non ampliùs rediit.

Observatio XXI.

Aſthma.

Senex ſeptuagenarius à multis annis aſthmaticus, ad eam redactus erat anguſtiã, vt vix ſpiritũ ducere poſſet, etiã erecta ceruice, & hianti ore continuò ſterteret, neque vllo modo quieſcere poſſet, quin ſtatim ſuffocari videretur. Sequentium remediorũ vſu ſtertor deſiit, facilior reſpiratio fuit, & ęger multũ leuatus eſt.

℞. Aquæ cinam. ℥ij. oxymel. ſcilit. ℥j. miſce, vtatur ex cochleari frequenter.

℞. Radic. enulæ campanæ ſaccharo conditæ ʒiij. ſacchari candi ℥ß. ſyrupi de hyſſopo ℥ij. gummi ammoniaci aqua vitæ diſſoluti ʒß. miſce, fiat looch de quo capiat cochlear vnũ manè & ſerò, ſenſim lãbẽdo.

Observatio XXII.

Colicus dolor & rheumatiſmus.

Die 19. menſis Decembris, anni 1643. clariſſima Matrona vxor Dn. de la Roche in Supremâ Cõputorum, Subſidiorum & Fiſci Regij Curia Monſpel. Conſiliar. correpta eſt dolore colico acerbiſſimo, quo tota lumborum & hypogaſtrij regio vehementiſſimè premebatur. Laborauerat autem per duos menſes rheumatiſmo, qui omnes ferè corporis partes ſeriatim, & viciſſim peruaſerat, in iiſq; partibus dolores excitauerat, neque adhuc à dictis doloribus liberata erat. Ad quorum expugnationem ſanguis fuerat detractus frequenter ex venis tum ſuperioribus, tum inferioribus;

enemata frequenter iniecta ſed purgationes paucæ & leues vſurpatæ; quia ægra mollis & delicatula aliter eas ferre non poterat. Ad dolorem hunc immanem auferendum, Præſcribo clyſterem, ex decocto emollientium & carminantium confectum, in quo diſſoluuntur catholic. dupl. ℥i. diaphenic. ℥ß. aquæ benedictæ ℥iiij. intrà dimidiam horam ab aſſumpto clyſtere, vomitu reiecit pituitæ craſſæ & viſcoſæ patinam dimidiam, & poſt alteram dimidiam horam, eandem pituitæ quantitatem vomitu reiecit; & iterùm poſt horam, eandem pituitam euomuit, ſed paulò minori copiâ, & bile flaua ſuffuſam. Per aluum bis purgata eſt, & intra trium horarum ſpatium ab iniecto clyſtere, à dolore omninò liberata fuit. Nocte inſequenti optimè dormiuit, & dolores prægreſſi à rheumatiſmo oriundi prorſùs quieuerunt.

Observatio XXIII.

Hydrops.

IAcobus Mignot piſtor Monſpelienſis, annum agens 35. cum in menſe Auguſto anni 1643. febre tertiana duplici intermittente per aliquod tempus afflictus eſſet, ex incauta victus ratione incidit in febrem continuam, quæ ad 10. dies extenſa, in tertianam duplicem iterùm commigrauit, eaque per menſem integrum perſeuerauit; & cum æger nullis aut paucis remediis vteretur, ac multo potu ſe ingurgitaret, tandem in hydropem Aſcitem incidit, quo à duobus menſibus detinebatur, cum ad eum vocatus ſum. Tunc temporis tumore inſigni abdominis conflictabatur, crura etiam, tibiæ & ſcrotum valdè intumuerant, ac totum corpus ita debilitatum erat, vt in lecto perpetuò decumbere cogeretur. Illius curationem ita aggreſſus ſum.

Prima die quæ erat 27. menſis Nouembris, purgans medicamentum ei exhibitum eſt ex ſenna, agarico, manna & ſyrupo roſ. quo mediocriter purgatus eſt, 28. ſanguis detractus eſt à brachio dextro ad ℥ viij. multo ſero refertus. Vigeſima nona ſumpſit bolum ex calomelanos gr. 24. ialapæ ℈i. cum conſerua roſarum, quo quinquies deiecit excrementa craſſa & nigricantia. Trigeſima die eiuſdem menſis ſumpſit calomelanos gran. 24. ialapæ ʒß. ſepties purgatus, & primùm craſſa & nigra excrementa poſtmodùm ſeroſi humoris copiam excreuit, crura & tibiæ valdè detumuerunt, ſcrotum media parte imminutum. Prima die Decembris, idem remedium iteratum eſt cum eadem operatione. Secunda Decembris idem remedium iteratum, & eadem fuit operatio, ſed paulò minor: crura, tibiæ & ſcrotum omninò detumuere, ſed venter in eodem ſtatu permanebat. Die tertia eiuſdem menſis clyſter iniectus eſt ex pulpæ colochyntid. ʒiß. furfuris m.i. in vino albo decoctis. Non diù retinuit, bis tamen deiecit ſatis copioſè. Quarta die eiuſdem menſis idem clyſter iteratus ex ʒj. colochyntid. cui addita eſt olei communis ℥j. vt minùs irritaret facultatem expultricem, diutiùs retinuit, ſed bis tantùm deiecit. Die quinta Decembris ſumpſit puluerem hydroticum & copioſè purgatus eſt, nigra multa deiecit, qualia etiam per clyſteres euacuata fuerant, puluis autem talis eſt.

℞ Sennæ mondat. turbith gummoſi, hermodactylor. ſem. ebuli, ialapæ, mechoac. ana ʒj. cremor. tartari ʒij. guttæ gummi ʒß. pulu. diambræ, diarrhod. abbat. & ſem. fœniculi ana ℈j. ſacchari candi ʒiij. fiat omnium puluis, cuius ʒij. infundantur per noctem in vini albi ℥iv. capiat manè vinum & puluerem.

Die ſexta eiuſdem menſis ſumpſit iulepum ſequentem.

℞ Radic. apij, petroſel. enulæ camp. ana ℥j. cortic. mediani fraxini & tamariſci ana ℥ß. radic. azari ʒiij. fol. agrim. ceterac. capillor. ven. cichor chamedr. centaurij min. & abſynt. vtriuſq; ana m.i. ſem. aniſi & petroſ. ana ʒiij. flor. geniſtæ & ſambuci ana P. i. coquantur ad quartaria quinque in colatura diſſolue ſyrupi de limonibus ℥iv. fiat iulep. pro iv. doſibus matutinis, addendo vnicuique doſi ſalis diuretici ʒj. ſpiritus diuretici ʒß. in prima exhibitione iulepi nullus effectus ſenſibilis apparuit, ſed in ſecunda vrinæ copioſiores.

Poſt ſecundam doſim iulepi, ſcilicet octaua die Decembris, puluis hydroticus iterùm exhibitus eſt, quo multùm purgatus eſt. Die nona & decima eiuſdem menſis iulepus iteratus eſt, venter mollior & imminutus apparuit. Die vndecima puluis hydroticus iteratus, multas aquas eiecit, venter magis imminutus; toto ferè die leuibus deambulationibus in cubiculo exercebatur. Die 12. 13. 14. & 15. iulepus aperiens iteratus, & vrinæ copioſiores apparuere, & venter in dies magis imminuebatur, ita vt iam conualeſcere omninò videretur, & potentioribus remediis non indigere. Ideò præcepi vt tantùm exactam victus rationem ſeruaret, & pro potu ordinario vteretur vino albo ex infuſione chalybis parato, cum ptiſana conſueta, quæ à principio curationis continuò vtebatur, ex decocto agrim. ceterac. capillor. ven. & corticibus medianis tamariſci compoſita. Hoc præſcripto per quinque vel ſex dies non eum inuiſi, quibus elapſis retulit mihi ſe adhuc ſiti importuna detineri, qua etiam toto morbi decurſu vexatus fuerat. Conſului ad ſitim extinguendam vt in ptiſanæ ordinariæ ℔iij. diſſolueret ſalis petræ optimè purificati ℥ß. eaque vteretur pro potu ordinario, cum vino chalybeato prædicto. Quibus per quinque vel ſex dies continuatis, ſitis omninò diſparuit, & vrinæ huius remedij vſu multò copioſiores excernebantur: ita vt eo continuato per decem aut duodecim dies, tumoris ventris reliquiæ omninò diſcuſſæ fuerint, & æger, Deo ſit laus & honor, priſtinam valetudinem recuperauerit. Conſului tamen vt vino chalybeato adhuc per longum tempus vteretur in potu, eiuſque ℥ij. ſumeret ſingulis matutinis. Ante duos annos hæc contigere, & ab eo tempore ille pancraticè vixit, & nunc inculpata fruitur valetudine.

Observatio XXIV.

Sanguinis fluxus immodicus in grauida, cum fœtu mortuo.

VXor Ioannis Chauuet Coriæ Computorum, Subſidiorum, & Fiſci Regij Lictoris primarij, 30. annos nata, in principio noni menſis grauiditatis ſuæ, quod erat circa mediū menſis Decembris anni 1643. ictum accepit in ventre ſatis leuem, ſed die ſequenti, validâ brachiorum contentione lectum adornauerat, vndè exortus eſt exiguus ſanguinis fluxus ab vtero qui per duos aut tres dies perſeuerauit, poſteà cohibitus eſt per totidem dies, atque iterùm rediit, & ceſſauit per interualla vſquè ad vigeſimum octauum diem eiuſdem menſis, in quo tantâ copiâ ſanguis effluxit, vt intra tres aut quatuor horas vires admodùm deiectę fuerint, eoque perſeuerante medicos in auxilium vocare coacta fuerit, qui primùm phlebotomiam ex brachio præſcribunt, & iulepos aſtringentes, quæ remedia, cum nihil conferrent, & fluxus immodicus perſeueraret, ſine vllo parturitionis indicio, relatumque eſſet ab ægrâ ſe à multis diebus nullum fœtus motum percepiſſe, qui etiam manum ventri admouendo, glomeratus & immobilis ſentiebatur, eum interiiſſe cenſuimus, & vterum onus inutile excutere conantem, ſeſe aſſiduò contrahere, ſanguinemque per proprias venas expellere, nequè poſſe ſufficiēter edere motum illum, qui ad partum neceſſarius eſt, ideò opus eſſe omni arte partum prouocare, vt immodica illa ſanguinis profuſio cohibeatur, quæ alioqui ægrā ad interitū perductura erat.

Ad

Ad hunc finem primùm clyſter iniectus eſt ex catholic. & diaphenic. ana ʒvj. olei lilior ℥ iij. ſalis ʒj. cum decocto emolliente, quo bellè purgata eſt; & ſtatim poſt illius reiectioné, ſãguinis fluxus valdè imminutus, quod mirũ videri poteſt, cũ huiuſmodi clyſteres ſãguinis profluuium augere potiùs videantur, ſed illud ea ratione factum exiſtimo, quod vterus ab excremẽtis in recto inteſtino contentis premebatur, & ab illa oppreſſione liberatus ſeſe colligere cœpit, & motum illum præpoſterum cobibere, vt ad magis genuinum ac naturalẽ ſeſe accingeret. Cum autem poſt eiectum clyſterem vterus nihil moliretur, ſed aliquis ſanguinis effluxus, ſemper continuaretur, & de fœtu mortuo conſtaret, ad illius excluſionem exhibita eſt ſalis vitrioli ʒj. in aquæ bugloſſi ℥iiij. diſſoluta. Quod ſanè duplici nomine conferre videbatur; primò quod vomitum ciẽdo, vterum etiam irritaturus eſſet ad excluſionem; quãdoquidem in vomitu omnes partes in imo ventre contentæ ſeſe vehementer contrahunt; ſecundò quod ſal vitrioli maximâ aſtringendi vi præditũ eſt, qua ſanguinis fluxui cohibendo conferre poteſt. Exhibito medicamẽto, bis vomuit ſatis vehementer, ac multa pituitoſa, ſeroſa, ac bilioſa excreuit, & paulò poſt dolores parturitionis apparere cœperunt: qui cum per quatuor, aut quinque horas perſeueraſſent, neque frequẽtiores aut intenſiores euaderent, ad partum vlterius adiuuandum ſequens potio exhibita eſt.

℞. Dictãni cretici, ariſtolochiæ vtriuſq, & trochiſcor. de myrrha ana ℈ß. croci & cinã. ana grana xij. confect. alcherm. ʒß. aquæ cinam. ℥ß. aquæ naphæ & arthemiſiæ ana ℥iß. fiat potio qua aſſũpta intra horæ quadrãtem validis conatibus, iiſque geminatis ter aut quater fœtum excluſit, cuius cutis putreſcere incipiẽs, variis in locis lacerata viſebatur. Paulò poſt etiam ſecundinas ſemiputres excluſit, & ab eo tempore lochia valde mediocria effluxere.

Observatio XXV.

Ophthalmia.

Qvidam Ruſticus quinquagenarius, ophthalmia inueterata laborans ex Medici præſcripto, victu refrigerãte & aquæ potu, longo tempore vſus fuerat, ſine vllo leuamine. Tandem ab alio ruſtico perſuaſus fuit vt victum illum refrigerantem deſereret, & meri potui indulgeret. Poſt aſſũptum primũ meri cyathũ, ſe oculis meliùs habere cẽſuit, & intra paucos dies eodem potu cõtinuato, ab ophthalmia prorſus liberatus eſt. Idem aliis duobus contigiſſe mihi relatum eſt, quod confirmat aphoriſmum Hippocratis, dolores oculorum interdum meri potione curari; quando ſcilicet ophtalmia fit à ſanguine craſſo & pituitoſo oculorum tunicis impacto, qui meri vſu liquatur, attenuatur, atque reſoluitur.

Observatio XXVI.

Iliaca Paſſio.

Die 29. menſis Ianuarij 1644. Dn. Guilelmus Patris in Curia Præſidiali Monſp. Cõſiliarius, laborare cœpit colico dolore vebemẽti ex intenſo frigore concepto, quod tunc temporis vigebat. Vocatus Pharmacopœus iniecit ſtatim clyſterem emollientem, carminantem, & laxantẽ, quo fæces multas excreuit. Dolore perſeuerante iteratus fuit idem clyſter, adiectis oleis carminantibus, quem nõ reiecit. Dolore adhuc ſæuiente, tertius poſtmodum iniectus eſt, quem etiam retinuit. Pluribus immiſſis ſuppoſitoriis clyſterũ portionem excreuit ſine vlla materia fæculenta. Die ſecunda morbi vocatus ego preſcribo fotum emolliẽté

Riuerij Obſeruat.

& anodynum toti ventri admouendum, & clyſterem ex fotus decocto paratum, quem etiam diu retinuit, & exiguam illius portionem reiecit, ſine vlla materia, nullus dolor aderat, neque vlla febris; vomitus autem per interualla infeſtabat. Hinc conijcere licuit ægrum iliaca affectione laborare, ſed à qua cauſa fieret, valdè dubitatum eſt in conſultationibus pro tanto affectu conuocatis. Inflammationem enim teſtari videbatur febris, quæ tertio die ſuperuenit, ſitis & linguæ ariditas. Sed quomodo inflammatio inteſtinorum adeſſe poſſet circa dolorem, concipere non poteram: videbatur potiùs fieri à fæcibus induratis, vel contorſione alicuius inteſtini. Multa remedia vſurpata fuere, venæ ſectio ter repetita, bis in brachio, & ſemel in pede; iulepi refrigerantes exhibiti, clyſteres ex decocto inteſtinorum veruecis iniecti omni hora; fotus emolliens continuò admotus toti ventri. Vſque ad ſeptimum diem vomitus perſeuerauit; quo iuſcula & potulenta excernebat, cum materia bilioſa, pituitoſa; & ſtercoroſa. Nihil verò per aluum effluebat. Circa finem ſeptimi diei aluus fluere cœpit & fæces multas excreuit per interualla, ceſſante prorsùs vomitu. Alui fluxus continuauit per quinque dies, manente tamen febre, & virium imbecillitate; liquida in fine deijciebat, qualia ante vomere conſueuerat. Die decima tertia morbi grauibus inquietudinibus affectus eſt, cum virium languore, quibus ſenſim deficientibus, è medio ſublatus eſt. Aperto cadauere inuentum eſt inteſtinum ileon tribus complicationibus conuolutum, & quaſi compactum in vnam maſſam circa finem illius; tota autem illa inteſtini portio complicata, gãgræna affecta erat, cum portione mezenterij ſibi adiuncta. Inteſtina reliqua ampliſſima apparebãt, vt brachij magnitudinem æquarent. Præterea inteſtinum gangræna affectum, perforatum erat ſupra complicationem; exiſtimo à pondere materiæ contentæ in ſuperioribus inteſtinis fuiſſe diſruptum, poſtquam ſphacelo affectum eſt. Per illud foramen tota excrementorum illuuies in abdomen effluxerat, & mora ſua partem ani interiorẽ corruperat, in qua etiam foramen illud apparuit, per quod excrementa effluebant per aluum, & obſtructionis inteſtinorum apertionem mentiebantur. Vndè patet alui fluxum ileo ſuperuenientem poſſe interdum Medicis imponere.

Observatio XXVII.

Sitis inextinguibilis.

Die 17. menſis Febr. 1644. Vocatus ſum Lodouã pro illuſtriſſimo Epiſcopo Lodouenſi; annos ſexaginta quatuor nato, ſãguineo temperamento prædito. Is cum per aliquot dies arthriticis doloribus cõflictatus eſſet, ſubitò dolores valdè imminuti ſunt, eodemque tempore febris eum corripuit, cum ſiti inextinguibili, ita vt poſtquã duos cyathos aquæ bibiſſet, ſitis nullo modo imminuta appareret. Exiſtimaui hos affectus prouenire ex retentione humorum, qui ad articulos anteà ferebantur, illi enim intùs coërciti febrem ac ſitim efficiebant; vnde maximũ impendebat vitæ periculum, arthritici enim plerũque interire ſolent in ſenectute, quando facultas expultrix debilitata non poteſt ſufficienter humores ſuperfluos deponere ad articulos, ſed ij in viſceribus retenti grauia damna inferunt, & plerumque lethalia. Ad horũ affectuũ curationem præſcripſi clyſterem laxantem, & refrigerãtem bis in die iterandum, tum etiam phlebotomiã bis in die per biduum, & in ſingulis hauſtibus potus ordinarij, qui erat ex decocto hordei & graminis, diſſoluebam ſalis prunellæ ʒj. ſpiritus vitrioli guttas xij. Hiſce remediis intrà biduũ ſitis illa ingẽs extincta eſt, & febris admodùm remiſſa. Ac paucis poſteà diebus, blandis purgationibus, cum iuſculis refrigerantibus, per interualla vſurpatis integrè reſtitutus eſt.

Observatio XXVIII.

Catarrhus in Pulmones defluens.

IN fine menſis Februarij anni 1644. afflictus ſum catarrho grauiſſimo in pulmonem decumbẽte, vnde tuſſis vehemens diu noctúque perſeuerans cum difficultate ſpirandi, ita vt in lecto non poſſem decũbere. Aderat præterea febris exigua, quæ peri neumoniam minabatur. Aduerſus iſtum affectũ pugnaui quatuor venæ ſectionibus, & totidem purgationibus intra quindecim dies vſurpatis, his accedebant cucurbitulæ, veſicatorium, inetallãtia bechica permulta. Licet bis aut ter in anno huiuſmodi catarrhis affligi ſoleam, nunquam tamen anteà tam diuturnus & contumax fuerat, ita vt valdè metuerem, ne in phtiſim tandem degeneraret; cum irrita eſſent omnia remedia, quæ aliàs ſtatim prodeſſe conſueuerant. Itaque ad efficax quoddam remedium confugiendum eſſe ratus, quo fluxionis radices euellerentur, ſumpſi calomelanos grana xx. cum ialapæ gr. x. quo remedio per aluum excreta ſunt pituitoſa ac bilioſa multa, qualia in aliis purgationibus non apparuerunt, per os autem multam pituitam excreui, & ſcreatu, quâ euacuatione per biduum perſeuerante ceſſauit poſteà catarrhus, & tuſſis omninò diſparuit, ſicque à graui illo morbo Dei beneficio liberatus ſum.

Observatio XXIX.

Contuſiones.

QVidam adoleſcens ex alto ceciderat, & omnia membra admodum cõtuſa fuerant, vt breui moriturus videretur. Pater ipſius accepit fauos cum melle, & coxit in vino ad conſiſtentiam vnguenti, quod extendit ſuper corium verucis recenter mactati; eoque ægrum inuoluit. Reiterata per triduum operatione æger omninò curatus eſt.

In contuſionibus particularibus extenditur vnguẽtum ſuper linteum, & applicatur; ſtatim curat.

Observatio XXX.

Febris lenta cum doloribus lumborum, & crurum.

FIlius Iacobi de Ladcuſe ciuis Monſpelienſis, ſeptem annos natus, ab aliquot menſibus febre lenta detinebatur, qua corpus valdè emaciatum fuerat; eámque comitabantur dolores lumborum regionem & crura affligentes. Multa remedia in vſum reuocaueat, ſed fruſtrà. Vocatus ad eum die 19. menſis Aprilis 1644. præſcripſi bolum ex calomelanos gr. x. diagrid. gr. v. cum conſerua roſarum, quem ſumpſit die vigeſima, bis purgatus eſt blãdè, & inde melius habuit. Die vigeſimâ primâ eiuſdem menſis cõſumpſit calomelanos gr. xij. diagrid. gr. vj. bis etiam blandè purgatus eſt, & multò melius habuit. Die vigeſimâ ſecundâ, eandem doſim ſumpſit cum eadem operatione, & integræ ſanitati reſtitutus eſt.

Observatio XXXI.

Tuſsis & difficultas ſpirandi cum doloribus humerorum & brachiorum.

VXor Petri Florens agricolæ Vinareſſe nominata, ab octo menſibus laborabat humerorum & brachiorum doloribus, cum pectoris anguſtia, tuſſi, & difficultate ſpirandi; multam extuſſiendo materiæ pituitoſæ & aquoſæ copiam excernebat. Pluribus potionibus & apozematis, aliiſque remediis vſa fuerat ab alio Medico præſcriptis, malo in eodem ſtatu perſeuerante. Tandem meã opẽ implorat die decima octaua menſis Aprilis, anni 1644. eique exhibeo bolũ ex calomelanos gr. xx. diagrid. gr. x. cum conſerua roſarum. Horis duabus ab aſſumptione remedij, bis copioſè ſudauit, poſteà per tres vices aluum copioſiſſimè depoſuit, & poſterâ die dixit ſe perfectè curatã eſſe. Tamen triduò poſt iubeo vt idem remedium repeteret, à quo quater purgata eſt, & ab eo tempore à prædictis affectibus omninò liberata eſt.

Observatio XXXII.

Febris Chronica intermittens, ſine typo, cum affectione hypochondriacâ.

DIe decimâ menſis Iunij, anni 1644. dum eſſem Gratianopoli, Nobilis vir Dn. de ſancto martino de Vereors, triginta annos natus, ad me venit, contumaciſſimi affectus curationem poſtulans. Laborabat à triennio paroxyſmis febrilibus, bis aut ter in menſe inuadentibus ſine typo, ita vt nunc poſt decem, aliàs poſt duodecim, aut quindecim dies acceſſio inuaderet. Incipiebat cum leui horrore, quẽ ingens calor ſequebatur, cum atrocibus crurũ doloribus. Ad quindecim, viginti, & viginti quatuor horas extendebatur, & nõ niſi copioſâ ſudoris & vrinæ profuſione ſedabatur. Diebus intermediis omnes corporis functiones ritè exercebãt, niſi quod aluum aſtrictam habebat, & excrementa reiiciebat cum magno labore, viſcida, & ceram æmulantia. Ortum duxerat hic affectus ex febre continuâ quam ante triennium in caſtris Italicis paſſus erat, neque in fine illius ritè purgatus fuerat. Ita vt morbi reliquiæ in mezenterio præſertim latitãtes craſſitiem adeptæ fuerint, & contumaces obſtructiones pepererint. A quibus impeditus humorum commeatus, affectionem hypochõdriacæ ſimilem efficiebat, & in calido ægri tẽperamento febres huiuſmodi concitabat. Quæ quidem febres à ſeroſâ illuuie ebulliente & putreſcente oriebãtur, eáque per ſudores & vrinas excretâ, ceſſabãt. Dolores verò crurũ à craſſis vaporibus concitabantur, ab hypochondriis ad eas partes tranſlatis. Multis remediis vſus fuerat per illud triennium à peritis Medicis præſcriptis. Ego in hunc modum curationem aggredior.

℞. Sennæ mundat. ʒij. aquæ fontis ℥viij. ſalis tartari ʒ j. ſpiritus ſulphuris gutt. xxx. infundantur frigidè per noctem, colaturam capiat manè cum regimine.

Sequenti die aperiatur vena baſilica cubiti ſiniſtri, mittantur ſanguinis ℥ ix.

Poſt venæ ſectionem, reiteretur infuſum ſennæ per triduum.

Per vſum horum remediorum foueatur venter decocto emolliente & aperiente manè per horam ante ſumptionem infuſi, & veſperi per horam ante cœnam.

Poſt fotum illinantur eædem partes vnguento emolliente, & aperiente.

Deinde vtatur pilulis ex chalybe per quindecim dies.

Eodem tempore ſtatim ab aſſumptis pilulis capiat infuſionem ʒj. ſennæ, cum ſale tartari, & ſpiritu ſulphuris paratam.

Per vſum pilularum continuetur fotus & litus manè & ſerò.

In medio & fine pilularum, vtatur balneo tepido per biduum.

His perfectè curatus viſus eſt, neque enim redibãt

acceſſiones

acceſſiones febriles, neque alui excrementa ceream illam conſiſtentiam ampliùs obtinebant. Ad perfectiorem tamen curationem, ad aquas acidulas eum dimiſi per quindecim dies ſomendas. Præſcripſi per æſtatis decurſom ſyrupum magiſtralem bis in menſe ſumendum,& opiatam roborãtem & aperientem frequenter vſurpandam. Autumno verò vt præmiſſa purgatione & venæ ſectione pilulas ex chalybe repeteret per duodecim dies cum fotu & linimẽto. Deinde pilulas vſuales aperientes & purgantes bis aut ter in menſe per totam hyemem ſumendas, ac denique opiatæ continuationem, diebus intermediis. Poſteriora remedia, nempè ſyrupum, pilulas & opiatã non vſurpauit, quia priorum effectus à contumaci morbo liberatus eſt.

Observatio XXXIII.

Menſium fluxus immodicus, cum principio hydropis.

AMpliſſimi viri Dn. de Burcin in Senatu Gratianopolitano Præſidis vxor clariſſima, à ſeptem menſibus fluxum menſtruorum patiebatur ferè continuum, à quo in cachexiã & principium hydropis inciderat cum maxima virium imbecillitate. Vocatus ſum ad eã die duodecimâ menſis Maij, anni 1644. dicebat ſe à remediis magis lædi, quia purgationes mẽſium fluxum augebant, tum etiam ea omnia quæ ad obſtructiones reſerandas præſcribebantur. Ego verò præſcripſi purgationem ex decocto plãtaginis & myrobol. in quo rhab. pulu ʒ ß. diſſoluebatur, blandè purgata eſt hoc remedio per triduum vſurpato, & ſimul menſium fluxus fere cohibitus, tum ſitis quâ perpetuò premebatur, valdè imminuta. Ad obſtructiones autem reſerandas & vniuerſam humorum illuuiem educendam pilulæ ſequentes præſcriptæ ſunt.

℞. Chalybis præparat. cum ſulphure ℥ j. ſennæ mundat. rhab. elect. & agarici recẽter trochiſc. ana ʒ j. pulu. elect. diarrhod. abbat. ʒ ß. cũ oxymel. ſimpl. fiat. maſſa pilular. de quâ capiat ʒ j. tribus horis ante paſtum, poſt. à deambulando.

Hiſce pilulis per quindecim dies continuatis, à fluxu menſium immodico, & à cachexia liberata eſt. Ad robur autem hepati conciliandum, cõſeruâ abſynthij pontici per multos dies vſa eſt. Et per quatuor aut quinque dies ante aduentum purgationis menſtruæ, ne immodicè proflueret, vnde maxima viriũ deiectio ſequebatur, ſumebat manè ſpicæ nardi grana octo, cũ croci martis aſtringentis granis quiodecim in pilulas redacta, cum cõſerua abſynthij pontici, ſicque fluxus menſium immodicus cohibitus eſt.

Observatio XXXIV.

Dolor dentium cum tumore ſuprà mandibulam ſuperiorem.

DIe decimâ quintâ Auguſti anni 1644. correptus ſum dolore dentium, quem ſequutus eſt tumor ſuprà mandibulam ſuperiorem ſiniſtram, cum inflãmatione, & dolore inſigni. Poſt venæ ſectionem ex eodem latere, parti admoueo per totã diem cataplaſma de micâ panis quod renouabam tertia quaque hora, & ante applicationem, partem fouebam per dimidiam horam aqua roſacea, in qua ſal ſaturni diſſoluebatur. Nocte conſequente, cum dolor perſeueraret, ſumo laudani grana tria, vnde ſomnus placidus, cuius vanitas nocte prægreſſa adfuerat, & dolor ſedatus eſt, ac fluxio cohibita, tumor verò multum imminutus poſtridiè manè apparuit, & in diei decurſu maiori ex parte diſcuſſus eſt.

Riuerij Obſeruat.

Observatio XXXV.

Aphtæ contumaciſſimæ.

QVædam mulier laborabat aphtis contumaciſſimis, quæ neque venæ ſectionibus, neque purgationibus multis, neque iulepis refrigerantibus, neque illitu ex ſpiritu ſulphuris curari potuerant. noctes inſõnes traducebat & vix cibum deuorare poterat, quia omnes oris partes huiuſmodi vlcuſculis ſcatebant. Sumpſit noctu laudani grana tria, ídque remedium continuauit per triduum, & ſic fluxio acris in oris partes defluens cohibita eſt, ac conſequenter oris vlcera paucis diebus percurata ſunt.

Observatio XXXVI.

Febris maligna.

DIe decimâ quartâ menſis Auguſti, Ancilla vxoris meæ febr. malignâ laborare cœpit, quæ eam ad deliria & conuulſiones deduxit. Et quia paupercula erat, & parcebat ſumptibus, paucis remediis curata eſt in ſequentem modum.

Quater ſecta fuit vena, cucurbitulæ pluries admotæ, humidæ & ſiccæ, pro potu vtebatur decocto radicis acetoſæ in quo diſſoluebam bis in die ſalis prunellæ ʒ j. ſpiritus ſulphuris guttas xv. in iuſculis ſumebat frequenter bezoard. min. ℈ j. Die vndecimâ morbi exhibui ſpiritus fuliginis ʒ ij. in aqua cardui benedicti, & parum ſudauit; die duodecima exhibui eiuſdem ſpiritus ʒ iij. cum eadem aqua, & copioſè ſudauit, eademque die febris remiſſa eſt, deliria & motus conuulſiui deſierunt, & intrà paucos dies poſtmodum conualuit.

Observatio XXXVII.

Hemicrania.

FIlia nobilis viri Dn. de Larcare Picenenſis, annos nata duodecim, laborabat hemicraniâ ab aliquot annis infeſtante, quæ nullis remediis ceſſerat, ſed corpus emaciatum permanebat nullum ſumẽs incrementum. Miſſa eſt meo conſilio ad thermas Balerucanas, & aquis earum vſa eſt in potu, & lotione capitis, ſicque perfectè curata eſt.

Observatio XXXVIII.

Vulnus in brachio curatu difficile.

DN. de Rochemore annos natus circiter 25. vulnus acceperat in brachio, paulò ſupra carpum, & verſus cubitum aſcendens. In curatione fluxiones nouæ frequenter obortæ ſunt, quibus totum brachium, & manus intumeſcebat, iiſque ſuppurationes ſuccedebant, quæ aliis in locis tum brachij, tum manus apertæ ſunt, licèt debita curatio adhiberetur, brachium, & manus tumore œdematoſo afficiebantur, & ex vlceribus pus ſeroſum effluebat. Poſt multa remedia cauſam antecedentem, & coniunctam reſpicientia, curatio peracta fuit per ſplenia locis tumentibus admota, cum bona ligatura, quibus humorum in partem affluxus impediebatur, & ſinuoſorum vlcerum vnio procurabatur. Sicque æger intra quindecim dies curatus eſt, qui anteà per duos menſes laborauerat.

Observatio XXXIX.

Pleuritis.

IN principio menſis Septembris, anni 1644. filius Dn. Andifret ciuis Monſpelienſis, quinque annos natus, correptus eſt pleuritide lateris ſiniſtri, cum febre acutiſſimâ. Poſt remedia ordinaria per quinque dies vſurpata, & quatuor phlebotomias, iuſſi vt cucurbitulæ duæ lateri dolenti applicarentur cum profundis ſcarificationibus; contigit autem vt ex ſcarificationibus illius cucurbitulæ, quæ dolentem locum propiùs attingebat, ſanies multa effluxerit per totum diem, ſimulque dolor, ac febris deſierit. Iuſſi vt admouerentur folia betæ ſupra loca ſcarificata & per duos dies ſaniei fluxus continuatus eſt, ac denique in fine verum pus è vulneribus emanauit. Atque ita æger omninò curatus eſt. Credo ſcarificationes ad locum pleuritidis perueniſſe, & materiam morbificam per ea vulnera emanaſſe.

Observatio XL.

Dolor capitis in hæmitritæo.

ILluſtriſſimus Princeps Ianethinus Doria, claſſis Hiſpanicæ Præfectus, cum in arce Monſpelienſi, bello captus detineretur, afflictus eſt in principio Menſis Septembris febre hæmitritæo, quæ inter cætera ſymptomata, capitis dolorem grauiſſimum inferebat, eumque continuum, & extra acceſſionem æquè moleſtrum, qui tamen poſt quatuor phlebotomias in brachiis celebratas, eodem vigore perſeuerans, intra horam ſublatus eſt ſanguinis miſſione ex malleolo dextro in fine diei ſextæ vſurpata. Tam promptus effectus obſeruatione dignus fuit, vt tyrones videant, quàm bona fiat reuulſio à capite per ſaphenarum apertionem.

Observatio XLI.

Rheumatiſmus.

DOminus de Barri filius natu maior Domini de Rochemore in Suprema Computorum & Subſidiorum Curia apud Monſpelienſes Protopræſidis, in principio Menſis Augusti, anni 1644. laborare cœpit rheumatiſmo vniuerſali, omnes propemodùm corporis articulos infeſtante, cum febre aſſidua, & ſumma vrinarum cruditate. Contigerat præcipuè hic affectus ex natatione intempeſtiua, cum enim ad flumen longè ab vrbe diſſitum, æſtu vigente proficiſceretur, corpus calefactum in aquam demergebat, vndè catarrhus iſte vniuerſalis prodiit. Per ſex ſeptimanas fruſtra vſurpata fuiſſe remedia videbantur, cum nihil proficerent, & dolores in varias partes vagarentur, ac ſæpè recurrerent. Præcipua autem remedia fuere venæ ſectio decies vſurpata, & iulepi refrigerantes, & incraſſantes, quibus bis aut ter acceſſerunt leues purgationes. Tandem malo perſeuerante exhibitus eſt bolus ex conſerua roſarum cum calom. gr. xx. extracti ialapæ gr. vj. tertio quoque die; multa ſeroſa & porracea deiiciebat, quo remedio quater vſurpato dolores omninò ſublati ſunt, poſtmodùm tumores œdematoſi, qui in nonnullis articulationibus, præſertim pedum remanebant, emplaſtris reſoluentibus, & roborantibus diſcuſſi ſunt.

Observatio XLII.

Singultus.

PVella tredecim annos nata; ab anno integro laborabat ſingultu admodùm moleſto, quater aut quinquies in die infeſtante, nunc per horæ quadrantem, nunc per dimidiam horam, nunc per horam integram. Per totam hyemen prægreſſam, ſymptoma hoc eam infeſtauerat, æſtate verò ab eo ferè immunis fuerat, vt per dilucida admodùm interualla rediret. Aduentante Autumno, rediit cum priſtina ſæuitia. Parens illius à me conſilium petiit die ſecunda Menſis Octobris, Anni 1644. Sequenti die exhiberi iubeo calomelanos gr. xvj. diagrid. gr. viij. quo ſolo remedio affectus in totum ſublatus eſt eadem die.

Observatio XLIII.

Aneuriſma.

FIlius Petri Veſian mercatoris Monſpelienſis, quinque annos natus, febre laborans in menſe Iulio Anni 1644. ex venæ ſectione incidit in aneuriſma propter apertam arteriam; quod integrè curatum eſt admotis cataplaſmatis aſtringentibus ex bolo, terra ſigillata, aliiſque compoſitis, aceto & albumine oui ſubactis, & tertio quoque die immutatis, quibus faſcia arctiſſima ſuperinducebatur, & trium menſium ſpacio, curatio peracta eſt.

Observatio XLIV.

Catarrhus in pulmonem decumbens.

DIe decimâ quartâ Menſis Octobris, Anni 1644. cum Auſtri per menſem integrum viguiſſent, ſubitò tempeſtas calida & humida in frigidam & ſiccam, nempe Aquiloniam mutata eſt, ex qua, licet per biduum immediatè præcedens, ptiſana laxante, & manna purgatus fuiſſem, fluxio in pulmonem mihi concitata eſt, tuſſim, & ſpirandi difficultatem patiens, cum leui ſtertore. Leuis fuit affectus per biduum, vt nihilominùs per vrbem ambulare non deſinerem. Tertio die, ingraueſcente affectu, ſumpſi mannæ ℥ j. cum reſinæ ialapæ gr. iv. quibus parùm purgatus ſum, ideò ſumpſi eadem nocte circa horam vndecimam, ptiſanam laxantem cum manna, & copioſè purgatus ſum per noctis decurſum. Quarta die leuiter prandi, & quinque horis à prandio ſumpſi eandem ptiſanam laxantem, qua mediocriter purgatus ſum per noctis decurſum. Quinta die hora ſomni, cum catarrhus perſeueraret, licet admodùm imminutus, ſumpſi laudani gr. iij. ceſſauit illicò catarrhus, & tota nocta placidè dormiui. Cum tamen ſexta diē manè ſtertor leuis in pectore audiretur, cum leui ſpirandi difficultate, decreui ieiunio reliquias illas abſumere. Ideò manens in lecto tota illa die, ſumpſi tantùm iuſculum vnum hora prandij, & hordeatum hora cœnæ, placidè dormiui tota nocte inſequente, & catarrhus omninò diſcuſſus eſt. Dolor tamen in mandibula dextra ſatis leuis exortus eſt, qui fluxu ſanguinis ex gingiua, vbi dēns corroſus eſt, protinùs ſublatus fuit, fluxit autem ſanguinis ferè guttatim cum pituita permixtus ad ℥ iij.

Observatio XLV.

Oculi Macula.

FIliæ Dn. de Meruiel octo annos natæ, ex diuturna ophtalmia, relicta eſt macula denſiſſima in oculo, mediam iridis partem occupans. Quæ abſumpta fuit aqua roſarum, in qua diſſoluebatur ſal armoniacum, eâ quantitate, vt linguam leuiter feriret, eaque detinebatur per biduum, aut nidum in vaſe ex aurichalcho confecto, donec cæruleum colorem acquireret.

Observatio XLVI.

Catarrhus cum raucedine.

DIe decima ſeptima Menſis Nouembris 1644. flante Auſtro, correptus ſum catarrho cum raucedine. Secunda morbi die manſi in lecto, & nihil ſumpſi tota die, præter ordeata duo, horis prandij & cœnæ. Tertiâ ſumpſi ptiſanam laxantem, cum mannæ ℥j. Quartâ die quieui, & raucedo valdè imminuta erat. Quintâ tuſſis ſicca aderat, cuius ratione venam aperui. Sextâ, tuſſis perſeuerabat. Ideò ſumpſi calomelanos gr. xx: cum reſinæ ialapæ gr. viij. Medicamentum tota die nihil præſtitit, ſed tantùm circa veſperam duas ſedes mouit perexiguas. Tuſſis tamen omninò diſcuſſa eſt.

Observatio XLVII.

Difficultas ſpirandi cum tuſſi & raucedine.

VXor D. Dortomanni Patroni celeberrimi laborabat tuſſi, raucedine, & difficultate ſpirandi à vigint. diebus, in quorum decurſu ter purgata fuerat cum infuſo ſennæ & mannæ ℥j. Vocatus ad eam in principio menſis Decembris, anni 1644. præſcripſi venæ ſectionem ad ℥ix. ſanguis fuit valdè corruptus, deinde vſa eſt per ſeptem dies iuſculis pectoralibus, in quorum primo & vltimo, ſenna infundebatur, & manna diſſoluebatur. Nihilominùs tuſſis & difficultas ſpirandi, quamuis remiſſiores, perſeuerabant; quia illa pulmonem habet debilem, & cerebrum valde humidum. Qua ratione proponitur ab aſtantibus vſus decocti ſudorifici quem me non improbare dixi, ſed priùs tendandum eſſe vnicum remedium, ad contumaces fluxiones eradicandas efficaciſſimum. Quare præſcribo calomelanos gr. xx. cum reſinæ ialapæ gr. x. à quo remedio ſepties purgata eſt, & à fluxione omninò ilberata ita vt aliis remediis opus non fuerit.

Observatio XLVIII.

Dolor colicus antiquus cum alui fluxu.

HOneſta virgo Antonia de Paramſol. 25. annos nata laborabat ab octo menſibus dolore ventris, colico non abſimili, quem comitabatur aluï fluxus, quo pituitoſam, atque bilioſam materiam, necnon purulentam excernebat. Pauciſſima remedia vſurpauerat, donec ad extrema redacta, & ſe morti proximam exiſtimans, auxilium meum implorat. Præſcribo primùm ad demulcendum dolorem, qui atrox, & continuus erat, Laudani gr. iij. cum conſeruæ roſar. ʒj, quo dolor ſaltem ad tempus ſedatus eſt, & alui fluxus imminutus. Deinde ad eundem dolorem leniendum, obſtructiones reſerandas, & tenſionem, quæ in ventre tactui ſubiiciebatur, tum etiam alui fluxum cohibendum, ſequentia à me præſcripta ſunt.

℞. Rad. altheæ ℥ ij. folior. maluæ, pariet. violar, ana m. ij. ſem. lini & fœnugr. ana ℥j. flor. chamom. & meliloti ana P. ij. fiat omnium decoctio qua foueatur pars dolens manè, & ſerò.

℞. Vnguenti de althæa ℥ij. olei chamom. & lilior. ana ℥j. fiat linimentum, quo illinatur eadem pars poſt fotum.

℞. Rad. gram. aſparag. bruſci ana ℥ij. fol. agrim. pimpinellæ, piloſellæ & plantag. ana m. j. tamarindor. ℥j. tartari crudi ℥ß. mirobal. citrin. ʒij. coquantur ad ℔j. fiat apozema pro tribus doſibus matutinis, addendo vnicuique doſi rhab. pulu. ʒß. ſyrupi de roſis ſiccis ℥j.

His remediis ita imminutus eſt dolor, & alui fluxus, ægra ipſa ſe integræ ſanitati proximam putaret, ſed elapſis quindecim diebus ſymptomata rediere, cum eadem vehementia. Vocatus iterùm ſequentia priſcribo.

℞. Rhab. pulu. ʒj. conſeruæ roſar. ʒiij. fiat bolus qui detur mane cum regimine.

℞. Terebinthinæ aqua plantag. lotæ ʒiij. rhab. pulu. ʒß. miſce fiat bolus, qui detur per triduum, poſt vſum prioris.

Hiſce duobus remediis, quanquam lenioris omninò liberata eſt.

Observatio XLIX.

Febris tertiana diuturna.

PVella decem annos nata, febre tertiana laborans à tribus menſibus in Noſocomio, poſt multa remedia fruſtrà tentata, ſumpſit die octauâ Ianuarij, anni 1645. febrifugi mei gr. xij. quæ erat dies intermiſſionis, quinquies purgata eſt per aluum, acceſſio venit eadem die præter morem, ſequenti die non apparuit, neque deinceps. De hoc febrifugo plura dicemus in fine huius centuriæ.

Observatio L.

Febris quartana.

MVlier quadragenaria in Noſocomio decumbens, laborabat febre quartanâ à quatuor menſibus. Die decimâ Ianuarij, anni 1645. ſumpſit febrifugi mei gr. xx. pridie acceſſionis, ſexies purgata eſt per aluum ſequenti die loco acceſſionis, paſſa eſt quoſdam labores, & inquietudines, ſine rigore aut frigore præcedente, & ſine calore ſenſibili. Die ſequentis acceſſionis, eædem inquietudines rediere, ſine acceſſione. Poſtridiè purgata eſt medicamento ex ſennæ ℥ß. diaphœnic. ʒiij. ſyrupi roſ. ℥i. ſepties deiecit, & indè nullam ampliùs aut acceſſionem, aut inquietudinem paſſa eſt.

Observatio LI.

Febris quartana.

VXor Ludouici Lauterij ſutoris annos 25. nata, propè portam Latenſem habitans, & duplici quartanâ laborans à quinque menſibus, ad me venit die 27. Ianuarii 1645. cui exhibeo die 28. febrifugi mei gr. xx. horis matutinis, cùm circà veſperam prima acceſſio expectaretur, purgata eſt ſexies, & ſemel vomuit circà meridiem, tribus horis ab aſſumpto iuſculo, cùm prandere inciperet. Veſperi acceſſio rediit ſine frigore, ſed calor ſolitò longior fuit. Secunda acceſſio poſtridiè non rediit, neque vlla alia deinceps.

Observatio LII.

Hydrops.

Mendicus quidam, nomine Raſeau hydropem patiebatur à tribus menſibus, ex quo venter in ampliſſimum tumorem increuerat, & cùm propter inopiam, Medicis auxiliis vti non poſſet, ex ruſticæ mulieris conſilio vſus eſt per menſem integrum decocto radicis bruſci, purgatus eſt bis aut ter ſimplici ſennæ infuſo,& his ſolis præſidiis perfectè curatus eſt.

Observatio LIII.

Febris hectica cum ſuſpicione phthiſeos.

Filius Domini Paſchalij quatuor annos natus, per ſex menſes integros febrem hecticam patiebatur cum tuſſi & ſputis ſubputridis, vndè phthiſicus putabatur, & tandem pro deplorato relictus eſt à Medico ordinario, hecticam eſſe in tertio gradu,palàm profitente. Mater in hac deſperatione victum tenuem inſtituit, cum anteà ſolidioribus alimentis veſceretur, iuſcula enim tantùm hauriebat per diei decurſum, veſperi verò hordeatum ſumebat. Bis verò in ſeptimana infuſum ℥ij.ſennæ capiebat in decocto cichorij,& bugloſſæ paratum cum aniſo,in quod decoctum calens ſenna iniiciebatur, & in eo pernoctabat ſine alio calore. Hac ſimplici cura intrà menſem reſtitutus eſt.

Observatio LIV.

Febris quartana.

Domini Athanaſij Salinarum Conductoris Socrus annos nata 51.febre quartanâ laborans à ſex menſium ſpatio. Die quinta menſis Februarij, anni 1645.ſumpſit febrifugi mei gr.xx.bis purgata eſt per aluum, & ſemel vomuit amara poſt aſſumptum iuſculum, erat pridiè acceſſionis, quæ poſtridiè rediit hora conſueta eadem forma & duratione. Die verò ſequenti acceſſionis nihil apparuit, neque deinceps.

Observatio LV.

Febris quartana.

Ludouica Beuonſe annos 45. nata propè fanum ſanctæ Crucis habitans, & febre quartanâ laborans à quatuor menſibus, ſumpſit die octaua Februarij,anni 1645. Febrifugi mei gr.xx.pridie acceſſionis, à quo primùm purgata eſt per vomitum, reiecitque bilem multam, eamque amariſſimam tribus horis ab aſſumpto medicamento, & poſt vomitum ſumpſit iuſculum, quod paulò poſt vomitu reiecit cum bile minùs amara, poſt mediam horam deiecit per aluum copioſos humores, & ſemel tantùm per hanc viam purgata eſt. Sequenti die rediit acceſſio prioribus conſimilis, & ab eo tempore nullam ampliùs acceſſionem paſſa eſt.

Observatio LVI.

Febris quartana.

Filia Dn. de Boitargues in Curia Computorum, Subſidiorum, & Fiſci Regij Correctoris, quindecim annos nata, à tribus menſibus quartanâ laborans, poſt multa remedia fruſtra vſurpata ſumpſit die nonâ Februarij, anni 1645. febrifugi mei gr.xx.pridie acceſſionis, ſexies purgata eſt per aluum;ſequenti die acceſſio rediit, ſed tribus horis retardata eſt, & multò breuior fuit. Secunda acceſſio non rediit, ſed loco illius quaſdam paſſa eſt inquietudines. Tertia acceſſio iterùm rediit, ſed pereaigua. Quarta maior fuit. Sumpſit iterùm remedium pridie quintæ acceſſionis quæ rediit paulò minor,& ab eo tempore nulla ampliùs apparuit.

Observatio LVII.

Febris quartana.

Mulier quadragenaria nomine Ieane Guillarde, à ſex menſibus quartanâ laborans, die decimâ quintâ Februarij ſumpſit febrifugi mei gr.xx. pridie acceſſionis. Sexies purgata eſt per aluum,& nihil per vomitum reiecit.Poſtridie acceſſio rediit dimidio breuior, & non ampliùs deinceps comparuit.

Observatio LVIII.

Febris quartana.

Mulier quinquagenaria,nomine Motona,propè puteum templi habitans febre quartanâ laborabat à ſeptem menſibus, eaque vehementiſſima. Sumpſit die decimâ ſeptimâ Februarij, 1645. febrifugi mei gr.xxiv.ter purgata eſt per aluum, & ſemel vomuit bilem amariſſimam; acceſſiones perſeuerabant, ſed multò remiſsiores. Poſt tertiam acceſsionem ab aſſumpto medicamento, ſumpſit eiuſdem febrifugi gr.xxx.& purgata eſt per aluum duodecies, bis verò per vomitum excreuit bilem porraceam cum pituita mixtam, & ab acceſſionibus omninò liberata eſt.

Observatio LIX.

Febris quartana.

Puella tredecim annos nata nomine Andrea Delona, filia Iacobi Delon, fratrum minorum hortulani, à quatuor menſibus quartanâ laborans, ſumpſit die decimâ ſeptimâ Februarij, anni 1645. febrifugi gr.xx.per vomitum bis purgata eſt, & nihil per ſeceſſum excreuit. Acceſſiones eædem perſeuerabant. Poſt tertiam acceſſionem, die ſcilicet vigeſimâ tertiâ eiuſdem menſis ſumpſit febrifugi gr.xxiv.purgata eſt quinquies per aluum, & nullo modo per vomitum, ſicque morbus omninò ſublatus eſt, nulla acceſſione deinceps redeunte.

Observatio LX.

Febris quartana.

Maria Delona, prædictæ ſoror annos vndecim nata, eandem febrem patiebatur ab eodem tempore, ſumpſit die decimâ ſeptimâ Februarij Anni 1645.febrifugi gr.xvj.ter deiecit per aluum, ea die poſtridie bis, & à morbo protinùs curata eſt.

Observatio LXI.

Febris quartana.

Die ſecunda menſis Martij, Anni 1645. Antonius Bayle quinquagenarius propè fanum diuæ Annæ habitans,& quartanâ laborans à quinque menſibus ſumpſit febrifugi mei gr.xx.ter purgatus eſt per aluum ſine nauſea vel vomitu, & ſine vlla moleſtia. Poſtridie rediit acceſſio, ſed dimidio minor,& ab eo tempore non ampliùs apparuit.

Obser

Observatio LXII.

Febris quartana.

CLar ſſimus vir Dn. de Leſpine in Suprema Computorum, Subſid.orum & Fiſci Curia Conſiliarius, à ſeptem menſibus febre quartanâ laborans, poſt multa remed a fruſtrà tentata, & cachecticum habitum adeptus, vnde hydrops metuebatur, quod ille in acceſſionibus multo potu ſeſe ingurgitaret, & aquæ ℔ vj. aut vij. hauriret; ſumpſit die octauâ Martij, anni 1645. febrifugi mei gr.xx. purgatus eſt per 24. horas, ad minimum duodecies, vomuit verò ter aut quater, quæ omnia ſine moleſtia paſſus eſt. Die nonâ eiuſdem menſis, acceſſio quæ hora meridiana recurrere ſolebat, rediit tantùm hora ſeptima veſpertina, ſine frigore, & cum calore minori quidem intenſiuè, ſed maiori extenſiuè. Die decimâ quæ acceſſionem ſequuta eſt, benè habuit. Die vndecimâ manè dolore inſigni correptus eſt, colico perſimili, ſiniſtrum hypochondrium occupante, cum hæmorrhagia narium, quâ ſanguinis circiter ℥iv. excreuit. Dolor nunc intenſior, nunc remiſſior tota die perſeuerauit, cum aſſidua deſidendi cupiditate: Per dilucida tamen interualla prauus quoſdam humores excernebat. Circa veſperam, moleſtam micturitionem paſſus eſt cum ardoris ſenſu in fine mictionis. Die duodecimâ bene habuit tota die, & acceſſio quæ tunc temporis expectabatur, non rediit. Die decimâ tertiâ multoties vrinas reddidit nigerrimas atramenti inſtar, cum ſedimento craſſo & nigerrimo. Die decimâ quartâ, dolor ſiniſtri hypochondrij iterùm apparuit, per interualla rediens, & intenſior factus eſt die decimâ quintâ; tumque dolorem eſſe in liene certò conſtitit ex tenſione illius partis, & inflatione, quæ anteà non apparuerat. Admota fuere fomenta parti affectæ, & clyſteres iniecti, vndè leuis alui fluxus ſequutus eſt, laxatis viis, & attenuata materia, quæ intùs retenta dolorem efficiebat. Die decimâ ſextâ ſumpſit infuſionem ℥ij. ſennæ cum ſalis tartari ℈j. ter purgatus eſt, ſequenti verò die, iterato medicamento quinquies deiecit, vnde meliùs habuit. Attamen diebus ſubſequentibus quoſdam horrores paſſus eſt, illis ſcilicet, quibus acceſſiones redire conſueuerant, donec tertia inuaſione acceſſio integra apparuit, ſed prioribus leuior. Sumpſit iterum ſennæ infuſum per biduum, quo purgatus mediocriter, acceſſio tamen rediit priori ſimilis. Die primâ menſis Aprilis, ſumpſit iterùm febrifugium eadem doſi, ter purgatus eſt copioſè per aluum, nullus vomitus concitatus eſt. Die ſecundâ rediit acceſſio prioribus ſimilis. Die quintâ eiuſdem menſis, acceſſio quæ expectabatur, non rediit. Die vndecimâ, acceſſio rediit priori intenſior, ita vt febris ad priorem ſtatum recurrere videretur. Ideò die decimâ tertiâ idem remedium iteratum eſt, duplicatâ doſi, vndè copioſè purgatus eſt per biduum, & ab eo tempore acceſſio non ampliùs rediit.

Observatio LXIII.

Pleuritis ſpuria.

DIe octauâ menſis Martij, anni 1645. cum tempeſtas Auſtrina in Aquiloniam, & frigidiſſimam ſubitò conuerſa eſſet, laborare cœpi horis matutinis dolore grauiſſimo latus ſiniſtrum & ſternum occupante, à quo ſumma reſpirandi difficultas oriebatur. Quem ſtatim diſcutere tentaui fomentis calidis, quamuis febris apparere inciperet, quæ tamen erat ſatis exigua. A fomentis dolor factus eſt intenſior, vndè vocato chirurgo ſanguinem miſi à brachio eiuſdem lateris ad ℥x. qui feruidus admodum apparuit. Duabus horis à venæ ſectione, aſſumpto ante horam iuſculo, clyſter iniectus eſt. Poſt ſecundum iuſculum iterata eſt venæ ſectio ad ℥xij. Licet enim à flatibus præcipuè dolor ille exoriri videretur. Verebar tamen ne doloris atrocitas fluxionem ad partem attraheret, quæ duobus annis præteritis pleuritide vera bis affecta fuerat. His dolor aliquantulùm fuit imminutus. Eo tamen ſequenti die perſeuerante, alium clyſterem inijciendum præcipio ex decocto emolliente paratum, in quo diaphœnici ℥j. diſſoluta eſt, cum aquæ benedictæ ℥iv. à quo aluus copioſè ſoluta eſt, & vomitus ſemel concitatus; tùm inter vomendum flatus in partibus thoracicis contentus ſubitò expulſus eſt, ita vt poſt vomitum à dolore lateris & ſterni me prorſus liberatum ſenſerim, nulliſque aliis remediis opus habuerim.

Observatio LXIV.

Febris quartana.

DIe duodecimâ menſis Martij anni 1645. Ioannes Rey laternarũ faber, quadragenarius, in via, Lapeyre dicta, habitans & febre quartana laborans à ſex menſium ſpatio, ſumpſit febrifugi mei gr.xx. ter purgatus eſt per aluum, pluries vomuit ſeroſa & bilioſa. Sequenti die quæ erat decimâ tertia eiuſdem menſis, acceſſio rediit hora ſolita, ſed minor. Die decimaſexta loco acceſſionis leuem calorem paſſus eſt ſine frigore. Die decima nonâ, qua acceſſio expectabatur, nihil apparuit, & ab eo tempore liber omninò fuit.

Observatio LXV.

Febris quartana.

DIe decima ſeptima menſis Martij, anni 1645. mulier quadragenaria, nomine Marie Courbiagne, ante ædes Domini d'Argencour habitans paupercula & peſſima victus ratione vtens, ac vino frequenter ſeſe ingurgitans, à duobus annis quartana laborabat; ſumpſit febrifugi mei gr.xx. nulla præmiſſa præparatione, quam omninò reiecit, vnâ exceptâ venæ ſectione, quæ paucis anteà diebus celebrata fuerat. Purgata eſt vigeſies, quia corpus erat impuriſſimum, bis aut ter vomuit, poſtridie leuem acceſſionem paſſa eſt, & nullam deinceps.

Observatio LXVI.

Febris quartana.

EAdem die, ſcilicet decima ſeptimâ Menſis Martij, mulier quadragenaria, nomine Toinette Buyſſiere, vidua Ioannis Alquier ſartoris, iuxta domum prædictæ Mariæ habitans, & à ſeptem menſibus quartana laborans, ſumpſit febrifugi mei gr.xx. ſepties purgata eſt per aluum, quater vomuit, & poſtridiè manè iterùm ter deiecit per aluum copioſè. Eadem die acceſſio quæ reditura erat horâ tertiâ veſpertinâ, poſt mediam noctem apparuit, ſed cum leui frigore, leui calore, per tres aut quatuor horas, cum anteà acceſſio vehementiſſima per quatuordecim horas durare conſueuiſſet. Et inde nullam ampliùs acceſſionem paſſa eſt.

Observatio LXVII.

Febris tertiana duplex.

PEtrus Palat quindecim annos natus, in hoſpitio habitãs cui ſignum eſt Aquila argentea, febre tertianâ duplici laborans à quadraginta diebus, poſt venę

ſectio

ſect onem & purgationem aliquoties repetitam, & in-ſcpos pluries exhibitos, ex alterius Medici præſcripto; ſumpſit die decimâ octauâ menſis Martij anni 1645. febrifugi mei gr. xiv. ſexies purgatus eſt per aluum. Sumpſerat medicamentum hora quarta matutina, quamuis acceſsio hora octaua redire ſolita eſſet, quæ etiam hora dicta apparuit, & modo conſueto, ſed nullam ampliùs ab eo tempore acceſsionem paſſus eſt.

Observatio LXVIII.

Febris quartana.

SEreniſſimus Princeps Ianetbinus Doria Genuenſis, Claſſium Hiſpanicarum Pręfectus, cùm illius triremis à procelloſis ventorum tempeſtatibus ad oras Catalauniæ propulſa fuiſſet, à noſtris militibus captus, & in arcem Monſpelienſem deductus eſt, vbi per biennium moratus, æſtate prægreſſa incidit in febrem tertianam, quæ per quatuor menſes perſeuerauit, nunc ſimplicis, nunc duplicis typum referentem, non obſtantibus omnibus remediis quæ à Medico ordinario præſcripta fuerant, aliiſque in conſilium vocatis, è quorum numero vnus interdùm fueram. Tandem ineunte hyeme febris tertiana in quartanam migrauit, quæ trium menſium ſpatio multis etiam remediis oppugnata fuit à duob. Medicis ſereniſſimo Principi ſeriatim opem ferentibus. Tandem perſeuerante affectu meam opem implorat, eique morem gerens exhibui. Die vigeſimâ ſeptimâ menſis Martij 1645. febrifugi mei gr. xx. Tribus horis ab aſſumpto medicamento bis vomuit ſeroſos humores, & nihil deiecit tota die. Circa mediam noctem ſemel deiecit copioſè. Poſtridie manè bis. Eadem die expectabatur acceſſio hora ſexta veſpertina quæ non apparuit, neque deinceps, & inde ad perfectam valetudinem perductus eſt.

Observatio LXIX.

Catarrhus cum tuſſi.

DIe quartâ menſis Aprilis anni 1645. cùm ex catarrho ſatis diuturno, moleſta tuſſi laborarem; quæ noctu potiſſimùm ingraueſcebat, & aliquot purgationibus non ceſſerat, ſumpſi laudani opiatici gr. iij. quibus tuſſis ſedata eſt. Illa tamen rediit poſt biduum, ex iniuria aëris, qui vna die valdè calidus fuit, altera valdè frigidus flante Aquilone. Die octaua einſdem menſis, ſumpſi einſdem laudani grana duo, & tuſſis omninò ſedata eſt.

Observatio LXX.

Febris quartana.

DOminus Pichothy in Curiâ Computorum, Subſidiorum & Fiſci Regij Conſiliarius à febre quartana liberatus eſt caſu rariſſimo. Cùm ſecta illi fuiſſet vena, paulò poſt occluſum vulnus, & ligatum brachium, fluere cœperunt ex vulnere guttulæ quædam aquæ limpidiſſimæ, quæ faſciam penetrabant, & induſia ſæpè mutare cogebant. Perſeuerauit ille fluxus per multos dies, donec febris quartana ceſſauerit. Notandum eſt illum poſt multos annos ex hydrope interiiſſe.

Observatio LXXI.

Oeſophagi obſtructio.

QVidam. ruſticus famelicus pedem ſuillum elixum comedendo, eius fruſtulum ſatis magnum deuorauit; in cuius medio oſſiculum carne contectum latitabat. Illud autem propter magnitudinem, & glutinoſitatem œſophago adhæſit, eique agglutinatum eſt, vt neque vomitu, neque ſorbitione vllâ excuti potuerit. Per biduum in eo ſtatu fuit, cum tanta anguſtia, vt breui moriturus videretur. Poſt multa tentata, Chirurgus filum ferreum oblongum in apice duplicauit ad formam hami, quo piſces capiuntur, & filum illud penitiſſimè demiſit in œſophagum, cuius vnco fruſtum illud pedis porcini arreptum eſt, & magna vi ab œſophago auulſum, foraſque extractum.

Observatio LXXII.

Angina.

QVidam Angina vera correptus, ita arctè occluſum habebat ab inflammatione ſuperius œſophagi oſculum, vt nihil omninò deglutire poſſet. Dum verò remedia vſurpabantur, ad vires reficiendas, vt copioſas ſanguinis miſſiones, aliaque remedia ferre poſſet, immiſſus fuit cathæter in œſophagum & ſyringa cathæteri aptata, per quam iuſcula in ventriculum demittebantur, tum etiam alia remedia, quorum ope à morbo liberatus eſt.

Observatio LXXIII.

Icterus.

PAter Ieſuita laborabat ictero, ventriculi imbecillitate ex bile in eum refluente, vnde vomitus frequens oriebatur. Pharmacopœus Collegij exhibuit ei ſuccum fumariæ ad ℥iij. Prima exhibitione cohibitus eſt vomitus, & per aliquot dies continuato remedio icterus omninò ſublatus eſt. Factus fuerat ille icterus ex calida hepatis intemperie, cum obſtructione pori colidochi coniuncta. Ad vtrumque autem affectum fumaria plurimùm valet, cuius vires in ſucco longè potentiores ſunt quam in decocto.

Observatio LXXIV.

Catarrhus ferinus cum variis febrium complicationibus.

DIe prima menſis Maij, anni 1645. vocatus ſum ad Dominam de Beau-Fort apud matrem Dominam du Pelous decumbentem, in Caſtello Bayart nominato, apud Viuarienſes, non longè à Rhodano, erat autem nata annos 35. ſanguineo temperamento prædita. Per menſem integrum ægrotauerat ex catarrho ferino, cum febre continua, cui iungebantur acceſſiones febris intermittentis, bis in die recurrentes, nempè hora 10. matutina & hora 6. veſpertina; Cum his tuſſis moleſtiſſima dies noctesque eam infeſtabat, ex qua pituitam crudam ingenti copia reijciebat, vt nullus ſomno relinqueretur locus. Per menſis decurſum quinquies celebrata fuerat venæ ſectio à D. Chaumel Medico ordinario peritiſſimo, & ter purgatio adminiſtrata, aliaque multa remedia vſurpata, ex quibus vnum maximè profuerat, nempè bolus ex laudani gr. iij. cum conſerua roſarum; à quo per 12. horas tuſſis & catarrhus omninò ſedabantur, & ægra ſe curatam prædicabat, ob ſummum leuamen quod ex eo remedio percipiebat. Quamprimùm eam inuiſi; in conſilio habito cum duobus aliis Medicis, cenſui quoad typum febrium prædictarum ſpectat, eſſe febrem continuam, & duas tertianas duplices ſimul complicatas. Quoad remedia verò, eſſe mittendum ſanguinem ex brachio ſiniſtro, cum dolor pungitiuus adeſſet in latere ſiniſtro, cum febre intenſiſſima,

ma, & linguæ nigredine, quam tuſſis ferè indeſinens comitabatur. Die igitur primâ menſis Maij, circa veſperam miſſus eſt ſanguis ad ℥ ix. & exhibitus eſt inlepus refrigerans & incraſſans. Noctem tranſegit cum paulò minori moleſtia, poſtridie manè quæ erat ſecunda menſis Maij, cum febris intenſa adhuc vigeret, iterata eſt phlebotomia ad ℥ viij. ex qua febris remiſſior facta eſt, & dolor lateris euanuit. Circa veſperam eiuſdem diei, ægra conqueſta eſt de dolore lateris dextri, qui ſenſim increſcens, grauis admodum factus eſt hora nona veſpertina, vt venam eiuſdem lateris aperire coacti fuerimus eadem hora, vndè lateris dolor imminutus eſt, & intra noctis decurſum prorsùs euanuit: nox tamen inſomnis fuit & moleſta, cum tuſſi fere aſſidua. Acceſſiones febriles omninò deſierant. Vna ex medicamento purgante, pridie mei aduentus. Altera ex priori venæ ſectione, ſed febris continua perſeuerabat cum eodem tenore. Die tertiâ eiuſdem menſis, cum tuſſis & febris vehementer vrgerent, exhibita eſt ante meridiē boli prędicti ex laudani gr. iij. compoſiti, qui paratus habebatur, media tantùm pars, quæ intra horam tuſſim omninò ſedauit, & ægra bene habuit vſque ad mediam noctem; tuſſis tamen per interualla recurrebat, qua pituitam craſſam, viſcidam, & valdè putridam excernebat; ita vt multa ſputa eſſent flaua & viridia, febre intenſa continuò perſeuerante. Cum autem veſperi tuſſis admodùm vrgeret, & ægra inquietudinibus plurimùm affligeretur, exhibita eſt boli prædicti altera pars dimidia, ex qua noctem placidè tranſegit, cum pauciſſimo tamen ſomno. Die quartâ manè tuſſis rediit, ſed cum libera admodum, & liberali anacatharſi, qua ſputa valdè putrida excernebantur, & nonnulla eorum ſanguine tantillùm conſperſa erant. Poſt duas horas ceſſauit tuſſis vſque ad meridiem quo tempore iterum rediit ſatis moleſta, & cum diutiùs perſeueraret, ægramque grauiter affligeret, ac ſputa crudiora apparerent, ita vt ex fluxionis renouatione procedere videretur; exhibita eſt alterius boli ex gr. iij. laudani, compoſiti dimidia pars, qua tuſſis iterum ſedata eſt. Aluus manè ſoluta fuerat, & bis ægra deiecerat bilioſa multa, & ſubuiridia, cum anteà perpetuò aluus aſtricta fuiſſet, & clyſteribus parùm ſolueretur. Circa veſperam iniectus eſt clyſter ex decocto ℥ ß. ſennæ cum Catholic. & diaphœnic. ana ℥ j. à quo quater purgata eſt, & in vltima excretione multam pituitam reiecit, viridi colore perfuſam, eique ſimilem quæ per anacatharſim excernebatur. Poſt eiectum clyſterem dormiuit placidè per horas tres, & ſe adeò ſuauem ſomnum toto morbi decurſu non percepiſſe aſſeruit. Hora decima noctis, cum tuſſis aliquantulùm rediiſſet, ſumpſit alterius partis dimidiæ boli prædicti partem quartam, quæ laudani granum dimidium non continebat, ea tamen tuſſis ſedata eſt, & noctu ægra placidè quieuit. Die quintâ matutina ſumpſit manè purgans medicamentum ex ſennæ ℥ ß. in iuſculo pectorali, quo bis in die vtebatur, infuſa, in quo poſt colaturam mannæ ℥ ij. diſſolutæ ſunt. Eademque die diſceſſi, ordine agendorum in poſterum cum Medico ordinario ſedulò deliberato, & ſcriptis mandato. Quibus intra viginti dies à meo diſceſſu, priſtinæ ſanitati reſtituta eſt. Horum præcipua fuere iuſcula pectoralia continuata, venæ ſectio & purgatio iterata. Sed præ cæteris palmam retulit bolus ex laudano per plures conſequentes parua doſi vſurpatus, quo omnia ſymptomata tandem ſedata ſunt.

Observatio LXXV.

Tumor pedis dextri diuturni.

NObilis Matrona vxor Nobiliſſimi Viri Dn. de Langon quinquagenaria, tumorem œdematoſum cum dolore inſigni in dextro pede patiebatur, cuius origo talis fuerat. Cum aliquando iter faceret, equus cui inſidebat, in terram cecidit, & ſuper dextrum dictæ Matronæ pedem, quo ictu grauiſſimo calcaneum depreſſum eſt, & à parte pedis interiori ad exteriorem detruſum; vnde dolores acerbiſſimi cum mouendi impotentia exorti ſunt. A multis, tum Chirurgis, tum Empyricis pluries vexata eſt, nec os luxatum in priſtinam ſedem protinùs reponi potuit, vnde dolores, & ambulandi impotentia, cum pedis tumore œdematoſo, eam continuò affligebant. Iam à quatuor menſibus in his anguſtiis erat, cum eam inuiſi, quod contigit die 20. menſis Maij, anni 1645. Explorans autem diligenter partem affectam, video luxationem ſatis leuem remanere, eamque callum contraxiſſe, atque adeò eſſe protinus immedicabilem. Dolorem autem præcipuum eſſe in vola pedis, non in parte luxata, quod nerui partem illam occupãtes, multò imbuti eſſent. Ideò ad curationem oportere humoris ad partem debilem affluxum impedire; & eum qui parti impactus erat, diſcutere, partemque ipſam roborare. Quæ omnia octo dierum ſpatio ſequentibus remediis præſtita ſunt.

℞ Radic. ſalſeparill. ℥ iv. aquæ fontis ℔ iv. infundantur per viginti quatuor horas, deinde bulliant ad mediæ partis conſumptionem, addendo ſub finem ſennæ mundat. ℥ j. turbith, hermodactylor. ana ʒ ij. colaturæ capiat ℔ ß. manè per octo dies.

℞ Olei ceræ ℥ j. illinatur pars affecta manè & ſerò, deinde ſequens emplaſtrum admoueatur.

℞ Maſſæ emplaſtri diapalma vino rubro auſtero ſoluti, & ad vini conſumptionem cocti ℔ ß. roſar. rubr. myrtillor. maſtich. & tartari vini rubri pulueratorum ana ʒ j. chamœpyt. & chamœm. pulueratorum ana ℈ ij. fiat maſſa, de qua formentur emplaſtra, quibus pes vniuerſus poſt inunctionem contegatur. His tumor & dolor ablatus eſt, manente tamen claudicatione, propter oſſis luxationem.

Observatio LXXVI.

Morbilli.

EAdem Matrona Domina de Langon febre continua correpta eſt, cum tuſſi & raucedine, die vigeſima ſexta Iunij 1645. Per triduum ſymptomata non valdè vrgebant; ideò tempus illud ſine remediis tranſegit. Quarta die cum febris intenſior euaſiſſet, ſanguis detrahitur, & iulepus refrigerans exhibetur. Eadem die totum corpus morbillis conſperſum apparuit. Vocatus ego die quinta præſcribo circa veſperam iulepum ex æquis partibus aquæ vlmariæ & cardui benedicti, cum bezoardici mineralis gr. xx. Duabus horis ab aſſumpto iulepo, copioſè ſudauit, febris valdè imminuta, & portio morbillorum diſcuſſa eſt; poſt ſudores aluus ſoluta eſt magna excretione. Poſtridie manè idem iulepus iteratus eſt, ac copioſiùs ſudauit poſt duas horas, ac febris omninò ablata eſt, omniaque propemodùm exanthemata diſcuſſa ſunt.

Observatio LXXVII.

Nephritis.

QVidam vir quinquagenarius nephriticis doloribus valdè obnoxius ſumpſit per duodecim dies decoctum radicis cardui aſinini, & liquiritiæ, quo multos lapillos, & arenulas excreuit, & poſtmodùm per plures annos ab affectu liber permanſit. Erat autem radicis ℥ ß. cum liquiritiæ ʒ ij. in ſingulis doſibus.

Obſer.

Observatio LXXVIII.

Cholera morbus in febre tertiana maligna.

IVuenis quidam bilioſo temperamento præditus incidit æſtate media in febrem tertianam, quæ duabus primis acceſſionibus ſatis mitis apparuit, ſed in tertia acceſſione, tanta fuit humoris bilioſi malignitas, & ferocia; vt concitato vomitu atque alui fluxu frequenti, cum maxima virium iactura, ſummum ægro periculum impenderet. Vocatus ad eum præſcribo clyſterem ex iuſculo cum confect. Alchermes ʒ iij. theriacæ recentis ʒ j. quo ſtatim vomitus & alui fluxus, ſedatus eſt. Quia verò in huiuſmodi febribus malignis ſæua illa ſymptomata in ſingulis paroxyſmis redire ſolent, & ægrum ſecunda, vel tertia inuaſione de medio tollere; ad præcautionem præſcripſi victum incraſſantem, & laudani gr.iv. duabus horis ante paroxyſmum ſumenda; ſicque ſymptomata prædicta non rediere, leuis acceſſio fuit, & iulepis refrigerantibus, incraſſantibus atque alexipharmacis curatio abſoluta eſt.

Observatio LXXIX.

Lochiorum ſuppreſſio.

ELegans quædam mulier triduò à partu, nimiam partium genitalium dilatationem emendare cupiens; vuluæ aſtringentia applicuit, quibus lochia ſuppreſſa fuere, & tantâ copiâ ſanguinis cumulatus eſt in vtero, vt rectum inteſtinum, & veſicæ ceruicem comprimendo, omnes euacuationes cohibuerit, & venter in vtris modum intumuerit. Vocatus ad eam primùm immiti iubeo cathæterem in veſicam, & magna vrinæ copia excreta eſt. Poſteà peſſarium acre præſcribo in vteri ceruicem immittendum quo lochia affatim fluxere; ac tandem clyſter laxans iniectus eſt, quo fæces plurimas deiecit; & ità omnes viæ apertæ ſunt.

Observatio LXXX.

Sudores nocturni.

VIr quadragenarius melancholico temperamento præditus, ſudores nocturnos patiebatur à longo tempore, qui per quatuor, aut quinque dies perſeuerabant, & poſteà ceſſabant. Recurrebant verò bis aut ter in menſe. Satis apparebat hos ſudores procedere à colluuie feroſa, quæ per interualla colligebatur & à natura poſtmodùm per ſudores expellebantur. Ideò cum ſatis pauper eſſet, & multorum remediorum ſumptus ferre non poſſet, conſului, vt bis in menſe ſumeret pulueris ialapæ ʒ ß. cum cremoris tartari pari quantitate. Quibus per trium menſium ſpatium continuatis, à tædioſo affectu liberatus eſt.

Observatio LXXXI.

Fluor muliebris.

MVlier quadragenaria diuturno fluore albo laborans, poſt multa remedia fruſtrà tentata, ptiſanâ laxante per menſem integrum, ſingulis diebus vſurpatâ, protinùs liberata eſt. Huius autem ptiſanæ compoſitio talis fuit.

℞ Sennæ mundat. ʒ j, ſem. coriandri præpar. liquirit. raſæ ana ʒ i ß. aquæ fontis, in quâ tamarindor. ʒ iij. & ligni lentiſcini ʒ j. bullierint, cyathum vnum, infundantur frigidè per noctem, & colaturam capiat manè duabus horis ante paſtum.

Observatio LXXXII.

Enterocele.

VIr quinquagenarius enterocelem grauiſſimam paſſus erat per quatuor dies continuos, à quâ nullis auxiliis reuocari poterat. Vocatus ad eum, pulſum valdè languidum inuenio, cum extremarum partium frigiditate. Tum pars effecta valdè frigida ad tactum ſentiebatur, vt de illius narcoſi metueretur; inter alia remedia præſcribo fotum ex aquâ vitæ calente, inguini admouendum, quo per duas horas continuato, inteſtinum repoſitum eſt blandâ impulſione, & æger ab imminente exitio liberatus.

Observatio LXXXIII.

Hyſterica paſſio.

MVlier 20. annos nata, bilioſo temperamento prædita, cum hyſtericâ ſuffocatione premeretur, & faciem haberet rubicundam, iniecto clyſtere ex oxyerato parato, confeſtim liberata eſt, ità vt aliis remediis, quæ ipſi præſcripta fuerant, non indiguerit.

Observatio LXXXIV.

Dyſenteria.

QVidam dyſentericus omnia remedia reſpuens, ſolo vſus eſt pimpinellæ decocto cum aquâ & butyro confecto, cuius ſcutellam ſumebat manè & ſerò, & intrà triduum curatus eſt. Plurimùm valet pimpinella ad depurandum ſanguinem & leuem habet aſtringendi vim; ideò non eſt mirùm ſi dyſentericis conferat.

Observatio LXXXV.

Tumor Pancreatis ſcirrhoſus, cum affectione hypochondriaca.

ILluſtriſſimus vir Dominus Audcyer in Senatu Gratianopolitano Præſes Ampliſſimus, annos natus 57. grauiſſimis & contumaciſſimis torquebatur affectibus, quorum idæa vt exactiùs introſpici valeat, ſerias affectuum, quibus à viginti annis conflictatus eſt paucis exponenda.

Ac primùm ſciendum eſt eum temperamento bilioſo, ac melancholico eſſe præditum, gracili habitu & macilento. Prima autem malorum origo in doloribus arthriticis conſtituenda eſt, qui ab anno 1622. eum per interualla infeſtare cœperunt. Et illis poſtmodùm ſucceſſere leues quidam inſultus epileptici, qui circa annum 1626. primùm inuadentes, & per dilucida interualla redeuntes, poſt exactum biennium proſſus deſiere; eodemque tempore dolores arthritici iterum reuerſi ſunt, qui per totum illud tempus, quo inſultus epileptici ſæuierant, omninò delituerant.

Illi autem arthritici dolores, bis aut ter ſingulis annis eû exercuere, vt interdùm per duos aut tres mêſes lecto affixus fuerit, cum perexiguo ex variis remediis vſurpatis, auxilio: hoc imprimis obſeruans, ſe ex frequenti phlebotomia parùm adiutum fuiſſe; imò verò ex ea dolores arthriticos intenſiores ſemper redditos fuiſſe.

Poſtquàm verò per octo annorum ſpatium, nempè ab anno 1631. vſque ad annum 1639. doloribus hiſce per interualla prædicta conflictatus eſt; in grauiora mala poſtmodùm delapſus eſt, à mœrore acerbiſſimo, ex mulieris aulicæ, & magnatis, affinitate, & amicitiâ ſibi coniunctiſſimæ, ſuiſque rebus maximè neceſſariæ,

ſariæ, interitu. Vndè primùm correptus eſt motu quodam palpebrarum inuoluntario ad hanc vſque diem perſeuerante, quo oculi per interualla clauduntur, & aperiuntur; vt ſit veluti tremor quidam illarum partium, quo etiamnùm manus & pedes frequenter (leuiſſime tamen) corripiuntur.

Eodem tempore doloribus arthriticis vexatus eſt trium menſium ſpatio, quos ambulandi impotentia ſubſequuta eſt, per ſex menſes perſeuerans. Cùm autē Pariſiis tunc temporis degeret, aquis Villocomitenſibus, ex D. Dolermei Medici clariſſimi præſcripto vſus eſt, à quibus magnam ſtomachi refrigerationem paſſus eſt; ac deinceps ſcabies pruriginoſa admodùm moleſta totum corpus inuaſit quæ confeſtim curata eſt vnguēto quodam (ni fallor mercuriali) carpis manuum, & plantis pedum admoto, ex conſilio D. de Labroſſe Medici Pariſienſis; Quam inunctionem ſequuta eſt ingēs diarrhæa per 20. dies perſeuerans, cum grauiſſimis ventris torminibus, ita vt interdùm alui fluxus dyſentericus apparuerit. Interim pedum & tibiarum incommoda perſeuerantia; ambulandi facultatem per annum integrum ſuſtulere. Eo verò tempore, tùm maximis animi contentionibus in libris, aliiſque chartis, euoluendis; tùm grauiſſimis animi pathematis, & mœrore ingenti, ob infelicem negotiorum ſucceſſum agitatus eſt. Quæ reliquis affectibus infrà deſcribendis originem dediſſe meritò exiſtimantur.

Anno 1640. in grauem incidit ſpirandi difficultatem, & pectoris anguſtiam, cum dolore quodam ventriculi regionem obſidente, quæ quidem ſymptomata per 15. dies acerbiùs afflixere, ac deinde non leuem remiſſionem paſſa ſunt, ſed poſt aliquod temporis interuallum, iterùm atque iterùm vires nouas reſumere viſa ſunt, ità vt ad hanc vſque diem nunc remiſſiùs, nunc intenſiùs ab iis obſeſſus fuerit æger illuſtriſſimus.

Pro contumaci affectu expugnando varia à variis Medicis remedia per quatuor annorum decurſum præſcripta ſunt; purgationes variæ per apozemata, potiones, ſyropos magiſtrales, ptiſanas laxantes, & ſimilia. His acceſſerunt phlebotomiæ frequentes, cautéria veſicatoria, apertiones hæmorrhoïdum, ſemicupia, iuſcula medicata, ſerum lactis chalybeatum, lac integrum, aquæ minerales ſulphureæ, vt Borbonienſes, & Dinienſes, tum etiam vitriolatæ, vt Aurelianæ, opiatæ roborantes & aperientes, ſyrupi pectorales, & alia quam plurima, quæ variis temporibus per quadriennium vſurpata, maximum aliquando, aliàs verò minimum ægrotanti ſolatium attulere. Verùm habitualis affectus ſemper in orbem rediit, & perilluſtris æger iiſdem hactenus affectibus vexatus eſt.

Cùm autem nos ad eum inuiſendum accerſiti fuerimus circà principium menſis Maij anni 1644. curationem vniuerſam ad inſignia duo ſymptomata ſuperiùs recenſita dirigendam eſſe cenſuimus, pectoris nimirùm anguſtiam, & ſpirandi difficultatem, quorum cauſæ primò introſpiciendæ ſunt, in quo maxima difficultas, ſumma obſcuritas reſidere videtur. Illa enim ſpirandi difficultas nullam veri aſthmatis, aut fluxionis à capite in pulmonem irruentis ſpeciem præ ſe ferre videtur, licet pro aſthmatico à præſtantiſſimis quibuſdam Medicis tractatus fuerit, nulla. n. tuſſis, nullus ſtertor, & nulla humoris pituitoſi per anachartaſim excretio apparet. Secundò illa difficultas ſpirandi à cauſis procatharticis in momento ferè concitatur & deſinit; ità vt ſi paulò vehementiùs corpus commoueat, aut in leuiſſimam iracundiam feratur, ſtatim anhelitu difficili corripiatur, & paulò poſt ſpirandi libertatem iterùm recuperet. Tertiò, quamquam veſpertinis horis hoc ſymptomate magis premitur, ita vt erecta ceruice, & ſedens in lecto vſquè ad mediam noctem manere cogatur; attamen ſimulatque ſomno corripi incipit, protinùs euaneſcit ſpirādi difficultas & capite in puluinar demiſſo æger decumbit, ſicque noctis reliquū tam placidè peruadit, & cū tantâ ſpirandi facilitate, vt nullum in pulmone affectum latitare, facilè appareat.

Illius igitur anhelitus difficilis cauſa immediata alibi quærenda eſt, nempè in infimo ventre cuius partes moleſtiſſimis affectibus obſeſſæ, omnium malorum mineram in ſe continent.

Hoc primùm demonſtrat doloris & anguſtiæ ſenſus, de quo nobilis æger perpetuò conqueritur, eiuſque ſedem ſub diaphragmate, & circa ventriculi regionem oſtendit: & quoties difficultate ſpirandi premitur: dolor ille & anguſtia, atque oppreſſio (vt ipſe nominat) toties augetur, & vice verſa: ità vt vnum ab alio dependere manifeſtum ſit. Nos autem doloris illius & anguſtiæ, ſeu oppreſſionis cauſam diligenter inquirentes & ventriculi regionem contrectantes, eam quidem ſatis tractabilem inuenimus, quoties manum ſuſpenſam aliquantulùm adhiberemus; ſed poſtquam eam penitùs adegimus, ſatis vehementi compreſſione factâ duritiem quandam, & renitentiam profundiùs, & ſub ventriculo ſitam percepimus, eamque in pancreate reſidere cenſuimus, quod tumore duro, & ſcirrhoſo affectum arbitramur, & cū pancreas ſub diaphragmate ſedeat, non eſt mirum, illud tumore affectum, partem eam reſpirationi maximè inſeruientem comprimere eiuſque motum liberum impedire. Verùm enimuerò illa cauſa per contactum explorata, non planè ſatisfacit ſi enim anhelitus difficultas ab eâ ſolummodò dependeret, eſſet perpetua, non interpolata, neque à cauſis externis, corporis nimirùm, aut animi commotione, tàm facilè induceretur. Equidem ita conuincit hæc ratio, vt alia cauſa huic adiungenda ſit, nēpe materia quædam tenuis, quæ leui momento commoueatur, ac deindè facilè eiuſdem agitatio ſedetur. Quænam autem ſit illa materia, & quam præcisè ſedē occupet, ad amuſſim definire facillimū non eſt. Licebit tamen cum præſtantiſſimis Medicis, qui nobilis ægri curationem ſuſceperunt, ad communem, & magis probabilem rationem confugere, vapores, & flatus à liene, ventriculo, aliiſque partibus tranſlato, accuſantē. Hæc autem flatuum, & vaporum in ventriculo commotio, indè facilè dignoſcitur quod nobilis æger poſt ſingulos paſtus, à prædictis ſymptomatis grauiùs torquetur. Siquidem ex coctione difficili, & laborioſa, in ventriculo debili, multi flatus generantur, qui ventriculū diſtendētes, pancreas, & diaphragma comprimunt, vndè maior anguſtia, & difficultas ſpirandi per aliquot horas à paſtu, exoriri conſueuit. Pręterea in maximis aëris mutationibus, quando Aquilonia tempeſtas in Auſtrinam conuertitur, maximè ingraueſcunt ſymptomata prædicta, ex eo quod ab illa aëris mutatione excitantur rheumatiſmi, qui aliàs dolores arthriticos parere conſueuerant, & iam in partes interiores diuturnis intemperiebus, & obſtructionibus debilitatas, confluunt, prauoſque humores in iis contentos exagitant: vel quod ab humidiori aëre inflantur humores, ac veluti fermentantur, vndè anathymiaſis eleuatur, quæ diaphragma, & pulmonem impetens, pectoris anguſtiam, & ſpirandi difficultatem parit.

Si hæc ſymptomata ad aliquod morbi genus referenda ſint, nos ea protinùs ad melancholicæ ſpeciem, quæ hypochondriaca nominatur, reducenda cēſemus; cū ex mœrore graui, & diuturno primam duxerit originē, in corpore calido, & ſicco, vndè magna humoris melancholici congeries, quæ obſtructiones cōtumaces in hypochondriis peperit. Imò verò quāuis ſcorbutus in Septentrionalibus plagis frequentiſſimus, hiſce regionibus noſtris infrequens omninò ſit. Hic tamen affectus ad ſcorbuti naturā accedere videtur, cum prædicta duo ſymptomata, nimirùm pectoris anguſtia, & difficultas ſpirandi frequentiſſima ſint huius morbi ſymptomata, vt quam plurimis obſeruationibus annotauit Seuerinus Eugalenus, in cuius patria morbus iſte frequentiſſimus eſt, & ad illius imitatio-

nem Daniel Sennertus lib. de ſcorbutu cap. 4. vbi illius murbi ſigna proponit; & articulu 9. illius eapitis, hæc duo ſymptomata ita deſcribit, vt illuſtriſſimi ægrotantis noſtri ſtatum graphicè depingere videatur.

Quamvis autem (vt iam dictum eſt) morbus ille, ſcorbutus appellatus, hiſcè noſtris regiunibus inſolens, ac penè inuiſus ſit; Nos tamen ne in tanti affectus curatiune aliquid neglexiſſe videremur, ſpecifica huius morbi remedia ſtatim vſurpauimus, cum aliis permixta, quæ obſtructiones reſerare, humorem melancholicum ubtundere, & foras excludere valerent. Atque ita primùm naſturtij aquatieî, becabungæ, & fumariæ ſuccos, per multos dies exhibuimus, iis admiſcendu ſalem tartari, & ſpiritum vitriuli, in quibus etiam ſennæ tantillum paſſim infundebamus; ſicque humores craſſi, glutinoſi, tartarei ſenſim educebantur. Interdùm verò ſuccos prædictos cum decoctis rad. enulæ camp. cortic. tamariſci, fol. agrimon. abſinth. pimpinellæ, permiſcebamus. A quibus remediis à die 7. menſis Maij, ad 28. continuatis, plurimùm adiutus æger nuſter videbatur. Cũ verò ea die tempus ſiccum, & ſerenum in Auſtrinum, & pluuioſum fuerit cunuerſum, prædicta ſymptomata, de integro renouata ſunt, quæ ad diem tertium menſis Iunij perſeuerantia, duplici phlebotomia parca manu celebrata, plurimùm imminuta ſunt. Ab eo tempore, ſale ſeu vitriolu martis per menſem integrum vſus eſt, quod quidem ad obſtructiunes reſerandas, viſcera roboranda, eorúmque calidam intemperiem corrigendam, vires habet eximias. Interdùm tamen, tertio videlicet, aut quarto quoque die, purgatiunculas ex ſenna in prædictis decoctis infuſa, interiiciebamus, interdùm etiam pilulas ex chalybe exhibebamus, aquam ex infuſione chalybis paratam in potu ordinario, cum vino tenui & olygophoro propinabamus. Quibus per menſem (vt dictum eſt) continuatis, nobilis æger ad multò meliorem ſtatum perductus eſt, ita vt qui anteà neque in equu, neque in carruca, ſine magna moleſtia iter facere poterat; iam & carrucæ motum velociorem, & equi celerem ambulationem, facilè toleret. Prætereà totius corporis vigor, & ipſius faciei color plurimùm reſtitutus eſt. Hoc in primis annotatiune digniſſimum eſt, quod nubilis æger à ſemicupiis, & fotibus regioni ventriculi admotis, maximè lędebatur, & in inſignẽ anhelitus difficultatem coniiciebatur: ita vt eorum vſum, quamuis huic curationi maximè neceſſarium, prorsùs abiicere, coacti fuerimus.

Hæc vſque ad diem quartam Iulij à nobis acta ſunt, quo tempore impetrata ab illuſtriſſimu Præſide diſcendi venia, Monſpelium rediimus, relictu ipſi præſcripto eorum, quæ in poſterum agenda videbantur.

A diſceſſu meo per totum autumni & hyemis ſequentis decurſum prædicta remedia alternatim, & per debita internalla ex clariſſimi viri D. Iuannis Matthęi, Medici illius ordinarij præſcripto, vſurpauit, nempè ſalem Martis, pilulas ex chalybe, & infuſiunem ſennæ in prædictu decocto cum ſale tartari, & ſpiritu vitrioli paratam; quibus addebatur upiata roborans, & aperiens, à nobis ante diſceſſum præſcripta. Cum verò poſt aliquot menſes maxima ſymptomatum imminutio appareret, conſului per litteras, vt fotum, & ſemicupium tentaret, ſiquidem ſperandum foret, vt cauſis morbificis valdè imminutis, minor fiat humurum commotiu, quæ dictorum remediurum vſum impediebat. Res ex vuto ſucceſſit, & fotus ſine muleſtia æger ferre puuit, à quibus maximum fructum percepit. Vere autem ſequenti nun ſolùm fotus, ſed etiam ſemicupia vſurpauit, & prædicta remedia ſedulò continuauit, aliis nonnullis additis; à quibus tandem, Deo ſit laus & gluria, ad uptimam valetudinem perductus eſt.

OBSERVATIU LXXXVI.

Hydrops tympanites.

CLariſſima Matrona, vxor D. de Guere Coſtenſis, Iuris vtriuſque Doctoris 30. annus nata, bilioſo temperamento prædita, laborauit per 10. menſes tumore ventris ſatis inſigni, cui tenſiu maxima adiuncta erat, vt hydropis tympanitis naturam omninò referret. Prima affectus origo huic præſertim cauſæ aſcribebatur, quod ægra fluorem album à lungu tempore patiens; in balneum actu frigidum ſeſè demerſerit: à quo fluor ille ſuppreſſus eſt. Cui etiam cauſæ varij errores in victu acceſſerunt. Multis remediis vſa eſt per dictum tempus à peritiſſimis Medicis præſcriptis. Potionibus nempè, apozematis, & iulepis aperientibus ac diureticis, opiatis hepar ruborantibus, aliiſque quamplurimis ſine vllo fructu, tandem circa finem menſis Maij 1645. curæ meæ ſe commiſit, quam ſequentibus remediis aggreſſus ſum.

℞ Rad. aſparagi, bruſci, & cichorij ana ℥ ß. rad. enulæ camp. & petruſel. ana ʒ ij. ful. agrimon. ceterac. capill. ven. ana M ß. abſinthij vtriuſque ana P ß. coquantur ad ʒ vj. in colatura infunde per noctem ſennæ mund. ʒ j. ſalis diuretici ʒ j. ſpiritus diuretici gutt. xxx. cap. manè cum regimine per ſex dies continuus. Purgabatur quater aut quinquies ſingulis diebus, & materiam viſcidam cineritij coloris excernebat. Poſt ſecundam doſim ſanguis detractus fuit ad ℥ viij. In fine apozematum ſumpſit pilulas ex calumelanos gr. xx. diagrid. gr. x. quibus ſepties purgata eſt: & ſequenti die ventris tumor reſolutus apparuit; qui tamen circa veſperam iterum inflati cœpit. Tumore ſubſidente dum hypochondria contrectarem percepi tenſiunem inſignem, & dolorificam circa vẽtriculi regionem; cuius ratione præſcripſi (cum iuleporum continuatione) fotum emollientem, & aperiẽtem, vniuerſæ regioni hypochondriacæ ſingulis diebus admouendum, ſiquidem tenſiu etiam nun leuis in dextro hypochondrio apparebat. Quibus per 4. dies vſurpatis menſtruæ purgatiunes prodiere, quæ per aliquot menſes lituerant. Cum tamen illæ ſegniter admodùm procederent, triduu elapſu iterùm vſurpati ſunt, tum fotus, tum apozemata ſine ſenna parata. A quibus moderata menſium cupia prouocata eſt, & ab eo tempore tumor ventris omninò diſcuſſus apparuit. Ad firmandam tamen curatiunem præſcripſi pilulas vſuales aperientes & laxantes, bis aut ter in menſe deglutiendas, etiam upiatam roborantem, & aperientem ſingulis diebus per menſem integrum vſurpandam.

OBSERVATIO LXXXVII.

Febris quartana.

IOannes Goſſel Lotharingus, bonarum literarum candidatus, in Delphinatu prope uppidum Renel nominatũ apud nobilem virum, cuius filios erudiebat, tunc temporis habitans; ad me venit die 15. menſis 1645. vt ei febre quartana ab annu integro laboranti opem ferrem. Eius autem hypochundria explorans, maximam tenſionem & duritiem in regione hepatis, & lienis inuenîu, quam tantæ morbi cuntumaciæ, atque longitudinis cauſam eſſe exiſtimans: eam priùs demoliendam cenſui apozemate aperiente, & laxante (præmiſſa venæ ſectiune,) tum etiam fotibus mollientibus, & aperientibus: ac pilulis ex chalybe paratis. Quæ omnia ipſi præſcripſi ad xx. dies vſurpanda. Tum febrifugi mei doſim ei tradidi, poſt dicta remedia ſumendã, cum autem ille non poſſet commodè Pharmacopœis vti, qui à loco, vbi degebat ſatis longè diſtabant: & ſumptus remediorũ vix ferre poſſet, omiſſis iis omnibus quæ præſcripta fuerant, febrifugum ſtatim ſũpſit: à quo multũ purgatus eſt. Prima acceſſio ab aſſũpto remedio dimidiu minur fuit; ſecunda priori adhuc minor. Et ita minuẽtibus ſẽſibiliter acceſſionibus, poſt

quintum

quintum paroxyſmũ à febre quartana omninò liber fuit:de quo me per litteras monuit,addens ſe tuſſicula infeſtari à febre ſibi relicta. Cui reſcripſi vt remedia à me antea præſcripta vſurparet pro hypochondrij vtriuſque obſtructionibus reſerandis,quas adhuc perſiſtere, & tuſſim illam ſiccã producere non dubitabã.

Observatio LXXXVII.

Vomitus antiquus.

VXor D. Antonij de Maniſſy Medici Romonẽſis & Vniuerſitatis Valentinæ Doctoris aggregati meritiſſimi, annos nata 24. laborauit per triennium vomitu moleſto,cum dolore lumborum ad regionem lienis ſeſe exporrigente,vomebat autem poſt ſingulos paſtus omnem propemodum cibum & potum cum pituita viſcida permixtum:vnde ad ſummam maciem perducta eſt. Præterea quaſdam velut acceſſiones febriles patiebatur bis aut ter in menſe, per 12. aut 15. horas perſeuerantes. Multi Medici ex iis qui pro ea cõſilium inierant, hæc ſymptomata à calculo renum parenchymati infixo,prouenire exiſtimabant. Alij verò obſtructiones, & hyſtericos affectus accuſabant. Quorũ omniũ ratione varia remedia vſurpata fuerant ſine vllo fructu. Donec tandem ægra ad tantam maciẽ perducta fuerit,cum febre lenta coniunctam,vt febre hectica confecta putaretur. Ego autem rogatus à marito, vt quædam remedia ipſi præſciberem; cenſui præcipuam mali originem in liene reſidere, cúmque tum obſtructionibus, tum intemperie calida,ſicca laborare. Quorum ratione præmiſſa,parca venæ ſectione,ſequentia præſcripſi remedia.

℞. Rad. cichor. aſparagi, bruſci, & bugloſſi ana ℥ß. fol. agrimõ. ceterac, capill. ven. & pimpinellę ana ℈ iß. coquãtur cum pullo gallinaceo, in colat. diſſolue cremor. tart. ʒ j. fiat iuſculum, quod capiat manè per ſexdecim dies.

In quarto quoque iuſculo infunde per noctẽ ſennę mund. ʒiii. ſem. aniſi ʒ j. capiat cum regimine.

℞ Hord. integri & amygd. dulc. ana lib. j. contundantur, & decoquantur pro ſemicupio, quod ingrediatur tepidè, bis in die per triduum, poſt vſũ iuſculorum.

℞ Chalyb. præp. cum ſulph. ℥ j. aloës opt. ſennæ mũd rhab. elect. & agarici recẽt. trochiſc. ana ℥ j. pul. electar. diarrh. abb. ʒ ß. croci ℈ ß. cum oxymel. ſimpl. fiat maſſa pilular. de qua capiat ʒ j. ſingulis dieb. manè tribus hor. ante paſtum, poſtea deambulando, & continuando per xv. dies.

Finito vſu pilularum, reiteretur ſemicupium per quatriduum.

Hiſce remediis ordine vſurpatis, à prædictis affectibus liberata eſt, & in integram ſanitatem reſtituta.

Observatio LXXXVIII.

Febris tertiana.

ANcilla Domini de Santereau in Senatu Gratianopolitano Cõſiliarij Regij, triginta annos nata febre tertianâ intermittente detinebatur, eiuſque acceſſiones 15. paſſa erat, in quarum decurſu bis ei ſanguis detractus fuerat: & medicamentum catharticum bis etiam exhibitum: pluresque iulepi refrigerantes, & aperientes præſcripti à Medico ordinario; qui poſt decimum quintum paroxyſmum febrifugi mei gr. xx. illi exhibuit die intermiſſionis, quę erat 25. Iulij. 1645. Quinquies purgata eſt per aluum, blandè & ſine moleſtia. Poſtridie acceſſio rediit multò intenſior. Et ab eo tempore nullam ampliùs acceſſionem paſſa eſt.

Observatio LXXXIX.

Febris tertiana.

DOminus de Pourroy in Senatu Gratianopolitano Præſes ampliſſimus, quinquagenarius, Febris tertianę intermittẽtis acceſſiones viginti paſſus erat, quãdo ad eum vocatus ſum. Bis ei ſanguis detractus fuerat: iulepi refrigerantes multi exhibiti: & aqua benedicta Rulandi bis propinata, vnde magnam bilis, & pituitæ copiam excreuerat per vomitum, & ſeceſſũ. Vocatus ego in acceſſione vigeſima primâ, eam valdè intenſam inuenio, quatuordecim horarum ſpatio ęgrũ valde affligentem, cum ſiti ingenti, & graui inquietudine, quæ tãdem ſudoribus in fine paroxyſmi prodeũtibus, diſcuſſa eſt. Vrinæ erant rubræ, & quaſi flãmeę, nullum concoctionis indicium exhibentes. Ideo ſanguinem detrahi iubeo ſatis magna copia: iulepos valdè refrigerantes præſcribo: ſuccum limonum in ptiſanâ potus ordinarij: & ſpiritum vitrioli in eadem ptiſanâ tempore acceſſionis. Quibus intra biduum color vrinæ ruber valdè remiſſus eſt, & leue enęorema in ea apparuit. Nihilominus acceſſio vigeſima ſecunda eiuſdem fuit durationis, ſed cum minori inquietudine, quę epithematis liquidis regioni cordis admotis valdè tẽperata eſt. Sequẽti die exhibui febrifugi mei gr. xxv. cuius nulla fuit operatio per totã diem, niſi quod circa horam tertiam veſpertinam ſemel aluum depoſuit, & ſubmediocrem materiæ bilioſæ copiam excreuit. Poſtridie verò horâ octauâ matutinâ iterũ deiecit, ſed multò copioſius, excreta autem bilioſa, & ſeroſa erãt. Horâ nonâ rediit acceſſio, quę multò remiſſior, & breuior fuit ad horas octo tãtùm perſeuerans. Poſt acceſſionem ter aluus ſoluta eſt. Contigit iſta acceſſio die vltimâ mẽſis Iulij anni 1645. Die primâ Auguſti nulla acceſſio fuit, quia erat dies intermiſſionis. Die verò ſecundâ in quâ acceſſio expectabatur, nulla etiam apparuit, ita vt æger curatus videretur. Attamen die tertia, quæ erat dies intermiſſionis, noua acceſſio prodiit. Sequẽti die, quæ erat quarta eiuſdem mẽſis, ſecta fuit vena, cũ vrinæ adhuc rubræ apparerent; poſt meridiẽ verò alia acceſſio cõtigit: ita vt febris tertiana ſimplex in duplicem verſa videretur. Die quinta eiuſdem mẽſis rediit acceſſio priori ſimilis. Hîc amplũ critici, inſultandi campum inuenere, quod febrifugo meo tertianam ſimplicem, in duplicem, conuertiſſem. At die ſexta iterum exhibui febrifugum ad gr. xxxvi. quo ſexies purgatus eſt, multaque deiecit ſeroſa, bilioſa, ac pituitoſa. Acceſſio rediit eadẽ hora, ſed priori aliquãtulũ remiſſior. Poſt acceſſionẽ ter aut quater iterùm aluum depoſuit. Poſtridiè manè iterum ter aut quater. Et acceſſio non rediit, neque diebus conſequentibus; & intra paucos dies ad cõſueta munia rediit. In eoque ſtatu permanſit per 14. dies, in quorum decurſu varios errores cõmiſit in victu; qui eũ in recidiuam cõiecere. Itaque die trigeſima eiuſdem menſis, nouâ acceſſione correptus eſt horâ ſecunda poſt meridiem, quæ decem horarum ſpatium peragrauit. Die vltima menſis, alia acceſſio rediit hora quarta veſpertina, ſed multò leuior. Die primâ Septẽbris rediit acceſſio horâ decimâ matutina priori cõſimilis, cẽſui illas acceſſiones ex nouâ cacochymia ab incautâ victus ratione cumulata exoriri, quę leuem quãdã putredinẽ nacta ſit; & nondum eſſe partibus firmiter infixã, neque tenaciter fermentatã, atque adeò eã leuioribus remediis euacuari poſſe, neque ad febrifugũ eſſe confugiendum. Præſcripſi itaque purgans medicamentum ex infuſ. ʒiij. ſennæ in decocto tamarindor. cichorij, & agrim. cũ ſem. aniſi & criſtal. mineral. ana ʒj. addendo colaturæ mannæ & ſyrup. roſ. ana ℥j. pulu. ialapæ ʒj. Optimè purgatus eſt, & acceſſio ſequens minor fuit. Tum per biduum ſequens ſumpſit iuſcula aperientia & laxantia, ſicque ab acceſſionibus omninò libe-

ratus eſt, & debito victus regimine cautius obſeruato ad perfectam valetudinem perductus eſt; qua ad hanc vſque diem feliciter fruitur.

Observatio XC.

Febris quartana.

FRater Theotimus iuuenis Religioſus Ordinis recollectorũ Cœnobij Gratianopolitani, incidit in febrẽ quartanã verſus finẽ mẽſis Iulij anni 1645. Quinque acceſſiones paſſus erat, cum ad eum vocatus ſum. Sanguis ei detractus fuerat ſine vllo alio remedio. Sumpſit die ſeptima Auguſti febriſugi mei gr. xxx. pridie acceſſionis. Multum purgatus eſt per inferiora, & aliquoties per ſuperiora. Acceſſio poſtridie rediit multò minor, quam nulla alia ſubſequuta eſt.

Observatio XCI.

Febris quartana.

FRater Paſchalius eiuſdẽ Cœnobij Religioſus, decem acceſſiones febris quartanæ paſſus erat cum eum inuiſi: eique exhibui febriſugi mei gr. xxiij. die 25. menſis Octob. anni prædicti octies purgatus eſt per aluum, & bis per vomitum eaque euacuatione morbus omninò ſublatus eſt.

Observatio XCII.

Febris quartana.

VXor clariſſimi viri D. de Chappoulay, apud Quęſtores Frãciæ Gratianopolitanos aduocati regij, quinquagenaria, à quinque ſeptimanis febre quartanã laborabat, adeò grauiter vt in lecto perpetuò decumberet, & ſolis iuſculis veſceretur, nunquam enim aderat integra, ἀπυρεξία Die primã menſis Septembris ſumpſit febriſugi mei gr. xvi. ſexies purgata eſt per aluum, idque blandiſſimè, ſequenti die bis iterum purgata eſt, & acceſſio, quæ reditura erat poſt meridiem, vſque ad horam ſeptimam retardata eſt multóque remiſſior fuit. Sequentibus verò diebus nõ amplius cõparuit. Cum autem ſeſe reficere inciperet, & ſolidis alimentis vteretur, vuas immaturas in ſingulis paſtibus comedebat, vndè in febrem quartanã recidit, quę cõſequẽter duplex, & triplex facta eſt, cum ego tunc tẽporis Gratianopoli diſceſſiſſem, & Mõſpelium rediiſſem. Contigit autem vt menſe Decembri eiuſdem anni Gratianopolim iterùm vocatus fuerim, eã verò tũc temporis inuiſens, triplici quartanã grauiter oppreſſam inueni. Quamobrẽ ei exhibui febriſugi mei gr. xx. die decima nona dicti menſis; quibus ſepties purgata eſt per aluum, & bis per vomitũ. Febris ea die nõ rediit, neque per biduum ſequens. At verò die 25. cum lautè prandiſſet, longa acceſſione correpta eſt. Qua de cauſa ſumpſit ſequenti die febriſugi parem quantitatẽ & quinquies deiecit per aluum, nihil verò per vomitum, & conſequenter à febre immunis fuit.

Observatio XCIII.

Febris quartana.

MVlier quinquagenaria in Noſocomio Gratianopolitano, per annum integrum febre quartanã conflictata fuerat, Die 5. menſis Septẽbris anni 1645. ſũpſit febriſugi mei gr xx. & copioſè purgata eſt per aluũ, ſemel verò per vomitũ; idque ſeptẽ horis ab aſſumpto medicamento. Die ſextã acceſſio rediit paulò minor, & retardata eſt per horas quatuor. Ab eoque tempore nullam amplius acceſſionum paſſa eſt.

Observatio XCIV.

Febris quartana.

ANcilla Vxoris Domini de Seruiem in Camera Computorum Gratianopolitana Præſidis, febre quartana laborabat à quinque ſeptimanis ſumpſit die 6. Septembr. 1645. febriſugi mei gr. xvi. pridie acceſſionis, quo multum purgata eſt, per inferiora tantum. Secunda die rediit acceſſio ſine frigore, ſed prioribus longior & retardata eſt per horas ſex, ſequẽtibus verò diebus non ampliùs rediit, & in eo ſtatu permãſit per menſem integrum. Incautam verò victus rationẽ ſeruans ancillarum more; in febrem quartanam recidit; quæ primùm in duplicem, mox in triplicem migrauit, idque poſt meum diſceſſum. Cum autem Gratianopolim rediiſſem in menſe Decẽbri, ipſi exhibui febriſugi mei gr. xx. die 23. eiuſdem menſis, rigida hyeme, atque glaciali exiſtente. Matutinis horis materiam viſcoſam & glutinoſam, eamque copioſam vomitu reiecit, veſpertinis verò plurimum per aluum expurgata eſt, & ſic omninò liberata fuit à triplici quartanã.

Observatio XCV.

Febris tertiana duplex.

PEtrus Faiole in ſenatu Gratianopolitano Procurator, vnus ex Conſulibus illius anni, annos natus 40. febre tertianã duplici laborabat à 25. diebus, per quos vulgaribus remediis ex alterius Medici pręſcripto abundè vſus fuerat. Vocatus ego die 25. Auguſti 1645. eũ lecto affixum inuenio & ſolis iuſculis vtentẽ, grauibuſque paroxyſmis quotidiè afflictum. Illi autẽ exhibui febriſugi mei gr. xvi. quibus ſepties purgatus eſt per aluum, idque blandiſſimè, & à paroxyſmis febrilibus omninò liberatus.

Observatio XCVI.

Febris quartana.

GAbriel Pyo famulus Domini Marcha ciuis Mõſpelienſis annos natus 14. febre quartana duplici laborans à tribus menſibus, & nullis vſus remediis per illud tempus, ſumpſit febriſugi mei gr. xxiiij. die 10. Nouẽbris 1645. quæ erat dies intermiſſionis. Purgatus eſt ſepties eã die per aluum ſine vllo vomitu, aut nauſea, & ſine vlla moleſtia: ſequenti die bis aluum depoſuit Acceſſio quæ hora quinta veſpertina expectabatur, retardata eſt vſque ad 3. matutinam ſequentis diei: ſecunda acceſſio quæ veſpertinis horis redire conſueuerat, nullo modo comparuit, & ab eo tempore æger nullam ampliùs acceſſionem paſſus eſt.

Observatio XCVII.

Febris quartana.

VXor Ioannis Alles Chirurgi Montfrinenſis, triginta annos nata, febre quartanã laborabat à quatuor menſibus, & cum per illud oppidum tranſirem circa finem menſis Octobris anni 1655. rogatus ſum à marito, vt quædam remedia illius curationi idonea præſcriberem. Video mulierem admodùm pallidam, & macilentam, cui menſes non fluxerant à principio morbi & contrectans hypochondria, lienem inuenio duriſſimum, ac ferè ſcirrhoſum. Ideo cenſui febrem quartanam curari nõ poſſe, quin obſtructiones illæ graues priùs auferrentur. Præſcripſi itaque primum potionem purgantem

&

& poſtridie venæ ſectionem. Poſtmodum pilulas ex chalybe, aloë, ammoniaco, aliiſque per xv. dies vſurpandas & fotum emollientem, atque aperientem per vſum pilularum ſingulis diebus hypochondriis admouendum. Quibus diligenter vſurpatis, tenſio hypochondrij ſiniſtri admodum remiſſa eſt, ſed acceſſiones febriles in eodem tenore conſiſtebant: ſumpſit itaque febrifugi mei gr. xx. à quo ſexies purgata eſt per aluum & ab eo tempore nullam amplius acceſſionem paſſa eſt.

Observatio XCVIII.

Febris quartana.

INgenuus adoleſcens Michaël Pineau Romorantinianus Medicinæ ſtudioſus, cum febre tertiana per quatuor menſes afflictus fuiſſet, tandem in quartanam incidit eaque laborabat à ſex ſeptimanis, cum ad me venit remedium expoſcens. Dedi itaque febrifugi mei gr. xx. die 29. Menſis Nouembris anni 1645. ea die bis tantùm purgatus eſt per inferiora; idque circa veſperam. Sequenti die, quæ erat dies acceſſionis, decies purgatus eſt per aluũ, & bis per vomitum, nẽpe horis prãdii, & cœnæ, & cum aſſumptis alimentis, bilioſos humores excreuit, & acceſſio non apparuit ea die neque deinceps.

Observatio XCIX.

Febris quartana.

PVella ſancti Ægidij nomine Iohanna Brunetta decem annos nata, febre quartana laborans à quatuor menſibus, ſumpſit febrifugi mei gr. xvj. die. 29. menſis Nouemb. anni 1645. Quinquies purgata eſt per aluum ſine vlla moleſtia: ſequenti die rediit acceſſio more conſoeto, & ab eo tempore non ampliùs comparuit, atque ita ægra à morbo libera omninò euaſit.

Observatio C.

Febris quartana.

QVia omnes febris quartanæ curationes ſub diuerſis titulis propoſita centuria limites excederent. Ideò ſequentes ſub eodem titulo comprehendimus, vt ad hanc vſque diem, quâ hæc prelo ſubiciuntur, curationum noſtrarum ſeries extendatur. Tum vt ea quæ de febrifugo noſtro inferiùs dicturi ſumus, illuſtriora euadant.

Cum Gratianopoli Monſpelium peterem in menſe Octobri anni 1645. Valentiâ tranſeunti occurrit mihi caupo quidam, qui Claudius Boudon nominatur, febre quartanâ laborans à tribus menſibus; ad cuius oppugnationem nullum remedium vſurpauerat, præter vnicam venæ ſectionem. Præſcribo primùm potionem purgantem ad cacochymiam in primis viis reſtagnãtem, euacuandam; quæ febrifugi operationi obſiſtere potuiſſet, ex ſennæ ʒß. diaphœn. ʒiij. ſirupi roſac. ℥j. ſumendam poſtridie acceſſionis, qua ſatis copioſè purgatus eſt. Sequenti die ſumpſit febrifugi mei gr. xx. ter purgatus eſt per aluum ſine moleſtia, idque tantùm circa veſperam. Poſtridiè rediit acceſſio ſolito multò longior, & poſtmodùm nulla alia ſubſequuta eſt.

In eodem itinere tranſiens per oppidum, quod le Bourg Sainct Andiol nominatur apud Viuarienſes, rogauit me D. Henricus Chays Chirurgus peritiſſimus, vt febrifugi mei doſim ipſi concederem pro muliercula quadam à longo tempore febre quartanâ laborante: cuius voto ſtatim ſatisfeci; & ille poſt aliquod tempus mihi retulit, illam mulierem à febre quartanâ huius remedij vi, ſtatim fuiſſe liberatam.

Ioannes Rideletus in Senatu Gratianopolitano Procurator annos natus 54. febre quartanâ laborabat à tribus menſibus, eaque duplici & ſæuiſſima; ita vt lecto affixus decumberet, & ſolis iuſculis veſceretur. Summa macie confectus erat, tum faciem, pedes, ac tibias tumore œdematoſo affectas habebat, vt in hydropem ruere videretur. Poſt multa remedia fruſtra tentata, meã opem implorat die 23. Decemb. 1645. rigida hyeme exiſtente. Ego verò in peſſimo illo ſtatu eum conſtitutum videns, negabam me ſpecificum meum exhibiturum, ne infamaretur remedium. Attamen vxoris & fratris precibus tandẽ cedere coactus, remedium exhibeo ab g. xx. die 24. eiuſdem mẽſis. Septies purgatus eſt per aluum ſine moleſtia. Primò bilioſa, mox pituitoſa multa excreuit. Die. 25. ter iterum deiecit eandem materiã. Acceſſiones perſeuerabãt. Die. 27. ſumpſit febrifugi gr. xxiiij. ſexies purgatus eſt per aluum ſine moleſtia. Sequenti die leuem acceſſionem paſſus eſt. Et ab eo tẽpore febris quartanæ acceſſiones nõ rediere; ſaltem per ſeptem dies quibus ego poſt vltimã acceſſionẽ Gratianopoli moratus ſum; neque quid poſt meũ diſceſſum acciderit reſcire hactenus potui; imminens enim hydrops maximum vitæ periculum minabatur.

Claudius Mouſſeau artocopus Gratianopolitanus, cui ſignum eſt enſis regius, annos natus 40. febre quartanâ, duplici laborans à quatuor menſibus, ſumpſit febrifugi mei gr. xx. die 15. Decemb. anni 1645. hyeme rigida & glaciali exiſtente. Quater purgatus eſt per aluum blandiſsimè. Die 24. & 25. acceſſiones iterum paſſus eſt. Die 26. ſumpſit febrifugi gr. xxxij. Bis tantùm purgatus eſt, ſed copioſè; & ab eo tempore nullam amplius acceſſionem paſſus eſt.

Michaël Gounſelin faber ferrarius Gratianopolitanus, à quatuor menſibus quartana laborans ſumpſit febrifugi mei gr. xxxij. die 26. Dec. 1645. frigore intenſiſſimo ſæuiente, ſepties purgatus eſt per aluum, bis verò per vomitum. Sequenti die rediit acceſsio prioribus intenſior. Die 29 eiuſdem menſis ſumpſit idem remedium, & ſexies purgatus eſt per aluũ ſine vomitu vllo. Et acceſſio nulla poſtmodum apparuit.

Martinus Lebreton Pariſiẽſis, Eccleſiæ diui Ludouici patrum Ieſuitarum Muſicus, 20. annos natus, febre quartanâ laborans à quatuor menſibus per quos nulla remedia ex arte vſurpauerat, ſũpſit die tertia Februarij anni 1646. febrifugi mei gr. xx. quibus pluries purgatus eſt per inferiora tantùm. Poſtridie acceſſio rediit leuiſſima, & nulla alia deinceps.

Ancilla vxoris nobiliſſimi viri Domini Mareſcalli de L'hoſpital, nomine Barbe Lepeſe, febre quartanâ duplici laborans ab octo menſibus, ſumpſit febrifugi mei gr. xx. die 25. Februarij 1646. quę erat die intermiſſionis: ſexies purgata eſt per aluũ. Die ſequenti eodẽ modo purgata eſt, & pari quãtitate. Acceſſio quæ expectabatur hora quinta veſpertina, rediit hora nona matutina prioribus ſimilis. Et ab eo tẽpore nulla amplius acceſſio comparuit. Sicque ægra à duplici illa quartanâ contumaci prorsùs liberata eſt.

Pediſſequus D. Comitis de Larocheguiõ octodecim annos natus febre quartanâ laborãs à quatuor mẽſibus, petiit à me auxiliũ die 27. Febr. 1646. Quia verò iãdiu nulla remedia vſurpauerat, & cibis quadrageſimalibus tunc tẽporis vtebatur: cenſui præparandũ eſſe corpus venæ ſectione moderata, & purgatione ex infuſione ʒiij. ſennæ cum ʒß. ſalis tartari, qua blandè purgatus eſt. Die 2. Martij ſũpſit febrifugi gr. xx. quæ erat dies acceſſionis, ſed tantum hora ſexta veſpertina reditura, octies purgatus eſt per inferiora tantum. Acceſſio anticipauit, & rediiit hora ſecũda prioribus intenſior. Die quinta eiuſdẽ menſis rediit acceſſio itidẽ hora ſecunda & prædictæ ſimilis. Die ſeptima ſũpſit febrifugi eandem doſim, cuius operatio priori fuit ſimilis: rediit tamen acceſſio more conſueto, & conſequenter tres alias acceſſiones paſſus eſt nullo vtens remedio. Attamen corpus reficiebatur, & faciei color viuidior in dies euadebat, nec nõ ciborũ

Riuery Obſeruat.

appetentia melior. Poſt tres illas acceſſiones, & pridie quartæ ſumpſit febrifugi ℥.xxij. quibus ſexies purgatus eſt per aluum: acceſſio rediit poſtridie paulo remiſſior, & ab eo tempore æger nullam amplius acceſſioné paſſus eſt prorſuſque à febre quartana liberatus fuit.

DE FEBRIFVGO NOSTRO, APPENDIX.

HActenus febris quartana pro incurabili habita eſt in principio, augmento, & ſtatu, quod materia morbifica illis temporibus nondum ſufficienter concocta, & præparata ſit, vt medicamentis purgantibus educi valeat, quicunque vehementioribus remediis eam educere nituntur, ex quartana ſimplici non rarò, duplicem, ac triplicem faciant, atque interdum continuam, qua ægrotantes in maximum vitæ periculum coiiciuntur. Hinc factum eſt, vt prudentiores Medici quartanariis longam patientiam conſulant, eoſque ad vernum tempus dimittant, cuius temperies humoris peccantis concoctioni, & euacuationi maximè idonea eſt: hyemis verò frigus tantopere aduerſum, vt eo vigente febris quartana prorſus incurabilis cenſeatur. Propterea quod humores tartarei, & melancholici magis condenſantur, ac veluti congelantur; necnon meatus corporis tum ſenſiles, tum inſenſiles conſtringuntur, vt euacuationis, aut diaphoreſis ſpes omnis ablata videatur. Quinimò tanta eſt non rarò materiæ morbificæ contumacia, vt multæ quartanæ à doctiſſimis etiam Medicis recta methodo & maximo volgarium remediorum apparatu, tempore idoneo (ideſt vere, & æſtate) oppugnatæ, eorum vim eludant, & ad annum integrum imò interdum ad biennium, & triennium protrahantur.

Verùm enimuerò longus vſus, & exercitatio diuturna magna artibus incrementa afferre conſueuit, & noua recentiorum inuenta antiquorum medicinam ad longè ſublimius dignitatis faſtigium extulere. Quorum ego veſtigiis inſiſtens, cum in penitioribus naturæ arcanis perſcrutandis per triginta ſeptem annos, à quibus medicinam facio, ſedulam operam nauauerim, licet publicis, ac ferè continuis (præter ægrorum viſitationes) lectionum, diſputationum, aliarumque Academicarum exercitationum, occupationibus diſtrictus, attenta cogitatione diu multumque meditatus ſum; ſi qua via contumax, & diuturnus iſte morbus, exiguo tempore, vinci edomatique valeret. Ac licet conatus ille perarduus videretur, & propemodum impoſſibilis, ſucceſſum tamen optatum (diuino Numine aſpirante, cui ſit laus, & gloria) obtinere licuit. Tandemque diu meditando, elaborando, experiundo, coniungendo, ſeparando, addendo, detrahendo, augendo, minuendo, varieque varia præparando, verum atque ſpecificum febris quartanæ ριζόπωμον inueni. Nolo infallibile remedium pronunciare, ne agyrtarum vocibus vti videar. Sed quod rei eſt bona fide pronuntiare poſſum, me ad hanc vſque diem nunquam remedium exhibuiſſe, quin acceſſiones febriles tertia ſaltem exhibitione ceſſauerint. In nonnullis tamen vel ob errores in victu, vel quaſdam materiæ morbificæ reliquias intus reſtitantes recidiua contigit, quæ leui aliqua purgatione, ex vulgaribus medicamentis parata, vt plurimum diſcuſſa eſt.

A quatuordecim tantùm menſibus hoc remedio vti cœpi, quod per multos annos in mente agitaueram. Plurimorum verò à quibus hactenus vſurpatum eſt, nomina, & hiſtorias ſcriptis mandaui. In quibus febres quartanæ in principio, augmento, ſtatu; imò, etiam in media hyeme, eaque gelu rigida, curatæ inueniuntur.

Huius remedij vires eiuſmodi ſunt, vt humorem melancholicum virtute ſpecifica oppugnet, illius fermentationem, quæ paroxyſmi cauſa eſt, inhibeat, prauas eiuſdem qualitates extinguat, totamque eius naturam immutet. Sicque omnes turbæ, quas ferus iſte humor in corpore humano excitare ſolet, illico ſedantur, eo ſcilicet imbelli, atque inualido, aquæ communis inſtar, affecto. Quemadmodum enim acetum ſale tartari, aut ſaturni admixto, omnem aciditatem, omneſque vires ſubitò amittit, & aquæ ſimillimum efficitur, ita humor melancholicus ad ſpecifici ſui occurſum, extinguitur quodammodo, omnemque agendi, ac reſiſtendi potentiam amittit. Ita vt plerumque vna illius exhibitione febris quartana profligetur, & rarò ad ſecundam, rariſſimè ad tertiam confugiendum ſit. Cum alioqui materia rebellis, & non priùs edomita, centum medicamentis ne minimum quidem commoueri valeat. Vndè Medici non rarò illius contumaciam pertæſi, curationem dimittere coguntur. Licet autem hoc remedium febri quartanæ oppugnandæ peculiariter deſtinatum ſit, febres etiamnum tertianas, propter analogiam, quæ illis cum quartanis intercedit (ſiquidem febres tertianæ longiores in quartanas plerumque degenerant) vna die profligat: vt in multis febris tertianæ curationibus ſupra videre eſt, vnde generico febrifugi nomine à nobis donatum eſt.

Exactam ac dilucidam huius remedij deſcriptionem nondum proponendam cenſui, donec pluribus aliquot annorum obſeruationibus eius virtus perſpecta fuerit. Vt tamen interim curioſis naturæ indagatoribus inquirendi occaſio præbeatur, ſubobſcuram, & tenui velo obuolutam, fidelem tamen, & omni fraude vacuam deſcriptionem propono: quam filij artis ſedulo adhibito labore, non admodùm difficilè euoluere poterunt. Componitur ergo pretioſum hoc medicamentum ex triplici Hercule duodecim laboribus ad ſummam nobilitatem euecto, quibus tandem quartus athleta additur, operis complementum efficiens. Dari poteſt pueris ad gr. x.xij. & xv. Adultioribus verò à gr. xx. ad xxx. & xxxx. Blandè operatur iuſtâ doſi exhibitum, nec magis conturbat, quam medicamenta vulgaria ex ſenna, & rhabarbaro compoſita. Aliquando tamen per vomitum euacuat, ſi materiæ morbificæ portio circa ventriculum hæreat. Hoc enim habet peculiare, vt materiam morbificam vbicumque latentem rectà viâ adeat, efficaciter aggrediatur, & fortiter oppugnet, donec tandem deuicerit. Hiſtoriæ ſupra deſcriptæ idipſum apertè indicant. In quibuſdam enim vias apertas, & materiam non admodum copioſam inueniens, ſine vlla moleſtia, & cum exigua euacuatione opus ſuum abſoluit; vt in principe Doria, aliiſque contigit. In aliis verò qui nullis, toto morbi decurſu, remediis vſi fuerant, & prauis eduliis corpus ſuum impleuerant, noxiorum humorum multitudinem, & contumaces viarum obſtructiones, ſummamque cruditatem inueniens, non ſine conturbatione, & labore ægrotantis, morbum vincere potuit, vt in pauperibus, & plebeis quibuſdam contigit, in quibus prima huius remedij experimenta facta ſunt. Hæc igitur de febrifugo noſtro dicta ſufficiant.

LAZARI RIVERII CONSILIARII, ET MEDICI REGII, ET IN MONSPELIENSI VNIVERSITATE MEDICINÆ Profeſſoris, Obſeruationum Medicarum, & curationum inſignium

CENTVRIA QVARTA.

Observatio I.

Febris hectica.

Filia Domini d'Aumelas Franciæ Quæſtoris generalis, annos tredecim nata, laborabat ab octo menſibus febre lenta, quæ hectica cenſebatur, propterea quòd omnibus remediis quæ ad Chlorolim & viſcerum obſtructiones reſerandas vulgò præſcribi ſolent, à duobus peritiſſimis Medicis illius curæ ſucceſſiuè incumbentibus per dictum tempus aoferri non potuerat; quin potiùs morbus ad extremam maciem & ſummam totius corporis debilitatem ægrotantem perduxerat, vt ab omnibus pro deplorata haberetur. Cui iudicio maximè fauebat vomitus aſſiduus, qui eam ſtatim à ſomno matutinis horis infeſtabat, & vſque ad horam prandij perſeuerabat, ita vt omnia Medicamenta tum alterantia, tum vacuantia quæ ipſi matutinis horis exhibebantur, vomitu reiiceret. Et ſic nullus videbatur eſſe remedio locus. Cùm tandem curæ meæ commiſſa fuiſſet, præmiſſo Prognoſtico, quòd exigua ſalutis ſpes ſupereſſe videretur; ad duo animum conuerti: primò vt remedia anteà vſurpatis efficaciora adhiberentur; ſecundò vt ſemel aſſumpta vomitu non reiicerentur. Remedia efficaciora à Spagyricorum officinis erant depromenda. Vt verò faciliùs retinerentur, guſtui non ingrata eſſe debebant, & illis horis exhiberi, in qoibus vomitus non vrgebat. Ideò cum mihi relatum eſſet illam à meridie vſque ad horam ſomni vomitu non tentari, cenſui remedia veſpertinis horis eſſe exhibenda. Primùm itaque præſcribo tabellas compoſitas ex Stomachici Poterij ʒ ij. & ſacchari in aqua roſarum diſſoluti ℥ vj. quarum ſumebat ʒ ij. ſingulis diebus, horis duabus ante cœnam. Continuatis hiſce tabellis per octo dies, ſumpſit auri diaphoretici gr. iv. ac deinde per alios octo dies tabellas Stomachicas continuauit; quibus elapſis aurum diaphoreticum iteratum eſt, poſt cuius exhibitionem, febris illa lenta, quæ hectica putabatur, omninò diſparuit: tum etiam vomitus ceſſauit. Quamobrem ab eo tempore etiam matutinis horis remedia exhibita ſunt. Sumpſit igitur ſingulis diebus mane per menſem integrum Balſami Peruuiani guttas iij. cum ſaccharo ſubactas ad Pilulæ formam, cui ſuperbibebat tantillum vini generoſi. Hoc remedium ad ventriculum roborandum, & obſtructiones reſerandas eximias vires obtinet. Et per dictum menſem ſumpſit etiam quotidie veſpertinis horis tabellas ſtomachicas, & ſemel in Septimana aurum diaphoreticum, ſicque ad integram valetudinem reſtituta eſt.

Observatio II.

Tertiana duplex.

Dominus Gerardus in Coria Computorum, Subſidiorum & Fiſci regij Conſiliarius, annum agens 63. febre tertiana duplici laborabat à quinque Septimanis, in quarum decurſu multa remedia adminiſtrata fuerant ab alio Medico; quater ſecta fuerat vena, pluries purgatus fuerat, & multi iulepi, aliáque remedia exhibita. Morbus tamen in peius ruebat, & acceſſiones grauiores euadebant, vt ea die, qua ego vocatus ſum, ipſum attonitum, & comatoſo quodam ſtupore affectum inuenerim, & adſtantes de ipſius ſalute maximè dubitarent. Tanta autem erat virium proſtratio, vt nulli euacuationi locum eſſe cenſuerim. Prima igitur die, qua ipſius curationi incumbere cœpi, iulepum ſequentem exhibui hora vna ante acceſſionem.

℞ Aquæ cichor. ℥ iij. ſalis abſinth. ʒ ß. ſpiritus ſulphur. ℈ j. miſce, F. iulepus.

Secunda die idem remedium iteratum eſt, etiam

hora vna ante acceſſionem, qua tranſacta vrinæ meliores fuerunt, concoctionis oon leuia rudimenta oſtentantes, quæ anteà crudiſſimæ apparuerant. Tertia die idem iulepus iteratus eſt eadem hora, & acceſſio perexigua fuit. Quarta die manè ſumpſit potionem ſeqoentem.

℞ Sem. mund. ℥i'. ſalis tartari ʒß. ſpitit. vitriol. ℈ß. aquæ cichor. ℥vj. infundantur frigidè per noctem, & colaturam capiat manè cum tegimine.

Pluries purgatus eſt cum Euphoria, & ea die acceſſio non apparuit, neque deinceps, & ita perfectè curatus eſt.

Obſervatio III.

Hydrops Thoracis.

Die vigeſima menſis Iunij, anni 1646. vocatus ſum à D. Daniele Verchando Ciue Monſpelieñſi quinquagenario maxima reſpirãdi difficultate à tribus menſibus laborante, ad quam amuliendam multis temediis tum à Medico ordinario, tum in variis conſultationibus præſcriptis vſus fuerat, ſed fruſtrà, eum enim inneni anhelantem & extremos penè ſpiritus exhalantem præ ſuffocatione, qua vrgebatur. Cenſui cum pectoris hydrope laborare, cùm neque tuſſis, neque ſtertor adeſſet, neque vlla ſputa viſcida & craſſa excernerentur, vt in vero aſthmate ſolet fieri. Præterea tibiæ œdematoſo tumore affectæ erant, & venter intumeſcere incipiebat, vt iam aſciticus fieri videretur. Inſuper in lecto à duobus menſibus non decubuerat, ſed diu, noctúqoe in Cathedra corpote erecto ſedere cogebatur. Ego verò de illius ſalute deſperans, nolebam ipſi temedia præſcribere, verùm ipſe inſtanter vrgebat, vt ſummam illam teſpirandi difficultatem minueret. Quamobrem illius precibus victus aliquod ſaltem ſolatium ipſi afferre contendens, exhibui die ſequenti bolum ex Calomelanos ℈j. cum diagtyd. ℈ß. in conſerua toſarum. Septies purgatus eſt per aluum, & magnam ſeri copiam excreuit, vnde maximum leuamen eadem die recepit, ita vt liberiùs multò quàm anteà reſpiraret. Poſt biduum iteratum eſt remedium cum pari ſucceſſu, & ſeqnẽte nocte in lectu decubuit, ſine vlla pectoris oppreſſione. Ventris tumore imminuto hypochondtia contrectare licuit, & lienem magnum atque ſcirrhoſum inueni: ideò præſcripſi apozemata aperientia cum ſale Tartari & ſpititu ſulphuris, tum etiam fotus & linimenta hypochondriis admouenda, cum iterata tertio quoque die purgatione prædicta. Qnibus per 15. dies continuatis ad longè meliorem ſtatum reuocatus eſt, vt ſe curatum omninò putaret, attamen elapſo voo menſe omnia ſymptomata rediêre, venter magis intumuit, & poſt duos alios menſes è viuis exceſſit. In hac Obſeruatione notanda eſt ſumma Calomelanos efficacia, quòd in morbo lethali tantùm adiomenti afferre potuit.

Obſervatio IV.

Paralyſis.

IOannes Alberger quinquagenarius à quatuor mẽſibus hemiplegia laborabat, partem corporis dextram occupante, ita vt vix loqui, & verba pronunciare valeret. Ab anno integro hoc morbo affligebatur, & per illius decurſum multa vſurpauerat remedia cum exiguo fructu. Egu verò illius curationem aggteſſus die 26. menſis Iunij anni 1946. bolum præſcripſi ex Bezoardici mineralis granis xij. cum conſerua roſarum, bis in die ſumendum, & quinto qooque die pilularum cocciarum minorum ℈j. cum Mercurij calcinati per ſe ſiue corroſiuis, gr. viij. Quibus per 20. dies continuatis priſtinæ ſanitati reſtitutus eſt.

Obſervatio V.

Hæmorrhagia.

VIr robuſtus 30. annos natus, bilioſo temperamẽto præditus, contumaci hæmorrhagia ad extrema redactus fuerat. Poſt multa remedia fruſtrà tentata, tandem cuiuſdam Medici conſilio è lecto in pauimentum delatus eſt ſuprà mattam laneam, & totum corpus contectum linteis oxycrato madidis, per longum tempus donec tigore correptus eſt, tunc enim ad lectum deportatus, & rigorem febris ſubſequuta eſt, quam ſudor excepit, à qoo curatus eſt. Collum etiam iiſdem linteis obducebatur.

Obſervatio VI.

Hyſterica Paſſio.

DIe 17. Iulij 1646. ancilla vxoris meæ nomine Ludouica Coſta ſubitò correpta eſt dolore atrociſſimo, latus dextrum & lumbos tam immaniter infeſtante, vt illa continuò eiulare cogeretur. Cùm nulla febris adeſſet, exiſtimaui affectum eſſe hyſtericum. Ideò ſtatim oxycrati cyathum exhibui, quem poſt horæ quadrantem vomitu reiecit, cum multa pituita. Sedato vomitu alterum oxycrati cyathum hauſit, & ſtatim dolor protinus euanuit, eáque prorſus liberata eſt.

Obſervatio VII.

Dolor Nephriticus.

DIe 20. menſis Iulij anni 1646. D. Iacobus Lemadre Medicinæ ſtudioſus, filij mei præceptor, correptus eſt dolore nephritico valde vrgente. Vrinæ erant rubræ, & ſanguinolentæ. Primùm iniectus eſt clyſter ex decocto emolliente, cum diaphœn. ℥j. aquæ benedict. ℥iv. qui parum præſtitit. Sequenti die miſſus eſt ſanguis ad ℥x. quia erat Plethoricus. Dolor tamen perſeuerabat. Tertia die iteratus eſt clyſter prædictus, qui eum tota die purgauit blandè, & per dilucida internalla; eadémque die à dolore prorſus liberatus eſt, excretis duobus calculis perexiguis. Clyſter prædictus ad dolores Colicos & Nephriticos præſtantiſſimus eſt, vt in aliis Centuriis videre eſt. In hac autem curatione hoc peculiariter annotandum, quòd ſi prima vice iniectus clyſter votis non reſpondeat, ſemel atque iterum repetendus ſit.

Obſervatio VIII.

Cholera morbus.

VXor Petri Portalon ciuis Monſpelienſis correpta eſt Cholera morbo die 23. Iulij, anni 1646. circa meridiem, & ad veſperam vſque vigeſies aluum depoſuit, cum grauiſſimis doloribus, non ſolùm inteſtina, ſed etiam ventriculum infeſtantibus, ita vt ſequenti etiam vomitu premeretur, multóſque humores acres, & bilioſos excerneret. Maritus à me conſilium petiit veſpertinis horis: dum alia remedia pararentur, conſulo vt ægra oxycrati cyathum aſſumeret, cuius adeò efficax fuit operatio, vt vomitus & alui fluxus ſtatim cohibitus fuerit, & alia remedia vſurpata non fuerint; dictitante ægra ſe à morbo liberatam & priſtinæ valetudini reſtitutam.

admotum eſt, quibus remediis imminens acceſſio fugata eſt, vt nulla eius veſtigia apparuerint.

OBSERVATIO IX.

Carbunculus.

Filius Petri Boujac Mercatoris Monſpelienſis, quartum ætatis annum agens Carbunculo afflictus à triduo integro, per quod nullum remedium vſurpatū fuerat, à me inuiſus eſt die 22. menſis Iulij, anni 1646. Erat autem Carbunculus in media fronte, cum tumore rubicundo, in medio nigerrimo, & tota facies valde inflata erat. Iubeo primùm ad fixandum Carbnoculū, cauſticum inuri parti nigricanti, & imponi eſcharæ vnguentum Baſilicum cum Theriaca, ol. Scorpion. Matthiol. & Vitello oui: toti verò tumori cataplaſma de Arnogloſſo. Eodem tempore clyſter iniectus eſt, eoque reiecto venæ ſectio iterata, quę horis matutinis, tum etiam pridie celebrata fuerat. Veſicatorium ceruici admotum, & potio Cardiaca præſcripta, tum etiā confectio de hyacintho in ſingulis iuſculis exhibenda. Sequenti die febrem valde imminutam, tumoris inflammationem remiſſam, & omnia mitigata inuenio; vnde proximam ſalutem ſperandam cenſui. In hoc caſu notaodus eſt præcipuè veſicatorij vſus, quod magnam humoris virulenti portionem deriuans, præcipuam curationis partem feciſſe credibile eſt. Ideò in omni carbunculo vſurpandum cenſeo, & parti viciniori admouendum. Defenſiuum ex vnguento de Bolo, quod vulgò in his affectibus vſurpatur, adhibendum non exiſtimaui, quia repelleotia faciei admota, illius inflammationibus, admodum noxia ſunt.

OBSERVATIO X.

Epilepſia.

Ancilla Epileptica vſo oxycrati liberata eſt, cuius cyathum ſumebat manè ſingulis diebus, & ante tempus inuaſionis acetum purum, curato morbo doloribus artuum correpta eſt, qui vſu Thermarum curati ſunt.

OBSERVATIO XI.

Hæmoptoë.

Ioannes Figuiere Ciuis Monſpelienſis hæmoptoë laborauerat per triennium, quâ ſanguinem reiiciebat per interualla ſatis magna copia. Tandem poſt multa remedia per menſem integrum manè ſumpſit amylum in aqua decoctum (& ſine calce paratum) inſtar Panatellæ, & ab eo tempore ſanguinis ſputo nunquam correptus eſt.

OBSERVATIO XII.

Febris Tertiana.

In menſe Auguſto anni 1646. Guilielmus Dortomannus Patronus celeberrimus ſexagenarios, bilioſo temperamento præditus laborauit febre tertiana vehementi, cique quater ſecta fuit vena, & ſemel purgans medicamentum exhibitum intrà dies 14. Prætereà iulepi refrigerantes, & aperientes fuere vſorpati, tum ante ſextam & ſeptimam acceſſionem ſpecificum exhibitum eſt, ex ſalis abſinth. ʒß. ſpiritus ſulphuris ℈j. cum aquæ cichor. ℥iij. quibus acceſſiones imminutæ ſunt. Eodem tempore in primo potu ſumebat vigente febre ſpiritus ſulphuris guttulas 15. in aqua fontis. Tandem hora vna ante octauam acceſſionem ſecta fuit vena, præmiſſo decocto Chamom. & Cremoris Tartari, & Emplaſtrum Strobelbergeri carpis admotum eſt, quibus remediis imminens acceſſio fugata eſt, vt nulla eius veſtigia apparuerint.

OBSERVATIO XIII.

Febris quartana.

Filia Domini Ducabé Pouſſanenſis, 15. annos nata febrem quartanam patiebatur à 14. menſibus, Monſpelium adducta eſt, vt mihi curanda traderetur; Illi exhibui febrifugi mei graoa 16. die 22. menſis Auguſti, & decies purgata eſt per aluum, bis etiàm per vomitum, quo humores primùm acidos, mox amaros excreuit, vnicam acceſſionem paſſa eſt ab aſſumpto medicamento, & nullam deinceps.

OBSERVATIO XIV.

Calculus veſicæ.

Illuſtriſſiuos vir. Dom de Burcin, in Senatu Gratianopolitano Præſes, in menſe Aoguſto anni 1645. correptus eſt dolore Nephritico, à quo poſt aliquot dies liberatus eſt de repentè, etiamſi nullum Calculū excreuerit, cùm tamen aliàs ſimili dolore tentatus, per lapillorum excretiooem liberari conſueuiſſet; vnde conieci Calculum à renibus per vreteres excuſſum fuiſſe retentum in veſica, nec falſa fuit coniectura, ſiquidem ab eo tempore titillationes frequentes patiebatur circa veſicæ ſphincterem, vrinæ acrimoniam, & dolores ad Balani extremitatem ſeſe porrigentes. Multa vſurpauit remedia toto anno per interualla, ac tandem menſe Auguſto anni 1646. Calculum excreuit nucis auellanæ magnitudinem æquantem, ſed figuræ oblongæ oliuam referentis: At verò tanta difficultate ferebatur per virgæ canalem, vt intrà 13. tantùm horas à veſicæ orificio ad balani radicem peruenerit, vbi meatum anguſtiorem inueniens nullo modo eum peruadere potuit, atque adeò neceſſum fuerit balani inciſione illum extrahere, quæ in parte inferiori propè frænum celebrata eſt. Remedia quæ vltimò vſurpata ſunt, & quibus præcipuè calculi excluſio adſcribitur, talia fuere.

Poſt euacuationes vniuerſales vſus eſt per menſem integrum pilulis ex ſalibus Baccarum bederæ & Naſturtij aquatici, Cryſtallo Tartari & minerali part. æqualibus, cùm Therebinthina in maſſam Pilularum redactis, de qua ſumebat ʒj. manè ſingolis diebus, poſteà verò per nouem dies ſumpſit aquæ cœparum albarum in vino albo deſtillatarum ℥iij. cui aquæ addebatur ſal ex capite mortuo elicitum, & nona die prædicti calculi excretio contigit.

OBSERVATIO XV.

Febris tertiana.

Dom. de Crouſet in Curia Præſidiali Præſes & Iudex maior, correptus eſt febre tertiana duplici in menſe Auguſto anni 1646. Febrem eſſe malignitatis participem oſtendebat pulſus non admodùm frequens in paroxyſmo, & ſumma perfrigeratio extremorum, quæ toto acceſſionis decurſu non recaleſcebant. Bis illi ſecta fuit vena, & bis Ptiſana laxans ac refrigerans exhibita; tum etiam ſpiritus Sulphuris in quibuſdam acceſſionibus ad guttas 15. cum aquæ Cyatho permixtus propinatus eſt. Iulepus ex aqua Cichor. ſpiritu ſulphur. & ſale abſinth. bis vſurpatus eſt paulò ante paroxyſmum, & emplaſtrum Strobelbergeri carpis admotum. Ac denique aqua theriacalis refrigerans, à nobis deſcripta capite de febre peſtilenti, ad ℥ iij. exhibita eſt ante duos poſtremos paroxyſmos,

roxyſmos. Quibus remediis intrà 15. dies à morbo illo periculoſo liberatus eſt.

Observatio XVI.

Febris Tertiana.

DOm. Maſſanne Quæſtor Franciæ Generalis in menſe Auguſto anni 1646. duplicem tertianam patiebatur, in qua duo paroxyſmi apparebant in vna die, altera exiſtente vacua. In alterius Medici manibus fuit per 12. dies, morbo quotidie in peius abeunte. Meam poſtmodùm opem implorauit, eo denique die febrem paſſus eſt ex duplici paroxyſmo conſtantem per 30. horas. Initio ſequentis acceſſionis ſumpſit ex meo præſcripto decoctum Chamameli & cryſtalli Tartari, eodémque tempore ſecta fuit vena, & emplaſtrum Strobelbergeri admotum. Vnicam tantùm acceſſionem paſſus eſt, eámque leuiorem, ac triduò poſt omninò liberatus eſt, ſumens in duobus paroxyſmis ſpiritus ſulphuris guttas 15. & iulepos refrigerantes cum eodem ſpiritu bis in die. Ante penultimam acceſſionem ſumpſit Ptiſanam laxantem & refrigerantem; & ante vltimam hauſit aquæ Theriacalis refrigerantis noſtræ ℥ iij. Tum etiam admotum ventriculo cataplaſma ex Tanaceto, pulueribus Aromaticis & Terebinthina in Placenta roſacea, qua vltima acceſſio ferè nulla fuit.

Observatio XVII.

Variolæ.

FIliolus N. Benoiſt Mercatoris Monſpelienſis, natus menſes 13. variolis correptus, ſecunda morbi die in Coma & conuulſiones incidit, cum tanta virium proſtratione, vt intra paucas horas moriturus videretur. Vocatus ad eum die 12. menſis Nouembris, anni 1645. quæ erat ſecunda morbi dies, venæ ſectionem ſtatim præſcribo, & ſanguis detractus eſt ad ℥ iv. deinde exhibetur ex cochleari frequenter iulepus compoſitus ex aquæ Cardui Benedicti, & Scabioſæ an. ℥ iij. Trochiſc. viperinorum, & Bezoardici mineralis an. ℈ j. Eodem tempore exhibebatur tertià quaque hora Bezoardici mineralis ℈ ß. cum pauco iuſculo; quibus per biduum continuatis totum corpus variolis conſperſum fuit, quæ poſtmodùm ad decentem magnitudinem increuerunt, & æger reliquis morbi temporibus feliciter defunctus eſt.

Observatio XVIII.

Pleuritis ſpuria.

VXor Dom. du Cros in Curia Computorum Auditoris Eryſipelas paſſa eſt in Tibia per ſeptem vel octo dies, cum febre continua, ab vtroque affectu liberata cura & diligentia Medici ordinarij, aëri frigido ſeſe præmaturè expoſuit, vnde in lateris dolorem incidit, cum febre, tuſſi & difficultate ſpirandi; tum etiam ſputa nonnulla ſanguine infecta apparuerant. Secta fuit vena bis aut ter, & reliqua remedia Pleuritidi conferentia adminiſtrata. Vocatus ego in Conſilium die 19. menſis Nouembris, quæ erat quinta dies morbi, cenſui purgans medicamentum eſſe exhibendum die ſequenti, quod tamen contra leges artis, & vulgarem methodum eſſe videbatur; quibus ſancitum eſt ante ſeptimum morbi diem purgans medicamentum Pleuriticis non eſſe exhibendum. Verùm ſequentes rationes purgationem illam ſuadere videbantur: primò quòd Pleuritis illa vera & exquiſita non apparebat à Syſtrophyca inflammatione genita, ſed potiùs ſpuria à fluxione quadam tenui & ſeroſa, vel etiam vaporibus acribus ex cacochymia in ventre inferiori contenta eleuatis, & membranam coſtas ſuccingentem vellicantibus. Id ex eo colligebatur, quòd ſanguis in vno vel altero tantùm ſputo apparuerit, iſque pauciſſimus inſtar filamenti, qui à Pleura inflammata tam exigua copia prodire non potuerat, ſed potiùs à venula quadam aperta tuſſis vehementia, vel à cerebro deſcendere potuit, cùm ægra circa idem tempus leuem hæmorrhagiam paſſa fuerit. Secundò quòd dolor ille continuus non fuerit, ſed per interualla deſinens, ac rediens, & ipſo conſultationis tempore nullus ferè apparebat, tum etiam febris erat admodum remiſſa. Tertiò quòd per totum poſterioris inuaſionis tempus aſſiduæ vigiliæ adfuerant, licèt lateris dolor etiam nocturnis horis valde interdum remitteretur, vnde colligere licuit, intenſas illas vigilias ab humorum putredine potiùs, & à febre eſſentiali, quam à Pleuritide dependere. Quartò, quòd ægra toto illo tempore, quo eryſipelate laborauit, purgans medicamentum à Medico ordinario præſcriptum ſumere noluerat, atque adeò tota prauorum humorum congeries intus concluſa remanebat. Sumpſit igitur purgans medicamentum die ſexta poſterioris huius morbi, ex Senna, Rhabarbaro, Manna & ſyrupo roſaceo compoſitum, à quo blandè purgata eſt cum felici ſucceſſu: Nunquam enim ampliùs lateris dolorem ſenſit, neque vigiliis afflicta eſt, ſed tantum febricula quadam veſpertinis horis apparente. Poſtmodum lenibus aliquot remediis vſurpatis, integram valetudinem adepta eſt.

Observatio XIX.

Panaris.

VXor Domini Sartræi in Curia Computorum & Subſidiorum Conſiliarij, Panaritio laborans à quatuor diebus, immiſit digitum in aurem felis, & intrà horæ quadrantem curata eſt. Sentiebat per interualla calorem humeros & brachium inuadentem, ac ſenſim deſcendentem, cum grauiſſimo extremi digiti dolore, qui calor poſtmodùm euaneſcebat, & paulò poſt denuò inuadebat, cum ſimili dolore. Felis verò ex dolore auris ſeſe violenter commouebat, vt à duobus hominibus ægrè contineretur. Hinc colligere licet in capite felis eſſe vim quandam magneticam Panaritij qualitatibus familiarem, cuius beneficio venenum in tumore illo latens ad ſe trahat.

Observatio XX.

Febris tertiana.

DIe 27. Octobris anni 1646. vocatus ad oppidum Aimargues dictum, vt inuiſerem vxorem Dom. Columbi in curia Computorum Auditoris, annos 22. natam, quæ laborabat duplici Tertiana à ſeptem diebus, ſecta fuerat vena ſemel, & nihil aliud præſtitum. Octaua die iterata venæ ſectio ex brachio ſiniſtro, quia lien tenſus & tumidus apparebat. Nonâ ſumpſit infuſum Sennæ cum ʒ ß. ſalis Tartari, eadem die febrile Crollij ante acceſſionem. Decima febrile iteratum, & acceſſio non rediit.

Observatio XXI.

Cordis palpitatio & pulſus inæqualitas.

DOminus de Becheran in Curia Computorum Subſidiorum & Fiſci Regij Conſiliarius, in principio menſis Nouemb. anni 1646. ad me venit, & de palpitatione cordis ab aliquot diebus ipſum infeſtante conqueſtus eſt. Pulſum illius contrectans, illum inæqualem inuenio omni genere inæqualitatis, ita vt

ſtatim

ſtatim mihi in memoriam reuocauerit hiſtoriam illã Antipatri Medici apud Galenum, quem ipſe cenſuit habere obſtructiones in leuibus arteriis, vel crudum tuberculum. Nulla erat tunc temporis reſpirandi difficultas, & æger munia conſueta obibat, quotidie ad Curiam ſe conferens, neque vlla remedia niſi diebus feſtis vſurpare volebat, præſcripſi ſtatim venæ ſectionem iteratam, ac poſtmodùm purgationem, à quibus meliuſculè habuit. Poſt 10. vel 12. dies iterũ conqueſtus eſt de eodem affectu, varia præſcripſi remedia attenuantia & incidentia circa calefactionem, quibus tamen non vſus eſt, variis diſtrictus negotiis. Tandem in principio menſis Decembris decubuit cũ difficultate ſpirandi laborare inciperet, & tibiæ inflatæ apparerent, tũ temporis remedia prædicta vſurpauit, cum iterata Phlebotomia, quæ cùm per 12. dies continuata nihil opis attuliſſent, ſed malum perpetuò in peius rueret, conuocatum eſt conſilium aliorum Medicorũ quorum ſententia fuit eſſe affectum ſimilem illi, qui recenſetur à Gal. quarto de loc. affect. cap. 8. de Antipatro Medico; & ita incidentibus atque attenuantibus remediis eſſe oppugnandum. Variæ remediorum formulæ in hunc finem præſcriptæ, quas recenſere foret ſuperfluum, quia nihil profuere, ſed æger perpetuò in peius ruebat, ſumma ſpirandi difficultate laborabat, & pulſus nullus apparebat in Carpo, admota tamẽ manu ſuprà regionem cordis, palpitatio ſentiebatur frequentiſſima, debiliſſima, & inæqualiſſima: aucta etiam erat tibiarum inflatio, vt iam etiam crura inuaderet, remedia præſcripta fuere prioribus ſimilia, quibus addita ſunt cardiaca interna & externa. Biduò poſt ęger ad extrema redactus videbatur: ſuffocatio ingens aderat, & pulſus in brachio nullo modo, in corde vix percipiebatur: eadem die moriturus putabatur, cucurbitulam apponi iubeo regioni cordis cum ſcarificatione, cuius beneficio *Zacutus Luſitanus* obſeru. 143. lib. 1. praxis admirandæ, ſe quendam ægrotum à deſperata cordis palpitatione liberaſſe teſtatur, meliuſculè habuit, & nocte inſequente cœpit excernere per ſputum ſanguinem nigerrimum, craſſum & glomeratum, cũ tuſſi moleſta, vnde lenior reſpiratio fieri cœpit, ad expectorationem iuuandam vtebatur frequenter ſyrupo de Tuſſilagine cũ quarta parte oxymelytis ſimplicis, & iuſculum galli veteris cum pectoralibus ſemel aut bis in die exhibebatur. Hiſce remediis per quatriduum continuatis æger in eodẽ ſtatu permanebat, ſanguinem continuò nigrum, & craſſum excernens. Quinta die à ſanguinis ſputo, quæ erat quarta Ianuarij, anni 1647. exhibui Elixir proprietatis ad guttas xij. cũ tãtillo vini generoſi, à quo leuamẽ percepit ęger, & tota nocte facilior fuit anacatharſis. Die ſexta iteratum eſt Elixir, tum etiã iuſculum galli veteris: verùm inde non meliùs habuit; ſed aucta in dies ſpirandi difficultate, & ſanguinis ſputo etiam plurimùm aucto, die octaua, veſpertinis horis interiit. Aperto cadauere inuentus fuit cordis ventriculus vterque ſãguine concreto repletus, ac diſtentus, tum etiã totus pulmo ſãguine multo refertus viſus eſt; vnde caloris natiui ſuffocatio in vtraque parte cõtigit. Paucis ante obitum diebus cauſa huius morbi procatarctica relata eſt, quam æger nunquam retulerat, terror ſcilicet inſignis, quo ille grauiter affectus fuerat, dum Arelate Monſpeliũ perens, ſuprà Rhodanum cum familia ſua in naufragij periculo verſatus eſt. Hinc coniicere licuit à terrore ſanguinem retractum fuiſſe magna copia ad cor, vt ab eo regi non potuerit, ſed in eius vẽtriculis cõcreuerit: ac deinde cor onus graue excutere continuò tentans, motus illos palpitantes, tremulos, & inæquales ediderit. Tum ſanguis per venam cauã iugiter aſcendens, liberum aditũ ad cor non inueniens, ad pulmonem refluxit, eúmque impleuit. Præterea in ſiniſtro cordis ventriculo inuentæ ſunt carũculæ rotundæ, ſubſtantiam pulmonis æmulantes, quarũ maior ad auellanæ molem accedebat, & arteriæ aortæ oſtiũ præcludebat, vnde pulſationis defectum in arteriis contigiſſe exiſtimo. Illas autem carunculas genitas fuiſſe puto à ſanguine redũdante, quem calor inſignis ventriculi ſiniſtri excoxerat, & in huiuſmodi ſubſtãtiam commutauerat. Caruncula ſimilis, & multò maior ante octiduũ inuenta fuit in dextro cordis vẽtriculo cuiuſdã militis, qui in Theatro Anatomico diſſectus fuit, poſtquam ab alio milite occiſus fuiſſet. Ille tamen antea bona fruebatur valetudine, quia caro illa parietibus ventriculi ex parte adherebat. Ideo venarũ orificia non occludebat. Ex prædictis patet ſanguinẽ aliquando in cauitatem aliquã effuſum, in huiuſmodi carunculas conuerti à calore cõcoquente: quod multis aliis exemplis confirmare poſſumus. Hoc ſaltem erit inſtar omnium, tanquam notiſſimum, quod plurimæ mulieres, præcipuè ſteriles, dum patiuntur purgationes menſtruas, carunculas exiguas cum ſanguine menſtruo frequenter excernere conſueuerunt. Quod quidem in calidiori temperamento præditis magis contingit, quia à calore vteri excedente exiguæ ſanguinis portiunculæ excoquuntur, & in eiuſmodi carunculas commutantur.

Observatio XXII.

Lues venerea inueterata.

QVidam aulicus Monſpelium venit pro Curatione luis venereæ, quã à xvj. annis laborabat, cum exoſtoſibus in vtraque tibia, à quibus dolores inſignes patiebatur, vt noctes inſomnes tranſigeret. A me curatus eſt perfectè intra menſẽ inſtituta venæ ſectione vtriuſque brachij, purgatione per apozemata, & diæta ſudorifica ex decocto Guaiaci & Antimonij per 10. dies continuata bis in die. Sudores autem eliciebãtur cum vapore ſpiritus vini. Quinto quoque die exhibebam antiuenerei dosim: exoſtoſes verò ſublatæ ſunt admotis veſicatoriis, iiſque bis aut ter iteratis, cùm fluere deſinebant, & exſiccata erant.

Observatio XXIII.

Rara Hemitritæi ſpecies.

IOannes Gérardus Ciuis Sommedrienſis febre continua pituitoſa laborabat in menſe Februario anni 1647. Cui hoc notatu dignum contigit. Die 28. morbi, febri continuæ acceſſerunt Paroxyſmi febris Tertianæ, à rigore inſigni incipientes, qui bis in die recurrebant, & febre intenſa ad multas horas perſeuerante, leui ſudore terminabantur, manente perpetuò febre cõtinua, ita vt hæc febris dicenda videatur ſpecies hemitritæi ex Quotidiana continua & Tertiana intermittente quadruplici. Si enim duplex Tertiana dicitur, quæ ſemel recurrit ſingulis diebus, rationi conſentaneum eſt eam quæ bis in die inuadit, quadruplicem nominare. Triplicem aliàs notaui Tertianam, quæ intra duos dies ter recurrebat, nempe poſt ſingulas ſexdecim horas.

Observatio XXIV.

Tonſillarum, faucium, & linguæ inflammatio.

IN fine menſis Februarij anni 1647. vxor Domini d'Aumelas Quæſtoris Franciæ Generalis, correpta eſt prædicto affectu, à quo deglutiendi & loquẽdi facultas adempta eſt. Poſt quatuor Phlebotomias perſeuerante malo, & lingua multis vlcuſculis infecta; cùm indicarem hunc morbum fluxione ſeroſæ materiæ acerrimæ exoriri, & purgationem eſſe neceſſariam, ægra autem medicamentum ſumere non poſſet,

cum

cùm vix iuſcula paulatim ſorbillaret,exhibui Reſinæ ialapæ gr.vj.in ouo ſorbili, cuius remedij opera blãde & copiosè purgata eſt,& poſtridiè liberè loqui & comedere cœpit.

Observatio XXV.

Febris tertiana duplex.

IN menſe Iulio anni 1647. Dominus de Roüanel in Eccleſia Cathedrali Archidiaconus maior 30. annos natus, laborauit febre tertiana duplici, cuius acceſſiones erant grauiſſimæ & longiſſimæ, magnis inquietudinibus comitatæ,cum inſigni capitis dolore etiam extrà acceſſiones perſeuerante, vrinæ erant rubicundiſſimæ. Poſt celebratam bis phlebotomiam, & leue medicamentum purgans exhibitum, ſumpſit hora vna ante acceſſionẽ potionem ex ſalis abſynth. ʒß.ſpiritus ſulph.℈j. aquæ cichor.ʒiij.eodem tempore admotum eſt carpis emplaſtrum Strobelbergeri,& acceſſio non apparuit,neque deinceps,quamuis vrinæ rubræ, & alia ſymptomata oſtenderent morbũ adhuc eſſe in vigore. Diebus conſequentibus per leuem alui fluxum materia morbifica expurgata eſt: ad capitis dolorem maximè profuit cucurbita recens, contuſa plantis pedum admota, inſtar cataplaſmatis, & frequenter iterata.

Observatio XXVI.

Vomitus ſanguinis ab hauſta in potu hirudine.

QVidam ruſticus vomitu ſanguiois laborabat,qui nullis remediis per multos dies vſurpatis ſedari potuerat. Medicus cupiens ſanguinem in ventriculo collectum educere per vomitum, qui grauiter ægrotantem infeſtabat, & oppreſſionem inſignem in ea parte efficiebat,præſcripſit olei amygd.dulc.℥ij. quibus vomitus excitatus eſt,vomuitque ſanguinem cõcretum,ſimúlque hirudinem viuam ſeſe in terra commouentem.Hæc erat cauſa ignota & rara, ſanguinis vomitus: Retulit poſteà æger ſe in riuulo aquam bibiſſe, cum qua ſimul hirudinem hauſerat.

Observatio XXVII.

Alui fluxus diuturnus, cum febre lenta.

FIlia Domini de la Coſte Piſcenenſis octauum ætatis annum agens laborabat à tribus menſibus alui fluxu llioſo,cum febre continua & lenta,ita vt in magno vitæ periculo verſari videretur, propterea quod illius frater in eadem ætate à ſimili morbo extinctus fuerat, ad eam vocatus ſequentia præſcripſi remedia.

℞.Fol.plantag.m.ß.tamarind. ʒiij. coquantur ad ℥iiij.in colatura infunde rhabarb.elect. ʒj.ſantali citrin. ℈ j. colentur iterùm & adde ſyrupi de abſinth. Pontico ℥ß.rhabarb.puluerati ℈j. fiat potio, quam capiat manè cum regimine.

℞.Tincturæ corallor.cum ſucco limonum recenter paratæ ℔j. capiat ℥iß.manè cum pauco ſaccharo roſaceo per octo dies.

Poſt vſum tincturæ corallor. reiteretur potio laxans prædicta.

℞.Rad.gramin.Aſparag.bruſc. & cortic.mediani tamariſci an.℥ß.fol.agrimon.pimpinel.ceterach, capillor.ven.an.m.ß.raſuræ eboris,& ſantali citrini.an. ʒj. coquantur ad ℥ix. colaturæ adde ſyrupi capillor. ven. ℥iß. fiat iulep.pro tribus doſibus matutinis, addendo vnicuique doſi ſalis abſinthij & tamariſci an. ℈ ß. hiſque finitis reiterentur pro totidem doſibus, vtatur pro potu ordinario aqua infuſionis chalybis & rhabarb. in nodulo ligati.

℞. Olei de capparib.& tamariſci an.℥ij.illinatur totus venter calidè, manè & ſerò.

℞. Olei nucis moſchatæ ℥ ß. balſami peruuiani ʒij.miſce,illinatur regio ſtomachi,calidè,dictis temporibus.

℞. Raſuræ eboris & margarit. præparat. an. ℥ij. ſalis abſinth.& tamariſc.an.ʒj.fiat puluis, de quo capiat ℈ß. cum ſingulis iuſculis & panatellis.

Hiſce remediis intrà menſem conualuit. Et quum poſt annum in eundem affectum incidiſſet, iteratis iiſdem remediis liberata eſt,& ab eo tempore optimâ fruitur valetudine.

Observatio XXVIII.

Coma, ſeu ſubeth puerorum.

DIe 18.menſis Septembris anni 1647. filius Domini Ducros in Curia Computorum auditoris, quinque annos natus,craſſus & pheſus,incidit ſubitò in comatoſum affectum, cui conuulſiones interdùm ſupeiueniebant; vocatus ſtatim præſcribo clyſterem ex hiera,diaphœnicone,& aqua benedicta,quo multùm purgatus eſt. Reiecto clyſtere exhibeo ſalis vitrioli ʒß.& prouocato cum penna vomitu, multam pituitam excreuit,ac paucis poſt horis liberatus eſt.

Observatio XXIX.

Lues venerea antiqua.

VIr quadragenarius ex ſoperiori Occitania ad nos venit pro curatione luis venereæ,qua à 12.annis laborabat,tres inſignes exoſtoſes habebat in capite à multis annis,& tumorem ſcirrhoſum in teſte ſiniſtro pugni magnitudinem æquantem: Pluries tractatus fuerat per diætas ſodorificas & hydrargyroſim, ſine ſucceſſu. In principio menſis Octobris anni 1647. vſus eſt per 20. dies decocto chynæ & ſalſæparillæ tum primario,tum ſecundario ſine ſudore, & quinto quoque die pilulas antiuenereas ſumebat. Poſtmodùm per 15.dies ſumpſit decoctum ad luem inueteratam,ex chyna,ſalſaparilla,putaminibus nucum & antimonio compoſitum: intrà illud ſpatium exoſtoſes diſcuſſæ ſunt emplaſtro veſicante: tumor verò teſticuli ſuffitu aceti, & emplaſtro de ſulphure.

Observatio XXX.

Febris quartana.

VXor Domini le Thaneur artis ſcribendi Magiſtri, 30.annos nata,febre quartana duplici laborans à tribus menſibus,ſumpſit die intermiſſionis,quæ erat 15.Decembris anni 1647.febrifugi grana xx.ter blandè purgata eſt,& acceſſiones conſequentes prioribus ſimiles rediere. Altera die iotermiſſionis ſũpſit febrifugi gr.xxv.& nullus effectus ſenſibilis apparuit, nulláque euacuatio ſubſequuta eſt,& acceſſiones ſubſequenter perexiguæ, ac ferè nullæ apparuerunt, & breui poſtmodùm omninò conualuit.

Observatio XXXI.

Dolor dentium.

DIe 30.Decembris anni 1647. grauiſſimo dentiũ dolore afflictus ſum,qui cùm circà mediam noctem intolerabilis euaſiſſet, fruſtulum tabaci ore aſſumpſi,& diu leniter maſticaui donec vomitus excitatus eſt,quo omnia alimeota in cœna aſſumpta reiecta ſunt,& cum iis multa Pituita, dolor verò intrà duas horas euanuit.

Observatio XXXII.

Hydrops.

ILluſtriſſimus Archiepiſcopus Abredunenſis, annos natus 85. hydrope aſcite laborans me vocauit circa medium menſis Aprilis, anni 1648. Præter tumorem ventris inſignem & tibias valdè inflatas, duobus grauibus ſymptomatis affligebatur, nempe ſiti inextinguibili, & difficultate ſpirandi, quam inquietudines nocturnæ comitabantur. Purgatus fuit pluries Mercurio vitæ correcto cum ſpiritu Salis, quo ſeroſi humores euacuati ſunt, & ablata ſpirandi difficultas; Sitis ſpiritu ſalis ſublata eſt, cuius guttas xx. ſumebat manè cum iuſculo, & veſperi cum aqua potabili. Omnia ſymptomata ceſſarunt, & venter detumuit; quia verò propter ætatem & viſcerum imbecillitatem nouus aquarum prouentus ſenſim cumulabatur, ad impediendam recidiuam, purgatus fuit bis in menſe, prædicto remedio, & ſumpſit quotidie tabellas ex confectione alkermes cum bezoardico minerali. Hoc modo vixit per triennium cum minori incommodo, & ſine hydropis recurſu; donec tandem viribus deficientibus, ferè ſine morbo conſpicuo extinctus eſt.

Observatio XXXIII.

Febris tertiana duplex.

DIe 15. Septembris anni 1648. vocatus ſum ad Illuſtriſſimum Epiſcopum Agathenſem febre tertiana laborantem: Illa autem primò ſimplex fuerat per octo acceſſiones, mox in duplicem conuerſa eſt, illiúſque acceſſiones quatuor paſſus erat antè meum aduentum: bis ei vena ſecta fuerat, & medicamentum purgans bis exhibitum: ſudoribus multis diffluebat, etiam extra acceſſiones, ita vt vix per horam dimidiam dormire poſſet, quin mutanda eſſent induſia: vrinæ rubræ & crudæ apparebant, ita vt metus eſſet longitudinis morbi, die 16. per horam ante acceſſionem, exhibeo decoctum camomillæ & cryſtalli tartari, ſimúlque ſanguinem detrahi iubeo ad ℥ viij. ea die acceſſio non rediit. Die 18. exhibeo Mercurij vitæ correcti gr. iij. blandè purgatus eſt: nihilominus acceſſio tertianæ ſimplicis, quæ decima ſeptima etiam prodierat, 19. rediit. Die 20. iterata eſt Phlebotomia, cum adhuc vrinę rubræ apparerent. Die 21. ante acceſſionem exhibitum eſt febrile Crollij, quæ tamen acceſſio præcedentibus ſimilis fuit. Die 22. quæ erat vacua ab acceſſione, exhibitus eſt bolus ex caſſiæ ℥ ß. Pulueris ialapæ ʒ ß. & febrifugi granis x. copioſè purgatus eſt per aluum, & ſemel per vomitum. Acceſſio ſequenti die non rediit. Die 24. exhibitum eſt infuſum Sennæ cum ſale tartari, ac ſpiritu ſulphuris, quo multaললিulta bilioſa & pituitoſa purgata ſunt. Sequenti die etiam acceſſio non rediit, ita vt poſtridie diſceſſerim: monui tamen periculum eſſe recidiuæ, quia vrinæ parùm videbantur coctæ; ideò præcepi, vt infuſum ſennæ iteraretur per triduum vel conſequens, vel alternum, vt omnes morbi reliquiæ exturbarentur. Eadem die, quá ego diſceſſi, acceſſio rediit, & triduo perſeuerauit. Poſtmodum verò iuſculis aperientibus vſurpatis, quæ ego ante diſceſſum præſcripſeram, omninò conualuit.

Observatio XXXIV.

Aneuriſma.

DOm. Pelet Ciuis Monſpelienſis quinquagenarius, atrabilario temperamento præditus, cùm grauiſſimis curis afflictus eſſet, poſt multa ſymptomata melancholiam hypochondriacam atteſtantia, paſſus eſt tumorem ſub clauicula dextra eminentem, & oui dimidij magnitudinem æquantem, mollem & reliquę cuti concolorem, in quo pulſatio inſignis apparebat. Indicatum fuit eſſe aneuriſma inſanabile; eo defuncto inuenta eſt arteria magna aſcendens à corde ad clauiculam vſque dilatata, vt brachij ferè magnitudinem æquaret, & ouum gallinaceum in cauitatem ſuam facilè admittere poſſet: Præterea tunica illius admodum denſa & cartilaginea euaſerat; quod admirabilem naturæ prouidentiam notat, quæ tunicæ maximè dilatatæ ruptionem euitare contendens, eam denſiorem ac duriorem effecerat. Sic vidi aliquando renem viginti duobus calculis refertum, in magnitudinem altero rene quadruplo maiorem excreuiſſe, quaſi natura eum amplificare voluiſſet, vt calculos illos cum minori incommodo continere poſſet.

Observatio XXXV.

Febris quartana.

IOannes Verchandus Aromatarius febre quartana ſatis diuturna laborans, quæ multis adhibitis remediis non ceſſerat, miſcuit cum Priſanæ potus ordinarij cyathis tribus mixtionem ex Ambara & Moſcho, quā pro conficiendis muſcardinis parauerat ſaccharo addito, in qua erant vtriuſque grana viij. & in calore acceſſionis priſanam ſumpſit in tres doſes, ſingulis vicibus agitando, ne puluis in fundo remaneret, vnde copioſiſſimi ſudores oborti ſunt, qui moſchum redolebant; & ille perfectè curatus eſt.

Observatio XXXVI.

Febris tertiana maligna.

NObilis matrona vxor Domini de Sumenes, febrē tertiana duplici laborans, in paroxyſmis graues lipothymias patiebatur, vt vererentur adſtantes, ne ipſa omninò deficeret, quæ intenſam morbi malignitatem teſtabantur. Vocatus ad eam exhibui bis in die iulepo cardiaco Bezoardici iouialis gr. viij. & Bezoardici mineralis ℈ j. in ſingulis iuſculis. Intra biduum ceſſarunt omninò lipothymiæ, & paroxyſmi ſine graui aliquo ſymptomate tranſacti ſunt, paucíſque diebus remediis ordinariis ægra à morbo liberata eſt.

Observatio XXXVII.

Hydrops in puero.

FIlius Gulielmi Delboſc Ciuis Monſpelienſis, biennis, hydrope aſcite laborabat à quatuor menſibus; cui ſequentia remedia præſcripſi:

℞ Rhabarb. puluerat. ʒ j. capiat manè cum iuſculo ſemel in ſeptimana.

℞ rad. aſparag. bruſ. & enulæ Cāpan. an. ℥ j. fol. agrim. cichor. ceterach, capillor. ven. chamædr. centaur. min. & abſinth. vtriuſque an. m. j. coquantur ad ℔ j. in colatura diſſolue ſacchar. albi ℔ j. f. ſyrupus perfectè coctus, de quo capiat ℥ j. alternis diebus manè per horam ante & poſt lactationem.

℞ Tabellar. triaſantal. quadruplicato Rheo ℥ ij. Capiat ʒ j. manè alternis diebus vacuis ab vſu ſyrupi.

℞ Rhabarb. puluerat. in nodulo incluſi ℈ j. aquæ font. ℔ j. ß. infundantur frigidè ſimul, & aqua vtatur pro potu ordinario.

℞ Paſſular. mundatar. ℔ iij. bulliant in vino albo ad pultilaginem, deinde per ſetaceum traiiciantur, ac poſtmodum recoquantur ad opiatæ conſiſtentiam; vtatur omni hora per ſe, vel cùm pane, ad libitum.

Hiſce remediis per duos menſes continuatis, ad integram valetudinem perductus eſt.

ratus eſt, & debito victus regimine cantius obſeruato ad perfectam valetudinem perductus eſt; qua ad hanc vſque diem feliciter fruitur.

Observatio XC.

Febris quartana.

FRater Theotimus iuuenis Religioſus Ordinis recollectorũ Cœnobij Gratianopolitani, incidit in febrẽ quartanã verſus finẽ mẽſis Iulij anni 1645. Quinque acceſſiones paſſus erat, cum ad eum vocatus ſum. Sanguis ei detractus fuerat ſine vllo alio remedio. Sumpſit die ſeptima Auguſti febrifugi mei gr. xxx. pridie acceſſionis. Multum purgatus eſt per inferiora, & aliquoties per ſuperiora. Acceſſio poſtridie rediit multò minor, quam nulla alia ſubſequuta eſt.

Observatio XCI.

Febris quartana.

FRater Paſchalius eiuſdẽ Cœnobij Religioſus, decem acceſſiones febris quartanæ paſſus erat cum eum inuiſi: eique exhibui febrifugi mei gr. xxij. die 25. menſis Octob. anni prædicti octies purgatus eſt per aluum, & bis per vomitum eaque euacuatione morbus omninò ſublatus eſt.

Observatio XCII.

Febris quartana.

VXor clariſſimi viri D. de Chappoulay, apud Queſtores Frãciæ gratianopolitanos aduocati regij, quinquagenaria, à quinque ſeptimanis febre quartanâ laborabat, adeò grauiter vt in lecto perpetuò decumberet, & ſolis iuſculis veſceretur, nunquam enim aderat integra, ἀπυρεξία Die primâ menſis Septembris ſumpſit febrifugi mei gr. xvi. ſexies purgata eſt per aluum, idque blandiſſimè, ſequenti die bis iterum purgata eſt, & acceſſio, quæ reditura erat poſt meridiem, vſque ad horam ſeptimam retardata eſt multóque remiſſior fuit. Sequentibus verò diebus nõ amplius cõparuit. Cum autem ſeſe reficere inciperet, & ſolidis alimentis vteretur, vuas immaturas in ſingulis paſtibus comedebat, vndè in febrem quartanã recidit, quę cõſequẽter duplex, & triplex facta eſt, cum ego tunc tẽporis Gratianopoli diſceſſiſſem, & Mõſpelium rediiſſem. Contigit autem vt menſe Decembri eiuſdem anni Gratianopolim iterùm vocatus fuerim, eã verò tũc temporis inuiſens, triplici quartanâ grauiter oppreſſam inueni. Quamobrẽ ei exhibui febrifugi mei gr. xx. die decima nona dicti menſis; quibus ſepties purgata eſt per aluum, & bis per vomitũ. Febris ea die nõ rediit, neque per biduum ſequens. At verò die 23. cum lautè prandiſſet, longa acceſſione correpta eſt. Qua de cauſa ſumpſit ſequenti die febrifugi parem quantitatẽ & quinquies deiecit per aluum, nihil verò per vomitum, & conſequenter à febre immunis fuit.

Observatio XCIII.

Febris quartana.

MVlier quinquagenaria in Noſocomio gratianopolitano, per annum integrum febre quartanâ conflictata fuerat, Die 5. menſis Septẽbris anni 1645. ſũpſit febrifugi mei gr xx. & copioſè purgata eſt per aluũ, ſemel verò per vomitũ; idque ſeptẽ horis ab aſſumpto medicamento. Die ſextâ acceſſio rediit paulò minor, & retardata eſt per horas quatuor. Ab eoque tempore nullam amplius acceſſionem paſſa eſt.

Observatio XCIV.

Febris quartana.

ANcilla Vxoris Domini de Seruiem in Camera Computorum Gratianopolitana Præſidis, febre quartana laborabat à quinque ſeptimanis ſumpſit die 6. Septembr. 1645. febrifugi mei gr. xvi. pridie acceſſionis, quo multum purgata eſt, per inferiora tantum. Secunda die rediit acceſſio ſine frigore, ſed prioribus longior & retardata eſt per horas ſex, ſequẽtibus verò diebus non ampliùs rediit, & in eo ſtatu permãſit per menſen integrum. Incautam verò victus rationẽ ſeruans ancillarum more; in febrem quartanam recidit; quæ primùm in duplicem, mox in triplicem migrauit, idque poſt meum diſceſſum. Cum autem Gratianopolim rediiſſem in menſe Decẽbri, ipſi exhibui febrifugi mei gr. xx. die 23. eiuſdem menſis, rigida hyeme, atque glaciali exiſtente. Matutinis horis materiam viſcoſam & glutinoſam, eamque copioſam vomitu reiecit, veſpertinis verò plurimum per aluum expurgata eſt, & ſic omninò liberata fuit à triplici quartanâ.

Observatio XCV.

Febris tertiana duplex.

PEtrus Faiole in ſenatu Gratianopolitano Procurator, vnus ex Conſulibus illius anni, annos natus 40. febre tertianâ duplici laborabat à 25. diebus, per quos vulgaribus remediis ex alterius Medici pręſcripto abundè vſus fuerat. Vocatus ego die 25. Auguſti 1645. eũ lecto affixum inuenio & ſolis iuſculis vtentẽ, grauibuſque paroxyſmis quotidiè afflictum. Illi antẽ exhibui febrifugi mei. gr. xvi. quibus ſepties purgatus eſt per aluum, idque blandiſſimè, & à paroxyſmis febrilibus omninò liberatus.

Observatio XCVI.

Febris quartana.

GAbriel Pyo famulus Domini Marcha ciuis mõſpelienſis annos natus 24. febre quartana duplici laborans à tribus menſibus, & nullis vſus remediis per illud tempus, ſumpſit febrifugi mei gr. xxiiij. die 10. Nouẽbris 1645. quæ erat dies intermiſſionis. Purgatus eſt ſepties eà die per aluum ſine vllo vomitu, aut nauſea, & ſine vlla moleſtia: ſequenti die bis aluum depoſuit Acceſſio quæ hora quinta veſpertina expectabatur, retardata eſt vſque ad 3. matutinam ſequentis diei: ſecunda acceſſio quæ veſpertinis horis redire conſueuerat, nullo modo comparuit, & ab eo tempore æger nullam ampliùs acceſſionem paſſus eſt.

Observatio XCVII.

Febris quartana.

VXor Ioannis Alles Chirurgi Montfrinenſis, triginta annos nata, febre quartanâ laborabat à quatuor menſibus, & cum per illud oppidum tranſirem circa finem menſis Octobris anni 1655. rogatus ſum à marito, vt quædam remedia illius curationi idonea præſcriberem. Video mulierem admodùm pallidam, & macilentam, cui menſes non fluxerant à principio morbi & contrectans hypochondria, lienem inuenio duriſſimum, ac ferè ſcirrhoſum. Ideo cenſui febrem quartanam curari nõ poſſe, quin obſtructiones illæ graues priùs auferrentur. Præſcripſi itaque primum potionem purgantem

&

& poſtridie venæ ſectionem. Poſtmodum pilulas ex chalybe, aloë, ammoniaco, aliiſque per xv. dies vſurpandas & fotum emollientem, atque aperientem per vſum pilularum ſingulis diebus hypochondriis admouendum. Quibus diligenter vſurpatis, tenſio hypochōdrij ſiniſtri admodum remiſſa eſt, ſed acceſſiones febriles in eodem tenore conſiſtebant: ſumpſit itaque febrifugi mei gr. xx. à quo ſexies purgata eſt per aluum & ab eo tempore nullam amplius acceſſionem paſſa eſt.

Observatio XCVIII.

Febris quartana.

Ingenuus adoleſcens Michaël Pineau Romorantinianus Medicinæ ſtudioſus, cum febre tertiana per quatuor menſes afflictus fuiſſet, tandem in quartanam incidit eaque laborabat à ſex ſeptimanis, cum ad me venit remedium expoſcens. Dedi itaque febrifugi mei gr. xx. die 29. Menſis Nouembris anni 1645. ea die bis tantùm purgatus eſt per inferiora; idque circa veſperam. Sequenti die, quæ erat dies acceſſionis, decies purgatus eſt per aluū, & bis per vomitum, nēpe horis prādii, & cœnæ, & cum aſſumptis alimentis, bilioſos humores excreuit, & acceſſio non apparuit ea die neque deinceps.

Observatio XCIX.

Febris quartana.

Puella ſancti Ægidij nomine Iohanna Brunetta decem annos nata, febre quartana laborans à quatuor menſibus, ſumpſit febrifugi mei gr. xvj. die. 29. menſis Nouemb. anni 1645. Quinquies purgata eſt per aluum ſine vlla moleſtia: ſequenti die rediit acceſſio more conſueto, & ab eo tempore non ampliùs comparuit, atque ita ægra à morbo libera omninò euaſit.

Observatio C.

Febris quartana.

Qvia omnes febris quartanæ curationes ſub diuerſis titulis propoſita centuriæ limites excederent. Ideò ſequentes ſub eodem titulo comprehendimus, vt ad hanc vſque diem, quâ hæc prælo ſubiiciuntur, curationum noſtrarum ſeries extendatur. Tum vt ea quæ de febrifugo noſtro inferiùs dicturi ſumus, illuſtriora euadant.

Cum Gratianopoli Monſpelium peterem in menſe Octobri anni 1645. Valentiâ tranſeunti occurrit mihi caupo quidam, qui Claudius Boudon nominatur, febre quartanâ laborans à tribus menſibus; ad cuius oppugnationem nullum remedium vſurpauerat, præter vnicam venæ ſectionem. Præſcribo primùm potionem purgantem ad cacochymiam in primis viis reſtagnātem, euacuandam; quæ febrifugi operationi obſiſtere potuiſſet, ex ſennæ ʒß. diaphœn. ʒiij. ſirupi roſac. ℥j. ſumendam poſtridie acceſſionis, qua ſatis copioſè purgatus eſt. Sequenti die ſumpſit febrifugi mei gr. xx. ter purgatus eſt per aluum ſine moleſtia, idque tantùm circa veſperam. Poſtridiè rediit acceſſio ſolito multò longior, & poſtmodùm nulla alia ſubſequuta eſt.

In eodem itinere tranſiens per oppidum, quod le Bourg Sainct Andiol nominatur apud Viuarienſes, rogauit me D. Henricus Chays Chirurgus peritiſſimus, vt febrifugi mei doſim ipſi concederem pro muliercula quadam à longo tempore febre quartanâ laborante: cuius voto ſtatim ſatisfeci; & ille poſt aliquod tempus mihi retulit, illam mulierem à febre quartanâ huius remedij vi, ſtatim fuiſſe liberatam.

Ioannes Rideletus in Senatu Gratianopolitano Procurator annos natus 54. febre quartanâ laborabat à tribus menſibus, eaque duplici & ſæuiſſima; ita vt lecto affixus decumberet, & ſolis iuſculis veſceretur. Summa macie confectus erat, tum faciem, pedes, ac tibias tumore œdematoſo affectas habebat, vt in hydropem ruere videretur. Poſt multa remedia fruſtra tentata, meā opem implorat die 13. Decemb. 1645. rigida hyeme exiſtente. Ego verò in peſſimo illo ſtatu eum conſtitutum videns, negabam me ſpecificum meum exhibiturum, ne infamaretur remedium. Attamen vxoris & fratris precibus tandē cedere coactus, remedium exhibeo ab g. xx. die 24. eiuſdem mēſis. Septies purgatus eſt per aluum ſine moleſtia. Primò bilioſa, mox pituitoſa multa excreuit. Die. 25. ter iterum deiecit eandem materiā. Acceſſiones perſeuerabāt. Die. 27. ſumpſit febrifugi gr. xxiiij. ſexies purgatus eſt per aluum ſine moleſtia. Sequenti die leuem acceſſionem paſſus eſt. Et ab eo tēpore febris quartanæ acceſſiones nō rediere; ſaltem per ſeptem dies quibus ego poſt vltimā acceſſionē Gratianopoli moratus ſum; neque quid poſt meū diſceſſum acciderit reſcire hactenus potui; imminens enim hydrops maximum vitæ periculum minabatur.

Claudius Mouſſeau artocopus Gratianopolitanus, cui ſignum eſt enſis regius, annos natus 40. febre quartanâ, duplici laborans à quatuor menſibus, ſumpſit febrifugi mei gr. xx. die 25. Decemb. anni 1645. hyeme rigida & glaciali exiſtente. Quater purgatus eſt per aluum blandiſsimè. Die 24. & 25. acceſſiones iterum paſſus eſt. Die 26. ſumpſit febrifugi gr. xxxij. Bis tantùm purgatus eſt, ſed copioſè; & ab eo tempore nullam amplius acceſſionem paſſus eſt.

Michaël Gounſelin faber ferrarius Gratianopolitanus, à quatuor menſibus quartana laborans ſumpſit febrifugi mei gr. xxxij. die 26. Dec. 1645. frigore intenſiſsimo ſæuiente, ſepties purgatus eſt per aluum, bis verò per vomitum. Sequenti die rediit acceſsio prioribus intenſior. Die 29 eiuſdem menſis ſumpſit idem remedium, & ſexies purgatus eſt per aluū ſine vomitu vllo. Et acceſſio nulla poſtmodum apparuit.

Martinus Lebreton Pariſiēſis, Eccleſiæ diui Ludouici patrum Ieſuitarum Muſicus, 40. annos natus, febre quartanâ laborans à quatuor menſibus per quos nulla remedia ex arte vſurpauerat, ſūpſit die tertia Februarij anni 1646. febrifugi mei gr. xx. quibus pluries purgatus eſt per inferiora tantùm. Poſtridie acceſſio rediit leuiſſima, & nulla alia deinceps.

Ancilla vxoris nobiliſſimi viri nomini Mareſcalli de L'hoſpital, nomine Barbe Lepeſe, febre quartanâ duplici laborans ab octo menſibus, ſumpſit febrifugi mei gr. xx. die 25. Februarij 1646. quę erat die intermiſſionis: ſexies purgata eſt per aluū. Die ſequenti eodē modo purgata eſt, & pari quātitate. Acceſſio quæ expectabatur hora quinta veſpertina, rediit hora nona matutina prioribus ſimilis. Et ab eo tēpore nulla amplius acceſſio comparuit. Sicque ægra à duplici illa quartanâ contumaci prorsùs liberata eſt.

Pediſſequus D. Comitis de Larocheguion octodecim annos natus febre quartanâ laborās à quatuor mēſibus, petiit à me auxiliū die 27. Febr. 1646. Quia verò iādiu nulla remedia vſurpauerat, & cibis quadrageſimalibus tunc tēporis vtebatur: cenſui præparandū eſſe corpus venæ ſectione moderata, & purgatione ex infuſione ʒiij. ſennæ cum ʒß. ſalis tartari, qua blandè purgatus eſt. Die 2. Martij ſūpſit febrifugi gr. xx. quæ erat dies acceſſionis, ſed tantum hora ſexta veſpertina reditura, octies purgatus eſt per inferiora tantum. Acceſſio anticipauit, & rediit hora ſecūda prioribus intenſior. Die quinta eiuſdē menſis rediit acceſſio itidē hora ſecunda & prædictæ ſimilis. Die ſeptima ſūpſit febrifugi eandem doſim, cuius operatio priori fuit ſimilis: rediit tamen acceſſio more conſueto, & conſequenter tres alias acceſſiones paſſus eſt nullo vtens remedio. Attamen corpus reficiebatur, & faciei color viuidior in dies euadebat, nec nō ciborū

appetentia melior. Poſt tres illas acceſſiones, & pridie quartæ ſumpſit febrifugi ℈.xxij. quibus ſexies purgatus eſt per aluum: acceſſio rediit poſtridie paulo remiſſior, & ab eo tempore æger nullam amplius acceſſionē paſſus eſt proriuſque à febre quartana liberatus fuit.

DE FEBRIFVGO NOSTRO, APPENDIX.

HActenus febris quartana pro incurabili habita eſt in principio, augmento, & ſtatu, quod materia morbifica illis temporibus nondum ſufficienter concocta, & præparata ſit, vt medicamentis purgantibus educi valeat, quicunque vehementioribus remediis eam educere nituntur, ex quartana ſimplici non rarò, duplicem, ac triplicem faciant, atque interdum continuam, qua ægrotantes in maximum vitæ periculum coiiciuntur. Hinc factum eſt, vt prudentiores Medici quartanariis longam patientiam conſulant, eoſque ad vernum tempus dimittant, cuius temperies humoris peccantis concoctioni, & euacuationi maximè idonea eſt: hyemis verò frigus tantopere aduerſum, vt eo vigente febris quartana prorſus incurabilis cenſeatur. Propterea quod humores tartarei, & melancholici magis condenſantur, ac veluti congelantur; necnon meatus corporis tum ſenſiles, tum inſenſiles conſtringuntur, vt euacuationis, aut diaphoreſis ſpes omnis ablata videatur. Quinimò tanta eſt non rarò materiæ morbificæ contumacia, vt multæ quartanæ à doctiſſimis etiam Medicis recta methodo & maximo vulgarium remediorum apparatu, tempore idoneo (ideſt vere, & æſtate) oppugnatæ, eorum vim eludant, & ad annum integrum imò interdum ad biennium, & triennium protrahantur.

Verùm enimuerò longus vſus, & exercitatio diuturna magna artibus incrementa afferre conſueuit, & noua recentiorum inuenta antiquorum medicinam ad longè ſublimius dignitatis faſtigium extulere. Quorum ego veſtigiis inſiſtens, cum in penitioribus naturæ arcanis perſcrutandis per triginta ſeptem annos, à quibus medicinam facio, ſedulam operam nauauerim, licet publicis, ac ferè continuis (præter ægrorum viſitationes) lectionum, diſputationum, aliarumque Academicarum exercitationum, occupationibus diſtrictus, attenta cogitatione diu multumque meditatus ſum; ſi qua via contumax, & diuturnus iſte morbus, exiguo tempore, vinci edomarique valeret. Ac licet conatus ille perarduus videretur, & propemodum impoſſibilis, ſucceſſum tamen optatum (diuino Numine aſpirante, cui ſit laus, & gloria) obtinere licuit. Tandemque diu meditando, elaborando, experiundo, coniungendo, ſeparando, addendo, detrahendo, augendo, minuendo, varieque varia præparando, verum atque ſpecificum febris quartanæ ῥιζότμον inueni. Nolo infallibile remedium pronunciare, ne agyrtarum vocibus vti videar. Sed quod rei eſt bona fide pronuntiare poſſum, me ad hanc vſque diem nunquam remedium exhibuiſſe, quin acceſſiones febriles tertià ſaltem exhibitione ceſſauerint. In nonnullis tamen vel ob errores in victu, vel quaſdam materiæ morbificæ reliquias intus reſtitantes recidiua contigit, quæ leui aliqua purgatione, ex vulgaribus medicamentis parata, vt plurimum diſcuſſa eſt.

A quatuordecim tantùm menſibus hoc remedio vti cœpi, quod per multos annos in mente agitaueram. Plurimorum verò à quibus hactenus vſurpatum eſt, nomina, & hiſtorias ſcriptis mandaui. In quibus febres quartanæ in principio, augmento, ſtatu; tum, etiam in media hyeme, eaque gelu rigida, curatæ inueniuntur.

Huius remedij vires eiuſmodi ſunt, vt humorem melancholicum virtute ſpecifica oppugnet, illius fermentationem, quæ paroxyſmi cauſa eſt, inhibeat, prauas eiuſdem qualitates extinguat, totamque eius naturam immutet. Sicque omnes turbæ, quas ferus iſte humor in corpore humano excitare ſolet, illico ſedantur, eo ſcilicet imbelli, atque inualido, aquæ communis inſtar, affecto. Quemadmodum enim acetum ſale tartari, aut ſaturni admixto, omnem aciditatem, omneſque vires ſubitò amittit, & aquæ ſimillimum efficitur, ita humor melancholicus ad ſpecifici ſui occurſum, extinguitur quodammodo, omnemque agendi, ac reſiſtendi potentiam amittit. Ita vt plerumque vna illius exhibitione febris quartana profligetur, & rarò ad ſecundam, rariſſimè ad tertiam confugiendum ſit. Cum alioqui materia rebellis; & non priùs edomita, centum medicamentis ne minimum quidem commoueri valeat. Vndè Medici non rarò illius contumaciam pertæſi, curationem dimittere coguntur. Licet autem hoc remedium febri quartanæ oppugnandæ peculiariter deſtinatum ſit, febres etiamnum tertianas, propter analogiam, quæ illis cum quartanis intercedit (ſiquidem febres tertianæ longiores in quartanas plerumque degenerant) vna die profligat: vt in multis febris tertianæ curationibus ſupra videre eſt, vnde generico febrifugi nomine à nobis donatum eſt.

Exactam ac dilucidam huius remedij deſcriptionem nondum proponendam cenſui, donec pluribus aliquot annorum obſeruationibus eius virtus perſpecta fuerit. Vt tamen interim curioſis naturæ indagatoribus inquirendi occaſio præbeatur, ſubobſcuram, & tenui velo obuolutam, fidelem tamen, & omni fraude vacuam deſcriptionem propono: quam filij artis ſedulo adhibito labore, non admodùm difficilè euoluere poterunt. Componitur ergo pretioſum hoc medicamentum ex triplici Hercule duodecim laboribus ad ſummam nobilitatem euecto, quibus tandem quartus athleta additur, operis complementum efficiens. Dari poteſt pueris ad gr. x.xij. & xv. Adultioribus verò à gr. xx. ad xxx. & xxxx. Blandè operatur iuſtà doſi exhibitum, nec magis conturbat, quam medicamenta vulgaria ex ſenna, & rhabarbaro compoſita. Aliquando tamen per vomitum euacuat, ſi materiæ morbificæ portio circa ventriculum hæreat. Hoc enim habet peculiare, vt materiam morbificam vbicumque latentem rectà vià adeat, efficaciter aggrediatur, & fortiter oppugnet, donec tandem deuicerit. Hiſtoriæ ſupra deſcriptæ idipſum apertè indicant. In quibuſdam enim vias apertas, & materiam non admodum copioſam inueniens, ſine vlla moleſtia, & cum exigua euacuatione opus ſuum abſoluit; vt in principe Doria, aliiſque contigit. In aliis verò qui nullis, toto morbi decurſu, remediis vſi fuerant, & prauis eduliis corpus ſuum impleuerant, noxiorum humorum multitudinem, & contumaces viarum obſtructiones, ſummamque cruditatem inueniens; non ſine conturbatione, & labore ægrotantis, morbum vincere potuit, vt in pauperibus, & plebeis quibuſdam contigit, in quibus prima huius remedij experimenta facta ſunt. Hæc igitur de febrifugo noſtro dicta ſufficiant.

LAZARI RIVERII CONSILIARII, ET MEDICI REGII, ET IN MONSPELIENSI VNIVERSITATE MEDICINÆ Profeſſoris, Obſeruationum Medicarum, & curationum inſignium

CENTVRIA QVARTA.

OBSERVATIO I.

Febris hectica.

FILIA Domini d'Aumelas Franciæ Quæſtoris generalis, annos tredecim nata, laborabat ab octo menſibus febre lenta, quæ hectica cenſebatur, propterea quòd omnibus remediis quæ ad Chlorotim & viſcerum obſtructiones reſerandas vulgò præſcribi ſolent, à duobus peritiſſimis Medicis illius curæ ſucceſſiuè incumbentibus per dictum tempus auferri non potuerat; quin potiùs morbus ad extremam maciem & ſummam totius corporis debilitatem ægrotantem perduxerat, vt ab omnibus pro deplorata haberetur. Cui iudicio maximè fauebat vomitus aſſiduus, qui eam ſtatim à ſomno matutinis horis infeſtabat, & vſque ad horam prandij perſeuerabat, ita vt omnia Medicamenta tum alterantia, tum vacuantia quæ ipſi matutinis horis exhibebantur, vomitu reiiceret. Et ſic nullus videbatur eſſe remedio locus. Cùm tandem curæ meæ commiſſa fuiſſet, præmiſſo Prognoſtico, quòd exigua ſalutis ſpes ſupereſſe videretur; ad duo animum conuerti: primò vt remedia anteà vſurpatis efficaciora adhiberentur; ſecundò vt ſemel aſſumpta vomitu non reiicerentur. Remedia efficaciora à Spagyricorum officinis erant depromenda. Vt verò faciliùs retinerentur, guſtui non ingrata eſſe debebant, & illis horis exhiberi, in quibus vomitus non vrgebat. Ideò cum mihi relatum eſſet illam à meridie vſque ad horam ſomni vomitu non tentari, cenſui remedia veſpertinis horis eſſe exhibenda. Primùm itaque præſcribo tabellas compoſitas ex Stomachici Poterij ʒ ij. & ſacchari in aqua roſarum diſſoluti ℥ vj. quarum ſumebat ʒ ij. ſingulis diebus, horis duabus ante cœnam. Continuatis hiſce tabellis per octo dies, ſumpſit auri diaphoretici g̃. iv. ac deinde per alios octo dies tabellas Stomachicas continuauit; quibus elapſis aurum diaphoreticum iteratum eſt, poſt cuius exhibitionem, febris illa lenta, quæ hectica putabatur, omninò diſparuit: tum etiam vomitus ceſſauit. Quamobrem ab eo tempore etiam matutinis horis remedia exhibita ſunt. Sumpſit igitur ſingulis diebus mane per menſem integrum Balſami Peruuiani guttas iij. cum ſaccharo ſubactas ad Pilulæ formam, cui ſuperbibebat tantillum vini generoſi. Hoc remedium ad ventriculum roborandum, & obſtructiones reſerandas eximias vires obtinet. Et per dictum menſem ſumpſit etiam quotidie veſpertinis horis tabellas ſtomachicas, & ſemel in Septimana aurum diaphoreticum, ſicque ad integram valetudinem reſtituta eſt.

OBSERVATIO II.

Tertiana duplex.

DOminus Gerardus in Curia Computorum, Subſidiorum & Fiſci regij Conſiliarios, annum agens 63. febre tertiana duplici laborabat à quinque Septimanis, in quarum decurſu multa remedia adminiſtrata fuerant ab alio Medico; quater ſecta fuerat vena, pluries purgatus fuerat, & multi iulepi, aliáque remedia exhibita. Morbus tamen in peius ruebat, & acceſſiones grauiores euadebant, vt ea die, qua ego vocatus ſum, ipſum attonitum, & comatoſo quodam ſtupore affectum inuenerim, & adſtantes de ipſius ſalute maximè dubitarent. Tanta autem erat virium proſtratio, vt nulli euacuationi locum eſſe cenſuerim. Prima igitur die, qua ipſius curationi incumbere cœpi, iulepum ſequentem exhibui hora vna ante acceſſionem.

℞ Aquæ cichor. ℥ iij ſalis abſinth. ʒ ß. ſpiritus ſulphur. ℈ j. miſce, F. iulepus.

Secunda die idem remedium iteratum eſt, etiam

hora vna ante acceſſionem, qua tranſacta vrinæ meliores fuerunt, concoctionis non leuia rudimenta oſtentantes, quæ anteà crudiſſimæ apparuerant. Tertia die idem iulepus iteratus eſt eadem hora, & acceſſio perexigua fuit. Quarta die, manè ſumpſit potionem ſequentem.

♃ Sem. mund. ʒij. ſalis tartari ʒß. ſpirit. vitriol. ℈ß. aquæ cichor. ℥vj. infundantur frigidè per noctem, & colaturam capiat manè cum regimine.

Pluries purgatus eſt cum Euphoria, & ea die acceſſio non apparuit, neque deinceps, & ita perfectè curatus eſt.

Observatio III.

Hydrops Thoracis.

Die vigeſima menſis Iunij, anni 1646. vocatus ſum à D. Daniele Verchando Ciue Monſpelienſi quinquagenario maxima re ſpirãdi difficultate à tribus menſibus laborante, ad quam amoliendam multis remediis tum à Medico ordinario, tum in variis conſultationibus præſcriptis vſus fuerat, ſed fruſtrà, eum enim inueni anhelantem & extremos penè ſpiritus exhalantem præ ſuffocatione, qua vrgebatur. Cenſui eum pectoris hydrope laborare, cùm neque tuſſis, neque ſtertor adeſſet, neque vlla ſputa viſcida & craſſa excernerentur, vt in vero aſthmate ſolet fieri. Prætereà tibiæ œdematoſo tumore affectæ erant, & venter intumeſcere incipiebat, vt iam aſciticus fieri videretur. Inſuper in lecto à duobus menſibus non decubuerat, ſed diu, noctúque in Cathedra corpore erecto ſedere cogebatur. Ego verò de illius ſalute deſperans, nolebam ipſi remedia præſcribere, verùm ipſe inſtanter vrgebat, vt ſummam illam reſpirandi difficultatem minuerem. Quamobrem illius precibus victus aliquod ſaltem ſolatium ipſi afferre contendens, exhibui die ſequenti bolum ex Calomelanos ℈j. cum diagryd. ℈ß. in conſerua roſarum. Septies purgatus eſt per aluum, & magnam ſeri copiam excreuit, vnde maximum leuamen eadem die recepit, ita vt liberiùs multò quàm anteà reſpiraret. Poſt biduum iteratum eſt remedium cum pari ſucceſſu, & ſequẽte nocte in lecto decubuit, ſine vlla pectoris oppreſſione. Ventris tumore imminuto hypochondria contrectare licuit, & lienem magnum atque ſcirrhoſum inueni: ideò præſcripſi apozemata apertientia cum ſale Tartari & ſpiritu ſulphuris, tum etiam fotus & linimenta hypochondriis admouenda, cum iterata tertio quoque die purgatione prædicta. Quibus per 15. dies continuatis ad longè meliorem ſtatum reuocatus eſt, vt ſe curatum omninò putaret, attamen elapſo vno menſe omnia ſymptomata rediêre, venter magis intumuit, & poſt duos alios menſes è viuis exceſſit. In hac Obſeruatione notanda eſt ſumma Calomelanos efficacia, quòd in morbo lethali tantùm adiumenti afferre potuit.

Observatio IV.

Paralyſis.

Ioannes Alberger quinquagenarius à quatuor mẽſibus hemiplegia laborabat, partem corporis dextram occupante, ita vt vix loqui, & verba pronunciare valeret. Ab anno integro hoc morbo affligebatur, & per illius decurſum multa vſurpauerat remedia cum exiguo fructu. Ego verò illius curationem aggreſſus die 26. menſis Iunij anni 1946. bolum præſcripſi ex Bezoardici mineralis granis xij. cum conſerua roſarum, bis in die ſumendum, & quinto quoque die pilularum cocciarum minorum ℈j. cum Mercurij calcinati per ſe ſiue corroſiuis, gr. viij. Quibus per 20. dies continuatis priſtinæ ſanitati reſtitutus eſt.

Observatio V.

Hæmorrhagia.

Vir robuſtus 30. annos natus, bilioſo temperamẽto præditus, contumaci hæmorrhagia ad extrema redactus fuerat. Poſt multa remedia fruſtrà tentata, tandem cuiuſdam Medici conſilio è lecto in pauimentum delatus eſt ſuprà mattam laneam, & totum corpus contectum linteis oxycrato madidis, per longum tempus donec rigore correptus eſt, tunc enim ad lectum deportatus, & rigorem febris ſubſequuta eſt, quam ſudor excepit, à quo curatus eſt. Collum etiam iiſdem linteis obducebatur.

Observatio VI.

Hyſterica Paſſio.

Die 17. Iulij 1646. ancilla vxoris meæ nomine Ludouica Coſta ſubitò correpta eſt dolore atrociſſimo, latus dextrum & lumbos tam immaniter infeſtante, vt illa continuò eiulare cogeretur. Cùm nulla febris adeſſet, exiſtimaui affectum eſſe hyſtericum. Ideò ſtatim oxycrati cyathum exhibui, quem poſt horæ quadrantem vomitu reiecit, cum multa pituita. Sedato vomitu alterum oxycrati cyathum hauſit, & ſtatim dolor protinus euanuit, eáque prorſus liberata eſt.

Observatio VII.

Dolor Nephriticus.

Die 20. menſis Iulij anni 1646. D. Iacobus Lemadre Medicinæ ſtudioſus, filij mei præceptor, correptus eſt dolore nephritico valde vrgente. Vrinæ erant rubræ, & ſanguinolentæ. Primùm iniectus eſt clyſter ex decocto emolliente, cum diaphœn. ℥j. aquæ benedict. ℥iv. qui parum præſtitit. Sequenti die miſſus eſt ſanguis ad ℥x. quia erat Plethoricus. Dolor tamen perſeuerabat. Tertia die iteratus eſt clyſter prædictus, qui cum tota die purgauit blandè, & per dilucida interualla; eadémque die à dolore prorſus liberatus eſt, excretis duobus calculis perexiguis. Clyſter prædictùs ad dolores Colicos & Nephriticos præſtantiſſimus eſt, vt in aliis Centuriis videre eſt. In hac autem curatione hoc peculiariter annotandum, quòd ſi prima vice iniectus clyſter votis non reſpondeat, ſemel atque iterum repetendus ſit.

Observatio VIII.

Cholera morbus.

Vxor Petri Portalon ciuis Monſpelienſis correpta eſt Cholera morbo die 23. Iulij, anni 1646. circa meridiem, & ad veſperam vſque vigeſies aluum depoſuit, cum grauiſſimis doloribus, non ſolùm inteſtina, ſed etiam ventriculum infeſtantibus, ita vt ſequenti etiam vomitu premeretur, multóſque humores acres, & bilioſos excerneret. Maritus à me conſilium petiit veſpertinis horis: dum alia remedia pararentur, conſulo vt ægra oxycrati cyathum aſſumeret, cuius adeò efficax fuit operatio, vt vomitus & alui fluxus ſtatim cohibitus fuerit, & alia remedia vſurpata non fuerint; dictitante ægra ſe à morbo liberatam & priſtinæ valetudini reſtitutam.

Observatio IX.

Carbunculus.

FIlius Petri Boujac Mercatoris Monſpelienſis, quartum ætatis annum agens Carbunculo afflictus à triduo integro, per quod nullum remedium vſurpatū fuerat, à me inuiſus eſt die 22. menſis Iulij, anni 1646. Erat autem Carbunculus in media fronte, cum tumore rubicundo, in medio nigerrimo, & tota facies valde inflata erat. Iubeo primùm ad fixandum Carbunculū, cauſticum inuri parti nigricanti, & imponi eſcharæ vnguentum Baſilicum cum Theriaca, ol. Scorpion. Matthiol. & Vitello oui: toti verò tumori cataplaſma de Arnogloſſo. Eodem tempore clyſter iniectus eſt, eoque reiecto venæ ſectio iterata, quę horis matutinis, tum etiam pridie celebrata fuerat. Veſicatorium ceruici admotum, & potio Cardiaca præſcripta, tum etiā confectio de hyacintho in ſingulis iuſculis exhibenda. Sequenti die febrem valde imminutam, tumoris inflammationem remiſſam, & omnia mitigata inuenio; vnde proximam ſalutem ſperandam cenſui. In hoc caſu notandus eſt præcipuè veſicatorij vſus, quod magnam humoris virulenti portionem deriuans, præcipuam curationis partem feciſſe credibile eſt. Ideò in omni carbunculo vſurpandum cenſeo, & parti viciniori admouendum. Defenſiuum ex vnguento de Bolo, quod vulgò in his affectibus vſurpatur, adhibendum non exiſtimaui, quia repellentia faciei admota, illius inflammationibus, admodum noxia ſunt.

Observatio X.

Epilepſia.

ANcilla Epileptica vſu oxycrati liberata eſt, cuius cyathum ſumebat manè ſingulis diebus, & ante tempus inuaſionis acetum purum, curato morbo doloribus artuum correpta eſt, qui vſu Thermarum curati ſunt.

Observatio XI.

Hæmoptoë.

IOannes Figuiere Ciuis Monſpelienſis hæmoptoë laborauerat per triennium, quâ ſanguinem reiiciebat per interualla ſatis magna copia. Tandem poſt multa remedia per menſem integrum manè ſumpſit amylum in aqua decoctum (& ſine calce paratum) inſtar Panatellæ, & ab eo tempore ſanguinis ſputo nunquam correptus eſt.

Observatio XII.

Febris Tertiana.

IN menſe Auguſto anni 1646. Guilielmus Dortomannus Patronus celeberrimus ſexagenarius, bilioſo temperamento præditus laborauit febre tertiana vehementi, eique quater ſecta fuit vena, & ſemel purgans medicamentum exhibitum intrà dies 14. Præterea iulepi refrigerantes, & aperientes fuere vſurpati, tum ante ſextam & ſeptimam acceſſionem ſpecificum exhibitum eſt, ex ſalis abſinth. ʒß. ſpiritus ſulphuris ℈j. cum aquæ cichor. ℥iij. quibus acceſſiones imminutæ ſunt. Eodem tempore in primo potu ſumebat vigente febre ſpiritus ſulphuris guttulas 15. in aqua fontis. Tandem hora vna ante octauam acceſſionem ſecta fuit vena, præmiſſo decocto Chamom. & Cremoris Tartari, & Emplaſtrum Strobelbergeri carpis admotum eſt, quibus remediis imminens acceſſio fugata eſt, vt nulla eius veſtigia apparuerint.

Observatio XIII.

Febris quartana.

FIlia Domini Ducabé Pouſſanenſis, 15. annos nata febrem quartanam patiebatur à 14. menſibus, Monſpelium adducta eſt, vt mihi curanda traderetur: Illi exhibui febrifugi mei grana 16. die 22. menſis Auguſti, & decies purgata eſt per aluum, bis etiàm per vomitum, quo humores primùm acidos, mox amaros excreuit, vnicam acceſſionem paſſa eſt ab aſſumpto medicamento, & nullam deinceps.

Observatio XIV.

Calculus veſicæ.

ILluſtriſſimus vir, Dom. de Burcin, in Senatu Gratianopolitano Præſes, in menſe Auguſto anni 1645. correptus eſt dolore Nephritico, à quo poſt aliquot dies liberatus eſt de repentè, etiamſi nullum Calculū excreuerit, cùm tamen aliàs ſimili dolore tentatus, per lapillorum excretionem liberari conſueuiſſet; vnde conieci Calculum à renibus per vreteres excuſſum fuiſſe retentum in veſica, nec falſa fuit coniectura, ſiquidem ab eo tempore titillationes frequentes patiebatur circa veſicæ ſphincterem, vrinæ acrimoniam, & dolores ad Balani extremitatem ſeſe porrigentes. Multa vſurpauit remedia toto anno per interualla, ac tandem menſe Auguſto anni 1646. Calculum excreuit nucis auellanæ magnitudinem æquantem, ſed figuræ oblongæ oliuam referentis: At verò tanta difficultate ferebatur per virgæ canalem, vt intrà 15. tantùm horas à veſicæ orificio ad balani radicem peruenerit, vbi meatum anguſtiorem inueniens nullo modo eum peruadere potuit, atque adeò neceſſum fuerit balani inciſione illum extrahere, quæ in parte inferiori propè frænum celebrata eſt. Remedia quæ vltimò vſurpita ſunt, & quibus præcipuè calculi excluſio adſcribitur, talia fuere.

Poſt euacuationes vniuerſales vſus eſt per menſem integrum pilulis ex ſalibus Baccarum hederæ & Naſturtij aquatici, Cryſtallo Tartari & minerali part. æqualibus, cùm Therebinthina in maſſam Pilularum redactis, de qua ſumebat ʒj. manè ſingulis diebus, poſteà verò per nouem dies ſumpſit aquæ cœparum albarum in vino albo deſtillatarum ℥iij. cui aquæ addebatur ſal ex capite mortuo elicitum, & nona die prædicti calculi excretio contigit.

Observatio XV.

Febris tertiana.

DOm. de Crouſet in Curia Præſidiali Præſes & Iudex maior, correptus eſt febre tertiana duplici in menſe Auguſto anni 1646. Febrem eſſe malignitatis participem oſtendebat pulſus non admodùm frequens in paroxyſmo, & ſumma perfrigeratio extremorum, quæ toto acceſſionis decurſu non recaleſcebant. Bis illi ſecta fuit vena, & bis Ptiſana laxans ac refrigerans exhibita; tum etiam ſpiritus Sulphuris in quibuſdam acceſſionibus ad guttas 15. cum aquæ Cyatho permixtus propinatus eſt. Iulepus ex aqua Cichor. ſpiritu ſulphur. & ſale abſinth. bis vſurpatus eſt paulò ante paroxyſmum, & emplaſtrum Strobelbergeri carpis admotum. Ac denique aqua theriacalis refrigerans, à nobis deſcripta capite de febre peſtilenti, ad ℥iij. exhibita eſt ante duos poſtremos paroxyſmos,

roxyſmos. Quibus remediis intrà 15. dies à morbo illo periculoſo liberatus eſt.

Observatio XVI.

Febris Tertiana.

DOm. Maſſaue Quæſtor Franciæ Generalis in menſe Auguſto anni 1646. duplicem tertianam patiebatur, in qua duo paroxyſmi apparebant in vna die, altera exiſtente vacua. In alterius Medici manibus fuit per 12. dies, morbo quotidie in peius abeunte. Meam poſtmodùm opem implorauit, eo denique die febrem paſſus eſt ex duplici paroxyſmo conſtantem per 30. horas. Initio ſequentis acceſſionis ſumpſit ex meo præſcripto decoctum Chamæmeli & cryſtalli Tartari, eodémque tempore ſecta fuit vena, & emplaſtrum Strobelbergeri admotum. Vnicam tantùm acceſſionem paſſus eſt, eámque leniorem, ac triduò poſt omninò liberatus eſt, ſumens in duobus paroxyſmis ſpiritus ſulphuris guttas 15. & iuleppos refrigerantes cum eodem ſpiritu bis in die. Ante penultimam acceſſionem ſumpſit Priſanam laxantem & refrigerantem; & ante vltimam hauſit aquæ Theriacalis refrigerantis noſtræ ℥ iij. Tum etiam admonui ventriculo cataplaſma ex Tanaceto, puluceribus Aromaticis & Terebinthina in Placenta roſacea, qua vltima acceſſio ferè nulla fuit.

Observatio XVII.

Variolæ.

FIliolus N. Benoiſt Mercatoris Monſpelienſis, natus menſes 13. variolis correptus, ſecunda morbi die in Coma & conuulſiones incidit, cum tanta virium proſtratione, vt intra paucas horas moriturus videretur. Vocatus ad eum die 12. menſis Nouembris, anni 1645. quæ erat ſecunda morbi dies, venæ ſectionem ſtatim præſcribo, & ſanguis detractus eſt ad ℥ iv. deinde exhibetur ex cochleari frequenter iuleppus compoſitus ex aquæ Cardui Benedicti, & Scabioſæ an. ℥ iij. Trochiſc. viperinorum, & Bezoardici mineralis an. ℈ j. Eodem tempore exhibebatur tertiâ quaque hora Bezoardici mineralis ℈ ß. cum pauco iuſculo; quibus per biduum continuatis totum corpus variolis conſperſum fuit, quæ poſtmodùm ad decentem magnitudinem increuerunt, & æger reliquis morbi temporibus feliciter defunctus eſt.

Observatio XVIII.

Pleuritis ſpuria.

VXor Dom. du Cros in Curia Computorum Auditoris Eryſipelas paſſa eſt in Tibia per ſeptem vel octo dies, cum febre continua, ab vtroque affectu liberata cura & diligentia Medici ordinarij, aëri frigido ſeſe præmaturè expoſuit, vnde in lateris dolorem incidit, cum febre, tuſſi & difficultate ſpirandi; tum etiam ſputa nonnulla ſanguine infecta apparuerant. Secta fuit vena bis antea, & reliqua remedia Pleuritidi conferentia adminiſtrata. Vocatus ego in Conſilium die 19. menſis Nouembris, quæ erat quinta dies morbi, cenſui purgans medicamentum eſſe exhibendum die ſequenti, quod tamen contra leges artis, & vulgarem methodum eſſe videbatur; quibus ſancitum eſt ante ſeptimum morbi diem purgans medicamentum Pleuriticis non eſſe exhibendum. Verùm ſequentes rationes purgationem illam ſuadere videbantur: primò quòd Pleuritis illa vera & exquiſita non apparebat à Syſtrophyca inflammatione genita, ſed potiùs ſpuria à fluxione quadam tenui & ſeroſa, vel etiam vaporibus acribus ex cacochymia in ventre inferiori contenta eleuatis, & membranam coſtas ſuccingentem vellicantibus. Id ex eo colligebatur, quòd ſanguis in vno vel altero tantùm ſputo apparuerit, iſque pauciſſimus inſtar filamenti, qui à Pleura inflammata tam exigua copia prodire non potuerat, ſed potiùs a venula quadam aperta tuſſis vehementia, vel à cerebro deſcendere potuit, cùm ægra circa idem tempus leuem hæmorrhagiam paſſa fuerit. Secundò quòd dolor ille continuus non fuerit, ſed per interualla deſinens, ac rediens, & ipſo conſultationis tempore nullus ferè apparebat, tum etiam febris erat admodum remiſſa. Tertiò quòd per totum poſterioris inuaſionis tempus aſſiduæ vigiliæ adfuerant, licèt lateris dolor etiam nocturnis horis valde interdum remitteretur, vnde colligere licuit, intenſas illas vigilias ab humorum putredine potiùs, & à febre eſſentiali, quam à Pleuritide dependere. Quartò, quòd ægra toto illo tempore, quo eryſipelate laborauit, purgans medicamentum à Medico ordinario præſcriptum ſumere noluerat, atque adeò tota prauorum humorum congeries intus conclufa remanebat. Sumpſit igitur purgans medicamentum die ſexta poſterioris huius morbi, ex Senna, Rhabarbaro, Manna & ſyrupo roſaceo compoſitum, à quo blandè purgata eſt cum felici ſucceſſu: Nunquam enim ampliùs lateris dolorem ſenſit, neque vigiliis afflicta eſt, ſed tantum febricula quadam veſpertinis horis apparente. Poſtmodum lenibus aliquot remediis vſurpatis, integram valetudinem adepta eſt.

Observatio XIX.

Panaris.

VXor Domini Sartræi in Curia Computorum & Subſidiorum Conſiliarij, Panaritio laborans à quatuor diebus, immiſit digitum In aurem felis, & intrà horæ quadrantem curata eſt. Sentiebat per interualla calorem humeros & brachium inuadentem, ac ſenſim deſcendentem, cum grauiſſimo extremi digiti dolore, qui calor poſtmodùm euaneſcebat, & paulò poſt denuò inuadebat, cum ſimili dolore. Felis verò ex dolore auris ſeſe violenter commouebat, vt à duobus hominibus ægrè contineretur. Hinc colligere licet in capite felis eſſe vim quandam magneticam Panaritij qualitatibus familiarem, cuius beneficio venenum in tumore illo latens ad ſe trabat.

Observatio. XX.

Febris tertiana.

DIe 27. Octobris anni 1646. vocatus ad oppidum Aimargues dictum, vt inuiſerem vxorem Dom. Columbi in curia Computorum Auditoris, annos 22. natam, quæ laborabat duplici Tertiana à ſeptem diebus, ſecta fuerat vena ſemel, & nihil aliud præſtitum. Octaua die iterata venæ ſectio ex brachio ſiniſtro, quia lien tenſus & tumidus apparebat. Nonâ ſumpſit infuſum Sennæ cum ʒ ß. ſalis Tartari, eadem die febrile Crollij ante acceſſionem. Decima febrile iteratum, & acceſſio non rediit.

Observatio XXI.

Cordis palpitatio & pulſus inæqualitas.

DOminus de Becheran in Curia Computorum Subſidiorum & Fiſci Regij Conſiliarius, in principio menſis Nouemb. anni 1646. ad me venit, & de palpitatione cordis ab aliquot diebus ipſum infeſtante conqueritus eſt. Pulſum illius contrectans, illum inæqualem inuenio omni genere inæqualitatis, ita vt ſtatim

ſtatim mihi in memoriam reuocauerit hiſtoriam illã Antipatri Medici apud Galenum, quem ipſe cenſuit habere obſtructiones in leuibus arteriis, vel crudum tuberculum. Nulla erat tunc temporis reſpirandi difficultas, & æger munia conſueta obibat, quotidie ad Curiam ſe conferens, neque vlla remedia niſi diebus feſtis vſurpare volebat, præſcripſi ſtatim venæ ſectionem iteratam, ac poſtmodùm purgationem, à quibus meliuſculè habuit. Poſt 10. vel 12. dies iterũ conqueſtus eſt de eodem affectu, varia præſcripſi remedia attenuantia & incidentia circa calefactionem, quibus tamen non vſus eſt, variis diſtrictus negotiis. Tandem in principio menſis Decembris decubuit cũ difficultate ſpirandi laborare inciperet, & tibiæ inflatæ apparerent, tũ temporis remedia prædicta vſurpauit, cum iterata Phlebotomia, quæ cùm per 12. dies continuata nihil opis attuliſſent, ſed malum perpetuò in peius rueret, conuocatum eſt conſilium aliorum Medicorũ quorum ſententia fuit eſſe affectum ſimilem illi, qui recenſetur à Gal. quarto de loc. affect. cap. 8. de Antipatro Medico; & ita incidentibus atque attenuantibus remediis eſſe oppugnandum. Variæ remediorum formulæ in hunc finem præſcriptæ, quas recenſere foret ſuperfluum, quia nihil profuere, ſed æger perpetuò in peius ruebat, ſumma ſpirandi difficultate laborabat, & pulſus nullus apparebat in Carpo, admota tamẽ manu ſuprà regionem cordis, palpitatio ſentiebatur frequentiſſima, debiliſſima, & inæqualiſſima: aucta etiam erat tibiarum inflatio, vt iam etiam crura inuaderet. Remedia præſcripta fuere prioribus ſimilia, quibus addita ſunt cardiaca interna & externa. Biduò poſt æger ad extrema redactus videbatur: ſuffocatio ingens aderat, & pulſus in brachio nullo modo, in corde vix percipiebatur: eadem die moriturus putabatur, cucurbitulam apponi iubeo regioni cordis cum ſcarificatione, cuius beneficio *Zacutus* Luſitanus obſeru. 143. lib. 1. praxis admirandæ, ſe quendam ægrotum à deſperata cordis palpitatione liberaſſe teſtatur, meliuſculè habuit, & nocte inſequente cœpit excernere per ſputum ſanguinem nigerrimum, craſſum & glomeratum, cũ tuſſi moleſta, vnde lenior reſpiratio fieri cœpit, ad expectorationem iuuandam vtebatur frequenter ſyrupo de Tuſſilagine cũ quarta parte oxymelytis ſimplicis, & iuſculum galli veteris cum pectoralibus ſemel aut bis in die exhibebatur. Hiſce remediis per quatriduum continuatis æger in eodẽ ſtatu permanebat, ſanguinem continuò nigrum, & craſſum excernens. Quinta die à ſanguinis ſputo, quæ erat quarta Ianuarij, anni 1647. exhibui Elixir proprietatis ad guttas xij. cũ tãtillo vini generoſi, à quo leuamẽ percepit æger, & tota nocte facilior fuit anacatharſis. Die ſexta iteratum eſt Elixir, tum etiã iuſculum galli veteris: verùm inde non meliùs habuit; ſed aucta in dies ſpirandi difficultate, & ſanguinis ſputo etiam plurimum aucto, die octaua, veſpertinis horis interiit. Aperto cadauere inuentus fuit cordis ventriculus vterque ſãguine concreto repletus, ac diſtentus, tum etiã totus pulmo ſãguine multo refertus viſus eſt; vnde caloris natiui ſuffocatio in vtraque parte cõtigit. Paucis ante obitum diebus cauſa huius morbi procatarctica relata eſt, quam æger nunquam retulerat, terror ſcilicet inſignis, quo ille grauiter affectus fuerat, dum Arelate Monſpeliũ petens, ſuprà Rhodanum cum familia ſua in naufragij periculo verſatus eſt. Hinc coniicere licuit à terrore ſanguinem retractum fuiſſe magna copia ad cor, vt ab eo regi non potuerit, ſed in eius vẽtriculis cõcreuerit: ac deinde cor onus graue excutere continuò tentans, motus illos palpitantes, tremulos, & inæquales ediderit. Tum ſanguis per venam cauã iugiter aſcendens, liberum aditũ ad cor non inueniens, ad pulmonem refluxit, eúmque impleuit. Prætereà in ſiniſtro cordis ventriculo inuentæ ſunt carũculæ rotundæ, ſubſtantiam pulmonis æmulantes, quarũ maior ad auellanæ molem accedebat, & arteriæ aortæ oſtiũ præcludebat, vnde pulſationis defectum in arteriis contigiſſe exiſtimo. Illas autem carunculas genitas fuiſſe puto à ſanguine redũdante, quem calor inſignis ventriculi ſiniſtri excoxerat, & in huiuſmodi ſubſtãtiam commutauerat. Caruncula ſimilis, & multò maior ante octiduũ inuenta fuit in dextro cordis vẽtriculo cuiuſdã militis, qui in Theatro Anatomico diſſectus fuit, poſtquam ab alio milite occiſus fuiſſet. Ille tamen antea bona fruebatur valetudine, quia caro illa parietibus ventriculi ex parte adherebat. Ideo venarũ orificia non occludebat. Ex prædictis patet ſanguinẽ aliquando in cauitatem aliquã effuſum, in huiuſmodi carunculas conuerti à calore cõcoquente: quod multis aliis exemplis confirmare poſſumus. Hoc ſaltem erit inſtar omnium, tanquam notiſſimum, quod plurimæ mulieres, præcipuè ſteriles, dum patiuntur purgationes menſtruas, carunculas exiguas cum ſanguine menſtruo frequenter excernere conſueuerunt. Quod quidem in calidiori temperamento præditis magis contingit, quia à calore vteri excedente exiguæ ſanguinis portiunculæ excoquuntur, & in eiuſmodi carunculas commutantur.

Observatio XXII.

Lues venerea inueterata.

QVidam aulicus Monſpelium venit pro Curatione luis venereæ, quà à xv. annis laborabat, cum exoſtoſibus in vtraque tibia, à quibus dolores inſignes patiebatur, vt noctes inſomnes tranſigeret. A me curatus eſt perfectè intra menſẽ inſtituta venæ ſectione vtriuſque brachij, purgatione per apozemata, & diæta ſudorifica ex decocto Guajaci & Antimonij per 10. dies continuata bis in die. Sudores autem eliciebãtur cum vapore ſpiritus vini. Quinto quoque die exhibebam antiuenerei dosim: exoſtoſes verò ſublatæ ſunt admotis veſicatoriis, iiſque bis aut ter iteratis, cùm fluere deſinebant, & exſiccata erant.

Observatio XXIII.

Rara Hemitritæi ſpecies.

IOannes Gerardus Ciuis Sommedrienſis febre continua pituitoſa laborabat in menſe Februario anni 1647. Cui hoc notatu dignum contigit. Die 28. morbi, febri continuæ acceſſerunt Paroxyſmi febris Tertianæ, à rigore inſigni incipientes, qui bis in die recurrebant, & febre intenſa ad multas horas perſeuerante, leui ſudore terminabantur, manente perpetuò febre cõtinua, ita vt hæc febris dicenda videatur ſpecies hemitritæi ex Quotidiana continua & Tertiana intermittente quadruplici. Si enim duplex Tertiana dicitur, quæ ſemel recurrit ſingulis diebus, rationi conſentaneum eſt eam quæ bis in die inuadit, quadruplicem nominare. Triplicem aliàs notaui Tertianam, quæ intra duos dies ter recurrebat, nempe poſt ſingulas ſexdecim horas.

Observatio XXIV.

Tonſillarum, faucium, & linguæ inflammatio.

IN fine menſis Februarij anni 1647. vxor Domini d'Aumelas Quæſtoris Franciæ Generalis, correpta eſt prædicto affectu, à quo degluttiendi & loquẽdi facultas adempta eſt. Poſt quatuor Phlebotomias perſeuerante malo, & lingua multis vlcuſculis infecta; cùm indicarem hunc morbum fluxione ſeroſæ materiæ acerrimæ exoriri, & purgationem eſſe neceſſariam, ægra autem medicamentum ſumere non poſſet,

cùm

cùm vix iuſcula paulatim ſorbillaret, exhibui Reſinæ ialapæ gr. vj. in ouo ſorbili, cuius remedij opera blãde & copioſè purgata eſt, & poſtridiè liberè loqui & comedere cœpit.

Observatio XXV.

Febris tertiana duplex.

IN menſe Iulio anni 1647. Dominus de Roüanel in Eccleſia Cathedrali Archidiaconus maior 30. annos natus, laborauit febre tertiana duplici, cuius acceſſiones erant grauiſſimæ & longiſſimæ, magnis inquietudinibus comitatæ, cum inſigni capitis dolore etiam extrà acceſſiones perſeuerante, vrinæ erant rubicundiſſimæ. Poſt celebratam bis phlebotomiam, & leue medicamentum purgans exhibitum, ſumpſit hora vna ante acceſſionẽ potionem ex ſalis abſynth. ʒß. ſpiritus ſulph. ℈j. aquæ cichor. ℥iij. eodem tempore admotum eſt carpis emplaſtrum Strobelbergeri, & acceſſio non apparuit, neque deinceps, quamuis vrinæ rubræ, & alia ſymptomata oſtenderent morbũ adhuc eſſe in vigore. Diebus conſequentibus per lenem alui fluxum materia morbifica expurgata eſt: ad capitis dolorem maximè profuit cucurbita recens, contuſa plantis pedum admota, inſtar cataplaſmatis, & frequenter iterata.

Observatio XXVI.

Vomitus ſanguinis ab hauſta in potu hirudine.

QVidam ruſticus vomitu ſanguinis laborabat, qui nullis remediis per multos dies vſurpatis ſedari potuerat. Medicus cupiens ſanguinem in ventriculo collectum educere per vomitum, qui grauiter ægrotantem infeſtabat, & oppreſſionem inſignem in ea parte efficiebat, præſcripſit olei amygd. dulc. ℥ij. quibus vomitus excitatus eſt, vomuitque ſanguinem cõcretum, ſimúlque hirudinem vnam ſeſe in terra commouentem. Hæc erat cauſa ignota & rara, ſanguinis vomitus: Retulit poſteà æger ſe in riuulo aquam bibiſſe, cum qua ſimul hirudinem hauſerat.

Observatio XXVII.

Alui fluxus diuturnus, cum febre lenta.

FIlia Domini de la Coſte Piſcenenſis octauum ætatis annum agens laborabat à tribus menſibus alui fluxu bilioſo, cum febre continua & lenta, ita vt in magno vitæ periculo verſari videretur, propterea quod illius frater in eadem ætate à ſimili morbo extinctus fuerat, ad eam vocatus ſequentia præſcripſi remedia.

℞. Fol. plantag. m. ß. tamarind. ʒiij. coquantur ad ℥iiij. in colatura infunde rhabarb. elect. ʒj. ſantali citrin. ℈ j. colentur iterùm & adde ſyrupi de abſinth. Pontico ℥ß. rhabarb. puluerati ℈j. fiat potio, quam capiat manè cum regimine.

℞. Tincturæ corallor. cum ſucco limonum recenter paratæ ℔j. capiat ℥iß. manè cum pauco ſaccharo roſacco per octo dies.

Poſt vſum tincturæ corallor. reiteretur potio laxans prædicta.

℞. Rad. gramin. Aſparag. bruſc. & cortic. mediani tamariſci an. ℥ß. fol. agrimon. pimpinel. ceterach, capillor. ven. an. m. ß. raſuræ eboris, & ſantali citrini. an. ʒj. coquantur ad ℥ix. colaturæ adde ſyrupi capillor. ven. ℥iß. fiat iulep. pro tribus doſibus matutinis, addendo vnicuique doſi ſalis abſinthij & tamariſci an. ℈ ß. hiſque finitis reiterentur pro totidem doſibus, vtatur pro potu ordinario aqua infuſionis chalybis & rhabarb. in nodulo ligati.

℞. Olei de capparib. & tamariſci an. ℥ij. illinatur totus venter calidè, manè & ſerò.

℞. Olei nucis moſchatæ ℥ ß. balſami peruuiani ʒij. miſce, illinatur regio ſtomachi, calidè, dictis temporibus.

℞. Raſuræ eboris & margarit. præparat. an. ℥ij. ſalis abſinth. & tamariſc. an. ʒj. fiat puluis; de quo capiat ℈ß. cum ſingulis iuſculis & panatellis.

Hiſce remediis intrà menſem conualuit. Et quum poſt annum in eundem affectum incidiſſet, iteratis iiſdem remediis liberata eſt, & ab eo tempore optimâ fruitur valetudine.

Observatio XXVIII.

Coma, ſeu ſubeth puerorum.

DIe 18. menſis Septembris anni 1647. filius Domini Ducros in Curia Computorum auditoris, quinque annos natus, craſſus & obeſus, incidit ſubitò in comatoſum affectum, cui conuulſiones interdùm ſuperueniebant; vocatus ſtatim præſcribo clyſterem ex hiera, diaphœnicone, & aqua benedicta, quo multùm purgatus eſt. Reiecto clyſtere exhibeo ſalis vitrioli ʒß. & prouocato cum penna vomitu, multam pituitam excreuit, ac paucis poſt horis liberatus eſt.

Observatio XXIX.

Lues venerea antiqua.

VIr quadragenarius ex ſuperiori Occitania ad nos venit pro curatione luis venereæ, qua à 12. annis laborabat, tres inſignes exoſtoſes habebat in capite à multis annis, & tumorem ſcirrhoſum in teſte ſiniſtro pugni magnitudinem æquantem: Pluries tractatus fuerat per diætas ſudorificas & hydrargyroſim, ſine ſucceſſu. In principio menſis Octobris anni 1647. vſus eſt per 20. dies decocto chynæ & ſalſæ parillæ tum primario, tum ſecundario ſine ſudore, & quinto quoque die pilulas antiuenereas ſumebat. Poſtmodùm per 15. dies ſumpſit decoctum ad luem inueteratam, ex chyna, ſalſaparilla, putaminibus nucum & antimonio compoſitum: intrà illud ſpatium exoſtoſes diſcuſſæ ſunt emplaſtro veſicante: tumor verò teſticuli ſuffitu aceti, & emplaſtro de ſulphure.

Observatio XXX.

Febris quartana.

VXor Domini le Thancur artis ſcribendi Magiſtri, 30. annos nata, febre quartana duplici laborans à tribus menſibus, ſumpſit die intermiſſionis, quæ erat 15. Decembris anni 1647. febrifugi grana xx. ter blandè purgata eſt, & acceſſiones conſequentes prioribus ſimiles rediere. Altera die intermiſſionis ſũpſit febrifugi gr. xxv. & nullus effectus ſenſibilis apparuit, nulláque euacuatio ſubſequuta eſt, & acceſſiones ſubſequenter perexiguæ, ac ferè nullæ apparuerunt, & breui poſtmodùm omninò conualuit.

Observatio XXXI.

Dolor dentium.

DIe 30. Decembris anni 1647. grauiſſimo dentiũ dolore afflictus ſum, qui cùm circà mediam noctem intolerabilis euaſiſſet, fruſtulum tabaci ore aſſumpſi, & diu leuiter maſticaui donec vomitus excitatus eſt, quo omnia alimenta in cœna aſſumpta reiecta ſunt, & cum iis multa Pituita, dolor verò intrà duas horas euanuit.

Observatio XXXII.

Hydrops.

ILluſtriſſimus Archiepiſcopus Abredunenſis, annos natus 85. hydrope aſcite laborans me vocauit circa medium menſis Aprilis, anni 1648. Præter tumorem ventris inſignem & tibias valdè inflatas, duobus grauibus ſymptomatis affligebatur, nempe ſiti inextinguibili, & difficultate ſpirandi, quam inquietudines nocturnæ comitabantur. Purgatus fuit ploties Mercurio vitæ correcto cum ſpiritu Salis, quo ſeroſi humores euacuati ſunt, & ablata ſpirandi difficultas; Sitis ſpiritu ſalis ſublata eſt, cuius guttas xx. ſumebat manè cum iuſculo, & veſperi cum aqua potabili. Omnia ſymptomata ceſſarunt, & venter detumuit; quia verò propter ætatem & viſcerum imbecillitatem nouus aquarum prouentus ſenſim cumulabatur, ad impediendum recidiuam, purgatus fuit bis in menſe, prædicto remedio, & ſumpſit quotidie tabellas ex confectione alkermes cum bezoardico minerali. Hoc modo vixit per triennium cum minori incommodo, & ſine hydropis recurſu; donec tandem viribus deficientibus, ferè ſine morbo conſpicuo extinctus eſt.

Observatio XXXIII.

Febris tertiana duplex.

DIe 15. Septembris anni 1648 vocatus ſum ad Illuſtriſſimum Epiſcopum Agathenſem febre tertiana laborantem: Illa autem primò ſimplex fuerat per octo acceſſiones, mox in duplicem conuerſa eſt, illiúſque acceſſiones quatuor paſſus erat antè meum aduentum: bis ei vena ſecta fuerat, & medicamentum purgans bis exhibitum: ſudoribus multis diffluebat, etiam extra acceſſiones, ita vt vix per horam dimidiam dormire poſſet, quin mutanda eſſent induſia: vrinæ rubræ & crudæ apparebant, ita vt metus eſſet longitudinis morbi, die 16. per horam ante acceſſionem, exhibeo decoctum camomillæ & cryſtalli tartari, ſimúlque ſanguinem detrahi iubeo ad ℥viij. ea die acceſſio non rediit. Die 18. exhibeo Mercurij vitæ correcti gr. iij. blandè purgatus eſt: nihilominus acceſſio tertianæ ſimplicis, quæ decima ſeptima etiam prodierat, 19. rediit. Die 20. iterata eſt Phlebotomia, cum adhuc vrinę rubre apparerent. Die 21. ante acceſſionem exhibitum eſt febrile Crollij, quæ tamen acceſſio præcedentibus ſimilis fuit. Die 22. quæ erat vacua ab acceſſione, exhibitus eſt bolus ex caſſiæ ℥ ß. Pulueris ialapæ ʒß. & febrifugi granis x. copioſè purgatus eſt per aluum, & ſemel per vomitum. Acceſſio ſequenti die non rediit. Die 24. exhibitum eſt infuſum Sennæ cum ſale tartari, ac ſpiritu ſulphuris, quo multa blilioſa & pituitoſa purgata ſunt. Sequenti die etiam acceſſio non rediit, ita vt poſtridie diſceſſerim: monui tamen periculum eſſe recidiuæ, quia vrinæ parùm videbantur coctæ; ideò præcepi, vt infuſum ſennæ iteraretur per triduum vel conſequens, vel alternum, vt omnes morbi reliquiæ exturbarentur. Eadem die, quâ ego diſceſſi, acceſſio rediit, & triduo perſeuerauit. Poſtmodum verò iuſculis aperientibus vſurpatis, quæ ego ante diſceſſum præſcripſeram, omninò conualuit.

Observatio XXXIV.

Aneuriſma.

DOm. Pelet Ciuis Monſpelienſis quinquagenarius, atrabilario temperamento præditus, cùm grauiſſimis curis afflictus eſſet, poſt multa ſymptomata melancholiam hypochondriacam atteſtantia, paſſus eſt tumorem ſub clauicula dextra eminentem, & oui dimidij magnitudinem æquantem, mollem & reliquę cuti concolorem, in quo pulſatio inſignis apparebat. Iudicatum fuit eſſe aneuriſma inſanabile: eo defuncto inuenta eſt arteria magna aſcendens à corde ad clauiculam ita dilatata, vt brachij ferè magnitudinem æquaret, & ouum gallinaceum in cauitatem ſuam facilè admittere poſſet: Præterea tunica illius admodum denſa & cartilaginea euaſerat; quod admirabilem naturæ prouidentiam notat, quæ tunicæ maximè diſtentæ rupcionem euitare contendens, eam denſiorem ac duriorem effecerat. Sic vide aliquando renem viginti doobus calculis refertum, in magnitudinem altero rene quadruplo maiorem excreuiſſe, quaſi natura eum amplificare voluiſſet, vt calculos illos cum minori incommodo continere poſſet.

Observatio XXXV.

Febris quartana.

IOannes Verchandus Aromatarius febre quartana ſatis diuturna laborans, quæ multis adhibitis remediis non ceſſerat, miſcuit cum Ptiſanæ potus ordinarij cyathis tribus mixtionem ex Ambara & Moſcho, quã pro conficiendis muſcardinis parauerat ſaccharo addito, in qua erant vtriuſque grana viij. & in calore acceſſionis ptiſanam ſumpſit in tres doſes, ſingulis viribus agitando, ne puluis in fundo remaneret, vnde copioſiſſimi ſudores oborti ſunt, qui moſchum redolebant; & ille perfectè curatus eſt.

Observatio XXXVI.

Febris tertiana maligna.

NObilis matrona vxor Domini de Sumenes, febrē tertiana duplici laborans, in paroxyſmis graues lipothymias patiebatur, vt vererentur adſtantes, ne ipſa omninò deficeret, quæ intenſam morbi malignitatem teſtabantur. Vocatus ad eam exhibui bis in die iulepo cardiaco Bezoardici ioualis gr. viij. & Bezoardici mineralis ℈ j. in ſingulis iuſculis. Intra biduum ceſſarunt omninò lipothymiæ, & paroxyſmi ſine grauiali aliquo ſymptomate tranſacti ſunt, paucíſque diebus remediis ordinariis ægra à morbo liberata eſt.

Observatio XXXVII.

Hydrops in puero.

FIlius Gulielmi Delboſc Ciuis Monſpelienſis, biennis, hydrope aſcite laborabat à quatuor menſibus; cui ſequentia remedia præſcripſi.

℞ Rhabarb. pulnerat. ʒ j. capiat manè cum iuſculo ſemel in ſeptimana.

℞ rad. aſparag. bruſ. & enulæ Cāpan. an. ℥ j. fol. agrim. cichor. ceterach, capillor. ven. chamædr. centaur. min. & abſinth. vtriuſque an. m. j. coquantur ad ℔. j. in colatura diſſolue ſacchar. albi ℔. j. f. ſyrupus perfectè coctus, de quo capiat ℥ j. alternis diebus manè per horam ante & poſt lactationem.

℞ Tabellar. triaſantal. quadruplicato Rheo ℥ ij. Capiat ʒ j. manè alternis diebus vacuis ab vſu ſyrupi.

℞ Rhabarb. pulnerat. in nodolo incluſi ℈ j. aquæ font. ℔. j. ß. infundantur frigidè ſimul, & aqua vtatur pro potu ordinario.

℞ Paſſular. mundatar. ℔. iij. bulliant in vino albo ad putrilaginem, deinde per ſetaceum traiiciantur, ac poſtmodum recoquantur ad opiatæ conſiſtentiam; vtatur omni hora per ſe, vel cùm pane, ad libitum.

Hiſce remediis per duos menſes continuatis, ad integram valetudinem perductus eſt.

Observatio XXXVIII.

Epilepſia.

PVella 12. aonorum epilepſia frequenter corripiebatur, ad cuius curationem multa remedia fruſtrà tentata fuerant. Cùm autem pleuritide correpta fuiſſet, pluries ei ſecta fuit vena, & ab eo tempore epilepſia nunquam correpta eſt. Inde colligere licet venæ ſectionem ad epilepſiæ curationem plurimùm conferre.

Observatio XXXIX.

Febris maligna.

ILluſtriſſimus Epiſcopus Vzerienſis, febre maligniſſima laborans, quæ ex continua & intermittente complicata erat, ad hemitritæi naturam accedens. Die vndecima morbi adeò grauem paroxyſmum paſſus eſt, vt de vita ipſius maximè dubitaremus. Symptomatis ingraueſcentibus duabus aut tribus horis à principio ioaſionis ipſi exhibui aquæ theriacalis noſtræ, ex ſuccis limonum, aliiſque paratæ, in tractatu noſtro de febribus deſcriptæ, capite de febribus malignis, ʒiß. cum aqua cardui benedicti ℥ iij. & intra horæ quadrantem omnia ſymptomata ceſſarunt, æger ſomno correptus eſt, ab eóque poſt tres horas expergefactus, febris immunis fuit, quæ non ampliùs deinceps rediit.

Observatio XL.

Febris tertiana.

FIlius Domini de Boïrargues natu maior duplici tertiana laborans à 20. diebus, ſumpſit per horam ante tempus acceſſionis aquæ noſtræ theriacalis ℥ j. cum aqua cardui benedicti ℥ ij. & acceſſio non apparuit ampliùs.

Observatio XLI.

Febris quartana, ſcabies & maraſmus.

RAymundus Michel Ciuis Frootinianenſis, annos natus 66. febre quartana laborans, poſt multa remedia tandem curatus eſt in media hyeme, ſumpto per 16. dies Mercurio diaphoretico ad gr. vj. à quo nullam ſentiebat operationem ſenſibilem, ſed acceſſiones in dies minuebantur, vt ferè omninò euanuerint: integra tamen ſolutio febrifugo ſemel exhibito in parua doſi comparata eſt. Superfuit verò ſumma macies, quæ illum ad Maraſmum ferè perduxerat, cum ſcabie ſicca valdè pruriginoſa, totum corpus occupante. Præſcripſi vſum lactis aſinini per 40. dies, & balneum integrum per triduum, & ſemicupium per 20. dies, & inunctionem ab vſu ſemicupij cum vnguento ſcabiei appropriato, & ſic integrè curatus eſt.

Observatio XLII.

Rheumatiſmus.

LVdouicus Michaël Frontinianenſis, annos natus 25. in menſe Septemb. anni 1649. incidit in Rheumatiſmum, à quo omnes totius ferè corporis articuli grauibus doloribus afficiebantur, iiſque vagis, ita vt nunc vnam, nunc aliam partem inuaderent. Licet autem Chronicus vt plurimùm eſſe ſoleat hic affectus, & ad plures menſes perſeuerans; attamen intrà 15. dies ſublatus fuit, ſeptem venæ ſectionibus in principio celebratis, & aqua papaueris Rhœados manè & ſerò exhibita. Remittente verò dolore, purgatus fuit ter puluere arthritico alternis diebus.

Observatio XLIII.

Phthiſis.

PVella Phthiſica, & ad extremam maciem perducta, ex conſilio Medici ſolis paſſulis victitauit cum pane comeſtis, & pro potu vtebatur decocto hordei & liqoiritiæ, ſicque intra octo menſes reſtituta eſt, & optimè ac probè impinguata.

Observatio XLIV.

Hydrops.

PVella octo annos nata, hydrope laborans vſa eſt conſerua ex paſſolis in omni paſtu, intra duos menſes liberata eſt. Illa autem conſerua fiebat ex paſſulis in vino albo decoctis ad putrilaginem, & per ſetaceum traiectis, iterúmque recoctis ad opiatæ conſiſtentiam.

Observatio XLV.

Vrinæ ſuppreſſio.

VIr quidam vrinæ ſuppreſſionem paſſus per 11. dies, hac methodo curatus eſt. Sumebat quotidie ptiſanam laxantem factam in decocto parietariæ, qua humores ſeroſi attrahebantur, vt in veſicam non fluerent. Semicupium etiam frequenter vſurpabatur; poſt quatuor purgationes ſumebat circa veſperam olei Scorpionum Matthioli ʒ j. vel ij. cum eodem decocto. Hoc etiam obſeruatione dignum quod poſt abſolutam curationem tota facies cruſta obducta eſt, quæ intra dies 15. exſiccata decidit. Vnde coniicere licuit virulentam quandam materiam in corpore latentem, olei Scorpionum vi fuiſſe ad faciem propulſam. Et fortè illud oleum Elephanticis plurimùm conferret.

Observatio XLVI.

Vomitus ad choleram morbum accedens.

MVlier quædam vomitu ingenti choleram morbum referente laborans, curata fuit in momento, hauſto aquæ cyatho, ſpiritu vitrioli ſatis inſignem aciditatem adepto.

Observatio XLVII.

Lipothymia, & alia ſymptomata ex vtero.

ALia mulier grauia ſymptomata ex vtero patiens, eodem ſpiritu aquæ mixto ſanata eſt.

Observatio XLVIII.

Hydrops ſpurius.

VIr quidam abdomen impenſè tumidum habebat, vt hydropicus ab omnibus putaretur, tandem poſt exhibitum medicamentum excreuit veſicas numero ſeptem, oblongas inſtar farciminum [quæ vulgò Boudins nominantur] eiuſdémque craſſitiei, & vnius palmi longitudinem æquantes, quæ humore fœtido repletæ erant, iiſque excretis omninò liberatus eſt.

cum gummi ℥ j. ß. liquefiant omnia ſimul, deinde adde cinnabaris, & æris vſti an. ℥ j. auripigmenti & viridis æris an. ℥ ij. f. maſſa.

Observatio XLIX.

Colica bilioſa.

PHarmacopœus Claromontanus, qui Michaël nominatur, annos circiter 40. natus, retulit mihi ſe per multos annos colico dolore vexatum nullum aliud remedium inuenisse, præter hydropoſiam, & quamdiu in ea perſeuerabat, prorsùs incolumem permanere: quoties verò ad vini vſum redire voluerit, intra biduum eodem affectu correptum eſſe. Cùm autem à me huius euentus cauſam poſtularet, reſpondi non à bile ſimpliciter colicum dolorem in eo excitari, ſed maiori parte ab humore melancholico, humori bilioſo permixto, cùm ille temperamento Melancholico à prædominio præditus ſit: cùm autem melancholia iugiter à liene in ventriculum effundatur, aciditate ſua vinum aſſumptum inficit, & ita vinum confeſtim in ventriculo aceſcit, ac morbi cauſam auget. Si verò bilioſus humor morbi cauſa extiterat, ab aquæ potu quidem corrigeretur, ſed vini vſus tam citò affectum non ſuſcitaret, quia vinum bilis qualitates tam prompte non induit, ſicut melancholiæ, quatenus facile aceſcit, non autem amareſcit. Coniecturam meam auget, quod dictus Pharmacopœus, cum paroxyſmo colicæ corripitur, acida per vomitum reiicit, non autem amara.

Observatio L.

Gangræna.

MVlier quædam pauperrima, ex fractura tibiæ inſigni cum graui vlcere, incidit in gangrænam, quæ totum vulnus ambiebat, & in horas increſcebat, parteſquè vicinas inuadebat. Chirurgus meo conſilio partem fouit continuò per biduum aceto in quo ſcoria ferri (volgò Machefer) bullierat, & cohibita eſt gãgræna, tum è vulnere exire cœpit pus ſatis laudabile, illudque poſtea ordinaria methodo curatum eſt.

Observatio LI.

Dolor in genu ex contuſione.

IOannes Caualier famulus meus circa meridiem accepit ictum in genu ex globo ligneo, quo luditur malleo, ambulauit citra dolorem vſque ad horam quartam veſpertinam, quo tempore dolor totum genu occupans adeò grauis inuaſit, vt nullo modo ambulare potuerit. Statim partem oblinirí iubeo olei ceræ & ſpiritus vini partibus æqualibus, admotis linteis calidis: hora ſomni repetitur innnctio & iterum poſtridie manè, intráque 14. horas liberatus eſt.

Observatio LII.

Tumor in genu contumax, & diuturnus.

DOminus Monts Tabellio Regius per trium menſium ſpatium paſſus eſt tumorem in genu ita contumacem, vt omnium remediorum vim deluſerit: Mollis erat, ſæpè, vt ad ſuppurationem veniſſe crederetur, & Chirurgi aperuiſſent, niſi ego obſtitiſſem. Poſt multa remedia ſequens Emplaſtrum profuit plurimùm.

℞ Maſſæ emplaſtr. diapalma ℥ j. Mercur. crudi cum ſolphure extincti, & vitrioli Romani an. ʒ ij. terebinthinæ parum, f. emplaſtrum.

Manebat tamen adhuc tumor, quamvis valdè imminutus, denique ſequens emplaſtrum curationem abſoluit.

℞ Gummi Ammoniac. & Sagapen. in aceto diſſolut. & denuò inſpiſſat. ana ℥ ij. emplaſtri diachyloo

Riuerij Obſeruat.

Observatio LIII.

Cholera morbus.

PEtrus Manuel Mercator Monſpelienſis ſeptuagenarius graui cholera morbo correptus, quatuor præcipuè remediis intra ſeptem dies liberatus eſt; clyſtere ex lacte, confectione de hyacintho, conſerua roſarum, & vitellis ouorum; fotu ventriculi adſtringente, & roborante, cum ſacculis in vino rubro maceratis; iulepo ex decocto plantaginis & portulacæ, cum ſyrupo cydoniorum & confectione de hyacintho mane & ſero exhibito; & laudano, cuius granum j. ſingulis noctibus in iulepo diſſoluebatur. Pro miraculo habita eſt hæc curatio in tam prouecta ætate.

Observatio LIV.

Febris Maligna.

DIe 9. menſis Auguſti anni 1650. vocatus ſum Balneolas pro Dn. Guerino mercatore Lugdunenſi, qui ibi morbo correptus fuerat. Dies erat morbi 15. delirio continuo tenebatur, & commiſſionibus perpetuis, ſeu neruorum contractionibus & membrorum ſubſultibus, præterea omnia reſpuebat tum iuſcula, tum reliqua pulmenta, & in os ex cochleari iniecta expuebat omnia. Ego primùm iuſcula deglutire cogo nares obturando, & cochlear diu in ore continendo: Poſtmodum exhibeo Bezoardicum iouiale ad gr. xx. bis in vna die, & in ſingulis iuſculis Bezoardici mineralis ℈ j. per biduum, cum iulepis: alexipharmacis, Epithematis, & aliis remediis vulgaribus. Præterea admota ſunt veſicatoria ceruici & vtrique brachio, & intra triduum à febre, omnibúſque ſymptomatis liberatus eſt.

Observatio LV.

Febris Maligna.

DIe 14. Auguſti, anni 1650. Dn. d'Almeras nauis bellicæ Præfectus, à ſeptem diebus laborabat febre continua maligna, cum tanta virium deiectione, vt ſeſe in lecto nullo modo commouere poſſet, neque in alterutrum latus conuertere. Omnia remedia ordinaria in vſum reuocabantur, ſine vllo profectu, imò neque lapis Bezoardicus, quem ſe à nobili Hiſpano habuiſſe dicebat, ex India delatum. Tandem die 12. morbi, cùm omnia in peius ruerent, & ægrum mihi commendatiſſimum in ſummo vitę diſcrimine conſtitutum viderem: Exhibeo ipſi hora 9. veſpertina, aquæ theriacalis noſtræ cum ſucco limonum paratæ ℥ iv. hora vndecima cum iuſculo exhibui Bezoardici iouialis gr. xij & manè hora 4. idem Bezoardicum fuit iteratum. Horum remediorum fructus talis fuit, vt lipothymiæ, quæ pridie eum afflixerant, non ampliùs apparuerint: imò verò cùm antea alui fluxu laborans, quoties deiiceret, maximum virium languorem perciperet, ea tamen nocte aluum copioſiſſimè depoſuit, & inde vires firmiores euaſerunt. Præterea poſt tres horas ab aſſumpta aqua & puluere ſeſe ſponte in latus conuertit, & in eo decubuit, cùm antea per multos dies ſupinus, & immobilis iacuiſſet. Manè vrinæ meliùs concoctæ apparuerunt, & ab eo tempore æger quotidie meliùs habuit, ac breui à febre integrè liberatus eſt.

Observatio LVI.

Febris maligna.

Die tertia Septembris anni 1650. vocatus ſum ad oppidum, quod, Aigue-mortes, nominatur, vt inuiſerem clariſſimam matronam Dominam de Guy ſexagenariam, quæ febre maligna laborabat, ad Hemitritæi naturam accedente, erant enim acceſſiones ſingulis diebus recurrentes, quæ ad ἀκμὴν non deſinebāt, & cum iis accedebat totius corporis refrigeratio per 12. aut 15. boras perſeuerans, cum maximo virium languore: Præterea aderat ſumma virium deiectio ex continuo & copioſo alui fluxu, quo humores crudiſſimi griſeo colore infecti excernebantur; & accedebat iſte fluxus ad lienteriam, quoties enim inſculum aut potum ſumebat, ſtatim per aluum excernebat, ſed copia quadruplo maiori illis quæ aſſumebantur acceſſi nona morbi die, & remedia ordinaria ſedulo ac continuò per biduum vſurpani, quæ pro febre maligna, alui fluxu, & corroboratione virium vulgò præſcribi ſolent. Cúmque illa nihil profuiſſent, & ægra in peius rueret, vt die vndecima morti proxima, ac veluti in agone conſtituta videretur, ad Bezoardicum iouiale tanquam alexipharmacum eximium, & potens diaphoreticum confugiendum eſſe cenſui, illiuſque grana 12. exhibui. Ab eo tempore non amplius deiecit, perfrigerationes non redierunt, & intra biduum febris expers fuit, ac poſtmodum breui conualuit.

Observatio LVII.

Fouea in mamma.

Rarus eſt iſte caſus. Nobilis matrona annum agēs 51. temperamento bilioſo & melancholico prædita, ante decennium ſubito terrore correpta eſt, ex repentina infātis ſui morte à nutrice incauta interfecti. Hinc menſium fluxus omninò ſuppreſſus eſt, nec vnquam amplius ab eo tempore apparuit. Poſt duos annos exortus eſt in parte ſuperiori mammæ ſiniſtræ tumor ſubdurus, & oblongus, digiti craſſitiem æquās. Paulò poſt apparuit in parte inferiori eiuſdem mammæ tumor alius exiguus & rotundus, qui intra paucos dies foueam effecit in eadem parte exiguam, & ſine dolore, quæ fouea ſenſim incrementum ſumpſit, vt intra biennium dimidiam ferè mammæ totius partem ad interiora retraxerit, & in fundo illius cutis coſtis adhærere videretur. In ambitu verò illius fundi quædam percipitur durities, quę compreſſā digitis doloris ſenſum inducit. Aliquando ægra in tota illa parte dolorem pungitiuum percipit, ſed exiguum & rarò enenientem. Præterea calore intenſo afficitur in regione hepatis, & dextra thoracis parte.

Habito conſilio ſancitum fuit hunc affectum ad cancri occulti naturam accedere. Cùm enim maxima ſit humoris melancholici & atrabilarij natura, varietas, ſit vt ab illis humoribus variæ formæ eiuſdem ſpeciei morbi contigant. Vn'gò humor melācholicus aduſtus cancrum efficiens, craſſus eſt, & tumorem durum producit, qui tandem putredinem & acrimoniam acquirens, partem exulcerat, & vlcus inſanabile producit. In hoc autem caſu humor ille tenuis eſt; idcò tumorē præexiguum efficit; ſed præterea humor ille malignam quandam ac diſſoluentem qualitatem habet, qua partis ſubſtant'am colliquat, & abſumit; quemadmodum videmus quædam ſalia erodendi & exulcerandi vi prædita, qualia ſunt ea ex quibus cauteria potentialia componuntur; quædam verò diſſoluendi dimiſſima corpora, ex quibus ſiunt aquæ fortes, lapides & metalla diſſoluentes; imò acetum lapides diſſoluit, cutem tamen non erodit. Sic in microcoſmo generantur ſalia ſimilibus facultatibus prædita, quæ humoribus permixta admirandos effectus producunt. Ita in hoc caſu humor qui à natura in mammā, ſeu partem mollem & ſpōgioſam expellitur, ſubſtantiam illius ſenſim diſſoluit & abſumit; ita vt fouea illa maius in dies recipiat incrementum. Iudicatus fuit iſte affectus incurabilis, eique tantùm curam palliatiuam eſſe adhibendam, metuendúmque ne tandem pars vlceretur, introducta maiori acrimonia. Remedia præſcripta fuerūt alterantia, vacuantia, renellentia, roborantia. Purà purgationes, & phlebotomiæ periodicæ, iuſcula alterantia, ſerum lactis, aquæ minerales, Cauteria, opiata ſpecifica & ſimilia Topica verò lenientia humoris ferociam & humectantia, vt linimentum ex oleo roſac. ſucco plantag. & ſolani cum mercurio crudo; vnguentum de ranis viridibus à Chalmetheo deſcriptum, capite de cancro: linimentum è butyro, & oleo violac. cum ſale ſaturni, fotus ex aqua roſarum cum ſale Saturni.

Observatio LVIII.

Hæmorrhoïdum dolor.

Vir ſexagenarius, melācholico & atrabilario temperamēto præditus, dolore hæmorrhoïdum moleſto conſlictabatur, cum tumore & inflammatione partis, qui multis remediis non ceſſerat. Præſcripſi fotum ex aqua roſarum, in cuius ℥ vj. ſalis Saturni ʒ j. diſſoluebantur; qui fotus pluries in die iterabatur. Poſtmodum verò cataplaſma admotum eſt, ex cæpa alba, ſub cineribus cocta, & cum butyro ſubacta partibus æqualibus. Intra bidnum inflammatio ſedata eſt, & tumor magna ex parte reſolutus.

Observatio LIX.

Conuulſiones in puero.

Die 27. Octobris anni 1650. dum eſſem Nemanſi, pro alio ægro filius Domini de Marguerite in in Curia Præſidiali Nemauſenſi Cōſiliarij, 10. annos natus, correptus eſt conuulſionibus Epilepticis ſæuiſſimis, vt omnes corporis partes atrociter conuellerentur, & paroxyſmi identidē recurrerent, nulláque propemodum adeſſet intermiſſio. In tanto periculo, & tā præcipiti affectu exhibeo ſalis vitrioli ʒ ß. in aqua Betonicæ diſſolutam, quā vomitus illicò concitatus eſt, ægérque multam reiecit pituitam, ſtatímque conuulſiones cohibitæ ſunt. Attamen poſt aliquot horas redierūt, ſed longè breuiores ac leniores, ideò purgatio inſtituta eſt ex diachartami ℥ ß. ſymp. roſac. ʒ j. cum aqua Betonicæ, eàque exhibita eſt ſub veſperam, cùm manè affectus eum corripuiſſet; per noctem benè purgatus eſt. Poſtea ei exhibitæ ſunt olei ſuccini & ſpiritus vitrioli ana guttæ v. in aqua betonicæ. Remiſſiores fuere paroxyſmi, ſed nocte inſequente aliquantulum frequentiores rediere. Poſtridie manè exhibetur potio ex aquæ cardui benedict. & ſcord. ana ℥ j. aquæ theriacalis Bauderonij ℥ j. ſalis Card. benedict. ℈ j. cōfectionis Alkermes ʒ j. cuius beneficio conuulſiones omnino ſublatæ ſunt. Ne tamen iterùm ſuccreſceret, bezoardicum iouiale bis exhibitum eſt octo borarū ſpatio, ad grana 12. & ſic omnino liberatus eſt. Potio alexipharmaca & bezoardicum iouiale exhibita fuit, quia magna erat malignitatis ſuſpicio in hoc morbo; propterea quòd puer iſte ante 15. dies angina laborauerat, quæ tūc tēporis Nemanſi erat epidemica, pueros præſertim affligens ex qua etiā nonnulli moriebātur. Vnde cōijcere licuit, malignitatē, ex eo morbo relictā, quę in pueri corpuſculo per tēpus prædictū latuerat, ſubitò ſuſcitatā fuiſſe, & conuulſiones illas excitaſſe.

Obser.

Observatio LX.

Angina.

Die 27. Octobris anni 1650. D. Cheilon, Patronus Nemauſenſis, 30. annos natus, graui Angina laborabat à quinque diebus, quæ illi deglutitionis libertatem omnino abſtulerat, ita vt ne guttulam iuſculi haurire poſſet, & à 14. horis nihil aſſumpſerat, præter aquam, quæ facilius permeabat. Statim ipſi exhibere iubeo aquæ Benedictæ ℥ij. Io cuius operatione abſceſſus in faucibus latens, qui totum œſophagi orificiũ obturabat, diſruptus eſt, & æger multum puris reiecit cum pituita, ac tantillo ſanguinis. Poſtmodom verò iuſculum aſſumpſit ſine magna moleſtia, & paucis aliis adhibitis remediis omnino conualuit.

Observatio LXI.

Tertiana duplex.

Die 19. menſis Nouembris anni 1650. dum eſſem Nemauſi, vocatus ſum ad Nobilem virum, D. de Mirabel apud Dominum Barnier Conſiliarium Regiũ habitantem, qui febre tertiana duplici laborabat à 15. diebus; in cuius temporis decurſu bis ſanguis detractus fuerat, & totidem purgationes celebratæ, multique iulepi exhibiti refrigerantes & aperientes. Nihilominùs febris perſeuerabat, acceſſiones anticipabant, vrinæ erant crudæ & ſubrubræ, tum æger ſudores nocturnos patiebatur: Quæ omnia morbi longitudinem minabantur, vt metus eſſet ne in quartanam degeneraret. Ego igitur curationem aggrediens, ad Phlogoſim internam auferendam, quæ ex vrinarum rubedine, & magno acceſſionis æſtu innoteſcebat, iterùm ſanguinem detraho, qoi cùm valdè exuſtus & corruptus appareret, poſtridiè iterandum cenſui. Poſtmodùm ad ſanguinem depurandum, & contemperandum, præſcripſi iulepos ex radic. aperientibus temperatis, cum cichoraceis & capillaribus ad triduum continuandos, quos ſequebatur potio ex ſenna, tamarindis, manna, & ſyrupo roſaceo, qua ſufficienter purgatus eſt. Attamen acceſſiones æqoè validæ perſeuerabant. Exhibeo igitur febrifugi grana 20. quibus ſepties purgatus eſt tantùm per inferiora, & adeò blandè, vt paſſim profiteretur, ſe nunquam benignius ſumpſiſſe medicamentum: Sumpſit autem hora tertia matutina, cùm acceſſio hora prima pomeridiana expectaretur, quæ ad quartam veſpertinam retardata eſt, & multò leuior fuit. Sequenti die rediit acceſſio eadem hora, & priori conſimilis. Exhibeo iterùm febrifugum eadem doſi, & eodem modo purgatus eſt, neque acceſſio ampliùs reuerſa eſt. Poſtridie medicamenti hæmorrhagiam narium paſſus eſt, qua ſanguinis ℔j. exteruit, ſine vlla virium iactura. Et hoc interdum obſeruaui in febrifugo oostro, vt cùm omnia, quæ naturam grauant, expellere conetur, ſanguinem etiam ſoperfluum per hæmorrhagiam foras propellat: quod in hoc nobili viro contigit, qui iuuenis erat & ſanguineus, ita vt adhuc, non obſtantibus quatuor venæ ſectionibus ſanguis ſoperfluus in ipſo redondaret. Sic perfectè curatus eſt, & ad priſtinam valetudinem perductus.

Observatio LXII.

Febris quartana.

Reuerendus Pater Dominicanus, nomine Auguſtinus, ab anoo integro febre quartana laborabat cui ſucceſſit icterus niger. Multis remediis hunc morbum oppugnare tentauerat, ex variorum medicorum præſcripto; ſed fruſtrà, erat enim temperamento valdè melancholico & aduſto præditus: Prætereà hypochondrium ſiniſtrum durum ac renitens habebat. Præſcribo ipſi venæ ſectionem, apozemata aperientia & melanagoga ad quatuor dies, cum foribus hypochondriorum aperientibus & emollientibus. Poſtmodùm exhibui febrifugi grana x x. Febris inconcuſſa permanet. Poſt duas acceſſiones exhibui eiuſdem remedij grana xxv. & acceſſiones imminutæ ſunt. Poſt alias duas acceſſiones exhibui grana xxx. & febris illa contumax omninò fugata eſt.

Observatio LXIII.

Paronychia.

In principio menſis Martij, anhi 1651. filia natũ maior Domini Baronis d'aumelaz Quæſtoris Franciæ Generalis, Paronychiam patiebatur in indice manus ſiniſtræ, quæ ipſam vehementer afflixerat per 4. dies, ita vt noctes inſomnes tranſigeret, cum dolore inſigni. Iuſſi vt digitum immitteret in aurem felis, & intra duas horas doloris expers fuit. Sentiebat per interualla attractionem digiti in caoitatem auris, ac ſubinde dolor totum brachium inuadebat, vſque ad humerum, eo denique tempore felis vociferabatur, vt credibile ſit eum dolore affici à veneno attracto, Paronychia enim eſt tumor venenoſus: Tota manus intumuit, ac poſtmodum detumuit excepto digito, qui tumefactus remanſit, & doloris expers. Sublato dolore digitus extractus eſt, & ſuppuratus apparuit, ac deinceps ſolo emplaſtro diapalma curatus.

Observatio LXIV.

Hæmorrhoidum fluxus immodicus.

In menſe Aprili anni 1651. nobilis matrona, vxor Domini de Rioiac, in Curiâ Computorum, ſubſidiorum, & fiſci regij procuratoris generalis, quadragenaria patiebatur hæmorrhoidum fluxum immodicum, à quo nullis remediis à duóbus medicis conſequenter per octo menſes præſcriptis, liberari potuerat, & ad ſummam cachexiam, hydropem minitantem perducta erat, cum maxima viriũ imbecillitate, vt vix progredi poſſet, & icterico faciei, ac totius corporis colore: remedia ferre amplius non poterat, & à purgantibus medicamentis quantumuis leuibus ex dictorum medicorum præſcripto vſurpatis, fluxus irritabatur. In hac deſperatione ad me confugit, meam opem implorans. Ego verò ſtatim illi præſcribo ſequentem potionem per quatuor dies continuos vſurpandam.

℞ Tamarindor. ℥ß. fol. plantag. m. j. myrobolan. citrin. ʒj. coquantur ad ℥vj. in colat. infunde rhab. electi ʒj. ſpicæ nardi ℈ß. expreſſione factà diſſolue ſyrupi roſac. ℥j. rhab. pulu. ℈j. fiat potio.

In prima exhibitione, ſanguinis fluxus cohibitus eſt, licet qoinquies deiecerit, & in cæteris doſibus idem euentus.

Deinde præſcripſi iulepos ex decocto radic. pentaphyli & tormentill. fol. plantag. pimpinel. & mille fol. paratos, cum ſale prunellæ & ſyrupo granator. per xij. dies, iterando purgationem quinto quoque die; & toto illo tempore fluxus hæmorrhoidum nunquam comparuit.

Quia verò affectus erat contumax, & valdè diuturnus, qui ſemel cohibitus, poſt aliquod tempus, iterum reuertebatur: poſt dicta remedia præſcripſi ſalem martis ad multos dies exhibendum à gr. vj. ad gr. viij. & potionis prædictæ exhibitionem quinto quoque die.

Per horum remediorum vſum, fluxus hæmorroi-

dum non comparuit per quinque ſeptimanas, quibus elapſis rediit fluxus ſatis moleſtus, copiam enim ſanguinis puriſſimi excernebat, quoties aluum deponeret. Sequenti die vocatus præſcripſi iterum potionem purgantem, à qua ter aut quater deiecit ſine vlla excretione ſanguinis.

Poſtridie potionis præſcribo balneum ex hordeo plantag. polygono, ſummitat. rubi & roſis rubris paratum per biduum vſurpandum.

Poſtmodum iterata ſunt eadem remedia per menſem integrum; & in dies vires reficiebantur, & color facici viuidus reddebatur: donec tandem integram valetudinem acquiſierit: Attamen circa finem prædicti menſis calorem ſentiebat in hypochondriis, & inquietudines horâ ſomni; facile erat coniicere hæc à ſanguine retento prouenire, qui antea per hæmorrhoides effluebat, & qué natura probè regere non poterat, prædictis euacuationibus aſſueta; præſertim cum purgationes menſtruæ ab aliquot annis defeciſſent: ideò ſanguinis miſſionem ex brachio præſcribo, cuius beneficio ſymptomata illa ſublata ſunt.

Observatio LXV.

Contuſio, inflammatio, & excoriatio clunium ex decubitu diuturno ſupra partem.

VXor Domini de Brillac febre continua laborans cum catarrho moleſtiſſimo in pulmonem decumbente, vnde tuſſis ferè perpetua, quæ vehementius affligebat, quoties decumbere tentaret; itavt diu noctuque in lecto ſedere cogeretur. Cum autem valdè macilenta eſſet, clonium extrema, quæ ad podicem accedunt, ex compreſſione diuturna contuſionem, & excoriationem paſſa ſont, quam ſequuta eſt inflammatio rubedine obſcura prædita ad liuiditatem declinante. Poſt quædam vnguenta & emplaſtra per aliquot dies à Chirurgo fruſtra tentata, & malo ingraueſcente, res mihi exponitur; iubeo foueri partem aqua roſar. in qua ſal ſaturni diſſolutum fuerit, & intra 24. horas malum curatum eſt.

Observatio LXVI.

Febris maligna.

IN menſe Iulio anni 1651. D. Deletre ſalinarum procurator incidit in febrem malignam, quæ ipſum ad conuulſiones, & delirium perduxit, cum ſumma pulſus inæqualitate, vnde breui moriturus videbatur. Ex variis quæ illi exhibita fuerunt, maximè profuit aqua theriacalis noſtra in febris peſtilentis curatione deſcripta ad ℥iv. exhibita, com bezoardi iouialis gr. xij. à quibus ſudor copioſus excitatus eſt, & æger veluti miraculo liberatus.

Observatio LXVII.

Situs ventriculi monſtroſus.

FIlius D. Rat Ciuis Monſpelienſis 44. annos natus temperamento melancholicus, febre tertiana diuturna, nunc ſimplici, nonc duplici per totam ferè æſtatem laborauerat. In menſe verò Septembri, licet à paroxyſmis febrilibus liberatus eſſet; non ſatis tamen proſpera valetudine frueretur, ab Empyrico qoodam antimonium ſumpſit, fortè malè præparatum, à quo vehementiſſimi vomēdi conatus excitati ſunt, abſque vllo effectu; itavt conatus ille irritus continuò affligens, eum intra ſeptem vel octo horas ad extrema redegerit, & circa veſperam de medio ſuſtulerit. Aperto cadauere inuentus eſt ventriculus in parte thoracis dextra variis humoribus repletus; qui quidem ſitus præternaturalis effecit proculdubio vt ſeſe ſufficienter dilatare ac ſobuertere nequiuerit ad vomitum efficiendum, coſtarum ambim oppreſſus. Hunc autem ſitum ab ortu contractum fuiſſe teſtatur pulmonis carentia in illa thoracis parte, cum vnicus illius lobus in ſiniſtra appareret. Mirum eſt hunc iuuenem in toto vitæ decurſu ſpirandi difficultate non fuiſſe valdè oppreſſum & omnes corporis functiones, ante morbum prædictum, commodè exercuiſſe; militiam enim exercuerat, & febres prædictas in bello contraxerat.

Observatio LXVIII.

Hydrops.

PVer bimulus hydrope laborans, ſequentibus remediis intra duos menſes perfectè curatus eſt.

℞ Rhab. pulu. ʒj. capiat manè cum iuſculo.

℞ Radic. aſparag. bruſci, & ciulæ camp. an. ℥j. fol. agrim. cichor. ceterac. capillor. ven. chamædr. centaur. min. & abſint. vtriuſque an. m. j. coquantur ad ℔j. fiat ſyrupu. perfectè coctus de quo capiat ℥j. alternis diebus per horam loogè à lactatione.

℞ Tabellarum triaſantali quadruplicato rheo ℥iv. capiat ʒj. alternis diebus vacuis ab vſu ſyrupi.

℞ Rhab. electi in nodulo incluſi ℈j. aquæ font. ℔iß. infundatur frigidè ſimul, & hac aqua vtatur pro potu ordinario.

Observatio LXIX.

Alui fluxus cruentus.

D. Rouſier Medicinæ Doctor, & Medicus Vticenſis quadragenarius à quatuor menſibus patiebatur alui fluxum biliosum, pituitoſum & ſanguineum, quo plus ſanguinis, quàm reliquorum humorum excernebat, ita vt ad ſummam maciem ac veluti marcorem perductus eſt. Cum multa remedia per totum illud tempus fruſtrà tentaſſet; me tandem in conſilium vocat; cui exhibui auri horizontalis gr. xij. quibus blandè purgatus eſt. & copiam bilis porraceæ ac æruginoſæ excreuit ſine vllo ſanguine, idem remedium bis iterandum præcipio tertio quoque die, & eadem ſequuta eſt operatio. Poſtmodùm verò ab alui fluxu prorſus immunis fuit, & euchymis vtens alimentis ad priſtinam valetudinem perductus eſt.

Observatio LXX.

Veneris impotentia.

NObilis vir triginta annos natus, cùm à prima adoleſcentia veneri admodùm indulſiſſet, & diuturnam gonorrhæam paſſus eſſet, qua vigente, frequenti nihilominus vtebatur concubitu, etiam cum impuris ſcortis; debilitatis admodùm à cauſis prædictis, partibus genitalibus, incidit tandem in veneris impotentiã, quæ non in defectu erectionis conſiſtit, quam aſſerit eſſe ſufficientem, ſed eiaculationis, quæ rariſſimè contiogit, illam autem dependere cenſeo ex ſeminis defectu, quod perexigua copiâ generatur, propter teſtiũ imbecillitatem, quorum calor natiuus exhauſtus, atque exolutus eſt frequentiori coitu, fortè etiam paraſtatæ in vitio ſunt, & exiguam ſeminis copiam recipiunt à teſtibus propter cicatrices in iis relictas ab vlceribus quæ diuturnas illas gonorrhæas comitari ſolent. Tum etiam propter frigidam intemperiem in illas partes debilitatas introductam, per inſiti ſpiritus exolutionem: Pro curatione hoius affectus, ſeqoentia præſcripſi prima die menſis Aprilis 1652.

℞ Decoct. emollient. ℔iß. catholic. duplic. & diaphænic. an. ʒvj. mellis roſ. & olei lilior. an. ℥ij. fiat clyſter

clyſter iniiciendus hora quarta poſt meridiem.

Sequenti die aperiatur vena baſilica cubiti dextri, mittantur ſanguinis ℥viij.

℞.Sennæ mundat.℥ ß.ſem.aniſi ʒj.abſint.pontici P.ß. coquantur ad ℥iij. in colatura diſſolue diaphænic.ʒ.iij.ſyrupi roſ.℥.j.Fiat potio quæ detur poſtridie venæ ſectionis cum regimine.

℞.Raſuræ ligni guaiaci ℥ iiij.aquæ font.℔.iiij.infundantur per 14.horas,deinde bulliant ad mediæ partis conſumpt.addendo ſub finem ſennæ mundat. ℥ j. turbith.hermodactil.an.ʒ iij.colaturæ capiat ℔ß.manè tribus horis ante paſtum per 20.dies.

℞.Radic.ſalſæparill. ℥j.aquæ fontis ℔ viij.infundantur per horas 12. deinde bulliant ad quartæ partis conſumpt. colaturâ vtatur pro potu ordinario, cum vino generoſo per vſum prædicti decocti, vtendo intereà pane biſcocto & aniſato, carnibus aſſis, & non elixis, nucleis pineis,amygdalis torrefactis aliiſque cibis ſiccioribus.

Finito vſu prædicti decocti,capiat per triduum manè terebinthinæ aquâ agrimonij diligenter lotæ ʒj.

Poſt horum remediorum vſum adeat thermas balerucanas,quarum aquâ ſumat per triduum, more ſolito.

Poſtmodùm verò vtatur ſemicupio eiuſdem aquæ per quatuor dies manè & veſperi, ſudando matutinis horis, veſperi verò teſtes tantum & perinæum, cum regione pubis balneando.

Ab exitu cuiuſlibet balnei poſt deterſum ſudorem vel madorem, inungatur ſerotum, perinæum, & regio lumborum vnguento ſequenti.

℞.Olei lilior. ℥ij. olei nucis moſchat. ℥ ß. olei gariophill.ʒj.piperis albi, nigri,& longi an.ʒ ß.ſem. erucæ,vrticæ,nigellæ an.℈ß.pyrethri ʒj.ceræ q.ſ. fiat vnguentum.

℞. Olei nucis moſchat.℥ij.olei garyophill. ʒ j. ambræ gryſeæ ʒß. moſchi & zibetæ an.℈j.fiat linimentum.

Poſt vſum thermarum, foueantur partes prædictæ per 15. aut 20. dies per horam ante introitum lecti. decocto ſequenti.

℞. Radic. galangæ, calami aromat. & ireos florent. an. ℥j. fol. ſaluiæ, maioranæ,& roriſm.an.m.j. ſem.erucæ,naſturtij, vrticæ, cardamomi & cubebar. an.ʒiij. nucis moſchat. gariophill. & cinam.an.℥ß. roſ.rubr.p j.coquantur in vino rubro ad quartæ partis conſumpt. colaturâ vtatur pro fotu prædicto.

Poſt fotum illinantur eædem partes calidè linimento prædicto.

Per vſum prædictorum remediorum ſumat quotidie manè conſeruæ ſatiryonis vel eryngij ℥ß vel nucem ioglandem ſaccharo conditam,vel myrobolanum conditam, vel tabellarum ſequentium ʒ ij.

℞.Confect. alcherm.ʒ ij. ambræ gryſeæ ℈j.moſchi optimi gr.vj.ſacchari in aqua.flor.arantior.& roſar.diſſoluti ℥ vj. fiant tabellæ.

Prædictis vti poterit alternatim,ne vnius tædio afficiatur.

Interim victu vtatur analeptico & inprimis comedat frequenter perdices & pullos columbinos,lepuſculos, & oryzam cum lacte.

In bellariis verò vtatur piſtaciis, tuberibus, ſcolimis, amygdalis,auellanis,dactylis, & nucleis pineis; tum etiam confectione ex iis paratâ, quam vulgò pineolatum vocant.

Abſtineat à fructibus & oleribus crudis,piſcibus, aliiſque frigidioribus & humidioribus alimentis, nec non à coitu per vſum remediorum.

Observatio LXXI.

Hydrops pectoris.

IOannes Manenry ciuis Monſpelienſis annos natus 65.corpore craſſo & obæſo præditus,à tribus menſibus patiebatur magnam ſpirandi difficultatem,ita vt vix poſſet in lecto decumbere, nocturno tempore inprimis, quo magis vexabatur, nulla erat tuſſis, aut ſaltem rariſſima, neque quicquam efflatu dignum per anacatharſim excernebat. Facies erat ſubtumida, & venter intumeſcere incipiebat,ita vt in aſcitem inclinare videretur, cum tibiæ etiam & pedes intumeſcerent. Ad illius curationem præſcripta fuit in principio menſis Maij 1652.purgatio vniuerſalis ad quatuor dies per apozema phlegmagogum & hydragogum fuit inſtituta,mox diæta ſudorifica ex decocto guaiaci & ſalſæparill.ad.xx.dies, copioſè ſudando in laconico cum vapore ſpiritus vini parato. Et poſt quartam quamlibet doſim ſumebat puluerem hydroticum ex ſenna, turbith, hermodactil.ialapa, ſcammonio, & cremore tartari paratum,quibus remediis omninò liberatus eſt.

Observatio LXXII.

Febris tertiana duplex in grauida ſeptimeſtri.

VXor D. Bruicys in grauiditate ſeptimeſtri correpta eſt febre tertiana duplici menſe Maio anni 1652. quæ per menſem eam afflixit,nulla apparente remiſſione, quod periculum non exiguum portendebat. Docet enim experientia quotidiana, mulieres grauidas, huiuſmodi febribus laborantes,difficillimè curari, & non paucas abortu interueniente,de medio tolli. Ter ipſi ſecta fuerat vena, purgans medicamentum bis exhibitum, & multi iulepi aperientes ac refrigerantes propinati;tandem venæ ſectione per horam ante paroxyſmum celebratâ, & exhibito immediatè ante venæ ſectionem Iulepo ex decocto chamæm. & cremor.tartari parato, febris omninò ſublata eſt. Acceſſio enim quæ poſt venæ ſectionem expectabatur, non comparuit neque deinceps.

Observatio LXXIII.

Hydrops.

VXor ſartoris vicini triginta annos nata, cum cachectica fuiſſet toto tempore partus, & malè ſe geſſiſſet in puerperio,febre acuta correpta eſt,in cuius fine incidit in hydropem, in quo venter,crura & tibiæ inſignem tumorem ſubierant:cum autem inops eſſet,hunc tantum puluerem ei præſcripſi.

℞.Sennæ mundat. cryſtall.tart & radic.Ialapæ an. ℥ß. fiat puluis de quo capiat ʒj. cum iuſculo ſingulis diebus. Hoc remedio per 20. dies vſurpato integre liberata eſt.

Observatio LXXIV.

Mammæ inflammatio.

IVuenis mulier circa nonum grauiditatis menſem correpta eſt tumore mammæ ſiniſtræ cum tenſione, rubore & pulſatione. Vocatus Chirurgus cataplaſma de mica panis ſtatim admouet,vndè tumor admodum increuit. Vocatus ego cataplaſma præſcribo ex farina fabarum cocta in oxycrato, ſæpè immutandum, quia intra paucas horas exſiccatur. Intra 12. horas inflammatio ablata eſt, tumorque admodum imminutus, & intra paucos dies omninò euanuit.

Observatio LXXV.

Colica bilioſa.

DN. de Chalanges Salinarum conductor correptus fuit colica bilioſa circa finem menſis Ianuarij 1653.dolor erat vehementer excrucians, cum vigiliis

aſſiduis, febre continua, & ſingultu frequenti, vt Medicus odinarius inflammationem alicuius partis imi ventris ſuſpicaretur. Ego verò in conſilium vocatus exiſtimaui hæc omnia dependere ex cacochymia bilioſa, hac præcipuè ratione ductus, quod dolor eſſet vagus, & interdum partem ventris inferiorem & hypogaſtricam occuparet; interdum ſuperiorem & epigaſtricam: hanc ſententiam euentus comprobavit. Nam poſt quatuor phlebotomias, enemata multa emollientia, purgantia, & anodyna, fotus & ſemicupia, quatuor purgationibus curatus eſt, diebus conſequentibus vſurpatis ex decocto cichoraceorum & capillarium cum ſummit. malu. & ℥ij. ſennæ in quo infundebatur caſſiæ ℥j. & in colatura diſſoluebatur ſyrupi roſac. ℥j. quotidie excernebat multam bilem porraceam, quæ dicta ſymptomata pariebat.

Observatio LXXVI.

Tonſillarum inflammatio.

DIe 21. menſis Maij 1653. vxor Dn. Engarran in curia Computorum Conſiliarij afflicta eſt tonſillarum inflammatione grauiſſima, quam breui ſequuta eſt exulceratio, cum dolore intenſo celebrata venæ ſectione & gargariſmatis ex oxycrato per biduum fruſtrà vſurpatis, ſequenti curata eſt intra vnum diem.

℞. Sem. ſinapis ʒ.j. aceti roſac. & ſacchari albi an. ℥j. aquæ ℥iij. fiat gargariſm.

Observatio LXXVII.

Hydrops in puero.

FIlius D. Ioannis Guy mercatoris quinque annos natus à quatuor menſibus hydropicus, cum alia remedia non profuiſſent, ſyrupo ſequenti per 15. dies vſurpato perfectè curatus eſt.

℞. Radic. enulæ camp. ℥j. fol. agrim. chamedr. centaur. minor. & abſinthij vtriuſque an. M. j. coquantur ad ℔.j. in colatura diſſolue ſacchari albi ℔.j. fiat ſyrupus, de quo capiat ℥j. ſingulis diebus mane horis.... ante paſtum.

Observatio LXXVIII.

Singultus.

DN. Seguin febre maligna laborans, grauiſſimo ſingultu, & ferè aſſiduo torquebatur. Poſt multa remedia febrem, & malignitatem oppugnantia, quatuor ſectiones, & vnam purgationem, multoſque clyſteres & multa remedia ſingultui præſertim appropriata. Die 12. morbi iterum purgatus eſt ſingultus erat frequentior circa veſperam, licèt ſatis copioſè purgatus fuiſſet. Vocatus in conſilium laudani gr. ij. preſcribo, cum emulſione 4. ſem. frigid. maior in qua ſalis prunellæ ℥j. diſſoluta fuit; intra horam ceſſauit ſingultus, nec amplius rediit.

Observatio LXXIX.

Ad veneris impotentiam.

REcipe olei de liquidambar ℥j. ſem. eruc. ʒ j. reliqua vide apud Zacut. in praxi admiranda fol. 233.

Si pilulæ iſtæ non poſſint tam citò præparari, ſequentes vſurpari poterunt, cum magno fructu.

a Ambræ gryſeæ, moſchi optimi & agalloch. electiſſimi an. ʒ i ß. raſuræ ebor. diamoſchi dulc. galliæ moſch. an. ʒ i ß. rad. angelic. pœon. & carpobalſ. an ℥j. Zibetæ q. ſ. fiat maſſa pilular. de qua capiat ℈ j. vel ʒ ß, ſingulis noctibus.

Ad varianda remedia aqua ſequens interdum vſurpari poterit.

℞. Cinam. garyophill. nuc. moſch. macis ana ℥j. cubebar. piperis longi, galang. zedoar. ſem. ammi, ſeſeleos, ana ʒ ß. granor. iuniper. ℥j. vini albi generoſi, aquæ roriſm. & maioran. ana ℔ j. ſtent in digeſtione per dies vj. & poſteà deſtillentur B M. capiat cochl. ii manè & ſerò.

Denique cœteris non proficientibus opiata ſequens vſurpari poterit.

℞. Radic. ſatyrii recent. ℥ iij. rad. paſtinac. recent. ʒ iij reliqua vide apud Zacut. in praxi admiranda fol. 232. Exterius fotus & linimenta vſurpari poterunt ſupra obſeru. 69. præſcripta, quibus etiam emplaſtrum ſequens addi poterit.

℞. Maſſæ emp. de baccis lauri, & maſtiche ana ℥j. gummi tachamac. & caragn. ana ℥ ß. rad. biſtort. & tormentill. nucis moſch. garyophill. zinziber. & pulu. aromat. roſat. ana ʒ j. ol. nuc. moſch. ℥ ß. balſam. peruuian. q. ſ. fiat emplaſtrū cuius portio extendatur ſuper alutam, & fiat emplaſtrum quadratum applicandum regioni lumborum, & perpetuò geſtandum, ac ſingulis ſeptimanis renouandum.

Observatio LXXX.

Febris tertiana diuturna.

VXor Dn. de Briſſac 20. annos nata, per menſem Iulium & Auguſtum tentata eſt febre tertiana duplici, eaque valdè contumaci, quia corpus erat valdè debilitatum à grauiditate ſemeſtri, & abortu ſubſequente, multa remedia incaſſum per illud tempus vſurpata fuerant à Medico ordinario, venæſectiones & purgationes plurimæ, iulepi, iuſcula medicata, &c. vocatus ego exhibeo per horā ante acceſſionem bezoard. ioualis gr. xij. cum aquæ cardui bened. ℥iiij. acceſſio retardata & per horas duas, & multò minor fuit, tum in fine illius aluum bis aut ter depoſuit, quę anteà non niſi clyſteribus ſoluebatur, & fœtidiſſima reiecit excrementa. Sequenti die idem remedium fuit vſurpatum, & acceſſio ſimiliter retardata & imminuta fuit, tum etiam in fine illius fœtidiſſima excreuit, ac poſtmodum acceſſiones quaſdam paſſa eſt vix perceptibiles, deinde ſenſim integrè liberata eſt.

Observatio LXXXI.

Fluxus hæmorrhoidum.

DN. Engarran in ſuprema Computorum, Subſidiorum & Fiſci regij curia Conſiliarius immodico hæmorrhoïdum fluxu laborabat à quinque vel ſex diebus quo ſanguinis ℥ viiij. vel x. ſingulis diebus profundebat. Poſt venæſectionem, iulepos refrigerātes & incraſſantes, aliaque remedia interna, & externa fruſtra exhibita, cum res vrgeret, & æger admodum debilitaretur, præſcripſi ſuccum vrticæ leni ebullitione depuratum ad ℥ ij. cum pauco ſaccharo, & hoc ſolo remedio fluxus omninò cohibitus eſt.

CAndide Lector. Quia numerus obſeruationum deficiebat in ſcriptis Riuerianis, ad implendam hanc centuriam, ſequentes ſubiunximus, plures eiuſdem ſpeciei morbos ſub eodem titulo, clarioris doctrinæ gratiâ, aliquando comprehendentes 8 a. igitur erit prima noſtrarum huic centuriæ perficiendæ additarum.

Obſervatio LXXXII.

Hydrops.

ANno 1645. quidam nomine Felizat Coſtenſis hydropicus factus, ſine remediorum ope curatus eſt, vmbilico ſponte & confertim aperto, dum per vrbem incederet, ita vt reuerſus domum, multa ſtragula & lectum continuò irrorauerit per aliquot dies, vnde ſanus hilaris per totum annum vixit: Eo tamen elapſo iterum venter ſuper eum magnificatus eſt (vt Arabum verbis vtar) & ita intumuit, vt cum inſigni reſpirandi difficultate per vrbem incederet; cumque tumor adeò increuiſſet, vt ſuffocationis periculum immineret, & adeſſet ſatis inſignis exomphalos ſeu vmbilici prominentia, conſtantibus etiam viribus, de viribus, de eius apertione, nos iterum atque iterum rogauit, alioqui ſibi violentas manus illaturus; quod cum tandem Chirurgus ritè & ſine dolore præſtitiſſet, aquam ſtatim fluere permiſimus ferè ad ℔ 1. & ſub noctem eadem quantitate: Verùm eadem nocte ſenſim ſubſidentibus partibus, vires etiam ſubſidebant. Ita vt ſequentem diem vltimum obierit. Vnde patet naturæ opera non ſemper eſſe imitanda, vt videre eſt in hoc ægrotante annorum circiter 25. Attamen licet conſtare viderentur vires, quod per vrbem incederet, & ritè comederet, morbum tamen fuiſſe confirmatum, & viſcera iam labem, præſertim ex priori morbo contraxiſſe, coniiciendum eſt.

Moltis aliis hanc operationem, & cum præmeditatione fuiſſe adminiſtratam, ſed neminem ſeruatum, à multis Practicis audiui.

Hydrops vniuerſalis à me pluries curatus eſt breui & facilè per diuretica & hydragoga; qui hydrops ſeu tumoris vniuerſalis genus, non erat tertia hydropis ſpecies, leucophlegmatia paſſim dicta, quæ non niſi ægrè curatur, ſanguinis enim pituitoſi crudique & malè cõpacti, nec poris partium benè agglutinati & aſſimilati, ideòque in toto redundantis & ſuperflui, ſoboles exiſtit ex defectu tertiæ coctionis quæ in ſingulis partibus fieri debet. Adde quod in hac color cutis ſubalbidus atque lacteus, aut liuore ſuffuſus, cum anorexia & ſiti importuna aſſiduáque conſpicitur: ea verò ſymptomata non apparebant in prædicto tumore vniuerſali, qui ideò continentem habebat cauſam diuerſam, ſcilicet ſeorſum humorem, cutem inter & cæteras membranas vniuerſales ſtagnantem, vnde aqua intercus Celſo dicitur, cui color idem ferè atque ante; quod etiam confirmat tactus, nam cutis digito compreſſa reſilit, ex ſe ſtatim refluente aquâ, ſponte illuc vnde à premente manu delecta; in leucophlegmatiæ autem impreſſum relinquitur digiti veſtigium, ſanguine craſſo non facilè, refluente illuc vndè expreſſum fuit. Præterea ea curatio quæ conſequuta eſt, illud ſatis euidenter arguit, quod vlterius patet in ſequentibus obſeruationibus, quas ideò annectere placuit.

Deinde modus ſolutionis differentiam etiam ſtatuit inter leucophlematiam & prædictum tumorem vniuerſalem, quandoquidem longè faciliùs pleonexia ſeroſa ſeu illuuies in toto redondans corrigitur, quàm intemperies frigida ſiccáque viſcerum, crudioris ſanguinis parens, emendatur: Prædicta autem curatio per hydragoga à me celebrata, ſententiæ Hippoc. in coacis reſpondere mihi videbatur, cum ait, *Incipienti hydropi a'ui profluuium aquoſum ſine cruditate morbum ſoluit, & purgatione per renes.* Idem etiam dixit. *Si aqua ad veſicam aut ventrem fluat, ſolutio.* Cum tamen experientiâ doceat euacuationem quæ fit per vrinas, meliùs ſuccedere eâ quæ fit per aluum.

Ruſticus quinquagenarius ex perpeſſa per aliquot meſes febre tertiana notha, incidit in hydropem vniuerſalem, à quo cum liberauimus ſucco ireos noſtratis ad ℥iij. cum mannæ ℥j.ß. eoque intra ſeptem dies ter exhibito, venter omninò detumuit, maxima ſeroſæ illuuie copia per aluum & vrinas excreta.

Alter annorum circiter 26. ex febre quartana diuturna incidit in tumorem vniuerſalẽ totius corporis, in quo cutis digito compreſſa reſiliebat, cum duritie è regione lienis; huic Chirurgus quidam ſine vllo præſcripto, vt ferè ſemper apud ruſticos præſtare ſolent, multa remedia per longum tempus ſed ſine fructu exhibuerat, donec ad extrema ferè redactus, meam opem implorauerit, quippe quem ab acuto morbo aliquando liberauerim. Huic ergo cum quædam remedia ex arte præſcripſiſſem, præcipuo vinum iuniperinum, hoc ſolo vti voluit, iamdudum omnium fermè mediorum pertæſus, ſumebatque illius ℥vj. ſingulis matutinis, vnde vrina copioſiùs & frequentiùs fluere, venterque parum detumeſcere cœpit: quod cum reſciuiſſem, & cum reliqua remedia præſcripta amandaſſe, ſuaſi vt ſaltem ʒj. pulueris ex ſenna, cremore tartari, & radice ialapæ cum iuſculo ſumeret per 12. dies alternos, & interim diebus vacuis, perſeueraret in vſu vini iuniperini; quo peracto integram ſanitatem recuperauit, & breui ad ſolitos labores reuerſus eſt.

Obſervatio LXXXIII.

Febris Tertiana.

FRater Eloyſius iuuenis Religioſus Ordinis Fratrum Minorum apud Coſtam, febre tertiana duplici laborãs à 4. menſibus, fruſtra vſurpatis multis remediis ab alio Medico præſcriptis, à me curatus eſt, rigida exſtante hyeme, exhibitis febrifugi Riueriani gr. 12. quibus blandè purgatus per inferiora tantùm, grauiorem ea die, (vt ſæpe fieri ſolet in huius remedij vſu) paſſus eſt acceſſionem, ſed nullam deinceps, Attamen poſt 15. dies ob incautam victus rationem, & fructuum vſum nimium leues rediere acceſſiones, quę leui cathartico exhibito iterum diſparuerunt. Quod in huiuſmodi febribus, & quartanis, ita ſæpè vſurpauimus, quoties recidiua contigit.

Febrem tertianam duplicem in ſartore Coſtenſi 30. annorum, melancholici & pituitoſi temperamenti curauimus, præmiſſis duabus purgationibus cum præparantibus idoneis, & duplici venæ ſectione, vſu febrilis Crollij ex ℥iij. aquæ cichor. ſalis abſinth. ʒß. & ſpiritus ſulphur. gutt. xv ex cuius prima doſi febriles acceſſiones imminutæ ſunt, ac tertia penitus ſublatæ, quæ prædictis remediis per 20. dies non ceſſerant hocque remediũ à 12. annis centies vſurpatum in variis febribus, & præcipuè tertianis ſẽper profuiſſe animaduertimus. In defectu autem ſalis abſinthij, ſal tartari ſæpè ſobſtituimus exẽpl. præceptoris noſtri Dn. Riuerij, & aliquãdo etiam cum decocto abſinthij, vt videre eſt in ipſius obſeruationibus.

Dn. de la Riuoire laborans in principio Auguſti 1648. febre tertiana duplici, cuius alterni acceſſus cũ grauiſſime affligebant inquietudinibus, ſiti, dolore capitis & reſpirandi difficultate, à me curatus eſt pręmiſſo clyſtere & venæſectione, exhibendo in vigore paroxyſmi, ad extinguendos ſpiritus febriles ſitibundos, aquæ fontis magnum hauſtum cum ſpiritus ſulphuris per campanam eliciti q. ſ. ad ſenſibilem aciditatem, & ſirupo de limonibus; quo potu febricitantibus ſiticuloſis gratiſſimo, ter aut quater exhibito per biduum, omnia febris prædictæ ſymptomata longè mitiora euaſerunt, & paroxyſmi multò breuiores, ita vt hac prævia præparatione materiæ morbificæ & imminutione ſymptomatum, curatio abſoluta fuerit vſu pulueris comitis & febrilis Crolliani per biduũ ſequens exhibiti: Notandum autem eſt prædictum ægrotantem 35.

annos

annos natum, obſtructionibus vtriuſque hypochondrij, præcipue verò lienis eſſe affectum, & ſingulis fere annis, grauibus morbis diuturnis eſſe obnoxium, ob incautam, & igneam viuendi rationem.

Prædictus Dn. febre tertiana laborans in menſe Iulio anni ſequentis, curatus eſt vnica doſi febrilis Crolliani, cuius quia duæ doſes miſſæ fuerant, alteram exhibuit puellę 10. aut 11. annorum eodem morbo laboranti, & ſic febris in vtroque diſparuit.

Pater Chriſtophorus ex Ordine fratrum Minorum huius vrbis, ætatis 40. annorum, macilento & melancholico corporis habitu præditus, in principio Septembris 1649. incidit in febrem tertianam quam curaui præmiſſo clyſtere & venæ ſectione, vnica doſi pulueris Cornachini.

Eodem tempore frater Norbertus annorum circiter 35. firmiori corporis habitu & euſarco donatus laborabat eadem febre quam ex caloris ingentis gradu, inappetentia, dolore capitis, inquietudinibus, cacochymia & paroxyſmorum longitudine, diuturnam fore non immeritò ſuſpicabar; adde quod anno elapſo eodem morbo grauiter laborauerat per menſem integrum cum inſigni virium diſpendio; Poſt iniectum clyſterem, & phlebotomiam celebratam, ſumpſit calomelanos Torqueti gr. 20. Scammonij gr. 10. in forma pilulari, vnde copiosè & blandè purgatus eſt eadem die, ſequentibus verò duabus ter aut quater, ſicque prædicta omnia ſymptomata breui diſparuerunt, vnamque tantum & leuem acceſſionem poſt aſſumptum remedium paſſus eſt. Calomelas Torqueti eſt mercurius dulcis ſexies aut ſepties ſublimatus, vt videbis infra.

Domina de Doiſſin Monialis in menſe Martio anni 1651. à febre tertiana liberata eſt poſt 4. acceſſiones, ſumendo in vigore paroxyſmi ſpiritus ſulphuris per campanam eliciti guttas 10. cum ptiſana vulgari & ſyrupo de cerasis acidis, vel aqua ſola ſaccharata bis aut ter vrgente ſiti, inſtar iulepi; ſequenti die ſumpſit mercurij prædicti dulcis gr. 20. & reſinæ ſcammonij gr. 10. in pilulam redacta & pellicula ceraſi ſaccharo conditi incluſam, quâ optimè & blandè euacuata eſt.

Illoſtriſſimam Comitiſſam Dominam de Ferrieres, eodem modo eademque ratione à ſimili affectu liberauimus in principio menſis Februarij, eiuſdem anni, rigidiſſima exiſtente hyemali tempeſtate.

Innumeros quibus multa remedia fruſtra exhibita fuerant per longum tempus à tertiana ſimplici & duplici curatos vidimus aſſumpta ſemel aut bis aqua benedicta Rulandi: Alios ſale vitrioli ad ʒ j. plurimos quibus hæc & reliqua non proficerant, vſu ſyrupi de azaro ficto Lozelli ad cochlear vnum ſumpti: & certè vomitoriorum virtutem atque vtilitatem præ cæteris remediis & iis fruſtra tentatis multoties expertus ſum in variis caſibus, cum cætera conſentirent.

Præterea phlebotomiam in plenilunio celebratam pro febribus intermittentibus plurimum prodeſſe vidimus, quia tunc ob lunæ vim, humores ebulliunt, & fluxilior fit ſanguis, ac promptius venâ ſectâ educitur. Quo remedio eo tempore celebrato plures curatos, alios leuatos eſſe teſtatur Zacutus Luſitanus, & ipſe nouiſſimè in viro religioſo ac inſtante paroxyſmo duplicis tertianæ, curationem ſubſequutam vidi.

Mulier Coſtenſis ſexagenaria, nomine Ludouica Soyſon à quinque ſeptimanis febre tertiana duplici laborabat, cuius alterni paroxyſmi ad 15. & 20. horas extendebantur, & matutinis horis cum leui horrore, ſed diu durante inuadebant; alij verò circa meridiem & aliquando tardius cum rigore ſatis inſigni, nec vltra 12. vel 14. horas protrahebantur, vnde diuerſorum humorũ in diuerſis locis putreſcentium, non leuis coniectura fuit; ideóque morbum etiam fore diuturnum, aut in quartanam abiturum prædixeram, propterea quod etiam ægra de hypochondrij ſiniſtri dolore ſemper conqueſta eſſet: huic primò purgans medicamentum bis aut ter exhibitum, phlebotomia ſemel celebrata, cum clyſteribus identidem iniectis per 12. dies à ſeniori Pharmacopœo. Tandem vocatus preſcripſi quatuor doſes apozematis ex radic. & herbis aperient. refrigerant: & ſpecificis, addendo cuilibet doſi ſennæ mundat. ʒ iij. ſyrupi roſac. ℥ j. & ſalis tartari ʒ ß. vnde laudabilis euacuatio ſequebatur, attamen febris parum imminuta. Sed propter ætatem & virium imbecillitatem intermiſſa remedia pro indiciis naturæ concedendis & reſtauratione virium, vt deinde felicius per Epicraſim, naturæ obſtetricarer, ſicque poſt aliquot dies iterum duæ doſes prædicti apozematis alternatim præſcriptæ & exhibitæ ſunt, vnde febris poſt tres vel quatuor dies diſparuit per vnum aut alterum diem, quo elapſo, cum pari vigore iterum inuaſit, ita vt etiam aliquando ab ea omninò expers non videretur; ſicqoe lecto affixa languebat circa dies caniculares anni 1655. huic igitur tandem exhibui febrifugi Riueriani gr. 20. cum confectione de hyacint. in formâ boli, in maiori febris interuallo, vnde quinquies aluum depoſuit cum tolerantia, in paroxyſmo verò bis per vomitum reiecit magnam copiam materiæ porraceæ, æruginoſæ & viſcoſæ, cum aliquot ventris torminibus, quæ duas vel tres ſedes per inferiora præceſſerunt; paroxyſmus breuior fuit, neque deinceps apparuit. Hoc autem notatu dignum erat, quod in operatione ægrotans ſibi aliquid ex hypochondrio ſiniſtro vbi dolor antea fuerat, euelli ſentiebat; quod cauſam febris & doloris ibi latitantem à remedij virtute ſpecifica in ſuo foco oppugnari euidenter demonſtrabat.

Iuuenis annorum 20. febre tertiana duplici laborans in exercitu Pedemontano, ſumpſit cyathum vnum vini albi calidè, in quo diſſoluit ſulphuris puluerati ad magnitudinem vnius oui, poſt dimidiam horam copioſiſſimè ſudauit, nec amplius febris apparuit, quod remedium in duobus aliis hac in vrbe vſurpauit cum eodem ſucceſſu.

Observatio LXXXIV.

Febris quartana.

IVuenis Sabaudus annorum 22. habitu euſarco & pituitoſo à duobus menſibus laborabat febre quartana duplici, qui cum remedia vniuerſalia per apozemata & venæ ſectionem reſpueret, huic febrifugi dicti gr. 20. exhibuimus, vnde febris ex quartana duplici, ſimplex facta eſt, iterumque bis exhibitâ eadem doſi, omninò curatus eſt.

Sacerdos quinquagenarius multum melancholicus, febrem quartanam paſſus erat per quatuor menſes, hanc ego curaui media hyeme exhibendo febrifugi Riueriani prædicti gr. 24. verùm poſt 15. dies reuerſa eſt & iterum curata eodem remedio.

Prædicta Domina de Doiſſin, annorum 30. laudabilis temperamenti & elegantis formæ ac ingenij ſingularis, poſt varios effectus ex mœrore oriundos, incidit in febrem quartanam, à qua poſt quatuor menſes curata eſt menſe Decembri anni 1650. poſt multa remedia fruſtra tentata, vnica doſi prædicti febrifugi.

Nepos meus Franciſcus Iacoz annorum duodecim, febre quartana poſt tertianam diuturnam laborauit per ſex menſes, quorum ſpatio multa ſumpſit remedia, etiam febrifugum prædictum, at fruſtra, partim propter ingluuiem, partim etiam ob prauam viſcerum diſpoſitionem. Tandem vno cochleari ſyrupi prædicti de azaro in ptiſana communi, curatus eſt, excitato ſcilicet ter aut quater copioſo vomitu variorum humorum parietibus ventriculi, & vicinis partibus ita adhærentium, vt catharticis pluries exhibitis deturbari non potuiſſent, qui appetitum valdè deiiciebant, iámque co-

lorem

lorem atque habitum corporis valdè immutauerant, quem tamen recepit poſt breue temporis, cuius decurſu ita febris imminuebatur, vt vix eam perſentiret, donec omninò diſparuit, redeunte appetitu laudabili, & viuido faciei colore.

Nepos meus Bernardus annorum 30. febre quartana laborauit, in menſe Octobri 1650. per tres ſeptimanas cum anorexia, lãguore, & pallido ac macilento totius corporis habitu, ſumpſit paulò ante paroxyſmũ cochlear vnum ſyrupi de azaro dicti in iuſculo, multoties & copioſè vomuit amariſſima cum labore per duas circiter horas. Itaut ſequentibus quatuor diebus os ipſi fœtidum & amarum inſtar fuliginis eſſe videretur, ac febris perſeueraret, ſed leuior facta poſt ſeptem dies omninò ſublata eſt aſſumptis mercurij dulcis vt ſupra ſublimati gr. 32. & reſinæ ſcammonij. gr. 20. (difficilè enim purgatur) ſtatimque viuidũ faciei colorem & appetitum ſimul recuperauit, cum viribus in horas redeuntibus.

Frater Otho Recollectus huius vrbis, ſquallidi & ſicci temperamenti febre quartana laborans à tribus menſibus, cum tenſione & dolore lienis ac ſudoribus nocturnis, curatus eſt in menſe Nouembri 1651. ſumendo primùm infuſionem ʒß. ſalis tartari cum guttis aliquot ſpiritus ſalis & ʒj. fol. ſennæ factã in ℥vj. aquæ fontis per noctem, manè quatuor dierum ſpatio, vndè bis aut ter ſingulis diebus purgabatur, appetitũ & robur ſenſim redire aſſerens, febris leuior, quæ tandem diſparuit poſt ſeptem dies, iterumque reuerſa curata eſt per gr. 15. reſinæ ſcammonij & ʒß. mercurij ſublimati dulcis prædicti, quibus optimè & blandè purgatus; iterum ſumpſit per triduum prædictam ptiſanam tartarizatam laxantem; verum quia ſudoribus affluebat ſingulis noctibus, & dolor circa lienem non omninò ſublatus erat, ac laſſitudinem in tibiis grauẽ perſentiebat, iterùm ſumpſit calomelanos ſimilem doſim vt ſupra in forma pilulari ad recidiuæ occaſionẽ euitandam.

Febris, duplex quartana grauiſſimè affligens à duobus menſibus honeſtum virum Dominum Rigoudin tẽperamento valdè melancholicum meo conſilio curata eſt in principio Nouembris anni 1651. tribus doſibus infuſionis ſennæ in aqua febrifuga Riuerij factæ, & phlebotomia ſemel celebrata, quia eius indicationes aderant. Eſt autem aqua hæc febrifuga ſola aqua fontis cum ſale tartari, cuius certè miros effectus quotidie experimur in omnibus diuturnis febribus, & morbis ab obſtructionibus productis, vt clariùs patebit infrà. Eodem tempore frater meus quinquagenarius poſtquàm bis recidiuam ex tertiana duplici paſſus eſſet, quia multis negotiis & domeſticis rebus implicitus, nec ſatis purgatus, incidit in quartanam triplicem moleſtiſſimam, ſed poſt quatuor vel quinque eius paroxyſmos ſumptã bis infuſione prædicta, benè purgatus euaſit à longiori febris moleſtia.

Dn. Gruiſard. mercator Coſtenſis 50. annorum laborans Quartana duplici à duobus menſibus, ſumpſit febrifugi gr. 24. in pilularem formam redacta, & in quartanam ſimplicem, eámque leuiſſimã verſa eſt febris, quæ tamen poſt aliquot dies ob errores in cibo & potu commiſſos grauior facta eſt, & aliquando, duplex, aliàs verò triplex; iterum ſumpto febriſugo leuior facta ſenſim euanuit, imperato vitæ regimine parciori: ſed quia arti ſuæ, equitationi intempeſtiuæ, & genio nimiùm deditus, iterùm paſſus eſt recidiuam, iterúmque ſumpſit febrifugi gr. xxxij. ſicque ſenſim conualuit.

Pater Andræas à Coſtâ, frater meus natu maior è Franciſcanorum familia, poſt febrem acutam multorum dierum, multóſque labores perpeſſos, incidit anno 1554. in febrem quartanam, quam multis remediis oppugnare conatus eſt ſed fruſtra; tandem miſſis ad eũ duabus doſibus febrifugi Riueriani ſub finẽ hyemis anni 1655. à prædicta febre liber omninò euaſit.

Eodẽ tẽpore ruſticus quadragenarius, Villicus Magiſtri Dunas Chirurgi Coſtenſis, eodem morbo laborans à duobus menſibus, vnica doſi prædicti remedij feliciter & integrè curatus eſt.

Mulier Tullienſis, 24. annorum, à quindecim menſibus laborans febre quartana, quæ aliquando duplex: imò ſemel continua facta eam ad extrema coëgerat, cum icterico faciei colore appetitu deiecto, macie corporis & tumore inſigni vtriuſque hypochondrij, maximè verò lienis, de valetudine recuperanda parũm ſperans ad me venit, auxiliũ ſi quod ſupereſſet tot malis enixè poſtulãs: huic igitur primò præſcripſi ptiſanam tartarizatam laxantem prædictam in decocto hepatico & ſplenetico per octo dierum ſpatium, cum fotu & linimento iiſdem viribus prædito & vtrique hypochondrio admouendo; Tum deinde pilulas tartareas Bontij ex aloë, gummi ammoniaco, & tartaro vitriolato, per duodecim dies, quibus elapſis iterum ſumpſit per triduum prædictam ptiſanam, tumor & dolor è regione lienis multùm imminutus apparuit, faciei color citrinus, euanuit, appetitus redire cœpit, febris tamen eadem, quæ tandem omninò diſparuit ter exhibito pridie acceſſionis febrifugo Riueriano, ſicque poſt aliquot dies ſine vllo recidiuæ metu ſana & hilaris in patriam reuerſa eſt.

Tędioſum foret omnes recenſere quibus prædictum febrifugum exhibitum, vel febrem ſuſtulit, vel multùm imminuit, nec vnquam nocumento fuit.

Sutor Coſtenſis nomine Gelas febre quartana laborauit per ſex menſes, & ab ea liberatus eſt, ſumendo dimidium cyathum vini albi in quo decoquebat mala aurãtia in partes diſſecta, idque ſingulis matutinis per aliquot dies.

Multi ruſtici in his oris curant febrem quartanam puluere chamædr. exſiccat. tũ iuſculo per aliquot dies ſumpto, quòd certè ſine ratione fieri non exiſtimo, præcipuè ſi quædam purgantia præceſſerint, cum ſplenetica ac hepatica ſit & inſigni virtute polleat viſcera ab infarctu liberandi.

Observatio LXXXV.

Colicus dolor in purgatione menſtrua & hyſterici affectus.

Lectiſſima virgo Monialis Domina de S. Paul, annorum 27. laudabilis temperamenti, (ſicut & ingenij) ad pituitoſum tamen nonnihil vergentis, circa tempus menſtruæ purgationis, imò in ipſo fluxu ſolita eſt pati dolorem colicum ſpurium, eũque atrociſſimum per duos vel tres dies, vndè aliquando menſtrua purgatio ſupprimitur: Vtrique affectui ſubuenimos aliquando clyſtere carminãte & laxante; aliàs verò cum olei aniſi guttis aliquot in vino vel iuſculo ſũptis; itaut colicus ille dolor qui multùm durare ſolebat, in momento ſæpè ſublatus fuerit.

Eadem Domina ſæpiſſimè corripitur ſuffocationibus hyſtericis, cum dolore capitis & ventriculi, à quibus effectibus eã multoties liberauimus exhibito ſale vitrioli ad ʒß. & ʒj. in aqua fontis diſſoluti, blandè ſiquidem prouocat vomitum, & hyſtericis affectibus ſpecificum prædicãt omnes chymici: Aliquando etiã granis aliquot laudani ex deſcriptione Crollij, cuius certè miros affectus ſe percepiſſe ſemper fatebatur, etiam ex ſolo ipſius laudani olfactu, cuius ſæpè maiorem pilulam manibus volutabat idẽtidem odorando.

Mulier vidua Coſtenſis, quadragenaria hyſtericis affectibus diu noctuque ita vexata, cũ febre & vigiliis, vt moritura videretur, poſt vnum aut alterum clyſterem iniectum, ſumpſit laudani gr. 4. breuique poſt tempore quieuit & ſymptomata omnia cum febre euanuerunt.

Obser

Observatio LXXXVI.

Menſium fluxus immodicus.

NObiliſſima Domina de la Iaſſodiere annorum 40. optimi habitus & temperamenti a duobus fere anois laborabat fluore muliebri ſeroſo, qui per interualla adeò copioſus erat, vt ægrotantem io vitæ periculum coniiceret:Ad éam aliquãdo vocatus cum longè ab vrbe diſtaret, & remedia in promptu non haberentur, ea verò propter immodicum fluxum deficeret, exhiberi iubeo ℨj. pulueris ex putaminibus ouorum cõboſtis in iuſculo,vnde tanta ſeroſi ſanguinis iactura multum imminuta eſt intra paucas horas, ac ſequenti die iterato remedio,omninò ſuppreſſa eſt, ægraque victu reficiente & analeptico ſenſim reſtituta,ac poſt aliquod tempus cauſæ morbificæ per debita præſidia prouiſum eſt.

Vxor pulcherrima Claudij Viuier Coſtenſis annorum circiter 27. poſt excretionem molæ bimeſtris incidit in fluxum ſanguinis immodicum, qui per tres ſeptimanas perſeuerans eam in vitæ diſcrimẽ adduxit, & tantam ſpirituum cum ſanguine iacturam,vt vires & animus continuò deficerent:vocatus ſuaſi vt ſucci vrticæ depurati ℥.iiij. manè & ſerò ſumeret per biduũ;ſed bis aſſumpto remedio,ſanguinis fluxus valdè imminutus eſt & ante 24. horas omninò cohibitus. Eodem tempore admouebar regioni vteri fotum ex ſpongia in aceto & vino rubro auſtero madefacta:hoc remedium aliàs in ſimili caſu cum pari ſucceſſu à me vſurpatum eſt, illúdque valdè prædicat Amatus Luſitanus in centuriis.

Observatio LXXXVII.

Dyſenteria.

RVſticus 60.annorum in principio Auguſti anni 1648. laborabat à multis diebus grauiſſimâ dyſenteriâ, cui cum remedia ex arte præſcripta non tã citò ab vrbe aſportari potuiſſent,cataplaſma ex abſinthio & roſis rubris in lacte decoctis toti abdomini applicari iubeo,exhibitis interim laudani gr.4. Inde poſt aliquot horas rariora fuerunt deiectionum interualla,dolor imminutus,& nox tranquillior,ita vt præſcriptis remediis opus non habuerit.

Illud idem ferè contigit in alio Ruſtico 20.annorũ qui per multos dies & noctes dyſenterico fluxu ad extrema ferè redactus propter dolores immanes & vigilias perpetuas, ſumptis laudani gr.3. ſub noctem, quàm ferè integram placidè tranſegit cum leuamine & fluxu tantùm bilioſo, cui poſtmodum per debita remedia prouiſum eſt.

Vir militaris fide & laude digniſſimus multos curauit in exercitu à dyſẽteria & alui fluxu per ℨj. ſuberis puluerati in vino vel iuſculo,quod remedium vide in obſeruationibus Riuerij.

Observatio LXXXVIII.

Pleuritis.

MVltos & præcipuè mulieres quibus appropriata remedia defuerant,ex pleuritide ad extrema ferè redactos & reſtitutos vidimus vſu pomi Quercetani ſemel aut bis ſumpti intra 24.horas, vnde præter ſpem vel copioſus ſudor vel anacatharſis libera ſequetur. Plurimos certè nominare poſſem quibus ferè ...eratis hoc remedij genus præſcripſi,nec vnquam ...quàm feliccem euentum ex eo animaduerti; ...que,qui hoc apud ægros obſeruauerunt,ita ſuo... multoties audiui.

Observatio LXXXIX.

Tumor mammarum.

MVlier nobilis huius vrbis puerpera laborãs tumore mammæ ſiniſtræ prædicto ex concretione lactis, irritis omnibus remediis ex arte per menſẽ integrum vſurpatis,curata eſt, ſumẽdo ℨj. pulueris millepedem præparat.in iuſculo per triduum, huius autem pulueris eximias dotes ſæpe vidimus & audiuimus ab expertis in huiuſmodi tumoribus ex lacte cõcreto, nec non etiam in cancro mammarum ac reliquarum partium, vt contigit cuidam viro religioſo, qui patiebatur vlcera multa etiam profũda in multis partibus corporis præcipuè verò in tibiis, à quibus breui tẽpore curatus eſt ſumendo ℨj. prædicti pulueris per 7.vel 8.dies alternos,præmiſſis tamen præmittendis; præterea puluis hic cum ſit tenuium partium,inſigne præbet aperitiuum & diureticum.

Observatio XC.

Dolor dentium.

VXor D.Dumas Chirurgi Coſtenſis, grauida ſeptimeſtris, & bilioſi temperamenti ab acuto morbo reſurgens tanto dolore dentium correpta eſt, vt fruſtra tentatis omnibus remediis per multos dies inſomnis & clamitans cũ lachrymis & vigiliis continuis;quælibet remedia,imò ferrũ & ignem experta, ad deſperationem fermè adducta fuerit.Ita vt coactus fuerim ipſi exhibere nocturnis horis (quia tunc præcipuè intolerabilis ipſi dolor erat) Laudani opiatici ritè præparati gr.4.quibus cum pauca quantitate cõfectionis de hyacintho aſſumptis,poſt horæ quadrantem placidè per aliquot horas dormiuit,ac ſine dolore expergefacta reliquum grauiditatis tempus iucũdè tranſegit,quæ propter cariem & nigredinem dentiũ, eorumque dolore ferè continuo laborare ſolebat.

Observatio XCI.

Lues venerea.

D. Gr.mercator Coſtenſis lue venerea laborãs ab aliquot menſibus,à me curatus eſt ſine vllo alio remediorum apparatu, per opiatam Neapolitanam Reodæi,cui addebar ſingulis diebus mercurij præcipitati albi cũ ſpiritu ſulphuris præpar. ℈ß.& per interualla exhibebam doſim calomelanos Turqueti ſeu mercurij dulcis ſexies ſublimati gr.20.cum reſinę ſcãmonij gr.12. in forma pilulari, cum vſu bocheti ex decocto guajaci & ſalſæparillæ per 20.dies.

Alter iuuenis eiuſdem amicus eodem morbo laborans, eodem etiam tempore & modo curatus eſt circa vernum tempus anni 1648.& ab eo tempore multos etiam curauimus vſu ſolius opiatæ prædictæ cum mercurio prædicto & decocto ſalſæparillæ per longũ tempus; quibus autem aluus multùm mouebatur,illi tantùm alternis diebus ſumebant prædictæ opiatę ℥ß.

Puellam 15. menſium Domini B. conſobrini mei à lue venerea per contagium à nutrice acceptâ curauimus exhibito mercurio præcipitato albo, vt ſupra præparato ad gr.3.& 4.per aliquot dies cum panatella ſaccharata vel lacte.

Observatio XCII.

Phthiſis.

PHthiſim per contagium cõmunicatam curauimus præter omnium ſpẽ in principio Iulij anni 1649. ſequentibus remediis, ac primò potione ex manna & ſyrupo roſac. in decocto pectorali, ſequenti die applicita ſunt duo cauſtica poſteriori parti ceruicis; poſtmodum iuſcula per 15. dies cum radic. chinę, foliis bugloſſ. tuſſilag. pulmonar. & puſſulis corinthiacis, quæ per interualla, purgantia reddita ſunt, vtebatur, etiam continuò conſerua roſ. rubr. & ſæpe ſub noctem ſyrupo fluxionem cohibente ac tuſſim ſedante ex æquis partibus ſyrupi violac. de roſ. ſiccis, & de papauere. Erat autem puella 15. annorũ, nondum menſtruata, quę febre lenta laborabat à tribus ſeptimanis, cum tuſſi continua laborioſa, anorexia, difficultate ſpirãdi, & macie totius corporis, ac vigiliis ferè continuis, quem affectum contraxerat à ſorore ſua quæ lac præbuerat: per aliquot dies illuſtriſſimo Domino Abbati de S. Paul qui phthiſicus perierat ante duos mẽſes: Prædicta autẽ mulier 21. annorum, bene habita; breui deinde tempore, eodem affectu etiam periit.

Illuſtriſſimus Baro N. à morbo Caſtrenſi & dyſẽteria diuturna incidit in febrem hecticam ferè maraſmodem, ita vt Lugdunum deportatus, à Medicis tandem deploratus, & ſuo prognoſtico derelictus, ſed à Ruſtico qui eodem morbo laboraſſe & euaſiſſe ferebatur, ſequenti remedio reſtitutus eſt, ſcilicet iuſculo per aliquot dies exhibito, in quo decoquebat limaces rubros agreſtes exenteratos & totos in aqua roſ. vel alio liquore, iuſculum colatum ſic propinabat, quod certè non mirum neque reſpuendum; ſiquidem teſtudines præſcribere ſolemus ad reparandos hecticos, & alia huiuſmodi alimenta quæ ſolidam, glutinoſam & minus diſſipabilem ſubſtantiam obtinent.

Observatio XCIII.

Pica & Chloroſis.

TAcere non poſſum mirabiles effectus ex puluere cachectico Quercetani, cuius beneficio innumeras tum virgines, tum mulieres & viduas chloroſi & picâ, tum etiam ſæpè cachexia laborantes, curauimus, præmiſſis tamen vniuerſalibus remediis.

Certè miratus ſum quod etiam feles pica laborent, vt vidi in fele mea domeſtica carbones & cineres comedente, cùm iam à multis diebus vix quicquam comedere vellet; ea autem, ideò vt exiſtimo nunquam catulos peperit.

Observatio XCIV.

Febris putrida continua.

CIrca mediũ Maij anni 1651. cum tempus valde calidum fuiſſet per aliquot dies; mox boreale & ita frigidum vt teneriora fructuũ & arborum germina adureret; atque iterum calidius factum, corpora tali inæqualitate & ſubita mutatione malè diſpoſuit. Quod ego certè meo incommodo expertus ſum, tunc temporis enim ferè ſemper ad ægros rure profectus, die vigeſima einſdem menſis incidit in grauiſſimũ capitis dolorem cum febre continua, inquietudinibus, ſiti ac vigiliis importunis, calore acri & mordaci ad tactũ: Quæ cum iam 24. horas afflixiſſet, ſtatim iniecto elyſtere, ſanguinis aduſti & parùm corrupti ℥ x. è brachio dextro exire iuſſi, vnde cum parùm leuaminis perciperem, iterum poſt nouem horas eiuſdem diei ℥ ix. detraxi, qui magis corruptus apparuit, & poſt horam vnam vel alteram capitis dolor & febris remittere cœperunt, ac ſequentem noctem quietior tranſegi cum placido ſomno aliquot horarum: tertiâ die febris omninò diſparuit, quæ certè diuturna videbatur, vlteriùs. Vſque adeò verum eſt illud Hippocratis, in principiis morborum ſi quid mouendum videtur, moue; & quoad iterationem phlebotomiæ, quando ea neceſſaria videtur ad euacuationem, eodem die fieri debet; ſi reuulſionis gratiâ, diuerſis diebus. Nam vbi vacuandum eſt, præcipue in acutis, ſubitò corpus in alium ſtatum transferendum eſt, quia ſæpè accidit vt morbus mox principium percurrat, ita vt poſtcà venæ ſectione non ita commode vti liceat.

Observatio XCV.

Tumor hepatis ſpurius & decipiens.

ALiquando tumor ſchirroſus occupat muſculos epigaſtricos, quod certè decipere poteſt iuniores, incautos aut vmbratiles Medicos, vt vidimus cõtigiſſe ſeniori & celeberrimo Medico, cuius laudi nihil propterea detrahendum, qui talem tumorem ſumpſit pro ſchirro hepatis in nobili viro, & remedia ad talem affectum oppugnandum ordinaria, ſed fruſtra pręſcripſit, cum ſolis externis opus eſſet, iiſque curatio abſoluta fuerit: Nobilis autem ille vir, licet ſexagenarius optima valetudine fruebatur à duobus annis, ac viuido faciei colore, quod tandin non tuliſſet, ſi verus hepatis ſchirrus adfuiſſet, adde quod tumor ille locum mutabat quoties nobilis ille ad latus ſiniſtrum vertebatur; & huius rei teſtis Dominus Riuerius.

Observatio XCVI.

Ictus ſerpentum.

RVſticus à ſerpente ictus in ingentem totius corporis tumorem incidit, attamen euaſit, multas hirudines ſingulis diebus morſui applicando per aliquot dies.

Qui in his oris viperas capiunt propè ſyluam ſancti Hilarij, quando ab eis punguntur, nihil applicant morſui, præter allium contuſum, cuius eſus etiam vtiliſſimus.

Venator quidam amicus meus, morſum in canibus ſuis fricat, cum ſaliua ſua, & poſt reditum, aquam frigidam propinat, ſicque omnes liberat: Idem retulit mihi cor viperæ ſtatim exhibitum, præſentiſſimum eſſe remedium, illod etiam præſtat puluis eiuſdem, cordis, vel totius animalis in iuſculo aut alio liquore appropriato.

Cum aliquando canis mea venatica ictum viperę accepiſſet, ſubito, in terram concidit, nec erecta progredi poterat, quin ſtatim recideret; huic vulnus cultello ſcarificaui & in proximã domum deportatæ offam exhibui cum theriaca & allio, ſicque liberata eſt; collo tamen vbi demorſa fuerat, per aliquot dies tumido remanente.

Observatio XCVII.

Morbi Chronici & diuturni.

IN morbis omnibus Chronicis & cõtumacibus curãdi, experientia & lectione vbique didici vel hydrotica & ſudorifica, vel præcipue aperientia valida præſtantiſſima eſſe; qualia ſunt ſal tartari, ſpiritus ſulphuris per campanam elicitus, & mercurius dulcis ſexies ſublimatus, & his ſimilia ad longos dies vſui parata, vt centies obſeruaui & præſcripſi exemplo præceptoris mei, qui ſępè ita ſal tartari, & ſpiritum ſulphuris infundebat cum ʒj. vel ʒij. ſennæ (aliquando radic.

ialapæ ℈ ß.)in aqua fontis ſolajant decocto appropriato,vt videre eſt in eius obſeruationibus ſicque febres intermittentes diuturnas,& ipſam quartanam,chloroſim,cachexiam, melācholicos affectus,& contumaces viſcerum obſtructiones, irritis aliis ſæpiſſimè curauimus.

Aquam autem ſale tartari impræ gnatam, febrifugam iure meritoque vocauit D. Riuerius in obſeruationibus, vbi calomelanos nomine donauit Mercurium dulcem vt ſupra ſublimatum,qui certè laudabile, nec vnquam noxium efficit catharticum ad ℈j. cum ℈ ß. reſinæ ialapæ vel ſcammonij, quorum doſis minui vel augeri poteſt:Et ſanè nunquam alium niſi optatum ex hoc remedio aſſumpto vidimus effectum in caſibus innumeris, & in omni ætate. Illius autem dotes apud Authores chymicos nunquam ſatis laudari poterunt.

Observatio XCVIII.

Animaduerſiones practicæ circa febres malignas.

Annis 1649.& 1650.hoc obſeruatione dignum exiſtimaui in omnibus febribus malignis quæ adeò graſſabantur, vt omnis generis remedia eluderent,Scilicet qoòd quicunque ab initio de corde, vt vulgò dici ſolet,conquerebantur,ſeu leui ſyncope aut cardialgia corripiebantur,omnes fermè interierunt: cauſam huius rei in malignam qualitatem iam in maiora vaſa & intimas corporis partes irrepentem referendam cenſeo, & ventriculum grauiter à venenata illa qualitate citius affici, quàm remedia illam oppugnantia exhiberi poſſent.

Quibus etiam dolor capitis longè ante febrem oriebatur, & qoicunque vermes in ſtatu morbi per ſuperiora reiecerunt,etiam interierunt,præcipuè vere & æſtate,nō ita verò autumnali tēpeſtate:Omnes autē quotquot eū uiſſe vidi, multū iuuauere quinto,& ſexto die, quod mihi mirum viſum eſt, eo quod infrequens & præter rationem ac leges dierum criticorum atque id ò,ni fallor, omnibus ferè recidiua contigit idque ter & quater,& iterū per ſudores indicati ſunt, præter eos quibus leuia cathartica exhibita ſunt; & quicumque ab initio correpti ſunt febre continua cum vigore ſymptomatum,vel alio modo purgati ſont,miſſis iis ſangiūs,omnes ferme perierunt. Qoibus autem circa autumnum pauca remedia adminiſtrata ſuut ij citius euaſerunt.

Hoc vnum afferam de remediis, ſcilicet me vidiſſe miranda experimenta aquæ theriacalis Bauderonij,& alterius etiam minus compoſitæ, etiam in deploratis & quibus maculæ purpureæ, aut variolæ tunc etiam graſſantes retrocesſerant.

Aloi fluxus in principio ferè ſemper funeſtus fuit, cum vrina ſuſpenſum & aliquando ſedimentum perſeuerans ac colorem laudabilem habente:ij etiam citius euaſerunt quibus parcè miſſus ſuit ſanguis, & nulla purgatio exhibita,quæ alioqui periculoſa fuit,& multis pernicioſa.

Toto anno ſequenti 1651.& præcipuè autumnali tempeſtate, hoc ego veriſſimum eſſe expertus ſum,ſi vnquam alias,qood dicit Fernelius de corporibus cacohymis,quibus purgatio neceſſaria eſt, eamque reſpuendo,alimentis potius quàm remediis ſe reficere conantur,nō ſe(inqoit)ſed ſuam ipſi intemperie alunt: ſic enim natura cū ſit paucis cōtenta,ita ſuas functiones meliùs perficit nec putres aut crudi humores in vētriculo collecti,aut aliundè illapſi,actiones illius deſtruunt,ſicque vita in lōgiores & leuiores annos prorogatur ſolius temperantiæ beneficio,quæ vna eſt vitę ſalubris moderatrix,vt ait Hippocrates,& an illō Eccleſiaſtes verbis prorſus diuinis:Propter crapulam (inquit)multi obierunt,qoi abſtinens eſt adiiciet vitam. Omnes autem quotquot à popularibus hiſce febribus euaſerunt,temperantes erant,& qoicumque recidiuam paſſi ſunt(omnes autem ferè patiebantur)hoc contingebat propter cibum largius quàm par erat ſumptū, licet etiā in minori copia & alimenta facilis coctionis ac laudabilis ſucci ſumere viderentur,quod certè omnes ferè ægri fatebantur inuito appetitu.

Observatio XCIX.

Peſtis.

Qvidam cui demandata fuerat cura tertiæ partis alicuius vrbis peſte afflictæ, omnes ferè curauit vomitorio compoſito ex ℥ij.cu u ſl.bet vitrioli,mellis ℥ij.& aquæ communis ℥vj.ſimul mixtis,quod exhibebat ſtatim atque apparebāt aliqua ſigna morbi imminentis vel præſentis,itaut vix decem aut duodecim obierint in ſuis partibus,cum in reliquis pauci euaderent.Quod ſemper & vlterius denotat vires & neceſſitatem vomitus in tali caſo, ſicut etiam probant tot Authorum obſeruationes,& illæ quas annotauimus ex peſtilentia Coſtenſi in priori editione obſeruationū Riuerianarum.

Observatio C.

Suffuſio & cataracta.

Mvlier 30.annorū ex confirmata ſuffuſione quæ cataracta vulgo nominatur,per annum integrū obcæcata, videndi facultatem recuperauit, præmiſſis vniuerſalibus,beneficio aquæ ophtalmicę Quercetani per longum tempus vſurpatæ,& purgationibus interpoſitis:huic autem loco aquæ chelidoniæ maioris ab Authore præſcriptæ ſubſtituimus vinū album imitatione prædicti præceptoris noſtri, à quo prædictam aquam cum felici ſucceſſu multoties præſcriptam vidimus & audiuimus.

Puella 20.annorum, dolore intenſo; & rubore inſigni oculorum cum lacbrymis ferè continuis laborās per multos menſes; tandem eo redacta,vt per annum integrum vix oculos attollere,& ſine alterius ope progredi poſſet:huic varia remedia omnis generis adminiſtrata ſunt, ſed fruſtra;Soloque ſetaceo auriculari,à me tandem præſcripto curata eſt, ſcilicet in extrema parte vtriuſque auriculæ facto cum ſtylo triangulari ferreo candenti, foramine, immiſſiſque radicis thymelææ fiſtulis,poſt à emplaſtrodiachyloe gummato obuolutis, & adinſtar ſetacei vulgaris bis aut ter quotidie, ſi opus ſit renouatis,per longum tempus.

Certè mirum eſt & incredibile dictu quantam feroſæ illuuici copiam per hoiuſmodi foramina depluere ſæpè vidimus;itaut vix decem dierum ſpatio ea copia per ſetaceum,quæ aliqoādo intra viginti quatuor horas per hæc emiſſaria fluere poſſit:Nec tantum in eiuſmodi fluxionibus ad oculos, ſed etiam partes omnes inferiores(præcipuè verò externas)vt pectus,dentes, articulos,&c.hoc remedij genus multum valere ſæpè vidimus,multóſque ab imminēte phthiſi ex tenui acrique deſtillatione,alios ab inueteratis capitis doloribus curatos experti ſumus,dignúmque remedium quod omnes practici influxionibus tū vacuandis tū auertendis pro variis affectibus in vſum reuocare nō dedignētur.

OBSERVATIONES AB ALIIS COMMVNICATÆ.

PRÆFATIO AD LECTOREM.

OMNIBVS ſedulò, & accuratè artem Medicam exercentibus multa frequenter occurrunt obſeruatione digniſſima, qua tamen vt plurimum neglecta, infeliciter pereunt, & obliuioni deuouentur. Ea verò qua à quibuſdam in commentarios priuatos referuntur, illorum quidem vſui reſeruantur, ſed vtilitati publica nequicquam conferunt. Ideo ſedulos quoſque artis Profeſſores rogatos velim, vt ſi publicè prodeſſe cupiant, & praclaras obſeruationes hactenus collegerint, qua iuſtum volumen implere valeant, publici iuris faciant. Si verò impar volumini conſtruendo numerus earum fuerit; mihi liberaliter communicare dignentur, eas cum quartâ centuriâ (quam, ſi Deus vitam conceſſerit, breuì editurus ſum) ſub eorum nominibus in lucem prolaturo. Quemadmodum in ſequentibus obſeruationibus ab aliis communicatis, à me factum videre eſt: quas hinc indè ab amicis collegi, & ſub propriis ſingulorum nominibus edidi. In quibus multa meis praſtantiora legentur; vt inde pateat vnicuique licere artis Medica dignitatem, hoc ſcribendi genere vlteriùs promouere, & aliquod inde nomen ſibi comparare.

Pratereà beneuolum Lectorum etiam monendum volui, me haſce obſeruationes ſecundum ordinem quo mihi communicata ſunt, diſcribendas curaſſe. Ne quis de dignitatis ordine parùm obſeruato conqueri valeat.

OBSERVATIONES COMMVNICATÆ A D. PETRO PASCHEQVO

Medico Lunellenſi Celeberrimo, Amico meo antiquiſſimo.

OBSERVATIO I.

Inappetentia.

MILES chronicâ febre malè mulctatus, incipiens iam aliquantiſpèr reſpirare ab acceſſionibus; quæ multum priſtinæ ſæuitiæ depoſuerant, ſupplex à me petiit, vt appetentiam in ſe planè deiectam reuocarem, alioquin intra quatriduum indubiè periturum. Ego præſcripſi potionem ex ℥ß. diaphœnici, cum abſinthij vulgaris, & agrimonij decocto; poſteà ſequentibus, veluti cote, appetentiam acui.

℞. Folior. agrim. abſinth. vulgaris, centaur. min. ana m. ß. fiat omnium decoctio, decolaturâ cape ℔ß. cum pauco ſaccharo. Iuſſeram vt nouem dies huic decocto indulgeret febricitans noſter; ſed poſt dies quinque exactos rediit ad me, enixè rogans, vt caninam appetentiam vſu medicamenti noſtri excitatam obtunderem, quod præſtitimus abſtinendo à potione noſtrâ amarâ, illique conſulendo, vt butyro, pinguedine, & vino generoſo vteretur. Plures in talem affectum incidiſſe eodem remedio teſtis ſum.

OBSERVATIO II.

Colicus dolor.

DN. Præſes de Rupemora ſenior, grauiſſimo colico dolore excarnificatus triduum integrum, cùm nullis anodynis leuaretur ſumptâ ʒ. j. pulueris inteſtini lupi cum pauco vino generoſo, incantamenti inſtar in priſtinam valetudinem erectus fuit. Item presbyter huic malo valde obnoxius. Item vidua, quæ Monſpelij degens 17. dies crudeles cruciatus tolerauerat. Denique mille alij, quos breuitatis gratia prætereo, nullo iniecto clyſtere, aut medicamento purgante ſumpto; quod admirationem fouet.

Observatio III.

Colica Nephritica.

Vidua quædam colico dolore, eoque nephritico divexata, petiit à me agente in Belilucanis thermis, vt malis ſuis obuiam irem quod in momẽto feci. Iuſſi enim vrin thermas nulla interpoſita mora deſcẽderet, & ſtatim dolor perfectè quieuit, & mirati ſumus, quod nollo prægreſſo clyſtere, aut catarthico, tam ſubitò leuamen acceſſerit.

Observatio IV.

Alui fluxus cholericus febribus intermittentibus ſuperueniens.

Qui febribus intermittentibus bilioſis, & malignis laborant, præcipuè duplici tertiana, propter multitudinem materiæ bilioſæ furentis in choleram morbum incidunt, recurrente paroxyſmo, cuius impetum ſi non frænaueris medicamentis infrà ſtatim à me ſcribendis, morietur æger intra duos, aut tres paroxyſmos. Dn. Labrunæus vir litteris apprimè tinctus cuiuſmodi febre laborans, vix potuit à paroxyſmo ſeruari, cui ſuperuenerat cholera morbus; frigus marmoreum, pulſus minutulus & fermè deficiens, oculi concaui, aliaque horrenda ſymptomata. Tandẽ poſt innumera adhibita remedia, quibus multi ægri noluerant vti, qoi valedixerant mundo, à faucibus Orci rediit. Ego vt craſtinam tempeſtatem auerterem, iuſſi ægrotũ panatellis craſſiuſculis & gelatinis recreari, vt frenum inijceretur humoribus ſequẽti die ſæuituris, Epithemata, & opiatas præſcripſi ex conſerua roſarum, bugloſſ. borrag. myrobal. ſaccharo conditis, margaritis, tribus verò horis ante paroxyſmũ, clyſterem hunc mirabilem iniiciendum curaui, ſine quo actum erat, ni fallor, de meo amico.

℞. Roſar. rubr. M. j. coquatur in iuſculo capitis, & pedum vervecis, in colaturæ ℔ j. diſſolue theriacæ recẽtis ʒ ij. vitellum nu. j. fiat clyſter, quem retinuit ad reditum vſque paroxyſmi, qoi alui fluxum reduxit, ſed minorem multò. Huic methodo inhærens multos deploratos ſeruaui.

Observatio V.

Hæmorrhoïdum dolor.

Multi in hoc cœli tractu æſtuoſo, cæcis interniſque hæmorrhoidibus laborant, quibus ſummus dolor creatur. Ab excrementis etiam induratis, & ſuppreſſis propter tumorem illarum, inteſtinum clandeſtem ſæuiſſimus excitatur cruciatus, vulgus Medicorum caſſia ventrem emollit, vt liberiùs aluus deponat ſua excremẽta, ſed malè profectò. Cùm enim venæ inſectur in ſede potiſſimum, propter inſitam mollitiem, qua paratæ ſunt ſanguinem recipere; Accidit vt vſu caſſiæ ita molliantur, vt in poſterùm, luxuriantem ſãguinem facilè recipiant, efficiãtque hoc modo magis augeant. Ego verò à muliercula ſtipem emendicãte didici infundere millefolium in aqua feruente, & bibere infuſionem illam per menſem integrum, aut diutiùs, & omnes tali affecto laborãtes ſanati ſunt. Domina Domaſia, malè habita à tumentib. venis ſedis, Vxor Creancerij Chirurgi, fuerunt hac arte curatæ. Tandẽ hoc ipſum remedium repetimos apud Arnaldum de Villanoua, cap. de hæmorrhoidum doloribus. Idipſum remedium ad fluxum illarum immoderatum valdè confert, ſi prædicto Arnaldo credere eſt, & ratio etiam ſuadet.

Observatio VI.

Ictus veſpa.

Cum veſpa manui aculeum meæ fixiſſet, dolor adeò ſæuus exortus eſt, vt impar eſſem ad ferendom malum. Admota theriaca in momento cruciatus ceſſauit: ſed cum poſt tres horas theriacam illam admotam abieciſſem, rediit dolor crudeliſſimus vt antea, qui ſopitus eſt eodem remedio parti per diem integrum admoto.

Observatio VI.

Epinyctides.

Cum nullis remediis epinyctides potuiſſem curare in atrabilario venatore, muliercula conſilio, illitæ fuerunt oleo iuniperino, & vir iſte placidè dormiuit, cum anteà inſomnes noctes duceret, & ſanatus fuit.

Observatio VIII.

Conuulſio.

Iuuenis toto corpore conuulſus erat, ita vt ſpina dorſi non poſſet inflecti. Sequenti remedio ſtatim expeditè ambulauit.

℞. Butyri rancidi, & laridi veteris ana quart. j. bdellij, ammoniaci ana. ʒ j. myrrhæ, caſtorei ana ʒ ij. flor. ſthæcad. anthos ana p. j. nucis moſchat. & garyophyll. ana ʒ j. catum paruum exenteratum, excoriatum, & in fruſta conciſum. His inferciatur anſer & conſuatur, & torreatur in veru, primus qui defluet ſuccus, abiiciatur, ſecundus qui defluet colligatur in vaſe aceto ſemipleno, pro litu ſpinæ conuulſæ Remedium eſt diuinum.

Observatio IX.

Faciei tubercula retrocedentia.

Carmelita quidam comis certè, & optimis moribus prædictus, ſed tuberculis eminentioribus, rubris, ac craſſis, per totam faciem ſparſis, dehoneſtatus, me inuiſit; quem prima fronte non cognoſcebam, quod prædictæ puſtulæ nullo artis præſidio, ſed ſponte delituerant, complanatæque fuerant. Huic prædixi in grauiſſimum morbum breui caſurum, nec fefellit cõiectura, nam intra 15. dies, in continuam febrem incidit, à qua de medio ſublatus eſt.

Observatio X.

Paſſio hyſterica.

Puella quædam viro matura, motibus quibuſdam conuulſiuis, vagis tamen affligebatur, ex quibus conieci (vt etiam ex doloribus vteri) illam ſoffocatione laborare, miſſis ex antro pudoris, vaporibus. Sequẽti remedio in momento liberani.

℞. Aſſæ fœtidæ ʒ ij. caſtorei, fæculæ bryoniæ ana ʒ j. ſem. ruthæ ℈ j. croci ℈ ß. laudani Paracelſi gr. viij. (quæ certè addidi, tum conſilio Hippocratis, qui ſuccum papaueris ſomniferi præſcribit in ſuffocatione vterina lib. 1. de morbis mulierũ ſect. 5. pag. 137. circa finem in Hippocrate Fœſij) tum vt cętera remedia admixta laudano contemperarem, cum ſyrupo de arthem. fiat maſſa pilul. de qua capiat ʒ j.

Observatio XI.

Dolores à Partu.

MVlier temulenta ſæuiſſimis à partu exercebatur doloribus, qui poſt alia remedia huic præſidio ceſſerunt.

℞. Galbani, aſſæ fœtidæ ana ℥j. paretur emplaſtrum rotundum cũ quatuor granis moſchi in medio, admoueatur paulò infra vmbilicum. Vterus conglobatus in inguine lares ſuos repetiit, & dolor euanuit.

Observatio XII.

Ad dolores veſicatorij.

DN. Amalricus comate laborans, & ab eo emerſus conquerebatur mirum in modum de dolore à veſicatorio excitato, ſed cùm nullo anodyno potuiſſem illum ſedare, Domina Ranchina vxoris meę ſoror ſolo hydræleo leniit. Ego mulierculam veſicatorij excarnificatam beaui ſic, & omnes alias, quæ in tale tædium inciderunt.

℞. Corticis ſecundi, & viridis rami ſãbuci cutello deraſi M. j. coquatur in oleo dulci cum pauca aqua ad conſumptionem aquæ, colaturæ adde ceræ parum, fiat vnguentum, quo dolores omnes à veſicatorio excitatos demulcebat. Diuinum mehercul è eſt.

Observatio XIII.

Tumor cruris.

VXori Dn. Iuſtamondi crus intumuerat, quod gangrænam minabatur, calore natiuo ab humorum pondere ſuffocato iam & obruto. Sacta vena, ſyrupi de rhamno ℥j. exhibui cum pauco decocto cicerum rubrorum, & craſtina die detumuit benè membrum affectum. Hoc etiam obſeruaui in pluribus aliis mulierculis, quas notaui crurum tumoribus magis obnoxias, quàm viros, quòd ſit vterus corporis ſentinà, in quam confluit, cumulaturque humorum colluuies, & in coxas vicinas excrementa ſua deponit.

Observatio XIV.

Mammillarum fiſſura.

VXor mea malè mulctabatur mammillarum fiſſuris, quas nullo remedio potueram ſanare: Mulier pannoſa, & annoſa breui curauit, illito de nucleis oleo recens expreſſo, ſinapizato ſaccharo deſuper, tenuiſſimè puluerato. Balſamum ſacchari idem præſtat, quod centies obſeruaui.

Observatio XV.

Hydrops.

SAbardatus presbyter poſt vomitũ ſanguinis octodecim, in hydropem aſcitem incidit, à quo eum liberaueram infuſo rhabarbaro in aqua communi pro potu ordinario: ſed cum genio indulgeret, nec memor eſſet præteritorum malorum, rediit hydrops, quo de medio ſublatus eſt.

Observatio XVI.

Hæmorrhagia.

RVſticus ex hęmorrhagia liberali iã vicinus morti me acceſſiuit: ſed cum nulla remedia contuliſſent; inſtillaui in aurem è directo naris ſanguinem fundentis guttas aliquot aceti roſati, & ſanguinis fluxus ſtatim ſubſtitit. Didiceſã à Dn. Pontando, qui viderat hoc remedium à Belga Medico factitatum, legi apud Scribonium largum cap. de hæmorrhagia.

Riuerij Obſeruat.

Observatio XVII.

Singultus.

DVmaſius Centurio, febre tertiana laborans ſumpto ſyrupo de papauere in medio paroxyſmi; tam importuno ſingultu, premebatur, vt penè moreretur, ſed cum nec aloë ſæpius ſumpta, nec alia medicamenta potuiſſent affectum illum ſanare, tandem conſilio ægri noſtri miſimus ad thermas Balerucana quæſitum aquam, qua copioſè epota, vt in thermis fieri ſolet, breuè curatus eſt, fuſis & deterſis humoribus à ſyrupo tunicis ventriculi infixis.

Observatio XVIII.

Fluxus ſanguinis ex auribus.

VIdi Brouſolum Giniacenſem, qui cecidit ex equo in lapides, & ſupra aurem dextram, è qua ℔iij. ſanguinis effluxerunt. Vidi etiam plurimos, qui ſanguinem copioſum ex caſu, auribus reddiderunt, nec obierunt. Quotquot autem vidi ex caſu per aures ſanioſam materiam reddere, omnes de medio ſublati fuerunt.

Observatio XIX.

Venus languida.

MVlier prolis cupidiſſima, ſed appetentia veneris nullo modo laceſſita, à me petiit, vt ſtimulos veneris in ſe emortuos (vt dicebat) accenderem: quod feci ſequenti opiata.

℞. conſeruæ rad. eringij, & ſatyrionis maris ana ℥j. corticis arantiorum melle conditorum ʒvj. nucem iuglandem conditam nn. 1. confect. alcherm. ℥ß. ambræ griſeæ, formicarum volantium ana ℈j. moſchi gr. vi. cum ſyrupo conſeruationis corticis citrij fiat opiata, de qua capiat ante leuem cœnam, ad molem paruæ caſtaneæ ſuperbibẽdo parum vini Hippocratici. Illa cõfeſſa eſt ſe miram percepiſſe voluptatem poſt vſum opiatæ noſtræ. Nihil autem efficacius inuenitur, quàm litus regionis vteri ex oleo de formicis volantibus, quod ſic fit.

℞. Formicarum volantium ʒij. infundantur diebus canicularibus in oleo ad ſolem feruidum per 40. dies.

Observatio XX.

Dolor pleuriticus.

PVella atrabilaria ſæuiſſimo pleuritids dolore excarnificata, iam vndam lethæam bibebat, è qua eam retraximus ſic.

℞. Olei amydal. dulc. ℥ij. laudani Paracelſi gr. iij. paulò poſt quieuit dolor, & melius habuit.

Observatio XXI.

Hyperſarcoſis.

LAborabam vlcere ſub vngue pollicis pedis deliteſcente, huic vt obuiam irem, iuſſi Chirurgo, à directo vlceris vnguem ſuperpoſitum incidere, & foramen efficere, vt remedia vlceri admoueri poſſent; ſed caro fungoſa ſuperexcreuit, q uam cùm ſæpius deleuiſſẽ, iterùm creſcebat. Quare poſt longum vſum aluminis

vſti, decreui remedium nouum experiri. Præcipato igitur rubro bene loco,& nullo modo dolorifico vſus ſum ad carnem ſoperfluam abolendam,quod breui factum, nec ampliùs pullulauit.

Observatio XXII.

Vulnerum prognoſis.

IN obſidione Mõſpelienſi,multi milites in manibus præcipuè ſauciati, conuulſione muſculorum temporalium intra aliquot dies corripiebantur,& omnes moriebantur, vt vidimus nos. Dux quidam in pugna illa cruenta facta Caluiſſoni à Mareſchallo Dutrec,& Duce Rohanno, ſauciatus fuit in femore, vulnuſque ad perioſtiũ vſque penetrauit,conuulſio ſucceſſit partibus femori vicinis,& ſenſim ad crotaphitas muſculos vſque aſcendit, mortemque inuexit.Qoi tali conuulſione corripiuntur,non poſſunt aperire os, loquuntur initio conuulſionis expeditè; nec ſentiunt res ſuas malo eſſe loco.

Obiervatio XXIII.

Hypercatharſis.

BAro Caluiſſonis poſt ſumptum puluerem diacarthami,me repugnante,centies euacuatus eſt hunc ſaluum fecimus ſic.

Primò ex iuſculo in quo roſæ coxerant, & flores chamomillæ, cum pauco ſaccharo,& vitello oui,clyſterem parauimus, poſteà ſequentem iniecimus.

℞.Iuſculi capi ℔.j.ſacchari roſati ℥j. laudani Paracelſi gr.v.vitellum oui nu.1.ſuperpurgationem ſtatim compeſcuit.loco laudani addatur theriacæ recentis ʒ i·ß.

Observatio XXIV.

Sitis intenſa.

DN. Vincentius febre continua laborans,tã intenſa ſiti vexabatur,vt crederet ſe eſſe vnum ex baiulis illis Pariſienſibus,qui aquam per vrbem circũferunt, clãmabátque dio, ac noctu ſic, (de l'eau)ſed cùm ſitis eius nullis potuiſſet extingui remediis ceſſauit ſumpta ʒ i ß. ſalis prunellæ cum aqua communi. Item Simeon meus ſumpto ſyrupo de rhamno, tam immenſa ſiti premebatur, vt fermè moreretur, ſumpſit ʒj. ſalis prunellæ, & ſitis ſtatim deſiit.

Observatio XXV.

Variola.

VIdi filium Dn.Martineti variolis laborantem cũ ſignis laudabilibus, febris enim poſt exortum puſtularum remiſerat,reſpiratio libera erat,nullus alui fluxus tubercula eminentia ſatis, ſomnus mediocris benè ſe habebat ad ea quæ offerebantur,ſubitò tamẽ, & ſine manifeſta cauſa puſtulæ ſeſe occultauerunt morſque ſequuta eſt illarum occaſum.Idipſum vidi in pluribus aliis eodem morbo afflictis,qoibus omnibus mortem certiſſimam portendi.

Observatio XXIV.

Prognoſis lethalis.

DN.Engarranus filius febre affiictus,non poterat deglutire ſed potum naribus reiiciebat,muſculis œſophagi (ni fallor) reſolutis, obiit. Item cùm non eſſet vultu matri ſimilis, illius tamen vultus materno erat ſimilis ita ante obitum, vt aſtantes omnes mirarentur. Item neptis mea nullo modo matri ſimilis, paulò ante mortem, matris imaginem præ ſe ferebat. Omnes autem ægroti, potum naribus reiicientes,aut repræſentantes atauos, auos, aut parentes, perierunt, qood mirabile eſt,

Observatio XXVII.

Sudores nocturni.

VXor Dn. De Ladeueſe, ſingulis noctibus poſt expurgatã febrem ſudabat.Huic præſcripſi iulepum refrigerantem ex aquis cichorij,& bugloſſi cum ſyrupo de pomis,nec in poſterum ſudauit,vndè coniicio ſudores in ſomno erumpentes, non eſſe ſemper ſignum humorum luxuriantiũ,ſed aliquando caliditatis,nam ſani calido temperamento donati noctu ſępe ſudant.Adde quod prædicta domina ſine vllâ euacuatione naturali, aut artificioſa curata eſt.

Obiervatio XXVIII.

Hæmorrhagia ex dente auulſo.

DOmina Vincentia cùm ſibi dentem auulſiſſet,tam copioſa hæmorrhagia ſucceſſit, vt fermè moreretur, irritis omnibus remediis. Vocatus iuſſi vt emplaſtrum contrà rupturam ſatis magnum tempori,denti auulſo reſpondenti admoueretur.Item vt alueolo, è quo dens extractus erat,parùm coleotharis pulueriſati adhiberetur cum cotone, & digito contineretur..His factis intra horulam ſobſtitit ſanguis.

Observatio XXIX.

Pleuritis.

OMnes pleuritici qoi vomunt ſtatim in principio morbi, euadunt,vt in infinitis obſeruaui, leuata pleura ab humorum ſarcina vomitus beneficio.

Observatio XXX.

Sanguis menſtruus.

SAnguis menſtruus mulierculàrum præcipuè benevalentium,odorem florum calendulæ ſpirat.Hinc coniicio ſimilitudine qoadam ſubſtantia calendulam mouere menſes.

Observatio XXXI.

Arthritis.

DOmina de Cottereau arthritide vniuerſali laborans,nulla enim corporis pars vacabat à dolore, liberata fuit beneficio croci metallorum, quidquid dicat Hippocrates de 40.diebus.

Observatio XXXII.

Vteri dolores.

MVltas mulierculas vidimus, vteri doloribus excarnificatas, quæ parum leuaminis à laudano noſtro ſentiunt.Exhibita verò ʒj.antidoti aſyncriti, ſtatim dolore vacant.Quod ego valdè miratus ſum. nec contemnas.

Obser

Observatio XXXIII.

Balnei calidioris.

HOneſtiſſima mulier in exitu balnei calidioris, in tantam totius corporis phlogoſim inciderat, vt nullo temporis puncto à doloribus & anxietatibus quieſceret. Cumque omnia refrigerantia, tam interna, quàm externa, in vſum reuocata fuiſſent incaſſum, balneum ex ſolâ aquâ tepidâ, eam ab omnibus doloribus liberauit; quod animum meum valdè anxium leuauit.

Observatio XXXIV.

Ventriculi dolor.

Illioſi, macri, ruffi, raræ texturæ, ineunte æſtate, dolore ventriculi exercentur, quia cum orificium illorum præditum ſit acerrimo ſenſu, à bilioſis humoribus (antea à veris, & hyemis temperie, aliquo modo frænatis) vellicatur, medela eſt purgatio ex rhabarbaro, tum dare bis, aut ter manè laudani Paracelſi gr. iij. aut iv. certè obtuſo ventriculi ſenſu multò meliùs degunt.

Observatio XXXV.

Scabies tibiarum.

AD magnam illam ſcabiem, quæ in tibias excitatur poſt morbos longos, & præcipuè febrem quartanam, doloribus ſeu ſtimis iunctam, nihil inueni in tota Medicina efficacius, quàm ſequens vnguentum.

℞ Vnguenti baſilic. ℥ iv. terebinth. ℥ ij. olei roſati ℥ iv. vitellos ouor. nu. iij. ceræ tantillum, fiat vnguentum, quo inungantur partes ſcabie laborantes.

Observatio XXXVI.

Oris inflammatio ex hydrargyroſi.

VNguento mercuriali innunctis inflãmatio, & vlceratio oris ex ſaliuatione accidit, quibus aliquãdo difficillimè occurritur. Ego cùm quendam inungi curaſſem, tanta in ore excitata eſt inflammatio, vt penè in deſperationem venerit, quæ irritis aliis omnibus remediis, ſolo iuſculo ex pullo comparato ſine vllis herbis, omnimodum leuamen accepit, retuſa virulentia, vt puto, mercurij à benigniori pulli ſubſtantia.

Observatio XXXVII.

Hæmicrania.

POſt hæmicraniam quindecim annorum, accidit mihi apertio venæ in ſuperiori labio, è qua ſingulis menſibus ℔ iv. aut v. ſanguinis feruentiſſimi, & ſalſi profundebantur: tædium hoc amolitus ſum ſecta vena brachij è directo labij affecti bis ſingulis menſibus, & educto liberaliter ſanguine hæmicrania ceſſauit.

Observatio XXXVIII.

Capitis contuſiones.

PVella annos nata 2. lapide percutitur paulò ſuprà frontem, non deſerit conſueta munia. Illa tamen poſt tres dies de dolore capitis obtuſo conqueritur, ſomnolenta fit, febris exigua admodum eſt; decimo ſeptimo die motus quidam conuulſiui apparent; vigeſimo rupto abſceſſu, & excreto è naribus vireſcente pure moritur. Dn. Vincentius in poſteriora cecidit, manſit dies aliquot negotiis ſuis intentus, poſteà verò cœpit delirare, ignem petere, dicens ſe frigere, ſomnolentus erat, nox erat laborioſa, manum ſubinde capiti admouebat; vndecima die, rupto abſceſſu ore excreuit materiam purulentam, & ſtatim mortuus eſt. Nepos meus cùm contuſionem capitis accepiſſet, triſtis factus eſt, de dolore capitis leuiter conquerebatur. Tandem poſt menſem incidit in febrem continuam, cum ſomnolentia, capitis dolore, ſurgebat ſubinde, & clamabat, ſeptimo die morbi, excreto pure per nares, vitam ſtatim cum morte commutauit.

Observatio XXXIX.

Impetigo & pruritus totius corporis.

MVlier quædam piſcatrix ferinâ totius corporis impetigine laborabat, cum tanto pruritu, vt perpetuò ſeſe ſcalperet, nec poſſet punctum temporis quieſcere. Manè ex perpetuo ſcalptu ſquammarum M. iij. aut iv. in lecto colligebantur, piſcium ſquammis ſimilium. Ego imperato victu ex pullis gallinaceis, carne hædina, & hordeatis, primò præſcripſi bolum ex caſſia, poſtea venam brachij vtriuſque baſilicam aperiendam curaui, tum frontis, & vtriuſque malleoli, vt vitioſum ex toto corpore ſanguinem exhaurirem. His peractis ſequentem ſyrupum magiſtralem per 30. dies imperaui.

℞ Folior. ſennæ mundator. polypod. querc. recentis ana ℥ iv. epithymi ℥iß. rhab. electi ℥ j. ſem. aniſi ʒ iij. ſantal. citr. ʒiß. infundantur per noctem in ſucco pomorum per reſidentiam depurato, poſtea coquantur vt artis eſt, addendo ſacchari q. ſ. recoquantur in ſyrupum perfectè coctum, cuius capiat prima & ſecunda vice ℥ ij. aut ℥iiß. cum ſero lactis, aliis diebus huius ſyrupi capiebat cochlearia duo manè, ſic enim aluus libera ſeruabatur, & materia illa ſenſim, & pedetentim vacuabatur. Tabellas diarrhodon. abbat. aliquando ſumebat manè poſt aſſumptum ſyrupum. Iuſculis pullorum indulſit per plures dies, quibus maximè infracta eſt vis atrabilarij humoris. Tandem ad aquas Meynenſes ægram noſtram relegauimus, quarum frigiditate, temperato hepatis incendio, in perfectiſſimam valetudinem reſtituta fuit, nec ab annis quindecim poſtea opem meam implorauit. Illius maritus leprâ perierat.

Observatio XL.

Lumbrici per vrinas excreti.

IVuenis quidam renum dolore excarnificatus excreuit cum vrinis vermes plurimos nigros, magnitudine & longitudine acus communis, cornutos, & friabiles, quorum duos miſimus ad te, ſi benè memineris.

Observatio XLI.

Stultitia.

DN. N. poſt vſum longum aquæ papaueris rheados infatuatus eſt, & tandem obiit. Aperto cranio, cerebri ventriculi inuenti ſunt à me pleni humore nigro, atramenti æmulo, ſummè fœtido.

Observatio. XLII.

Ferina deſtillatio.

PLurimos vidi ferina deſtillatione laborantes, tanto ſudore diffluentes, vt in ſummam virium deiectionem venireot, quam cohibuimus hoc modo.

℞. Thuris, maſtich. ſantalli rubri, granor. chermes, roſar. rubr. ana. ℥j. fiat puluis quo ſuffiantur capitis operimenta.

Observatio XLIII.

Oculorum macula.

AQua mellis oculorum maculas certiſſimè delet, ſi penicillo illas tangamus, ſed oculorum dolor, ſi quis ſit, primò mulcendus: eſt enim dolorifica, quod notandum.

Observatio XLIV.

Teſtium magnitudo præternaturalis.

DN. N. teſticulos magnos admodùm habebat à natura, vt multo interuallo ſuperarent magnitudinem teſticulorum equi; ille nunquam prolem ſuſcepit; illius, vt credo, inſtrumentis parùm aptis ad veneris ſacra. Intumuit ſcrotum poſt caſum ab equo, ioſtar ſphæræ qua trunculis luditur, tumor ad ſoppurationem verſus eſt; ex quo puris inſignis copia effluxit. Vlcere deterſo perfectè, deciderunt teſticulorum fruſtula omninò lapidea, ſiliceam enim duritiem æmulabantur, & mallcolo io multas partes diſſiliebant, vt cæteri lapides. Corporis, & animi functiones parùm erant immutatæ. Tandem poſt aliqoot dies ſuperuenit febricula cum anxietate, & ſiti, quæ paulò poſt accepit incrementum, pulſus è directo teſticuli affecti valdè imminutus erat, priuſquàm in alio latere mutaretur, ſucceſſit ſaturatus rubor in facie, nec non exanthemata rubra in corpore vniuerſo, quæ breui mortem adduxerunt. Certè hæc hiſtoria notatu digniſſima eſt.

Observatio XLV.

Gemelli in vtero.

VXorem meam & multas alias mulierculas geminam prolem parituras prædixi, quarum matres gemellos ediderant, grauiditas illis moleſta præter morem, vterus maximè turgeret, & breui tibiæ, & pedes inflarentur, parúmque moueretur fœtus vltimis menſibus concluſus in anguſto loco propter ſociom dimidium loci occupantem; rarò in prædictione aberrauimus.

Observatio XLVI.

Sanguis eductus actu frigidus.

VIdi mulierem natura admodom iracundam, febre continuâ laborantem, cui ſecta eſt vena me præſcote, ſed cùm ſanguis inflicto ſcapelli vulnere ad me perueniſſet, percepi illum actu frigidiſſimum, oiois enim, vel glaciei frigiditatem æmulabatur: intrà dies quinque à ſectâ venâ obiit.

Observatio XLVII.

Saluatellæ apertio in quartana.

SAluatellæ ſectio maximè prodeſt in febre quartana. Domina Troſſella quartanaria, ſecta hora vna ante paroxyſmum ſaluatella, confeſſa eſt, paroxyſmum multum imminutum fuiſſe: ſecundâ vice fermè extinctum eſſe, poſt tertiam ſaluatellæ apertionem omninò deſiiſſe acceſſiones.

Observatio XLVIII.

Impetigines.

DOmina de Caſtelan laborabat fœda, feraque impetigine vtriuſque manus, propter quam tędio maximo afficiebatur. Venæ ſectionem, cathartica, & omnia alia remedia reſpuebat. Hanc paucis diebus ſic curaui.

℞ Vnguenti roſati ℥ iii. præcipitati albi ʒ iii. miſce pro litu partim.

Hoc remedio prædicta domina, matronam quandam magni nominis in Prouincia, vt retulit mihi, eodem morbo afflictam curauit.

Observatio XLVIX.

Scirrhus lienis.

VEtula ſcirrho lienis laborans, ſuprà modum anxia, petiit à me vt mala ſua leoirem, cognoſcebat enim nullis poſſe præſidiis libitinam euitare. Dedi pilolam ex gr. iiii. laudani confectam, qua grauia omnia ſymptomata quieuerunt, præcipuè ſumma ſpirandi difficultas, qua premebatur; quod miratus ſum.

Observatio L.

Epilepſia puerilis.

PVeri fermè omnes, qui aluum adſtrictam habent, obnoxij ſunt conuulſionibus, vt ex Hippocrate didici, & experientia. Filius Caroli mei aſtrictione alui perpetuò laborans, conuulſus periit.

Observatio LI.

Animi deliquium ex vena ſectione.

MVlti venæ ſectionem, & ſanguinis effuſionem benè tolerant, ſed dum ſoluitur ligatura, & vulnus occluditur in animi deliquium incidunt. His ſubuenies iuſculo optimo ante venæ diuiſionem exhibito, quod non ſemel obſeruaui.

Observatio LII.

Dolor Iſchiadicus.

MVlti ſunt, qui acutiſſimis doloribus exercentur iſchiadicis bilioſi, & æſtatis tempore, quos nou excrucio medicamentis calidioribus, ſed ſecta vena poſt clyſterem purgantem, iniicio ſecundum clyſterem cum iuſculo, & laudano. Sic Lunelli ſanaui tuum Iacobum ſalibus dicteriis ditiſſimum.

Obser

OBSERVATIO LIII.

Impetigines.

PVer annos decem natus, impetigine affligebatur, quæ Ichoroſam materiam ſudabat. Succedente Boreali conſtitutione, ſoppreſſa eſt fœda illa materia, & in pulmonem conuerſa, quæ horrendum excitanit aſthma; quod deſiit recurrente ſtatim cooſtitutione Auſtrali.

OBSERVATIO LIV.

Ad puris attractionem ex abſceſſu pectoris, & aliis.

MIles ſauciatus in pectore, nullum ſangninem reddidit per dies ſeptem. Conſilio Chirurgi, emplaſtrum vulneri appoſuimus, quod magnam puris quantitatem eduxit. Sigillorius etiam tumore ad ſuppurationem verſo exerce[...]atur: ſed cùm non fuiſſet apertus vt decebat, & in tempore, æger videbatur in alea vitæ, concentrato, & occultato pure quod attraximus beneficio ſequentis emplaſtri.

℞. Reſinæ pini recentis claræ, & odoratæ ℔ j. olei laurini, & terebinthinæ ana ℥ij. gũmi elemi ℥iiij. Primò oportet reſinam, & gummi, in pelui manere, donec miſceantur, poſteà addes terebinthinam & oleum, omniaque ſimul bulliant iterùm, tum demum per linteum craſſius tranſcolentur. Extendatur pars huius materiæ ſuprà alutam; fiat emplaſtrum quod vulneri apponatur. Mutetur autem hyemis tempore ſemel in die tantùm, æſtate verò bis in die, & mirabilia videbis, neque puto in omnibus noſtris obſeruationibus aliquid certius reperiri, vt diſcere poteris, ex Paræo lib. 10. de vulneribus pectoris, & thoracis cap. 30. Prædictum autem emplaſtrum debet in medio perforari inciſuris duabus, aut tribus longis, vt pus attractum facilè effluat.

OBSERVATIO LV.

Anodynum ad dolores impetiginum.

MVlier animoſa, ferâ impetigine laborans cum ſummo dolore irritis omnibus remediis, ſequenti cataplaſmate mirum in modum fuit leuata.

℞. Putria poma nu. vi. per ſetaceum tranſmittantur, quibus adde olei roſacei ℥ij. lactis muliebris parùm fiat cataplaſma, quod admoueatur parti dolenti. Longa autem experientia didici, putria poma dolorem magis lenire, quàm cocta, quod ſemper aliquod empyreuma præ ſe ferant.

OBSERVATIO LVI.

Febres æſtiuæ puerorum.

MEnſe Iulio, Auguſto, & Septembri, magnus infantium numerus moritur lactentium, quos noſtrates mulierculæ vermibus laborare aſſerunt. Ego verò aſſeuero mortem prouenire ab aciuſculo nutricum lacte, quo inflammatur ventriculus, nam frigus extremorum adeſt, ſitis inexplebilis, anxietas ingens, nauſea, vomitus, diarrhœa, vt teſtis ſum. Quare vena ſecanda eſt. Poſteà verò regioni ventriculi admouendum ſequens cataplaſma.

℞. Farinæ hordei ℔. j. micæ panis ℥iiij. coquantur leuiter in lacte caprillo, addendo poſtea ſucci ſolani ℥j. olei roſati q. ſ. miſce fiat cataplaſma ad dolorem inflammatorium leniendum. Debemus etiam nutricem mutare, & mucilaginem ſem. pſyllij cum ſaccharo pauco roſato exhibere ægro ex cochleari. Iuſcula pullorum, portulaca, & aceroſa, aut lactuca alteranda. Item animalium per dorſum diuiſorum admotione caloren furentem foras allicere.

OBSERVATIO LVII.

Lumbrici.

NOſtrates mulierculæ putant omnes pueros vermibus laborare; ſed cùm nullus reiicitur vermis, eos ducunt in humores putridos fuiſſe conuerſos; nec malè, nam vt vermes in phiala concluſi, & fimo calente obruti, breui conuertuntur in paſtam, cur in corpore noſtro, cuius calor fimi calori reſpondet, non idem fiet, vermibus enecatis ab amaris medicamentis. Certè hoc videtur mihi rationi conſentaneum.

OBSERVATIO LVIII.

Hyſterica ſymptomata.

MElãcholica mulier, ſuffocationi vterinæ obnoxia, maximam vrinæ quantitatem profundebat, crudam nulloque colore tinctam ſemel in die: qua excreta, ſymptomatum ilias ſtatim emergebat, velut ex equo Troiano, quorum cauſam difficillimam eſſe puto: Nam modò capitis dolor eam exercebat, modò cordis palpitatio, modò lipothymia, modò nauſea, modò ſudatiuncula in collo, & fronte apparebat, modò horrore totum illius corpus quatiebatur. Sed vndenam eiuſmodi ſymptomata. Puto certè debere referri ad vterum, corporis muliebris ſentinam. Cum enim prædicta ſymptomata, non niſi excreta vrina ſe prodeant, in ea ſum ſententia, veſicam vrina diſtentam, vtero ſuperpoſitam mole ſua vterum cohibere. Hinc fit vt impuritates, & vapores in antro vteri coerciti, non poſſint liberè ſcenire in alias corporis partes, euacuata verò vrina, putritridi illi humores ſui iuris fiunt, & varia illa accidentia pariunt.

OBSERVATIO LIX.

Vomitus horrendus.

PVella annos nata 25. conquerebatur de lienis dolore, altè ſepulto, cui ſucceſſit ſcirrhus. Vomebat ſingulis diebus, ſed tamen per interualla 20. aut ℔. materiæ vireſcẽtis. In dirum hydropem incidit mẽſe Nouemb. & 16. die Ianuar. obiit. Vidi ruſticum, qui materiæ illius vireſcentis lb. 20. 25. aut 30. vomebat fermè ſingulis diebus, ſed tamen per interualla, vt prædicta noſtra puella, qué vſus chalybis ſeruauit, ſanatus enim fuit, & hodie perfecta ſanitate fruitur, quod certè notandum eſt.

OBSERVATIO LX.

Catarrhus.

NIhil magis ſiſtit catarrhum immoderatiſſimum, quàm ſequens Rulandi cataplaſma.

℞. fermenti acrioris ℥ ii. carabes pulueratæ ʒ ii. fiat cataplaſma quod vertici, raſo capillitio, admoueatur.

OBSERVATIO LXI.

Febris ex pluuia.

PLurimi madidi pluuia, in morbum incidunt, & in febrem continuam ſæpiſſimè, prohibita cutis tranſpiratione,

quæ febribus excitandis valdè eſt idonea. Poſt venæ ſectionem nihil inueni vtilius, quàm decocto ſudorifico corpus relaxare.

℞. Rad. ſalſæparill. ℥j. ſem. cardui bened. ʒ ß. fol. ſcabioſæ, calendulæ ana m. ʒ. fiat omnium decoctio, quæ calidè hauriatur, addito pauco vino albo, aut aquæ theriacalis guttis aliquot. Vidi multos Medicos, qui nullo modo de ſudorificis cogitauerant, videntes autem potionis noſtræ effectum, laudarunt illam.

Observatio LXII.

Variolarum prognoſis.

QVotqoot variolis aut morbillis laborantes vidi, qui tenſione, meteoriſmo ventris, cum anxietate huc atque illuc agitabantur, tot intra paucos dies obire vidi, præcipuè ſi dolor iunctus fuerit.

Observatio LXIII.

Prognoſis ex anni conſtitutione.

ANno 1640. vndecimo menſis Octobris die 12. 13. 14. 15. tam aſperum frigus ſæuiit, vt amnes, & riuuli noſtri omnes glacie frenarentur. Februario menſe ſequenti lateris dolores ſuperuenerunt, qui plorimos de medio ſuſtulerunt.

Observatio LXIV.

Prognoſis in febre continua.

INfinitos vidimus in febre continuâ nullo modo dormientes, manentes tamen quitetos, ſine vlla querela, nollo modo loquentes, niſi interrogarentur. Quibus ſi pulſus contrectaretur, retrahebant manus tremulas, quaſi vitæ ſuæ timerent. Eos omnes vale dixiſſe terræ vidimus.

Observatio LXV.

Dentium caries.

INfinitos in hoc cœli tractu videmos dentium doloribus excarnificatos, propter dentes corroſos, & cauos. Ego cauitatem dentium therebinthina impleo, & cauterio actuali dentem inuro feliciſſimo cum ſucceſſu.

OBSERVATIO COMMVNICATA A D. Dabadie Medico Tholoſate celeberrimo.

Scabies pruriginoſa in ſene octuagenario.

ILluſtriſſimos Senator & Decanus D. de Mauſſac octuageſimum quartum annum attingens, à primordiis mixta craſi præditus præpollente ſanguine bilioſo, vnde emerſit habitus inter carnoſum & excarnem medius, cum liberali proceritate, & decora ſtructura totius compaginis. Præterea verſatili ingenio & eximia in diſceptandis litibus ſolertia, in tam prouecta ætate inſignis. Olim eleganti valetudine fruebatur, abſqoe vllo diſcrimine tempeſtatis frigidæ, vel æſtuantis, de cuius tamen integritate ter fuit deiectus intra quinqoennium ex ἀπεψίᾳ, ſine organi, ventriculi ſcilicet ætatis decurſu fatiſcentis damno, ſine vitio obiecti, quamuis enim nunquam expleatur epulis, nec genio indulgeat; edax tamen eſt acetariorum fructuúmque horæorum, qui etſi, familiares naturæ noſtræ concoctuque faciles videantur, vix tamen io probum ſanguinem, mutationem ſuſcipere poſſunt, vndè praui ſucci generantur & ſuccreſcunt, qui aliundè ad putrendum exiguam occaſiooem nacti, non rarò febres mali moris accedunt, hoc monente Gal. 1. de alim. facult. Quod venerando ſeni contigiſſe obſeruauimus, influente Maio in primis, ſequenti anno poſt ὀπώραν, poſtremò circa occaſum pleiadum & grauiùs; cùm ita vt in febrem acutam inciderit cum exacerbatione alternis diebus grauiore, poſt cuius inſultum perturbata fuit aluus ductaque ἄνω καὶ κάτω pituitoſo humore excrementitio, bile tādem concitata perfuſo, cum δυσφορίᾳ & cardialgia graui, quæ ſunt morbi choleræ, ſaltem ſpuriæ argumenta, è quo diſcrimine emerſus ſeptimo, natura ad commune emiſſarium morbificæ cauſæ reliquias propulſante. Vndè totius habitus fœda prurigo partim in tibias, potiſſimùm ſiniſtram, in qua eryſipelas exortum eſt, cuius materia ferè diſcuſſa, ſuperſtes fuit eryſipelatoſa quædam ἐκθύμα ſiue ſuffuſio inſtar herpetis miliaris, cum moleſto pruritu, crebrò ſtimulante ad ſcalpendum, ab ichore multiplici ſalſo, acri, putrique per vtramque tibiam offuſo, qui cacochymiæ diſſimilaris eſt ſoboles & cachexiæ, quæ ſenibus familiaris, eò grauior erat, quo pedes & tibiæ ſubtumeſcerent, cuiuſmodi affectus non exiguam viſcerum labem denunciabant, maximè iecoris, cuius vitiatam diatheſim à prægreſſo ardore febrili, cum ætatis multùm prouectæ beneficio, vix priſtinæ ſanitati reſtitutum iri ſuſpicandum erat.

Curatio primis inſultibus inaugurata fuit à coëffuſione humoris excrementitij in ventriculo fluitantis, concitato magis vomitu, cùm iam vomituriret, quo ſedato, aluinæ regionis ſubſidens impuritas clementiori cathartico fuit expurgata. At cùm hoic curationis ornamento non cederet nimis cruda feraqoe affectio; de venæ ſectione deliberatur, circa quam celebrandam diſſident ſententiæ, illam reclamante ætate prouectiore, & inchoata cachexia, quæ abundè elucebat ex pruritu ſtimulante, ex pedum, tibiarumque inflatione. Verumtamen febre ingraueſcente ſanguis mittitur, nec immeritò; cùm periclitari melios ſit, quàm omninò perire: conſpurcatus effluxit cum εὐφορίᾳ, ſeptimoqne iudicatus eſt, depoſitis materiæ morbificæ reliqoiis ad corporis habitum & tibias. Poſt aliquot dies repullulantem cacochymiam iterum repurgandam cenſuimus, vt ad vſum balnei ſuauis liceret tutius confugere, tum ad procurandam διαφόρησιν, contemperandum feruorem, & acrimoniam humorum, vaporumque, tum ad illos laxata cute euocandos. Balneo per pluſculos dies adminiſtrato, prurigo moleſtior euaſit, euocata à centro ad periphæriam cacochymia, nondum ſatis exhauſta, quare cùm illuſtris Senator iteratam purgationem reſpueret, ἐπίκρασιν moliri apud me decreui, explorando vſum lactis aſinini, quod interdum loco lenientis & purgantis medicamenti eligitur ab Hipp. potiſſimum quarto de diæta acutorum, nec defuit optatus euentus, propinato enim per menſem integrum lacte, ſoluta eſt aluus ſicciſſima, ichorum, humorumque redundantium vacuatio, proborumqoe humorum repoſitio acceſſit, & diluta craſſiorum humorum fæce, euaſit hæmorrhoïcus cuius vacuationis beneficio priſtinæ ſanitati, firmiorique fuit reſtitutus. Nihil de roborantibus recenſeo, nec de topicis pruriginem ſedantibus, & remiſſo feruore eryſipelatis, materiam illius ſuperſtitem diſcutientibus, quæ bonis ægri rebus in vſum reuocata fuerunt, Deo Optimo, Maximo, ſanitatis, & bonorum omnium largitore noſtris votis fauente.

OBSERVATIO COMMVNICATA

A D. Antonio Iodon Medico Autiſſiodorenſi celeberrimo.

Hydrops ventriculi.

ANno Domini 1620. mulier ſtatura grandiori, quadrageſimum octauum agens annum, Ioanna Delier ciuis Autiſſiodorenſis vxor, in vtero ſe habere credidit, increſcente ſenſium abdominis tumore. At cum tempus geſtationis cognoſceret elapſum, Medicum ordinarium conſuluit, qui eam illicò hydropyſim contraxiſſe pronunciauit. Remediis fruſtrà tentatis, tumor triennio perſeuerans in tantam molem excreuit, licet interim ægra conſueta munia obiret, vt tanto ferendo oneri vix ſufficeret. Tandem in febrem continuam incidit, cum maiori difficultate ſpirandi, ſiti implacabili, inquietudinum turma. Intra ſeptimum diem animam efflauit. Cuius cadauer, cum feretro includi non poſſet, propter inſignem totius ventris vndequaque diſtenſionem, à parentibus defunctæ rogati, ventrem ſecuimus, & tam ingens ſeroſæ humiditatis factum eſt effluuium, vt nonagiota librarum pondus excederet. Vltimo manante ſero obſcuro, & parùm turbido, vtpotè ſua hypoſtaſi vel fæce non deſtituto. His peractis, & penicillis intrà vulnera per quæ aqua educta fuerat, relictis, ad apertionem totius abdominis debita methodo deuenimus, & cum peritonæum quæreremus diſſecandum, mirum dictu, ſed magis viſu mirandum! hæc membrana partes naturales inueſtiens, ventriculo antica parte tam firmiter adhærebat, vt niſi vi diſcerpta, atque diſſecta auelli potuerit; imò verò inuenimus noſtrum penicillum in vulnere relictum, in cauitatem ventriculi fuiſſe demerſum, ante cuius anatomen, eiuſdem inſolitam magnitudinem paulisper ſumus contemplati, duoque eiuſdem orificia, ſtomachum ſcilicet & pylorum, eundem ſitum prope obtinentia, ſeſéque inuicem tangentia, epiploo regionem ſuperiorem occupante, hepate ſatis ſano, quod tamen ventriculus tumidus efferebat deſuper; cor mediante diaphragmate eidem grauiter incumbens, turbinatam ſuam figuram parti gibbæ eiuſdem, inſtar ceræ impreſſerat (nec mirum ſi ægrotans tam valida ſpirandi difficultate, per biennium ſaltem premeretur, reliquis viſceribus, liene, renibus, inteſtinis, mezenterio, cyſtide fellea, veſica, & vtero integris, & parùm calore febrili alteratis. His notatis prægrandem illum ventriculum cum œſophago, duodenoque extraximus, qui per medium diſſectus, vlnam Pariſienſem ſuperabat, in cuius decliniori parte illuuies ſeroſa notabatur, hypoſtaſeos prædicti ſeri reſiduum, fibris omnibus, quæ interiorem membranam, contexebant, à ſe inuicem latè diſſitis, orificio vtroque nulla vitij nota impedito, niſi quod in medio pylori ipſiuſque limine cyſtis pendebat, longitudinis medij digiti, pollice paulò craſſior aquâ pellucidâ plenâ, cauitatemque duodeni ſubintrans. Cæterùm membranam illam interiorem ventriculi, moltis ydatidibus, partim integris, partim exeſis conſperſam vidimus. Et hæc poſt homines natos (ni mea me fallat opinio) nondum fuere notata, ſaltem à nobis perlecta vel audita. Cauſam verò tam rari affectus ventriculi ſcilicet hydropiſeos, cum apud nos ſolidiori minerua inueſtigaremus, ventriculi totius intemperiem frigidam, humidam, hecticamque arguimus, qui cum ſanguinẽ à trunco venæ portæ per gaſtricum ramom, alióſque pro alimento attraheret, propter illam dyſcraſiam io ſeroſom exerementum ad inſtar hydropis hepatis conuertebat. Illa autem frigida humidaque intemperies ex largo frigidæ potu, fructuum crudorum eſu, aliiſque cauſis originem duxerat. Cum verò ex maxima fibrarum ventriculi laxitate & peruerſa partis figura, orificium inferius, eundem cum ſuperiori ſitum obtineret, facilis alimentorum ab vno ad aliud tranſitus fiebat, vt in vaſtum illum ſeroſitatum gurgitem non mergerentur, ſed in duodeno inteſtino qualemcumque chylificationem obtinerent, ſiquidem inteſtina chylificandi vi non eſſe deſtituta apud omnes in confeſſo eſt, quam quidem vim natura, neceſſitate coacta potentiorem reddiderit. Aquas autem illas ventriculus per ductus illos patentes non reiiciebat, ex eo quod fibræ illius reſolutæ erant à copioſa humiditate.

OBSERVATIONES

communicatæ à D. Franciſco Chomel Medico Annonnenſi celeberrimo.

OBSERVATIO I.

Ileos ſeu miſerere mei.

VIR quidam Ileo laborans à quinque diebus, vt fæces per os reiiceret, multis remediis fruſtrà tẽtatis, ſumpſit mercurij cum ſulphure extincti, & in formam pulueris redacti ℥j. globulo ceræ incluſam. Statim poſt exhibitionem fotus continuò adhiberi, & clyſteres frequenter iniecti. Poſt aliquot horas fruſtula quædam ceræ in reiecto clyſtere apparuere, quod indicio fuit apertam fuiſſe viam, & medicamento purgante exhibito æger à morbo prorsùs liberatus eſt.

OBSERVATIO II.

Cauterij efficacia.

QVidam æger dolore lumborum diutiſſimè afflictus, nullis remediis conferentibus, tandem diem ſuum obiit. Inter alia remedia paulò ante interitum, cauterium femori, quatuor digitis ſuprà genu affixum fuerat, à quo decisa eſcharâ fluxit ſanies quædam circiter ad ℥ß. poſtmodum verò ſingulis diebus fluebat ex cauterio pus verum & laudabile ad ℥j. vel ampliùs. Mirabatur Chirurgus neque vnquam potuit coniicere vndenam pus illud emanaret. Defuncto ægrotante, apertoque illius cadauere, inuentus eſt pulmo purulentus, quæ præcipua mortis cauſa fuit. In lumbis verò magnus abſceſſus inuentus eſt, à quo dolor ille diuturnus & contumax oriebatur. Ab abſceſſu autem ad cauterium vſque inuentus eſt canaliculus per quem puris portio quædam effluebat. Vnde colligere eſt, quantâ ſolertiâ natura vti ſoleat ad cauſas morbificas foras eliminandas, quæ canaliculum illum efformauerit ad abſceſſum lumborum, per cauterium expurgandum, qood tamen perficere non potuit, à morbi magnitudine ſuperata.

OBSERVATIO III.

Febris tertiana.

REtulit mihi dictus D. Chomel ſe omnes propemodum tertianas curare ſolitum, exhibendo per horam ante acceſſionem, bonum hauſtum decocti chamom. & cremor. tartari, & ſtatim ab aſſumpto remedio, ſanguinem dettahendo. Si non ſit ad manus

dococtum

decoctum, aquæ frigidæ cyathum exhibet, & idem ferè ſuccedit effectus. Putat aquam illam aſſumptam, per phlebotomiam ad venas rapi, & materiam ebullitioni proximam diluere, vnde acceſſio impeditur.

Observatio IV.

Colicus dolor.

PVella quædam annos nata quatuordecim, laborabat colico dolore atrociſſimo, cum ventris inflatione, qui neque clyſteribus, neque potionibus purgantibus, vel lumbricos enecantibus ſedari poterat, ſed tantùm balneo tepido ſopiebatur, ſed egreſſæ à balneo recurrebat, donec intra viginti dies ægram de medio ſuſtulerit. Per biduum ante mortem, magnam ſanguinis nigerrimi copiam per aluum excreuit. Diſſecto cadauere inuenta eſt multa pituita vitrea externæ inteſtinorum tunicæ adhærens, & per totam eorum longitudinem fruſtillatim diſperſa, magnitudine varia, vt quædam fruſtula fabæ, alia auellanæ magnitudinem æquarent. In venis autem, & cordis ventriculis nullus ſanguis inuentus eſt, quia natura extremo conatu totum ad inteſtina detruſerat, qui in iis nigreſcens, vt omni ſanguini extrauaſato contingit, ante obitum excluſus fuerat. Vbi notanda eſt ſedes materiæ colicum dolorem efficientis, & authoribus non expreſſa, nempè externa inteſtinorum ſuperficies.

OBSERVATIONES communicatæ à D. Ioanne Marſino, Medico Apamienſi peritiſſimo.

Observatio I.

Aſcites.

ANNO 1642. menſe Octobri, vocatus fui ad puerum quatuordecim annos natum, aſcite poſt variolas à menſe laborantem: nulla aderat febris, licet æger proſtratis omninò viribus cogeretur decumbere. Præſcripſi quamprimùm apozema aperiens & hydragogum, quod habetur in praxi D. Riuerii cap. de hydrope; & poſt vſum apozematis, iuſſi vt ſuffumigio inſtar ſtuphæ ex aperientibus & diſcutientibus compoſito vteretur per triduum, ſemel in die, quibus vſurpatis planè conualuit.

Observatio II.

Inflammatio teſtium cum vrinæ ſuppreſſione.

EOdem anno, menſe Decembri, inuiſi hominem quendam quinquagenarium, inflammatione teſtis dextri, & vrinæ ſuppreſſione laborantem. Præſcribo clyſterem partim emollientem & laxãtem, partim carminantem, eoque reiecto baſilicam dextram aperiri iubeo ad ℥ viii. Renes oleo ſcorpionum Matthioli inungi, & poſt inunctionem placentam ex cepis minutim inciſis, ouis quibuſdam agitatis, & axungia porci confectam, eidem parti applicari, & in craſtinum bolum ex caſſia, diaphænic. & rheo puluer. exhiberi. His fluxit vrina copioſè. Ad inflammatum verò teſtem, confectum eſt cataplaſma ex farin. aſabarum cocta in oxycrato ad pulticulæ conſiſtentiam, quo remedio per triduum applicito parti affectæ, priſtinæ ſanitati reſtitutus eſt.

Observatio III.

Iſcuria.

EOdem anno & menſe incidi in mulierem quadragenariam, euſarcam, & obœſam, iſchuria laborantem: febris aderat, ſed non intenſa; vrina autem quæ in exigua admodum quantitate excernebatur, erat valdè rubra, dolor circa renes aderat, iſque inſignis: Demùm vomitus frequenter recurrebat. Varii iniecti fuerant clyſteres emollientes, laxantes, & carminantes, ſed fruſtra; celebrata venæ ſectio bis, in brachio ſcilicet & pede; fotus inſuper & linimenta, vt in ſimili caſu fieri ſolet, vſurpata fuerant; bolus ex caſſia, diaphænic. & rheo compoſitus, exhibitus, ſed omnia incaſſum; Tandem adhibui placentam ſuperiori obſeruatione laudatam circa renes; Poſtremò hocce remedio placidè quieuit, copioſè minxit, & benè omninò habuit. Simile quid mihi contigit in altero ægrotante, qui cum febre acuta laboraret, abſque tamen dolore vllo nephritico, & non poſſet mingere, applicitâ eadem placentâ, minxit in poſterum, & fugata febre, ſanus factus eſt.

Observatio IV.

Vlcus fiſtuloſum.

MEnſe Iannario 1643. Dominus Ferries Varilienſis, annos natus 55. temperamento bilioſo admodum, quique ſeſe variis curis, laboribuſque fatigauerat, ſe mihi ſanandum obtulit. Laborabat à quatuor iam annis, variis in pectore doloribus, productis ab humoribus à capite verſus partes thoracis exteriores delabentibus: Aderat circa clauiculam tumor oui gallinacei magnitudine: ſed quod peius erat ſupra os pubis dextrum, viſebatur tumor vnius & alterius oui anſerini magnitudinem æquans, ex quo à quibuſdam menſibus aperto effluebat pus laudabile: Vlcus erat profundum, ferè ad ſemipedis altitudinem; Ad quod ſanandum varia, ſed fruſtra tentata fuerant remedia; ita vt de futura fiſtula omnes timerent. Curationem hoc pacto aggreſſus ſum.

Præſcripſi primum potionem purgantem, partim phlegmagogam, partim cholagogam, deinde phlebotomiam. Poſt hæc apozemata ex aperientibus temperatis, vulnerariis, & purgantibus. Finito apozemate decoctum ſequens ſumpſit bis in die per 12. dies.

℞. Hordei integri P. j. folior. ſcabioſæ, ſaniculæ, piloſellæ, vincæ pervinc. agrim. & pimpinel. ana M. j. ſem. hyperici & cardui bened. ana ʒij. flor. trium cordial. ana P. j. coquantur, in hydromel. tenui ad ℔iß. colaturæ capiat ℥vj. manè, & ſerò.

Interim ex eodem decocto fiebant iniectiones ſingulis diebus in vlcus. Verùm cum hęc non ſufficerẽt, ſed omnes prædicti affectus perſeuerarent, ad diætam ſudorificam deuenimus per viginti quinque dies continuandum, ex decocto radic. ſalſæparil. & raſuræ ligni guajaci ad partes æquales. Ex reſidentia parabatur bochetum, pro potu ordinario; ſexto autem quolibet diætæ die ſumebat medicamentum purgans. Verſus finem diætę, cum vlcus in eodẽ fermè ſtatu permanere videretur, iuſſi vt Chirurgus inducto in vlcus baculo ſuperpoſitam cutem, & carnem, quæ vnius digiti latitudinem ferè adæquabat nouacula ſcinderet, vt cauo illo detecto, faciliori negotio debita remedia adhiberentur. Succeſſit votis euentus, conſumpta ſiquidem fungoſa illa, & minimè laudabili carne, vlcus ad cicatricem breui deductum eſt, ægerque non tantùm à doloribus, ſed etiam à metu fiſtulæ liber euaſit. Ad ſigillum curationis, præſcripſi cauticum brachio ſiniſtro inurendum, diuque geſtandum.

Observatio V.

Secundinarum retentio.

EOdem tempore Domina de Ruffia, annos nata 35. temperamento ſangoineo, poſt editum multo dolore & labore fœtum, incidit in ſecundinarum retentionem: Pulſus nullos apparebat, facies mortuo ſimillima, ita vt conclamata omnia viderentur. Cum acceſſi, præſcripſerat quidam Chirurgus, vt ex capillis ipſius nonnihil abſcinderetur, combureretur, & vino diſſolutum propinaretur; Quod cum præſtitiſſet ægra, ſecundinas feliciter expulit. Verùm emiſſis ſecundinis lochia ſuppreſſa ſunt, vnde febris exorta eſt. Poſtridie pręſcripſi ſanguinis miſſionem ex malleolo dextro ad ℥ viij. (pulſus enim erat validus, & plenus) & in craſtinum, quia aluus erat aſtricta, clyſterem in hunc modum.

℞. Fol. maluæ, violar. pariet. mercurial. ana m. j. flor. chamom. & meliloti ana P. j. ſem. aniſi & fœniculi ana ʒ ß. coquantur in iuſculo capitis vituli ad ℔ j. in qua diſſolue ſyrupi violacei & ſacchari rub. ana ℥ j. fiat clyſter.

Reiecto clyſtere aperta eſt vena malleoli ſiniſtri ad ℥ vij. His febris remiſit, ſomnus, quo antea planè caruerat, rediit: & paulatim abſque aliis remediis conualuit.

Observatio VI.

Catarrhus ſalſus cum propenſione ad phthiſim.

MEnſe Octobri 1644. vocatus fui ad ægrum quadraginta annos natum, temperamento bilioſo, habitu gracili & macilento. Laborabat catarrho ſalſo & acri, à capite in pulmonem delabente, à quatuor annis; tuſſis aderat ſicca, obſtructio vtrumque occupabat hypochondrium, cum febre continua & lenta. His adde phlogoſim quandam, dolore circa ſternom, dorſi vertebras manifeſtam. Præſcripſi primùm potionem purgantem ex rheo, tamarindis, ſenna, manna & ſyrupo roſaceo confectam, ſed in exigua quantitate. Deinde venæ ſectionem ex brachio dextro ad ℥ vij. His præſtitis, iuſculis medicatis ex aperientibus temperatis vſus ſum per duodecim dies, infundendo per noctem in tertio quoque iuſculo, ſennæ ʒ ß. & diſſoluendo mannæ ℥ j. Finitis iuſculis ingreſſus eſt ſemicupium tepidum ex decocto hordei; amygdal. dulc. paratum, per triduum, bis in die. Ab initio curationis applicui duo cauſtica inter duas ſcapulas, ſpina dorſi intermedia latitudine duorum digitorum: iuſſique vt ſemel in hebdomada, cucurbitula ſuperponeretur: quod remedium, tantum in hoc laborante præſtitit, ob ſeroſitates, quæ in magna copia ſingolis vicibus educebantur, vt integram curationem illi ferè adſcripſerim.

Observatio VII.

Ophtalmia.

QVidam annos natus 30. temperamento ſanguineo, ſed cerebro admodum catarrhoſo donatus, laborabat à longo tempore inflammatione, quæ tum adnatam, tum vtramque palpebram occupabat, affectus non erat continuus, ſed recurrens; varia vſurpata fuerant antea remedia, ſed fruſtra. Tandem præſcripſi duo cauteria inter duas ſcapulas geſtanda, nec non cucurbitulam vtramque amplectentem, applicandam, vrgente nimirùm fluxione: Quod cùm præſtitiſſet, ſani omninò illius oculi euaſere. Non parùm ad illius curationem contulit vnguentum ſequens, quo in ipſo curationis initio vſus fuit, purgato priùs corpore, ſectaque vena.

℞. Viridis æris gr. xij. camphoræ, & lapidis calamio. ana ʒ ß. tuthiæ præparat. ℥ ß. butyri recentis, aquæ roſac. loti ℥ ij. miſce fiat vnguentum.

Observatio. VIII.

Febris maligna.

MEnſe Maio 1644. mulier 30. annos nata ſeſe mihi curandam obtulit. Laborabat febre maligna à duobus diebus, cum dolore capitis, inquietudinibus ferme continuis, ſitique intenſa, maculis quibuſdam liuidis circa pectus & dorſum apparentibus. Ter intra biduum ſanguinem eduxi ad ℥ viij. ſingulis vicibus, cumque interna omnia remedia auerſaretur, ad externa animum contuli. Quinto itaque morbi die, cataplaſma ex cochleis cum ſuis teſtis contuſis, ſtupiſque ſuperpoſitis, vtrique pedi circa plantas applicandum curaui. Admotum eſt hocce remedium circa horam tertiam pomeridianam, inclinante autem die cœpit ęgra ſentire dolorem quendam moleſtum, & grauem vtroque femore & tibia, qui ad mediam vſque noctem durauit, eâ ſæuitiâ, vt ægra de remouendo cataplaſmate perpetuò quereretur. Media autem nocte ſudor totum corpus inuaſit, tanto fœtore, & graueolentia, vt illum ægra ſuſtinere vix poſſet. Mutato induſio, amota ſunt e pedibus cataplaſmata, tetrum adeò odorem exhalantia, vt aſtantes fermè inficerent. Manè ægram alacrem inuenio, febre aliiſque ſymptomatis valdè imminutis. Cúmque omnia in tuto poſita mihi viderentur, nihil ampliùs agendum duxi, ſola contentus purgatione, quam tamen laborans, ob ſummam inobedientiam ſumere noluit: nihilominus breui poſt benè omnino habuit.

Obsrevatio IX.

Arthritis.

NObilis quidam menſe Februario 1645. temperamento ſanguineo, habitu euſarco & oboeſo, gonagra à tribus diebus laborabat. Quam primùm eum inuiſi, ſanguinem ad ℔ i. mitti iubeo, qui cum valde impurus apparuiſſet, poſtridie iterùm ſãguinis miſſionem ad parem quantitatem præſcribo, qua ſe multùm recreari ſenſit laborans, ſanguine educto, priori ſimili. Tertiò, demùm ſanguinem detraho ad ℥ x. poſtridiè verò medicamentum ex ſenna & rhab. in decocto cõuenienti, cum diaphœn. & ſyrupo roſac. propino, quo benè omninò habuit. Simile quid mihi contigit in aliis duobus ægrotantibus, eodem temperamento, & habitu donatis, in quibus venæ ſectio ter, aut quater repetita in ipſo initio, affectum penitùs ſuſtulit, oxycrato fouendo partem affectam, & poſteà illinendo oleo roſaceo.

OBSERVATIONES communicatæ à D. Des Grands-Prez Medico Gratianopolitano peritiſſimo.

Observatio I.

Linguæ tumor.

QVIDAM lue venereâ infectus, per frictiones mercuriales curabatur, quæ cum ſupra

Medici præſcriptum, Pharmacopæi iuſſo frequentiùs & diutiùs celebratæ fuiſſent: maximus fluxionis impetus tantum linguæ tumorem excitauit, vt quatuor digitorum tranſuerſorum menſura extra os prominerer. Cui Medicus nihil præſcribere voluit, ægrè ferés, quod ordo à ſe præſcriptus, contemptus, & ſoperatus eſſet. Vndè ægrotans in miſero hoc ſtatu quatuor méſium ſpatium permanſit, & lingua ab aëre continuò alterata trium digitorum tranſuerſorum craſſitudinem acquiſierat. Vocatus ego, poſt phlebotomiam, purgationem, quaſdam partis lotionis & ſetaceum ceruici admotum, puluerě ex pipere, zinxibere, ſynapi & ſale decrepitato, linguæ admouédom præſcribo. Cuius vſu primo ſtatim die lingua molleſcere, & per ſe moueri cœpit. Tertio die eam ablui iubeo pluries in die aqua vitæ probe rectificata, ita vt quarta lógè mollior apparuerit, & in os protrudi potuerit, cum tamen illico rurſus egrederetur, Poſtmodum verò in parte inferiori linguæ iuxta ranulas, vlcera animaduertés, quæ ex colliſione dentium, quibus illa innitebatur, orianda erăt; Aqua alba ex præcipitato albo parata, ea vlcera abluenda curaui, & profundas ſacrificationes circa ranulas fieri iuſſi. Quibus intra paucos dies tumor diſcuſſus eſt, & lingua in propriis oris cancellis coërcita.

Obſervatio II.

Mutus caſu curatus.

Qvidam Mendicus Ponſenacium propè Muram noctu appellens, à magnæ illius domus conductore hoſpitaliter exceptus eſt. Vbi per aliquot dies cómoratus propter puerum mutum & ſurdum ſecũ adductum, qui febre continuâ eadem nocte correptus fuerat: Tandem impatientia percitus, & de illius ſalute deſperans, clam diſceſſit, ægrumque ibi deſeruit, quem ad priſtinam valetudinem reuocatum, conductor primùm agnorum, poſtmodùm ouium, & veruecum cuſtodiæ præfecit, quo munere fungebatur egregiè. Cótigit autem poſt aliquot annos vt aleâ ludeos craſſiori baculo percuſſus fuerit, quo ictu grauiſſimo os occipitale in multas particulas confractum eſt. A quo tamen vulnere valdè periculoſo, periti Chirurgi induſtria curatus eſt. Dum autem conualeſceret, ſenſus auditus illi ſuccreſcebat, & verbula quædă balbutire incipiebat, donec tandem integram audiendi & loquendi facultatem adeptus eſt, & in eo ſtatu vixit ad annum ætatis ſuæ 45. D. Paiano Procuratori Gratianopolitano pro vinitore inſeruiens; vixque duo anni ab illius interitu elapſi ſunt.

Obſervatio III.

Cranij depreſſio.

IN multis cranij depreſſio curata eſt, admota poſt vnam vel alteram phlebotomiam, ſupra depreſſionem cucurbitula cum multa flamma. Addita interdùm inciſione, & multis interdũ ſcarificationibus, & interdùm ſine illis. Sed inter cæteros vnum notatu digniſſimum referam, qui Artaudus nominatur, Procurator Gratianopolitanus. Is in profundo itinere, inimico obuiam factus lapide percuſſus eſt ſupra os parietale ſiniſtrum, quo ictu ex equo in terram deiectus eſt, & pro mortuo derelictus. Inde in villam vicinam delatus, à duobus Chirurgis curari cœpit, qui tantum venæ ſectione & cucurbitulis vſi ſunt ſine vlla vulneris prouidentia, quod nullam ſolutionem continui manifeſtam perciperent. Vocatus ego hominem inuenio ſanguine perfuſum, qui ex ore & naribus excernebatur, cum nauſea & vomitu ferè continuo, vix aſtantes agnoſcentem, ægerrimèque loquentem, & nequidem oculos aperientem. Perluſtrato capite vniuerſo, dum locum cranij depreſſum ſummis digitis tantillùm cóprimebam, nauſea ſtatim excitabatur. Quo animaduerſo, Chirurgo præſcripſi vt partem illam raderet, & cucurbitulam ſatis magnă illi applicaret, cum multa flăma, quę licet partibus ſanis, & ſolidis inniteretur, tantũ dolorem ægro inferebat, vt loquendi facultate carens, in lectum ſeſe muſſitando demitteret. Poſtquàm verò cucurbitula auulſa eſt, & inciſione facta ſopra partem affectam, atque iterùm admota cucurbitula, tantùm abeſt vt dolorem perciperet, quin potiùs maximum indè ſolatium conſequutus eſt: vnde nobiſcum loqui cœpit, omneſque aſtantes agnouit. Ac quanquam per cucurbitulam ſanguinis ℥ vii. vel viij. extractæ fuiſſent, præcepi tamen vt ſequenti die phlebotomia iterùm celebraretur, ſicque æger paucis poſtmodum diebus omninò conualuit.

Obſervatio IV.

Phthiſis.

FIlius natu tertius ampliſſimi viri Domini de Periſſol in Senatu Gratianopolitano Præſidis, annos natus 14. Geneua Gratianopolim adductus eſt octauo morbi ſui méſe, macie & phthiſi conſumptus cum alui fluxu inſigni, ita vt eum breui moriturum patri prædixerim, propter vlcus pulmonis, quem fruſtillatim extuſſiebat & fruſtula illa ſupra carbones iniecta grauiſſimum fœtorem exhalabant: Tum fœtor anhelitus cadaueroſus, non ſolum ægrotantis cubiculum, ſed etiă vicina vſque ad ſcalas inficiebat. Quibus an maduerſis me nullum aliud remedium præſcribere poſſe pronunciaui, quam lac muliebre ab optimæ nutricis vberibus ſugendum. Quod poſtera die in vſum reuocatum, poſt quatuor dies ægrũ in paolò meliorě ſtatum reduxit, & intra duos méſes integræ ſanitat reſtituit. Ortus erat hic affectus ex pleuritide malè curatâ, quæ in empyema migrauerat, & empyema in phthiſim. Hoc idé remedium in pluribus aliis expertus ſum, tum etiam in me ipſo & filio meo, & duobus nobilibus viris, qui ſanguinem per os magnâ copiâ reiiciebant.

Obſervatio V.

Punctura nerui.

QVidam mercator Gratianopolitanus manu inuerſa menſam percutiens, acum in eam infixit, quæ globulo fili inſerta erat. Per biduum nihil indè mali percepit; ſed tertio die tantus in parte dolor obortus eſt, in dies ſequentes perſeuerans, vt neque venæ ſectionibus, neque fotibus, neque cataplaſmatibus anodynis ſedari potuerit. Huius doloris contumaciam aduertens, peto à Chirurgo num eum alias morbo aliquo venereo affectum viderit; reſpondit eum quidem ante triennium gonorrhœâ & carie pudendi affectum fuiſſe, ſed perfectè curatum. Præſcripſi ſtatim ſuffumigium ex cinnabari, ſtorace benionino, thure, & ſemine hyoſcyami terebinthinâ exceptis; quo manus tantùm ſoffiebatur, ſtatim melius habuit, paucíſque diebus continuato remedio, perfectè curatus eſt.

Obſervatio VI.

Febris quartana.

MVltos curaui quartanarios, quorum felix ſucceſſus poſt vniuerſalia remedia, oleo magnetico præſertim à me tribuitur, quod nullum effectum ſenſibilem producit. Eius autem guttas duas vel tres in vini cochleari exhibeo in principio acceſſionis. Ex eoque pilolas febrifugas compono.

Observatio VII.

Epilepſia.

NOn rarò expertus ſum, & plures habeo huius rei teſtes, pœoniam ſub propria conſtellatione collectam, nempe inclinante luna in Ariete ex ſtente, epilepſiam ſoluere ſola applicatione. Radicem autem mediam & præcipuam atque maiorem per longitudinem diuiſam collo & brachiis circumdedi in quadam noſocomij virgine 18. annos nata, quæ à pueritia hoc morbo affligebatur, & ſingulis diebus paroxyſmos patiebatur. Attamen ab eo tempore protinùs curata via eſt. Hinc patet quantopere vtilis ſit in Medicinâ faciendâ ſyderum obſeruatio.

OBSERVATIONES COMMVNICATÆ

A D. HENRICO RVFO

Apud Sammarcelinenſes Medico practico, & inter Gratianopolitanos conſcripto.

DOMINO D. LAZARO RIVERIO, CONSILIARIO & Medico Regio, & in Monſpelienſi Vniuerſitate Medicinæ Profeſſori digniſſimo.

HENRICVS RVFVS S.P.D.

CVM nouum ſydus huic prouinciæ affulſeris, (Profeſſor Meritiſſime) non mirum ſi omnium in te conuertuntur, oculi, cúmque tuo lumine magnâ lætitiâ nos afficias, par eſt vt magnâ laude afficiaris, quia per te beatiores ſumus: quicumque enim virtutes tuas & vitæ ſummum decus non nouit, audiuit ſaltem & propiùs nouiſſe deſiderat. Mitto animi dotes & colloquiorum cum doctrinâ ſuauitatem. Tot ægrotantes quos & Gratianopoli & vbique locorum Delphinatus ab Orci faucibus redemiſti, laudes tuas reticere non poſſunt nec debent, in vno afflicti, & infelices, quòd Gallia Narbonenſis totumque Monſpelium te nobis inuideat: nuſquam tamen totus aberis (Doctor & Profeſſor Clariſſime) præter commemorata, opus practicum, quod omni puncto abſolutiſſimum publici iuris feciſti, tui deſiderium nobiſcum ſublenabit, atque Reſpublicæ Medicæ hoc conferet emolumentum vt & abſentem te conſulere liceat, neque hic labori finem dediſti: nam inter tot grauia exercitia, quibus in ſcholâ Monſpelienſi incumbis, & tot ægrotantium pro ſua ſalute interpellationes: alterum prætereà Obſeruationum tuarum librum moliris, nec ſanitati parcis, aut à lucubrationibus ceſſas, vt Medicinæ ſplendorem adaugeas: quod cùm ſolus exequi potuiſſes apprimè: tamen quorundam amicorum [illegible] ſubtexere voluiſti: neque à me (etſi quondam diſcipulus artis Iatricæ rudimenta de tuo dictamine hauſiſſe glorior) obſeruatiuncu las expetere dedignatus es. Conceſſi, te iubente, non inſcius me aquas in mare deportare; has ſi legeris, & in iis quædam minùs aptè exarata videantur (D. C.) à te caſtigari non ægrè feram qui obſequium perpetuum tibi deuoui, teque in æternum colendum ſuſcepi: vale & mihi totique Apollineæ familiæ viue diù: è noſtro Muſeolo. Idibus Iulÿ anni 1645.

Observatio I.

De portentoſo & inſolenti ſingultu.

ANno 1634. mẽſe Decemb. Sammarcelini, ſutor quinquagenarius, ab inedia, frigore & itinere, incidit in ephemeram, quæ intra 14. horas per copioſum ſudorem diſcuſſa eſt: itavt poſtera die omni febre & dolore capitis vacuus remanſerit vſque ad octauã, ciborum tamẽ inappetentiâ ſuperſtite, & cum quâ & ſomnolentia & torpente laſſitudine tenebatur. Verũ octaua die manè iterũ febricula abſque rigore obſeſſus eſt, mox ſub veſperam grauiſſimo ſingultu angebatur, cuius ſonus ſiue ſtrepitus vltrà quartam domũ vicinam ſuæ, è ſubiecta autem via facilè audiebatur, nulla remiſſione, nullis datis induciis. Inter quæ haud multum ſiticuloſus, mente conſtans, ſed tam ferocis ſymptomatis maximè impatiens: vndecima aliquid cruentum carni ſemiputri non abſimile per vomitũ, concurrente tuſſicula eiecit, quod quidem ab adſtantibus caro cythoniorum ſaccharo condita, quam non

pridem comederat æger, putabatur. At die ſequenti, fruſtum eiuſdem magnitudinis & coloris, rubrum ſcilicet, & auellanæ molem æquans per nauſeam excreauit, quod primùm in aqua lauari, deinde prunis apponi iuſſimos, atque exempto colore ſanguinis, quo aqua perfuſa eſt, & nidore fœtido, qui ab vſtione exhalauit, quod ante ex narratione fueramus ſuſpicati, dilucidè apparuit, illud nempè exploſum, fuiſſe molem carneã cum membranis ab vlcere in œſophago vel propè ſuperius ventriculi os latitante abraſam. An verò vlcus iſtud derepentè ortũ ſit, & à primâ illa die, qua Ephemerâ correptus eſt homo inuſtum: an potius à longo tempore fuerit contractum, non benè conſtat. Eſt tamen veriſimile, tam breuem non haboiſſe originẽ, primo quia Phlegmone vel alius tumor non præceſſerat, quem plerumque, ſubſequi ſolet vlcus; deinde quòd à pluribus annis leui tuſſicula & inani itidem premeretur; ſine vlla è pulmonibus manifeſta excretione: idcirco malum, quod ſub prima œſophagi vel ſtomachi tunicâ iampridem radices egerat, à cauſis externis ſupra allatis concitatum, ſeſe confeſtim exeruit, ſymptoma verò fuit continuũ ab vlcere, à quo mors 14. cum delirio fuit inducta: cum ſingultus neque phlebotomiâ iteratâ, neque cucurbitulis, neque medicamentis detergentibus, digerentibus, & purgantibus (inter quæ hiera valde commendatur) quicquã de crudelitate, vſque ad exitum remiſerit.

Observatio II.

De phlegmone cerebi partem poſticam obſidente, & ſymptomatibus inde conſequentibus.

NObiliſſimus & illuſtris iuuenis D. de Larthaudiere annos natus 37. ſub cane in grauiſſimum & acutiſſimum dolorem capitis incidit, qui ad poſteriora & latus ſiniſtrum magis porrigebatur; aderat obſcura & leuiſſima febris, ſenſuum vigor, guſtus præcipuè, cum his nihilominùs ſitis ingens & vigiliæ perpetuæ; frons nihil incaluit, caput parum, ex tactu licet duro, non dolebat, appoſitis ad frontem manuum vnâ, ad ſinciput alterâ, cerebrum intus concuti, ac conuelli ſentiebatur, at caput vniuerſum inuoluntariè ſubſiliebat, vrinæ in principio craſſæ & albæ: quibus animaduerſis phlegmonem in cerebro vel eryſipelas metuentes, ex cephalica primùm, deinde ex mediana mitti ſtatim ſanguinem ad ℔ ij. iuſſimus; diebus ſequentibus, quòd dolor inſtaret crudeliter, iterùm partitis vicibus phlebotomiam celebrauimus ad lb. ij. aduerſo brachio: quintâ ventrem ſubduximus: ſexta per cucurbitulas humeris affixas ſanguinis lb ß. dextraximus; inter hæc caput deraſum oxyrrhodino illitum fuit, nequicquã eorum omiſimus, quæ à cerebro cuiuſuis generis humores, reuellere, detinare vel repellere valent. Quarta morbi die, in linguæ latere dextro erupit tuberculum, quod durum & cauum & ſine ſenſu vlcerosum deprehenſum eſt, carcinoma ſcilicet, ſeptimâ ſub veſperam paululum delirauit: mox ſudor in facie primùm, dein per totum corpus copioſus obortus eſt, ita vt veram & perfectam criſim adfore ſperaremus: mador detergitur, permutantur lintea, ſudor itidem abundè prorumpit. At æger iam de operimentis conqueri cœpit, ac ſe ſuffocari exclamat, quæ dum amouentur & ſudor vt anteà abſtergitur, illum fermè reſolutum inuenimus, & continuò delirantem, vires quæ ante ſudorem fuerant præualidæ, omninò fractæ percipiuntur, atque in eo ſtatu nocte tota vſque ad horam octauæ diei nonam matutinam perſtitit, garrulus ſupra modum, & inſipiens, & immemor omnium quæ ſibi morbo contigerant, vel facta fuerant. Circa decimam reſipiſcere viſus eſt, quorumdam reminiſci, & ſic ſpes animis addita fuiſſet, ni pulſus conuulſiuus artuumque tremor cerebrum peſſimè affici indicaſſent: in procinctu vrinæ excretio copioſiſſima, quæ rubra & ignea ſplendore coruſcabat: ſimili hora quâ pridie ſub veſperam rurſus ægrotantem inuaſit delirium, in eo peius, quod cum vires rurſus conſtarent, factus phreneticus, adſtantes ſummo terrore profligebat. Nonâ matutinâ iterum reſipuit, vſque ad veſperam, ſub quam tumor exortus eſt in ceruice, pomi mediocris magnitudine, non doloroſus neque à cute diuerſi coloris, nec minus delirium iuuenem occupauit cum manuum motu conuulſiuo: die decima omnia ſimiliter ſe habuerunt. Sub finem vndecimæ conuulſus moritur. Porrò cum morte ante ſeptimam nec ſpectata, nec prænunciata ſublatus fuiſſet vir, vt illuſtriſſimæ familiæ, ſic & magni momenti apud omnes ſui generis cõſultum fuit cadauer diſſecare, vt cauſa latens, apud populares detegeretur. Cæteræ corporis partes & parenchymata laudata conditione ſeu diatheſi inuenta ſunt præter cerebrum: aperta quippe caluaria, magna copia ſanguinis nigerrimi etſi diluti illicò effluxit, intactis adhuc menyngibus, imò oſſibus vix deductis ad ſerræ capedinem, qui quidem ſanguis inter caluam & membranas effuſus ponderis lb. ij. vel pluris æſtimabatur. Vbi detectæ ſont cerebri tunicæ, mox vniuerſim venolis nigro torridoque ſangoine turgeotibus conſperſiæ apparuerunt: Pars autem poſterior duorum digitorum latitudine, longitudine quatuor, vbi torcularis ſedes definitur, non ſolùm nigricans, ſed pręterea membranæ puniceo colore, & gangrænâ corruptę viſæ ſunt: in qua parte dum ſcabellum adigi iuſſimus, protinùs inde materia purulenta ad ℥ v. vel ℥ vi. cum fœtore emanauit. Exinde nouacula altiùs penetrantes Chirurgi, tota fere baſis cerebri, imprimis cerebellum & ea pars ſpinalis medullæ, quæ primis vertebris excipitur & ſuper qua tumor apparuerat, ſphacelo ſimiliter corruptæ ſunt inuentæ; menynges verò partis ſiniſtræ vlcuſculis exeſæ, per quæ ſanguinem ſub caluam effluxiſſe veriſimile eſt. Ex quorum narratione facile inferre licet, cauſam doloris illius acutiſſimi, vigiliarum, delirij & conuulſionis fuiſſe ſolutionem continui in cerebri parte poſticâ, cerebello vulgò nominatâ: ſoluere verò vnitatem cauſæ duæ, vlcus & phlegmone eryſipelatodes: vlcus quidem vt cauſa primaria, ab aliquot menſibus contractum ex cauſis mihi relatis; ſed reticendis, vt ſobolem habuit vlcuſculum illud in lingua enatum; ſic & partem debilem reddidit & inflammationi locum dedit. Phlegmonem autem eryſipelatodem promouerunt, ætas iuuenilis, temperamentum ſanguineobilioſum, temporis conſtitutio ardens: ſed præ cæteris cauſæ externæ, natatio ſcilicet in frigida ſob dio, poſt inſolationẽ præcedentem & excandeſcentiam; cauſæ verò cur febris tam obſcura cum tot terrificis ſymptomatibus deprehenderetur, hæ ſunt: prima, quòd cæteris partibus benè valentibus vnum cerebrum laborabat; ſecunda quòd cerebrum obſcuro ſenſu ſit præditum ex ſe, &ættereà frigidum & humidum; tertia & magis notatu digna, quòd cerebrum longè ſit diſſitum à corde, ideoque ſpiritus caput perreptantes, ſemel in plexos binos illos labyrintheos illapſi, difficilè ad cor recurrunt & contagium partis affectæ, cordi minimè communicant.

* *
*

Observatio III.

De morbo lento à ſyderatis pulmonibus orto, quo virgo nihil mali ſentiens interiit menſe Febr. 1643.

INgenua virgo annum agens ſupra 14. breui morbo (vt multis videbatur) ſublata eſt : ante biennium tamen altum ducebat ſpiritum , ſolitudinem affectabat , & facies totuſque habitus pallore albeſcebat. Ante duos menſes, dum eiuſdem fratrem lento quoque morbo cõfectum inuiſeremus, à matre fuimus rogati, vt iſtius pulſum exploraremus, num frebricitaret: pulſũ obſeruauimus, lãguidum & inæqualem, ſed ſine calore febrili; ideoque vbi vultum palleſcentem paululum ſumus contemplati, & de ætate ſciſcitari, venit in mẽtem menſtrua forſan inſtare, quæ dum ob venarum & viatũ anguſtias, naturæ ἀδυναμίας impedita, reſerare laboraret, sãguis ab his inficiebatur & leuia illa ſymptomata ſuſcitabat, vti ſolet contingere non rarò in virginibus huius ætatis , quodque mater & conſanguineæ opinabantur: quare his obiter dictis & factis diſceſſimus, altiùs rem indagaturi, ſi malum protraheretur, aut ſymptomata ingraueſcerent. Sed his vtrinque vel neglectis vel obliuioni datis, poſt duos menſes ſeriò vocati, morbum multò grauiorem repetimus, vtquem ἀποσιτία & febris continua comitarentur, & ſub noctem intenderetur , ſine calore mordaci, & ſenſibili ἰκμασία; vires præterea deiiciebantur, narium pinnæ inter expirandum expandebantur, nec tamen inſignis diſpnœa aderat, nulla ſitis, non rubor in genis, non vigiliæ; decumbens non nihil tuſſiebat ſine ſputo. Cor verò crebro & valido motu, continuò ſub noctem recrudeſcente, tangenti palpitabat, ægrâ non ſentiente ; vrinæ craſſæ, albæ, adipoſæ, cum enæoremate vel hypoſtaſi eiuſdem conditionis diuulſa: nunquam delirauit , nullam noctem duxit inſomnem ne quidem vltimam in quâ placidè & ſine agone hanc vitam cum meliore commutauit. Ergo propter iſtius mortem inopinatam , apud parentes , & quod etiam tredecim alij eiuſdem geniture, ante vel circa pubertatem defuncti eſſent , conſilium fuit apud amicos corpus mortuum aperire ; & primùm nudato cadauere, latus vtrumque ab alis ad coſtarum notharum vltimam, maculis latis è rubro liuentibus , & ſugillationem referentibus erat conſperſum ; viſcera in abdomine contenta ſana viſa ſunt , ſolo iecore, nonnihil plus ſolito nigricante , & ventriculo perexiguo, bile porraceâ intincto. Vbi in thoracem deuentum eſt, ab vtraque eius cauitate inciſa , confertim aquæ viroſæ magna effluxit copia, ad ℔ iiij. mirum quòd orthopnœam vel ſaltem dyſpnœam viuenti non inuexerit, aut fluctuationem non prodiderit: pulmones ſyderati inuenti ſunt, præterea in eorum ambitu puncta paſſim albeſcentia cernebantur, quæ leuiſſimo tactu diſrupta, pus & tabum eructabant , imò labes vaſa omnia, & cauitates puniceo colore affecerat, pleura muſculique intercoſtales virore erant perfuſi , non diaphragma: ſed pericardium lege vicinitatis erat exſuccum, putrefactum & humore ſuo priuatum ; cor & cerebrum ſana. Ex his deliberatum & decretum fuit hanc labem à primo ortu duxiſſe originem , ſiue à ſemine, ſiue à ſanguine ; exempla fratrum rem maximè comprobant, & ſi ab externis cauſis affectus iſte in virgine deriuaſſet, portio duntaxat pulmonum , non vniuerſi fuiſſent labefactati: nam non peccauerat illa in victu neque in aliis rebus non naturalibus , deinde mors placida, corruptionem in ſubſtantiâ, & temperamento ſenſim & per progreſſus factam fuiſſe , non à cauſa violenta , atque etiam cum nunquam tuſſierit , ex eo patet neque fluxionem, neque congeriem humorum vitiaſſe pulmones. Secundò tales affectus , vt à parentibus deduci nemo dubitat ; ita & facilè poſſe communicari eſt concedendum , & vulgò comperimus in familiis eiuſmodi labe infectis , plures ſimul vel ſucceſſiuè pari morbo corripi; imò, & aliquandò ad quintam ſextamve generationem protrahi , & in extraneos, qui iſtorum cõſuetudine vtuntur perreperé.

Riuerij Obſeruat.

Observatio IV.

De calculis per anum perpetuò excretis.

VIrum nobilem , cuius caſtellum non longè à Sammarcellino diſtat , nouimus , qui quoties aluum exonerat , calculos inæquales, faſtigiatos , cineritios, cum excrementis deiicit, iam à pluribus annis, non diſſimiles in colore , & ſubſtantia illis, qui per vreterem à renibus decidunt; iſti & mole & ſcabritie , podicem tranſeuntes infeſtant , ita vt de re, neque de generatione perpetuâ non ſit dubitandum.

Observatio V.

De calculis in omnibus corporis partibus procreatis.

VIrum alium probum nouimus degentem in domo D. de Leyſſins in Supremâ curiâ Delphinatus Conſiliarij Regij , & eiuſdem Scribam & rerum forenſium Præfectum , qui calculos & lapides maiuſculos in quauis ſui corporis parte oſtendit; vidimus ſæpè & tales tetigimus ſuper carnes, muſculos, membranas, neruos, oſſa indifferenter : ita vt aures, naſus, mammæ, cilia illis non careant , protuberant quippe manifeſtè & tangentibus mobiles apparent , & ſi quando reſoluantur in parte aliqua , in alia pullulant & in dies numero & magnitudine multiplicantur. Eſt & idem nephriticus, quem dum aliquando inuiſimus, nobis ſuper rotulam genu dextri tumorem inſignem oſtendit, eiuſmodi lapidibus variis & diſtinctis refertum, ac ſi in pera fuiſſent concluſi ſtrepitum edebant, ſi commouerentur. Poſt aliquot menſes in eundem rurſus incidimus , qui tumorem illum mollem & æqualem euaſiſſe nobis declarat. Genu vtrumque detegimus , tumores palpauimus , & re vera humorem ſubeſſe comperimus, infigitur ſcalpellum & ſubinde tres vel quatuor vnciæ materiæ coctæ albiſſimæ & craſſioris erumpunt , qualia à ſteatomate prodire ſæpè viſum eſt; in genu ſiniſtro, quoniam calculi partim adhuc ſolidi tangebantur cum ſpatiis licet mollioribus, apertionem non ſumus aggreſſi, reſolutionum perfectionem expectantes.

Observatio VI.

De calculis in liene genitis & inde per vomitum reiectis.

SÆuiſſima nephritide per quadriennium laboraui; ſine ſenſibili renum vel hepatis intemperie calida, à qua ſenſim (Deo fauente) ſum liberatus vſu aquarum vitriolatarum Aurelij apud Daienſes; At vix calculos arenaſque emingere ceſſaueram, cum in cruciatus crudeliſſimos incidi lateris ſiniſtri ſub coſtis circa lienem dolor breui ſpatio circumſcriptus, ad ventrem & vmbilicum non porrigebatur, ren tantum ſiniſter alternatim compatiebatur , ventriculus maximè ſiniſtrorſum , præcipuè cum vomitus inſtaret. Soluitur primò non ante decimam diem affectus iſte : his obſeruatis , quod neque aluus erat ſuppreſſa , vt in colico dolore, neque vrina repreſſa, vt in nephritide: contrà vrinæ copioſæ mingebantur, craſſæ, turbidæ , in quibus lateres pulueriſatos diſſolutos fuiſſe dixiſſes, quod breuiter matulæ fundum petebant : at

nihilominus craſſa iſta hypoſtaſis non erat aſpera, neque vllo modo calculoſa, ſed calcis inſtar in vrinam leui agitatione ruríum diffundebatur. Tali paroxyſmo prima hyeme ter quaterue fui cruciatus, celebrando ad tanti doloris expulſionem remedia, quæ in colico vulgò vſurpari ſolent, vno omiſſo balneo, à quo peſſimè habueram in principio. Verùm cum vomitus frequẽs, & laborioſus inter cętera ſymptomata maximè infeſtaret, quem angor & grauis cardialgia præcedebat, venit in animum explorare accuratiùs cuius conditionis eſſet materia illa, quæ tam abundè etiam ieiuno ventriculo reiectabatur. Erat certè qooad colorem, è rubro nigricans, pultis conſiſtentia, craſſa tenaxque, in qua dum bacillo agitatur, multi calculi cineritij & ſubflaui, quales per vrinas primò excreuetam, inuenti ſunt, non ſemel tantùm, ſed quoties vomerem, magno conatu & labore, vel quoties talis dolor repeteret. Anno hoc poſtremo 1645. dolores mitiores ſenſim facti fuere, ren parùm doluit, ſed magis lieo & vẽtriculos, ſeu pars ſioiſtra de more ſolito, at longiori ioterualllo. Ex quibus agnoui mineram calculorum, primò & vltimò io liene & eius vaſis delituiſſe, & per vas breue, (qood ex vſo aquarũ acidularũ, deinde & per vomitum patentius factũ eſt) in ventriculũ cũ humoris atrabilarij magnâ copiâ ſui portionẽ amãdaſſe, quæ primò ad renes tantũ modo propellebatur.

OBSERVATIONES COMMVNICATÆ

A D. SIMEONE IACOZ MEDICO COSTENSI PERITISSIMO

CLARISSIMO VIRO DOMINO D. LAZARO RIVERIO Regis Conſiliario, & Medico, necnon in celeberrima Monſpelienſium Medicorum Academia Profeſſori regio digniſſimo.

QVOD à me nuper deſideraſti, ſeu potius quod imperaſti (PROFESSOR REGIE CLARISSIME) *id nunc haud inuitus exſequor, & offero naſcentes Medicinæ meæ practicæ primitias, ſeu potiùs eruditionis tuæ fructum, quem nemo iuſtiùs ſibi vendicet quàm is qui tanta cum cura excoluit. Redeunt igitur ad te tanquam ad originem ſuam obſeruatiunculæ noſtræ, quas tuis & aliorum præſtantiſſimorum artis noſtræ, Heroum obſeruationibus, & experimentis coniunctas eſſe voluiſti: tuæ ſunt quia tuus ſum, tibi debentur, quia primus earum es author, quo duce Pæonium conſcendi nauibus æquor: quo monſtrante viam ſtadium Apollinare feliciter emenſus ſum, & felicius tandem quieui per biennium in portu tuo domeſtico, in quo vt prima Medicinæ practicæ, tum publicè, tum priuatim in me ſparſiſti ſemina, & fouiſti, ita eaium in lucem edendæ, ab eo in quo verſantur calumniæ periculo defendere gloriæ eſt tuæ; cum primos vt plurimùm conatus tot comitentur difficultates, tantaque ſubſequantur pericula, vt vix ac ne vix quidem hoſce naſcentis Hygeæ meæ fructus vnquam proferre auſus fuiſſem; niſi ſub felicibus tui nominis auſpiciis in publicum prodiiſſent, tuque ipſe mihi fuiſſes publicæ duxque comeſque viæ. Quem quia morborum cura celebrem, vſus peritum, & experientia felicem in arte fecit, & fortunatum, quem morbi timent vt hoſtem, homines amant vt ſalutis vindicem, & mors odit vt victorem. Ideò non pigebit in medium prodire ſub tanto duce, qui mihi prætereà in rebus tum publicis, tum priuatis ſemper propitius fuiſti, & inter innumeros difficultatum, aduerſorumque fortunæ fluctuum impetus animum meum domeſtica conſuetudine erexiſti, meaque eruditionis maximè ſollicitus, ingenium meum omni tempore, fœcundo tuæ doctrinæ flumine irrigaſti. & aperuiſti viam ad maiora, quæ forſan maturior ætas, & occaſio amplior aliquando ſuppeditabunt.*

Si modo fata ſinant, Phœbique in vota vocati,
Numina ſint ſtudiis non inimica meis.

Vale interim, & quam diutiſſimè inclytæ Vniuerſitati, ſicut & toti Galliæ, noui Apollinis inſtar affulgeas; vitamque protrahas in longos, & Alcyonæos, quos tibi votis omnibus deprecatur, tibi omnibus, etiam vitæ titulis addictiſſimus SIMEON IACOZ *Medicinæ Monſpelienſis* Doctor, *Datum Coſtæ ſancti Andreæ 6. Idus Octobr. anni 1645.*

OBSERVATIO I.

Linguæ frigiditas lethalis.

ADOLESCANS Monſpelienſis 20. annos natus, nomine Ludouicus Decamp, diuturno alui profluuio laborauit in menſe Iunio anni 1643.& tandem adductus eſt in xenodochium Monſpelienſe, cuius cura mihi à Conſulibus delata fuerat. Poſt aliquot remedia pro ſua ſorte per 15.dies fruſtra tẽtata morbus in eodem ſtatu perſeuerauit, cum inſigni virium deiectione, perſeuerante tamen appetitu ſatis landabili & ſiti non multum intenſa, in eóque ſtatu vixit adhuc per ſex aut ſeptem dies, quibus elapſis lingua ſatis humida, & colore naturali prædita mihi inſpicienti apparuit; ſed tangenti actu frigida ſentiebatur, ſine extremorum perfrigeratione; ita vt nihil ipſum affligere videretur præter aloi fluxum, à quo multum deiectæ fuerant vires; breui tamen moriturum exiſtimabam, ſed vixit adhuc per quatuor dies, cum actuali linguæ frigiditate.

Alter eiuſdem ætatis in eodem noſocomio patiebatur vlcera multa in vtraque tibia ac fiſtuloſum in inguine ſiniſtro, breuique emaciatus ad interitum ruebat. Poſtquam tamen in eo ſtatu per duos menſes aut ampliùs, cum vlteriori extenuatione permanſiſſet: lingua ei apparuit actu frigida, ſicut prædicto, cuius exemplo edoctus, breui moriturum prædixi, ſicut accidit poſt 24. horas.

Alius nomine Ioannes Auenturiet 15. annos natus in eodem noſocomio laborauit dyſenteria; & intra ſex dierum ſpatium macie conſumptus apparuit, linguâ actu frigidâ exiſtente, ſine perfrigeratione extremorum, ac die ſequenti obiit. Ex quibus colligere licet linguę frigiditatem inter ſigna lethalia eſſe referendã.

OBSERVATIO II.

Epilepſia cum paralyſi.

PVella quædam, nomine Catherine Bognole decem annos nata, pituitoſo temperamento, & quadrato corpore prædita, à quinque aut ſex menſibus laborabat epilepſia, cuius inſultus ſingulis ferè diebus; imò aliquando bis & ter in die ſolebant inuadere; iiſque ſuperuenerat motus & ſenſus priuatio in brachio dextro. Huic in noſocomium noſtrum adductæ in menſe Decembri 1643. primò præſcripſimus potionẽ phlegmagogam cum decocto cephalico, quæ iterata fuit poſt aliquot dies, quorum ſpatio præparantibus & ſpecificis vſa eſt, ſed ſine fructu. Tandem opiatæ Montagnanæ circiter ʒ ij. ſumpſit per 4. aut 5. dies, quibus elapſis cœpit mouere digitos, mox totum brachium, & rarius tentari paroxyſmis epilepticis; ita vt intra 20. dies, (continuato ſcilicet ſingulis matutinis vſu prædictæ opiatæ) ab vtroque affectu omnino liberata fuerit, deſcriptio autem talis eſt.

℞. Radic. pœoniæ maris, ſthæcad. coſti ana ʒ x. agarici ℥ v. pyrethri, carui, ſem. anethi, aſſæ fœtidæ, & ariſtolochiæ rotund. ana ʒ ij. ß ſucci ſcyllæ, & mellis electi ana ℔ j. & ℥ ij. coquantur ſimul ſcylla & mel lento igne, vſque ad bonam conſiſtentiam, deinde ſuperadditis ſpeciebus fiat electuarium; de qoo capiat ʒ ij ſingulis diebus manè, tribus horis ante paſtum.

OBSERVATIO III.

Hyſterica Paßio.

MVlier Monſpelienſis, ſexagenaria patiebatur hyſtericam ſuffocationem à 24. horis, cum dolore capitis, & ventris inferioris, pręcipuè è regione lienis. Aderat ingens Inquietudo, & vigiliæ, ac ſitis: cum neque cucurbitulas, neque clyſteres admittere vellet; ſolo emplaſtro ex galbano, vmbilico admoto contenta; ſuaſi vt quoties ſitiret, cyathum oxycrati ſumeret, quod fecit ter aut quater, & intra paucas horas immunis euaſit. Aliã fœminã liberaui ab hyſterica ſuffocatione, ſolo clyſtere ex oxycrato, quem per duas horas retinuit.

OBSERVATIO IV.

Dolores Arthritici & venerei.

ADoleſcens 25. annos natus, nomine Matthæus Farlet, à duobus menſibus laborabat doloribus articulorum atrociſſimis, præcipuè in genu cũ tumore qui tamen cõcolor erat parti, nec ad tactũ dolebat, ſed profundi doloris ſenſũ efficiebat; tum etiã in ſcapulis, cubito, metacarpio, & digitis, qui noctu ſolebat exacerbari, & ægrotantem lecto affixum maximè cruciabat: Poſt totius prouidentiam per apozemata, & phlebotomiam ſæpius iteratam, ſenſit aliquod leuamen & præcipuè ex puluere radicis ialapæ, ita vt iam incedere poſſet; remanſit tamen dolor, licet minus atrox in genu, cubito & ſcapulis, noctu ſemper recurrens: vnde ego venereum eſſe conieci; tum etiam ex eo quod ante duos annos gonorrhœam paſſus fuerat; à qua citiùs quam par fuiſſet liberatus, ſe nullum incommodum ab eo tempore perſenſiſſe affirmauit. Huic igitur in xenodochium tandem adducto, quia extraneus erat, exhibui per ſeptem dies cõtinuos mercurij dulcis ſexies ſublimati per ſe cum ſola conſerua roſarum, primò ſcilicet die Є i. ſecundo, tertio, & quarto ʒ ß. reliquis vſque ad ſeptimum, ℈ ii. leuem ſaliuationem excitabat horâ vnâ aut alterâ poſt aſſumptionem, quæ perſeuerabat vſque ad horam prandii, aluum bis mouebat ſingulis diebus ſine vllà moleſtia, vel nauſea. Octauo die ſumpſit puluerem ex ſenna, cremore tartari, & radice ialapæ, à quo optimè purgatus, nullum deinceps dolorem perſenſit.

OBSERVATIO V.

Tumor & dolor in genu.

ALter Adoleſcens 22. annorum in eodem noſocomio Monſpelienſi patiebatur tumorem in genu ſiniſtro, cum dolore identidem recurrente, qui rheumatiſmo ſucceſſerat, ægrumque afflixerat per 4. aut 5. menſes. Poſt vniuerſales euacuationes ſumpſit eodem tempore mercurium dulcem methodo ſupradicta, per ſeptem dies, cum leui ſaliuatione ſingulis matutinis ab aſſumpto puluere. At ſeptimo die ingens ptyaliſmus exortus eſt, cum exulceratione faucium & palati, dentibus tremulis, & quaſi prolabentibus, pituitæ continuo fluxu, ac tanto oris fœtore vt eum æger ferre non poſſet, noctu dioque inſomnis. Poſt quatuor dierum ſpatium de cohibendo ptyaliſmo cogitandum fuit. Ideò præſcripſi ptiſanam laxantem bis in die ſumendam per biduum, ſicque humores ἀνάῤῥοποι facti ſunt, κατάῤῥοποι tumor diſparuit, dolor ceſſauit, ægerque ſine adminiculis incedere cœpit, nulliſque adhibitis remediis prophylacticis, poſt quindecim dies ſanus & incolumis in ſuam patriam reuerſus eſt.

OBSERVATIO VI.

Hydrops.

RVſticus 30. annorum, à tribus menſibus hydrope laborans in xenodochium adductus eſt circa finem menſis Ianuarij, anni 1644. ac poſt aliquot dies vitam cum morte commutauit. Diſſecto cadauere

jugens aquarum copia fluxit; iecur optimè conſtitutum,& naturali temperie prædituum inuenimus, lienem verò corruptum,& totam ferè ipſius ſubſtantiam pici liquatæ ſimilem: Vndè patet non omnem hydropis ſpeciem ex ſumma hepatis imbecillitate aut intemperie perpetuò generari.

Observatio VII.

Menſium fluxus immodicus.

MVlier quædam ruſtica trigeſimum ætatis annum agens laborabat in menſe iunio anni 1644. menſium fluxu immodico, & maximam virium cum sãguine iacturam patiebatur ſingulis horis ab aliquot diebus, ita vt de ipſius ſalute iam actum eſſe videretur. Ego fortè fortunâ rura perambulans venationis gratia, cum remedia non ſuppeterent, nec ægrotantis fortuna eorum ſumptus ferre poſſet: exhibui ſtatim, idque circa horam ſextam veſpertinam, ſucci vrticæ ℥ v. aut vj. & iuſſi admoueri parti hypogaſtricæ prædictum ſuccum cum farina tritici ſubactum inſtar cataplaſmatis; circa mediam noctem vtrumque reiterari iubeo, quod cum factum fuiſſet, ægra matutinis horis meliùs habuit, & ſanguinis fluxus immodicus omninò cohibitus eſt, ac ſenſim conualuit abſque alterius remedij ope.

Observatio VIII.

Fluor muliebris.

MVlier Coſtenſis quadragenaria laborabat à ſeptem menſibus fluxu muliebri ſeroſo, quem curauimus intra quinque ſeptimanas, exhibendo ſingulis octo diebus gr. viii. reſinæ ialapæ; eductâ ſcilicet ſeroſâ illuuie, à quâ pendebat affectus. Deindè recidiuæ occaſio ſublata eſt vſu ſequentis opiatæ.

℞. conſeruæ roſar. antiquæ ℥ ij. conſeruæ abſinthij pontici ℥ j. pulueris electar. triaſantali & aromatici roſati ana ʒ j. coralli rubri præparati ʒ ß. theriacæ veteris ʒ ij. cum ſyrupo de roſis ſiccis: fiat opiata, de qua ſumebat ad magnitudinem auellanæ ſingulis diebus hora ſomni per longum tempus.

Observatio IX.

Lupia.

PVella Coſtenſis, ætatis 20. annorum, laborabat tumore ſcirrhoſo nucis iuglandis magnitudine, ſuperiorem partem metacarpij occupante, qui diſcuſſus eſt meo conſilio, admotâ ſuper partem affectam laminâ plumbeâ hydrargyro illitâ, eâque per octo dies geſtatâ tumor diſparuit, nec ampliùs reuerſus eſt.

Observatio X.

Hydrops incipiens.

MVlier 25. annorum, nomine Damiana Gulon neptis mea laborabat à duobus annis menſium ſuppreſſione, ob incautam viuendi rationem, & errores à partu commiſſos (citiùs enim externo aëri ſeſe expoſuerat) cum vigiliis, inappetentia, pigritie ad motum, difficultate ſpirandi, tumore & duritie lienis, ac extenuatione totius corporis; ita vt ad phthiſim aut hydropem breui ventura videretur. Varia per annũ ferè integrum vſurpauit remedia à peritiſſimis Medicis, ex arte præſcripta; Verùm procedente morbo, & irritis omnibus auxiliis exortus eſt tibiarum tumor œdematoſus, & totius abdominis inflatio, quæ tamen multorum, flatuum particeps erat. Ingraueſcebant in dies omnia ſymptomata, ac tandem regio ventriculi in tumorem pellucidum elata eſt. His afflicta, & proſtrata ad me acceſſit, ac ſequentium remediorum vſu conualuit in menſe Septembri, anni 1644.

Primò ſumpſit per quatuor dies ptiſanam laxantem ex infuſione ʒ ij. ſennæ cum ʒ ß. ſalis prunellæ & guttis xv. ſpiritus ſulphuris per campanam eliciti. Deinde ſequentium iuſculorum vſum aggreſſa eſt.

℞. Radic. aſparagi, graminis & cichorij ana ℥ ß. radic. chinæ in talleolas ſectæ ʒ j. folior. agrim. ceterac. bugloſſi & cichor. ana m. ß. criſtalli tartari ℈ ij. coquantur cum quarta parte galli veteris, in colatura diſſolue ſalis abſinthij & tamariſci ana ℈ j. ſacchari roſacei ʒ ij. fiat iuſculum quod capiat manè per 12. dies, tribus horis ante prandium.

Finitis iuſculis iterum ſumpſit ptiſanam laxantem prædictam per triduum. Ac deinde opiatam ſequentem, cuius miros effectus ſæpe vidimus.

℞. Conſeruæ flor. tamariſci & capillor. ven. ana ℥ i ß. conſeruæ radic. enulæ campanæ ʒ vj. chalybis præparati cum ſulphure ℥ j. ſalis tamariſci ʒ j ſpiritus ſulphuris per campanam eliciti ℈ ß. cum ſyrupo conditurae citri fiat opiata de qua capiat ʒ ij. aut. iij. ſingulis diebus manè poſteà deambulando, & continuando per 15. aut 10. dies.

Vtebatur aqua ex infuſione chalybis parata, cum mediocri vini rubelli quantitate.

Affixum fuerat ab initio vtrique tibiæ cauſticum, ac continuò geſtatum vſque ad integram curationem, quæ ſenſim ſequuta eſt prædictorum remediorum vſum, paulatim enim venter, detumuit appetitum recuperauit ac, viuidum faciei colorem, cum naturali ſomno, & hypochondrij ſiniſtri mollitie, ac recuperato menſtruæ purgationis beneficio.

Observatio XI.

Lumbrici.

PVellus quatuor annorum lumbricis valdè obnoxius, in menſe Septembri 1644. laborabat inappetentia, nauſea, pruritu narium, ſiti, inflatione ventris, cum eiuſdem torminibus & febre, quam cùm verminoſam ex prædictis & præcedentibus ſignis eſſe manifeſtum eſſet; exhibui mercurij dulcis ſexies ſublimati gr. xij. cum diagrid. gr. v. Poſt duas horas ab aſſumpto remedio viginti circiter lumbricos ſimul glomeratos per aluum reiecit, & prædicta omnia ſymptomata ſimul euanuerunt, ægerque conualuit.

Observatio XII.

Dolor capitis intolerabilis.

VIr quidam quinquagenarius, gracilis & raræ texturæ, ad iram maximè procliuis, laborabat à duobus circiter annis dolore capitis acutiſſimo, partẽ dextram à ſummo vertice ad tempus eiuſdem lateris occupante qui quoties recurrebat, (recurrebat autem ter aut quater in anno) ægrum lecto affixum adeò cruciabat, vt in deſperationem fermè adduceret, ſine febre tamen ac ſine ſiti aut phlogoſi vlla, ſed cum pulſatione inſigni arteriæ eiuſdem temporis. Ad eum vocatus in menſe Septembri anni 1644. phlebotomiam imperaui, præmiſſo clyſtere ad eluendas primæ regionis impuritates, deinde medicamentum cholagogum exhibitum & iteratum eſt poſt aliquot dies, vſurpatis interim iulepis refrigerantibus & humorem bilioſum præparantibus. Poſteà admota capiti repellentia, & oxyrrhodina, ac reuulſiones per cucurbitulas tam ſiccas, quàm ſcarificatas, & frictiones extremorum celebratæ; Iterata phlebotomia, quibus tamen non ceſſit dolor, qui cùm reuerſus eſſet aduentante vere anni

1645.

1645. clyſtere emolliente & refrigerante præmiſſo, cũ medicamento bilem alterante & euacuante, ad arteriæ temporis apertionem venio, eaque celebrata fuit vrgente dolore, & ſanguis cum impetu ac ſaltu proſiliens extractus eſt ad ℥ v. deinde admoto vulneri ſplenio ex linteo complicato, & aqua frigida madefacto, ac faſcia ſuperinducta, vt in vulgata phlebotomia fieri ſolet, dolor intra dimidiam horam ſublatus eſt, qoi anteà per multos dies affligere ſolebat, nec ab eo tempore reuerſus eſt.

Admoueri poterat ad maiorem cautionem emplaſtrum Galeni ex thure, maſtiche, bolo armena & pilis leporinis cum albumine oui & buna ligatura, ſicut paratum habebatur, hoc tamen opus non fuit.

Observatio XIII.

Dolor capitis contumax.

MVlier Coſtenſis quinquagenaria, nimis nota, & nimis famoſa laborabat in mẽſe Octobri anni 1644. difficultate reſpirandi, cum dolore capitis atrociſſimo, qoi tamen vagus erat, & noctu præcipuè ingraueſcebat, cumque remediis ordinariis tum vacuantibus, tum roborantibus per menſem integrum vſurpatis non cederet; venereum eſſe ſuſpicatus ſum. Augebant autem hanc ſuſpicionem ſpontaneæ corporis laſſitudines, deſidia, torporque ad motum, interdũ grauis auditus, cum tinnitu aurium, imminuta ventriculi & iecoris cõcoctio, dolor & cruciatus inſignis in priori parte vtriuſque tibiæ, noctu potiſſimùm recurrens, tum quòd præter anteactæ vitæ rationem, anno ſuperiori diætam ſudorificam, & frictiones ex vnguentis mercurialibus ac pilulas mercuriales multoties vſurpauerat. Itaque cùm anni tempeſtas frigidiſſima, & ęgrotantis ſtatus antiuenereorum vſum non pateretur, de dolore capitis ſublenando cogitandum fuit; qui cum vagus eſſet, à mercurij cerebrum impetentis, & obſidentis maligna qualitate produci exiſtimauimus, nec fefellit opinio; inditus enim vtrique nari nummus aureus circũuolutus & per aliquot horas ibi detentus, ac tãdem extractos, albicans vterque ex parte, ac Mercurio tinctus apparuit, qui deinde carbonibus appoſitus priſtinum colorem recepit. Alter etiam nummus in ore detentus per quatuor aut quinque horas, eodẽ modo albicans extractus eſt, eoque carbonibus impoſito mercurius euanuit, hocque remedio aliquoties iterato dolor capitis acutiſſimos omninò ſoblatus eſt, cum tamen grauitas quædam ſupereſſet; & ægra melius habere viſa eſt per multos dies; ita vt è lecto ſorgeret, cibum ritè appeteret, ſeque curatam profiteretur; remanente tamen difficultate ſpirandi, & tibiarum dolore noctù ſemper recurrente. Verùm poſt quindecim dies oborta febre continua è viuis deceſſit.

Observatio XIV.

Febris tertiana notha.

VIr quidam Coſtenſis, annorum 27. optimi habitus & temperaturæ, circa initium menſis Septembris 1644. febre tertiana notha correptus eſt, quæ cum per menſem integrum perſeueraſſet, fruſtra tentatis ex arte remediis ab alio medico præſcriptis, ſumpſit meo conſilio vomitoriom ex ʒ j. ſalis vitrioli in aqua diſſoluti, à quo ter aut quater excitatus fuit vomitus nec febris ampliùs apparuit.

Observatio XV.

Dolor dentium.

IN principio menſis Februarij anni 1645. correptus ſum frequenti & moleſtâ ſaliuatione, cum dolore dentium acerbiſſimo, qui tandem febrem acceſſiuit, eaque poſt iniectum clyſterem & celebratam phlebotomiam euanuit, remanente tamen dolore dentium, & continuo ptyaliſmo materiæ tenuis & ſeroſæ, cuius excretione perſeuerante, oborti ſunt in diuerſis corporis partibus dolores vagi, modo vnam, modo alteram partem occupantes, quos cum à ſero melancholico prouenire iudicarẽ, ſumpſi reſinæ ialapæ gr. viij. quibus optimè & blandè purgatus, ſeroſam illuuiem in corpore redundantem, ſeptem deiectionibus excreui in maxima copia, & ſequenti die à prædictis doloribus, & moleſtiſſimo ptyaliſmo immunem me ſenſi. Attamen in menſe Aprili reuerſus eſt dolor dentium, & ptyaliſmus, qui ſompto eodem medicamento, intra 24. horas prorsùs euanuerunt.

Observatio XVI.

Lues venerea.

IN menſe Maio anni 1645. Puellæ duæ quarum maior vix attigerat quintum, minor verò tertium ætatis annum, laborabant lue venereâ, qoam per contagium ſuſceperant à quinque menſium ſpatio, cum vlceribus multis in ore & pudendis, nec non puſtulis, & fœda ſcabie per totum corpus erumpentibus. Fruſtra exhibitum fuerat decoctum guaiacinum per menſem integrum à perito chirurgo. Vocatus ego intra quindecim dierum ſpatium curaui prędictas puellas mercurio pręcipitato albo, exhibendo ſcilicet ſingulis diebus maiori puellæ gr. vj. minori verò gr. iv. augendo tamen aliquando vtriuſque doſim iuxta operationem, quæ talis fuit, vt vtraque ſingulis diebus bis aut ter aluum deponeret; nec vomitus vllus, aot ptyaliſmus vnqoam ſobſecutus eſt. Perſeuerabant tamen per dictum tempus in vſu bocheti ex raſura ligni guajacini.

Observatio XVII.

Verrucæ manuum.

QVidam patiebatur verrucas multas in digitis manuum, quas curauit meo cooſilio, illitu lactis ficulnei quater aut quinquies adhibiti. Idem præſtitit, idque multò efficacius ſpiritus ſulphuris per campanam elicitus, & per aliquot dies admotus inſtar fomenti, in quodam ruſtico.

Observatio XVIII.

Vulnus contuſum.

DVx qnidam milites conducens in hac vrbe pro D. de Ville, in principio menſis Maij 1645. è ſũmis ſcalis cecidit in ſubiectum dolium, vulnuſque cõtuſum accepit in dextro latere ad coſtas nothas; ita vt multo ſanguine circa illas partes effuſo perpetuus dolor, iſque ſæuiſſimus cruciaret ægrotantem, qui vix ac ne vix quidem ſe ſe mouere, nec loqui, nec ſpirare, nec tuſſire poſſet, quin ſtatim ingentes clamores ederet. Vocatus ego venam ſubitò aperiri iobeo ex eodem latere, & emplaſtrum de cumino apponi partibus dolentibus; quo per duodecim horas geſtato & ſemel renouato, dolor valdè imminutus eſt, liuidus partis color diſparuit, meliùs ſpirauit, ac ſequenti die è lecto ſurgere cœpit, ſicque poſt alterum diem diſceſſit.

Observatio XIX.

Peſtis.

TEmpore peſtilentiæ quæ per totam ferè Galliam graſſata eſt annis 1628. & 1629. Homo quidam Coſtenſis, cum ſe peſte correptum exiſtimaret propter ſobitam capitis grauitatem & dolorem, nec non vomitum varicgatum, ſtatim cantharides cum fermento & aceto applicuit ponc aures & aliis emunctoriis, ac in lecto decubuit. Poſt 24. horas erupit parotis ex qua continuò fluxit humor quidam acer & ſeroſus, ſicut & per alia emunctoria; vndè morbus minùs grauis & ſalutaris extitit; Indéque poſt aliquot dies æger euaſit; nec amplius laborauit: licet aſſiduo cum peſtiferis ageret; eiſque inſeruiret. Eioſdem vxor poſt aliquod tempus cum ſe malè habere perſentiret, eodem modo libera euaſit, quod remedium ab aliis didicerant, qui ita benè & bonis ſuis rebus egerant.

Eodem anno vxor N. Micha, Coſtenſis cum filiam ſuam primogenitam, annorum circiter 12. peſte correptam exiſtimaret, vt coniecit mulier ingenioſa, ex aſpectu horrido, febre, calore, dolore capitis, & nauſea: ſtatim accepta puella, pennâ oleo illitam in eius fauces immiſit: & excitato vomitu ſeroſam primò materiam, deindè flauam, ac tandem porraceam & viridem veloti herbam ſemicoctam in magna copia eduxit: posteà filiam ſuam in lectum repoſuit, iuſculum propinauit, ac quieti cómiſit. Poſt aliquot horas puella ſurrexit hilaris, nec ampliùs vllo ſymptomate peſtifero correpta fuit, licet cum peſtiferis ſæpè verſaretur. Interiectis octo diebus, fratres eiuſdem duo natu minores, & ſororuncula iiſdem, imò grauioribus ſymptomatis correpti ſunt, quos mater eadem ratione, excitato vomitu & ſimili humorum ſarcinâ depoſitâ, à mortis confinio liberauit.

Observatio XX.

Struma.

PVella vicini noſtri Iacobi Gorroz, quatuor annos nata laborabat ſcrophuloſis tumoribus circa collũ & aures valdè eminentibus. Conſuluit aliquis parentibus ipſius, vt eam pediculis corripi ſinerent, qui tandem vlcera toti capiti inferre poſſent, per quæ materia morbifica, humor ſcilicet pituitoſus in magna copia ritè euacuatus eſt per aliquot menſes, & ægra tandem liberata fuit abſque alio remedio.

Observatio XXI.

Hypdros.

MVlier 30. annorum hydrope anaſarca laborans, conſilio alterius mulieris, & Pharmacopæi ſenioris, abſtinuit ab omni potulenta materia per annũ ferè integrum, & ſic tandem conualuit abſque alio remedio. Cuius exemplo ruſticus ipſius vicinus eodem morbo laborans, eodem etiam modo curatus eſt intra quatuor menſes. Alter hydropicus multis veſicatoriis admotis in multis partibus à Pharmacopœo curatus eſt.

Observatio XXII.

Hyſterica paſſio.

ILluſtriſſima Domina de Popiam io Occitania, affectibus hyſtericis moltùm obnoxia, variis remediis vſa eſt per multos annos, ſed fruſtra, quia continuò recurrebant prædicti affectus. Tandem vſu ſequentis pulueris libera euaſit per quindecim annos, ſumebat autem illius circiter ʒ j. cum vino vel pane hoſtiario bis aut ter in ſeptimana, & ſæpiùs etiam, ſi affectus vrgeret. Vtitur præterea hoc puluere aduerſus omnia venena, peſtem, febres intermittentes, & inappetentiam, cum feliciſſimo ſucceſſu, vt nos ſæpè vidimus Deſcriptio autem pulueris talis eſt.

℞ Radic. gentianæ, dictam. albi, tormentillæ, pyrethri, rhapontici, biſtortæ, ariſtolochiæ rotund. carlinæ, bacearum lauri, angelicæ, imperatoriæ, ſem. coriandr. præparat, ſem. aniſi, granorum iuniperi maſtich. boli armen. orientalis, terræ ſigillatæ ana, ℥ iij. ß. croci orientalis ʒ ii. ß. miſce, fiat puluis tenuiſſimus ad vſum reſeruandus.

OBSERVATIONES COMMVNICATÆ

A D. SAMVELE FORMIO CHIRVRGIÆ Magiſtro Monſpelienſi exercitatiſſimo, & à 50. annis artem exercente.

Observatio I.

Hæmorrhagia ex vulnere.

ANno 1593 cum miles quidam vulnus accepiſſet in brachio, quo radius & cubitus tranſuerſim ſecabantur, tanta ſequuta eſt hæmorrhagia, vt poſt varia aſtringentia admota, tum etiam cauſtica & eſcharotica fluxus tamen ſanguinis per interualla recurreret, ita vt Medici & Chirurgi de brachio penitùs amputando cogitarent. Ego verò cui æger commiſſus fuerat, linteum complicaui, in formam cylindri, longitudinis trium digitorum tranſuerſorum, craſſitiei pollicis, quod perpendiculariter in vulnus demiſi: Deinde plumaceolis reliquum vulneris ſpatium impleui, & quia cylindri extremum extra brachij ſuperficiem, pollicis craſſitie eminebat, ſplenia quatuor admoui, quæ cylindrum æquabant, firmabantque: ipſi verò cylindro quintū ſplenium, idque quadratum appoſui, ac denique faſcia arctè ligaui: Et ab eo tempore ſanguis amplius non effluxit, vulnus autem non detexi per quatuor aut quinque dies, donec caro intus enata venæ orificium impleuerit.

Observatio II.

Hæmorrhagia ex arteriâ vulneratâ, ligatura cohibita

ADoleſcens Mõſpeliēſis, nomine N. Peyre, in ſingulari certamine vulnus acceperat in parte anteriore brachij, propè axillam, quo vena & arteria axillaris præciſa fuerat, vnde tanta hæmorrhagia ſequuta eſt, vt cum nullis aſtringentibus cohiberi poſſe iudicarem, ſtatim ad ligaturam venerim, quam hoc modo feliciter perfeci. Acum incuruam in partem ſanam ſupra vulnus adegi, ita vt ad os vſque penetraret, & dictam venā, atque arteriam ambiret, à parte inferiori incipiendo vbi muſculus extenſor longus transfigebatur, & acu in exitu muſculum bicipitem perforaui, in extremo acus filum erat quadruplex, quo vena & arteria intus cingebatur; deinde admoto cylindro ex linteis confectu ſupra cutem inter duo fili extrema, filum arctè ſupra cylindrum alligaui, ne ſcilicet cutis & vaſa à filo rumperentur, & hoc modo ligata fuere vaſa, vt nulla ampliùs hæmorrhagia apparuerit. Poſt decem aut vndecim dies cum vulnus conglutinatum videretur filum abſcidi, & æger curatus eſt. Interim poſt dictam ligaturam ad compeſcendum dolorem, qui ex ea oriebatur, & arcendam inflammationem, quæ dolorem ſequebatur, phlebotomiæ frequentes celebratæ ſunt, & oxyrrhodina parti admota, aliáque remedia dolorem ſedantia, & inflammationem cohibentia.

Observatio III.

Dolor oſsis ſacri intolerandus.

HOmuncio quidam veterum calceorum inſtaurator annos natus circiter 40. doloré atrociſſimum paſſus erat per duos menſes in parte inferiori oſſis ſacri, qui adeò vehemens fuerat, vt ex eo æger in maniam inciderit. Fruſtra vſurpata fuerant varia remedia, vniuerſalia, & particularia. Tandem vocatus ad eum cucurbitulas duas applicui, vnam parti dolenti, alteram verò paulò inferius, nempè ſupra natem, cum profundis ſcarificationibus, ex quibus multus ſanguis emanauit, eoque deterſo iterum cucurbitulas admoui ſupra loca ſcarificata, & ſanguis iterum profluxit, ſatis bona quantitate. Æger à dolore liberatus videbatur; nihilominus ſequenti die magnum cauſticum inuſſi loco dolenti, ſupra ipſas ſcarificationes, idque ibi detinui per 24. horas, ita vt eſchara capitonis latitudiné æquaret, & ad os vſque penetraret. Deciſa eſchara vlcus ad cicatricem perductum eſt, & æger à tanto malo liberatus.

Observatio IV.

Hydrops,

IDem calceorum inſtaurator, poſt biennium à prædictâ curatione incidit in hydropem aſcitem, quo cùm à ſex menſibus detineretur & vmbilicus promineret ad magnitudinem oui gallinacei, paracenteſis facta in medio exomphalos, & aqua per partes educta, admota canula ex aurichalco confecta, in cuius extremo lamina erat lata, ne in ventrem mergeretur, foraminibus vtrinque peruia vt alligari poſſet. Deinde dicta lamina vecte ſeu ſtriato clauo claudebatur, & ita curatus fuit.

In hac operatione aduertendum, ne hydropici aperiantur, niſi exomphalos appareat, quaſi naturâ viam illam excluſionem aquarum affectante; alioqui omnes qui aperiuntur, non prominente vmbilico, intereunt. Hæc autem vmbilici prominentia arte procurari poteſt admotis frequenter vmbilico cucurbitulis ſiccis, cum multa flamma, tum etiam fomẽtis emollientibus, & attrahentibus, quæ intra octiduum plus minus vſurpata prominentia faciunt in qua apertio adminiſtrari poteſt.

OBSER

OBSERVATIO V.

Altus hydrops.

MVlier quędam 25. annos nata panpercula, hydropeſi laborabat; vetula quædam ei conſuluit, vt oſſa cuiuſlibet animalis ſub dio exſiccata ſumeret, & in puluerem reduceret, eiuſque ʒ j. ſumeret per menſem integrum cum vino albo, ſucco petroſelini permixto. Ille autem ſuccus ita extrahebatur, ſumebat fol. petroſelini m. i. quem linteo inuolutum decoquebat ſob cineribus calidis, & deinde contundebat in mortario marmoreo, ſenſim affundendo vini albi q. ſ. exprimebat ſuccum, & vinum ad cyathi qoantitatem, & in eo oſſa puluerata diſſoluebat. & quotidie manè ſumebat per dictum tempus, quo elapſo integrè curata remanſit.

OBSERVATIO VI.

Hydrocephalos.

INfans recenter in lucem editus hydrocephalo laborabat, totum caput occupante, cum magna ſuturarum dilatatione. Ego ſine vllo medicamento, aut alio remedio hunc affectum curaui ſola faſcia Guidonis in formam cucuphæ concinnata, qua totum caput obuoluebatur duabus extremitatibus in globulos obuolutis, quæ gallicè (capeline de Guidon) nominatur, quotidie dicta faſcia renouabatur, & intra quindecim aut viginti dies tumor prorſùs euanuit.

OBSERVATIO VII.

Hydrops.

ACcepi à teſtibus fide dignis, duas mulieres hydropicas ſanatas fuiſſe, vnguibus pedum ita arcte præciſis, vt carnis vel cutis portiuncula raderetur & aliquid ſanguinis emanaret, quem ſequebatur ſeroſi humoris ſtillatio per multos dies, & ſic paulatim totus humor in abdomine contentus educebatur.

OBSERVATIO VIII.

Vulnus capitis cum contuſione.

QVædam mulier ex lapſo trabis in verticem, graue vulnus accepit cum contuſione, vnde paucis diebus ſaccus apparuit io parte inferiore ſopra os parietale, magnitudinis quatuor digitorum tranſuerſorum, volui ipſe ſaccum ſeu abſceſſum aperire in parte decliui, quod ægra pertinaciter renuit. Prædicta igitur faſcia, (capelinaire dicta) & ſplenio denſo emplaſtrato, vt firmiùs hæreret, ſupra abſceſſum admoto, facta fuit expreſſio materiæ ad vulnus, qood ſoperiorem partem occupabat, ac deinde glutinatio, vnde curatio integra feliciter ſubſequuta eſt.

OBSERVATIO IX.

Abſceſſus in ſterno.

QVidam Medicinæ ſtudioſus phlegmonem paſſus eſt in ſterno inſignis magnitudinis, quæ volæ manus magnitudinem æquabat, ea ſuppuratâ, abſceſſus apertus fuit imperitia alterius Chirurgi in parte ſuperiori. Vocatus ego abſceſſum iterùm aperire volui in parte decliui; quod æger ferre noluit: admoto igitur ſplenio denſo emplaſtrato, eoque faſcia firmiter alligato, totum pus ad locum apertum expulſum eſt, & vulnus hoc modo conſolidatum.

OBSERVATIO X.

Vlcus ſinuoſum.

ADoleſcens 18. annos natus, à quatuor menſibus vlcus ſinuoſom habebat in crure dextro, inter inguen & iſchium; orificium erat ſuperius, ſinus verò deorſum ferebatur vſque ad medium femur. Noluit etiam dictus æger apertionem ſuſtinere in parte inferiori, quæ neceſſaria videbatur. Ego neceſſitate coactus, poſt iniectiones detergentes, ſæpè repetitas, ſplenium admoui valde ſpiſſum, & emplaſtratum, vt firmiter hæreret; & inducta faſcia ſpirali, quæ à parte inferiori ad ſuperiorem tendebat vſque ad orificium vlceris, quod apertum ſeruabatur; vlcus illud ſinuoſum intra menſem conglutinatum eſt.

OBSERVATIO XI.

Subeth puerorum.

FIlia D. Ludouici ciois Monſpelienſis, octo annos nata comate, ſeu Subeth Auicennæ, detinebatur, cum conuulſionibus frequentibus, cui Medici multa remedia adhibuerant: clyſteres nempe, frictiones cucurbitulas, veſicatoria, ſternutatoria, & ſimilia. Ego vitrioli albi ℥j. cum iuſculo exhibui, & vomitu excitato, illicò liberata eſt.

Filius cuiuſdam hortulani quinque vel ſex annos natus eodem affectu cum conuulſionibus detinebatur, cui exhibui aquæ benedictæ Rulandi ℥ß. vnde ſopra & infra purgatus eſt & ab affectu liberatus.

Filia magiſtri de la Croix mercatoris, anoicula eodem affectu laborans, ſine conuulſionibus, ſumpſit ſucci ceparum & olei communis ana cochlear vnum, ſimul mixta, quibus vomitus fuit excitatus, & ægra ab affectu liberata.

Filia magiſtri Morand aurifabri, quatuor anoos nata, eodem remedio ab eodem affectu liberata eſt.

OBSERVATIO XII.

Febris tertiana & lumbrici.

QVidam ciuis Monſpelienſis, 20. annôs natus, febre tertiana laborans, ſumpſit aquæ benedictæ ℥ j. & à febre curatus eſt, & operatione boius medicamenti latum lumbricum excreuit ſeptem pedum longitudinem æquantem.

OBSERVATIO XIII.

Globulus plumbeus vulnere ſclopeti calcaneo infixus.

QVidam miles vulnus acceperat in tibia quod inferiùs deſcendebat vſque ad calcaneũ, in cuius ſubſtãtiam globulus iofixus fuerat, ibique hærebat. Non curatum fuit vlcus, ſed fiſtuloſum euaſit; & in eo ſtatu per ſeptennium permanſit. Tandem ſe mihi curãdum commiſit. Ego verò ſpecillum in vlcus demittens, in ipſius oſſis cauitate, contactu globulum inueni. Tum locum metiens cum ſpecillo, quod ſex digitorum trãſuerſorũ latitudine vlcus ingrediebatur; è directo loci, in quo erat globulus, magnum cauſticum admoui quod cum ad os vſque nõ perueniſſet, eſcharâ ablatâ, aliud cauſticum denuò appoſoi, cuius operatio ad calcaneũ vſque peruenit, eoque denudato, trepano calcaneum aperui, & in eo latentem globulum inueni, & extraxi, ac breui poſtmodum tempore vlcus ſanatum eſt.

Observatio XIV.

Cranij depreſſio ex vulnere.

MAgiſtri Strinc ciuis Monſpelienſis filia 18. menſes nata, per ſcalas cecidit, & capite illiſo in lapidem, facta fuit cranij depreſſio, inter ſuturam ſagittalem, & coronalem, magnitudinis dimidiæ nucis. Ad quam vocatus, raſo capillitio parti cucurbitulam admoui ſine ſcarificatione, & conſequenter iterum admoui cum ſcarificatione: Poſteà applicui cataplaſma ex furfure, pane cum roſis & vino compoſitum, idque iteraui bis in die per quinque vel ſex dies, iterando cucurbitulæ applicationem ſine ſcarificatione ante ſingulas admotiones cataplaſmatis, deinde per quatuor aut quinque dies, ſolum cataplaſma admouendo. Tumor à cucurbitula excitatus, diſcuſſus eſt, & depreſſio ſoblata apparuit, atque os ad ſuum naturalem locum, & conſuetam conuexitatem reſtitutum.

Observatio XV.

Enterocele.

MVltos curaui tum viros, tum fœminas enterocele laborantes, quorum nonnullis à tribus aut quatuor diebus inteſtinum extra peritonæum exierat: ita vt etiam ad iliacam paſſionem, quam miſerere mei vulgò vocant, peruenerint: idque ſequenti methodo. Menſam vel aſſerem ſatis latum iuxta lectum ita diſpono, vt vna illius extremitas pauimentum attingat, altera verò lecto innitatur. Deinde ægrum ſupra aſſerem ſubiectis puluinaribus tali ſitu colloco, vt caput ad pauimentum, crura verò ad lectum vergant. Mox linteis quadruplicatis in aqua frigida maceratis, dictam partem foueo, eam interim digitis leniter contrectando, & fotu per mediam horam continuato, linteum multiplex ad triangularem figuram efformatum, & aquâ frigidâ imbutum applico, ſuperinducta ligaturâ contentiuâ; & ſic intra paucas horas, vt plurimum, inteſtinum ſponte reponitur: Quod ſi poſt primum fotum & ſequentem lintei applicationem, inteſtinum non reponatur, eandem operationem repeto bis in die, & ſecunda aut tertia iteratione affectus curatur.

In quibuſdam autem ſeriùs vocatus, cùm inteſtinum eſſet inflammatum, vt præ tumore anguſtum ruptionis peritonæi foramen denuò ingredi non poſſet, dilatato illo foramine per inciſionem, tres ægrotos à propinqua morte liberaui. Hanc autem operationem hac methodo perfeci. Primò ægrum colloco, vt pro repoſitione dictum eſt, & prætereà artus probè alligantur, ne in operatione ſeſe commouere poſſit. Poſtmodùm lineam tranſuerſalem duco cum attramento, ſupra lineam ſtrangulationis inteſtini, vbi eſt ruptura peritonæi. Deinde alteram lineam duco perpendiculariter ſupradictam ſecantem iuxta ipſum locum ſtrangulationis, & in medio ipſius: Poſtmodùm cutem duobus digitis vtrinque adduco ſecundum lineam tranſuerſalem, eamque nouacula incido ſecundum perpendicularem, ita vt inciſio ſua longitudine duorum digitorum tranſuerſorum latitudinem æquet. Poſtmodùm muſculi rupturam tegentes hamulis ſenſim eleuantur, & ſcalpello ſeparantur, donec productio peritonæi detegatur. Eaque detecta hamulo eleuatur, eodemque ſcalpello inciditur, & hoc modo inteſtinum reponitur. Quod ſi inteſtinum ab inflammatione, aut flatibus ita intumuerit, vt in abdomen protrudi nequeat, apertio iam facta amplificari poterit, immiſſo in vulnus cathetere cannulato, ſopra quod lythotomia ſolet fieri, & ſupra ipſum, abdomine forcipibus inciſo in parte ſuperiori, aut inferiori; prout à Chirurgo meliùs viſum fuerit.

In hac operatione hoc notatu digniſſimum in muliere quadam obſeruaui, quam prędicta operatione curaui, quod nimirùm aperto abdomine inteſtinũ, quod tredecim annis extra peritonæum exierat, & in inguine perpetuum tumorem effic ebat: carnea veluti faſcia contectum apparuit, quæ dictum inteſtinum ambiebat, & à parte inferiori iuxta rupturam continuò accreſcens, tandem inteſtinum in eâ parte adeò coarctauerat, vt excrementa præterlabi non poſſent, vnde mulier in iliacam paſſionem inciderat, quæ operationi locum dedit.

Observatio XVI.

Ganglion in facie ſupra zigoma.

IVuenis quædam mulier ganglion habebat in facie cerasi magnitudinem æquans, infra oculum, ſoprà zigoma, quod intra menſem diſcuſſum eſt, admotâ laminâ plumbeâ hydrargiro illitâ, & emplaſtro infixâ, vt meliùs hæreret, eâque ſupra ganglion admotâ, vnà cum emplaſtro ſplenium ſatis ſolidum ſoprimponebam, deindè faſcia alligabam, quæ ſemiphalera à Galeno nominatur.

Observatio XVII.

Anchylops.

MVlier quadragenaria tumorem habebat in maiori oculi cantho, qui Anchylops nominatur: hũc ſuſtuli admoto cauſtici granolo, & deciſâ eſcharâ vlcus curaui tantillo mercurij præcipitati rubri, cum alumine vſto, ea proportione, vt dupla ſit quantitas mercurij, & ſimplex aluminis: puluis iſte exceptus vnguento aureo, vlceri admouebatur, donec nonâ inductâ eſcharâ ad lentis magnitudinem, eaque deciſa os detectum fuerit, quod cùm illæſum appareret, vlcus confeſtim carne implendum procuraui, admotis linteis detritis, & bis in die immutatis, ſicque affectus integrè curatus eſt.

Observatio XVIII.

Alui conſtrictio lethalis.

QVidam ſutor per menſem aut vltra, fæces alui non excreuerat, & multis clyſteribus, ac potionibus purgantibus fruſtrà vſurpatis, tandem interiit. Aperto cadauere, omnia inteſtina inuenta ſunt fæcibus, aut alimentis, vel potulentis omnino repleta inſtar ſanguiculorum, vulgò (boudins) quod iudicatum fuit à facultate inteſtinorum expultrice abolitâ proueniſſe.

Observatio XIX.

Fractura cranij in tempore ſiniſtro.

MVlier quędam vulnus accepit in tẽpore ſiniſtro ex ictu lapidis, quę cũ ſtatim ab accepto vulnere in iuuenis Chirurgi manus veniſſet: ille grauitate vulneris perterritus me vocauit: Ego verò cognitâ fracturâ, & admotionẽ trepani neceſſariã eſſe iudicãs, nõ dubitaui inciſionẽ crucialẽ efficere ſopra crotaphitã, quà os fractũ detectũ eſt, & effractio reperta, in qua fruſtulum cranij, nuclei amygdalini magnitudinem ęquans omnino ſeparatũ, ad durã matrẽ depreſſum, & ſob cranio latitãs viſebatur. At trepano ritè adminiſtrato portio illa cranij extracta eſt, & vulnus feliciter curatum neque vllum graue ſymptoma ex inciſione crotaphytæ exortum eſt.

Osservatio XX.

Cancar,

QVædam mulier quinquagenaria laborabat cancro in mamma ſiniſtra, vlcerari incipiente: immenis Chirurgus extraneus, ſequens remedium admonuit.

℞. Aquæ fortis ℥ j. ſublimati crudi ℥ iv. ſalis ammoniaci ℥ ij. arſenici ʒ j. ponantur omnia in alembico & diſtillentur ad ſiccitatem, addendo aceti diſtillati par pulueri pondus, diſtilletur iterum acetum, donec materia ad paſtæ conſiſtentiam redeat.

Primò cancrum diligenter abluebat vino calente, cum linteis eo imbutis, & fortiter fricabat, vt pars irritaretur, deinde extendebat paſtam ſupra plumaceolum, ſextuplò minorem ipſo tumore, quod remedium ſupra partem relinquebat per 24. horas, & fiebat eſchara plumaceolo ſextuplò maior, ita vt cancrum omninò abſumeret, & deciſa eſchara vlcus carne implebatur, & ad cicatricem perducebatur. Quod ſi dicta eſchara tumorem vniuerſum non abſtuliſſet, ſed quędam illius radices ſubſiſterent, illas abſumebat puluere præcipitati rubri, cum alumine vſto permixti.

Ad vlcus verò carne implendum, linteis tantùm detritis vtebatur.

Hoc autem notatu digniſſimum eſt, quod admoto parti medicamento, febris accendebatur, vomitus & alui fluxus excitabatur, & vrinæ fluxus prouocabatur, quæ ſymptomata per biduum, aut tridnum perſeuerabant, natura irritatą à venenati medicamenti deleteriâ qualitate.

Eodem remedio cancer in naſi extremitate obortus, qui naſi apicem exederat, in quodam milite curatus fuit.

Observatio XXI.

Alia cancri curatio.

VEtula quædam mulier cancrum habebat in mãma ſiniſtra, quem per tredecim annos geſtauerat, in quo exigui tumores cancroſi adnaſcebantur, qui multò acerbiores dolores excitabant, propterea quod exulcerati fuerant, quàm tota cancri ipſius moles, qui tamen exigui tumores ſublati ſunt frequenti applicatione aquarum papau. rhead. plantag. & roſar. cum melle roſ. permixtarum ab initio, deinde ſolis aquis admotis. In altera etiam muliere vlcus cancroſum patiente in mamma, idem remedium vlcus protinùs ſuſtulit, & ad cicatricem perduxit.

Observatio XXII.

Gangrana in vulua.

MVlier 30. annos nata, ex partu laborioſo, & laceratione labiorum vuluæ, ingentem tumorem cõtraxerat in labio dextro, ex affluxu ſanguinis in eam partem, quod malum cùm neglexiſſet per tres aut quatuor dies, tãdem gangręna in parte introducta eſt. Vocatus tunc temporis, profundas & magnas inciſiones feci in parte interiori vuluæ, deinde in ipſas inciſiones manum immittebam, eáque trumbos ſanguinis quamplurimos extrahebam ad ℔ i. ß. quantitatem. Poſtmodum vino, ſale, melle, & aceto ſimul mixtis partem abluebam calidiſſimè, & linteis fouebam, deinde nouas inciſiones efficiebam, & demùm abluebã, atque fouebam. Poſtmodũ portiones tunicæ interioris corruptas reiiciebam, atque iterùm refouebam, & indeſinenter perſeueraui in eiuſmodi inciſionibus & fotibus, donec nullus fœtor in parte appareret, & omnes particulæ corruptæ ablatæ fuerint. Ac deinceps fotus prædicti diu noctuque continuati ſunt per duos aut tres dies, quibus elapſis ægyptiacum cum aureo mixtum parti admotum fuit, & tandem aqua vulneraria vlcus ad cicatricem perductum eſt.

Eadem methodo ciuis quidam Monſpelienſis à teſticuli gangræna liberatus eſt.

Observatio XXIII.

Alia gangrana in pede.

NObilis mulier ex morbo diuturno gangrænam contraxit in pede, quæ cùm eſſet adhuc incipiens, protinus ſublata eſt fotu diuturno cum decocto vulnerario ex ariſtoloch. rotund. rhapontico, zedoaria, myrrha, aloë, & vino albo parato, cui addebatur poſt decoctionem & colaturam aqua vitæ, in qua camphora diſſoluta fuerat.

Observatio XXIV.

Alia gangrana in tibia.

VIr quidam nobilis gangrænam patiebatur in tibia, quæ eò proceſſerat, vt Medici & Chirurgi partem amputare decreuerint, quod ad ſequentem diem diſtuliſſent, poſt eorum diſceſſum, adductus fuit empyricus, qui gangrænæ curationem pollicitus eſt, & cùm æger ſe illi commiſiſſet, per totam noctem, partem affectam fouit aqua, in qua calx & creta alba decoctæ fuerant, & matutinis horis gangræna apparuit protinus ablata.

Observatio XXV.

Lupia.

FIlius Magiſtri Malafoſſe Mercatoris Monſpelięſis lupiam magnam habebat pugni maioris magnitudinem æquantem iuxta ſpinam dorſi ſub homoplatâ. quæ hâc methodo curata fuit. Inſtrumentum comparaui ex fraxino vel quercu, aut alio ligno denſiori ad exiguæ molæ figuram efformato, quali pictores colores in marmore conterere ſoliti ſunt, eoque lupiam confricabam & conterebam bis in die per dimidiæ horæ ſpatium: deinde cataplaſma emolliens & ſuppurans valde calidum admouebam, idque continuando per quatuor aut quinque dies, lupia in ſuppuratum abiit, eáque aperta pus effluxit, liquidum, ac deinceps tota materia in lupia contenta, in pus conuerſa, euacuata eſt, & vlcus ad cicatricem perductum, attritione prædicta inſtrumento ligneo facta, cyſtis lupiæ rumpitur, & materia contenta attenuatur, atque in particulas diuiditur, vt faciliùs concoqui valeat. Loco cataplaſmatis panis calens è furno per medium ſectus, vtiliter adhiberi poteſt.

Hoc idem remedium in pluribus aliis eundem effectum protulit.

Observatio XXVI.

Lues venerea in puello nuper in lucem edito.

MVlier lue venerea infecta puellum peperit puſtulis, & vlceribus in variis partibus affectum, qui curatus fuit præcipitato albo ad grana duo vel tria exhibito, cum ſaccharo & lacte, ſingulis vel alternis diebus continuando per menſem integrum, & incepta eſt remedij exhibitio, decimo quinto natiuitatis die.

Observatio XXVII.

Renes purulenti.

PVella 18. annos nata purulentas vrinas reddiderat per longum tempus, & febre diuturna, lenta, hecticaque detinebatur, ac tandé interiit. Aperto cadauere, renes inuenti ſunt in pus omninò conuerſi, ita vt eorum tunica pure omninò referta fuerit nullis apparentibus parenchymatis reliquiis.

Observatio XXVIII.

Macula in cornea.

QVædam mulier infimæ ſortis maculam habebat in oculo, cui conſilium dedi, vt bis in die ſucci rutæ guttam vnicam in oculum inſtillaret, quod cum ſatis diu continuaſſet, macula protinùs abſumpta eſt.

Observatio XXIX.

Gutta ſerena.

IVuenis mulier in guttam ſerenam inciderat, quâ ita afflicta fuit, vt cibi abſtinentiâ ſibi mortem inferre decreuerit, cum tamen maritus, & aſtantes aliquid iuſculi aut vini ſorbere per vim cogerent, & illa perexiguum ſumeret, omnia quàtum poterat, reſpuendo. In eo ſtatu per annum integrum perſeuerauit, & ad extremam maciem perducta eſt, calore natiuo, defectu pabuli, humidum, ſubſtantificum depopulante: cum eo verò omnis ſimul corporis humiditas tum ipſa materia guttam ſerenam efficiens, abſumpta eſt, & ſic ægra viſum recuperauit, ac poſtmodùm ſenſim victu analeptico refecta eſt.

Observatio XXX.

crura vara.

SÆpè pueri in ætate duorum annorum, cum progredi incipiunt, vari eſſe conſueuerunt, de quo matres ſollicitæ auxilium quærunt à Chirurgis, qui plerûque variis machinis, tibias & crura erigere conantur, ſed fruſtrà, quia ſponte naturæ vt plurimùm circa ætatem trium aut quatuor annorum, tibiæ & muſculi firmantur & partes ad naturalem ſtatum redeunt.

Observatio XXXI.

Cephalæa & hemicrania.

IN dolore hemicranico à caſa calida oriundo, & in dolore illo qui à Gordonio clauus nominatur, qui eſt dolor fixus in temporibus, arteriotomia mirificè prodeſt, quam tutò celebraui in plurimis, vulnus alligando ſimplici ſplenio ex linteo complicato, confecto, & aquâ frigida madefacto, vt in vulgari phlebotomia, faſcia ſuperinducta, quæ à Galeno lepus ſine auribus nominatus, neque vlla vnquam ſequuta eſt hæmorrhagia. Item vidi cephalæam diuturnam, curatam fuiſſe in Noſocomio, admoto cauſtico potentiali ſuper arteriam temporalem; Deciſa enim eſcharâ cauterij potentialis ſupra venas & arterias admoti, nullus ſanguinis fluxus emergit, quia prouida natura, dum eſcharæ ſeparationem molitur, ſimul nouam carnem generat, qua venarum oſcula teguntur. Ad id verò quod obiiciebatur magnas hæmorrhagias, quæ in vulneribus cauterio actuali, vel cathæreticis medicamentis cohibentur, ſæpe iterum renouari, cùm eſchara decidit. Reſpondeo eſcharas illas tenuiores eſſe, & citius excidere, ideò non intercedere ſufficiens temporis ſpatium ad nouam carnē regignendam, eſcharas verò à potentiali cauterio inductas, craſſiores, ac ſolidiores eſſe, & non niſi longiori tempore excidere, ſicque in eo ſpatio carnem ſufficientem generari ad occluſionem venarum.

Riuerij Obſeruat.

Observatio XXXII.

Mania.

QVidam Adoleſcens maniacus, ad cuius curationem potentiſſima remedia vſurpata fuerant, ita vt ventum fuerit ad vſum antimonij, trepanum, & arteriotomiam temporum, cum hæc omnia nihil conferrent, caſtrationem conſului, qua vſurpatâ, remiſſa fuere omnia ſymptomata, & furor omninò ceſſauit, manente tamen delirio melancholico, ita vt mania in melancholicam verſa fuerit.

Observatio XXXIII.

Iſchuria.

EFficax remedium ad iſchuriam expertus ſum in tribus ægrotantibus, ex cerebro picæ exſiccato, & cum vino albo propinato, intra horá fluxus vrinæ promouetur.

Observatio XXXIV.

Verrucæ.

INtra ſeptem vel octo dies curantur portulacâ contuſâ à, ea qua pars confricatur, deinde inſtar cataplaſmatis admouetur, iterando bis in die.

Observatio XXXV.

claui pedum.

ABſcindantur claui decreſcente luna, pedibus aliquandiu primùm aquâ calidâ lotis deindè admoueantur folia hederæ contuſa, & ſingulis diebus iteretur remedium manè & ſerò; intra quindecim dies clauus extrahitur. Vndè colligere eſt attractiuam vim hederæ ineſſe potentiſſimam.

Observatio XXXVI.

Ambuſta.

EAdem hedera ambuſtis medetur, ſi folia illius in aquâ decocta applicentur.

Observatio XXXVII.

Peſtis.

CVm peſtis ſæuiſſima graſſaretur Monſpelij, anno 1630. duo ægrotantes, cum peſte correpti eſſent, ad me miſerunt, vt quid acturi eſſent, præciperem. Ego in memoriam reuocans me legiſſe apud Pareum, muriam encraſicholorum piſcium qui vulgò (Anchoës) nominantur, nonnullos peſte affectos liberaſſe; Conſilium dedi vt eandem ſumerent, vnus muriæ ſcutellam ſumpſit ſolam, alter cum vrina permixtam, & vterque liberatus eſt, oborta vacuatione vehementi, per vomitum, & ſeceſſum.

Observatio XXXVIII.

Alia peſtis curatio.

IN eadem peſte tres eiuſdem familiæ, Maritus nempè, vxor & ſoror illius, peſte correpti ſunt, ſtercus proprium, cum propria vrina diſſolutũ, & linteo colatum hauſerunt, vnde grauiſſimus vomitus, & alui fluxus obortus eſt, & omnes à peſte immunes euaſerũt, ſimilis quodammodo hiſtoria habetur apud Zacutum Luſit. obſ. 89. lib. 3. vbi narrat in prouincia Occidentali animal quoddam eſſe paruum, inſtar lacertæ, in agris frequentiſſimum, Garit nominatum, cuius morſus omnino lethalis eſt, niſi ægri ſtercus humanum aſſumant, quod vnicum eſt illius alexipharmacũ. Aliis tamen vomitoriis multos à peſte liberari conſtat.

Observatio XXXIX.

Dolor Arthriticus.

CItiſſimè ſedatur, fouendo partem aqua foliorum fraxini deſtillata in alembico plumbeo, quo volgus roſas diſtillare ſolet.

Observatio XL.

Dentium dolor.

INfinitos à dolore dentium liberaui, denti corroſo admouendo tãtillum goſſipij oleo buxi imbuti. Illud autem oleum extrahitur per retortam igne reuerberij, ſcopem illius priùs infundendo per 14. horas in vino albo, & omnia ſimul deſtillando, primum egreditur aqua acida, quæ et.am ad eundem affectum confert, ſimplici ablutione d.ntis, mox egreditur oleum vſui diligenter reſeruandum.

Hoc etiam remedio feliciter vſus ſum.

℞. Sem. plantag ʒ ij. tormentillæ ʒ iij. rad. hyoſcyami albi ℈ iiij. omnia exſiccata redigãtur in puluerem ſubtiliſſimum addendo opij granum vnum, includantur in nodulis, qui macerentur in decocto ſequẽti.

℞ Flor. ſambuci m. . roſar. rubr. ß. ij. bulliant in aceto ad vſum d.ctum.

Hi noduli in dicto decocto macerati, intra dentes leuiter comprimuntur, & detinentur, & intra exiguum temporis ſpatiũ multus humor effluit per os & dolor aufertur.

Observatio XLI.

Lues venerea.

HEnricus tertius Gallorum Rex lue venerea laborans, à Medicis ordinariis curari non potuerat. Monitus fuit Penam tunc temporis Lutetiæ Medicinam facientem, multos ab hoc morbo liberare remedio peculiari, quod à quodam Turca didicerat, illum vocari iuſſit, ab eoque curatus eſt. Hoc autem remedium tale erat.

℞. Radic. bardanæ in tollcolas ſectæ ℥ viij. vini albi & aquæ fontana ℔. ij. bulliant ad mediæ partis cõſumptionem addendo ſub finem, ſennæ mundat. ℥ j. vel ℥ iß. pro diſpoſitione ægrotantis, colaturæ, capiat mane ℔. ß. ſudores prouocando cum ſilicibus maioribus calidis linteis obuolutis, quorum vnus admoueatur plantis pedum, duo tibiis iuxta peronem, duo cruribus iuxta medium parti exteriori, & duo iuxta humeros, probè tegendo ægrum, ſudores copioſi excitantur per horam vnam cum dimidia, & circa veſperam aluus ſoluitur bis aut ter.

Hoc remedium vſurpabatur præmiſſis vniuerſalibus, per ſpatium 15. aut 20. dierum, & interim pro potu ordinario vtebatur decocto chinæ vel ſalſæ parillę, cum victu in dietis conſueto.

Poſt horum remediorum vſum, capiebat manè ſingulis diebus decoctum bardanæ ſine ſenna & ſine vllo alio regimine, per menſem integrum, aut etiam per quadraginta dies.

Observatio XLII.

Iſchuria.

PHarmacopœus Pariſienſis, nomine Lafoxilliere iſchuria laborans, poſt multa remedia per quatuor dies fruſtra vſurpata, ſequens ſibi ipſi compoſuit, à quo vrina prouocata eſt & liberatus fuit

℞. Vini albi canarini ℥ iiij. ſucci limonum ℥ j. ſpiritus terebintinæ ʒ ij. pro vno hauſto.

Observatio LXIII.

Hæmorrhoïdes internæ.

DIctus Lafoxilliere hæmorrhoïdes internas feliciſſimo cum ſucceſſu curabat, iniiciendo primùm cum ſyringa decoctum ſequens.

℞. Cortic. mediani vlmi ℥ ij. radic. tapſi barbati ℥ ß. aquæ fluminis ℔. iiij. coquantur ad med. as, & colentur ad vſum.

Poſt iniectionem, immittatur in anum pilula ex antimonio crudo & lythargiro auri, ſubtiliſſimè puluerátis, & vnguento roſaceo exceptis.

Immiſſâ pilulâ in anum, illius ambitus vnguento ſequenti illinatur.

℞. Succorum ſemperuiui maioris, plantag. tapſi barbati, ſolani ana ℥ iiij. axungiæ porci ℔. j. coquantur ad ſuccorum conſumpt. in linteo exprimantur, & refrigeratis adde pulueris cancrorum fluuiatilium in furno exſiccatorum ℥ ß. tapſi barbati puluerati, & pulu. concharum mytulorum ana ʒ ij. fiat vnguentum: cõtinuentur hæc remedia manè & ſero per octiduum.

Observatio XLIV.

Dolores vniuerſales.

QVidam vir quadragenarius doloribus vniuerſalibus torquebatur, qui multis remediis à Medicis præſcriptis non ceſſerant; Tandem mulierculæ conſilio foliis alni in duobus ſaccis maioribus concluſis, & in furno calefactis, poſt extractionem panis, totum corpus in lecto contectum eſt, & vndique obuolutũ, vnde ſudores copioſi excitati, & remedio ter iterato, à doloribus omnino liberatus fuit.

Observatio XLV.

Parulis cancroſa.

ANcilla quædam 25. annos nata, tumorem durum in gingiua ſuperiori, ſupra caninum dentem patiebatur, magnitudinis dimidię nucis. quę bis amputata fuerat nouacula, & deindè candente ferro cauterizata, ſemper rediit affectus, & poſt ſecundam operationem, manente vlcere, & tumore, integrè à me curata fuit admotione mercurij præcipitati rubri cũ alumine vſto permixti, quo plumaceolũ ſaliua madefactum inſpergebam, vel vnguento apoſtolorũ permiſcebã & iteratã ſingulis diebus applicatione, intra ſex ſeptimanas probè curata eſt, abſumptoque penitus tumore per cathæreticũ remedium carnis regeneratio procurata eſt linteis detritis, admonẽdo oſſi denudato puluerẽ catagmaticũ Guidonis; & ſic vlcus ad cicatricẽ perductũ eſt.

Obser

OBSERVATIO XLVI.

Excreſcentia carnea in faucibus.

QVidam ſartor Monſpelienſis, cum piſces comedendo, ſpina ſatis inſignis faucibus infixa eſſet, eam extrahendo, ſibi fauces laniauit, vnde temporis progreſſu exorta eſt paulatim excreſcentia carnea in faucibus iuxta vuluam, nucis magnitudinem ſuperās, ad cuius curationem Empyricum vocanit, qui cauterio actuali frequenter admoto, tumorem abſumpſit: ſed cum vlcus ad cicatricē non perduxiſſet, tumor iterùm rediit, alterum Empyricum vocauit, qui oleo vitrioli frequenter admoto, tumorem iterùm abſumpſit, & ad perfectam cicatricem perduxit.

OBSERVATIO XLVII.

Gonorrhæa.

COnſeruā fructus bruſci à ʒ ii. ad ℥ß. per aliquot dies exhibita gonorrhœas multas curaui. Idem præſtat aqua eiuſdem fructus deſtillata.

OBSERVATIO XLVIII.

Enſis portio inſignis, in vulnere diu latens, extracta.

DN. de Snellies in ſingulari certamine vulnus acceperat in humero ſupra homoplatā, quod à parte ſuperiori ad inferiorem deſcendebat, & enſis portio in eo remanſerat ad pedis longitudinem; quod cū ignoraret Chirurgus, vulnus ad cicatricem duxit, manente enſis cuſpide, quæ inter homoplatā & muſculos eam contegentes, latitabat: In eo ſtatu permanſit, per ſeptennium integrum dolores in ea parte frequenter patiens. Tandem natura ferrum propellente verſus partem ſuperiorem, iuxta cicatricem vulneris, eleuatio quædam apparuit, cum dolore, cui admotum fuit cauſticum, & inciſa eſchara, ferri extremitas apparuit, quæ roſtro gruino apprehenſa, facilè ex racta eſt, rubigine contecta.

OBSERVATIO XLIX.

Tumores ſtrumoſi in digitis.

FIlia Magiſtri Duſeigneur Aurifabri, decem annos nata, patiebatur tumores duros & ſtrumoſos in tribus digitis, qui curati fuerunt ſuffitu aceti ſupra ſilices candentes coniecti manè & ſerò per menſem integrum continuato, quod remedium à Galeno miris laudibus effertur ad tumores ſcirrhoſos diſcutiendos.

OBSERVATIO L.

Viſus imminutio in ſene.

SEnex quidam à fluxione in oculos decūbente, inciderat in tantam viſus imminutionem, vt ſolus in via incidere non poſſet, à quo affectu liberatus eſt: viſumque recuperauit, immittendo in oculos ſingulis noctibus in introitu lecti, ſeminis hormini maioris grana quinque vel ſex, à quibus humores pituitoſi ab oculis extrahebantur, & cornea tunica abſtergebatur.

OBSERVATIO LI.

Luës venerea in puero quinque annorum.

CVrata à me fuit præcipitato albo ad grana quatuor exhibito ſingulis diebus per viganti, cum paoateila. Per inferiora tantùm purgabat, neque vllus vnquam ſequutus eſt ptyaliſmus.

OBSERVATIONES communicatæ A D. Petro Eſtanoue Chirurgo Monſpelienſi peritiſſimo.

OBSERVATIO I.

Vulnus in pectore.

QVidam miles haſtā confoſſus eſt in parte thoracis anteriori, vulnere ad illius cap citatem penetrante. Intra duas horas ab accepto vulnere, vniuerſus corporis truncus vna cū ſcroto vtris inſtar inflatus eſt, quę tamen inflatio furfure torrefacto, & calente variis ſacculis incluſo, facile diſcuſſa eſt.

OBSERVATIO II.

Abſceſſus in abdomine.

PVer quidam tumore ventris laborans, hydropicus cenſebatur, & cum vmbilicus valde prominerer, apertio tandem facta eſt, ex qua puris laudabilis octo vel decem libræ profluxêre, ſicque omnino æger curatus eſt: aduertant tyrones in pueris frequenter tales abdominis abſceſſus generari, qui hydropem mentiuntur, & ſi maturè à perito artifice aperiantur, ægros à certo interitu plerumque liberari.

OBSERVATIO III.

Alter abceſſus in Abdomine.

PVella quædam ventris tumorem patiebatur ab octo menſium ſpatio, cum doloribus aſſiduis, quibus ad extremam maciem perducta fuerat: hydropica ab omnibus cenſebatur. Ego verò ad eam vocatus, & ventrem diligenter explorans, abſceſſum latentem inuenio intra muſculos hypogaſtrij, eumque cauſtico potentiali aperio, vnde quindecim, aut viginti libræ puris laudabilis effluxere intra plures dies, ſicque ægra perfectè curata eſt.

OBSERVATIO IV.

Tumor ſcroti.

FAmulus Domini Richardi in Soprema Computorum Curia Cōſiliarij, cum ab equō calcitrone percuſſus eſſet in regione ventris inferioris, quatuor horarū ſpatio, tumor in ſcroto obortus eſt, capitis infātis magnitudinē equās, & liuiditate infectus, qui premiſſa venæ ſectione diſcuſſus eſt intra decem dies, cataplaſmate ex farinis hordei & fabarum, ſemine cumini, floribus chamomill. melilot. & roſar. puluęratis, & cum oxymelite decoctis.

Vir quidam enſe confoſſus in regione lumborum, ſimilem tumorem paſſus eſt, qui eodem cataplaſmate, intra idem tempus diſcuſſus eſt.

Observatio. V.

Lapis ſub lingua.

VIr quidam quadragenarius, graues & frequentes in fauce, & tonſilla fluxiones patiebatur. Tandem animaduerſum eſt lapillum ſub linguâ concretum fuiſſe, qui facilè extractus eſt, ægerque ab eo tempore fluxionibus prædictis vexatus non fuit.

Observatio VI.

Cornu in facie enatum.

CVidam vetulæ ſupra zigoma corpus durum & calloſum enatum eſt, duorum digitorum tranſuerſorum longitudinem æquans, materiâ & figurâ cornu omnino referens, latum in baſi, & acutum in cuſpide, quod ſucceſſu temporis ſponte cecidit, & illius loco cancer obortus eſt.

OBSERVATIONES Communicatæ A D. Dionyſio Pomaret Chirurgo Monſpelienſi peritiſſimo.

Observatio I.

Tumor ſuppuratus reſolutione curatus.

MAria Pomareta filia octo annos nata, tumorem phlegmonoſum, & œdematoſum ſatis exiguum paſſa eſt in parte externa mandibulæ inferioris dextræ, quæ ad ſoppurationem venit. Ego verò metuens ne à cicatrice facies fœdaretur, antequam ad abſceſſus apertionem venirem, reſolutionem priùs tentare decreui, Guidonis authoritati innixus, qui in ſermone generali de apoſtematis, dicit aliquando apoſtemata ſuppurata, reſolutione finiri: Quod etiam ſolemni Paræi experimento confirmatur, qui ſe apoſtema ſuppuratum mercurio crudo, cum emplaſtro di palma ſubacto, per viam reſolutionis curaſſe teſtatur. Ad cuius imitationem, dicti mercurij ʒ j. cum emplaſtri diapalma ℥ j. admiſcui, & tumori ſuppurato admoui, qui intra quatuor dies omninò reſolutus eſt.

Ad materiam ſuppuratam reſolutione diſcutiendam, ſequentes conditiones neceſſariæ ſunt. 1. vt materia ſit quantitate exigua. 2. vt ſit tenuis & ſeroſa. 3. vt cutem & corporis ſuperficiem occupet, non autem partes profundas. 4. vt ſit in corpore robuſto, iuuenili, & molles carnes habente. 5. vt tempus ſit æſtiuum.

Observatio II.

Tumor œdematoſus.

EAdem filia mea paſſa eſt tumorem œdematoſum crudum, & minimè ſuppuratum ſupra regionem lumborum, magnitudinis volæ manus, qui eodem remedio intra paucos dies diſcuſſus eſt.

Observatio III.

Lupia.

FRater quidam Capucinus cœnobij Monſpelienſis, annos natus 25. lupiam habebat in genu, quam longo tempore geſtauerat, ita vt ad ſummam mollitiem tandem perducta fuerit, cuius ratione apertionem ſuadebam, cum materia contenta rite concocta videretur. Ille verò renuit, inquiens ſe lupias huic conſimiles reſolutione curatas vidiſſe, foliis acetoſæ charta madida inuolutis, & ſub cineribus coctis, quæ poſtmodum cum cineribus per cribrum traiectis incorporabantur in formam cataplaſmatis, quod ille per plures dies calidè applicuit, & tumor prorsùs euanuit, quod ego valdè miratus ſum, & ab eo tempore duas alias lupias in eadem parte eodem remedio curaui, quarum vnâ detinebatur Ioannes Guerinus ſexagenarius, altera verò, vxor Timothei Coula fabri lignarij Monſpelienſis.

Observatio IV.

Ecchymoſis.

VXor Petri Laiardi Mercatoris Monſpelienſis, quinquagenaria cum è ſcalis cecidiſſet, vulnus contuſum accepit in capite, ita vt tumor ex ſanguine extrauaſato, ecchymoſis dictus oui gallinacei magnitudinem æquans, obortus fuerit. Poſt primam applicationem ex albumine oui & oleo roſaceo compoſitam, & venæ ſectionem celebratam, de tumoris apertione per nouaculam, aut ſuppuratione cogitaui, iuxta aph. Hipp. 10. ſect. 5. ſi ſanguis in ventrem præter naturam effunditur, neceſſe eſt ſuppurari. Ad hoc concurrebant materiæ copia, ægrotantis ætas, cutis capitis durities, & tempus hyemale. Cum autem ægra inciſionem renuiſſet, ego verò ſuppurationis dolores, aliaſque moleſtias euitare cuperem, reſolutionem tentare per aliquot dies decreui, licèt perexigua illius ſpes affulgeret. Hac autem methodo vſus ſum. Primò partem affectam aquâ calente per mediam horam bis in die fouebam. Poſt fotum partem nouacula radebam aduerſis pilis, vt pori magis aperirentur, & omnes ſordes parti hærentes probè abſtergerentur, ac tandem oleum liliaceum cum chamomælino partibus æqualibus, applicabam, ſuperpoſito cotone, ſuffitu aromatum imbuto, & calente, ſicque tumor omninò reſolutus eſt.

Observatio V.

Carbunculus.

CIrca carbunculos, duo obſeruaui notatu digna; vnum, quod licet carbunculi febrem perpetuò ſoleant habere comitem, propter inflammationem ingentem, quæ in iis reperitur, vt docuit Gal. 2. ad Glauconem his verbis. Cum verò ſanguis admodum calidus, & craſſus in quamcumque partem confeſtim fluxerit, hanc exurit, vlcuſque cum cruſta efficit; quidquid verò circumſtat, in inflammationem attollit feruentem, ac graui dolore conflictantem. Attamen ab eo tempore, quo Chirurgiæ incumbo, tres mihi videre contigit, qui ſine vlla febre, ſua percurrere tempora, & ſine vllo alio graui ſymptomate, ita vt ægri à conſuetis muneribus nunquam deſtiterint, vnus erat in gena ſiniſtra, alter in ceruice, tertius ſub palpebra inferiori oculi ſiniſtri. Qui omnes curati fuere iiſdem remediis, quibus cauteria potentialia curari conſueuerunt, videlicet eſcharæ caſum procurantibus.

Altera circa carbunculos obſeruatio mea eſt. Quod in ſæuiſſimâ illâ peſte, quæ Monſpelij graſſata eſt anno 1629. & 1630. carbunculi apparebant, ſignis ſtipati ab iis omninò diuerſis, quæ à Galeno, Guidone, & Neotericis deſcribuntur. Quod cauſæ fuit, vt complures Medici & Chirurgi etiam peritiſſimi in illorum diagnoſi in principio errauerint, ſigna autẽ diuerſa in illis carbunculis apparentia hæc erant. Virium deie-

ctio.

&'o pulſus parmus, pars carbunculo affecta tumoris expers, ex gua inflammatio puſtulam ambieus, eſcharæ mollities iogens quæ putredinis potius, quàm vſtionis ſoboles erat, motûs libertas in parte affecta, & grauitatis ſenſus carentia, qui in vulgaribus carbunculis tantus, vt pars vinculis conſtringi videatur.

Observatio VI.

Sarcoma.

IVuenis quidam, nomine Claparede, excreſcentiam carneam patiebatur, ſarcoma Græcis dictam, in parte interna inferiori tibiæ dextræ, quatnor digitis ſupra malleolum, figuræ cylindricæ, longitudini trium digitorum tranſuerſorum, & craſſitudinis brachij iufãtis nuper uati. Hic tumor ab arteria nutriebatur ad baſim ſuam protenſa, quæ cum admodùm lata eſſet, ligari non poterat. Si quando æger altero pede tumorem percuteret, tanta fiebat ſanguinis effuſio, vt in vitæ periculum incideret. Vocato mecum in conſiliũ D. Samuele Formio Chirurgo ſeniore peritiſſimo, decretum fuit inter nos extirpandum eſſe tumorem, & ad ſanguinis effuſionem impediendam, quæſita fuit arteria poplitea, eaque tactu inuenta in parte ſuperiori, & interiori tibiæ; compoſitum fuit ſplenium durum compactum ex linteis arctè complicatis in formam cylindri, & ſueco vrticæ imbutum, quod ſuperinducto aſtringente communi, arteriç admotum eſt ſecundum il'ius longitudinem, ſuperinducta faſcia, multis circumuolutionibus illud arctè conſtringente. Tum alia ſplenia toti tibiæ, & cruris extremitati, aſtringẽte dicto illita, admota ſũt cum faſciis arctiſſimis. Nec non cauteria actualia parata habebantur ad cohibendom ſanguinis profluuium, ſiquidem illud non obſtantibus prædictis ligaturis affatim erumperet. Tali præmiſſo apparatu, tumorem manu ſiniſtra apprehendi, & extrorſum attraxi, eumque manu dextra, nouacula munita, radicitùs præcidi ſine vlla ſanguinis arterialis profuſione. Mox aſtringens cataplaſma vulneri admoui, quod per 24. horas in parte relictum eſt. Poſt cuius extractionẽ nulla hæmorrhagia apparuit, neque deinceps. Et quia caro quædam ſuperflua, & parùm laudabilis relicta fuerat, ea blãdis cathæreticis abſompta eſt; vlcus pus laudabile reddidit, ac tandem detergentibus, epuloticis, & cicatricem inducentibus ad integram curationem perductum eſt.

Observatio VII.

Calculus in gutture.

SAcerdos ſexagenarius ſanguineo temperamento præditus, gutturis inflammatione frequenter corripiebatur, præcipuè quoties canendo acriùs contenderet, quæ quidem inflammatio venæ ſectione ſedabatur, & gargariſmate ex oxycrato. In poſtrema inuaſione, cum partem affectam attentiùs introſpicerem, corpus quoddam extraneum gutturi infixum cõſpicio, iuxta finem mandibulæ dextræ inferioris, globulum ſclopti referens, quod à me facili negotio extractum eſt, & diligenter ablutum, nihil aliud fuit quam lapis durus, & compactus, ad pyri ſylneſtris formam compoſitus, qui cauda ſua muſculis maſſeteribus infixus erat. Vlcus rotundum, & purulentum ſoperfuit, quod œnomelite deterſum, & & conſolidatum fuit.

Observatio VIII.

Vulnus ſclopeti.

DOminus de Roques iunior, Eques cognomi natus, Saliæ obſidione vulnus ex ſclopeto accepit in parte ſuperiori & media ſterni, quod oblique ad dorſum ferebatur, & ſex digitis tranſuerſis à ſpina dorſi exitum habebat. Statim ab inflicto vulnere dolores punctorios, acutiſſimos in œſophago percepit, ac ſi ſpina illi parti infixas haberet, & quia à ſanguine ſuffocabatur, maximis conatibus illũ nitebatur excernere; ac tandem poſt longos frequenteſque conatus, multàm ſanguinis excretionem, quia plurimas pelues impleuerat, dolor œſophagi pũctorius omnino deſiit. Poſt multos dies ęger aluum deponendo, eoſdẽ in ano dolores pũctorios percepit, quos in œſophago paſſus erat; & digito explorans quid rei eſſet, corpus ſolidum, & pungens inuenit, quod ſẽſim ex ano extraxit, altero ſtatim excreto, priori conſimili. Hæc autem corpora erant duo oſſis fragmenta tenuia, lata, & depreſſa inſtar foliorũ arboris, ex vna parte læuia, ex altera verò aſpera; in extremitatibus verò acuta & incidentia, inſtar aciei gladiorum. Iudicatum fuit glandem ſclopeti hæc oſſis fregmenta è ſterno abraſiſſe, & in œſophagum violenter impuliſſe, vnde dolor punctorios in œſophago ſentiebatur, quandiu ea infixa parti adhærebant. Iis verò tandem poſt multos conatus auulſis, & in ventriculum protruſis, doloris punctorij ceſſatio fuit, ſed poſt aliquot dies, fragmentis illis ad inteſtina deuolutis, idem dolor in ano excitatus eſt. Fragmenta illa vnguis digiti auricularis latitudinem æquabaot, longitudinem verò ſuperabant.

Observatio IX

Tumores ſtrumoſi.

RVſtica quædam mulier tumoribus ſtrumoſis quamplurimis ſcatens in collo, & ipſo capite, ad me veniens oſtendit duo vlcera ſupra os petroſum, & duos tumores molles etiam in capite, vnum ſcilicet ſupra os ſincipitis dextrum, alterum verò ſupra os occipitis, tribus digitis tranſuerſis inuicem diſtantes. Vlcus incisione à me apertum eſt, inuentúmque os petroſum carie affectum. Cum autem ſuſpicarer ſub dictis tumoribus ſimile quippiam latitare, eos aperiendos cenſui cauſtico potẽtiali admoto, & deciſis eſcharis (dictu mirum) ſub vtroque tumore cranij vtraque tabula perforata apparuit, ac ſi trepano aperta fuiſſet, foramina autem aſſis magnitudinem æquabant, quorum beneficio, motus cerebri facilè coſpiciebatur in meningibus ipſius, ſupra quas aliquid puris innatabat; neque vllam, quantumuis exiguam oſſis particulam inuenire licuit. Poſt aliquot dies miſella ægrotans tot mala pertæſa, ſeſe in puteum præcipitauit.

Notanda hic eſt mira humoris ſtrumas efficientis malignitas, & acrimonia, quæ oſſa liquare, ac diſſoluere valeat.

Observatio X.

Phrenitis.

QVidam Agricola nomine Poulet, ex febre ardẽte factus eſt phreniticus, & in delirio ac vigiliis perpetuis, ſe damnatum eſſe, & mori velle clamabat. Hoc autem artificio à me curatus eſt. Votis illius annuens, dixi me eum occidere velle, & cũ hirudines plures fronti admotæ eſſent, ex quarum vulneribus cruor emanabat; nouaculam ei oſtendendo, qua ipſi iugulum me inciſurum eſſe dicebam; ac ſubinde manubrio eiuſdem nouaculæ iugulum violenter corrado, ídque pluribus vicibus repeto. Interim nouacula ſanguine inficitur, qui à frontis vulnuſculis emanabat; eique poſtmodum eam cruentam oſtendens, iam occiſum eſſe prædico; ac ſubinde faciem linteis contego, & feneſtras occludo, vt nullus ſplendor in cubiculo appareret. Ille ſe mortuum eſſe putans,

tans, immotus permanet, & paulò poſt ſomno profundo corripitur, ſicque à phrenitide liberatur.

Observatio XI.

Vteri prolapſus.

QVædam fœmina vteri prolapſum patiens, globum cereum magnitudinis pilæ palmariæ, in vterum magna vi introduxit, cumque per decennium geſtauit, à morbo prorſus libera. Quod mihi compertum fuit poſt illius obitum ex diſſectione cadaueris, cum ex febre continua interiiſſet, inuentoque in vtero globulo prædicto, ſoror ipſius aſſeruit eum ante decennium fuiſſe in vterum introductum, & continuò geſtatum.

Observatio XII.

Aneuſrima.

HOneſta virgo, nomine Margareta Varſeline Villanouenſis, cum ſanguis ei mitteretur ab imperito Chirurgo, Aneuriſma paſſa eſt, ob arteriam ſimul cum vena apertam, quod ab initio reſoluentibus medicamentis applicitis, in magnam molem excreuit. Habito conſilio decretum fuit aperiendum eſſe tumorem, ligata priùs arteria in parte ſuperiori, cui ſententiæ ægra ſubſcribere noluit. Sed relicto priori Chirurgo ad me venit, rogans vt topicis remediis curationem tentarem. Ego ipſi morem gerens, ſplenia parti admoueo, decocto aſtringente imbuta, ſuperinducta faſcia comprimente. Quibus per 10. aut 12. dies continuatis, tumor admodum imminutus eſt, poſtmodum ægra Villanouam rediit, vbi nullis remediis vtens, & brachium in variis operibus exagitans, tumorem iterum ſuſcitauit in molem ingentem, cum dolore inſigni, vigiliis, inquetudinibus, febre, dolore capitis, ſiti aliiſque ſymptomatis. Qua de cauſa me vocauit cũ D. Formio Chirurgo ſeniori. Cenſuimus tumorem eſſe aperiendum, conſtricta priùs arteria ſpleniis fortioribus vt ſuprà in Claparedi operatione factum fuerat, ſed ægra prorsùs renuit. Poſt 12. dies tumor ſponte apertus eſt in eo loco, qui venæ ſectione apertus fuerat, & per foramen ſatis exiguum ſanguis niger, liquidus ac minimè fœtidus egreſſus eſt, ſequentibus diebus pus laudabile, ſed pauca quantitate egreſſum eſt, ac tandem vlcus ad cicatricem perductum; ſicque ægra omninò curata, hoc tantum incommodo relicto quod brachium omninò extendere non valet, ſemiflexum perpetuò remanens.

Observatio XIII.

Colicus dolor.

VXor Domini Sartrei in Curia Computorũ, Subſidiorum & Fiſci Regij Conſiliarij, grauiſſimum ventris dolorem paſſa erat per menſem integrum, quamplurimis remediis fruſtrà adhibitis. Ego tandem cucurbitulam magnã vmbilico admoui, qua humoris ſeroſi ℥vj. vel ſeptem elicitæ ſunt, & ægra à doloribus liberata eſt.

Observatio XIV.

Pleuritis.

PEdiſſequus D. Demanſe Quæſtoris Franciæ generalis, ex curſu exæſtuans, ac ſudore perfuſus, aquam frigidam copioſam hauſit, & paulò poſt dolore lateris atroci correptus fuit, cum tanta difficultate reſpirandi, vt ſuffocari videretur. Ego confeſtim vocatus magnam ſanguinis quantitatem detraho, & dum ſanguis efflueret, reſpirãdi difficultas, & lateris dolor ſenſim remittebatur, abſolutaque euacuatione, vtrũque ſymptoma prorsùs deſiit ægerque omninò curatus eſt.

Observatio XV.

Dens auulſus in alueolum intruſus.

CVm virgo quædam oppidi vicini dolore dentiũ torqueretur, quem à dente inciſorio, carie affecto prouenire putabat; Chirurgum vocat, vt dentem auelleret. Ille proximum dentem benè ſanum auulſit, ac ſubinde cognito errore, carioſum abſtulit; mox alueolum prioris vino abluens, dentem ſanum in eum intromiſit, & gargariſma aſtringens præſcripſit ex roſis rubris, balauſtiis, cortice granatorum, ligno lentiſcino, & alumine in aqua, & vino auſtero decoctis, quo ægra frequenter vtebatur. Tum eam per aliquot dies alimentis liquidis vti iuſſit, à maſticatione prorſus abſtinendo. Et ita dens auulſus in alueolo conglutinatus eſt.

Observatio XVI.

Lues venerea.

CHirurgos interdum errare cõtingit in luis venereæ curatione, quando poſt ordinaria remedia conuenienter vſurpata, ægros perfectè curatos non eſſe exiſtimant, quod adhuc quædam ſymptomata luem veneream comitantia, apparere non deſinant, vnde ægros interdum in noua tormenta coniiciunt, & in atrophiam, aut tabem præcipitant. Cum tamen illa ſymptomata vtplurimùm poſt aliquod tempus ſpõte diſpareant, aut leuibus quibuſdam topicis remediis diſcutiantur.

Dum eſſem Lutetiæ apud D. Helotum Chirurgum peritiſſimum nobilis quidam Pariſienſis, temperamẽto melancholicus ſe illi curandum tradidit, qui præter dolores nocturnos, aliaque luis venereæ ſymptomata, tumorem in ceruice patiebatur, ex pituita & melancholia genitum. Poſt inunctionem ex vnguento mercuriali, copioſus fuit ptyaliſmus, & omnia luis venereæ ſymptomata prorsùs abolita ſunt, vno excepto tumore, cuius duæ tertiæ partes diſcuſſæ fuerant. Exiſtimabat æger ſe nõ eſſe curatum propter tumorem ſuperſtitem. Ab alio tamen Chirurgo ſeniori ad hanc rem vocato confirmatus fuit, & admoto emplaſtro de vigo quadruplicato mercurio tumor diſcuſſus eſt in menſis vnius ſpatio.

Alter vir nobilis curæ meæ commiſſus, abſoluto ptyaliſmo, ſe non curatum eſſe putabat, quod vlcus in ceruice, & regione œſophagi remaneret. Hoc tamen vlcus remediis vulgaribus intra menſem curatũ eſt, ſine vllo remedio luem veneream reſpicientes.

Tertium habui præ manibus, qui inter alia ſymptomata dolorem inſignem patiebatur ſupra os tibiæ. Temperamento bilioſo præditus erat, & frictiones mercuriales quater paſſus erat; Quibus ad ſummam maciẽ perductus fuerat. Diæta humectante per menſẽ vſus eſt. Paſtea frictio ex hydrargyro vniuerſaliter vſurpata, & hac vnica frictione dolor ſedatus eſt, ptyaliſmus prouocatus, per quem humores flauos, tenues, & fœtidiſſimos menſis vnius ſpatio reiecit, mox per 15. dies pituitam craſſam excreuit, qua euacuatione nimium perſeuerante, coactus ſum aëri illum exponere, vt citiùs cohiberetur. Tandem ſupra locum antea dolentem inciſio facta eſt, & caries in oſſe reperta quæ cauterio actuali, & puluere catagmatico ablata eſt, & æger omninò curatus.

Vltimum exemplum erit Equitis cuiuſdam, qui à loe venerea, methodo ordinaria curatus fuerat. Superfuerant

erant tamen dolores inſignes, omnes articulos occupantes, vt membra ſine clamore commouere non poſſet. Dominus Ioannes Delort Profeſſor Regius Mõſpelienſis, & in praxi medica exercitatiſſimus, horum dolorum cauſã diligenter inquirens, cenſuit eos non à lue venerea procedere, ſed potiùs ab intẽperie ſicca, ligamenta articulos connectentia, & partes neruoſas annexas occupantẽ. Ab eaque intemperie indicationem ſumens, victum humectantem, & balnea præſcripſit, quibus, diu continuatis, omninò curatus eſt.

OBSERVATIONES

Communicatæ A. D. Ozia Aimar Chirurgo Gratianopolitano celeberrimo.

Observatio I.

Vulnus contuſum in oculo.

ILLVSTRISSIMVS vir Dominus de Seruiẽ, qui nũc Munſteri pacis iucundę gratiâ plenipotẽtiariâ legationẽ exercet, ante multos annos in ſphæriſterio quodam Pariſienſi vulnus accepit in oculo ſiniſtro ex ictu pilę palmarię, ex quo grauiſſimi dolores exorti ſunt. Chyrurgi Pariſienſes docti & experti omnia remedia, quæ ad huius affectus curationẽ neceſſaria videbantur, ex arte adhibuerunt; & inter cętera, cum ecchymoſim coniunctiuam occupantẽ aduertiſſent, leuibus ſcarificationibus ſanguinem extrauaſatum educere conati ſunt. Nihilominùs dolores in eodem ſtatu conſtiterunt. Ille igitur, cùm malũ in peius rueret, Gratianopolim venire decreuit, vt ſeſe curæ meæ committeret. Ego verò pluribus venæ ſectionibus, cucurbitulis, variiſque topicis parti admotis, malum delinire conatus ſum. Verùm iis omnibus nihil conferentibus, ei tandem perſuaſi vt oculum introſpici pateretur, quod anteà nunquam obtinere potueram, propter acerbiſſimos dolores, quos ille ad luminis occurſum patiebatur. Aperto igitur oculo, vidi album quidpiam totam pupillam contegens, quod hyppopyon eſſe iudicaui, idque aperiendum cẽſui, ad euacuandam materiam in eo contentam quæ dolores continuos efficiebat. Factâ itaque leui inciſione, exiguus ſanguinis trũbus egreſſus eſt, qui exteriori ſuperficie albicans erat interiori verò ruber. Educto illo trumbulo ſtatim dolores omnes quieuerunt, & intra paucos dies æger lucem ſuſtinere cœpit, ac breui integram ſanitatem adeptus eſt.

Observatio II.

Vlcus carioſum in ſterno.

DOminus Speaute quæſtor Franciæ generalis, tumorem ſcirrhoſum patiebatur in ſterno, qui poſt annum elapſum ſponte apertus eſt. Ego verò vlcus explorans, ſubiecta oſſa carie affecta inueni, quibus multa cauteria actualia admoui, ac deinde detergentibus & epuloticis vlcus ad cicatricem perduxi, non omiſſis remediis vniuerſalibus cauſam antecedentem reſpicientibus.

Observatio III.

Coſtæ carie corruptæ.

QVædam Matrona quadragenaria vehementi lateris ſiniſtri dolore vexata, cum febre lenta & extenuatione totius corporis. Poſtquàm per annum integrum multis remediis vſa eſſet, ſine fructu in pago vbi degit Gratianopoli duodecim milliaribus diſtãte, tandem Gratianopolim ſe contulit, & ſeſe curæ meæ commiſit. Ego ſtatim latus dolens explorans, tumorem ſuppuratũ in eo inueni & magna inciſione cruciatim facta, puris valde inæqualis & fœdiſſimi, vaſcula duo extraxi. Euacuato pure tres coſtas reperi in extremitatibus ſuis carie valdè infectas, quartam videlicet, quintam & ſextam, ab inferioribus ad ſuperiores computando. Neceſſum fuit, coſtas illàs amputare trium digitorum tranſuerſorum longitudine, admoto poſtmodùm earum extremitatibus cauterio actuali. Hic naturæ prouidentiam admirari licuit, quæ pleurã ſub coſtis carie infectis multa carne munierat, ad eam roborandam & coſtarum defectum ſupplendum. Hæc matrona poſtmodùm victu analeptico & vſu lactis ad integram valetudinem perducta eſt.

Dominus de Beſſin Centurio, tumorem ſcirrhoſum patiebatur à longo tempore in latere ſiniſtro ſupra coſtas veras, quintam nimirùm, ſextam, & ſeptimam. Quidam Chirurgus cauterio actuali tumorem aperuit, ex quo pus perexiguum emanauit, & dolores in parte grauiſſimi permanſerunt; quod eum coëgit ruri degentem, Gratianopolim venire, & meam operam implorare. Vlcus animaduerti volæ manus magnitudinẽ æquans, & coſtas ſubiectas carie infectas, pluſquam dimidium earum penetrante. Præmiſſis igitur remediis vniuerſalibus coſtarum extremitates amputaui quatuor digitorum tranſuerſorum longitudine, admoto poſtmodùm cauterio actuali earum extremitatibus. Tandem pulueribus catagmaticis partium exuſtarum exfoliationem procuraui, remediiſque detergentibus & incarnatiuis vlcus ad cicatricem perduxi.

Observatio IV.

Fractura oſſis temporalis.

VIr quadragenarius vulnus accepit in tempore dextro, quo os ſubiectum inſigni fracturâ affectum eſt. Vocatus ad eum & trepani neceſſitatem aduertens, ſupra muſculos crotaphitas crucialem inciſionem feci, ſine vllo ſuperueniente ſymptomate, quamuis Auctores eorũ muſculorũ vulnera tanquam maximè periculoſa, plurimùm reformidẽt. Trepanum admoui, oſſa depreſſa repoſui & omnibus conuenienter adminiſtratis, æger ad priſtinam valetudinem feliciter perductus eſt.

Observatio V.

Vulnus aſperæ arteriæ ex ſclopeto.

ANcilla Domini de Viuiers in Senatu Gratianopolitani Secretarij Regij, ictu parui ſclopeti, quod vulgò piſtolet nominatur, vulnerata eſt in gutture ſub larynge tribus globulis in dicto ſclopeto incluſis, quos ægra per os reiecit. Ex tribus aſperæ arteriæ foraminibus, ventus, cum murmure & ſibilo egrediebatur. Licet autem pars illa cartilaginea difficilimè coaleſcat, attamen diligenti cura adhibita, vulnera illa perfectè conſolidata ſunt.

Observatio VI.

Empyema ex vulnere epigaſtrij.

NObilis quidam Occitanus Gratianopoli pugionis ictu vulnus accepit in epigaſtrio ad capacitatem illius penetrans,ſine inteſtinorum aut ventriculi læſione.Breui vulnus hoc ad cicatricem perductum eſt. Attamen poſt duos menſes ad me venit, magna ſpirandi difficultate oppreſſus, cui iungebatur ſenſus ponderis in pectore, & fœtor os continuò inficiens. Hæc ſymptomata, puris in thorace collecti maximam ſuſpicionem fecerunt; ſed vulneris cicatricem explorans eámque io parte epigaſtrica inueniens, miratus ſum, quomodo vulnus ventri inferiori inflictum,puris collectionem in thorace producere potuerit. Tandem inquirens, & quo ſitu eſſet æger cùm vulnus accepiſſet, reſpondit ſe in domus cuiuſdam ſcalis tunc temporis fuiſſe; & vulnerantem in gradu inferiore ſitum, pugionem ſibi in ventrem adegiſſe. Ex quibus conieci vulnus à parte inferiori ad ſuperiorem vergens, diaphragma penetraſſe,& ad thoracis capacitatem perueniſſe, vnde puris collectio, ex ſanguine diaphragmatis vulnerati extrauaſato,facilè fieri potuit. Latus aperui in veris coſtis inter quartam & qointam, ab inferioribus ad ſuperiores computando, quatuor digitis tranſuerſis à vertebris dorſi. Apertione facta pus effluxit album & fœtidiſſimum: eius prima vice tria vaſcula eduxi,poſtridiè verò eandem quantitatem; & conſequenter paulatim educto pure, æger intrà duos menſes optimè conualuit.

Observatio VII.

Gangræna perinæi, ani, & ſcroti.

DOminus Pourroy in Camera Computorum Gratianopolitana Magiſter ſexagenarius, tumorem patiebatur in perinæo, qui à ſolo Pharmacopæo curabatur, gangræna partes illas inuaſit, ad cuius curationem vocatus, inuenio eam perinæum, ſcrotum, & anum occupaſſe. Statim multis ſcarificationibus iiſque profundis celebratis, partes aceto, ſale, aqua vitæ, vnguento ægyptiaco, & mercurio ſublimato ſimul mixtis, frequenter abluo. Quæ tamen gangrænæ progreſſuo non impediebant;ita vt ad cauteria actualia confugere coactus ſim,quorum beneficio gaogræna cohibita eſt. Tantus fœtor ex partibus illis exhalabat, vt aſtantes inficeret. Magna excidit carnis putridæ copia. Vretra prorsùs detecta erat, & duobus foraminibus pertuſa per quæ vrina egrediebatur. Nihilominùs omnes illæ partes vnitæ, incarnatæ,& cicatrices feliciter obductæ ſunt.

Observatio. VIII.

Enterocele deſperata ſectione curata.

QVidam Procurator Gratianopolitanus nomine Baro ex prolapſu inteſtini in ſcrotum in iliacam paſſionem incidit, quia inteſtinum fæcibus repletum fuit, quæ admodùm induratæ, inteſtini repoſitionem impediebant. Poſt multa remedia per nouem dies fruſtrà tentata,in conſilium vocor cũ dominis de Villeneuue & Duins Medicis celeberrimis. Sententiam ferens dixi aperiendam eſſe partem vſque ad productionem peritonæi,quæ inteſtinũ ſtrangulabat,quamuis metuendum eſſet, ne inteſtinum propter morbi diuturnitatem gangræna affectum eſſet, nihilominus ſequendam eſſe Celſi ſententiam dicentis, ſatiùs eſſe anceps remedium experiri; quam certo exitio ægrum exponere. Clariſſimi Medici eiuſdem fuere ſententiæ. Itaque ægro in ſitu conuenienti collocato,in inguine inciſionem feci vſque ad peritonæum diligẽter cauendo, ne inteſtinum læderetur.Poſtmodùm canonlam argenteam ex vna parte rotundam, altera verò cauam in proceſſum peritonæi immiſi,& ſuper cannulæ canitatem dictum proceſſum aperui,ea longitudine, quæ ad reponendum inteſtinum neceſſaria videbatur: deinde inteſtinum blandè in ventrem immiſi, ſutura proceſſum vniui, & reliquarũ partium vulnus gaſtroraphia, remediiſque conglutinantibus ad perfectam ſanitatem perduxi.

OBSERVATIO IX.

Abſceſſus lumborum ad renes penetrans.

VIr nobilis Gratianopolitanus tumorem in regione renis dextri paſſus eſt,qui in ſuppuratũ abiit, eoque aperto magna ſeroſæ materiæ quantitas effluxit. Poſt aliquot dies ex vlcere egreſſi ſunt duo calculi amygdalæ magnitudinem æquantes, quod mihi admirationem peperit. Sed vlceris profunditatem aduertens, quæ quatuor digitorum tranſuerſorum latitudinem æquabat: cùm etiam conſequenter, alij calculi fabæ magnitudinem æquantes ex vlcere prodierint; credere coactus ſum eos calculos à rene etiam vlcerato procedere. Huius rei fidem etiam faciebat, quòd ex vlcere magna ſeroſæ materiæ copia cõtinuò effluebat, & liotea ſubiecta intra paucas horas madore ioſiciebat, quaſi in aquam demerſa fuiſſent. Præterea pus interdum cum vrina per penem effluebat. Iam à decennio caſus iſte; contigit & vlcus in fiſtulam abiit, quæ ſæpe occluditur per tres aut quatuor menſes; & eùm denuò aperitur ſanguineam qoandam materiam emittit, poſteà iterùm ſponte occluditur. Æger in eo ſtatu ſatis commodè viuit, & omnes actiones ordinarias liberè exercet.

OBSERVATIO X.

Rara conuulſionis ſpecies.

DOminus de Bollon vir militaris ex ictu tormenti bellici vulnus accepit in brachio dextro,quo totum brachium abſciſſum eſt, ſuperſtite tantum parte, quæ humero vicina eſt ad quatuor digitorum tranſuerſorum longitudinem. Curato brachio vulnere omninò conſolidato, quadam conuulſionis ſpecie correptus eſt, qua retrahebatur caput verſus partem dextram, & mandibulas frequenter agitabat; ita vt lintea continuò intra dentes haberẽ cogeretur, quæ identidem mordebat, ac dentibus conterebat.Multas Medicorum & Chirurgorum conſultationes conuocauit, qui omnes vno ore cenſuerunt, in extremitate oſſis à tormento bellico præciſi, aliquam eminentiam acutam adeſſe,quæ neruũ aliquem feriendo talem cõnulſionem produceret; & ideò reſciodendam iterum eſſe oſſis extremitatem, ac diligenter adæquandam. Hæc operatio ſedulò celebrata nihil tamẽ profuit, & æger eodem incommodo continuò affligebatur, quod ei omnem ſanationis ſpem ademit. Fortè fortuna cùm ei occurriſſem,& ille incommoda ſua mihi enarraret;in mentem venit aliquod virus venereum intùs latens hunc affectum forſan poſſe producere. Et illicò ab eo quæſiui,num dum vulnus accepiſſet,morbum aliquem venereum pateretur,vel anteà paſſus eſſet:reſpondit ſe per aliquot tempus antequam vulneratus eſſet grauem paſſum eſſe gonorrhœam, quæ tamen curata prorsùs fuerat.Hoc meam coniecturã, auxit, ita vt ægro conſuluerim remedia luis venereæ experiri, quibus ille huius morbi curandi cupidiſſimus, ſe libenter ſubmiſit Præmiſſis igitur purgatione vniuerſali & diæta ſudorificâ, frictiones ex vnguento mercuriali celebraui,

à

à quibus ptyalyſmus prouocatus eſt ; & poſt tertiam diem ptyaliſmi contractiones illę & conuulſiones deſierunt, neque ab eo malo ampliùs vllo modo æger conflictatus eſt.

OBSERVATIONES hinc inde decerptæ.

Observatio I.

Vlcus renum.

RElatum mihi fuit quendam Empyricum curaſſe vlcus renum inueteratum ſola inunctione vnguenti mercurialis.

Observatio II.

Gibboſitas.

DOminus Franciſcus Ranchinus Cancellarius facultatis Medicinæ Monſpelienſis, narrauit mihi modum quo curauit luxationem ſpinę dorſi Illuſtriſſimæ Dominæ de Montmorenci, quæ contigit, ex catarrho è cerebro in ſpinā decumbente, quo duæ vertebræ in medio ſpinæ luxatæ fuerāt. Ille igitur poſt remedia vniuerſalia, ad reductionem vertebrarū vſus eſt primùm torculari Chirurgorū, quo comprimunt lintea complicata, capillorum tonſuræ deſtinata, quod ſatis proficiebat, dum vnum tabulatum dorſo, alterum pectori apponebatur, & ita ſenſim comprimebatur, interiectis inter ligna & corpus puluinaribus lineis: ſed incommodum fuit hoc remedium; ſiquidem pectus comprimendo, reſpirationem offendebat. Tandem vſus eſt alio inſtrumento, quod habetur in carrucis, ad eas attollendas, dum vię concauæ infinguntur; & Gallicè vocatur (cric) cuius extremo circulari admouebat lignum aptandom vertebræ luxatæ, intermedio puluinari lineo. Alterum extremū huius inſtrumēti parieti admouebatur, mox ægra firmiter circa ſcapulas cōtinebatur, poſteà inſtrumentum blandè impellebatur, donec ægra ampliùs dolorem ferre non poſſet, quo tempore ab opere deſiſtebatur, idque bis in die iterabatur, atque ita ſenſim luxatio illa perfectè curata eſt.

Observatio III.

Oculorum inflammatio cum ſordibus.

INfans recens natus oculorum rubore afficiebatur, cum multis ſordibus puris inſtar inde effluentibus, per tres menſes affectus continuauit, & multa collyria admota nihil contulerunt. Tandem ex præſcripto cuiuſdam Medici, goſſypium ſingulis noctibus admotum eſt vtrique oculo; quod priùs ad prunas diligenter exſiccabatur, digitis priùs diſcerptum, & bene carminatum, poſtmodum vterque oculus contegebatur paucą cotonis quantitate inſtar plumaceoli, faſcia ſuperinducta. Mane goſſypium auferebatur, dictis ſordibus valdè imbutum. Continuando remedium per plures noctes, infans optimè curatus eſt.

Observatio IV.

Hyſterica epilepſia

VXor Domini Polemarchi dę Sumenes per multos annos variis affectibus hiſtericis vexata eſt, qui epilepticos inſultus referebant, multa tentauit remedia à multis Medicis præſcripta, ſed omnino incaſſum. Tandem cuiuſdā mulieris conſilio ſumpſit carnem lupi in puluerem redactam, & fruſtulum eiuſdem carnis ſalitæ ſemper geſtan t, à quo tempore immunis omninò fuit à prædictis affectibus.

Observatio V.

Febris tertiana.

QVidam Empyricus multos curauit tertianarios purgando ſemel leui medicamento, poſtea venam aperiendo in ipſo acceſſionis initio. Cohibebatur acceſſio, & valdè exigua apparebat, poſtea verò non redibat.

Observatio VI.

Vulnus thoracis curatu difficile.

D. Henricus Bachaman Medicus Auenionenſis exercitatiſſimus retulit mihi Filium D. Dorlan 20. annos natum vulnus accepiſſe in thorace, ad capacitatem illius penetrans, quod multis variiſque remediis adhibitis curari non potuit, & ad tres aut quatuor menſes perſeuerauit, vnde æger valdè emaciatus, & ad tabem perductus eſt. Tandē illius cōſilio, lacte muliebri vſus eſt, quod ex mammilla ſugebat, ex eoque iniectiones fiebāt in vulnus atque hoc ſolo remedio intra menſem curatus eſt à vulnere, & ad bonum habitum perductus.

Observatio VII.

Colicus dolor.

QVidam ciuis Narbonęnſis retulit mihi ſe colico dolori obnoxium fuiſſe per multos annos, quo frequenter affligi ſolebat, ab eoque affectu liberatum ſequenti rędmedio, vna tantùm vice aſſūpto, ita vt nūquam deinceps in eum reciderit, & plurimos alios quibus idem remedium communicauit, fuiſſe etiam liberatos. Hoc remedium eſt dolij obturamentum ex ſubere cōfectū, quod per plures annos huic vſui inſeruierit, atque adeo vino probè imbutum ſit, illud. item ſuber igne comburendum eſt, eiuſque cinis exhibēdus cum vino albo ℥ j. pondere, vrgente dolore.

Observatio VIII.

Hydrops.

VIr quidam fide dignus retulit mihi ſe multos aſcite laborantes curatos vidiſſe ſequenti remedio.

Silices colligebātur albiſſimi, qui circa flumina reperiuntur, & fracti aliquantulùm pellucent, cryſtalli inſtar, illi autem ſuper prunas incaleſcebant, & candentes in vino albo extinguebantur, huius vini cyathum vnum ægri ſumebant manè vſque ad perfectam curationem, quæ intra menſem perficiebatur.

Huiuſmodi ſilicum calcinatorum ſal in vino albo exhibitus, felicius ni fallor operaretur.

Sal mille pedum à celebri Medico feliciter vſurpatur in hac curatione, quę iulepis aliiſque remediis aperientibus

tibus admiſcet, præmiſſa purgatione cum ſucco ireos noſtratis, quem ſi æger vomitu reiiciat, pro deplorato habendum eſſe exiſtimat.

Observatio IX.

Alius hydrops.

QVidam hydropicus curatus eſt ſolo vſu ſalis prunellæ in potu ordinario, per menſem integrum cuius ſpatio aqua vniuerſa in abdomine contenta cuacuata eſt.

Hanc curationem contigiſſe exiſtimo non ſolum propter virtutem diureticam qua ſal prunellæ præditum eſt, ſed etiam ex eo quod hydrops ille forſan à feruida hepatis intemperie productus fuerat, quæ à ſale prunellæ potentiſſima refrigerandi vi prædito, extincta eſt.

Alius hydropicus curatus fuit decocto ſummitatum quercus, cuius cyathum vnum ſumpſit manè per 15. dies.

Observatio X.

Strumæ.

ARmoricus quidam Danielis nomine 30. annum agens; vir ruſticanus habitu Euſarco & robuſto, à pluribus annis ſtrumis laborabat, tum circa collum, tum etiam ſub vtraque axilla, qui cum amicis, & notis omnibus inuiſus eſſet, propter contagioſum iſtum affectum, ad Noſocomium Charitatis Lutetianũ, velut ad verũ Æſculapij templum ſeſe contulit, ratus ſe illic certam mali medelam reperturũ, nec caſſa ſpes fruſtratũ reliquit ægrotantem, primo enim decubitus die ab Illuſtriſſimo D. Gabriele Harduino de ſainct Iacques Noſocomij Medico ordinario inuiſus eſt, qui præmiſſis vniuerſalibus, cataplaſma ex foliis cucumeris aſinini leuiuſculè contuſis, partibus tumentibus admouit, præſcriptáque diæta tenui, necnon modicè exſiccante, altera die opiata ſequens præſcripta eſt.

℞ Turbith. hermodact. ana ʒ ij. radic. vtriuſque ſcrophulariæ ℥ j. rad. angelicæ maior. ʒ ij. fol. oriẽtal. ℥ ß. ſcammon. crudi ℈ iiij. fiat omnium puluis, & excipiatur cum ſyrupo roſat. pallid. doſis ad ʒ ij, addẽdo cuilibet, mercurij ſublimati dulcis gr. xx. quã alternis diebus per 15. dies repetita, necnon renouato cataplaſmate, diſparuerunt tumores omnes ſcrophuloſi abſque ſectione, aut eradicatione vlla, ipſumque Armoricum ſanum & incolomẽ dimiſit anno ſalutis 1641. communicata à D. Leſeq, Medicinæ Doctore Monſpelienſi, & dicti D. de ſainct Iacques olim diſcipulo.

Observatso XI.

Dolor dentium.

D. Leſeq Medicinæ Doctor ſuprà nominatus, ſe curatum vidiſſe retulit dolorem dentium ſale fraxini, quò impletur digitale mulierum, aut quid ſimile, & applicatur arteriæ temporum, vbi ſentitur pulſatio, intra breue tempus nodum facit in arteria, quo fluxus intercipitur.

Observatso XII.

Arthritis nodoſa.

D. Chomel Medicus Annonenſis ſcripſit ad me, ſe nuper Arthriticum vidiſſe variis articulorum vlceribus ſcatentem, è quibus calculi tophacei pluſquam ducenti exierant, piſorum magnitudinem ſuperantes, & ita duri, vt malleo reſiſterent. Et quod mirum dictu eſt, pus, ſanies, & ſeroſa materia ad vlcera confluens; exiguâ in parte morâ, concreſcebat illicò, & tophaceã duritiem acquirebat. Hoc etiam rarum in illo ægrotante obſeruauit, quod topica vni parti conducentia, alteram lædebant, & vice verſa.

Observatio XIII.

Hemicrania.

D. Genton Romanenſis, natu minor, retulit mihi ſe hemicraniâ laboraſſe per multos annos, & poſt multa remedia fruſtra tentata, curatum fuiſſe ſuffitu ex carabe per mediam horam tempore paroxyſmi, ore & naribus excepto.

Observatio XIV.

Hernia.

IDem retulit ſe Hernia inteſtinali per multos annos laboraſſe, & curatum fuiſſe tribus emplaſtris à quodam empyrico ſibi traditis, quorũ ſingula geſtare iuſſit per nouem dies, cum ſubligaculo, erant autẽ ex eadẽ materia confecta, & valdè fœtida; tum quãdo auferebantur, materia eorũ tota conſumpta apparebat, niſi quod in aluta puluis quidam remanebat vitro puluerato ſimilis. Per vſum primi emplaſtri nullus effectus apparuit, poſt admotionem ſecundi, vrinæ copioſæ prodierunt, & varij coloris, nũc virides, nunc nigræ, & aliquando cum dyſuria. Poſt diem 27. abſumptis tribus emplaſtris, pars ſtrigôſa & macilẽta apparuit, vt omnis caro & pinguedo ſubiecta protinus abſumpta videretur. Coniicimus ex fœtore hoc emplaſtrum ex galbano fuiſſe compoſitum, quod ſumma attenuandi vi præditum, humores ad partem affectam affluentes, & fortè circa eam concretos, fundere, & liquare potuit, vt natura deinde eos partim vrinas excuſſerit, partim inſenſibiliter diſcuſſerit.

Observatio XV.

Hidrops.

RVſticus quidam hydropicus factus, abſceſſum paſſus eſt in dextrâ parte abdominis, eoque aperto, infinitus propemodum veſicularum aqua repletarum numerus egreſſus eſt, vt ducentarum numerum excederet, idque, per plurium dierum ſpatium, & ſic omninò curatus eſt. Hac obſeruatione confirmatur hiſtoria à Schenkio propoſita, cuiuſdam hydropici, cuius abdomen poſt obitum apertum, veſiculis aqua repletis, peritonæo, aliiſque partibus adhærentibus, refertum apparuit.

OBSERVATIONES

Quædam infrequentium curatúve difficilium Morborum cum curationibus eorundem, in veteri quadam bibliotheca ſine Authoris nomine repertæ.

PRÆFATIO.

OCCASIO quamobrem de raris curationibus morborum quorundam ſcribere, qui meâ ætate ingruerunt, ſuſceperim, huiuſmodi eſt: nam cum quotidie morbi quidam noui, aut ſaltem cum inauditis nonnullis ſymptomatis ſuboriantur, de quibus paucos admodum aut forte nullos mentionem feciſſe conſtat, præterea multos quotidie veluti poſtliminio reuerſos repullulare, atque redire percipiamus, ad quorum veram & germanam curationem inueniendam multa hora bona fruſtra conſumuntur, quandoquidem ſexcenti codices ante reuoluẽdi ſunt, quam morbus de quo agitur aut innoteſcat aut expulſionis ratio teneatur, proinde tum ex optimis quibuſque Authoribus, tum ex iis quæ ipſi longo vſu atque experientiâ comprobauimus, quoſdam veluti exoticos flores excerpſimus, quibus quiſque pro arbitrio vtatur. Inſuper habeat vnde curationes morborum ſymptomatumque raro contingentium depromere queat.

OBSERVATIO I.

Singultus.

QVIDAM Germanus annũ agens circiter quadrageſimum correptus fuit ſingultu, quẽ mira poſtea ſubſequuta ſunt ſymptomata & creditu difficilia. Ille igitur è Germania Nemauſum vſque profectus radicum buxi emendarum gratiâ, quarum maximum eſt commercium in Gallia Narbonenſi ardoreque Solis intenſo exæſtuans (tũ enim Syrius ardebat) vt erat ſitis impatientiſſimus, ſimul atque in hoſpitiũ diuertit, arrepta puteali ſitulæ frigida recenti oppleta, ad ò ſeſe ingurgitauit, vt ob aquæ tum copiam, tum frigus immodicum, in ſpaſmum ventriculi inciderit, vſque adeo ingentem vt nullis auxiliorum formulis, aut victus ratione per bimeſtre ſpatium ceſſerit, imo vero quantò magis eum ſuperare nitebamur, tantò magis conatus noſtros eludere videbatur.

Sed & hoc in primis admirandum, vt cum primũ quis vel veſtis vel pallij fimbriam digitulo attingeret ſingultu antea ſedato, ille tanta cum totius corporis concuſſione ſuſcitabatur, vt vel cubiculi tabulata tremeſcerent, & cum fortè fortuna D. Rondeletius viſendorum ægrorum gratia Nemauſum accederet, eo in conſilium adhibito cum D. Ferrando & aliis qui tum ibi aderant Medicis atque Chirurgis, ac tandem peroratis ſingulorũ ſentẽtiis quid rei an cauſæ ſubeſſet, cur in ſanitatem priſtinam tam difficulter rediret, prętèrà qua induſtria remediis vti liceret, omnes vno ore maximam ventriculi intemperiẽ cauſam eſſe aſſerebant, cur hæc ſymptomata perſeuerarint tamdiu, quantum verò attinebat ad remedia, in fotibus, cataplaſmatis, embrochis, cucurbitulis, non neglecta & purgatione, & ſyruporum, & opiatarum, puluerumque aſſumptione perſiſtendum appoſitè ad hanc rem citato aphoriſmo Hippocratis. Omnia ſecundum rationem facienti non eſſe tranſeundum, &c. Ego vero tentatis fruſtra omnibus remediis, de quibus inter nos conueneramus cœpi mecum cogitare balneum calidum poſſe tantam intemperiem mutare & in temperamentum naturale reducere, partim quia longâ in balneo morâ promptius corporis habitui vis balnei ſeſe inſinuaret, vnde fieret cum affecto membro communicatio, partim quoniam exiſtimatam maiorẽ vim penetrandi, accedere medicamentis, ſi balneo commiſcerentur, ob cutis quam calida balnea efficiunt laxiorem raritatem maiorẽ, nec mea me fefellit opinio, quandoquidem parato balneo, ex lauro, origano, mentha, aſinthio, in aqua coctis, tantam ex mora in eo vtilitatem percepit; vt intra quatuor aut quinque dies ſanus euaſerit, præterea interim ſacculum contextum in quẽ inſertæ herbæ prædictæ erant, regioni ventriculi quandiu in balneo permanſit accommodauimus. Neque verò omittendũ bimeſtri ſpatio ſingultũ adeò Germanum illum exercuiſſe vt iam cruditate in ventriculo & inteſtinis radices agente deplorata eius videretur ſalus; ſed Dei beneficio qui mentem hominum quando volt illuſtrat, & ad inuenienda remedia nos quaſi manu ducit, priſtinæ ſanitati fuit reſtitutus, non ſine doctorum Monſpelienſium, Nemauſenſiumque qui ægrotantem inuiſerant admiratione.

OBSERVATIO II.

Phthiſis.

QVidam Catalaunus natus annos circiter 44. humoribus ſanguine, & atra bile, in eo dominantibus. Cum autem annis duobus antea quadam (vt referebat) leui pleuritide laboraſſet & incuria ſua vel Medici prędidia quæ ad morbi curationem requirebantur neglecta fuiſſẽt phthiſicus factus eſt: nam per trienniũ excreato ſanguine ſimul cum pure tantus eum marcor obſeſſit, vt oſſa (vt vulgo dicitur) cutem tranſmiſerint. Interim tuſſis ipſum adeò inquietabat vt vel modicum ſomnium carpere haud potis eſſet præ copia purulentæ materiæ per tracheam arteriam à natura expulſæ, alioqui in gutture feruentis, & liberã reſpirationẽ impedientis. Itaque cũ mecũ vocaret inſigniores Medicos Auenionenſes, nihilque omiſſum fuiſſet

quod ad eius ſalutem recuperandam videretur, præſcriptis abunde iis quæ artis erant, nec quicquam proficientibus, conſului vt à D. Schironio & Rondeletio docentibus Monſpeſſuli, tanqam ex tripode Apollinis oracula peteret, eos remedia nonnulla edocturos (vt erant ingenio non tantum perſpicaci, ſed etiam experientia longa in morbis fugandis exercitati) quò tandem ſi non in totum ſanaretur ſaltem meliuſcule haberet, ne tam miſeram vitam, non quieſcendo, non quicquam cibi appetendo, degeret malle enim ſe vitam cum morte commutare quam diutiùs vitam, quæ potius mors erat prorogare dictitabat. Medici ergo illi Monſpelienſes viſis omnibus quæ à nobis præſcripta fuerant, nil amplius addiderunt, quam vt frequenter cancris fluuiatilibus veſceretur in aqua hordei præcoctis, ſimiliter & teſtudinibus nemoralibus, annexiſque nonnullis formulis remediorum, quas Pandaliones vocant, ægrum ad Tabias miſerunt, id eſt ad oppida temperamenti ſimilitudine Tabias referentia, nempè aperto cœlo, loco alto, ſiccoque expoſita, cum verò iam ſuę vitę tæderet, vtpote qui plus quattuor annis talem affectum nō ſine ſumma moleſtia anguſtiaque tolerauerit, arrepta dextra manu mea, per deos inquit te oro, vt à fœtido morbo iſto me liberes, vel tentatis extremis remediis me de medio tollas; omnem præſtabo culpam & te ab ea exoluam. Quando ita vis (inquam) experiar in te vnum quod ſupereſt remedium à Galeno ſummo Medico proditum, ſcribit enim ſuffitum quendam ad veteres tuſſes nempe trochiſcos ex auripigmento quorum vaporem neceſſe eſt per os recipere, hoc vnum relictum eſt remedium, ex quo deplorati ferè reſtituti ſunt multi, proinde te hortor, vt illud experiaris poſtquā alia remedia tibi fuere fruſtra adhibita, fateor equidem id genus remedij eſſe tuis viribus impar, ſed tam parua doſi in principio vti conuenit vt poſſit illas coniectura noſtra quodammodo exæquare. Tandem igitur illorum trochiſcorum fumum prunis ſuppoſitis, cœpit per infundibulum veſperi per os haurire. Ille verò ſe nolle in poſterum iis vti, mane cum eum reuiſerem proteſtatus mihi eſt, quia videlicet ſe reſpiratione priuatum iri ſibi perſuaſerat, ſi iterum id auxilij genus tentaret. Ego autem inſtare non deſtiti, donec iterum trochiſcos vt paulo ante experiretur, quid multa? nocte ſequenti intempeſta, poſt hauſtum vaporem trochiſcorum, tantus eum rigor inuaſit vt non ſolum lectus in quo decumbebat, ſed etiam tabulatum cubiculi, quodam veluti terræ motu concuti viderentur; ipſe verò eum morti proximum ſe arbitraretur, miſit puerum qui me accerſeret; nolui ei in re tam vrgente deeſſe, cumque me introeuntem intueretur, quia nolui (inquit) non tibi vale dicto, fato meo fungi, propterea te non vocaturus in poſterum, volui vocare, ſimul vt videres miſerum meum ſtatum. Ego verò tentata carpi quatuor digitis arteria, deprehenſo vndoſo pulſu cum vitalium virium robore, prædixi breui futurum vt copioſo ſudore difflueret, qui tantus quidem paulò poſt emanauit, vt culcitra, & lintea tota permaduerint, proinde ac ſi (vt vulgo dicitur) in fluuium demerſa fuiſſent exinde ſomnus & quies optata, nulla tuſſis, nullus excreatus in ſumma, ſanitate integra frui illi licuit plus quindecim abhinc annis, cęterum hic mirari licet vnde à corpore tam exangui & ex ſucco tātus ſudor exire potuerit, hoc certè cōtigit inſulæ, quo tempore tyrocinia Medicinæ faciebam, Narraui per litteras D. Rondeletio rem prout geſta fuerat, miratus eſt talem morbi curationem, exitum & ſubitam ſolutionem, atque in commentaria ſua ſe relaturum hunc morbi decurſum mihi pollicitus eſt.

* *
*

Observatio III.

Febris maligna.

NVlla vnquam ſymptomata ſæuiora cuiquam acciderunt quam quæ adoleſcenti Nemauſino nomine Graſſet ſuperuenere, degenti Belliquadri anno 1574. is natus annos circiter 20. aut 22. incidit in febrē καῦσον, in qua ſiti inexhauſta cruciabatur; lingua nigreſcens, vigiliæ perpetuæ à 4. vſque ad nonum hominem exercebant, parum & inæqualiter ſudabat, tunc deliria inceperunt cū vrina tenui pulſuque raro, vndecimo ſtridores dētium, conuulſiones, rigores die, & nocte cum clamoribus & eiulatibus terrorem incutiētibus; pulſus inordinatus, & perturbatus apparuit. Decimoquarto vrinæ copioſæ, & egeſtiones, non ſine delirio, animi deliquio, conuulſionibus, decimo ſeptimo exanthema & papulæ multæ per vniuerſum corpus ſparſæ, ſingulæ magnitudinis fabæ, colore liuidæ, quæ cū cutem extimā exederent, carnem ſubiectā depaſcendo, vlcera caua reddebant, proinde ac ſi ferrum candens illa inuſſiſſe, erant autem profunda ad pollicis latitudinem, vigeſimo parotides ſub vtraque aure magnæ, duræ eruperunt; hinc febris ſenſim remitti deprehenſa eſt, quibus omnibus longo temporis interuallo curatis, viribuſque refocillatis, æger incolumis Auenionem profectus eſt, totumque morbi decurſum D. Philippo Gullielmo narrauit quod ad curationem attinet, non deſciui à communi Medicorum vſu, (vel vt dici ſolet) ad latum vnguem, quandoquidem inſpecto lotio, iniectóque clyſtere, cum aluus ducta eſſet, idonea ſanguinis miſſio facta fuit, ſanguis valdè corruptus apparuit. Deinde iulapiis, ardorem febrilem extinguentibus, putredinémque arcentibus. Octauo die ſumpſit dilutum Rhabarb. cum diapruñ. ſolut. vigiliis occurri ſyrupo papauerino, tibiarū lotionibus, vnguento popul. temporibus, volis manuum & pedum plantis accommodato, ſed vix credibile eſt quam lac mulieris puellam lactantis mixtum ſucco lactucæ & roſaceo delirium ſedauit. Deliquiis animi ſuccurrimus epithemati, regioni cordis admotis & mixturis ad cor recreandum dicatis, dentium ſtridoribus, oleis camomelino atque amygdalino dulci, ceruici & temporibus calidè applicatis, lana ſuccida ſuperdata, vlceribus & papulis relictis, vnguento albo camphorato, parotidibus oleo camomelino & de lilio, deinde enim ad ſuppurationem eas tendere cognouimus (nam materiæ craſſities diſcuſſionem detrectabat) ad cataplaſmata atque emplaſtra ex mucilaginibus, herbis remollientibus, diachylomagno, & aliis eiuſdem farinæ, tranſire coacti fuimus, cum autem Auenionem profectus eſſet apertione facta, reliqua induſtriæ D. Philippi Guillelmi commiſimus.

Observatio IV.

Febris maligna cum ſopore.

DIgna eſt quæ ſcriptis mandetur ægritudo vxoris D. Formerij Nemauſenſis Cauſidici, quę poſt curatum maritum, febre ardente maligna omnia ſæua ſymptoma ſecum vehente nimirum paraphrenetidem, dētium ſtridorem, iactationem inquietantem, ſitim inexpletam, in cōtinuam febrem propter vigilatas tot noctes, coniugis cauſa, inediam, curam liberorum, reique domeſticæ, incidit: quæ ſexaginta dies vno eodemque feruore citra aliquam intermiſſionem veluti ſtupida conniuentibus oculis permanſit, nec interim per totum morbi curſum vlla criſis ſe prodidit, vſque ad diem ſexageſimum, in quo tantum, ſputum album & ſpumoſum ſine vlla tuſſi reiecit (vt peluim duode

duodecim libras capacem liquoris impleuerit, quo abunde per os emiſſo à febre libera ad ſeſe rediit, aſſerens ſe nihil doloris, nihilque propter morbum incommodi percepiſſe, quin ſe grauiter & cum ſummo ſuæ vitæ diſcrimine ægrotaſſe, vix in eius animũ inducere potuimus. Interim ſcire licet nihil omiſſũ fuiſſe quod ad veram morbi profligationẽ pertinere potuimus coniicere, vtpote à ſanguinis miſſione auſpicati (nam hæc mulier adhuc adoleſcens erat plethorica) deinde ad purgationem deuenimus, elyſmata cucurbitulam ſõniumque prohibentia præſcripſimus.

Observatio V.

Vulnus veſicæ ex ſclopeto.

Rem inauditam, & omnem fidem ſuperantem, attamen veram, vereor ne ſi narrare coner, vanitatis inſimuler: cæterum viri fide digni tum in arte medica apprimè verſati, tum in Chirurgia admodum exercitati, vt interim ſileã nobiles inſigneſque viros qui curationi interfuerũt me ab omni calumnia vindicabunt. Quo die igitur Nemauſenſes ſubuculatos id eſt ſubuculis albis indutos, traiecto Rhodano Taraſcone clàm venientes inſidiiſque quibuſdam Bellicadrum oppidum ingreſſos fugarunt atque fuderunt; quidam eorum qui terga vertebant, glande Sclopeti per penis meatum ſeu fiſtulam intruſa, veſicam & dextrum latus oſſis ſacri penetrante, itaut per vulnus poſt eum, lotiũ redderetur, læſo tantum meatu vrinario, ceu excoriatione integræ ſanitati fuit reſtitutus, à Chirurgis Taraſconenſibus, me aſſiſtente, Antonio Fortunato, & Ioanne Bonneto & quod mirum eſt nullis aliis medicamentis quàm triuialibus & quæ ad manum erãt, tria igitur hic ſũt quæ omnes Medicinæ peritos in admirationem trahere debent. Primum quo modo in meatum vrinarium glans illa pene illæſo, niſi modica excoriatione meatus ingreſſa fuerit, ſecundũ qua ratione aut naturæ proprietate veſica vulnerata alioqui remedia omnia reſpuente ſanatus ſit. Tertium qui, non conquiſitis ſecretis remediis, ſed iis tantum quæ ad manum erant præſcriptis (cum ſæpenumero in aliis vulneribus non vſque adeo lethalibus, & exoticis, & pretioſis vti cogamur, cum ægri tamen pernicie) nã initio defenſiuo vocato vulneri circumdato vſi ſunt Chirurgi, tum Baſilico cum vitello oui turunda oblita, poſtea vnguento de reſina, deuique carnem regenerantibus, & cicatricẽ inducentibus, vnde adeò proſperè ad priſtinam ſanitatem rediit vt adhuc ſit ſuperſtes Arelate, dictus cognomine Botiau, hoc tam admirandum vulnus viderunt ferè omnes præcipui Taraſconenſium, ſimul cum doctoribus D. Philippo Guillelmo Bertrando Vanio, qui mecum explorato vulnere radiolo Chirurgico ad id deſtinato, rem ita habere curioſa inueſtigatione conſpexerunt.

Observatio VI.

Tumor in crure.

Rarum morbi genus ſilentio non eſt prætermittendum, id eſt tumor interiori parte cruris dextri nobiliſſimæ & bonis moribus ornatiſſimæ, quæ tum vidua erat D. Deledignam. Hæc igitur in ea parte tumore oborto phlegmones ſpeciem præbente tantis cruciatibus noctu & interdiu inquietata fuit, quamque variis anodynorum formulis D. Rondetius, qui vna mecũ ad ei opem ferendam vocatus fuerat, vtebatur, vt nihil ſpei de eius ſalute relictum videretur: nam quanto magis tumoris illius duritiem mollientibus vincere nitebamur, tanto magis noſtris conatibus reluctari percipiebatur, nec tamen interea dolor vllas dabat inducias Itaque coacti fuimus tumorẽ cauſtico medicamento aperire, quo humor contentus licet crudus (vt nobis videbatur) dolorem committens apertione facta exitum haberet, poſtquam igitur ſuſpicati ſumus cauſticum ſuas vires exeruiſſe, diſſolutis faſciis quibus illud ſuppoſitum fuerat, nullum humorem intus deliteſcentem, nullum ſerum inde exiſſe vidimus Imo vero (quod caput eſt) biante vulnere ſubiectam carnem nihil imminutã aut alteratam conſpeximus; nec aliam extitiſſe tanti tumoris doloriſque occaſionem quam flatum indicauimus, ſed nec ſimilem tumorem Medici quos conuenire nobis contigit ſe vidiſſe aut alicubi legiſſe, tum quia flatus tãtos dolores excitabat vt animi deliquia & vigilias perpetuas induceret, tum quia nihil intra vulnus delituiſſe alienum à naturali conſtitutione repertum fuerit; nobis aſſeruerint, ab apertione tumoris flatu diſſipato omnia euanuerunt ſymptomata, in poſterumque adeo bene valuit ac ſi nunquam ægrotaſſet.

Observatio VII.

Paralyſis linguæ.

Svbit admirari ſæpenumero opera naturæ, diſſectis enim corporibus admiranda inueniuntur quę citra ἀπόδειξιν ita eſſe vt ſunt vix perſuaderemur, cuiuſmodi dum Nemauſi agerem Roberto Bartiere contigerunt: nam fere quandiu vixit deſtillatio perpetua ad neruos motui linguæ deſtinatos adeo ei loquelam impedierat, vt balbutiem moleſtam inuexerit, quæ nullis auxiliis potuit vnquam emendari; vnde tandem fluxione aucta ſuffocatione repentina eſt extinctus. Parentes igitur qui tum vltimæ eius diei intererant, me rogarunt, vt defuncti recens cadauer iuberẽ diſſecari, quo cauſa & origo tanti huiuſce mali cognita poſt hac ſimili deſtillationi tutius occurreretur. Quare iuſtæ eorum petitioni morem geſſi, apertoque primum cranio ac vtrobique ſeparata ſenſim portione extimâ cerebri in conſpectumq noſtrum ſe dedit cyſtis, id eſt ſacculus robuſta membrana compactaque contextus vndique ſeroſum humorem continens, qui in fundo exiguum foramen habens ſemper nouam materiam neruis linguæ ſuggerebat, quamobrem cum nullis remediorum formulis hic ſeroſus humor nec vlla induſtria abſumi diſcutive poſſet, cum propter eius copiam, tum propter mẽbranæ denſitatem, quæ nimirum obſtabat quo minus vis medicamentorum eò perueniret, vno ore diximus talem affectionem, curationem numquam admiſſuram fuiſſe, ſed quis obſecro vnquam iudicaſſet veſiculam quandam intra cerebri ſubſtantiam generatam, ſeroſo humore tumentem tam pernicioſæ deſtillationis cauſam fuiſſe?

Observatio VIII.

Syncope à liene.

Vir Nobilis & ſtrenuus D. Egminius Taraſconenſis; quodam morbi genere laborabat, quod vt abitror) tanquam inauditum, & infrequens à paucis viſum erat Vir igitur ille mihi retulit tunc, ſe in ſyncopem ſtatim incidere ſimulatque in latus ſiniſtrum decumberet, itaut difficulter ab ea reuocaretur, adeò omnes vires collapſæ erant, ſecus ſe nihil doloris aut incommodi percipere nec propterea minus cibi aſſumere, imo omnia ſe munia obire quæ integra ſanitate præditus, mihi aſſeueranit. Mecum itaque meditatè perquirens, ac animo reuoluens; quid cauſæ eſſet quamobrem tam ſæuum ſymptoma ſine manifeſta cauſa apprehenderet, & veluti exanimem relinqueret hominem, cœpi cogitare humorem

morem melancholicum malæ alicuius qualitatis participem, ex liene vaporem quendam venenoſum ad cor mitt.re, cumque occaſionem præſtaretam maligni ſymptomatis, nec mea me fefellit opinio, ſiquidem ratione victus commodè inſtituta, purgatóque vniuerſaliter corpore ab humore melancholico, & priuatim exhibito medicamine lienem ab obſtructionibus liberante, atque demum roborato corde, tam epythematis, quàm mixturis cardiacis, liber omnino à tam lethali ſymptomate euaſit.

OBSERVATIO IX.

Morbus epidemicus Coqueluche vulgò dictus.

ANno 1557. Menſe Iulio paulo ante cataclyſmũ Nemauſinos agros vaſtantem, totam ferè ciuitatem occupantem, ſæuiit epidemicus morbus nemini parcens (Coqueluche) vocitatus adeò immanis & truculentus, vt quãplurimos de medio to'leret, quoſdam quarto die, alios ſeptimo ad ſummum 14. cos tuſſis cum faucium aſperitate inflammatione feruenti, & febre continua corripiebat, dolor capitis vehemẽs ægros affligebat, nec præ tuſſi vſque ad rauim inqoietante cuiquam ſomnũ carpere fas erat, adhuc accedebat renum & lumborum dolor aſſiduus & eximius, qoi paucos admodũ progredi ſinebat, ad hæc coryza perpetua vix aerem inſpirare per nares permittebat. Cæterùm qui tantam (vt ita loquar) peſtem euadebant facta ſanguinis miſſione & medicamentis, expectoralibus exhibitis ſudore fœtido ſuperueniente conſtantibuſque viribus è toto corpore manante, liberabantur, qui verò febre & inediâ conſumpti,) cum vix durare poſſent) inualidi reddebantur, omnes ad interitum pergebant. Quare in eo cardo curationis verſabatur, vt adhibitis ſine mora vniuerſalibus remediis (quanquam leni tantum purgatione egerent) appetentia reuocaretur, & fauces cibis fierent perniæ: ad purgationem ſufficiebant manna, caſſia fiſtula, rhabar. cum decocto bechij & aliorum pectoralium, vehementiora tanquam acuti ſcopuli vitanda erant.

OBSERVATIO X.

Febris epidemica.

EPidemicus morbus prædicto non abſimilis graſſatus eſt anno 1580. per æſtatis maximam partem, poſt inſectorum innumerabilem congeriem menſibus Aprili & Maio è terra exortam, quæ quidem tam ingens erumpebat, vt itinera quæque occuparet, nec effugere quiſque potis erat, quin infinitos vellet, nollet, pedibus conculcaret, vnde non multo poſt Arelate, Auenione, Bellicadri & aliis in locis non procul ab his diſſitis, tanta peſtilentia graſſata eſt vt perpauci eam euadere potuerint. Sed vt ad rem redeã prædictus morbus multos quidem iugulabat, ſed ſi primis diebus, & quam citiſſimè fieri poterat, auxilia adminiſtrabantur ferè omnes erant ſuperſtites. Is igitur ſimul cum febre & tuſſi inuadebat quã dolor capitis & lumborum ſubſequebatur, interim febris alioquot diebus intermittebat, poſtea veluti vires recolligere grauius ęgros affligebat. Interim quoſdam nulla quiete frui ſinebat, ſed magis ac magis vrgente feruore ad interitum eos præcipitabat. Phrenitide quidam furẽter, quidam phthiſi langueſcentes interibant, cęterum ſi maturè vt dictum eſt curabantur, omnes fere intra paucos dies conualeſcebant. Nec curatio alia à præſcripta paulo ante adhibebatur, ſiquidẽ pectoralibus medicamentis & lenibus purgationibus (non neglecta imprimis ſanguinis miſſione) clyſteribus refrigerantibus iniectis, admotis cucurbitulis & cardiacis opiatis ac epithematibus frequentibus, maximum leuamen percipiebant; denique ratione victus optimè inſtituta tandem ad integram ſanitatem perducebantur.

OBSERVATIO XI.

Deglutitio impedita.

DOminus Bonius Cauſidicus Nemauſẽſis clariſſimus grauiſſimo ventriculi dolore, ſimul cum deglutiendi difficultate ſumma laborabat, cum febre continua comitante, & cum ante meum aduẽtum præſcripta eſſent medicamenta purgantia, nec illi quidquam profuiſſent, vtpote quæ ad fundum ventriculi deſcẽdere haud potuerant, vbi primum ad eum acceſſi, tractatiſque à me diligenter cum ventriculi regione hypochondriis, deprehendi renitentem tenſionem vndiquaque has partes occupantem, ſimulque rugitum internum frequentibus ructibus per os emiſſis exitum habentem, quæ cauſa erat, quamobrem nec iuſculum nec cibus vllus ad ventriculi fundum delabi poſſet, nimirum ſublato & ſuſpenſo à flatuum copia cibo. Proinde cum periculum immineret, ne corpus edendi penuriâ abſumeretur, cùm iam quatuor aut quinque dies à cibo abſtinuiſſet, in id totum curationis ſcopum dirigere volui, vt tantam flatuum abundantiam diſcuterem, quocirca admoueri iuſſi ventriculi, & hypochondriorum regioni (iniecto prius clyſtere partim diſcutiente, partim vacuante) fotus calidos ex decocto abſinthij, menthæ, floribus chamemeli, meliloti, ſeminibus cymini, fæniculi, & ſimilibus quibuſdam peractis, oleo nardino & chamemelino his partibus calide irrigatis, meliuſcule habuit, cœpitque deglutire ſpemque bonam recuperandæ ſanitatis habere, cum antea ac ſi res deplorata eſſet, de hac vita migrare cogitaret. Tum demum præcepi admouendam ventriculo, cum multa flamma cucurbitulam, à qua flatus adeò potenter digeſti fuere, vt poſtea & iuſcula & quæuis edulia trãsglutire valeret, ac exinde febris cum dolore quieuit, febrem tamen potiſſimùm extinxit multa vrinæ excretio. Cæterum ne affectus recrudeſceret euacuationem iterandam ſuaſi.

OBSERVATIO XII.

Febris maligna cum exanthematis.

IVdex Ordinarius Nemauſenſis Blanus nomine, Febre tertiana duplici acceſſiones acerbiſſimas ſecum vehente cõflictabatur; eum curabat D. Vegratius ætate prouectior, ille igitur cum in quodam paroxyſmo ſymptomatibus tam vehementibus atque malignis vrgeretur, vt in lipothymiam laberetur, ob nimirùm exorta repentè per totum corpus exanthemata ſubliuida; nolens quidquam quod ſuæ ſaluti conferret prætermittere, me vt ſibi cum D. Vegratio adeſſem vocari iuſſit, qui ſimul atque in eius conſpectum veni, conqueſtus eſt de intolerabili ardore ab exanthematis excitato, ſimul cum virium proſtratione, obſecrauitque vt ſibi in maximo diſcrimine vitæ cõſtituto opem ſubitam ferrem. Ego verò benè inſpectis & meditatè conſideratis exanthematis, quę adhuc pullulare videbantur, pulſuque carpi cognito, iuſſi bonam ſpem de ſua ſalute conciperet, arreptaque dextra D. Vegratij ſeceſſimus in cubiculum remotum, vt quid facto opus eſſet inter nos deliberaremus. Ipſe enarratis omnibus quæ præſcripſerat, petiit à me quid agendum cenſerem, ego ſermonem eius excipiens fui in ea ſententia, vt quoad eius fieri poſſet citiſſimè fieret venę ſectio, ſecus futurũ vt in graue ſuæ vitæ periculũ incideret: Ille vero repugnare: nã (inquit) verendũ eſt ne humor malignus per cutem (cõmune totius

corporis

corporis expurgaculum) diſperſus, intro remeet, & partem aliquam principem adoriatur, ego iterum inſtare factum, nam Authoribus Montano, Auicenna, Aëtio, Rhondeletio aliiſquè multis nixus, poſſe fieri contendebant in eruptionis eorum principio, dum natura materiam exitioſam expellebat; alioqui ſi per aliquot dies in cute firmata eſſet, non reuocanda intra corpus. Quare tandem is in meam deſcendit ſententiam, & hilari animo nunciaui ægro ante diſceſſum noſtrum ſanitati reſtitutum iri, ſi ſanguinis miſſionem tolerare vellet; ipſe autem ſe quiduis ſubiturum dummodo à tantis malis eximeretur; cum igitur ſaphena non eſſet conſpicua, venam dextri brachij communem ſecari iuſſimus, qua ſecta id euenit quod futurum prædixeram, ſiquidem antequam diſcederemus ardor ſedatus fuit, pacatum etiam fuit ſæuum quod timorem incutiebat ſymptoma. Vnde pro tantis beneficiis dici non poteſt quam artem Medicam & nos extulerit. Hinc nos ad febris reliquias profligandas properauimus quas breui Deo adiutore expulimus.

Observatio XIII.

Lumbrici.

DVas Virgines filias Notarij Fezanderij Nemanſenſis, vidimus, quarum altera annum ſeptimum, altera nonum non excedebat, quæ intra ſemeſtre ſpatium dolore acerbiſſimo ventris totius obiere, qui nullis remediorum generibus miteſcere poterat, nempe iniectis clyſteribus, potionibus pituitam vacuantibus, flatus diſcutientibus, denique vermes necantibus. Itaque prouectiore defuncta cum cadaueris fieret diſſectio, vt nobis abdita cauſa, mortem accerſens innoteſceret; ſunt inuenti in inferiori ventre lumbrici, qui inteſtina & præſertim colon perforauerant. Exactis ab hinc ſex menſibus; cum ſimilibus doloribus altera interfecta fuiſſet, diſſectione facta non ſolum inteſtina exeſa & vermibus transfixa vidimus, ſed etiam cor & hepar ab iis corroſum & altè excauatum; quæ res non paruum ſtuporem adſtantibus omnibus incuſſit, quærentibus quî ab inteſtinis quaque via ad hepar, & cor peruenerint, cum in illis locis vix alimentum ſibi familiare neque materiam vermium generationi idoneam, quanquam ex putredine quadam ibi nata, quiſpiam eos genitos exiſtimauerit; adde nec viam paratam, ſed tot anfractibus ac circumuolutionibus impeditam habuerint. Quare nihil aliud quam naturæ opera mirari, cauſam ſcire non valentes potuimus; ſed hinc diſcedentes præſcriptis tum pulueribus ex ſcordio & dictamo albo, & vnguentis vermes fugantibus necantibuſque reliquis, quæ adhuc ſuperſtites erant puellis, horum generationem in poſterum prohibuimus.

Observatio XIV.

Tumor æſophagi.

NOnnunquam Tumor in œſophago ſuccreſcit, qui cibos deglutiri nō permittit, æger que inedia debilitatus, vires amittere ſolet; eius curatio vt interim cognitionem ſileam, non parùm etiam oculatiſſimis faceſſit negotij: eam ſic felici ſucceſſu præſcribere conſueui, primum victus ratione præfinita, adhibitiſque vniuerſalibus remediis, id eſt ſanguinis miſſione (præſertim quando febris aut inflammationis ſuſpicio ſubeſt) item purgatione, reuulſione per cucurbitulas, linctus ſequens ex vſu eſt.

℞. Conſeruæ roſar. ſymphiti maioris ana ℥ ß. conſer. violar. ʒ ij. Boli armeni orientalis ʒ i.ß. mucilag. ſem. cydonior. extractæ ex aquæ roſar. ℥ ß. cū ſyr. cydonior. fiat linctus quo ſæpè vtatur æger; exterius verò ſupra collum huiuſmodi vnguentum admouendum eſt.

℞. Oeſippi medullæ cruris bouis, axungiæ gallinæ, anſeris & anatis ana ℥ ß. mucilag. ſem. althææ & lini ana ʒ vj. olei nympheæ ℥ ij. croci ℈ ß. ceræ albæ quant. ſufficit. fiat vnguentum lotum ex aqua hordei nympheæ, hoc ter aut quater die ac nocte collum liniatur lana ſuccida ſuperaddita.

Observatio XV.

Scabies fœda.

NVnc me conuertam ad labiorum fœdam quandam ſcabiem cum oris vlceribus coniunctam, quæ multum mihi vt eam diſcuterem exhibuit negotij; ſed tantum his remediis ceſſit ſcabies vlceráque ſanata nunquam repullularunt. Nam adeò cacoëthe erant, vt conatum omnem reſpuere viderentur. Itaque poſt vniuerſalia remedia his topicis vſus ſum.

℞. Clauicularum vitium, fol. plantaque caprifol. tribuli terreſtris ana m. i. roſar. rubr. hordei, lentium ana p. j. fiat decoctum ad ℔ j. In colatur. diſſolue ſucci granator. Et diamori ana ℥ ij. hoc decocto frequenter os colluere oportere dixi, labiis verò iuſſi ſequens medicamentum adlini.

℞. Pul. coralli vtriuſque vſti loti, & cornu cerui itidem vſti & loti ana ℥ ij. corticis bargiæ ʒ i ß. cum pomata & ſyr. de roſis ſiccis, fiat linimentum, ſoleo etiam penuria pomatæ pulueres diſſoluere in cera alba liquefacta, & axungia hirci recenti.

Observatio XVI.

Hernia.

PRæter multorum expectationem ramicem inteſtini & omenti auxiliis infra dicendis curaui, ſine Chirurgi manu; maximè verò eum qui quendam germanum ludimagiſtrum Auenioni anno 1543. torquebat, qui herniam inteſtinalem decem annis paſſus fuerat, non ſine doloribus grauiſſimis auſtrali conſtitutione ingruere ſolitis. Huic igitur imperaui, vt in lecto ſe contineret menſem vnum ſimul quantum fieri poſſet adductis cruribus, non diuaricatis, victu exſiccāte vteretur, niſi fortè primis elixis ex ſaccharo & aqua ad aluum ſubducendam, nullis crudis, flatuoſis, & coctu difficilibus, præter ſuum, hœdorum aut arietum pedes veſceretur, his autem medicamentis vſus eſt.

℞. Terræ ſigillatæ, rad. conſolidæ maior. boli arm. veri ana ʒ ij. cornu cerui vſti ʒ j. capiat per 14. aut 15. dies ʒ i. ß. aut ʒ ij. manè ex iuſculo capi. Deinde

℞. Sanguinis draconis, mumiæ, maſtiches, thuris, rad. cōſol. maior. boli arm. limacum rubrarum, erinacei terreſtris puluerisati ana ℥ j. incorporētur omnia therebinthina, & fiat emplaſtrum. Quod admoueatur inguinibus. Verum ſcire licet vniuerſalia auxilia pro ratione morbi præcedere debere.

Observatio XVII.

Fœtus mortuus.

VOcatus fui à nobili quadam muliere, quæ febre continua grauiter laborabat, cui in ſemeſtri grauiditate per febris vehementiam fœtus in vtero ſuffocatus fuit, qui cum multis & variis remediis foras extrudi non poſſet, tandem myrrha cum chryſocolla & vino Hippocratis propinatis admotóque ventri cataplaſmate ex colocynthide, vtroque pulegio, ſabina, arthemiſia, matricaria, herba cati, màgno puerperæ conatu prodiit, non ſine ſumma medicinæ laude, cum

illa in ſummo vitæ periculo conſtituta tandem excluſo fœtu à febre ardentiſſima immunis fuerit, quanquam ab hinc ſex aut 7. menſes morbo acutiſſimo decumbens extincta fuit.

Observatio XVIII.

Struma.

MOrbus eſt & frequens & curatu difficilis ſtrumæ à Medicis dictus; eo filia D. Præſidis Nemauſini Clauerij affecta fuerat dum in viuis eſſet. Itaque cum à multis Medicis vario vſu medicamentorũ vexata, nihilo melius ſe haberet, ſed magis atque magis ſæuiente morbo, collum ipſius putris vitioſuſque humor depaſceretur; tãdem ego vocatus poſt præſcripta vt decet medicamenta purgantia, ei emplaſtrũ chærad cum ab Aëtio deſcriptum diligenter ſanie expreſſa extenſaque ſuperponi iuſſi, deinde tertio quoque die eodem medicamine renouato prius (vt dictum eſt) vlceribus extenſis, eoque quater aut quinquies repetito; ſana in totum effecta eſt. Quod ſi ebærades non ſint vlceratæ ſoleo earum duritiem puluere pyritis lapidis ſimul cum diachilo ireato malaxato remollire atque tandem aperta cute ferro candente, aut cauſtico medicamento ſordem intus contentam digitis exprimere; poſtremò emplaſtrum chæradicum ſuperligare nec ante triduum ſoluere, quod ſemper eſt obſeruandum, idque tamdiu iterare, donec completa videatur curatio.

Observatio XIX.

Tertiana duplex.

PRæfectus præſidij Bellicadrenſis D. de Rancoine quotannis ſolebat in Gallia apud ſuos tertiana duplici affligtari, bimeſtri aut trimeſtri ſpatio; is cum in Narbonenſem prouinciam profectus fuiſſet, ſimul cũ Protomacho noſtro, non multo poſt eodem morbi genere correptus, me ad ſe viſendum vocauit, qui triſtis admodum cum putaret (vt ſolebat) diu hac febre vexatum iri, rogauit me vt ſi quod remedium haberem, quo tutò tertianam duplicem expellerem, ſua cauſa explicarem. Reſpondi me (Deo duce) votis ſuis ſatisfacturum, ſi modo mihi morem gereret. Itaque iniecto eodem die clyſtere, poſtridie verò, cum vrinæ in principio ſubcrudæ apparerent, conſilium Auicennæ ſequutus non ante ſecundam aut tertiam acceſſionem, in quibus vrinæ coloratiores conſpiciuntur, baſilicam dextri brachij ſecare iuſſi, & ſanguinis vncias ſex aut 7. euacuari, interim præparantibus iulapiis mane vtebatur, quibus vix dum finitis, miratus fuit decumbens, febris acceſſionem ſequentem fere nullam fuiſſe, peractaque purgatione, poſthac ne veſtigium quidem vllum febris ſubrepſiſſe, quamobrem ſupra quam dici poteſt lætus, quod tam breui temporis curriculo curatus eſſet, aliis ſuis commilitonibus (æſtas tum ardebat, ſimili febre ægrotantibus ſuaſit, vt ſeſe curandos mihi committerent, qui omnes ſimili ratione ſanitati fuere reſtituti.

Obsrevatio XX.

Dolor Iſchiadicus.

INgenuus & bonis moribus imbutus Antonius Clemens Bellicadrenſis, Iſchiadico dolore tam vehementi vexatus fuit, vt opem à Medicis Monſpelienſibus quærere coactus fuerit, præcipuè verò à D. de Fegnes Doctore Medico, qui tunc temporis maximam ſibi famam, ob raram in curandis morbis dexteritatem, comparauerat. Is nec Iſchiadicæ venæ apertione, nec purgantibus catapotiis, diæta vulgo dicta nec denique fotibus, cataplaſmatis, hypocauſtis, emplaſtris cucurbitulis, dolorem tam acerbum pacare poterat, quinimo eo in dies magis ac magis vrgente, æger ſe vlterius vitam prorogare poſſe diffidebat, forte verò cum Nemauſo Bellicadram confugeret; quo tempore per cancellos ferreos aquam fontanam excipientes, viri religioſæ factionis, antea circumlimatos, ſunt ſubingreſſi; & me ad ſe inuiſendum vocaret, auditis iis quæ D. de Fegnes præſcripſerat, admoueri Cantaridas ex fermento veteri, loco dolenti iubeo, vnde poſt veſicas excitatas atque acu perforatas tanta humoris ſeroſi copia vacuata fuit, vt optata quies ſubſequuta fuerit, nec in poſterum dolor hominem afflixerit, verumtamen vlceribus quę à Cantharidibus inflicta erãt ſanatis, iuſſi vt per aliquod temporis ſpatium locus dolens emplaſtro ex diachilo & diameliloto compacto tegeretur adiecto ſulphuris ignem non experti momento, & ſeminis iberidis atque Naſturtij pari pondere.

Observatio XXI.

Vlcus ſordidum.

NOn diu eſt quando D. Comes de Tantem vir & generis nobilitate & animi corporiſque præſtantia clariſſimus, nouiſſime pulmonis vlceribus extinctus, vlcere cacoethe, in tibia ſiniſtra omnem conſolidationem reſpuente affectus erat, is cum eſſet rerum antiquarum ſtudioſiſſimus & me iuſſiſſet accerſi, vt quandam in veteri numiſmate inſcriptionem interpretarer: poſtquam de variis hinc inde rebus verba fecimus, me rogat vt ſi quid haberem quod vlcus tibiæ ad cicatricem perduceret, id ſibi impertirem; nam alia atque alia nihil conferentia expertus, nunquam ſanari poſſe ſibi perſuaſerat. Ego verò non potui tanto viro operam ſtudiumque meum denegare, proinde ſi velis (dixi meis dictis auſcultare, breui futurum eſt, vt ſanitati priſtinæ reſtituaris. Atque adeò cœpi poſt remedia vniuerſalia, præfinitamque rationem victus idoneam, hoc linimentum ſequens præſcribere, quo intra 12. aut 15. dies plane curatum fuit vlcus, interim tamen volui, vt hoc ſyrupo ne vlcus recrudeſceret 15. diebus vteretur per interualla.

R. Ramentor. ligni guaiaci ℔ ß. infundantur in ℔. 12. aquæ Rhodani poſtea fiat decoctio ad medias in fine eius adde polypodii quercini ℥ 4. carthami ℥ ii. turbith. ℥ j. agarici ℥ ß. Rad. pentaphylli ʒ 4. colaturæ adde mellis roſati & ſacchari rub. ana ℔ j. clarificetur & aromatizetur ℥ ß. ſantali rub. fiat ſyr. ſemicoctus de quo ſumebat ℥ v. vel. vj. tertio vel 4. quoque die, addebam ſenam quando aluus non bene reſpondebat, vlcus abluebatur frequenter aqua alum. forma linimenti erat huiuſmodi.

♃. Axungiæ porci ℥ iij. axungiæ hirci ℥ ij. fol. hyoſciami coctorum ſub cineribus & diligenter contuſorum cum axungiis m. j. litharg. & ceruſæ diligenter lotæ ana ℥ j. plumbi vſti & loti. antim. minij ana ʒ ij. agitentur in mortario plumbeo fiat linim. addito tantillo opij cum dolor intendebatur, poſtea cum ægrè adhuc cicatrix duceretur, iuſſi laminulam plumbeam in aceto macerari triduo, deinde ſiccatam & pulueratam ſubtiliſſimè vlceri aſpergi alteramque integram ſuperimponi & ſic voti fui compos vnde laudem eximiam (vt præmium ſileam) reportaui.

Observatio XXII.

Virgæ caruncula.

QVidam Monachus familiæ Diui Auguſtini Ambroſius nomine, caruncula in collo veſicæ oborta inter meiendum vehementer torquebatur, & ad eam abſumendam multorum opem implorauerat, nam iam

à

à quinquẽnio morbus ſuas radices egerat, cum verò in dies acerbiores dolores experiretur, licet pulu. ſabinæ per ceream candelam intruſo, aliiſque hinc inde petitis vteretur, forte occurrit mihi obuiam præ dolore veluti mentis impos. Non poſſum (inquit) diu loco conſiſtere, nec mihi tẽperare quin è ſublimi me præcipitem dem, tanto acri dolore crucior. Ego miſeratione commotus verbis lenibus animum efferæ quã potui placidè mulcere volui, meque de ſua ſalute bene ſperaturum nunciaui, dummodò rectã viuendi normã ſeruatã meis iuſſis obtemperaret, quod certè aliquandiu ſedato dolore ſe præſtiturum mihi pollicitus eſt. Conſului igitur vt perpetuo virgulam plumbeã in vrinario meatu teneret, ſic agendo vt quã fieri poſſet ſenſim & placidè per collum veſicæ licet anguſtum in veſicam intromitteretur, periculo primũ facto à gracili & tenui virgula, deinde gradatim ad craſſiorem veniendo donec liber eſſet eius in veſicã ingreſſus, atque hoc in auxilio diu perſiſteret, is itaque cum nocte diéque plumbeum radiolum, vt iuſſerã in vrinaria fiſtula teneret, mihi tantã vtilitatẽ intra 15. dies ſe percepiſſe retulit, vt liberè iam & indolenter lotium redderet; iterque vrinę adeò fuiſſe peruiũ, vt nullis amplius ad meiendum medicamentis egeret.

Observatio XXIII

Hemitritæus.

COnuocati fuimus ad curationem hemitritæi D. Quæſtoris Nemauſenſis de Rage vocati, D. Ferrandus, Caſtellanus & ego. Cumque in conſultationẽ veniſſemus D. Caſtellanus, ecquid ſentirem de morbo Quæſtoris à me primo (cum primus eum inuiſerim) ſciſcitatus eſt. Reſpondi ingenuè, illum vera hemitritæo laborare, atque ea de cauſa egere optimis & promptis remediis, nam tertio quoque die tertiana cum rigore hominem affligebat, nec poſt ſudorem declinationi tertianæ ſuperuenientem, erat vnquam ἀπυρεξία, meę opinioni acriter repugnebat D. Ferrandus vt erat ingenio ad contradicendum procliui, dicens infebricitationem inter duos paroxiſmos percipi, propterea tantũm eſſe tertianam notham, maioris famæ aſſerebat. Contra ego audacter affirmabam delitescere quotidianam continuam, addebã febrem, ſi fuiſſet notha, non tantas vigilias, non lipothymias excitaturã, præterea hemitritæum, autumno ſępiùs quam alio tempore accidere, in quo æger noſter correptus erat, denique guloſos homines & catillones (qualis ipſe erat) potiſſimùm infeſtare, vocatis in teſtes non ſolum optimis quibuſque Medicis, ſed etiam Martiale.

Vri Tongilius male dicitur hemitritæo
Noui hominis vires, eſurit atque ſitit.

Deinde in fine Epigrammatis.

Omnes Tongilium Medici iuſtere lauari.
O ſtulti febrem creditis eſſe, gula eſt.

D. tamen Caſtellanus perrogatis auditiſque noſtrũm ſententiis, ſubſcripſit D. Ferrando, atque os in me conuertens ſubiecit hæc verba, non mirum videri debet (inquit) ſi quædam febricula ſubſequi tertianam videtur, nam cum febris hæc notha ſit, plurimam habet craſſam pituitam permixtam, qua de cauſa fumi eleuati ad ea diutius perdurant, appoſitè citato exemplo Gal. lib. de diff. febt. de lignis viridibus, quæ quidem difficulter flammam concipiunt, ea vero extincta longo temporis interuallo fumus craſſus ex eis attollitur, quod non contingit lignis aridis, itaque inquit, cum ratio curationis non valde diuerſa ſit inter hemitritæum & tertianam notham, hoc inter nos ſit ſtatutum ſanguinem promptiſſimè mittendum. Porro licet omnia hæc & epithemata ad cordis roborationem multaque alia ex arte adminiſtrarentur, æger abhinc tribus aut 4. diebus vitam cum morte commutauit, cumque fama de eius obitu ad aures Caſtellani perueniſſet, mutauit ſententiam, dixitque hemitritæum verum ægrotum iugulaſſe, tamen D. Ferrandus noluit ad latum vnguem de ſua perſuaſione diſcedere.

Observatio XXIV.

Polypus.

VXor Antigraphi Vrgenenſis polypo deformis erat, dolebat autem illi quod Chirurgi citra exciſionem vix poſſe ſanari contẽdebant cum Medicis, accedens igitur ad me poſt congruentem traditã victus rationem, præſcriptamque purgationem iuſſi vt capitellum Vigonis origini neruorum admoueretur, deinde hoc vnguento polypus vngeretur, quod eſt.

℞. Corticis malor. grana or. gallarum viridium ana ʒ i. ß. ſummitatum ſabinæ exſiccatarum & puluer. ʒ ij. chalcitidis vſtę ʒ i. ß. vſti aluminis & hermod. an. ℈ iiij. cum vnguento ægytiaco polypo applicabatur, interim dum hoc vtebatur, circumlinebantur loca propinqua refrenantibus vnguento de bolo vel de lythargiro cũ ſucc. deinde.

℞. Plumbi vſti & loti ʒ i. ß. corticis cucurbitæ longæ vſtæ ʒ j. antimonij lapidis calamioaris diligẽter lotorum ana ℈ iiij. teſtarum cancrorum fluuiatilium vel marinorum ʒ i. ß. tuthię prępar. ʒ ij. ſucci plãtaginis & ſolani depurati an. ℥ i. ß. ol. roſ. omph. ℥. iii. diducãtur diu in mortario & piſtillo plumbeis, addẽdo ſucci granat. ʒ i. ß. per vices abluebatur locus aqua aluminoſa & citra Chirurgi manũ breui extirpatus fuit polypus.

Observatio XXV.

Puſtulæ faciei.

QVidam occurrunt affectus qui licet vt parui momenti negligãtur, & raro Medici eorum curationi præſint, tamẽ quod moleſti ſint, & pertinaciter hereant, non ſunt contemnendi. Ita rem habere ſæpe viſu venit, vel non ita diu in quadam muliere, quæ nullis remediis faciei intenſum ruborem cum multis varis, puſtuliſque illam indecorè dehoneſtãtem, quales bibaces homines popinas ſectantes habere ſolent, abolere poterat, quamuis famoſos Medicos ad id agendum adhibuiſſet. Illi conſului regimine vitæ humectante & refrigerante præſcripto & ſecta jecoraria vena, itemque ſumpta per tres dies opiata, ſenſim doſim eius augendo humores aduſtos euacuante, hac aqua deſtillata faciem ablueret.

℞. Summit. myrti, & mali gran. oleaſtri, ceterac. plantag. morel. quæ ſpecies ſolani eſt, clauicularũ vitis ana m. iiij. vuarum acerbarum cum pediculis vel lambruſcarum ℔ ij. incidantur & irrorentur aceto, aqua deſtillata reſeruetur vſui.

℞. Aquæ præſcriptæ ℥ iiij. aluminis vſti ʒ ij. albuminis ouorum fortiter agitatorum ℥ j. admoueantur faciei eundo cubitum & abluatur frequenter facies prædicta aqua. Poſtea

℞. Tuchiæ præpar. ceruſæ vſtæ ana ℥ ij. lithargiri ℥ j. ſucci plantag. aquæ ſuperiori deſtillatæ ana q. ſ. olei mirtil. ℥ ij. olei de vitellis ouorum ℥ j. incorporentur ſimul & reducantur ad formam nutriti, adde calchitidis ʒ. iij. aluminis ʒ ij. ſulphuris ʒ j. ſucci citri ℥ i. ß. applicentur noctu, mane vero abluatur facies aqua deſtillata, ſi iſtis medicamentis non ceſſiſſet, addidiſſem argenti viui ℥ j. aut eo plus, ſed cum rubor & vari euanuiſſent, nihil opus fuit quidpiam adiicere.

OBSERVA

Observatio XXVI.

Cholera morbus.

ANno ſi bene memini(1564.)antequã peſtis Nemauſum adoriretur, graſſatus eſt morbus cholera vocitatus,multos intra 4.dies interficiens; attamen illi qui in primis morbi inſultibus auxilium petebant, ferè omnes hac curandi methodo euadebant. In primis cum ſatis enomuiſſe ægrotantes coniiciebam, ne vires collaberentur minam cydoniorum aromaticam, febre non admodum intenſa,quod ſi intenſa erat,minam ſimplicem mane & veſperi duabus horis ante cibum propinabam ex cochleari argenteo, omni circũſcripta potione aut ſaltem parciſſima conceſſa, licet ægri inextinguibili ſiti cruciarentur,quãdoquidẽ potio & vomitũ & alui fluxum adauget,vnde mors inenitabilis ſequitur,torpori & conuulſionibus tibiarum oleo chamemel.calente ſuccurrebam,vomitui vero & alui fluori embrochis ex oleo nardino,maſtichino,cydoniorum totius ventris regionem irrigabam ſuperaſperſis pulueribus coriandri præpar. roſar. maſtiche menthæ ſiccæ,corticis citri ſicci,ligni aloës,laudani, nucis moſcatæ,coralli vtriuſque & ſimilium.Opiatam etiam ſumebant ex conſerua roſar. mirabol. conditis puluer.margarit.& coralli rubri & eboris cum ſyr.cydon.& de ribes formatam,interdũ ſi vires validæ erãt in morbi principio Rhabarb.cum ſubſtantia exhibebam non poſthabitis epithematis cardiacis iiſdem remediorum formulis in pueris tali fluxu,aut colloquatiuo nominato emaciatis,æſtate præſertim pro ratione ætatis iniectis interdum clyſteribus etiam partim roborantibus partim reficientibus, vti ſuadebam,& ferè omnes ſalutem(Dei benignitate)adipiſcebantur.

Observatio XXVII.

Hæmorrhoidum dolor & ani procidentia.

QVidam Inſulanus comitatus Venayſſini vehementi hæmorrhoidum dolore torquebatur, qui nullis anodinis præſcribi ſolitis cedebat,nimirum fotibus ex malua,herba hæmorrhoïdali, floribus tapſi barbati,chamemeli, neque vnguentis ex butyro,adipe recenti,anſeris gallinæ,oleo de ſemine lini, atque huiuſce farinæ aliis ſexcentis,quapropter deiecta appetentia,vigiliæ, vires proſtratæ ſubſequutæ fuerant, ſed neque mucro fiſtulæ per quam clyſteres iniiciuntur in anum intromitti poterat, adeo venæ illæ hæmorrhoïdales propinqua loca tumefecerant,quæ cauſa fuit cur aluus nullas fæces ſpatio octo dierum excreuerit,quamuis caſſiam recentem æger bis deuoraſſet, tandem verò à quodam docto Germano illac trãſeunte monitus, multis fotibus ex remollientibus repetitis,vnguentum de ſucco nummulariæ cum butyro recenti non rancido parari iuſſi, quo turunda illinita & ſenſim intromiſſa dolorem compeſcui, vnde ſomnus optatus sẽſim ſurrepſit,appetẽtia reuocata fuit. Eidem ægro paulo poſt inteſtinum rectum prociduũ fuit,quod hoc remedio curatum nunquam poſtea foras exiit.

℞.Olei maſtich.q.ſ.in eo bulliant ſcarabei N. 8. deinde oleo vngatur inteſtinum ſupra aſperſo puluere putaminum ouorum,ex quibus pulli fuere excluſi, idem Germanus mihi aſſerebat ſuccum blattariæ iridem mire dolores omnes hæmorrhoïdum mitigare.

Observatio XXVIII.

Febris Elodes.

DOminus Richerius Cõſiliarius Regius Nemanſinus ſubito dolore & grauiſſimo in inferiori parte metaphreni, cum in horto qui propè ædes ſuas erat quidpiam moliretur,correptus eſt;cum autem præ dolore ſtare non valeret,ſed coactus fuerit in lecto decũbere,cœpit febricitare,nulla tamen ſiti premebatur, quod febris nõ admodũm acris eum vrgeret,præterea nihil illi caput dolebat, ſatis ex ſententia dormiebat. Poſtero die ſudore totum corpus maduit,nullis medicamentis prouocato at ſponte foras prodeunte,ex quo dolor metaphreni ſedatus fuit; cæterum ab eo multo copioſior ſudoris facta fuit emiſſio,ſcilicet tanquam ex riuulis vndiquaque diffluentibus emanaſſe quiuis potuiſſet coniicere. Et hoc quidem vſque ad nonum diem, nullis etenim diaplaſmatis, ad ſudores immodicos cohibendos comparatis potuit ſupprimi, imò nec frequenti vẽtilatione,nec ſtragularum reiectione, nec feneſtrarum apertione quo peruius ventis in cubiculum introitus fieret;ſed viribus ſenſim deficiẽtibus, loquendo & vt dicitur domi ſuæ diſponendo repentina morte præuentus fuit nullis aliis ſymptomatibus cum ſudore coëuntibus.Iam verò licet & clyſmatis & medicamentis per aluum euacuantibus vteremur, vt naturæ impetum à centro ad ſuperficiem, tandem à ſuperficie ad centrum reuocaremus.Veruntamen auxilia omnia noſtra irrita fuerunt,nec vnquã à tanto ſudoris effluuio ægrotantem vindicare potuimus.Omitto rationem victus ex ſolidis & viſcidis alimentis præſcriptã fuiſſe,ne ex ſubtilibus humidis(velocitérque nutrientibus, eorum quoque velox, vt ait Hipp.per cutem fieret excretio.Itaque omnes Medici vno ore extitiſſe febrem eam quæ Elodes aut Typhodes à Gal.nuncupatur,affirmarũt.Nã(inquit)in ea febre parum aut nihil ex ſudore iuuantur ægrotantes, qua de cauſa plerunq; lethalis cenſetur. Interim notandum ſudorem vſque ad extremum diem manaſſe calidum; quo quidem die frigidiſſimus extitit.

Observatio XXIX.

Paralyſis.

NOn poſſum obliuioni tradere paralyſim completam ita à practicis dictã matris chariſſimi Iuriſconſulti & beneuolentiæ vinculo mihi cõiunctiſſimi D.Fauerij Nemauſenſis, quæ tum nata erat annos circiter 64.ea igitur paulo ante vigiliarum occaſum ſub veſperam repente in paralyſim dextri lateris incidit,ita vt nec valeret diſtinctè loqui,nec corpore notæ ſufficiebant vires(vt inquit ille)id eſt artus dextræ partis motu & ſenſu deſtituti fuerant, huc accedebat ſumma capitis grauitas non ſine magna ad ſomnum propenſione,& cum ei aluus non liberè flueret,ſtatim iniecto clyſtere partim ex remollientibus, partim ex herbis capitalibus,in colatura diſſoluitur hiera Nicolai cum diaphænico,oleo chamemel.& melle anthoſ. eoque hinc ad horã eiecto cum fæcibus plurima excrementa pituitoſa educta fuerunt, in noctis autem conticinio iuſſi deglutiret 7.catapotia ex fœtidis cochiis cum iij.granis trochiſc.achandal.compoſita excepta verò ſyr. de ſtæchade quæ circa auroram tantã pituitæ craſſæ & viſcidæ cum portione quadã климат bilioſi humoris tenuis eduxere,vt iam capitis grauitas & ſopor magna ex parte diminutus videretur. Tertio die ſumpſit apozema confectum ex rad.galan.craſſæ,calami aromatici;herbis beton.meliſ.hyrca arthritica,ſaluia,hyſſopo, & cæteris huiuſce ordinis cum oximel. ſcillitico,de quo quatuor doſes diebus ſequẽtibus mane hauſit, poſt quas iteratis catapotiis paulo ante dictis meliuſculè cœpit habere. Nihil dum tamen vel minimum dimouere digitum ex effecta manu potis erat, his peractis errhynis & apophlegmatiſmis excrementa quædam cerebri mucoſa per nares & os eiecta fuere,ab hinc verò tres dies, mane & veſperi

diæta

diæta de guaiaco,cuius colaturâ aromatizata erat pulu. nucis moſchatæ (cuius alioqui portiunculam lingua aſſiduè in ore continebat)interdum etiam diamoſcho dulci vſa eſt,hacque epota cum ſecundo decocto ſpatio 25.dierum membra paralyſi affecta ſenſum quendam recuperaſſe,motumque obſcurum obiiſſe deprehenſa ſunt. Sed poſtquam hypocauſtis vbi abundè lapides cādentes docoсto fol.lauri,lauend.pſeudoſpicę, flor.vtrinſque ſtœchados chamemel.callitrici,fuerunt extincti;ſudor prouocatus fuit,& vnctionibus calidis ex marciato oppoponace oleo de caſtorio de piperibus vulpino & cæteris huiuſmodi per totā dorſi ſpinam & membra affecta,calidè vncta fuit in totū ſanitatem adepta eſt. Prætereo victûs rationem per totum morbi curriculum ſiccantem iniunctam fuiſſe. Hac methodo à me non pauci ſanati ſunt , quies artuum & linguæ motus erat denegatus.

Observatio XXX.

Melancholia hypochondriaca.

AFfectus exiſtit non admodum frequens,attamen curatu difficilis, cuius malitia vix in facie detegitur,vnde à vulgo ferè deridentur eo detenti,malè ſe ęgrotare dictitantes,cum bene ſe habeant ad ea quæ obſeruntur,& negocia ſua interdiu ſanorum more plerumque obire valeant;nihilominus tamen variè exagitantur, tum quia inſomnes noctes traducunt ; tum quia vaporibus à ventriculo atque hypochōdriis ſurſum elatis, aurium tinnitibus obtunduntur ; multi timorem ſibi incutiunt,alij tremores cordis patiuntur, quidam tanquam mente alienati abſurda ſecum ſubmurmurant,& vitæ tædio multa de morte oppetenda, animo verſāt,quoſdam rugitus & murmurilla ex hypochondriis exeuntia cum multo & frequenti ſputo exercent nonnulli incendium quoddam in illis partibus perinde ac ſi phlegmone obſiderētur,ſentiunt. In ſumma tantis malorum ſymptomatū concurſibus diuexantur, vt vel exercitatiſſimis,in operibus artis,medicis multum negotij præbeant, antequā illorum ingentem pertinaciam funditus expugnare queant. Hic autem affectus melancholia hypochōdriaca à clariſſimis Medicis vocatur,qua diu quidam Franciſcanorum,vir Doctus, Pibris nomine,alioqui benè habiti corporis,& ætatis vigētis,inquietatus fuit. Atque adeo huius occaſione ſuggeſtum in quo concionabatur,ſubitò cordis tremore,cum ſcotomia correptus vacuum relinquere ſæpè coactus fuit. Iam verò is ab omnibus ferè prædictis ſymptomatis à tribus aut quatuor annis (vt aſſerebat)affligebatur,nec quicquā leuaminis ex tota Tholoſatium Monſpelienſiumque Medicorum præſcriptis ſe percepiſſe referebat. Itaque me ſummè obſecrauit vt calculum, meum reliquis addiicerem , etiāſi ab aliorum ſententia deſciſcere vellem. Reſpōdi me totis viribus(viſis atque diſcuſſis quibuſq;ſchędis)quas præ manibus habebat, in eorum conſenſum deſcendere ; attamen non grauatè me traditurum ea quæ lōgo vſu non tantum in aliis,ſed in me ipſo dū adoleſcentiæ fines nō præteribam, felici ſucceſſu periculum fecerim;fortè enim futurum(inquā)vt inter tot & tanta remedia , nouiſſimè tentata,ſint profutura,ſpemque aliquam ſibi relictam debere,cū præſertim egomet tali affectione laborās Dei beneficio ſaluus iam dudum euaſerim. Quare verbis meis aures adhibens,animum bonū habuit,vt à tantis malis mea ope liberatum iri,ſibi tandem perſuaderet. Nec certè ſuipſius perſuaſio vana fuit , nam remediorum vſu à me præſcriptorum,intra bimeſtre ſpatium optata ſanitate potitus eſt. Illi igitur poſt traditam victus rationem, parum ad frigidum & humidum temperamentum declinantem,qualia ſunt iuſcula ex carnibus caponum,veruecis,hœdi,benè habiti,cum borragine,& modica lactuca parata,item perdices,turdi , pingues , coturnices , atque huiuſce generis aliæ aues aſſę modicè,pro potu vino conceſſo oligophoro,aqua larga, limpida & qualitatis experte diluto,atque rubello. At prohibitis caſeoſis omnibus & ſanguinem craſſum atque melancholiam generantibus,proculque ſemotis animi affectibus,triſtitiam timoremque inducentibus iuſſi vt hac clyſmatū formula bis in hebdomada vteretur,etiam haud aluo difficulter ſe exonerante.

℞. Iuris inteſtinorum veruecis q.ſ.in eo decoquātur.mal.acāth.borrag.ana m.j.flor.trium cordial. chamē.ana p.1.paſſul.à gigartis purgat. p. 20. in colatura ℔.jß.diſſolue caſſiæ cum ſach.& cathol.ana ʒvj. olei viol.℥iij.ſach.rubri ℥.j.miſce fiat clyſma.præterea portionem ſequentis opiatæ laxantis octauo quoque die ſumeret.

℞. Pulpæ paſſularum, & ſebeſten ana ℥ j. caſſiæ recent.è theca ſua exemptæ, & cathol.ana ℥jß. cum ſyr.violato fiat compoſitio ad inſtar opiatæ de qua ſume ʒx. vel ad ſummum ℥iß. manè horâ quintâ, ex colatura decocti bluglosſæ , cicerum rub. paſſul. glicyr.& flor.cordial.interdum etiam ſimplicem caſſiam ſaccharo inuolutam ad ℥j.deuoraret,nec permiſi vſū vehementiorum catharticorum,ne exagitata morbum commitente materia,tanquam crabro (vt eſt prouerbio) irritatur magis atque magis ſæuiret, quandoquidem æquo medicamentis acrioribus laceſſita,violentiùs furit,ac ſurſum vapore eius irruente,& vigiliæ & aurium tinnitus cum cordis palpitatione maiores moleſtioreſque redderentur; vt hinc non facilè ſymptomatum ferocitas mulceri queat. Tribus aut quatuor diebus poſt ſumptam opiatam præcepi apozema ex Endiuia vtraque borrag.capillaribus, vuis paſſis mundatis, glycirrh.ſeriatim ebiberet , poſtridie verò iterùm opiata purgaretur, qua iterata magnam percepit vtilitatem,nimirùm ſenſim vacuata bona parte humoris aduſti, atque melancholici. Iam verò paucis poſt diebus, iuſſi ingrederetur balneum dulcis aquæ tepidum manè ieiuno ventriculo,aluoque exonerata,ibique moraretur ſeſqui horam , nullo ſudore elicito, in illo incoctæ erant.mal.violæ, aliquot folia lact.(inſtabat enim æſtatis principium) borrag. fuit autem continuatum balneum 5.aut 6. dies. Aluo ſuo officio non fungente,iniiciebatur præſcriptus clyſter, atque his peractis,longè ſe habuit meliùs,nempè ſomno reuocato , ſedatoque cordis tremore , poſtremò alienis imaginationibus mentem perturbantibus extinctis & quum adhuc aurium quidam tinnitus relicti eſſent,in aures oleo cucumeris aſinini cum tantilla caſtorij portione, inſtillato , diſcuſſi flatus fuerunt. Ad reliquias autem ſymptomatum , hac opiata ſequenti cardiaca quam alternis diebus ad ℥ ß. vſurpabat , in totum à tantis periculis perfunctus fuit.

℞. conſeruæ violarum & bugl.vtriuſque ceterach. ana ℥iß.paſſul.dulcium recent.à vinaceis purgat. ℥j. cort.citri ſaccharo cōditi ʒiij.confect.alchermes.ʒ ij. pul.margarit.electarum ʒj.cum ſyrupo de pomis redolentibus ſimplici. Fiat cardiaca opiata. Denique vt iucundas hominum conuerſationes frequētaret ſuaſi. omittebamt hypochondrium ſiniſtrum poſt purgationem ſotum fuiſſe ex decocto mal. flor. tamaris chamemel chamed.rad.cappar.ceterach.agni,linguę ceruinæ, adiectâ aquâ fabrorum,nam lien tumere videbatur.

Observatio XXXI.

Hyſterica Paſsio.

MVlieres ex vtero ſuffocatio frequēter infeſtat,in vitæque diſcrimen trahit ; maximè quibus vel

menſtrua, aliqua occaſione fuerunt ſuppreſſa vel à viri ſocietate pudicitiæ aut honoris ergo alienatis viduitas ſolitariave vita cordi eſt. A quâ tamen difficulter ſuſcitantur quædam, quædã nulla ope quamuis própta arte præſtita, in priorem ſtatum referuntur. Quapropter non grauabor aliqua omnium quæ nouimus præſtantiſſima aduerſus præpoſteram iſtam atque periculoſã affectionem ſcribere quibus illas veluti exanimes in naturalem conſtitutionem reddimus. Primũ itaque poſt iniectos clyſteres eccoproticos flatuſque diſcutientes cum iis (quæ vt loquuntur practici) vterum reſpiciunt, qualia ſunt origanum, Arthemiſia, matricaria, herba Cati, ſtæchas, chamemelum ſem. aniſi, cymini, fæniculi, hacce: l uri, d ſſoluta aurẽ Hiera nicolai, Catholico, oleo rutaces, & aliis huiuſmodi, non neglectis poſtea cucurbitulis. imo ventri admouendis, frictionibus, inferiores partes calefacientibus, fœtidis naribus obiiciendis, bene olentibus autem vt gallia moſchata, benzoino, ſtyrace ſuffitu aut illitu ſubiectẽdis poſtero die catapotia ex hiera Nicolaj, vel Ruffi (ſi vires ſuadeant) deuorandas præcipio. Cæterum ſi tam vrgens ſit ſymptoma vt actionem catapotiorum expectare non patiatur, emplaſtrum ex Aſphalto vmbilico accommodandum erit, aut oleum ex lapide gagate parua copia liniendum; deinde propinãda poto ex decocto artem. in quo camphura ſilecta identidem igne accenſa, extincta ſit. Quod ſi neque ob hæc exciteniur, os aperire cogendæ ſunt, ſi maxillæ, vt ſæpe fit) adeo cohæreant, vt potui non pateat aditus, compage quadam lignea, vel ferro ad id deſtinato, tum demum puluere fol. anagyris ʒ j. ex aqua deſtillatitia artẽ ingurgitãdæ (vt ita loquar) veniunt; multas ſiquidem ſemimortuas hoc remedia reſtituimus. Denique ſemel liberatæ ſi menſes ſuppreſſi ſuffocationis occaſionem præſtiterint, miſſione ſanguinis ex ſaphena & pharmacis menſtrua eiicientibus quo tempore conſueuerint ſũt prouocandi, non deſunt quæ amuleti vice hydrargyrũ intra nucis ponticæ corticem incluſum collo geſtẽt vt ſe à tanto malo tutas reddant.

Observatio XXXII.

Vlcus verminoſum.

Qvidam Vrgenſis claris Parentibus ortus, vlcere cacoëthe in tibia ſiniſtra infeſtatus, neſcio an incuria detentus, an præpoſtero regimine vſus eo putredinis illud ſinit deduci, vt vermiculorũ innumerabili prouentu refertum fuerit, adeò excuſſu difficili, vt nullis medicamentis ad eos interimendos aut fugandos comparatis mirum (quæ cõminiſci potuimus) ceſſerint, ſed in dies magis ac magis multiplicati ſubiecta carne exeſa dolores inferebant intolerabiles. Omitto ſuccum minoris Centaurij, abſynthij, perſicariæ, fol. perſici. quinimo calcem & æruginem, & alia ſexcenta vlceri verminoſo fuiſſe admota, at nulla prorſus vtilitate proinde chironis manu potius quã noſtra egere videbatur, tum ad vermiculos carni mordicus adhærentes euellendos, tum ad tam prodigioſum vlcus extirpandum & ad cicatricem ducendum. Quare meditanti mihi aliquandiu, quid tandem aduerſus odioſa illa animalia primo agendum eſſet, ſubito venit in mentem opilionis cuiuſdam canis, qui à lupo in crure demorſus ſimilibus vermiculis torquebatur, ſola autẽ Eupatorij herbæ in collo geſtatione innumeri quibus vlcus ſcatebat gregatim decidere. Vnde cum eius herbæ periculum proſperè factum viderim, itidem hoc præſtare poſſe in hoc vito quemadmodum in Cane analogiſmo vtens mihi perſuaſi, licet hominis tẽperiem ab animalis huius natura diuerſam eſſe non fuerim neſcius. Itaque ad priſcorum medicorum imitationem volui hoc remediũ ad hominem transferre, nec me experimentum meum fruſtratum eſt, ſiquidem partim ſucco illius herbæ vlceri infuſo, partim eiuſdem in collo geſtatione totam vermium inuolutam cõgeriem aufugere vidimus, non ſine ſumma Chirurgorum qui ibi adſtabant & amicorum quorũdam admiratione, vtpote cum non qualitatibus manifeſtis, ſed arcana neſcio qua proprietate (nullis antea amaris aut acribus aut acidis proficientibus) prædita, tantam luëm abegerit. Itaque diligenter mundato (vt decebat) vlcere, carne ſarcoticis medicamentis reſtituta, & cute cicatricem ducentibus obdurata, vir ille breui conualuit, qui in aliis poſtea, & potiſſimum in veterinis animalibus ſimili morbo affectis hoc experimentum ex ſententia ſucceſſiſſe mihi affirmauit.

Observatio XXXIII.

Hydrops à calida intemperie.

Illuſtri loco nata mulier Nemanſina, aſcite grauiter laborans, quamuis laudata victus ratione vteretur, à potuque niſi parciſſime abſtineret, attamen eius vẽter, crura quoque in tantam molem excreuerunt, vt reſpirandi progrediendique vſum ademerit. Cũ verò paucis ante diebus, apozemata, opiatas, & decocta quædam a D. Schironio præſcripta ſũpſiſſet, à quibus detumerant quidem aliquantiſper crura & venter. Cæterũm errore bibendi repetito maior & tumoris moles & reſpirationis facta fuit læſio, quapropter poſtquam narrata omnia mihi fuerunt ordine quæcumque fuerant illi admin[illegible] inſpecto primum lotio, eoque admodum rubro, Indicaui non tantum hepar intemperie calida laborare, ſed etiam rudimenta nonnulla inflammationis ſignificari, quæ tam diuti tumoris, in hypochondrio dextro occaſionem præſtaret. Quare ſumptis & admotis iis quæ intemperiem calidã iecoris corrigerent, cataplaſma regioni hepatis admoueri curauimus, ſed in primis potu cuiuſcunque liquoris interdicto, qui ad ſitim ſedandam paratus eſſet, quandoquidem ſtultum eſt ei potũ propinare à quo maior irritatur ſitis, vt adeò non temerè ab Ouidio dictũ ſit. *Quo plus ſunt potæ plus ſitiuntur aquæ*. Cataplaſma fuit huiuſmodi.

℞. Micæ panis ſyncomiſti ℔ j. dactyl. à pelliculis & oſſibus mundator. p. xij. ficuum, paſſularum cum ſuis gigartis ana p. x. coquantur in aqua & aceto donec molleſcant. Deindè per ſetaceum colentur colaturæ adde ſchænanti, myrrhæ, ſpicæ celticæ, ſantali albi & rubri, roſarum rubrarum ana ʒ ij. olei amygdalarum amararum, nardini & de abſinthio ana ℥ iij. fiat cataplaſma quod tepidum applicetur regioni hepatis mane tribus horis ante prandium. Hoc cataplaſmate, ſeu mauis emplaſtro, ſpatio 6. aut 7. dierum admoto & tumor ſenſim decreſcere, & omnia ſymptomata ſedari cœpere, quibus peractis ad ſeroſum humorem diſcutiendum me conuerti; in quem finem vſus ſum cataplaſmate facto ex ramentis coriorũ recenter ex calce paratorum aqua ſola coctis, ad putrilaginem vſque, hæc enim præſtantiſſimam vim tum flatus digerendi, tum humorem aquoſum euocandi ſortita ſunt, quemadmodum in hac muliere experti ſumus, ſiquidem poſt tertiam aut quartam inunctionem, (hepate tamen defenſo ex vnguento roſato & cerato ſantalino) in totum venter ſubſedit, atque adeò frequenti vſu opiatæ quę recipit cõſeruæ flor. tamariſci, cichorij, ceterach, capilli veneris ana ℥ j. corticis citri ſaccharo conditi conſeruæ rad. apij ana ℥ ß. pulueris electi triaſantal. ʒ ij. trochiſ. diarrhod. de Eupatorio ana ʒ j. optatam recuperauit ſanitatem.

Observatio XXXIV.
Eriſypelas, herpes & lichenes.

DOmina de Colias vxor D. Albenaſij iudicis Legati rerum priuatarum curiæ Nemauſenſis, ſæpenumerò dum ætatem conſiſtentiæ ageret, vero Eriſypelate faciem occupante detinebatur; ingraueſcente autem ætate tandem herpete miliari, quo tempore Eriſypelas ſoas ſedes figebat, tota fuit facies notata. Porro hic herpes plurimũ Medicis exhibuit negotij, nam nec ſanguinis miſſione (etenim plethorica erat mulier) nec purgatione, neque remediis extrinſecùs admotis vlcerationem prohibere potuimus, curato pertinacem. Cæterum poſt alia atque alia vſurpata vngnenta, hoc demum inculpatam ſanitatem reſtituit.

℞. Vnguenti de lytargyro ℥j. argenti viui ſucco limonum extincti ℥ ß. tuthiæ præpar. ʒiij. ceruſæ & lapidis calaminaris ana ʒij. aquæ roſarum & aceti roſati ana ℥ i ß. agitentur omnia in mortario & piſtillo plumbeis. Poſt exactam herpetis curationem, conqueſta eſt mecum de qoibuſdam lichenibus per circuitum quotannis redeuntibus adeo ſuas radices alte agentibus, vt ſedes ſuas niſi poſt ſemeſtre ſpatium non relinqueret. Hoc igitur linimentum intra tres aut 4. dies exterebat lichenes.

℞. Styracis liquidæ, olei roſati completi ana ℥ ß. agitentur ſimul in mortario donec optime mixta fuerint, iiſque mane ac veſperi fricabantur lichenes, contra eos etiam efficax eſt aqua heliotropij.

Observatio XXXV.
Mammillarum fiſſura & hircus alarum.

NObilis quædã matrona Nemauſina ſemper partu edito dolore acerbiſſimo in papillis propter vlcuſcula quædã excitato ſolebat tentari, quæ nec vnguentis nec lotionibus ſiccari poterant, multo verò minus dolor mitigari. Me igitur conſuleos quid agendum iudicarem aduerſus tam importuna mala, monui vt poſthac dum gereret vterum menſe vno ante partum aqua deſtillatitia Rhois papillas ſæpè ablueret, quod cũ feciſſet, proximo puello grauida nullis in poſterũ vlcuſculis fuit inquietata, hoc remedio deinceps vſæ ſunt mulieres non paucæ quæ ſimilibus vlceribus obnoxiæ erant, fœtu edito, maximo adiumento. Iam vero cum forte oſtenſis mammis ex alis ipſius, (quia hircum olebant) grauis & odioſus ordor expirabat, me obnixè rogauit vt ſi quid eſſet quod hunc terrũ odorẽ cum is inuiſas hominibus reddat mulieres) aboleret, idipſi impertirem, vnguẽto ex puluere lythargiri auri cõpoſito cum aceto roſato, quo manè & veſperi axillas illineret fœdus ille odor in totum euanuit.

Observatio XXXVI.
Catarrhus ferinus & aphtæ cum Phthiſeos periculo.

MVlier quædam Vrgenenſis per totam hyemem tenui & acri ad pectus defluente deſtillatione, ita nocte & interdiu vexabatur, vt inqoieta tuſſiendo & excreãdo vſque ſedere coacta eſſet, nec interim euacuationibus, reuulſionibus, diuerſionibuſque per cucurbitulas, frictiones, diſtillatio cedebat, hinc deiecta appetentia, inſomnia, cruditas ventriculi, mulierem tã macilentam reddiderunt, vt phthiſeos graue periculũ immineret. Proinde ſequenti opiata ſomno captato, emplaſtroque ex amoniaco, thure, maſtiche, nuce moſchata, nigella torrefacta, ſuturæ coronali capitis accommodato, tuſſi ſedata appetẽtiaque ſenſim reſtituta in priſtinam habitudinem rediit, erat autẽ opiata huiuſmodi.

℞. Conſer. roſar. antiquæ ℥ ß. diacodij cum ſapa ʒij. puluer. diatragach. ℈j. miſce, fiat opiata ſub lingua vel inter craſſiores dẽtes & muſculos internos maſſeteres tenenda, hora quã ſomnus noctu captãdus venit, & quia acris illa deſtillatio aphthas excitauerat, ad eas exterendas hoc remedio à me præſcripto vſa eſt.

℞. Tribulli terreſtris & caprifolij ana m. j. hordei integri p. j. fiat decoctio ad ℥ viij. In colatura diſſolue ſucci malorum punicorum dulcacidorum ℥ij. miſce, hoc decocto colluebat ſæpè os & breui temporis ſpatio, vlcera quibus illud ſcatebat curata fuerunt, ſed paucis poſt diebus recrudeſcente morbo coactus fui cruſtas vlcerum oleo ex Mercurio leuiter illinere, quo cito deciderunt nec in poſterum vllum veſtigium eorum relictum fuit.

Observatio XXXVII.
Ructus acidus.

D. Conſiliarius Regius cognomine Chef de bien filius adoptatus D. Chef de bien Quæſtoris Regij longo tẽporis interuallo Monſpeſſuli laborauerat oxyregmia, & cũ ibi variis medicamentis tum aſſumptis tum admotis vſus nihil aut parum proficeret, imò in dies ſe emaciari perciperet, nimirùm ſubtracto (nihil appetendo) corpori alimento; tandem cogitauit aëris mutandi gratia ſolũ vertere, atque adeò Vrgenum properare, quò cum venissset, atque forte fortuna mihi obuiam occurriſſet, occaſione mihi ſui aduentus explicata ſuaſi bonam ſpem de ſanitate priſtina recuperanda haberet (ille etenim vix ſe in integrũ poſſe reſtitui ſibi perſuaſerat) quin affectum non adeò eſſe curatu difficilem, vt non vel vnius aſſis pretiò euinci poſſit, cumque primùm meis monitis parùm fidei adhiberet, attamen euici tandem vt grana 5. aut 6. piperis integra mane quinque horis ante prandiũ ieiunus deglutiret, quod quum peregiſſet ſpatio trium aut quatuor dierum, nullum in poſterum percepit oxiregmiæ veſtigium, cũque antea maximè illi fuiſſet deiecta appetentia, inde adeò vires ventriculi fuere collectæ, vt poſtea auidè cibum caperet, atque concoqueret, ex quo & totum corpus refocillari, & eius ſubſtantia abſumpta reparari viſa eſt.

INDEX
MATERIARVM
OBSERVATIONVM

A

ABorsvs præcautio. p.18
ex Aborſu ſymptomata. 20
Abſceſſus Abdominis. 27
Abſceſſus iuxta ſpinam dorſi. 52
Abſceſſus in ſterno. 120
Abſceſſus in Abdomine. 125
Alter abſceſſus in abdomine. ibid.
Abſceſſus lumborum ad renes penetrans. 130
Affectio hyſterica æmula. 21
Affectus ſoporoſus hypnotico curatus. 38
Alui fluxus contumax. 37
Pinguia corpuſcula per Aluum excreta. 37
Alui fluxus. 40.
Alui fluxus diuturnus cum vlcere recti inteſtini. 42
Alui fluxus in Puero. 50
Alui fluxus diuturnus & dolor capitis contumax. 51
Aluus aſtricta. 58
Alui fluxus diuturnus cum febre lenta. 84
Alui fluxus cruentus. 90
Alui fluxus cholericus febribus intermittentibus ſuperueniens. 100
Alui conſtrictio lethalis. 121
Ambuſta. 123
Aneuriſma. 66.85.128
Anchylops. 121
Angina. 31.37.70.89
Animaduerſiones practicæ circa febres malignas. 98
Animi deliquium ex venæ ſectione. 104
Anodynum ad dolores impetiginum. 105
Aphtæ contumaciſſimæ. 65
Arthritis. 102.109
Arthritis nodoſa. 132
Aſcites. 108
Aſthma peripneumonia, cordis palpitatio. 19
Aſthma & hydrops. 59
Aſthma. 61

B

BAlneum calidius. 103

C

CAlculus veſicæ. 81
de Calculis in liene genitis & inde per vomitum reiectis. p.113
de Calculis per anum perpetuò excretis. 113
Calculus in gutture. 127
Cancer. 29.122
alia Cancri curatio. 122
Carbunculus. 81.126
Catarrhus cum aliis ſymptomatis. 3
Catarrhus in pulmones defluens. 51. 64
Catarrhus cum raucedine. 60.67
Catarrhus in pulmonem decumbens. 66
Catarrhus cum tuſſi. 70
Catarrhus ferinus cum variis febrium complicationibus. ibid.
Catarrhus. 105
Catarrhus ſalſus cum proſpenſione ad phthiſim. 109
Catarrhus ferinus & aphtæ cum phthiſeos periculo 143 o
Cauterij efficacia. 107
Cephalæa. 4
Cephalæa cum aliis affectibus. ibid.
Cephalæa ex lue venereâ malè curatâ. 51
Cephalæa & hemicrania. 123
Chloroſis cum colico dolore. 2
Cholera morbus ex ſuperpurgatione. 36
Cholera morbus. 80.87.140
Cholera morbus cum febre tertiana maligna. 72
Claui pedum. 123
Colica Bilioſa. 2.39.46.87.91
Colica Nephritica. 100
Colica ventriculi. 9
Colicus dolor. 4.19.21.25.31.34.40.99.108 118.131
Colicus dolor & rheumatiſmus. 61
Colicus dolor in purgatione menſtrua & hyſterici affectus. 95
Coma ſeu ſubeth puerorum. 84
Contuſiones. 64
Capitis contuſiones. 103
Contuſio, inflammatio, & excoriatio clunium ex decubitu diuturno ſupra partem. 50
Conuulſiones in puero. 88
Conuulſio. 100
Rara conuulſionis ſpecies. 130
Cordis palpitatio & pulſus æqualitas. 82
Cornu in facie enatum. 126
Coſtæ carie corruptæ. 129
Cranij depreſſio. 110
Cranij depreſſio ex vulnere. 121
Crura vara. 123

D

DEglutitio impedita. 136
Dentium caries. 106
Dens auulſus in alueolum intruſus. 128
ferina Deſtillatio. 104
Diarrhæa. 7.44
Diarrhæa inueterata. 42
Dolores à partu. 101
Dolores arthritici. 7.25.42.124
Dolores arthritici & venerei. 115
Dolor dentium. 84.96.117.124.132
Dolor dentium cum tumore ſuprà mandibulam ſuperiorem. 65
Dolor capitis lethalis. 8
Dolor capitis ab inſolatu. 37
Dolor capitis immanis & diuturnus. 43
Dolor capitis in hæmitritæo. 66
Dolor capitis intolerabilis. 116
Dolor capitis contumax. 117
Dolor colicus antiquus cum alui fluxu. 67
Dolor in genu ex contuſione. 87
Dolor Iſchiadicus. 2.38.46.104.138
Dolor nephriticus. 7.36.44.80
Dolor oſſis ſacri intolerandus. 119

Dolor

Index materiarum obſeruationum.

Dolor pleuriticus ea lumbricis. 23
Dolor pleuriticus. 102
Dolor tenſiuus abdominis. 36
Dolores vagi circa thoracem. 38
Dolores vagi. 43
Dolores venerei. 3
Dolos venereus in vno brachio. 46
ad Dolores veſicatorij. 101
Dolores vniuerſales. 124
Dyſenteria. 21.40.41.49.57.58.59.96
Dyſenteria prognoſis. 40

E

ECchymoſis. 126
Enſis portio inſignis, in vulnere diu latens, extracta. 125
Empyema. 47
Empyema ex vulnere epigaſtrij. 130
Enteroeele. 72.& 121
Entroeele deſperata ſectione curata. 130
Epilepſia. 52.81.86.& 121
Epilepſia puerilis. 44.104
Epilepſia cum paralyſi. 115
Epinyctides. 100
Eryſipelas. 41.52
Eryſipelas, herpes, & lichenes. 143
Eacreſcentia carnea in faocibus. 125

F

FAciei tubercula retrocedentia. 100
Febris tertiana. 5.6.7.42.44.75.81.82.86.93.107 131
Febris tertiana duplea. 59.69.76 79.85.89.138
Febris tertiana cum vomitu & alui fluxu in paroxyſmo. 41
Febris tertiana duplex cum hydropiſi. 69
Febris tertiana ſimplex. 61
Febris tertiana diuturna. 67.92
Febris tertiana maligna. 85
Febris terriana duplex in grauida ſeptimeſtri. 91
Febris tertiana notha. 117
Febris tertiana & lumbrici. 120
Febris quartana, 9.45.67.68.69.70.74.76.77.82.84. 85.89.94.110
Febris quartana, ſcabies, & maraſmus. 86
Febres puerorum. 94
Febres æſtinæ puerorum. 105
Febris maligna. 6.7.9.36.39.44.45.46.50.65.86.87. 88.90.109.134
Febris maligna cum parotibus. 9
Febris maligna cum ſopore. 134
Febris maligna cum exanthematis. 136
Febris hectica. 79
Febris hectica cum ſuſpicione phtiſeos. 68
Febris hectica cum putrida complicata. 37
Febris purpurata. 5
Febris elodes. 140
Febris ex plouia. 105
Febris continua & maligna. 51
Febris putrida continua. 27
Febris continua in puellula. 19
Febris hæmitritæus, capitis dolor. 18
Febris lenta cum doloribus lumborum & crurum. 64
Febris chronica intermittens, ſine typo cum affectione hypochondriaca. 64
Febris verminoſa. 4
Febris epidemica. 136
de Febrifugo noſtro Appendix. 78
Fluor vterinos. 10
Fluor muliebris. 72.116
Fluxio in pulmonem in infante. 39
Fluxus hepaticus, dyſenteria. 21
Fluxus hepaticus. 41
Fluxus hæmorroïdum. 92
Fluxus menſium immodicus cum hiſterica ſuffocatione. 28
Fluxus menſium inordinatus cum fluore albo. 43
Fluxus ſanguinis ea auribus. 102
Fœtus in partu morientes. 32
Fœtus mortuus. 137
Fouea in mamma. 88
Fractura cranij in tempore ſiniſtro. 121
Fractura oſſis temporalis. 129

G

GAnglion in facie ſupra zigoma. 121
Gangræna. 25.87
Gangræna ex veſicatorio. 50
Gangræna in vulua. 122
alia Gangræna in tibia ibid.
alia Gangræna in pede. ibid.
Gangræna perinœi, ani & ſcroti. 130
Gemelli in vtero. 104
Gibboſitas. 335
Globulus plumbeus vulnere ſclopeti calcaneo infixus 120
Gonorrhæa. 47.125
Gonorrhæa antiqua. 68
Gonorrhæa contumax. 39
falſa Grauiditas. 55
Gutta ſerena. 123

H

HÆmoptoë. 25.43.59.81
Hæmorrhagia. 6.80.10
Hæmorrhagia ea dente auulſo. 102
Hæmorrhagia ex vulnere. 119
Hæmorrhagia ea arteria vulneratâ, ligatura cohibita. ibid.
Hæmorrhoïdum dolor. 32.58.88.100
Hæmorrhoïdum dolor, & ani procidentia. 120
Hæmorrhoïdum fluxus immodicus. 89
Hæmorrhoïdes internæ. 114
Hemicrania. 65.103.132
Hemitritæus. 139
rara Hemitritæi ſpecies. 83
Hepatis durities cum cachexia. 21
Hernia. 132.137
Hernia aquoſa in infante. 32
Hydrocephalos. 120
Hydrops. 22.45.49.52.62.68.85.86.91.93.101.115. 118.119.120.131.132
Hydrops pectoris. 26.91
Hydrops in puero ſeptem annorum. 52
Hydrops in puero. 61.85.92
Hydrops tympanites. 74
Hydrops thoracis. 80
Hydrops ſpurius. 86
Hydrops ventriculi. 107
Hydrops incipiens. 116
Hydrops à calida intemperie. 142
Hypercatharſis. 102
Hyperſarcoſis. 105
Hyſterica epilepſia. 131.39
Hyſterica paſſio. 21.72.100.115.118.142
Hyſterica ſymptomata. 105
Hyſtericus affectus. 7

ICterus. 2.4.5.70
Icterus in grauidâ. 33
Ictus ſerpentum. 27
Ictus veſpæ. 100
Ileos ſeu miſerere mei. 107
Illiaca paſſio. 63
Impetigines. 104.105
Impetigo & pruritus totius corporis. 103
Inappetentia. 99
Inflammatio & abceſſus renum, hæmorrhagia, febris maligna, cum grauibus ſymptomatis. 11
Inflammatio totius corporis in pueto. 46

Riuerij Obſeruat. N 3 Inflam

INDEX MATERIARVM OBSERVATIONVM

A

ABorsvs præcautio. p.18
ex Aborſu ſymptomata. 20
Abſceſſus Abdominis. 27
Abſceſſus iuxta ſpinam dorſi. 52
Abſceſſus in ſterno. 120
Abſceſſus in Abdomine. 125
Alter abſceſſus in abdomine. ibid.
Abſceſſus lumborum ad renes penetrans. 530
Affectio hyſterica æmula. 21
Affectus ſoporoſus hypnotico curatus. 28
Alui fluxus contumax. 37
Pinguia corpuſcula per Aluum excreta. 37
Alui fluxus. 40
Alui fluxus diuturnus cum vlcere recti inteſtini. 42
Alui fluxus in Puero. 50
Alui fluxus diuturnus & dolor capitis contumax. 51
Aluus aſtricta. 58
Alui fluxus diuturnus cum febre lenta. 84
Alui fluxus cruentus. 90
Alui fluxus cholericus febribus intermittentibus ſuperueniens. 100
Alui conſtrictio lethalis. 121
Ambuſta. 123
Aneuriſma. 66.85.128
Anchylops. 121
Angina. 31.37.70.89
Animaduerſiones practicæ circa febres malignas. 98
Animi deliquium ex venæ ſectione. 104
Anodynum ad dolores impetiginum. 105
Aphtæ contumaciſſimæ. 65
Arthritis. 102.109
Arthritis nodoſa. 132
Aſcites. 108
Aſthma peripneumonia, cordis palpitatio. 19
Aſthma & hydrops. 59
Aſthma. 61

B

BAlneum calidius. 103

C

CAlculus veſicæ. 81
de Calculis in liene genitis & inde per vomitum reiectis. p.113
de Calculis per anum perpetuò excretis. 113
Calculus in gutture. 127
Cancer. 29.122
alia Cancri curatio. 122
Carbunculus. 81.126
Catarrhus cum aliis ſymptomatis. 3
Catarrhus in pulmones defluens. 51.64
Catarrhus cum raucedine. 60.67
Catarrhus in pulmonem decumbens. 66
Catarrhus cum tuſſi. 70
Catarrhus ferinus cum variis febrium complicationibus. ibid.
Catarrhus. 105
Catarrhus ſalſus cum proſpenſione ad phthiſim. 109
Catarrhus ferinus & aphtæ cum phthiſeos periculo 143 o
Cauterij efficacia. 107
Cephalæa. 4
Cephalæa cum aliis affectibus. ibid.
Cephalæa ex luë venereâ malè curatâ. 51
Cephalæa & hemicrania. 123
Chloroſis cum colico dolore. 2
Cholera morbus ex ſuperpurgatione. 36
Cholera morbus. 80.87.140
Cholera morbus cum febre tertiana maligna. 72
Claui pedum. 123
Colica Bilioſa. 2.39.46.87.91
Colica Nephritica. 100
Colica ventriculi. 9
Colicus dolor. 4.19.21.25.31.34.40.99.08 118.131
Colicus dolor & rheumatiſmus. 68
Colicus dolor in purgatione menſtrua & hyſterici affectus. 25
Coma ſeu ſubeth puerorum. 84
Contuſiones. 64
Capitis contuſiones. 103
Contuſio, inflammatio, & excoriatio clunium ex decubitu diuturno ſupra partem. 50
Conuulſiones in puero. 88
Conuulſio. 100
Rara conuulſionis ſpecies. 130
Cordis palpitatio & pulſus æqualitas. 82
Cornu in facie enatum. 126
Coſtæ carie corruptæ. 129
Cranij depreſſio. 110
Cranij depreſſio ex vulnere. 111
Crura vara. 523

D

DEglutitio impedita. 136
Dentium caries. 106
Dens auulſus in alueolum intruſus. 528
ferina Deſtillatio. 104
Diarrhæa. 7.44
Diarrhæa inueterata. 42
Dolores à partu. 101
Dolores arthritici. 7.25.42.124
Dolores arthritici & venerei. 115
Dolor dentium. 84.96.117.114.132
Dolor dentium cum tumore ſuprà mandibulam ſuperiorem. 65
Dolor capitis lethalis. 8
Dolor capitis ab inſolatu. 37
Dolor capitis immanis & diuturnus. 43
Dolor capitis in hæmitritæo. 66
Dolor capitis intolerabilis. 116
Dolor capitis contumax. 117
Dolor colicus antiquus cum alui fluxu. 67
Dolor in genu ex contuſione. 87
Dolor Iſchiadicus. 2.38.46.104.138
Dolor nephriticus. 7.36.44.80
Dolor oſſis ſacri intolerandus. 119

Dolor

Index materiarum obſeruationum.

Dolor pleuriticus ex lombricis. 13
Dolor pleuriticus. 101
Dolor tenſiuus abdominis. 36
Dolores vagi circa thoracem. 33
Dolores vagi. 43
Dolores venerei. 3
Dolor venereus in vno brachio. 46
ad Dolores veſicatorij. 101
Dolores vniuerſales. 124
Dyſenteria. 21.40.41.49.57.58.59.96
Dyſenteria prognoſis. 40

E

ECchymoſis. 126
Enſis portio inſignis, in vulnere diu latens, extracta. 115
Empyema. 47
Empyema ex vulnere epigaſtrij. 130
Enterocele. 72.& 121
Enterocele deſperata ſectione curata. 130
Epilepſia. 52.81.86.& 111
Epilepſia puerilis. 44.104
Epilepſia cum paralyſi. 115
Epinyctides. 100
Eryſipelas. 41.52
Eryſipelas, herpes, & lichenes. 143
Excreſcentia carnea in faucibus. 125

F

FAciei tubercula retrocedentia. 100
Febris tertiana. 5.6.7.42.44.75.81.82.86.93.107.131
Febris tertiana duplex. 59.69.76.79.85.89.138
Febris tertiana cum vomitu & alui fluxu in paroxyſmo. 41
Febris tertiana duplex cum hydropiſi. 69
Febris tertiana ſimplex. 61
Febris tertiana diuturna. 67.95
Febris tertiana maligna. 85
Febris tertiana duplex in grauida ſeptimeſtri. 91
Febris tertiana notha. 117
Febris tertiana & lumbrici. 120
Febris quartana, 9.45.67.68.69.70.74.76.77.81.84.85.89.94.110
Febris quartana, ſcabies, & maraſmus. 86
Febres puerorum. 94
Febres æſtiuæ puerorum. 105
Febris maligna. 6.7.9.36.39.44.45.46.58.65.86.87.88.90.109.134
Febris maligna cum parotibus. 2
Febris maligna cum ſopore. 134
Febris maligna cum exanthematis. 136
Febris hectica. 79
Febris hectica cum ſuſpicione phtiſeos. 68
Febris hectica cum putrida complicata. 37
Febris purpurata. 5
Febris elodes. 140
Febris ex plouia. 105
Febris continua & maligna. 11
Febris putrida continua. 27
Febris continua in puellula. 19
Febris hæmitritæus, capitis dolor. 18
Febris lenta cum doloribus lumborum & crurum. 64
Febris chronica intermittens, ſine typo cum affectione hypochondriaca. 64
Febris verminoſa. 4
Febris epidemica. 136
de Febrifugo noſtro Appendix. 78
Fluor vterinus. 10
Fluor muliebris. 72.116
Fluxio in pulmonem in infante. 39
Fluxus hepaticus, dyſenteria. 21
Fluxus hepaticus. 41
Fluxus hæmorroïdum. 92
Fluxus menſium immodicus cum hiſterica ſuffocatione. 28
Fluxus menſium inordinatus cum fluore albo. 43
Fluxus ſanguinis ex auribus. 101
Fœtus in partu morientes. 32
Fœtus mortuus. 137
Fouea in mamma. 88
Fractura cranij in tempore ſiniſtro. 121
Fractura oſſis temporalis. 129

G

GAnglion in facie ſupra zigoma. 121
Gangræna. 25.87
Gangræna ex veſicatorio. 50
Gangræna in vulua. 122
alia Gangræna in tibia ibid.
alia Gangræna in pede. ibid.
Gangræna perinæi, ani & ſcroti. 130
Gemelli in vtero. 104
Gibboſitas. 131
Globulus plumbeus vulnere ſclopeti calcaneo infixus 120
Gonorrhæa. 47.115
Gonorrhæa antiqua. 6.8
Gonorrhæa contumax. 32
falſa Grauiditas. 55
Gutta ſerena. 123

H

HÆmoptoë. 25.43.59.81
Hæmorrhagia. 6.80.10
Hæmorrhagia ex dente auulſo. 102
Hæmorrhagia ex vulnere. 119
Hæmorrhagia ex arteria vulneratâ, ligatura cohibita. ibid.
Hæmorrhoïdum dolor. 32.58.88.100
Hæmorrhoïdum dolor, & ani procidentia. 120
Hæmorrhoïdum fluxus immodicus. 89
Hæmorrhoïdes internæ. 124
Hemicrania. 65.103.132
Hemitritæus. 139
rara Hemitritæi ſpecies. 83
Hepatis durities cum cachexia. 21
Hernia. 132.137
Hernia aquoſa in infante. 32
Hydrocephalos. 120
Hydrops. 21.45.49.52.62.68.85.86.91.93.101.115.118.119.120.131.132
Hydrops pectoris. 26.91
Hydrops in puero ſeptem annorum. 52
Hydrops in puero. 61.85.92
Hydrops tympanites. 74
Hydrops thoracis. 80
Hydrops ſpurius. 86
Hydrops ventriculi. 107
Hydrops incipiens. 116
Hydrops à calida intemperie. 142
Hypercatharſis. 102
Hyperſarcoſis. 101
Hyſterica epilepſia. 131.39
Hyſterica paſſio. 21.72.100.115.118.142
Hyſterica ſymptomata. 105
Hyſtericus affectus. 7

I

ICterus. 2.4.5.70
Icterus in grauidâ. 33
Ictus ſerpentum. 27
Ictus veſpæ. 100
Ileos ſeu miſerere mei. 107
Illiaca paſſio. 63
Impetigines. 104.105
Impetigo & pruritus totius corporis. 103
Inappetentia. 99
Inflammatio & abceſſus renum, hæmorrhagia, febris maligna, cum grauibus ſymptomatis. 11
Inflammatio totius corporis in puero. 46

Index materiarum obſeruationum.

Inflammatio teſtium cum vrinæ ſuppreſſione. 108
Iſcuria. 108.123.124

L

LApis ſub lingua. 126
Linguæ tumor. 109
Linguæ frigiditas lethalis. 115
Lipothymia, & alia ſymptomata ex vtero. 86
Lochia ſuppreſſa. 24
Lochiorum ſuppreſſio. 72
Lues venerea. 3.25.24.96.117.124.128
Lues venerea in puero. 28.52
Lues venerea inueterata cum calido & ſicco temperamento, ac ferè atrabilario. 48
Lues venerea inueterata. 83
Lues venerea antiqua. 84
Lues venerea in puello nuper in lucem edito. 122
Lues venerea in puero quinque annorum. 125
Lumbrici. 7.27.32.36.137.105.58.116
Lumbrici per vrinas excreti. 103
Lupia. 116.121.126

M

MAcula in cornea. 123
Mammæ inflammatio. 91
Mammillarum inflammatio. 9
Mammillarum fiſſura. 101
Mammillarum fiſſuræ & hircus alarum. 143
Mania. 123
Melancholia. 141
Menſium ſuppreſſio. 1
Menſium fluxus immodicus. 39.96. 116
Menſium fluxus immodicus, cum principio hydropis. 65
Modus ſecundum vnguentum parandi ad conſolidandum. 36
Morbilli. 4.71
Morbi chronici, & diuturni. 27
de Morbo læto à ſyderatis pulmonibus orto quo virgo nihil mali ſentiens interit menſe 1643 113
Morbus epidemicos coqueluche vulgò dictus. 136
Mutus caſu curatus. 110

N

NEphritis. 71

O

OBſtructio hepatis & lienis. 8
Oculorum rubor pertinax. 3
Oculi macula. 67.104
Oculorum inflammatio cum ſordibus. 131
Oeſophagi obſtructio. 70
Ophtalmia. 63.109
Oris inflammatio ex hydrargyroſi. 103

P

PAnaris. 22 69.82
Paralyſis. 80.140
Paralyſis & conuulſio, affectio hypochondriaca. 22
Paralyſis ſpuria. 51
Paralyſis linguæ. 135
Parenychia. 89
Partis atrophia & ſenſus imminutio. 56
Partus difficilis. 18
Parulis cancroſa. 124
Peripneumonia pituitoſa. 29
Peſtis. 98.118.153
alia Peſtis curatio. 154
de Phlegmone cerebri partem poſticam obſidentem, & ſymptomatibus inde conſequutis. 112
Phrenitis. 127
Phtiſis. 48.86 97.110.133
Phtiſis incipiens. 8.29.44
Pica & chloroſis. 97
Pleuritis. 19.44.48.66.96.102.
Pleuritis & ſynochus febris cum putredine. 5
Pleuritis maligna. 22
Pleuritis in empyema degenerans. 24
Pleuritis ſpuria. 82
Polypus. 139
Prognoſis lethalis. 102
Prognoſis ex anni conſtitutione. 106
Prognoſis in febre continua. ibid.
Punctura apum. 60
Punctura nerui. 110
Purgatio in canicula. 58
Ad Puris attractionem ex abſceſſu pectoris & aliis 105
Puſtulæ faciei. 139

R

RAucedo. 48
Renes purulenti. 153
Rheumatica affectio. 14
Rheumatiſmus. 66.89.90
Ructus acidus. 145

S

SAluatellæ apertio in quartana. 104
Sanguis coagulatus in ventriculo. 55
Sanguinis mictio. 34
Sanguinis fluxus immodicus in grauida, cum fœtu mortuo. 62
Sanguis eductus actu frigidus. 104
Sarcoma. 127
Scabies. 20
Scabies tibiarum. 103
Scabies pruriginoſa in ſene octuagenario. 106
Scabies fœda. 137
Scirrhus lienis. 104
Secundina retenta. 31
Secundinarum retentio. 109
Singultus. 66.92.101.135
de portentoſo & inſolenti Singultu. 111
Sitis inextinguibilis. 63
Sitis interoſa. 102
Situs ventriculi monſtroſus. 90
difficultas Spirandi. 25
difficultas Spirandi cum pulſu valdè inæquali. 47
difficultas Spirandi cum tuſſi & raucedine. 67
Strumæ. 118.132.138
Stultitia. 103
Subeth puerorum. 120
Sudores nocturni. 75.102
Suffuſio & cataracta. 98
Symptomata hyſterica & hypochondriaca. 53
Syncope à liene. 135

T

TEſtium inflammatio. 42
Teſtis ſiniſtri inflammatio. 57
Teſtium magnitudo præternaturalis. 104
Tonſillarum, faucium & linguæ inflammatio. 83
Tonſillarum inflammatio. 92
Tormina puerorum. 38
Tumor lienis. 15
Tumor ſtrumoſus. 23.43.123
ex Tumore in genu aperto, loco puris ventus egreditur. 60

Tumor

Index materiarum obſeruationum.

Tumur pedis dextri diuturni. 71
Tumot panceratis ſcirrhoſus cum affectione hypochondriaca. 72
Tumor caucroſus iu hepate cum dolote iſchiadico. 43
Tumor in genu contumax,& diuturnus. 87
Tumot mammarum. 96
Tumor hepatis ſpurius & decipieus. 97
Tumor cruris. 101
Tumor & dolor in genu. 115
Tumot ſcroti. 125
Tumores ſtrumoſi iu digitis. ibid.
Tumot ſuppuratus reſolutione curatus. 116
Tumor œdematoius. ibid.
Tumor in crure. 131
Tumor æſophagi. 137
Tuſſis & catarrhus infantis. 18
Tuſſis & difficultas ſpirandi cum dolotibus humerorum & brachiorum. 64

V

VAriolæ. 30.82.102
Vaiiolæ cum dyſenteria. 22
Variolæ cum alui fluxu. 31
Variolarum prognoſis. 106
Ventris dolor. 20
Ventriculi dolor. 27.103
Veneris impotentia. 90.92
Venus languida. 101
Verrucæ. 123
Verrucæ manuum. 117
Virgæ caruucula. 35.138
Viſus imminutio in ſene. 125
Vlcus in cotde. 26
Vlcus gingiuatum. 46
Vlcus cum oſſis earie. 47
Vlcus cancroſum. 61
Vlcus fiſtuloſum. 108
Vlcus ſinuoſum. 110
Vlcus renum. 131
Vlcus ſordidum. 138
Vlcus verminoſum. 142
Vomitus ſanguinis. 9
Vomitus in febre maligna. 4.55
Vomitus contumaciſſimus. 42
Vomitus antiquus. 75. 84
Vomitus ſanguinis ab hauſta iu potu hirudine. 84
Vomitus ad choleram morbum accedens. 86
Vumitus horrendus. 105
Vrinæ ſuppreſſio. 1.26.39.49.86
Vrinæ ſuppreſſio à caruncula virgæ. 24
Vteri ſcirrhus. 8
Vteri dolores. 104
Vteri prolapſus. 128
Vulnus contuſum. 61.617
Vulnus in brachio curatu difficile. 65
Vulnerum prognoſis. 102
Vulnus capitis cum contuſione. 110
Vulnus in pectore. 125
Vulnus ſclopeti. 127
Vulnus contuſum in oculo. 129
Vulnus carioſum in ſterno. ibi.
Vulnus iu aſpera arteria ex ſclopeto. 129
Vulnus thoracis curatu difficile. 131
Vulnus veſicæ ex ſclopeto. 131

F I N I S.

PRIVI

PRIVILEGE DV ROY.

LOVIS PAR LA GRACE DE DIEV ROY DE FRANCE ET DE NAVARRE : A nos amez & feaux Conſeillers les Gens tenans nos Cours de Parlement, Requeſtes de noſtre Hoſtel, & du Palais, Baillifs, Seneſchaux, leurs Lieutenans & tous autres nos Officiers & Iuſticiers qu'il appartiendra ; Salut. Noſtre cher & bien-amé ANTOINE CELLIER Marchand Libraire de noſtre Ville de Lyon, nous a fait expoſer qu'il luy eſt tombé és mains vn Liure Intitulé *Lazari Riuerÿ Opera Medica, &c.* Lequel il deſireroit reimprimer ou faire imprimer, vendre & debiter en tous les lieux de noſtre Royaume, en vn ou pluſieurs Volumes, en tels Marges, & tels Caracteres, & autant de fois que bon luy ſemblera durant l'eſpace de vingt années, à commencer du iour que l'impreſſion dudit Liure ſera parachcué d'imprimer pour la premiere fois, à condition qu'il ſera mis deux Exemplaires en noſtre Bibliotheque publique, & vn en celle ſeruant à noſtre perſonne au Chaſteau du Louure, vulgairement appellé, le Cabinet de nos Liures, & vn en celle de noſtre tres-Cher & Feal le Sieur Seguier Cheualier & Chancelier de France, auant que de l'expoſer en vente, à peine de nullité. Faiſant deffences tres-expreſſes à toutes perſonnes de quelque qualité & condition qu'ils ſoient d'imprimer, vendre, ny debiter le ſuſdit Liure en aucun lieu de noſtre obeïſſance, ny meſme d'en faire venir des Impreſſions contrefaites des Pays Eſtrangers durant ledit temps, ſoûs quelque pretexte que ce ſoit, ſans le conſentement de l'expoſant, à peine de confiſcation des Exemplaires, & quinze cens liures d'amende, deſpens, dommages & intereſts. Voulons en outre qu'aux Coppies collationées par vn de nos amez & feaux Secretaires, foy ſoit adioûtée comme à l'Original. Commandons au premier noſtre Huiſſier ou Sergent ſur ce requis, faire pour l'execution des preſentes tous exploits neceſſaires, ſans pour ce demander autre permiſſion : CAR TEL EST NOSTRE PLAISIR. Donné à Paris le dernier iour de May l'an de Grace mil ſix cens ſoixante-deux, & de noſtre Regne le vingtieſme. Signé par le Roy CHARPY. Et Scellé du grand Sceau de Cire iaune.

Acheué d'Imprimer le premier Nouembre 1663.

Certificat de Monſieur le Grand Audiancier de France.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

NOus ſouſſigné Conſeiller du Roy en ſes Conſeils, & grand Audiancier de France, Certifions que le Priuilege pour Imprimer vn Liure Intitulé *Lazari Riuery Institutiones, & praxis & Obſeruationes Medicæ, &c.* Eſt accordé par Monſeigneur le Chancelier à ANTOINE CELLIER Marchand Libraire de la Ville de Lyon, pour vingt années, lequel Priuilege luy ſera par Nous deliuré, lors qu'il nous fournira vn Exemplaire dudit Liure, pour mettre dans la Bibliotheque de mondit Seigneur. Fait ce dernier iour de May mil ſix cens ſoixante-deux.

BERAVD.

L'*AN mil ſix cens ſoixante-deux le dix-neufuiéme iour du mois d'Aouſt : A la Requeſte de Sieur* ANTOINE CELLIER Marchand Libraire de cette Ville de Lyon : *Ie, Exempt, & Huiſſier en la Cour des Monnoyes, reſidant à Lyon, ſouſſigné, ay ſignifié, & deuement fait ſçauoir le contenu du Certificat & Priuilege cy-deſſus imprimé, aux Sieurs Marchands Libraires de cette Ville, a ce qu'ils n'en ignorent, leurs ay fait les deffences, y portées, & mandées faire ſur les peines y contenues, & ce parlant* aux Sieurs Huguetan, & Rauaud, Caille, François Laboutiere, Claude Prot, Fourmy, Boiſſat, Remeus, Hierôme la Garde, Borde & Arnaud, Iean Radiſſon, Matauet, Eſtienne Bachelu, Horace Huguetan, Demen, Riuiere, Barbier, Girin, & Comba aſſociez, la vefue Bailly, & ſes fils, Benoiſt Coral, Iean Huguetan, Claude de la Riuiere, Pierre André, Carteron l'aîné, Carteron le ieune, Nicolas Gay, Molin, Matheret, Richard, Antoine Molin, la vefue Muguet, Antoine Aufray, à leurs perſonnes & domicilles ; & pour les Sieurs Vetet & Compagnon à leurs femmes, & finalement pour ſieur Laurent Anniſſon à ſon Facteur, auſſi trouvé au domicille : *Comme auſſi i'ay fait ſemblables ſignifications & deffences que deſſus aux Sieurs Imprimeurs de cette-dite Ville ; & parlant pour eux tous à* Sieur Guillaume Channod *l'vn des Sindics Imprimeurs la preſente année, à ce qu'il aye à le faire ſçauoir Auſdits Sieurs Imprimeurs ſes Confreres, luy ay baillé & laiſſé coppie, tant du ſuſdit Priuilege, Certificat, que preſent Exploict & ay baillé & laiſſé coppies ſemblables que deſſus auſdits Sieurs Libraires, parlant que dit eſt, le tout fait ez preſence de Mr Claude Piegay, & Iean Renatel témoins, ledit Piegay a ſigné, & non ledit Renatel, pour ne ſçauoir de ce enquis ſuiuant l'Ordonnance.*

PIEGAY.

BERNE.